Huskatalog
Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala

Rapport 2017:1_3
Arkeologisk undersökning

Uppsala län; Uppland; Uppsala kommun; Uppsala socken;
Gamla Uppsala 20:1, 21:13, 21:27 m.fl.; Uppsala 134:4, 240:1,
284:2, 586:1, 597:1, 603:1, 604:1, 605:1 och 606:1

Hans Göthberg (red.)

Huskatalog
Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala

Rapport 2017:1_3
Arkeologisk undersökning

Uppsala län; Uppland; Uppsala kommun; Uppsala socken; Gamla Uppsala 20:1, 21:13, 21:27 m.fl.; Uppsala 134:4, 240:1, 284:2, 586:1, 597:1, 603:1, 604:1, 605:1 och 606:1

Dnr 5.1.1-00031-2015

Hans Göthberg (red.)

Arkeologerna
Statens historiska museer

Våra kontor
Linköping
Lund
Mölndal
Stockholm
Uppsala

Arkeologerna
Statens historiska museer
Rapport 2017:1_3

Rapporten ingår även i Upplandsmuseets rapportserie (2017:1_3) samt
Societas Archaeologica Upsaliensis (SAU) rapportserie (2017:1_3).

Arkeologerna
010-480 80 00
info@arkeologerna.com
www.arkeologerna.com

Upplandsmuseet
018-16 91 00
info@upplandsmuseet.se
www.upplandsmuseet.se

Societas Archaeologica Upsaliensis (SAU)
018-10 79 30
post@sau.se
www.sau.se

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.
Villkor på http://creativecommons.org/licenses/by/2.5/se

Layout: Åsa Östlund, Arkeologerna.
Omslag: Svanen är projektets symbol. Det är en stiliserad bild av ett exklusivt och helt unikt beslag i glasemalj med silverram, som påträffades i höjd med gravfältet under förundersökningen. Fyndet dateras till vendeltid.
Illustration: Franciska Sieurin-Lönnqvist, Arkeobild.
Tryck/utskrift: Rapporten finns digitalt på https://app.raa.se/oppnadata/forndok/

Innehåll

Om rapporteringen från det arkeologiska projektet
Utbyggnad av Ostkustbanan (OKB) genom Gamla Uppsala 6

Introduktion 7
Av Hans Göthberg
Presentation av materialet 7
Begreppsdefinitioner 7
Antal och läge 7
Kronologiskt spann 7
Bevaringsförhållanden 7
Morfologi och konstruktionsdetaljer 8
Funktion 10
Analysstrategi 11
Katalogens struktur och indelning 11
HUVUD 11
IDENTITET 11
KONSTRUKTIONSTYP 11
UNDERTYP 11
Undersökningsresultat 12
TABELL KONTEXTGRUPPER 12
UNDERSÖKNINGSMETOD 12
BESKRIVNING 12
IDENTIFIERADE HANDLINGAR 13
FYND 13
ANALYSER 13
FUNKTION 13
Bostad 13
Ekonomibyggnad 13
Flerfunktionell byggnad 13
Smedja 14
Verkstad 15
Obestämbar funktion 15
ANMÄRKNING 15
TABELLER 15
Planer till katalogens övergripande objekt 15
Referenser 16
Administrativa uppgifter 17

Katalog 18
Medverkande författare i katalogen 18
Ingående objekt i katalogen 18

OKB-projektets publikationer 682

Undersökta ytor inom OKB-projektet. Skala 1:15 000.

Om rapporteringen från det arkeologiska projektet
Utbyggnad av Ostkustbanan (OKB) genom Gamla Uppsala

Anledningen till de arkeologiska undersökningarna var Trafikverkets utbyggnad av dubbelspår genom Gamla Uppsala. Projektet pågick mellan år 2012–2017. Under de första åren genomfördes omfattande fältundersökningar. Hela projektet har publicerats i en egen rapportsvit Arkeologerna 2017:1_1–23. Rapporterna finns att tillgå på Riksantikvarieämbetet/Forndok.

Rapport 2017:1_1 innehåller den vetenskapliga fördjupningen, en artikelsamling baserad på projektets vetenskapliga frågeställningar och tematiska ingångar. Rapport 2017:1_2 är en inledande Projektintroduktion för hela det arkeologiska projektet med bakgrund, frågeställningar, analyser, ^{14}C-tabeller m.m. Rapporterna 2017:1_3–9 utgörs av kataloger för respektive kategori av tolkade lämningar i form av bland annat hus, gravar, aktivitetsytor, brunnar, och stolpfundament.

Föremålsmaterialet är samlat i en separat rapport, 2017:1_10. Specialanalyser såsom osteologi, växtfynd, keramik, metallurgi och geoprospektering redovisas i rapporterna 2017:1_11–17. Slutligen är övriga analyser och konserveringsrapporter publicerade i rapporterna 2017:1_18–23.

Samtliga rapporter och övriga publikationer som givits ut i samband med OKB-projektet presenteras i en tabell sist i denna rapport. Utöver dessa har en populärvetenskaplig bok givits ut av Norstedts förlag.

Det arkeologiska projektet är ett samarbete mellan Arkeologerna vid Statens historiska museer, Upplandsmuseet och SAU (Societas Archaeologica Upsaliensis).

Arkeologerna

UPPLANDSMUSEET

SOCIETAS ARCHAEOLOGICA UPSALIENSIS

Introduktion

Av Hans Göthberg

I denna katalog redovisas de undersökta hus från bronsålder till tidig modern tid som påträffats inom OKB-projektet. Det arkeologiska materialet som helhet analyserades i projektets vetenskapliga rapport *at Upsalum – människor och landskapande* (Beronius Jörpeland m.fl. 2017). En stor del av artiklarna i boken lyfter fram hus- och gårdsmiljöer. Ett par av artiklarna behandlar dock specifikt denna materialkategori; *Järnålderns gårdsmiljöer* (Göthberg & Sundkvist 2017) och *Gamla Uppsala by* (Beronius Jörpeland 2017). Gårdarna behandlas även i *Järnåldersmänniskorna* (Seiler & Lucas 2017). Noteras bör att projektets undersökta grophus presenteras i en separat materialkatalog *Grophus* (Lindkvist (red) 2017).

Det makrofossil- och benmaterial som härrör från stolphål och lager knutna till husen har analyserats, tolkats och redovisas utförligare i respektive analysrapport: *Växtfynd – makrofossil- och pollenanalys* (Ekblom & Bergman 2017) samt *Gårdarnas djur – osteologisk analys* (Magnell 2017).

När det gäller den yngre bebyggelsen från perioden 1600–1900-tal genomfördes en distinktion redan i fältarbetet så till vida att hus yngre än 1600-talet benämns *byggnader* och har i katalogen endast presenterats med en översiktsplan över samtliga byggnader (se s. 9). De redovisas således inte i separata planer över respektive byggnad. De moderna byggnaderna och gårdsmiljöerna var inte prioriterade enligt länsstyrelsens förfrågningsunderlag (dnr 431-4697-11) och följaktligen har de endast översiktligt undersökts, karterats och erhållit en kortfattad beskrivning.

För en fullständig presentation av det arkeologiska projektet hänvisas till *Projektintroduktion – om det arkeologiska projektet* (Beronius Jörpeland 2017).

Presentation av materialet

Begreppsdefinitioner

Med hus avses i detta sammanhang relativt permanenta konstruktioner, som har utgjort skydd för väder och vind för människor, djur, redskap, föremål och förråd. I stor utsträckning har de varit uppförda av trä och annat organiskt material. Sten eller tegel kan förekomma i mindre omfattning, men enbart under medeltid och modern tid.

Antal och läge

Totalt har 202 hus av olika konstruktionstyper identifierats, varav 176 stolphus, 7 syllhus, 17 byggnader och 2 källare. De har lokaliserats inom delområdena Bangården, Veterinärvillan, Storgården, Groaplan, GUSK, Storby backe, Fridhem och Solhem.

Kronologiskt spann

Stolphusen och syllhusen dateras från yngre bronsålder och fram i 1600-tal. Det stora flertalet av husen tillhör romersk järnålder till tidig medeltid. Mellan delområdena finns vissa skillnader. Hus med de äldsta dateringarna till yngre bronsålder och förromersk järnålder återfinns längst i norr vid Solhem. Vid Storby backe, Fridhem och Solhem har husen daterats till romersk järnålder och folkvandringstid. Vid övergången mellan folkvandringstid och vendeltid fanns enbart enstaka hus vid Storby backe och Solhem, för att under vendeltid upphöra. Under folkvandringstid–tidig vendeltid uppkom den tidigaste bebyggelsen vid Veterinärvillan, Storgården, Groaplan och GUSK. Denna bebyggelse hade störst rumslig omfattning under vendeltid och vikingatid. Under tidig medeltid upphörde bebyggelsen inom Veterinärvillan och GUSK. Från högmedeltid och fram till modern tid finns dateringar av hus enbart från Storgården och Groaplan. Kategorierna *källare och byggnader* tillhör medeltid respektive 1700–1900-tal.

Bevaringsförhållanden

Husen inom flera delområden har legat i mark som att döma av kartor från 1600-talet och framåt har använts som åkermark. Det innebär att lämningar och lager på den ursprungliga markytan och golvnivån har förstörts vid jordbruksarbete. Enbart lämningar som anlagts i naturligt avsatta lager har därför bevarats. Ett stort undantag från detta är bebyggelsen vid Storgården och Groaplan, som inte

berörts av jordbruksarbeten. Där finns bättre förutsättningar för att lager och lämningar på mark- och golvnivå har kunnat bevaras. Samtidigt innebar koncentrationen av bebyggelse att yngre lämningar anlades på, eller i äldre lämningar, vilket orsakat störningar och omlagringar samt stratigrafiskt komplexa områden.

Morfologi och konstruktionsdetaljer

Stolphusen kan indelas i olika konstruktionstyper efter huvudsaklig typ av bärande konstruktion, och konstruktionselement. De typer som kunnat identifieras är enskeppiga, treskeppiga hus, hybridhus och hörnstolphus.

Treskeppiga hus karaktäriseras av spår av två rader inre takbärande stolpar samt stolpar efter ytterväggar. Totalt har 95 treskeppiga hus identifierats. De kan delas in i de med balanserad eller överbalanserad takkonstruktion respektive de med underbalanserad takkonstruktion. Detta yttrar sig genom att stolphålen visar att mittskeppen varit 2,6 meter eller bredare för hus med balanserad eller överbalanserad konstruktion. Mittskeppet motsvarade 40% eller mer av husets bredd. För hus med underbalanserad konstruktion var mittskeppen upp till 2,5/3,0 meter breda. Mittskeppet utgjorde där upp till 33% av husets bredd. Enbart 9 hus med det förra draget har identifierats, att jämföra med 85 med det senare draget. Hus med överbalanserad eller balanserad konstruktion tillhör yngre bronsålder, förromersk järnålder och äldre romersk järnålder. Dessutom har tre mindre hus från vendeltid, vikingatid samt senmedeltid identifierats. Hus med underbalanserad konstruktion brukar vanligen tillhöra perioden äldre romersk järnålder fram till folkvandringstid. I de aktuella undersökningarna har hus med detta konstruktionsdrag även kunnat dateras till yngre järnålder och övergången till tidig medeltid. Dessutom finns några få hus (2 st.) från senmedeltid och tidigmodern tid.

Storleken kan variera avsevärt, där hus med längder om 20–25 meter brukar ses som karaktäristiska. De längsta av de påträffade treskeppiga husen var 30–33 meter långa och något fler än 20 visade sig vara längre än 15 meter. I dessa hus kan stolpsättningen i hus också avspegla en indelning i en eller flera sektioner, vilket åtminstone delvis kan avspegla en funktionell indelning. Det stora flertalet av husen var dock kortare än 15 meter och i dessa kunde sällan någon rumslig indelning utifrån stolpsättningen urskiljas. För en relativt stor andel av husen har dock längden inte kunnat avgöras, eftersom de låg i anslutning till schaktkant. Noterbart är också att husen var kortare under vikingatid än tidigare perioder, med längder som mest upp till 17 meter.

Enskeppiga hus kännetecknas av bärande stolpar i ytterväggarna. Totalt har 49 hus med denna konstruktion identifierats. Förutom hörnstolparna kan stolparna i väggarna ha regelbunden eller oregelbunden placering och med skillnader i avstånd mellan stolparna. Husen är generellt ofta kortare än de treskeppiga husen och vanligen upp till 10 meter långa och 4–6 meter breda. Emellertid var en fjärdedel av de enskeppiga husen större med längder på upp till 16 meter. I de aktuella undersökningarna tillhör husen perioden från vendeltid till tidigmodern tid, med tyngdpunkt på yngre järnålder, tidig- och högmedeltid (till 1300 e.Kr.). Enstaka hus har även dateringar från senmedeltid och tidigmodern tid. I närområdet finns från tidigare undersökningar även exempel på enskeppiga hus med dateringar till folkvandringstid (Frölund & Schütz 2007:142; Göthberg m.fl. 2014:89ff).

Hörnstolpshus karaktäriseras av bärande stolpar i hörnen av huset. Av dessa har 23 identifierats. Storleksmässigt var 2,4–5,8 meter långa och 1,3–4,2 meter breda, samt hade närmast kvadratisk eller rektangulär form. Mest vanligt är att de består av fyra stolpar, men det finns också exempel på konstruktioner av större längd och följaktligen flera stolpar. Ett vanligt utförande är att stolphålen är kraftiga, vilket skulle kunna tolkas som att de är spår av relativt kraftigt konstruerade små hus, eller att stolparna varit underlag för bodar med golv som legat över marknivån. Samtidigt finns också flera exempel på hus med mindre stolphål, vilket skulle kunna tyda på att det rört sig om lätta och enkla konstruktioner, motsvarande skjul. Skillnaderna mellan dessa olika utföranden är dock flytande. Av dessa hus har omkring två tredjedelar haft den förra utformningen. Sett till husens konstruktion finns generellt stora likheter med enskeppiga hus, men skillnaden är att hörnstolpshusen är betydligt kortare. Kronologiskt tillhör de främst äldre romersk järnålder till folkvandringstid/tidig vendeltid. Dateringarna grundas ofta på rumsliga eller kontextuella skäl, eftersom direkta dateringar av husen genom ^{14}C-analys eller fynd är fåtaliga. Storleken varierade mellan 2 och 5 meter.

Hybridhus kännetecknas av att ha bärande stolpar i såväl ytterväggar som inne i huset. Av dessa har nio identifierats. En skillnad som kan uppträda är att stolparna i väggarna kan vara djupare än de inre, medan andra hus inte har några skillnader i djup mellan väggstolpar och inre stolpar. Storleksmässigt var de 10–18 meter långa och 5–7 meter breda. De motsvarade därigenom de längre enskep-

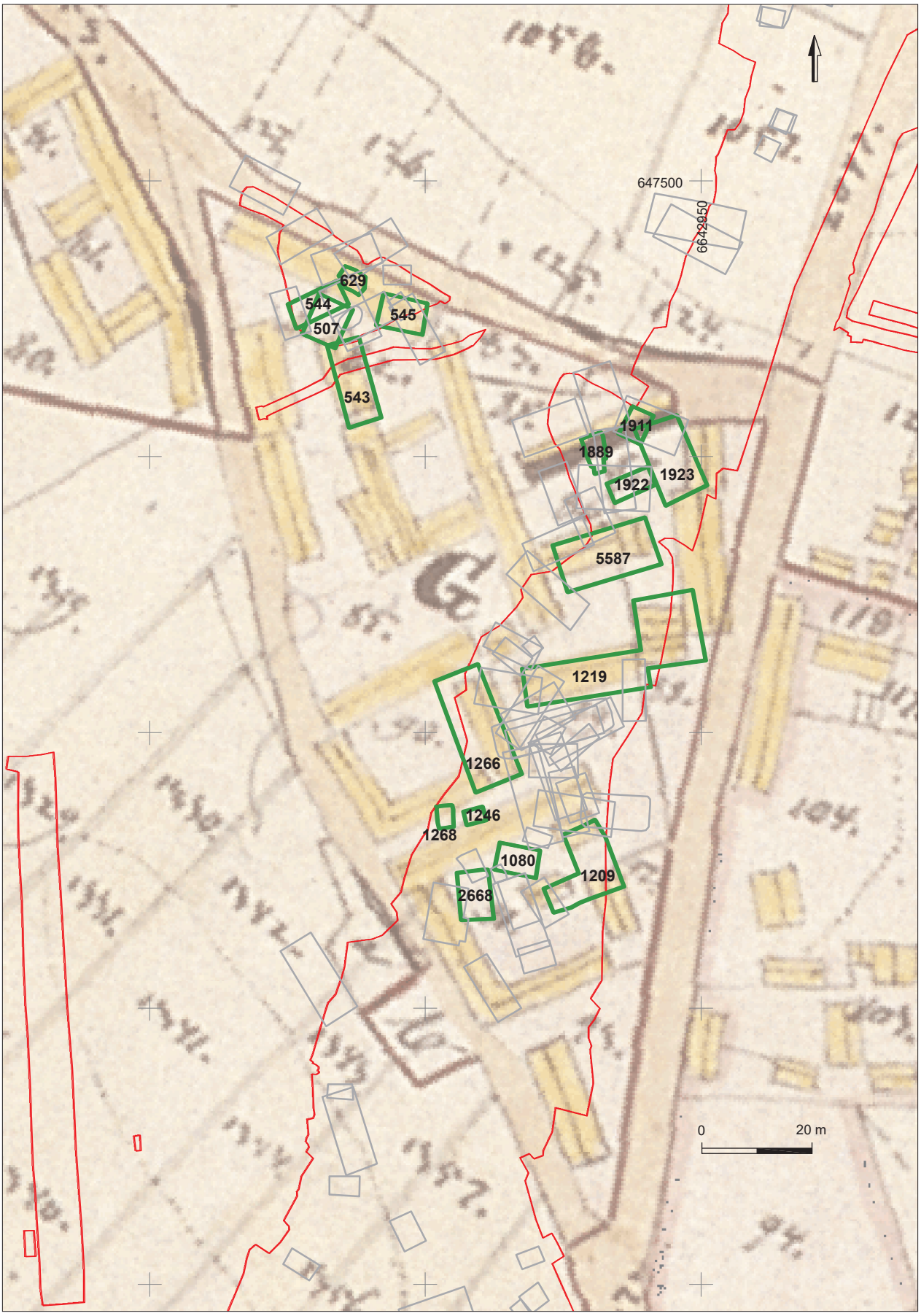

De undersökta och karterade byggnaderna från perioden 1700–1800-tal mot bakgrund av ett utdrag ur laga skifte år 1856 Gamla Uppsala (LMV B22-28:13).

piga husen. I det aktuella undersökningsområdet tillhör de kronologiskt perioderna vendeltid till tidig medeltid, samt med enstaka exempel från tidigmodern tid. Det kan jämföras med att de i Uppland finns belagda från vikingatid och tidig medeltid (Fagerlund m.fl. 1999:113ff; Gustafsson m.fl. 2005:39ff; Seiler 2005).

Syllhus karaktäriseras av spår av trä- och eller stensyllar och att ytterväggarna har ingått i den bärande konstruktionen. Sju hus har identifierats. Storleksmässigt har de varit 3–15 meter långa och 3–6 meter breda. I de aktuella undersökningarna har de kronologiskt tillhört perioderna vikingatid, medeltid och tidigmodern tid, med tyngdpunkt i senmedeltid.

Byggnader kännetecknas av stensyllar och nedgrävda delar som gropar och källare. Byggnaderna kan ofta identifieras på kartor från 1700–1900-tal. De har nästan uteslutande undersökts med maskin.

Källare karaktärseras av en fyrsidig grop vars sidor avgränsas av en stenmur eller vägg av trä. Storleksmässigt var de 2–5 meter stora. De tillhör perioden 1300–1500-tal.

Funktion

Av stolphusen brukar de *treskeppiga hus* som är längre än 15 meter vanligen tolkas som flerfunktionella med stöd av sektionsindelning antydd av de takbärande stolparna, lämningar i husen som härdar och i viss mån fyndinslag. Den del av huset som innehöll härd och glest ställda bärande stolpar kan ha varit bostad/kök. Andra delar av husen kan ha haft olika ekonomifunktioner, särskilt för förråd, men eventuellt även stall/fähus. I enstaka hus kan ytterligare ett bostadsutrymme ha funnits. Treskeppiga mindre hus ses ofta som ekonomibyggnader av olika slag, som förråd. Bostadsanknuten funktion kan också finnas i mindre hus, exempelvis antydd av härdar eller fynd. Denna tolkning är också mer vanlig för hus från yngre järnålder. Av de identifierade husen har 34 tolkats som flerfunktionella, 35 som ekonomibyggnader, 13 som bostad och 13 med obestämbar funktion. Sett till den kronologiska fördelningen finns vissa skillnader då flerfunktionella hus med ett undantag inte förekommer efter vikingatid. Bostadshus tillhör huvudsakligen yngre järnålder och övergången till tidigmedeltid. De fåtaliga husen av denna typ från senmedeltid och tidigmodern tid hat tolkats som ekonomibyggnader eller med obestämbar funktion.

Enskeppiga hus brukar traditionellt ses som enfunktionella och därmed antingen ha varit bostad eller haft någon ekonomifunktion. Eftersom det även finns hus med en längd över tio meter, kan de ha varit flerfunktionella med två eller flera rum med olika funktion. Av de identifierade husen har 7 tolkats som flerfunktionella, 11 som bostad, 23 som ekonomibyggnader, 3 som smedja och 5 med obestämbar funktion. Även bland enskeppiga hus finns några mindre skillnader kronologiskt sett mellan de olika funktionerna, eftersom flerfunktionella hus till skillnad från bostadshus och ekonomibyggnader inte förekommer under vendeltid utan först från vikingatid och med tyngpunkten under medeltid.

Tabell över funktionell tolkning av de olika konstruktionstyperna för stolphus och syllhus och uppdelade efter kronologiska perioder. FF=flerfunktionell, Bo=bostad, Ek=ekonomibyggnad, Ob=obestämt, Sm=smedja.

	Treskeppiga hus				Hörn-stolpshus	Enskeppiga hus					Hybridhus	Syllhus
Tid	*FF*	*Bo*	*EK*	*Ob*	*Ek*	*FF*	*Bo*	*Ek*	*Sm*	*Ob*	–	–
1000–800 BC	X											
300–0 BC	X		X									
0–200 AD	X	X	X	X	X							
200–400 AD	X	X	X	X	X							
400–550 AD	X	x	X	X	X							
550–800 AD	X	X	X	X			X	X		X	FF, Bo	
800–1050 AD	X	X	X	X		X	X	X	X	X	FF, Bo	Ek
1050–1150 AD		X				X	X	X		X	FF, Bo	Ek
1150–1300 AD	X					X	X	X				FF, Ek
1300–1500 AD			X	X		X	X		X			FF, Bo, Ek
1500– AD	X					X	X	X			FF	Ek

De identifierade *hybridhusen* har i flertalet fall tolkats som flerfunktionella och i två fall som bostad.

Hörnstolpshus brukar generellt tolkas ha haft ekonomifunktioner, däribland förråd. Till den sistnämnda kategorin bör särskilt de som har kraftiga hörnstolpar höra.

Slutligen har *syllhusen* har tolkats som flerfunktionella, bostad och ekonomibyggnader.

Byggnaderna har tolkats som bostad, flerfunktionella, ekonomibyggnad, källare och obestämbara. *Källare* har tolkats som flerfunktionella och bostad.

Analysstrategi

Analyser har utförts i syfte att spegla konstruktionsmaterial, datering och användning. Vägledande för de två förstnämnda syftena har varit en strävan att prover tagits i lämningar som kan kopplas till dess konstruktiva delar. Till den första gruppen hör vedartsanalys, vilket främst har gjorts av material från större eller mindre delar av stolpar i stolphål, alternativt träkol i stolphålens fyllning. Datering genom ^{14}C-analys har primärt inriktats mot rester av stolpar och i andra hand material i stolphålens fyllningen. Avsikten var att i första hand datera byggnadens konstruktionsskede. Dessa har i ett mindre antal fall kompletterats med analys av träkol från härdar eller andra typer av objekt, vilka bör avspegla brukningen av huset. De kan också möjliggöra en jämförelse av dateringar från konstruktions- och brukningsskede.

För att avspegla husens användning har analys gjorts av material påträffade i husen. Det har främst rört sig om miljöprover i stolphål och ben för osteologisk analys, vilka förekom i varierad omfattning.

Katalogens struktur och indelning

HUVUD

Varje beskrivning inleds med ett huvud som ger den viktigaste informationen om husets uppbyggnad och förutsättningar. Huvudet innehåller information om IDENTITET, KONSTRUKTIONSTYP, UNDERTYP, BELÄGENHET, ORIENTERING, NIVÅ, UNDERLAG, BEVARINGSGRAD, YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER samt INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER.

IDENTITET

Redovisning av beteckningen på det övergripande objekt som beskrivs.

KONSTRUKTIONSTYP

Med *stolphus* avses hus där spåren av den bärande konstruktionen helt eller delvis utgörs av stolphål efter stolpar. Ibland förekommer förutom stolphål också lämningar som kan vara spår av syllar. Hus med en sådan kombination räknas till stolphusen. Hus där spåren av den bärande konstruktionen nästan uteslutande utgörs av syllar av trä eller sten, eller rännor efter syllar benämns *syllhus*.

Kriterier för att en lämning ska tolkas som en byggnad är förknippade med byggnadsresternas omfattning och storlek samt påverkas av belägenheten inom undersökningsytan. Stolphus utan direkt kontakt med schaktkant och som inte påverkats av yngre störningar bör omfatta minst tre väggar om dessa är bärande eller två par stolpar i en inre konstruktion. Avseende storleken bör bredd och längd vara större än 1,5 meter (yttermått) för att lämningen ska tolkas som en byggnad. För byggnadslämningar nära schaktkant eller som påverkats av yngre störningar är kriteriet att de består av minst två bärande väggar eller ett par stolpar i en inre konstruktion. Storleken på de sistnämnda byggnader är således oklar, vilket får följder för tolkningen av funktion. Detta innebär ett stort mått av osäkerhet för dessa lämningar, vilket måste framgå i beskrivningen. Av dessa skäl bör de främst ses som markeringar av troliga eller möjliga hus. Mindre omfattande lämningar betecknas som *stolpkonstruktioner*.

Lämningar från perioden 1600–1900-tal benämns *Byggnader* och kännetecknas av stensyllar och nedgrävda delar som gropar och källare. Till byggnaderna hör också utjämnings- och raseringslager. Observera att dessa endast redovisas i en översikt på nästa sida.

Källare karaktäriseras av en fyrsidig grop med spår av en begränsning mot sidorna av sten eller trä.

UNDERTYP

Konstruktionstypen stolphus kan delas in i fyra undergrupper efter husets bärande konstruktion, vilket också har konsekvenser för husets planlösning.

Enskeppiga hus hade bärande ytterväggar, och spåren av dessa kan ha bestått av enbart stolphål, alternativt stolphål och lämningar av syllar eller enbart lämningar av syllar. De sistnämnda har främst bestått av sten, men även träsyllar kan ha förekommit.

Hörnstolpshus (även kända som fyrstolpshus/stacklador) är besläktade med dessa. Karaktäristiskt för dem är stolphål i hörnen, samt ibland ytterligare stolphål däremellan. En variant hade ovanligt kraftiga stolphål. En möjlig tolkning av dessa är att stolparna varit relativt korta och burit upp en byggnad vars golv låg ett stycke över markytan. De skulle därmed kunna motsvara sentida förrådsbyggnader (härbre). En annan variant med klenare stolphål skulle kunna vara spår av mindre byggnader med bärande väggar. Storlekmässigt är de mindre än enskeppiga hus och ett kriterium är att deras bredd minst motsvarar två tredjedelar av längden.

I *treskeppiga hus* bestod den bärande konstruktionen av inre stolpar i två rader. Dessa stolpar stod parvis med varierande dimensioner på själva stolphålen. Stolphål efter stolpar i väggarna var allmänt sett mindre än de inre bärande. Undantag kunde finnas för stolphål efter stolpar i gavlarna eller vid ingångar.

Hybridhus betecknar hus där den bärande konstruktionen följde blandade principer. Den vanligaste varianten hade en blandning av enskeppiga och treskeppiga drag, med både bärande väggar och inre bärande stolpar i två rader. Stolphålen kunde vara lika kraftiga oavsett placering.

BELÄGENHET, ORIENTERING, NIVÅ, UNDERLAG och BEVARINGSGRAD innehåller korta beskrivande uppgifter.

Detta gäller även YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER. Här anges vilken yttre form byggnaden haft med utgångspunkt i placeringen av konstruktiva element som exempelvis stolphål, syllar och rännor. Där anges såväl långväggars som gavlars form. Eftersom stolphål efter vägglinjer ofta är dåligt bevarade på överplöjda bosättningar kan det finnas betydande osäkerhet i dessa uppgifter. För treskeppiga hus kan ibland även bedömningen av husets yttre form påverkas av utformningen av den inre bärande konstruktionen.

Måttuppgifterna är av två slag, dels sådana som kunnat konstateras utifrån den yttre formen och dels de som bygger på uppskattningar i de fall där den yttre formen inte kunnat konstateras. I det senare fallet kan husets bredd beräknas utifrån en bedömning av den inre bärande konstruktionens mått och karaktär. Har den inre bärande konstruktionen en bredd av tre meter eller mer har den sannolikt haft en balanserad konstruktion där mittskeppet utgjort omkring hälften av husets bredd. Var motsvarande mått mindre än 2,5–3 meter har huset sannolikt haft en underbalanserad konstruktion där mittskeppet utgjort omkring en tredjedel av husets bredd. Slutligen redovisas en uppgift om husets yta. I de fall där läget för husets väggar inte är kända eller husets avslutning inte kunnat avgöras är dessa uppgifter uppskattningar.

INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER har också liknande karaktär. Den förekommer för treskeppiga hus och hybridhus. De innehåller uppgifter om de två inre raderna med stolphål efter bärande stolpar haft en rak, konvex eller divergerande form. Saknas spår av väggar kan detta även påverka bedömningen av husets yttre form. Måtten för den inre konstruktionen anges dels som bockbredd, vilket avser avståndet mellan stolphålen inom paren. Den andra parametern är spannlängden som anger avståndet mellan de skilda stolphålsparen.

Undersökningsresultat

Efter huvudet presenteras undersökningsresultaten för respektive hus under rubrikerna DATERING, UNDERSÖKNINGSMETOD, BESKRIVNING, IDENTIFIERADE HANDLINGAR, FYND, ANALYSER, FUNKTION samt ANMÄRKNING.

TABELL KONTEXTGRUPPER
Presentation av de kontextgrupper som ingår i huset.

DATERING
En presentation av husets datering baserad på en sammantagen bild av ^{14}C-dateringar, föremål och stratigrafi. Även jämförelser med andra hus kan vara aktuella. Inom projektet har jämförelsematerialet främst hämtats från Uppland och Mälarlandskapen. De enskilda dateringarna redovisas uppdelade på konstruktionsskede, brukningsskede och destruktionsfas. I en avslutande sammantagen datering redovisas de per århundraden.

UNDERSÖKNINGSMETOD
En kort redovisning av olika undersökningsmoment.

BESKRIVNING
En presentation av de kontextgrupper och stratigrafiska objekt som ingår i huset. Denna kan ha två olika strukturer. För hus belägna inom ytor med lager och därmed bättre bevarade lämningar, redovisas kontextgrupper och stratigrafiska objekt uppdelade på konstruktionsskede, brukningsskede och destruktionsskede. För hus i plöjd mark, där underlag saknas för att kunna tolka objekten i skilda skeden redovisas kontextgrupper som tillhö-

rande konstruktionsskedet med eventuellt tillägg för de lämningar som kan föras till brukningsskedet (se Identifierade handlingar).

För hus i plöjd mark ingår en indelning av kontextgrupper efter dessas placering och funktion i huset, som stolphål för inre takbärande konstruktion, väggar eller ingång. Därtill nämns speciella beståndsdelar som förekomst av stenskoning eller trä efter stolpar i stolphålen.

I detta sammanhang redovisas också spår av ombyggnad, där en åtskillnad kan göras mellan större ombyggnader och reparationer. Till de förra kan föras de fall där påtagliga skillnader i husets storlek eller planlösning kan urskiljas. De redovisas som skilda konstruktionsskeden av huset. Spåren av reparationer är de fall där enstaka kontexter har påverkats, exempelvis omstolpningar av ett fåtal stolphål.

För spår av väggar redovisas omfattning och belägenheten anges för av de konstruktiva elementen, exempelvis hörnstolpar. För ingångar anges bredd och hur de var belägna i förhållande till ytterväggg, exempelvis i liv med dessa eller indragna.

Därtill redovisas andra typer av kontextgrupper och stratigrafiska objekt som kan föras till husets brukning som härdar, ässjor, gropar eller lager, eller husets destruktion.

Som avslutning görs en karaktäristik av huset utifrån de ingående elementen. Detta är en bakgrund för tolkningen av husets funktion.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR
Kontextgrupper och stratigrafiska objekt redovisas på handlingarna Konstruktion, Brukning och Destruktion samt Ritual. I förekommande fall redovisas ombyggnader eller flera skeden.

FYND
En översiktlig redogörelse för fyndmaterialet i husen. Finns enbart få fynd redovisas de i löptext tillsammans med uppgift om vilken kontext de påträffas i. Är fyndmaterialet mer omfattande redovisas det i tabell och grupperat efter föremålskategorier grundade på handlingar.

ANALYSER
Kortfattade redogörelse av resultat i löptext av Vedartsanalys, ^{14}C-analys, Makrofossilanalys och eventuella andra analyser. För ^{14}C-analys redovisas material, kalibrerad datering med 2 sigma, lab-nr, samt kontext för provet. För övriga analyser redovisas material och kontext för provet. Är analysresultaten omfattande redovisas de i en tabell.

FUNKTION
Tolkning av byggnadens funktion, där sex olika typer har urskilts. Tolkningen har gjorts på underlag av byggnadsrester, planlösning, förekomst av fyndkategorier, både kvantitativt och spridningsmässigt, samt analyser. För de tre första typerna har även tolkningar gjorts utifrån läget i förhållande till andra tolkade byggnader. Angående byggnader från 1600-tal och senare har också uppgifter i lantmäterimaterialet varit aktuella.

Bostad
Förekommer i mindre byggnader (jfr flerfunktionella hus) i främst enskeppiga hus och syllhus. Indikationer är härd, men dessa kan vara förstörda om de legat på markytan eller varit uppbyggda över golvet. Därtill kommer fyndkategorier kopplade till hushåll som keramik m.m. i gropar eller lager inom huset, vilka skulle kunna ses som avfall från verksamheter i huset eller borttappade ting. Möjligheten att fynden kan vara spår av andra verksamheter, däribland äldre brukning om flera byggnader legat på samma plats, bör också bedömas.

Ekonomibyggnad
Byggnad som kan ha inrymt en eller flera verksamheter av skilda slag. Till dessa kan höra förråd eller andra lagringsutrymmen, stall eller fähus. Till indikatorer hör husets karaktär, föremål och eventuellt jämförelse med anslutande mer eller mindre samtida hus. Möjligheten att funktionen förändrades tillfälligt eller säsongsvis, t.ex. till sommarbostad, kan inte heller uteslutas.

Flerfunktionell byggnad
Förekommer främst i treskeppiga stolphus, men kan i princip även gälla för långa enskeppiga hus, hybridhus och syllhus. Består av både bostadsdel och ekonomidel med underlag i rumslig fördelning av fyndkategorier samt fysisk rumsindelning. Bostadsdelen kan avspeglas av en sektion med ett eller flera långa spann som skapat ett stort rum. Andra indikatorer är förekomst av härd, men i plöjd mark kan härdar vara förstörda om de legat på markytan eller varit uppbyggda över golvet. Därtill kommer fynd som keramik mm i stolphål, gropar eller lager inom huset, vilket skulle kunna ses som avfall från verksamheter i huset. Möjligheten att fynden är spår av en äldre brukning på platsen kan inte uteslutas, särskilt om flera byggnader legat på samma plats. Andra fynd kan vara deponerade som rituella handlingar. Åtminstone i Sydskandinavien förekommer sådana under äldre järnålder oftast i bostadsdelen (Carlie 2004).

För ekonomidelen är fähus/stalldel en vanlig tolkning, där den del av huset som inte var bostadsdel ofta tolkas som stall (Olausson 1998). Andra uppfattningar är att förrådsutrymmen utgjort en stor del av husen, efter jämförelser med gårdsbebyggelser från historisk tid. Särskilt behovet av utrymmen för föda för boskapen har underskattats i tolkningar av bebyggelse från äldre järnålder (Carlie 1999). Bevarade indikationer på fähusdel i husen kan vara av flera slag (Petersson 2006). I överplöjda hus är den mest vanliga indikationen omstolpningar eller oregelbunden stolpsättning pga. att stolpar ruttnade i den fuktiga miljön. I Mälarlandskapen brukar sektioner med tätare stolpsättning ses som tecken på bås eller kättar. En indirekt indikator skulle kunna vara förekomst av brunnar i husens närhet, vilket skulle underlätta stallning. Både i Östergötland och Uppland verkar indikationer på fähusdel enbart finnas i en liten andel av husen från äldre järnålder (Petersson 2006; Göthberg 2007). Det skulle kunna tyda på att stallning förekom bara för enstaka värdefulla djur, djur i känsliga perioder i livet eller i nödfall p.g.a. väder.

Smedja

Enfunktionell, enskeppig byggnad ofta av mindre storlek, t.ex. grophus, syllhus eller enskeppigt stolphus. Variationer i byggnadssätt förekommer. Smedjornas storlek under förhistorisk tid och medeltid varierar huvudsakligen mellan 4–5×5–6 meter, även om undantag givetvis förekommer. Det huvudsakliga metallhantverket som bedrivs i smedjan är järnsmide, även om arbete med andra metaller/legeringar kan ha förekommit, exempelvis arbete med inläggningar i kopparlegering.

En smedjas placering avgörs till stor del av dess funktion samt relation till övrig bebyggelse. Vanligtvis låg de historiskt kända smedjorna, exempelvis socknarna Lima och Transtrands stående 1700/1800-tals smedjor, ett stycke från bostadshusen eftersom de lätt kunde orsaka eldsvåda. Ofta anlades de i ett vindskyddat läge i en sluttning, helst intill något vattendrag, eller där tillgång på vatten fanns, och gärna mot söder eller sydväst (Björklund & Täpp 1982). Det finns flera exempel på smedjor som byggts intill bergsknallar (Lindmann, Forenius, Andersson & Grandin 2007, Grandin, Forenius & Willim 2008). Ett exempel där funktionen styr placeringen av smedjan är gruvsmedjorna som oftast låg nära inpå gruvorna för att snabbt kunna tillgodose behovet av redskap i gruvarbetet (Willim 2013).

Smedjan och dess inredning bygger på gamla traditioner. Den rumsliga strukturen är mer eller mindre oförändrad över tid. Vissa komponenter måste ingå i smedjan för dess funktion. Smedjornas inriktning och användningsområde varierar dock, vissa är specialiserade vilket kan medföra förändringar i rummet efter behov. Ässjan, eller smideshärden, är den mest primära konstruktionen i en smedja. Olika typer av ässjor förekommer. Redan under romersk järnålder fanns stenbyggda ässjor som låg i marknivå. Från sen vikingatid och fram i historisk tid är det den uppbyggda härdpallen som dominerar. Den kan vara placerad en bit ut på golvet med en öppning i taket för att få ut rök, och för att få in ljus. En alternativ placering är mot en vägg eller ett hörn, för att frigöra mer golvyta i rummet. Bälgar av någon typ måste ha funnits för att få rätt temperatur i ässjan. Bälgen eller bälgarna lämnar dock få spår arkeologiskt. Bälgarnas placering i smedjan bör tolkas utifrån avståndet till ässjan och övrig befintlig yta i rummet. Städet som är tillverkat i järn har varit placerat på en grov trästock, en så kallad städstabbe. Stabben står i eller på smedjans golv. Förekomst av främst glödskal indikerar platsen för städet som är placerad en bit ut på golvet, nära ässjan. Flera städ kan förekomma i en smedja. Vidare kan en filbänk och andra arbetsbänkar ha funnits i smedjan. Dessa är placerade längst med någon av väggarna i smedjan. Indikationer kan vara fyndkoncentrationer av järn/avfall från smidet och i vissa fall redskap och ämnen som använts i arbetet. Spår efter förvaring av träkol och vällsand kan finnas. Sidobyggnader för förvaring av träkol förekommer. I smedjan har också ett kar med vatten funnits. Vatten används vid härdning och för avkylning av de redskap/verktyg som används. Vid smide bildas avfallsmaterial som lämnar distinkta spår inne i smedjan, men spår efter smedjans verksamhet finns även utanför byggnaden. Avfallmaterial, främst slagg, deponeras vanligtvis utanför byggnaden där det med tiden bildar ett så kallat slaggvarp.

För att med säkerhet kunna tolka en byggnad som en smedja bör spår efter processanläggningen, ässjan finnas i kombination med andra igenkännbara lämningar och fynd efter smidesverksamhet. Givetvis kan andra kombinationer av lämningar leda till tolkningen att huset är en smedja, exempelvis kan ett primärt lager av glödskal runt platsen för en städstabbe i ett sotbemängt område indikera smidesverksamhet även om lämningen efter ässjan saknas av någon anledning. Det är dock vanskligt att tolka ett hus som smedja enbart utifrån enstaka fynd som kan kopplas till järnsmide.

Verkstad
Enfunktionell byggnad, ofta av mindre storlek, exempelvis grophus, syllhus eller enskeppigt stolphus. En gjuteriverkstad daterad till folkvandringstid i Uppland hade måtten 7,10×4 meter. Detta hus var av typen syllstenshus (Hamilton, Artursson & Englund 2014). Det huvudsakliga metallhantverket som bedrivs i hus vanligtvis benämnda verkstäder är hantverk med ädelmetaller, kopparlegeringar och ädelstenar.

En verkstads placering borde kunna jämföras med det för smedjorna vad gäller brandfaran (se ovan). Vissa typer av verkstäder, exempelvis den folkvandringstida gjuteriverkstaden i Skeke, Uppland, har dock troligen signalerat hög status, varför placeringen vid ingången till storgården även kan ha varit uttänkt med tanke på synlighet och tillgänglighet för exempelvis besökare till gården (Hamilton, Artursson & Englund 2014). Denna verkstad är den första undersökta, fullt utrustade gjuteriverkstaden från järnålder i Sverige, varför detta avsnitt främst baseras på resultaten från denna undersökning (Larsson 2014). För en detaljerad beskrivning av processanläggningar och rumslig organisation i verkstaden, se Hjärthner-Holdar 2011.

Det primära i en gjuteriverkstads inredning är gjuthärden, det kända exemplet från järnålder är stenbyggd och konstruerad i golvlagret. Indikationer på en härd av denna typ är exempelvis bränsle i form av träkol, infodring som är sintrad men inte smält, avfallsmaterial i form av smältor och eldfasta kärl av olika typ. Bälgar av någon typ måste ha funnits för att få rätt temperatur i gjuthärden. Bälgen eller bälgarna lämnar dock få spår arkeologiskt. I verkstadshuset i Skeke fanns dock en stensatt anläggning tolkad som bälgunderlag. Bälgarnas placering i verkstaden bör tolkas utifrån avståndet till gjuthärden och härdens konstruktion. Spår efter förvaring av träkol till härden kan finnas. I Skekeverkstaden fanns ett rektangulärt infiltrationslager av sot och träkol i golvlagret som tolkas utgöra spår efter en kolbinge nära härden. Vidare kan det finnas ett kompakterat golvlager med avfall från verksamheten. Indikationer på avfall från en verkstad är exempelvis metallsmältor, råämnen, teknisk keramik, verktyg och redskap såsom plåtsax, pincett, spatel, skalpell, bryne, fil och tång. Avfall från verksamheten kan även ha deponerats utanför huset. Generellt sett producerar dock en verkstad en mindre mängd avfall än en smedja, vilket gör att denna typ av hus troligen är svårare att upptäcka i fälsituationen. Ovan nämnda verkstad hade även spår efter avställningsytor för exempelvis gjutlåda/gjutformar. Arbetsbänkar för verktyg, efterbearbetning av föremål och dylikt bör också funnits i verkstäder.

För att med säkerhet kunna tolka en byggnad som en verkstad bör spår efter processanläggningen, gjuthärden finnas i kombination med andra igenkännbara lämningar och fynd efter metallhantverket. Givetvis kan andra kombinationer av lämningar leda till tolkningen att huset är en verkstad. Det är dock vanskligt att tolka ett hus som verkstad enbart utifrån enstaka fynd som kan kopplas till exempelvis gjutning.

Obestämbar funktion
Byggnad vars funktion inte kan bestämmas, t.ex. då den har skadats av yngre lämningar. Det kan också orsakas av att lämningarna vara fåtaliga och belägna intill en schaktkant och att därför husets omfattning är oklar.

ANMÄRKNING
Förhållanden som kan påverka tolkningen av huset, t.ex. om delar av huset är skadat av yngre verksamheter eller ansluter till schaktkant, vilket gör det svåravgränsat. Uppgifter om stolphusets stratigrafiska relation till andra övergripande objekt.

TABELLER
Tabeller över ingående stratigrafiska objekt och eller kontextgrupper, fynd och analyser.

Planer till katalogens övergripande objekt

Projektets valda undersöknings- och dokumentationsmetod utgörs av den s.k. single-contextmetoden. Det innebär att dokumentationen baseras på den minsta stratigrafiska enheten, här kallad stratigrafiskt objekt. Dessa har delats in i fyra kategorier: nedgrävning, lager/fyllning, sten- och tegelkonstruktion samt träkonstruktion. Flera stratigrafiska objekt som tolkas höra samman och relateras till en och samma händelse, bildar en kontextgrupp, exempelvis ett stolphål. Fördelen med att gruppera även stolphål är att texterna inte tyngds av sexsiffriga ID-nummer. Dock måste tabellen ”Övergripande objekt och kontextgrupper” användas som nyckel för att förstå vilka objekt som ingår i respektive kontextgrupp. Kontextgrupperna kan i sin tur tolkas höra samman till övergripande objekt; exempelvis hus, grophus, hägnader eller aktivitetsytor.

För mer utförlig beskrivning av undersöknings- och dokumentationsmetoder samt delområdesindelning hänvisas till *Årsredogörelsen år 2012* (Beronius Jörpeland m. fl. 2013; Westberg 2013) samt *Projektintroduktionen* (Beronius Jörpeland m.fl. 2017).

Allmänt gäller för samtliga materialkataloger att de övergripande objekten i möjligaste mån redovisas på kontextsgruppsnivå. Beroende på objektens komplexitet och informationspotential kan även stratigrafiska objekt redovisas. Punktinmätta lager i mindre gropar och fyllningar i stolphål redovisas dock inte.

De övergripande objekten presenteras mot en bakgrund av omkringliggande stratigrafiska objekt. Här har nedgrävningar och störningar valt för läsbarhetens skull. Schaktkanten redovisas i förekommande fall.

I huskatalogen presenteras planerna med ID-nummer för respektive stratigrafiskt objekt. För stolphål och härdar har ID-nummer för nedgrävningen angetts. I analysarbetet grupperades stolphål och nedgrävningar i separata kontextgrupper för att underlätta redovisningen men också för fördjupade analyser. I arbetet med huskatalogens planer valdes dock att redovisa nedgrävningens id-nummer.

Referenser

Beronius Jörpeland, L. 2012. (red.) Gamla Uppsala – årsredogörelse år 2012. Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala.

– 2017. (red.) Projektintroduktion – om det arkeologiska projektet. Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala. Arkeologerna, Statens historiska museer, Societas Archaeologica Upsaliensis och Upplandsmuseet. Rapport 2017:1_2. Stockholm.

Beronius Jörpeland, L., Göthberg, H., Seiler, A. & Wikborg, J. 2017. (red.). at Upsalum – människor och landskapande. Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala. Arkeologerna, Statens historiska museer, Societas Archaeologica Upsaliensis och Upplandsmuseet. Rapport 2017:1_1. Stockholm.

Björklund, S. & Täpp, J-E. Petterson (red.). 1982. Lima och Transtrand. Ur två socknars historia. 1 Myrjärn och smide. Malung.

Carlie, A. 2004. Forntida byggnadskult. Traditioner och regionalitet i södra Skandinavien. Stockholm.

Carlie, L. 1999. Bebyggelsens mångfald. En studie av södra Hallands järnåldersgårdar baserad på arkeologiska och historiska källor. Acta Archaeologica Lundensia. Series in 80. No 29. Hallands Länsmuseers Skriftserie No 10. Lund. Halmstad.

Ekblom, A. & Bergman, J. 2017. Växtfynd – makrofossil- och pollenanalys. Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala. Arkeologerna, Statens historiska museer, Societas Archaeologica Upsaliensis och Upplandsmuseet. Rapport 2017:1_14. Stockholm.

Fagerlund, D., Göthberg, H., Qviström, L. & Åberg. K. 1999. Förhistoria och medeltid i Vänge. Arkeologiska undersökningar 1998. Upplandsmuseets skriftserie Nr 1. Uppsala.

Frölund, P. & Schütz, B. (red.). 2007. Bebyggelse och bronsgjutare i Bredåker & Gamla Uppsala. Upplandsmuseet rapport 2007:03. Uppsala.

Grandin, L., Forenius, S. & Willim, A. 2008. Smedjan på gården. Arkeometallurgiska analyser av material från gården Vålle. Geoarkeologisk undersökning. Riksantikvarieämbetet. UV Uppsala, rapport 2008:23. Stockholm.

Gustafsson, M., Dutra Leivas, I., Mattsson, Ö. & Olsson, R. 2005. Kättsta – boplatser och gravar under 2 000 år. Undersökningar för E4. Arkeologi E4 Uppland. Upplandsmuseet rapport 2006:7. Uppsala.

Göthberg, H. 2007. Mer än bara hus och gårdar. I: Göthberg, H. (red.) Hus och bebyggelse i Uppland. Delar av förhistoriska sammanhang. Arkeologi E4 Uppland – Studier. Volym 3. Riksantikvarieämbetet, UV GAL, Societas Archaeologica Upsaliensis och Upplandsmuseet. Uppsala.

Göthberg, H., Frölund, P. & Fagerlund, D. 2014. Gamla Uppsala – åter till Berget. Om undersökningen av en förtätad bosättning från äldre järnålder med begravningar från äldre bronsålder till romersk järnålder. Upplandsmuseets rapporter 2014:16. Uppsala.

Hamilton, J., Artursson, M. & Englund, M. 2014. Bilaga 18. Boningshus, ekonomibyggnader och kulthus vid Skeke. I: Larsson, F. (red). Skeke – gudar, människor och gjutare. Rituella komplex från bronsålder och äldre järnålder samt en höjdbosättning från yngre järnålder med gjuteriverkstad. Utbyggnad av väg 288, sträckan Jälla–Hov. Riksantikvarieämbetet. UV Rapport 2014:53. Stockholm.

Hjärthner-Holdar, E. (red.). 2011. Gjutning och smide på Skeke under bronsålder och folkvandringstid. Arkeometallurgiska analyser av metall, slagg och teknisk keramik samt rekonstruktion av ett folkvandringstida gjuteri. Väg 288. Riksantikvarieämbetet. UV GAL, rapport 2011:7. Stockholm.

Lindmann, G., Forenius, S., Andersson, D. & Grandin, L. 2007. Smedjan i Salmered. En medeltida smedja i Landvetter. Riksantikvarieämbetet. UV Väst, rapport 2007:6. Stockholm.

Magnell, O. 2017. Gårdarnas djur – osteologisk analys. Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala. Arkeologerna, Statens historiska museer, Societas Archaeologica Upsaliensis och Upplandsmuseet. Rapport 2017:1_12. Stockholm

Olausson, M. 1998. "Säg mig hur många djur du har…" Om arkeologi och stallning. I: Viklund, K., Engelmark, R. & Linderholm, J. (red.). Fähus från bronsålder till idag. Stallning och utegångsdrift i långtidsperspektiv. Skrifter om skogs- och lantbrukshistoria 12. Nordiska museet. Stockholm.

Petersson, M. 2006. Djurhållning och betesdrift. Djur, människor och landskap i Västra Östergötland under bronsålder och äldre järnålder. Stockholm & Uppsala. Westberg, T. 2013. I: Beronius Jörpeland (red). Gamla Uppsala – årsredogörelse år 2012. Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala. Riksantikvarieämbetet. UV Rapport 2013:78. Stockholm.

Seiler, A. 2005. Vallby norra. En boplats från yngre bronsålder, yngre järnålder och tidig medeltid i Tämnaråns dalgång. Arkeologi E4 Uppland. Riksantikvarieämbetet. UV GAL, rapport 2005:1. Stockholm.

Willim, A. 2013. Gruvsmedjan i Stripa. En geoarkeologisk förundersökning av en borrsmedja från 1800-talet. Geoarkeologisk förundersökning. Riksantikvarieämbetet. UV GAL, rapport 2013:02. Stockholm.

Administrativa uppgifter

För utförliga administrativa uppgifter hänvisas till *Projektintroduktion – om det arkeologiska projektet* (Beronius Jörpeland 2017).

SHMM:s dnr: 5.1.1-00031-2015.
Länsstyrelsens dnr: 431-4697-11.
SHMM:s projektnr: A12170.
Koordinatsystem: Sweref 99 TM.

Katalog

Medverkande författare i katalogen
Lena Beronius Jörpeland, Arkeologerna, Statens historiska museer
Hans Göthberg, Upplandsmuseet
Sebastian Liahaugen, Societas Archaeologica Upsaliensis (SAU)
Ann Lindkvist, Societas Archaeologica Upsaliensis (SAU)
Robin Lucas, Upplandsmuseet
Anton Seiler, Arkeologerna, Statens historiska museer
Tomas Westberg, Arkeologerna, Statens historiska museer
Jonas Wikborg, Societas Archaeologica Upsaliensis (SAU)

Tabell över hustyper.

Byggnader (eftermedeltida)	507, 543, 544, 545, 629, 1080, 1209, 1219, 1246, 1266, 1268, 1889, 1911, 1922, 1923, 2474, 2668, 2878, 5587
Källare	2781, 5961
Enskeppiga	626, 649, 1948, 1970, 1982, 1999, 2101, 2124, 2177, 2198, 2202, 2216, 2224, 2251, 2263, 2314, 2682, 2784, 2799, 2810, 2827, 2888, 3943, 3944, 3945, 3946, 3947, 3950, 3951, 3953, 3954, 3956, 3960, 3961, 3962, 3965, 3971, 3974, 3983, 5003, 5007, 5009, 5011, 5013, 5014, 5016, 5091, 5591, 5595
Hybridhus	893, 1937, 2056, 2095, 2271, 2726, 3930, 5008, 5012
Hörnstolphus	530, 567, 694, 820, 821, 1247, 1886, 1888, 1981, 2043, 3128, 3471, 3559, 3589, 3625, 3942, 3968, 4843, 4987, 5001, 5002, 5015, 6398
Treskeppiga	528, 529, 568, 627, 628, 695, 696, 698, 750, 1397, 1885, 1925, 1929, 1933, 1944, 1958, 1962, 1966, 1974, 1986, 1990, 2042, 2247, 2252, 2255, 2324, 2343, 2370, 2493, 2780, 2816, 3116, 3117, 3129, 3130, 3131, 3132, 3133, 3134, 3135, 3136, 3137, 3138, 3139, 3140, 3141, 3142, 3143, 3144, 3145, 3407, 3466, 3511, 3512, 3513, 3590, 3598, 3632, 3633, 3634, 3660, 3661, 3662, 3663, 3664, 3665, 3667, 3668, 3669, 3670, 3671, 3672, 3918, 3922, 3949, 3952, 3957, 3958, 3959, 3963, 3981, 4842, 4910, 4918, 4919, 4950, 4951, 5004, 5005, 5006, 5010, 5017, 5021, 5268
Syllhus	683, 2347, 2474, 2671, 2677, 5420

Ingående objekt i katalogen

Id 507–6398

Id	Typ	Undertyp	Tolkning	Delområde
507	Byggnad	–	Obestämbar funktion	Groaplan
528	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storby backe
529	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storby backe
530	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Storby backe
543	Byggnad	–	Obestämbar funktion	Groaplan
544	Byggnad	–	Obestämbar funktion	Groaplan
545	Byggnad	–	Bostad	Groaplan
567	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Storby backe
568	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storby backe
626	Stolphus	Enskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Groaplan
627	Stolphus	Treskeppigt hus	Bostad	Groaplan
628	Stolphus	Treskeppigt hus	Obestämbar funktion	Groaplan
629	Byggnad	–	Källare	Groaplan
649	Stolphus	Enskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Groaplan
683	Syllhus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Groaplan

Id	Typ	Undertyp	Tolkning	Delområde
694	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Storby backe
695	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storby backe
696	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storby backe
698	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storby backe
750	Stolphus	Treskeppigt hus	Bostad	Groaplan
820	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Storby backe
821	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Storby backe
893	Stolphus	Hybridhus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
1080	Byggnad	–	Flerfunktionell byggnad	Storgården
1209	Byggnad	–	Flerfunktionell byggnad	Storgården
1219	Byggnad	–	Flerfunktionell byggnad	Storgården
1246	Byggnad	–	Obestämbar funktion	Storgården
1247	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Storby backe
1266	Byggnad	–	Bostad	Storgården
1268	Byggnad	–	Källare	Storgården
1397	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storby backe
1885	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storby backe
1886	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Storby backe
1888	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Storby backe
1889	Byggnad	–	Källare	Storgården
1911	Byggnad	–	Källare	Storgården
1922	Byggnad	–	Ekonomibyggnad	Storgården
1923	Byggnad	–	Obestämbar funktion	Storgården
1925	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
1929	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storgården
1933	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
1937	Stolphus	Hybridhus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
1944	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storgården
1948	Stolphus	Enskeppigt hus	Obestämbar funktion	Groaplan
1958	Stolphus	Treskeppigt hus	Bostad	Groaplan
1962	Stolphus	Treskeppigt hus	Bostad	Storgården
1966	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
1970	Stolphus	Enskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
1974	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
1978	Stolphus	Treskeppigt hus	Obestämbar funktion	Storgården
1981	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	GUSK
1982	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storgården
Id	Typ	Undertyp	Tolkning	Delområde
1986	Stolphus	Treskeppigt hus	Bostad	Storgården
1990	Stolphus	Treskeppigt hus	Bostad	Storgården
1999	Stolphus	Enskeppigt hus	Obestämbar funktion	Storby backe
2042	Stolphus	Treskeppigt hus	Obestämbar funktion	Storgården
2043	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Storgården
2056	Stolphus	Hybridhus	Flerfunktionell byggnad	Groaplan
2095	Stolphus	Hybridhus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
2101	Stolphus	Enskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
2124	Stolphus	Enskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
2177	Stolphus	Enskeppigt hus	Bostad	Storgården
2198	Stolphus	Enskeppigt hus	Smedja	Storgården
2202	Stolphus	Enskeppigt hus	Obestämbar funktion	Storgården
2216	Stolphus	Enskeppigt hus	Bostad	Storgården
2224	Stolphus	Enskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
2247	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
2251	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storgården

Id	Typ	Undertyp	Tolkning	Delområde
2252	Stolphus	Treskeppigt hus	Obestämbar funktion	Storgården
2255	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
2263	Stolphus	Enskeppigt hus	Bostad	Storgården
2271	Stolphus	Hybridhus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
2314	Stolphus	Enskeppigt hus	Bostad	Groaplan
2324	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Groaplan
2343	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storgården
2347	Syllhus	Enskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
2370	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	GUSK
2474	Syllhus	–	Ekonomibyggnad	Storgården
2493	Stolphus	Treskeppigt hus	Obestämbar funktion	GUSK
2668	Byggnad	–	Obestämbar funktion	Storgården
2671	Syllhus	Hybridhus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
2677	Syllhus	–	Flerfunktionell byggnad	Storgården
2682	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storgården
2726	Stolphus	Hybridhus	Bostad	Storgården
2780	Stolphus	Treskeppigt hus	Obestämbar funktion	GUSK
2781	Källare	–	Bostad	Storgården
2784	Stolphus	Enskeppigt hus	Bostad	Storgården
2799	Stolphus	Enskeppigt hus	Bostad	Storgården
2810	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Groaplan
2816	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
2827	Stolphus	Enskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storgården
2878	Syllhus	–	Bostad	Storgården
2888	Stolphus	Enskeppigt hus	Bostad	Storgården
3116	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Fridhem
3117	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Fridhem
3128	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Solhem O
3129	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Solhem O
3130	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Solhem O
3131	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Solhem O
3132	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Solhem O
3133	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Solhem O
3134	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Solhem O
3135	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Solhem O
3136	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Solhem O
3137	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Solhem O
3138	Stolphus	Treskeppigt hus	Bostad	Solhem O
Id	Typ	Undertyp	Tolkning	Delområde
3139	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Fridhem
3140	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Solhem O
3141	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Solhem O
3142	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Solhem O
3143	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Solhem O
3144	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Solhem O
3145	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Solhem O
3407	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Solhem O
3466	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Solhem O
3471	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Solhem O
3511	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Solhem V
3512	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Solhem V
3513	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Solhem V
3559	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Solhem V
3589	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Solhem V

Id	Typ	Undertyp	Tolkning	Delområde
3590	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Solhem V
3598	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Solhem V
3625	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Solhem O
3632	Stolphus	Treskeppigt hus	Obestämbar funktion	Fridhem
3633	Stolphus	Treskeppigt hus	Obestämbar funktion	Fridhem
3634	Stolphus	Treskeppigt hus	Bostad	Fridhem
3660	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storby backe
3661	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storby backe
3662	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storby backe
3663	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storby backe
3664	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storby backe
3665	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storby backe
3667	Stolphus	Treskeppigt hus	Bostad	Storby backe
3668	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storby backe
3669	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storby backe
3670	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storby backe
3671	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storby backe
3672	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storby backe
3918	Stolphus	Treskeppigt hus	Bostad	Solhem O
3922	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storby backe
3930	Stolphus	Hybridhus	Bostad	GUSK
3942	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	GUSK
3943	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
3944	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
3945	Stolphus	Enskeppigt hus	Smedja	GUSK
3946	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
3947	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
3949	Stolphus	Treskeppigt hus	Obestämbar funktion	GUSK
3950	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
3951	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
3952	Stolphus	Treskeppigt hus	Bostad	GUSK
3953	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
3954	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
3956	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	GUSK
3957	Stolphus	Treskeppigt hus	Obestämbar funktion	GUSK
3958	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	GUSK
3959	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	GUSK
3960	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	GUSK
3961	Stolphus	Enskeppigt hus	Bostad	GUSK
Id	Typ	Undertyp	Tolkning	Delområde
3962	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	GUSK
3963	Stolphus	Treskeppigt	Obestämbar funktion	GUSK
3965	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	GUSK
3968	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	GUSK
3971	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	GUSK
3974	Stolphus	Enskeppigt hus	Smedja	GUSK
3981	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	GUSK
3983	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	GUSK
4842	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storby backe
4843	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Storby backe
4910	Stolphus	Treskeppigt hus	Obestämbar funktion	Storby backe
4918	Stolphus	Treskeppigt hus	Obestämbar funktion	Fridhem
4919	Stolphus	Treskeppigt hus	Bostad	Fridhem
4950	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storby backe

Id	Typ	Undertyp	Tolkning	Delområde
4951	Stolphus	Treskeppigt hus	Flerfunktionell byggnad	Storby backe
4987	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Storby backe
5001	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
5002	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
5003	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
5004	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
5005	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
5006	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
5007	Stolphus	Enskeppigt hus	Bostad	Veterinärvillan
5008	Stolphus	Hybridhus	Bostad	Veterinärvillan
5009	Stolphus	Enskeppigt hus	Obestämbar funktion	Veterinärvillan
5010	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
5011	Stolphus	Enskeppigt hus	Obestämbar funktion	Veterinärvillan
5012	Stolphus	Hybridhus	Bostad	Veterinärvillan
5013	Stolphus	Enskeppigt hus	Bostad	Veterinärvillan
5014	Stolphus	Enskeppigt hus	Bostad	Veterinärvillan
5015	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
5016	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
5017	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
5021	Stolphus	Treskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Bangården
5091	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
5268	Stolphus	Treskeppigt hus	Bostad	Solhem V
5420	Syllhus	–	Ekonomibyggnad	Veterinärvillan
5587	Byggnad	–	Obestämbar funktion	Storgården
5591	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storgården
5595	Stolphus	Enskeppigt hus	Ekonomibyggnad	Storgården
5961	Källare	Halvkällare	Flerfunktionell byggnad	Storgården
6398	Stolphus	Hörnstolpshus	Ekonomibyggnad	GUSK

På följande sidor redovisas samtliga hus i huskatalogen. Inledningsvis presenteras en översikt över husen i det centrala området, därefter följer detaljplaner inom respektive delområde från söder till norr med samtliga undersökta hus med id-nummer. Efter dessa följer det norra området, även här inleds med en översikt och sedan detaljplaner för respektive delområde.

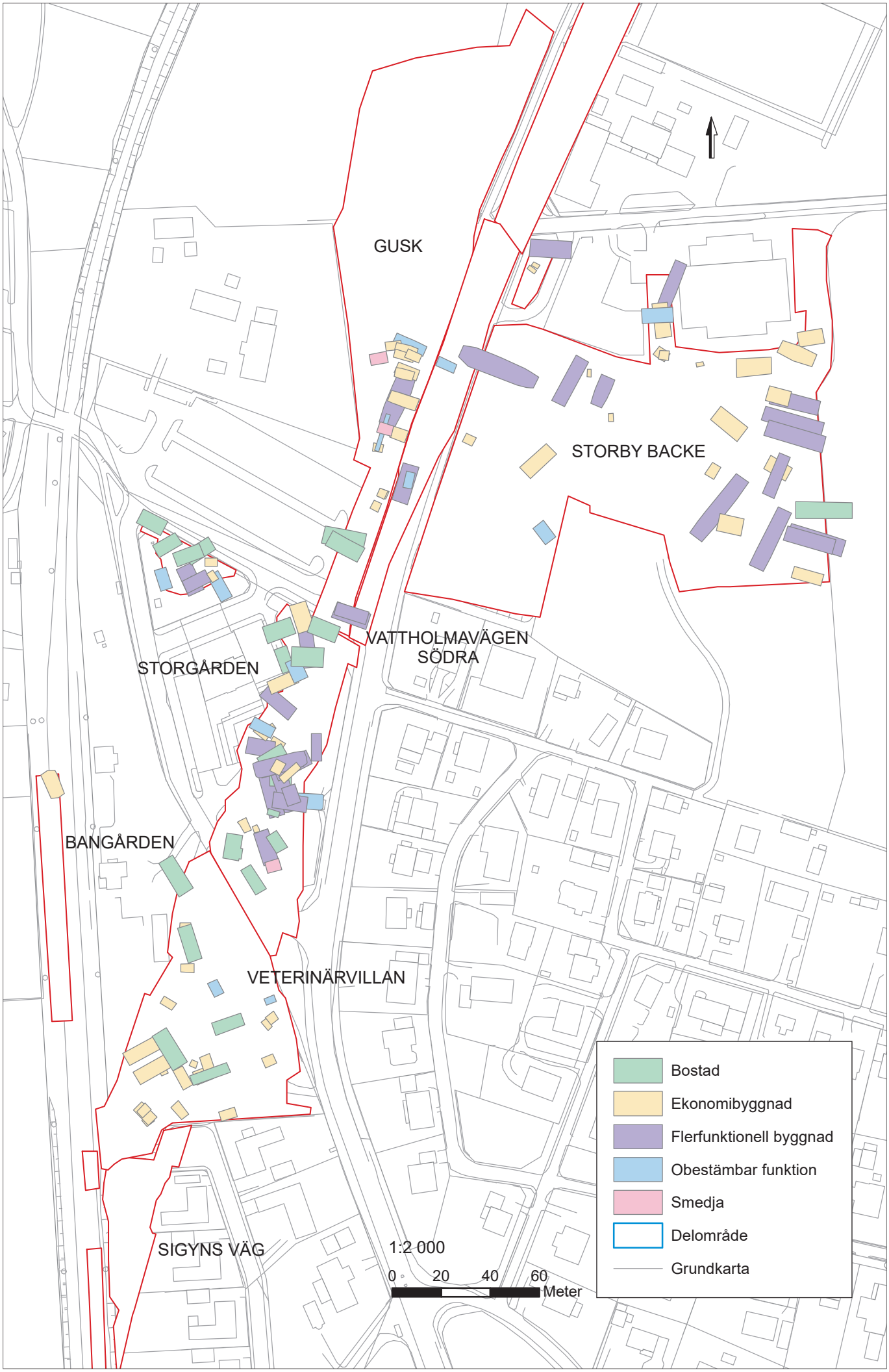
GUSK
STORBY BACKE
VATTHOLMAVÄGEN SÖDRA
STORGÅRDEN
BANGÅRDEN
VETERINÄRVILLAN
SIGYNS VÄG
1:2 000
0 20 40 60
Meter
Bostad
Ekonomibyggnad
Flerfunktionell byggnad
Obestämbar funktion
Smedja
Delområde
Grundkarta

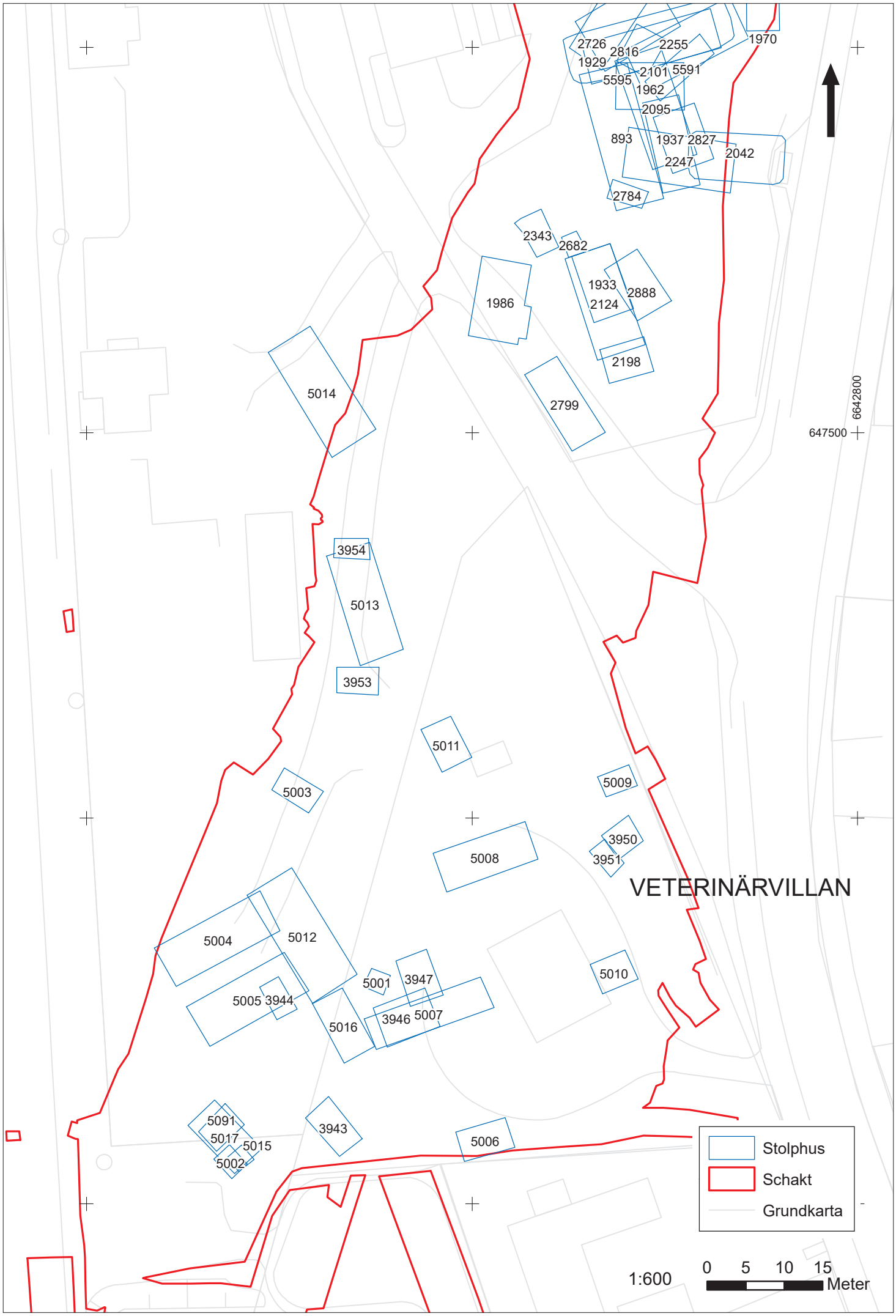
2726
2816
2255
1970
1929
2101
5591
5595
1962
2095
893
1937
2827
2042
2247
2784
2343
2682
1986
1933
2888
2124
2198
2799
5014
647500
6642800
3954
5013
3953
5011
5003
5009
5008
3950
3951
VETERINÄRVILLAN
5004
5012
5001
3947
5005
3944
3946
5007
5016
5010
5091
5017
5015
5002
3943
5006
Stolphus
Schakt
Grundkarta
1:600
0
5
10
15
Meter

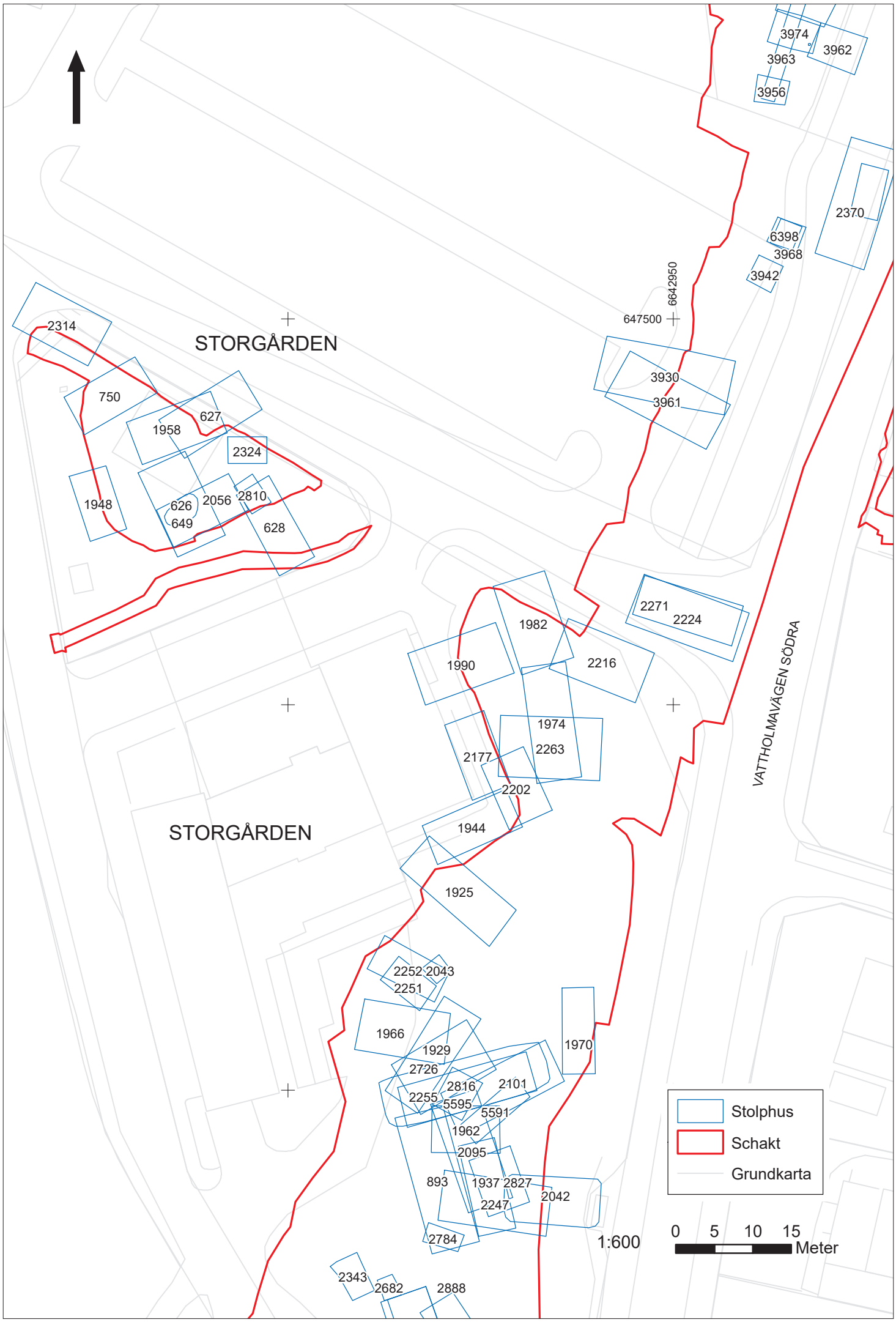
3974
3962
3963
3956
2370
6398
3968
3942
6642950
647500
2314
STORGÅRDEN
3930
3961
750
627
1958
2324
1948
626
649
2056
2810
628
2271
2224
1982
1990
2216
VATTHOLMAVÄGEN SÖDRA
1974
2263
2177
2202
STORGÅRDEN
1944
1925
2252
2043
2251
1966
1929
1970
2726
2816
2101
2255
5595
5591
1962
2095
893
1937
2827
2042
2247
2784
2343
2682
2888
Stolphus
Schakt
Grundkarta
1:600
0 5 10 15
Meter

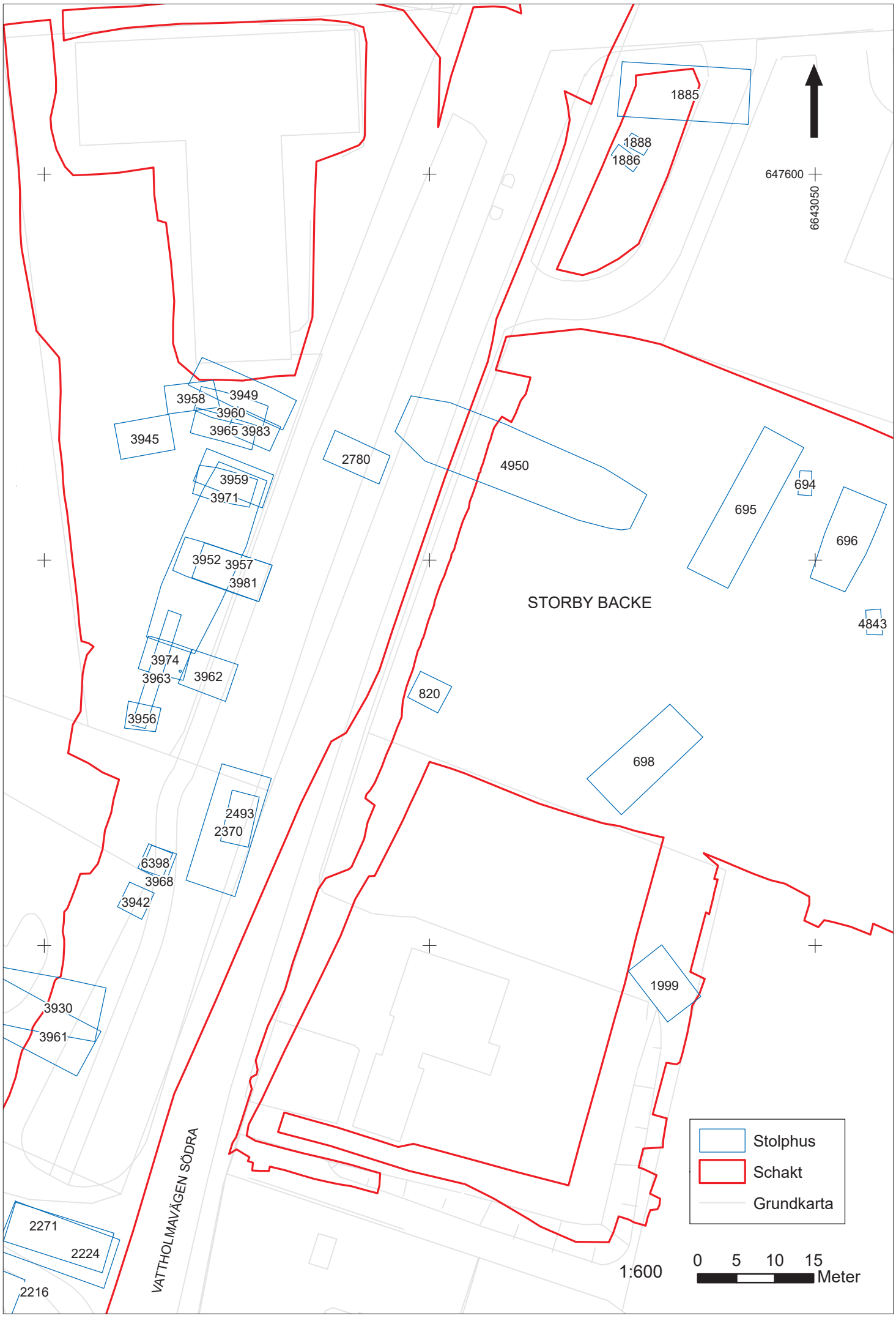
1885
1888
1886
647600
6430500
3958
3949
3960
3965 3983
3945
2780
4950
3959
3971
694
695
696
3952
3957
3981
STORBY BACKE
4843
3974
3963
3962
820
3956
698
2493
2370
6398
3968
3942
1999
3930
3961
VATTHOLMAVÄGEN SÖDRA
2271
2224
2216
Stolphus
Schakt
Grundkarta
1:600
0 5 10 15
Meter

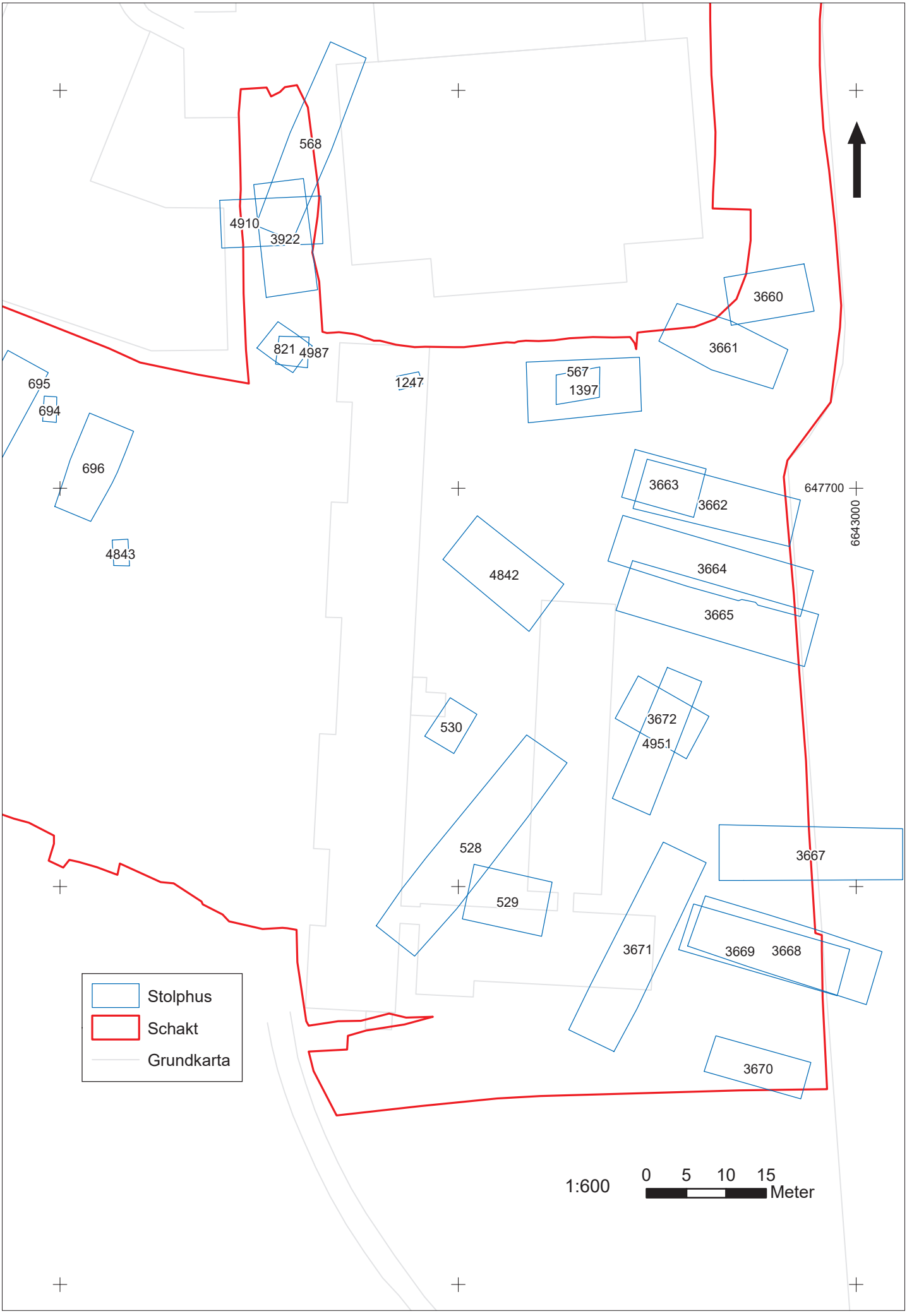
568
4910
3922
821
4987
1247
695
694
696
4843
567
1397
3660
3661
3663
3662
647700
6643000
4842
3664
3665
530
3672
4951
528
529
3667
3671
3669
3668
3670
Stolphus
Schakt
Grundkarta
1:600
0 5 10 15
Meter

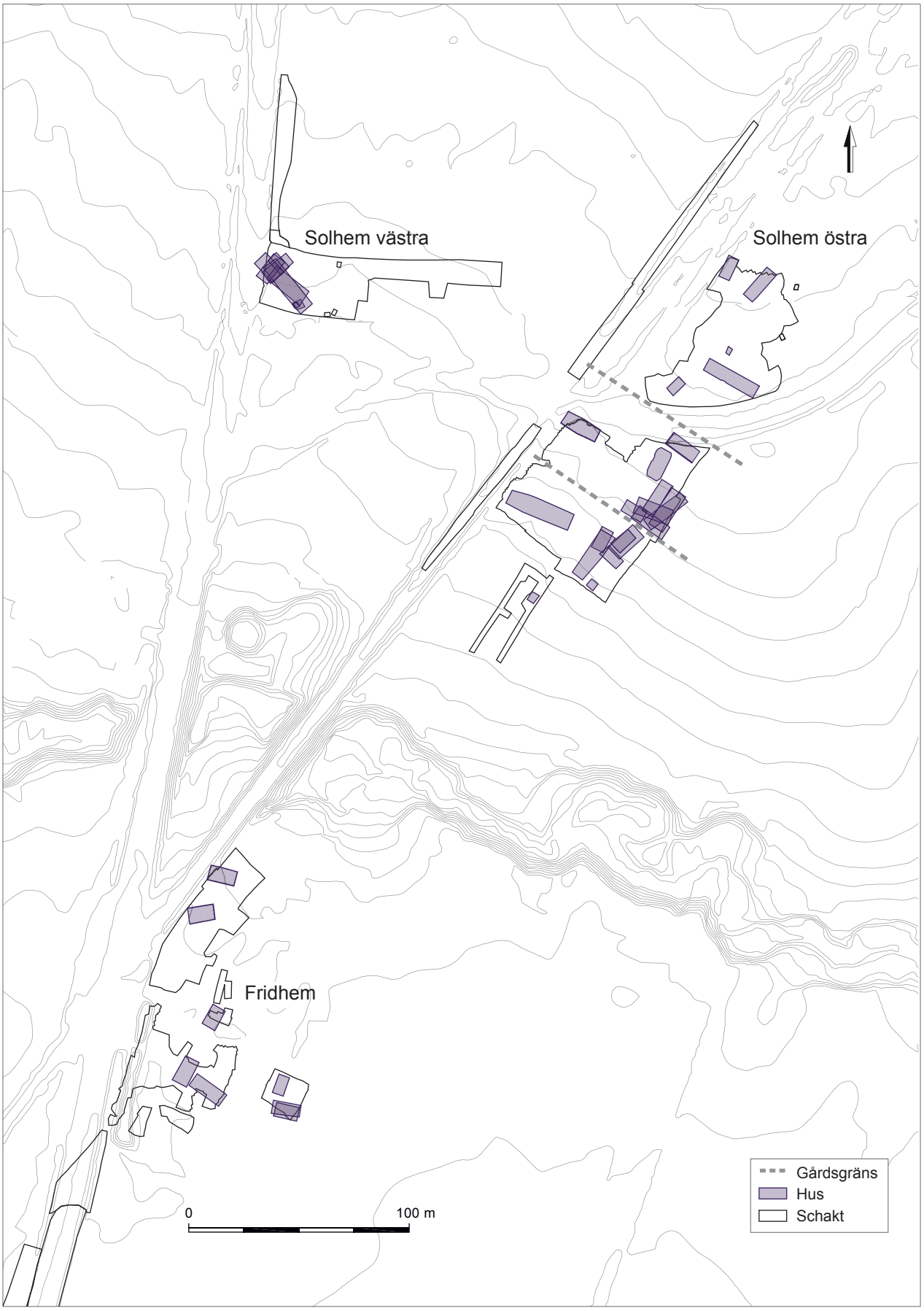

Samtliga byggnader och gårdslägen inom norra området.
Skala 1:2 500.

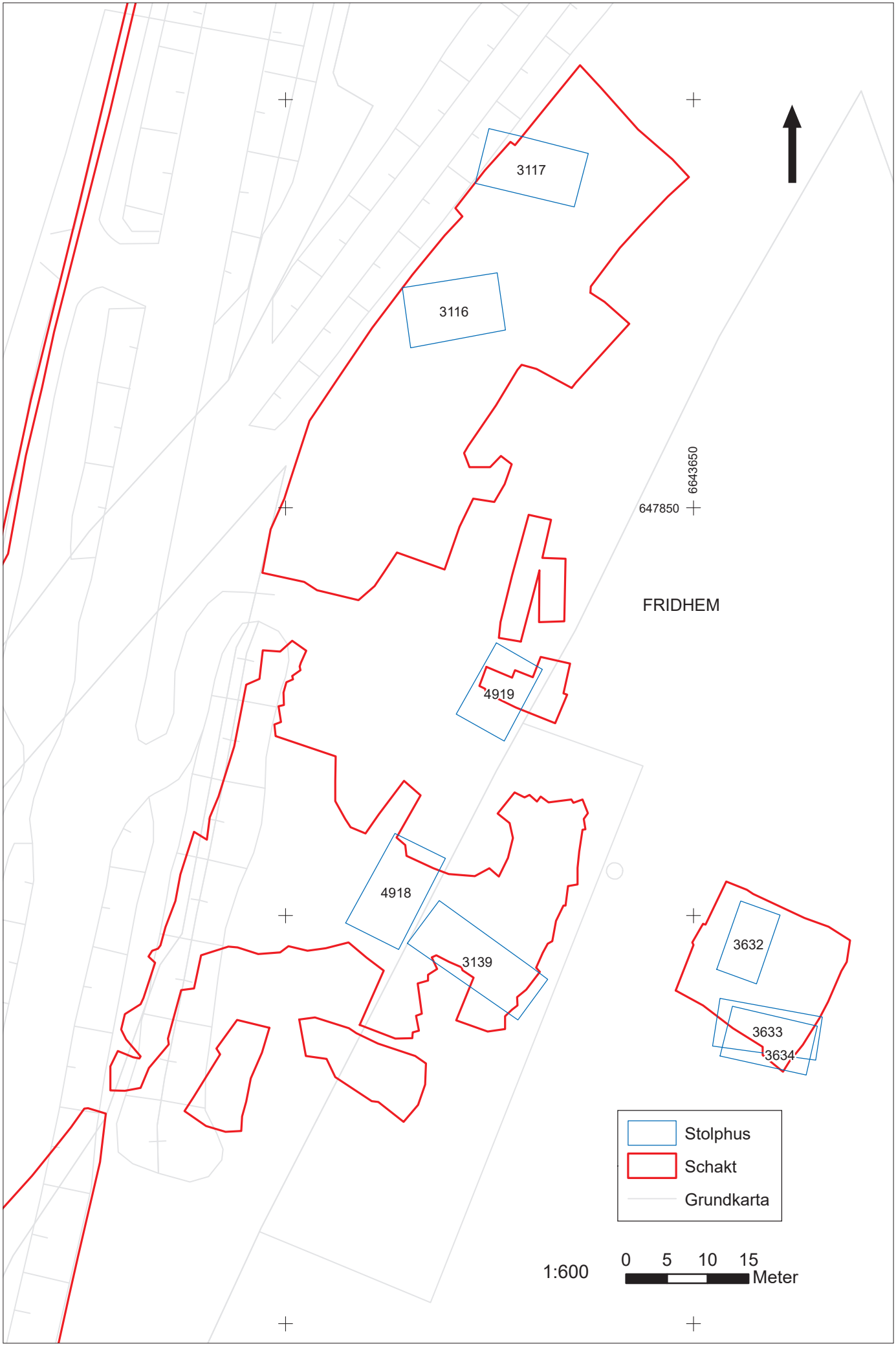
3117
3116
6643650
647850
FRIDHEM
4919
4918
3139
3632
3633
3634
Stolphus
Schakt
Grundkarta
1:600
0 5 10 15
Meter

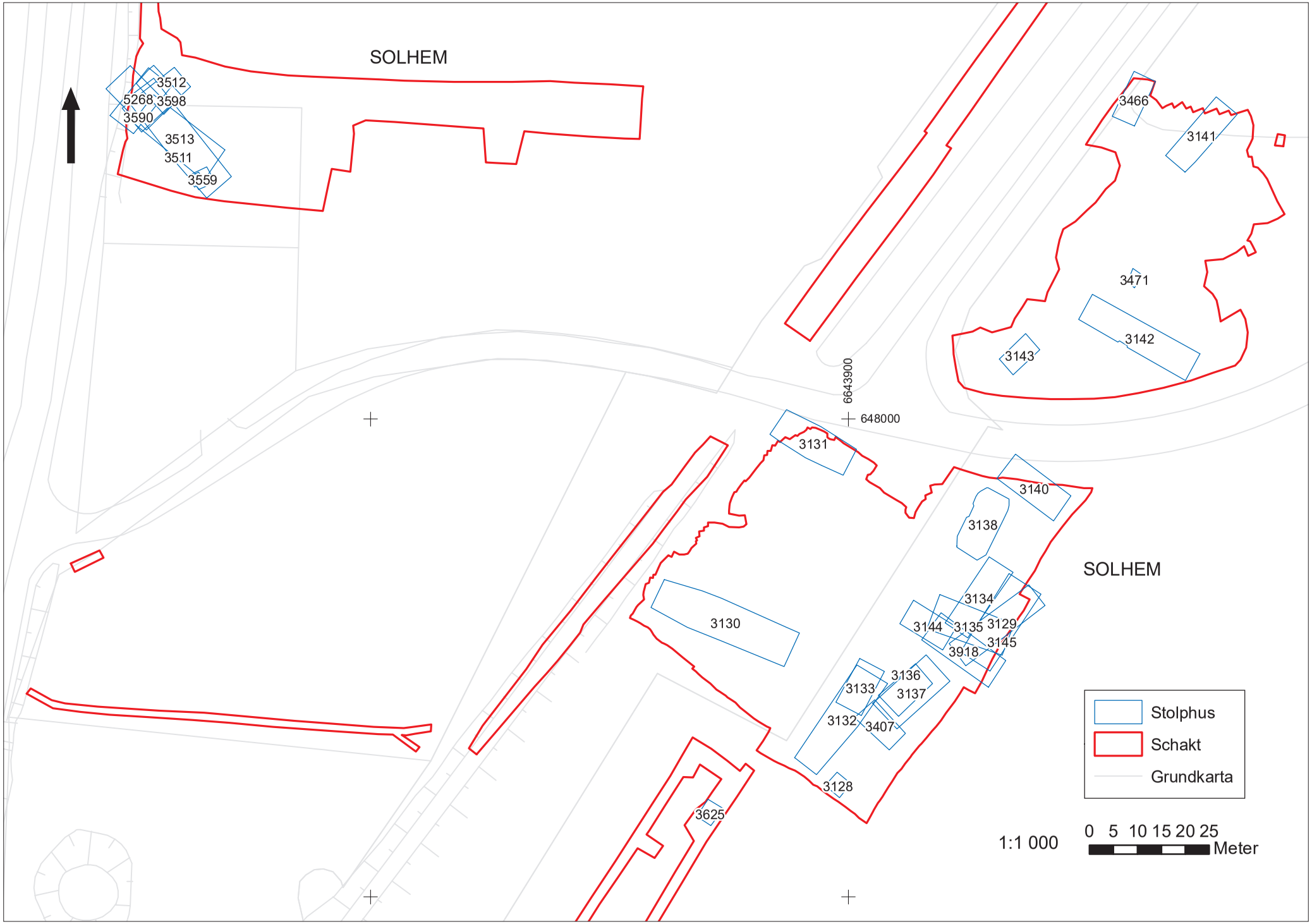
SOLHEM
3512
5268
3598
3590
3513
3511
3559
3466
3141
3471
3142
3143
6643900
648000
3131
3140
3138
SOLHEM
3130
3134
3144
3135
3129
3145
3918
3136
3133
3137
3132
3407
3128
3625
Stolphus
Schakt
Grundkarta
1:1 000
0 5 10 15 20 25
Meter

Byggnad 507

Anton Seiler och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Byggnad
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	25,5 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var kraftigt skadade av yngre verksamhet på platsen
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: > 7,7 m Bredd: 6,5 m Höjd: 1 m Yta: > 52,3 m^2

FUNKTION

Byggnadens funktion är **obestämd** på grund av de tillgängliga lämningarnas begränsning som tolkningsunderlag. Myntet kan indikera att det rör sig om en bostad.

DATERING

Dateringsspann: 1700–1800 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Byggnaden sammanfaller med gårdsbebyggelsen från 1700-/1800-tal såsom den återges på det äldre kartmaterialet. Byggnaden är dock äldre än byggnad 543 som tydligt kan identifieras på en karta från 1800-talets mitt. Byggnad 507 dateras till 1700-tal, en datering som stärks av det påträffade myntet.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes till 100 %. Lagret undersöktes med handgrävda grävenheter, syllstenarna togs bort med maskin.

BESKRIVNING

Byggnaden uppmärksammades under fältarbetet, den framkom vid schaktning under de moderna utfyllnadsmassorna 510. Lämningarna hör huvudsakligen till grunden och bestod av en syllstensrad och ett utfyllnadslager. Syllstensraden (300213) var vinkelformad och bestod av 0,5 – 1 meter stora, grovt huggna stenar. Utfyllnadslagret (300369) var upp till0,2 meter tjockt och innehöll träkol, tegelkross och småsten. Byggnaden överlagrade avfallsyta 508, den fortsatte också i sydväst utanför undersökningsområdet.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga lämningar till konstruktionen (542). Inga lämningar har relaterats till brukning, destruktion eller rituella depositioner. Amulettringen antas härrör ursprungligen från en äldre, omrörd kontext.

FYND

Fyndmaterialet har ett brett dateringsspann, från järnålder till 1700-tal, och har koppling till både själva byggnaden och äldre, underliggande hus och aktivitetsytor som troligen omrörts av den sentida byggnationen. Till byggnadens användningstid hör ett mynt (FV34) samt möjligen några byggnadsdetaljer. Bland de äldre inslagen kan nämnas ett svårdaterat kamfragment (FV5), ett

medeltida skaftbeslag (FV3), förhistorisk keramik och troligen ett kvarnstensfragment av glimmerskiffer (FV1166). Ett åderlåtningsjärn är svårt att placera kronologiskt (FV26). Dessutom fanns 3939 gram djurben (se osteologi nedan).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
16	Beslag	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
23	Beslag	Järn	1	Obestämt
14	Brodd	Järn	1	Transport och samfärdsel
1181	Bränd lera	Bränd lera	-	Obestämt
1184	Bränd lera	Bränd lera	-	Obestämt
1280	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
1297	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
1314	Bränd lera	Bränd lera	7	Obestämt
8	Föremål	CU-leg	1	Obestämt
24	Föremål	Järn	1	Obestämt
32	Föremål	Järn	1	Obestämt
15	Gångjärn	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
27	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
102	Hästskosöm	Järn	3	Transport och samfärdsel
5	Kam	Ben	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
3454	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3497	Kärl	Keramik	3	Keramik Bäck
3500	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
34	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
20	Nit	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
22	Nit	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
423	Odefinierat	Läder	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
31	Pansarlamell	Järn	1	Vapen och rustningar
13	Platta	Järn	1	Obestämt
25	Ring	Järn	1	Obestämt
9	Ringsölja	Järn	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
3	Skaftbeslag	CU-leg	1	Hantverk och produktion
278	Slagg	Slagg	2	Slagg GAL
269	Smält lera	Smält lera	1	Hantverk och produktion
277	Smält lera	Smält lera	5	Hantverk och produktion
509	Smält lera	Smält lera	3	Hantverk och produktion
6	Smälta	CU-leg	1	Hantverk och produktion
94	Spik	Järn	6	Byggnadsdetaljer och monument
117	Sölja	Järn	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1306	Tegelkross	Tegel	2	Byggnadsdetaljer och monument
35	Ten	Järn	1	Obestämt
1166	Vridkvarn	Glimmerskiffer	6	Husgeråd och livsmedel
26	Åderlåtningsjärn	Järn	1	Vetenskap och rättsväsende

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: Identifierade arter är nöt, häst, får/get, svin, katt, fågel, hund och gädda.

Vedart: -

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
507	*Byggnad*	303461	Möjlig inblandning av recent material
507	*Byggnad*	301354	

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
542	Syllhus_konstruktion	507
300213	Husgrund	542
300369	Utjämningslager	542

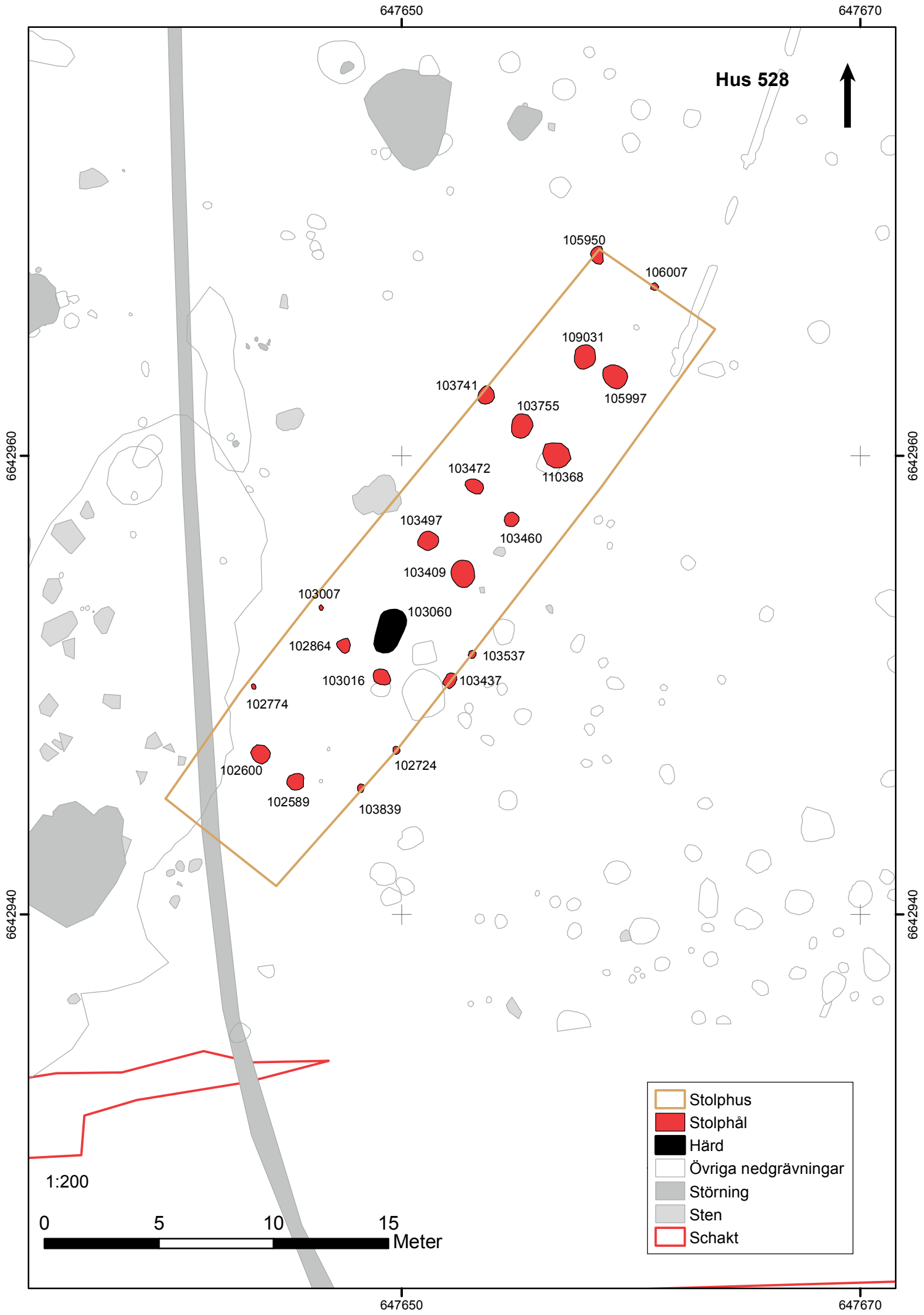
647650
647670
Hus 528
105950
106007
109031
105997
103741
103755
110368
103472
103497
103460
103409
103007
103060
102864
103537
103016
103437
102774
102600
102724
102589
103839
6642960
6642940
Stolphus
Stolphål
Härd
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 528

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	26,7–27,3 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, samt i söder av täktgrop (Grop 3043)
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen svagt konvexa väggar och raka gavlar Längd: >27 meter, (uppskattning) 31 meter Bredd: 6 meter Yta: 205 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Svagt konvex Bockbredd: 1,6–2,1 meter Spannlängd: 3,2–5,9 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad med bostadsdel i söder att döma av härd och långa spann, medan ekonomidel i norr hade kortare spann. Detta förstärks av att den enstaka keramiken fanns i den södra delen.

DATERING

Dateringsspann: 350–540 e.Kr.

Konstruktion: 230–390 AD, ^{14}C-datering av stolpe i stolphål 1417 (Ua-30806).

Brukning: 340–540 AD, ^{14}C-datering av träkol från härd 1412 (Ua-31864).

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 350–540 e.Kr. utifrån ^{14}C-analys från härd. Skillnaden mot dateringen från stolpe bör vara följden av hög egenålder, särskilt då det daterade provet utgjordes av kärnved av tall. Överlagrades av härd ur aktivitetsytan 4998 med datering 400–570 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 21 stolphål, varav 12 större och 9 mindre. De förra ingick i sex bockar i den inre takbärande konstruktionen. Stolphålen hade varierande form, var 0,65–1,2 meter stora och 0,13–0,3 meter djupa. Fyra hade stenskoning. Trä från trolig stolpe fanns i ett stolphål. Ytterligare nio mindre stolphål ingick i vägg på långsidor och norra gaveln. I den södra delen fanns en härd i husets mittaxel.

Skillnader i spannlängd med kortare spann i den norra delen (3,2–4,0 m) och längre i söder (5,9 m) talar för att huset varit indelat i två sektioner. Skillnader i bockbredd antyder en konvex form för den inre konstruktionen och väggarna.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen, medan härden tillhörde brukningen.

FYND

Kärl av keramik (FÖ829) påträffades i stolphål 1404. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-30806	1738±31	245 AD–340 AD	230 AD–390 AD	109220	Ved/Tall	109214–1417	Stolpe
Ua-31864	1625±33	380 AD–540 AD	340 AD–540 AD	109570	Träkol/Al	109569–1412	Fyllning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
109220	Ved	Tall	Kärnved	109214	1417
109570	Träkol	Al		109569	1412
109570	Träkol	Salix sp		109569	1412

Makrofossil:

Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
109765	Bakgrundsbrus. Möjlig inblandning av recent material
109808	Möjlig inblandning av recent material
109930	
109931	Möjlig inblandning av recent material
109932	
109933	
109934	
109935	
109936	

Osteologi: I åtta stolphål påträffades ben från främst nötkreatur och svin, men även får. Det rör sig om ben från huvud, bål så väl övre som nedre extremitet. Gnagmärken förekommer på fyra ben. Troligen rör det sig om avfall som vid byggande eller rivande har hamnat i stolphålen.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får
528	103,9	6	5	1

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
1403	Stolphål	Inre takbärande	528
1404	Stolphål	Inre takbärande	528
1405	Stolphål	Inre takbärande	528
1406	Stolphål	Vägg	528
1407	Stolphål	Inre takbärande	528
1408	Stolphål	Vägg	528
1409	Stolphål	Inre takbärande	528
1410	Stolphål	Inre takbärande	528
1411	Stolphål	Vägg	528
1412	Härd	Härd	528
1413	Stolphål	Inre takbärande	528
1414	Stolphål	Inre takbärande	528
1415	Stolphål	Vägg	528
1416	Stolphål	Vägg	528
1417	Stolphål	Inre takbärande	528
1418	Stolphål	Vägg	528
1419	Stolphål	Inre takbärande	528
1420	Stolphål	Inre takbärande	528
1421	Stolphål	Inre takbärande	528
1422	Stolphål	Vägg	528
1423	Stolphål	Gavel	528
1424	Stolphål	Gavel	528
102589	Nedgrävning		1404
102600	Nedgrävning		1405
102724	Nedgrävning		1422
102774	Nedgrävning		1406
102864	Nedgrävning		1407
103007	Nedgrävning		1408
103016	Nedgrävning		1409
103060	Nedgrävning		1412
103409	Nedgrävning		1410
103437	Nedgrävning		1411
103460	Nedgrävning		1413
103472	Nedgrävning		1403
103497	Nedgrävning		1414
103537	Nedgrävning		1415
103741	Nedgrävning		1416
103755	Nedgrävning		1417
103839	Nedgrävning		1418
105950	Nedgrävning		1423
105997	Nedgrävning		1419
106007	Nedgrävning		1424
109017	Lager fyllning		1420
109018	Sten- tegelkonstruktion		1420
109031	Nedgrävning		1420
109206	Lager fyllning		1417
109207	Sten- tegelkonstruktion		1417
109214	Träkonstruktion		1417
109569	Lager fyllning		1412

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
109573	Lager fyllning		1410
109619	Lager fyllning		1414
109620	Lager fyllning		1403
109626	Lager fyllning		1407
109627	Sten- tegelkonstruktion		1407
109688	Lager fyllning		1404
109691	Lager fyllning		1405
109956	Lager fyllning		1416
109957	Sten- tegelkonstruktion		1416
110013	Sten- tegelkonstruktion		1409
110074	Lager fyllning		1409
110098	Lager fyllning		1408
110132	Lager fyllning		1406
110146	Lager fyllning		1418
110165	Lager fyllning		1423
110193	Lager fyllning		1424
110368	Nedgrävning		1421
110382	Lager fyllning		1421
110403	Lager fyllning		1415
110484	Lager fyllning		1411
1000969	Lager fyllning		1413
1000970	Lager fyllning		1419
1002272	Sten- tegelkonstruktion		1411

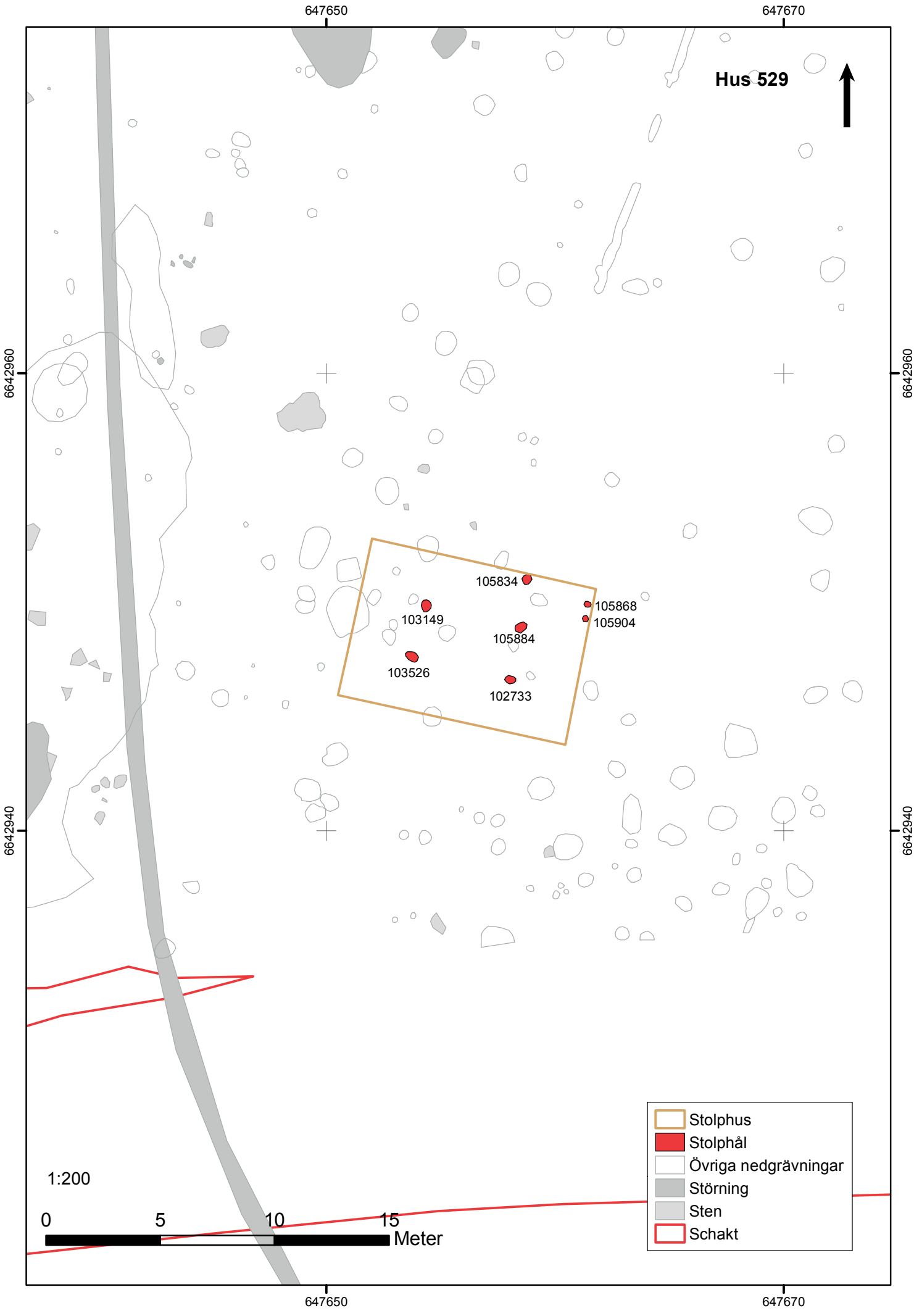
647650
647670
Hus 529
6642960
6642940
105834
105868
105904
103149
105884
103526
102733
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 529

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	OSO-VNV
NIVÅ	27,2 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar
	Längd: >7,5 meter, (uppskattning) 10 meter
	Bredd: >2,3 meter, (uppskattning) 6,7 meter
	Yta: (uppskattning) 70 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak
	Bockbredd: 2,3 meter
	Spannlängd: 4,4 meter
FUNKTION	Ekonomibyggnad p g a ringa längd

DATERING

Dateringsspann: 300 – 400 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 300 – 400 e Kr utifrån att det låg i rät vinkel till stolphus 4951 med datering 300 – 390 e Kr. Kan av närhetsskäl inte vara samtidig med stolphus 528 med datering 340 – 540 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 7 stolphål, varav 4 tolkas ha ingått i två bockar i en inre takbärande konstruktion. De 3 återstående stolphålen har ingått i norra långväggen och östra gaveln. Stolphålen hade något olika form, var 0,3–0,85 m stora och 0,1–0,28 m djupa, varav 1 stenskott.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen. Spår av ritual är löpare till malsten i stolphål till den östra bocken.

FYND

Löpare till malsten (FÖ1780) påträffades i stolphål 1381.

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: Två makrofossilprover analyserades från det övergripande objektet, men inget makroskopiskt material påträffades som kan bidra till tolkningen.

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
1380	Stolphål	Inre takbärande	529
1381	Stolphål	Inre takbärande	529
1382	Stolphål	Inre takbärande	529
1383	Stolphål	Inre takbärande	529
1446	Stolphål	Vägg	529
1448	Stolphål	Gavel	529
1449	Stolphål	Gavel	529
102733	Nedgrävning		1381
103149	Nedgrävning		1383
103526	Nedgrävning		1380
105834	Nedgrävning		1446
105868	Nedgrävning		1448
105884	Nedgrävning		1382
105904	Nedgrävning		1449
110285	Lager fyllning		1380
110396	Lager fyllning		1383
111404	Lager fyllning		1381
111428	Lager fyllning		1382
111552	Lager fyllning		1446
111790	Lager fyllning		1449
111791	Lager fyllning		1448

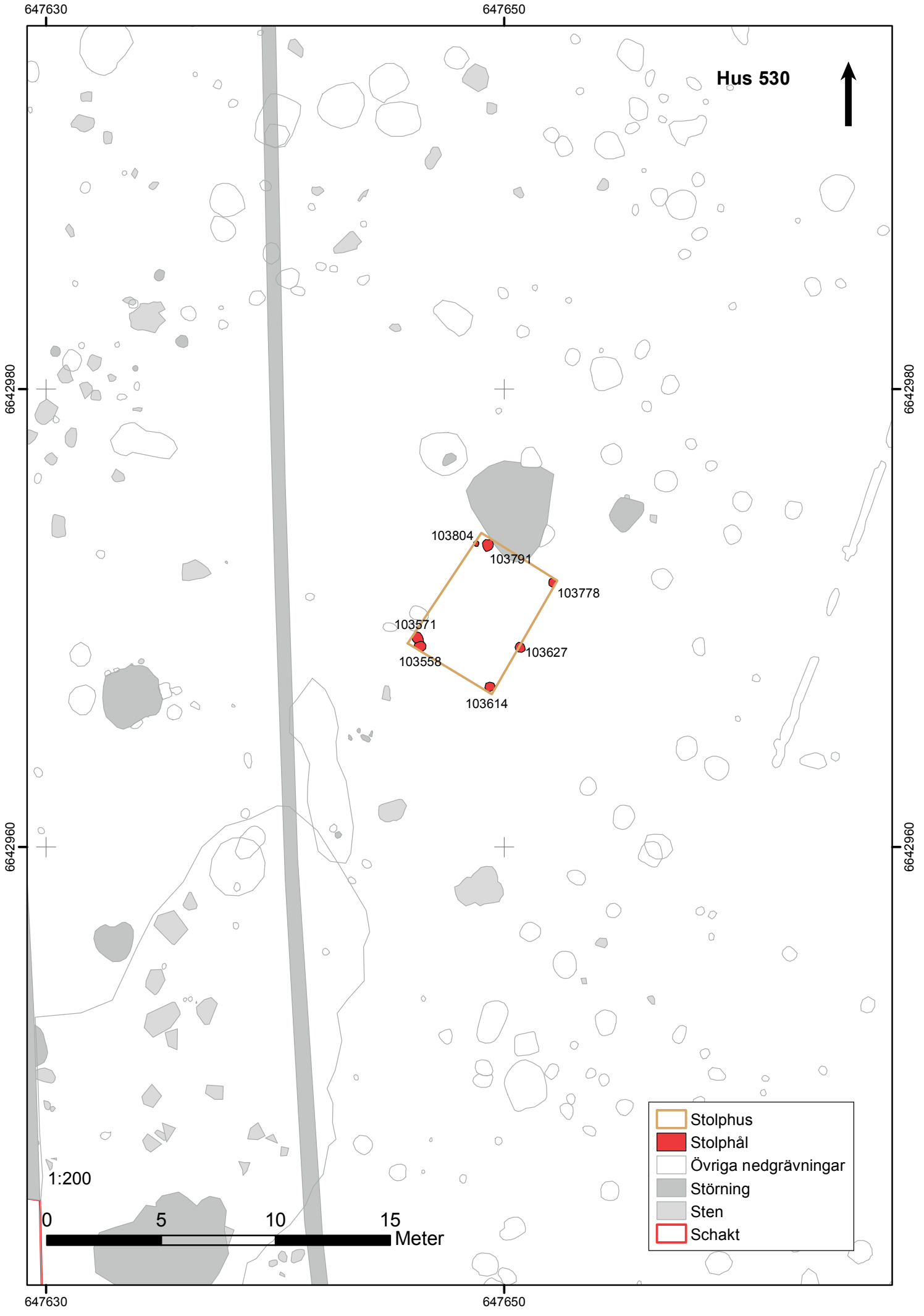
647630
647650
Hus 530
6642980
6642960
103804
103791
103778
103571
103627
103558
103614
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 530

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolpshus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	NO-SV
NIVÅ	27,2 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och gavlar
	Längd: 5,8 meter
	Bredd: 3,8 meter
	Yta: 20 m^2
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den ringa storleken

DATERING

Dateringsspann: 200 – 350 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 200 – 350 e Kr utifrån likheter i riktning och rumsligt förhållande till stolphus 3671 med datering till 230 – 330 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 7 stolphål som har ingått i bärande vägg. De var av något varierande form, 0,4–0,5 meter stora och 0,18–0,29 meter djupa, varav 5 stenskodda. Två stolphål var omstolpade (1440, 1441).

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen, varav två var spår av en ombyggnad.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: Tre makrofossilprover analyserades från det övergripande objektet, men inget makroskopiskt material påträffades som kan bidra till tolkningen.

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
1398	Stolphål	Vägg takbärande	530
1399	Stolphål	Vägg takbärande	530
1400	Stolphål	Vägg takbärande	530
1401	Stolphål	Vägg takbärande	530
1402	Stolphål	Vägg takbärande	530
1440	Stolphål	Vägg takbärande	530
1441	Stolphål	Vägg takbärande	530
103558	Nedgrävning		1398
103571	Nedgrävning		1440
103614	Nedgrävning		1399
103627	Nedgrävning		1400
103778	Nedgrävning		1401
103791	Nedgrävning		1402
103804	Nedgrävning		1441
111996	Lager fyllning		1399
111999	Lager fyllning		1400
112012	Lager fyllning		1401
112195	Lager fyllning		1398
112196	Lager fyllning		1440
112525	Lager fyllning		1402
112526	Lager fyllning		1441

Byggnad 543

Anton Seiler och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Byggnad
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SSO–NNV
NIVÅ	25,6 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var välbevarade
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 14 m (enligt kartmaterialet) Bredd: 6 m Yta: > 92,5 m^2

FUNKTION

Byggnadens funktion är **obestämd** på grund av de tillgängliga lämningarnas begränsning som tolkningsunderlag.

DATERING

Dateringsspann: 1800–1900 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Byggnaden sammanfaller med en byggnad synlig på en karta från mitten av 1800-talet, den dateras därför till 1800-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes maskinellt och till 100 %.

BESKRIVNING

Byggnaden uppmärksammades under fältarbetet, den framkom vid schaktning under de moderna utfyllnadsmassorna 510. Lämningarna bestod av en kraftig, kallmurad syllstenrad av 0,4–0,9 meter stort stenmaterialet. Denna vilade på det naturliga underlaget. Byggnaden fortsatte till största del i sydost utanför undersökningsområdet.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: -

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
301268	Syllstensrad	543

Byggnad 544

Anton Seiler och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Byggnad
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	S–NO
NIVÅ	24,4–25,1 m ö.h. (högst i nordost)
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var kraftigt skadade av yngre verksamhet på platsen
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: > 9,4 m Bredd: ? m Yta: ?

FUNKTION

Byggnadens funktion är **obestämd** på grund av de tillgängliga lämningarnas begränsning som tolkningsunderlag.

DATERING

Dateringsspann: 1800–1900 e.Kr.
Konstruktion: -
Brukning: -
Destruktion: -
Sammantagen datering: Byggnaden sammanfaller med gårdsbebyggelsen från 1800-tal såsom den återges på det äldre kartmaterialet, den dateras därför till 1800-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes maskinellt och till 100 %.

BESKRIVNING

Byggnaden uppmärksammades under fältarbetet, den framkom vid schaktning under de moderna utfyllnadsmassorna 510. Lämningarna bestod av tre 1,2–1,4 meter stora syllstenar. Dessa överlagrade avfallsyta 508. Byggnaden fortsatte troligen i väster utanför undersökningsområdet.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga lämningar till konstruktionen. Inga lämningar har relaterats till brukning, destruktion eller rituella depositioner.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C-analys: -
Osteologi: -
Vedart: -
Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
302511	Syllstenar	544

Byggnad 545

Anton Seiler och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Byggnad
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	VNV–OSO
NIVÅ	25,2 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var kraftigt skadade av yngre verksamhet på platsen
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: > 8,2 m Bredd: 6 m Yta: > 49 m^2

FUNKTION

Kritpipan och knappen indikerar att det rör sig om en **bostad**, under förutsättning att fynden här till byggnadens brukningstid.

DATERING

Dateringsspann: 1800–1850 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Lämningarna sammanfaller med en byggnad synlig på en karta från 1810-talet, men som inte finns kvar på en annan karta från 1850-talet. På samma plats finns ingen byggnad på kartmaterialet från 1700-talets början. Byggnad 545 dateras därför till 1800 – 1850, även om den kan ha stått redan under 1700-talets slut.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes till 100 %. Lagret undersöktes med handgrävda grävenheter, syllstenarna togs bort med maskin.

BESKRIVNING

Byggnaden uppmärksammades under fältarbetet, den framkom vid schaktning under de moderna utfyllnadsmassorna 510. Lämningarna hör huvudsakligen till grunden och bestod av en syllstensrad och ett utjämningslager. Syllstensraden (300478) var vinkelformad, liknade en kärnmur, med dubbla stenrader och fyllning emellan. Lagret (300729) var upp till 0,25 meter tjockt och innehöll tegelkross, träkol och småsten. I nordväst sträckte sig lagret utanför utbredningen på själva byggnaden. Byggnadens norra del överlagrade avfallsyta 875, i söder vilade den på det naturliga underlaget Byggnaden fortsatte i sydost utanför undersökningsområdet.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga lämningar till konstruktionen. Inga lämningar har relaterats till brukning, destruktion eller rituella depositioner.

FYND

Fyndmaterialet verkar huvudsakligen härröra från byggnadens användningstid, även om vissa inslag kan härstamma från underliggande hus och aktivitetsytor. Samtida fynd utgörs av en knapp (FV80), en kritpipa (FV1128), ett beslag (FV99), spikar samt möjligen ett par knivar och ett bryne. Det är oklart om ett mynt från 1600-talet (FV146) avspeglar en äldre byggnadsfas eller om den ursprungligen härrör från en annan kontext. Bland de äldre fynden kan nämnas en skärva från en

senmedeltida trefotsgryta (FV3417) och lerklining. Dessutom fanns drygt 1,6 kilo djurben (se osteologi nedan).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
99	Beslag	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
266	Bleck	Cu-leg	1	Obestämt
1143	Bryne	Sandsten	1	Hantverk och produktion
1191	Bränd lera	Bränd lera	0	Obestämt
1203	Bränd lera	Bränd lera	7	Obestämt
1221	Bränd lera	Bränd lera	2	Obestämt
1269	Bränd lera	Bränd lera	2	Obestämt
1289	Bränd lera	Bränd lera	7	Obestämt
1295	Bränd lera	Bränd lera	3	Obestämt
1129	Föremål	Bly	1	Obestämt
100	Hästsko	Järn	1	Transport och samfärdsel
127	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
134	Hästskosöm	Järn	2	Transport och samfärdsel
80	Knapp	Cu-leg	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
123	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
1128	Kritpipa	Piplera	1	Utgår
3417	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1316	Lerklining	Bränd lera	15	Byggnadsdetaljer och monument
146	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
124	Platta	Järn	1	Obestämt
135	Platta	Järn	1	Obestämt
133	Ring	Järn	1	Obestämt
284	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
83	Smälta	Bly	1	Hantverk och produktion
136	Spik	Järn	3	Byggnadsdetaljer och monument
443	Spik	Järn	7	Byggnadsdetaljer och monument
119	Ten	Järn	1	Obestämt

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: Identifierade arter är häst, nöt, får/get, svin, hund och torsk.

Vedart: -

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
545	*Byggnad*	301343	

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
300478	Syllstensgrund	545
300729	Utjämningslager	545

Byggnad 545 vid Groaplan. Huset med kraftiga stensyllar härrör från 1800-talet och syns på kartmaterialet från denna tid. Foto från nordväst: Peter Berg: Arkeologerna.

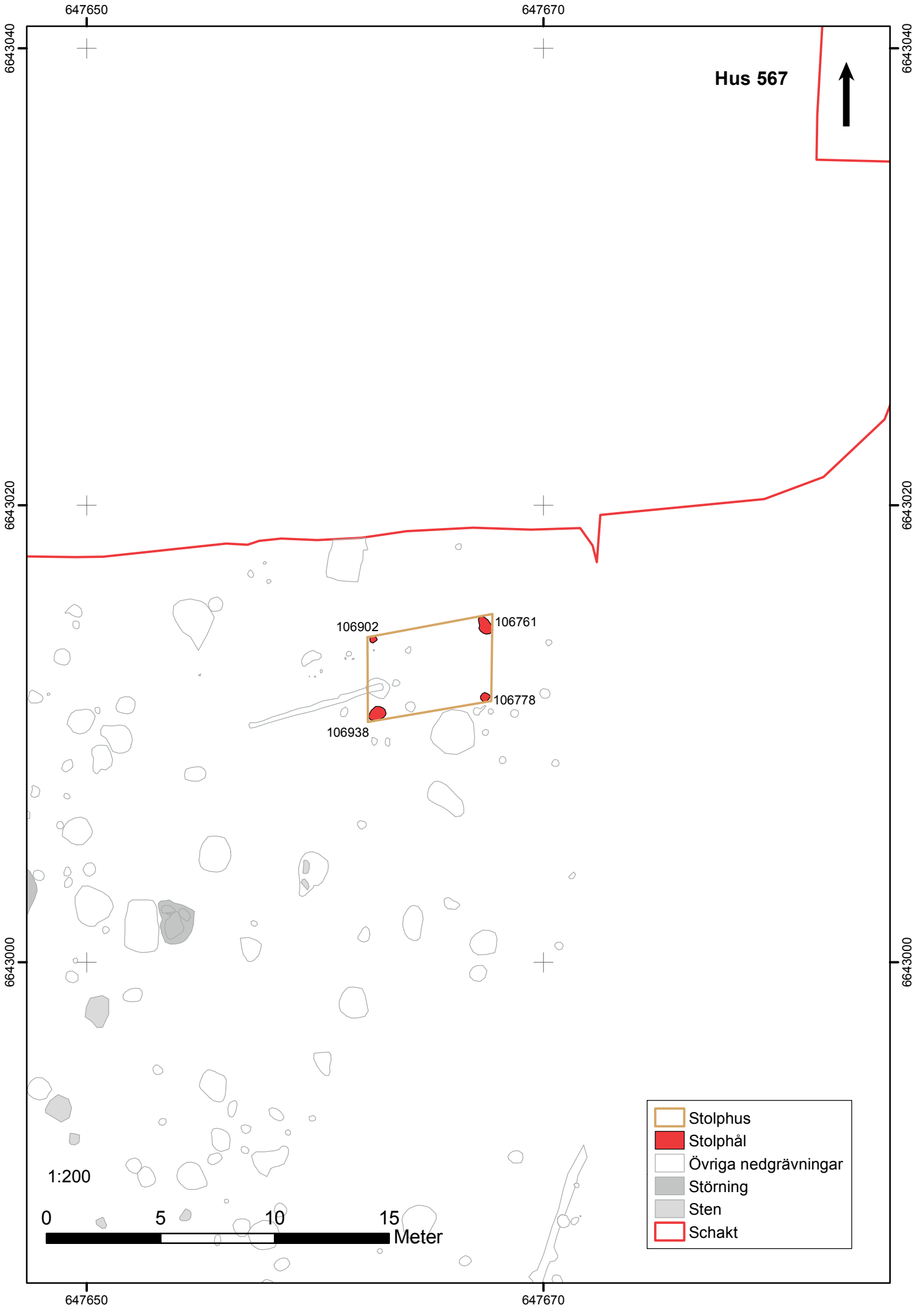
647650
647670
6643040
6643020
6643000
Hus 567
106902
106761
106778
106938
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 567

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolpshus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	Ö-V
NIVÅ	26,5 m ö h
UNDERLAG	Lera, sand
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och gavlar
	Längd: 5,6 meter
	Bredd: 3,7 meter
	Yta: 20 m^2
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den ringa storleken och den allmänna tolkningen av hustypen

DATERING

Dateringsspann: 400 – 540 e Kr

Konstruktion: 250 – 540 AD, ^{14}C-datering av träkol från stolphål 1389 (Ua-31301).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhör perioden 400 – 540 e Kr utifrån ^{14}C-analys av träkol från stolphål, samt med hänsyn till att träkolet kan ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av stam och innesluten kvist av tall. Kan inte vara samtidig med aktivitetsyta 5121 med datering 250 – 400 e Kr. Kan av rumsliga skäl inte heller vara samtidig med stolphus 1397med trolig datering till 200 – 300 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen. Två stolphål grävdes.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet och omtolkades under efterarbetet. Det bestod av 4 stolphål som tolkas ha ingått i bärande väggar. Stolphålen var 0,3–0,8 m stora, varav de 2 som snittades var 0,31–0,45 m djupa och med stenskoning. De var väsentligt större än andra stolphål i omgivningen.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab-nr	14C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/fyndnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31301	1657±31	345AD-425AD	250AD-540AD	112682	Träkol/Tall	112568–1389	Fyllning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
112682	Träkol	Tall	Stam och innesluten kvist	112568	1389

Makrofossil: –

Osteologi: Endast en mindre mängd ben som inte har kunnat identifieras förekom i ett stolphål till huset.

Stolphus	Vikt (g)
567	0,6

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
1389	Stolphål	Vägg takbärande	567
1390	Stolphål	Vägg takbärande	567
3638	Stolphål	Vägg takbärande	567
3639	Stolphål	Vägg takbärande	567
106761	Nedgrävning		1389
106778	Nedgrävning		1390
106902	Nedgrävning		3639
106938	Nedgrävning		3638
112567	Lager fyllning		1390
112568	Lager fyllning		1389

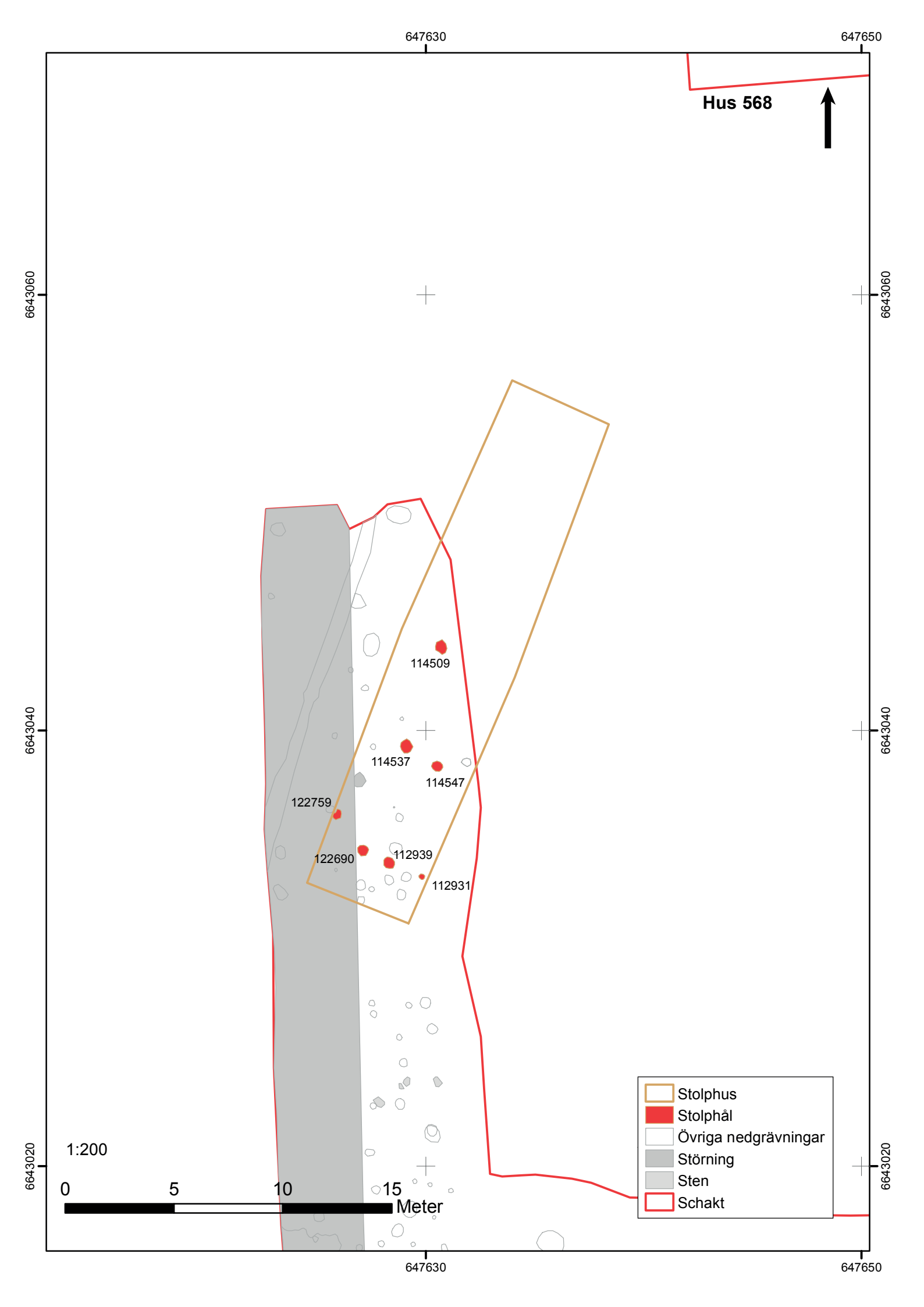
647630
647650
Hus 568
6643060
6643040
6643020
114509
114537
114547
122759
122690
112939
112931
1:200
0
5
10
15
Meter
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt

Stolphus 568

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	25,8 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen konvexa väggar och raka gavlar Längd: >12 meter, (uppskattning) 24 meter Bredd: (5,0-)5,5 meter Yta: (uppskattning) >90 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Konvex Bockbredd: 1,3–1,7 meter Spannlängd: 4,9–5,2 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad p.g.a. antydan till konvex form och därmed stor längd

DATERING

Dateringsspann: 300–440 e.Kr.
Konstruktion: 210–440 AD, ^{14}C-datering av träkol i stolphål (Ua-31927).
Brukning: –
Destruktion: –
Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 300–440 e.Kr. utifrån ^{14}C-analys av träkol från stolphål, samt med hänsyn till att det daterade materialet utgjordes av tall, vilken kan ha en påtaglig egenålder. Därtill omfattar ^{14}C-analysen ett stort tidsspann då standardavvikelsen är ovanligt hög (±50 år). Eftersom träkol av flera trädslag identifierades i stolphålet avspeglar dateringen sannolikt verksamheter eller andra konstruktioner än den bärande konstruktioner i huset.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet och kompletterades under efterarbetet. Det bestod av sju stolphål, varav fem ingick i tre bockar i den inre takbärande konstruktionen. En bock saknade ett stolphål, troligen för att det legat utanför den undersökta ytan. Eftersom den södra bocken var smalare än den norra kan husets inre konstruktion haft en konvex form. Huset skulle då ha fortsatt norrut och haft ytterligare minst en bock. Stolphålen hade varierande form, var 0,3–0,6 meter stora och 0,12–0,35 meter djupa. Ett hade stenskoning och ytterligare ett hade stolpfärgning. De två återstående stolphålen var mindre och ingick i vägg.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Kärl av keramik (FÖ1928) fanns i stolphål 1498. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31927	1706±50	250 AD–400 AD	210 AD–440 AD	114726	Träkol/tall	114695–1501	Fyllning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
114724	Ved	Tall		114697	1499
114726	Träkol	Ek		114695	1501
114726	Ved	Tall		114695	1501
114726	Träkol	Tall		114695	1501
114727	Ved	Gran		114696	1501
114727	Träkol	Asp		114696	1501
114727	Träkol	Björk		114696	1501
114727	Träkol	Ek		114696	1501
114727	Träkol	Tall		114696	1501
1004261	Träkol	Gran		114696	1501

Makrofossil: Fyra makrofossilprover analyserades från det övergripande objektet, men inget makroskopiskt material påträffades som kan bidra till tolkningen.

Osteologi: En obränd överkäke från ett ungsvin slaktad vid 1–2 års ålder påträffades i stolphål 1787.

Stolphus	Vikt (g)	Svin
568	9,2	1

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
1498	Stolphål	Inre takbärande	568
1499	Stolphål	Inre takbärande	568
1500	Stolphål	Inre takbärande	568
1501	Stolphål	Inre takbärande	568
1502	Stolphål	Inre takbärande	568
1787	Stolphål	Vägg	568
1807	Stolphål	Vägg	568
112931	Nedgrävning		1787
112939	Nedgrävning		1498
114509	Nedgrävning		1499
114537	Nedgrävning		1500
114547	Nedgrävning		1501
114694	Lager fyllning		1500
114695	Lager fyllning		1501
114696	Lager fyllning		1501
114697	Lager fyllning		1499
117181	Lager fyllning		1498
117187	Lager fyllning		1787
122690	Nedgrävning		1502
122759	Nedgrävning		1807
131343	Sten- tegelkonstruktion		1502
131385	Lager fyllning		1502
131436	Lager fyllning		1807

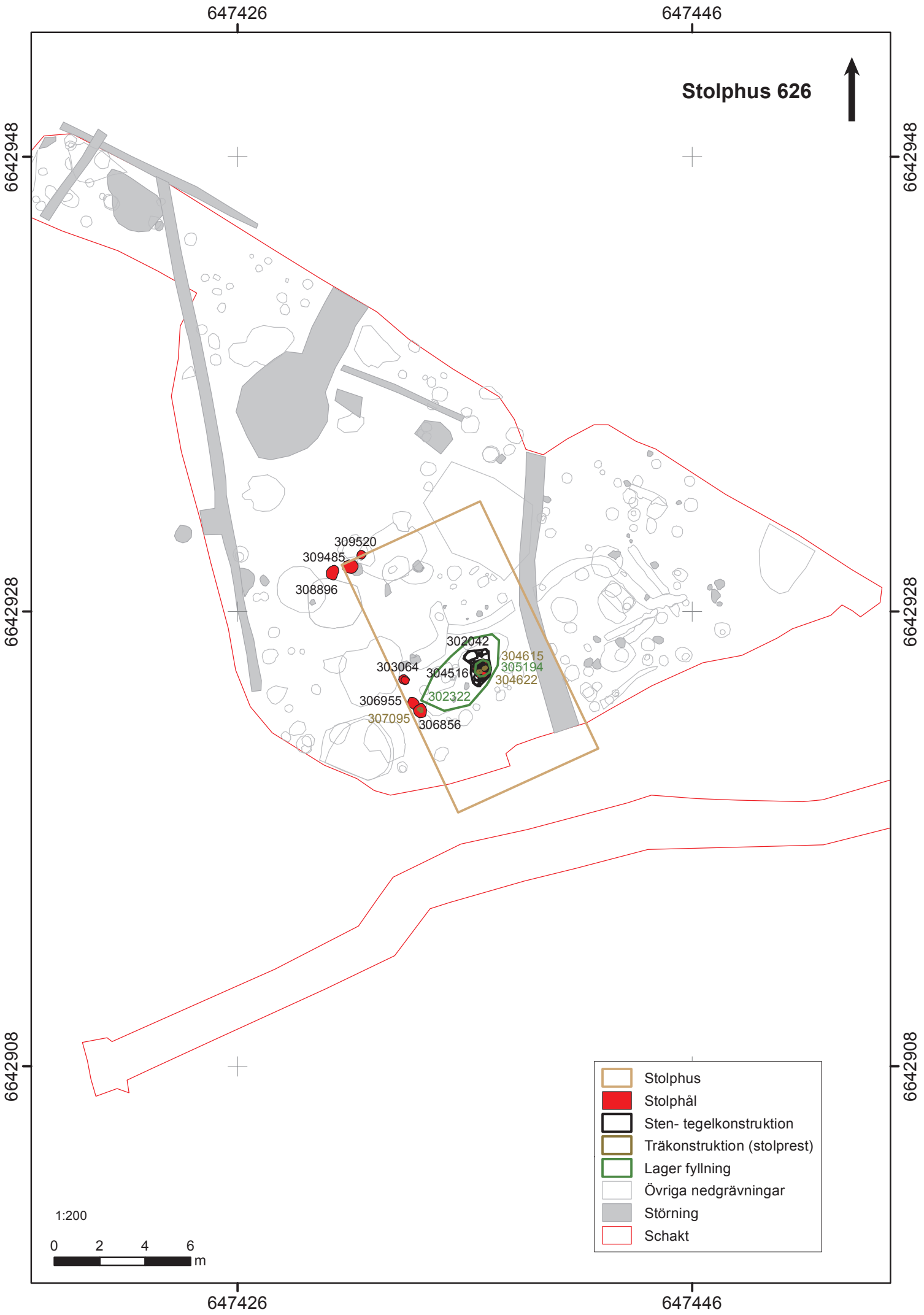
647426
647446
6642948
6642928
6642908
Stolphus 626
309520
309485
308896
302042
304615
305194
304622
303064
304516
306955
302322
307095
306856
Stolphus
Stolphål
Sten- tegelkonstruktion
Träkonstruktion (stolprest)
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:200
0 2 4 6
m

Stolphus 626

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	NV–SO
NIVÅ	23,9 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett VA-schakt och en modern källare (629) som troligen förstört lämningar efter både den östra vägglinjen och den norra gavelns östra hörn.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: ≥ 10,7 m Bredd: 6,7 m Yta: ≥ 72 m^2

FUNKTION

En funktion som **multifunktionell byggnad** kan skönjas utifrån husets storlek och den troliga inre indelningen. Brända sädeskorn och ogräsfröer indikerar matlagning och indirekt en bostadsdel, medan kvarnstenen kan vittna om ett arbetsrum.

DATERING

Dateringsspann: 1440–1640 e.Kr.

Konstruktion: 1440–1640 AD, ^{14}C-analys av en stolprest i stolphål 621 (Ua-31781)

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen på en stolpe visar att huset stått mellan mitten av 1400-talet och mitten av 1600-talet. Dateringen stryks av läget under byggnad 507, 543 och 544 från 1700-/1800-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes till 100 % och uteslutande med handredskap.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom under byggnad 507, 543 och 544 och de recenta utfyllnadsmassorna 510. Det kunde lokaliseras utifrån sju närliggande stolphål med liknande drag och innehåll, nämligen kraftiga stenskoningar (inte sällan av grovhuggna stenar), stolprester och tegelkross (621–624, 879–881), samt ett mindre raseringslager (302322). Åtminstone en stolprest bestod av tall och nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. Raseringslagret och det största stolphålet överlagrade lämningar tillhörande det vikingatida huset 649. De påträffade lämningarna hör mestadels till den västra långsidan och till den norra gavelns västra hörn. Ett centralt placerat större stolphål med rester efter två stolpar hör till den inre takbärande konstruktion, troligen markerar det även en inre indelning. Det fåtalet stolphålet antyder att huset främst vilat på liggande trästockar eller stensyllar som inte lämnat några spår. Huset fortsatte utanför det undersökta området i söder.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar och stolprester hör till konstruktionen (2319). Åtminstone en omstolpning kan skönjas i den västra långsidan. Stolphålsfyllningar och raseringslagret hör till destruktionen (2321). En kniv (FV159) i en stolphålsfyllning kan vara en rituellt deponerad, det går dock inte att avgöra om kniven i så fall deponerats när husets byggts, varit i bruk eller övergivits. Inga lämningar har kopplats till brukningen (2320).

FYND

Fyndmaterialet från huset är relativt litet och härrör huvudsakligen från raseringslagret. Byggnadsdetaljer dominerar. En vridkvarn kan vittna om att malning av säd bedrevs i huset.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1204	Bränd lera	Bränd lera	3	Obestämt
548	Hank	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
161	Klipp	CU-leg	1	Hantverk och produktion
159	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
1292	Lerklining	Bränd lera	5	Byggnadsdetaljer och monument
141	Nit	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
1134	Smälta	CU-leg	1	Hantverk och produktion
1205	Tegelkross	Tegel	1	Byggnadsdetaljer och monument
1177	Tegelsten	Tegel	1	Byggnadsdetaljer och monument
1165	Vridkvarn	Glimmerskiffer	2	Husgeråd och livsmedel

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31781	380±32	1440AD-1620AD	1440AD-1640AD	307298	Ved/Tall	307095	Stolpe

Osteologi: Sammanlagt finns 588,4 gram ben från huslämningen. En stor del härrör från raseringslagret men mindre mängder finns även från stolphålsfyllningar. Representerade arter är nöt, häst, får/get och svin. Möjligen finns även ben av rådjur.

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
307298	Ved	Tall	Kärnved	307095	Träkonstruktion

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
626	*Stolphus*	305175	bakgrundsbrus/matlagning, Möjlig inblandning av recent material

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2320	Stolphus_Brukning	626
2321	Stolphus_Destruktion	626
2319	Stolphus_Konstruktion	626
621	Stolphål	626
622	Stolphål	626
623	Stolphål	626
624	Stolphål	626
879	Stolphål	626
880	Stolphål	626
881	Stolphål	626
302322	Raseringslager	2321
302042	stenskoning	623, 2319
303064	Nedgrävning	622, 2319
304516	Nedgrävning	623, 2319
304615	Stolpe	623, 2319
304622	Stolpe	623, 2319
305194	Fyllning	623, 2321
306840	Fyllning	622, 2321
306841	stenskoning	622, 2319
306856	Nedgrävning	621, 2319
306870	Fyllning	621, 2321
306871	stenskoning	621, 2319
306955	Nedgrävning	624, 2319
306968	Fyllning	624, 2321
307095	Stolpe	621, 2319
307101	stenskoning	624, 2319
308896	Nedgrävning	879, 2319
309429	stenskoning	879, 2319
309463	Fyllning	879, 2321
309485	Nedgrävning	880, 2319
309499	Fyllning	880, 2321
309500	stenskoning	880, 2319
309520	Nedgrävning	881, 2319
309528	Fyllning	881, 2321

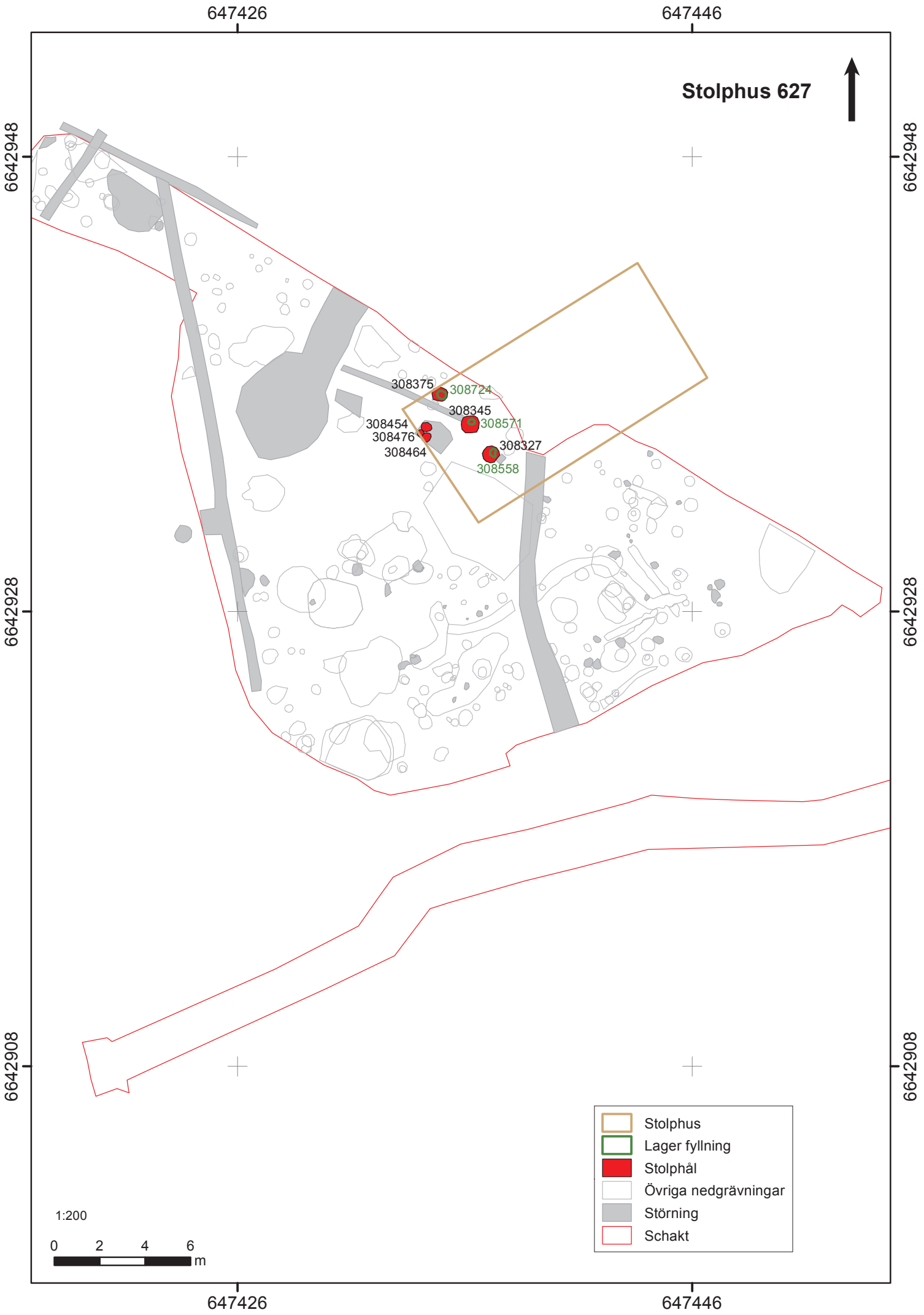
647426
647446
6642948
6642928
6642908
Stolphus 627
308375
308724
308345
308571
308454
308476
308464
308327
308558
Stolphus
Lager fyllning
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:200
0 2 4 6
m

Stolphus 627

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	24,8 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett par VA-schakt och en sentida källare (629) som kan ha förstört lämningar i vägglinjerna och i den sydvästra gaveln.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär? Längd: ≥ 7,4 m Bredd: 6,0 m Yta: ≥ 28,9 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,6 m Spannlängd: -

FUNKTION

Bredd, form samt förekomst av djurben och brända sädeskorn antyder att åtminstone husets sydvästra del fungerat som **bostad**. Eftersom huset endast delvis låg innanför undersökningsområdet är det inte möjligt att fastställa om det varit multifunktionellt.

DATERING

Dateringsspann: 600–700 e.Kr.

Konstruktion: 600–665 AD, ^{14}C-analys av ett bränt sädeskorn i konstruktionsfyllningen i stolphål 610 (Ua-30800).

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen tyder på en datering till mellersta vendeltid, vilket inte motsägs av husets typologiska drag. Spår av ombyggnationer tyder också på att huset kan ha stått under upp till 100 år. Av denna anledning justeras dateringen till hela 600-talet. Huset överlagrade eller överlagrades av ett hus med liknande drag (1958). Förmodligen har de två husen avlöst varandra på platsen.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap. Undersökningen utfördes till 100 %, ett par mindre stolphål vid den västra gaveln karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under de recenta utfyllnadsmassorna 510. Det kunde lokaliseras utifrån ett par stolphål hörande i ett bockpar (samt några stolphål med likvärdiga former, dimensioner, fyllningar och i några fall stolpfärgningar. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör mestadels till ett bockpar samt till den nordvästra långsidan och den sydvästra gaveln. Fynd av bränd/smält lera och lerklining antyder att huset haft lerklinade väggar eller åtminstone hyst en lerklinad konstruktion. Huset fortsatte utanför det undersökta området i nordost.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och vissa fyllningar hör till konstruktionen. Resterande fyllningar och stolpfärgningar hör till destruktionen. Inga lämningar har kopplats till brukningen eller rituella depositioner. Tre stolphål intill varandra vid den sydvästra gaveln är troliga ombyggnadsspår.

FYND

I stolphål 610 fanns en järnnit (FV440) och en liten klump av järn (FV549). I övrigt påträffades lerklining (FV1284, FV1296), bränd lera (FV1206) och smält lera (FV471).

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-30800	1391±30	620AD–665AD	600AD-675AD	308569	Bränt sädeskorn/ Skalkorn	308357	Fyllning

Osteologi: Sammanlagt finns 82,8 gram obrända och brända ben från huslämningen. Huvuddelen härrör från fyllningar med kopplingar till destruktionen, enstaka till fyllningar hörande i konstruktionen. Representerade arter är nöt, får/get och svin.

Vedart: -

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
627	*Stolphus*	308569	bakgrundsbrus/matlagning
627	*Stolphus*	308599	

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1952	Stolphus_Konstruktion	627
1953	Stolphus_Brukning	627
1954	Stolphus_Destruktion	627
608	Stolphål	627
610	Stolphål	627
614	Stolphål	627
616	Stolphål	627
2322	Stolphål	627
2323	Stolphål	627
308327	Nedgrävning	614, 1952
308344	Fyllning	614, 1952
308345	Nedgrävning	610, 1952
308357	Fyllning	610, 1952
308375	Nedgrävning	608, 1952
308386	Fyllning	608, 1952
308454	Nedgrävning	616, 1952
308463	Fyllning	616, 1954
308464	Nedgrävning	1952, 2322
308476	Nedgrävning	1952, 2323
308558	Stolpfärgning	614, 1954
308571	Stolpfärgning	610, 1954
308724	Stolpfärgning	608, 1954

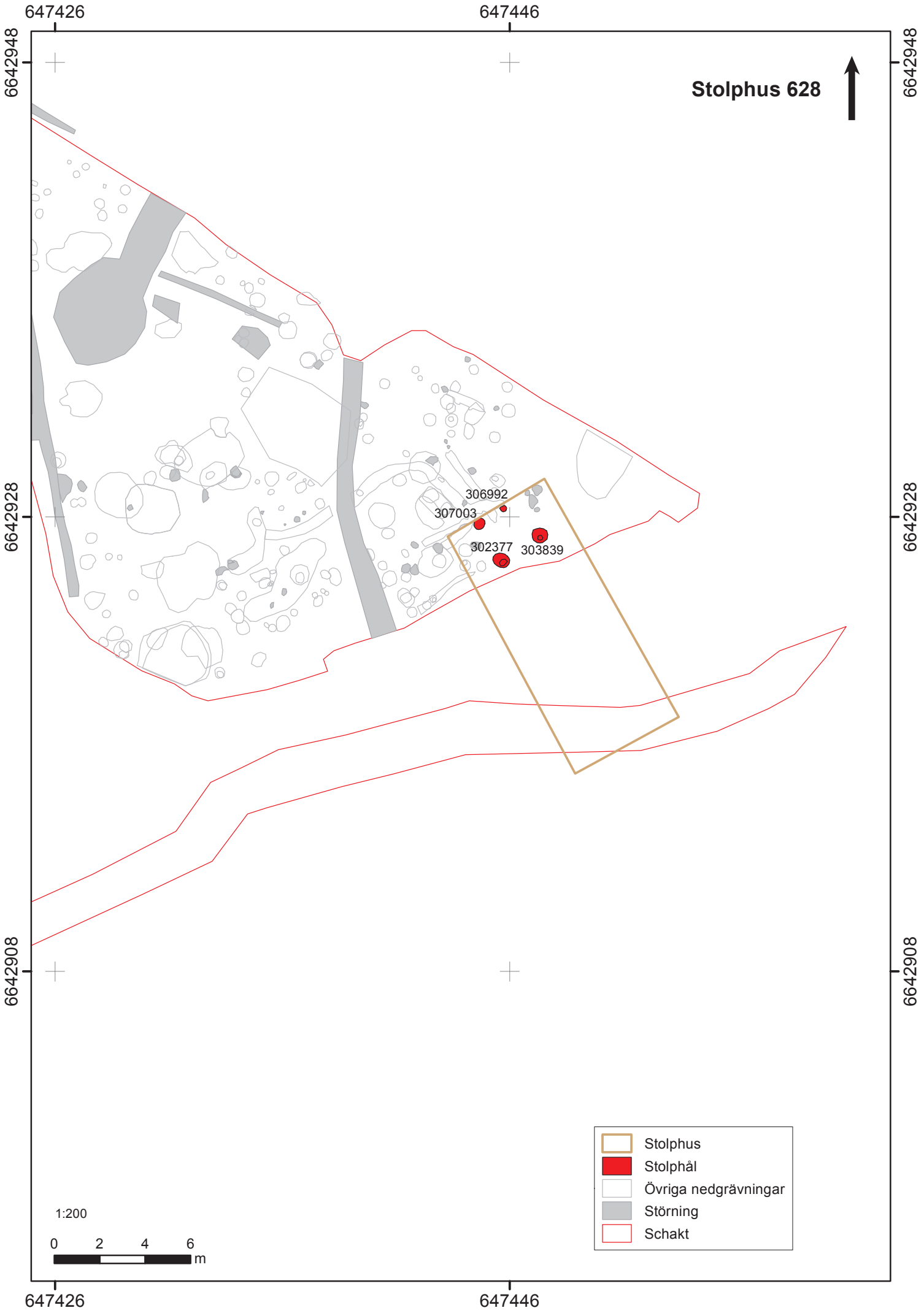
647426
647446
6642948
6642928
6642908
Stolphus 628
306992
307003
302377
303839
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:200
0 2 4 6
m

Stolphus 628

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	NV–SO
NIVÅ	24,9 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns talrika nedgrävningar från olika tidsperioder samt en sentida husgrund (545), dessa kan ha skadat/förstört spår efter väggar och gavel.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: ≥ 2,6 m Bredd: 4,9 m Yta: ≥ 14,5 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2 m Spannlängd: -

FUNKTION

Husets funktion är **obestämd** eftersom endast en liten del av byggnaden låg inom undersökningsområdet.

DATERING

Dateringsspann: 850–970 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen antyder att huset stått under sen vendeltid–vikingatid. Hus 628 överlagrade delvis hus 2056 från mellersta vendeltid–tidig vikingatid. Av denna anledning kan dateringen av hus 628 justeras till 850–970 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes till 100 % och uteslutande med handredskap.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom under avfallsyta 875. Det kunde först lokaliseras utifrån två stolphål hörande till ett bockpar (779, 782). Dessa stolphål hade liknande mått, form och fyllning, med djupare delar där själva stolparna stått ursprungligen. Till huset hör även två gavelstolphål, varav det ena var stenskott (702, 805). Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. Huset fortsatte utanför det undersökta området i sydost.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och stenskoningen hör till konstruktionen. Stolphålsfyllningar hör till destruktionen. Inga lämningar har kopplats till brukningsskedet eller rituella depositioner.

FYND

Det enda fyndet består av en järnspik (FV655), påträffad i en stolphålsfyllning vid gaveln.

ANALYSER

^{14}C-analyser:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-53045	1158±27	770AD-950AD	770AD-970AD	304979	Träkol/Björk	304979	Fyllning

Osteologi: -

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
304979	Träkol	Tall		304978	Lager fyllning
304979	Träkol	Björk	Vald för datering	304978	Lager fyllning

Makrofossil:
Ett makrofossilprov analyserades från stolphuset men inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkning påträffades

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1955	Stolphus_Konstruktion	628
1956	Stolphus_Brukning	628
1957	Stolphus_Destruktion	628
702	Stolphål	628
779	Stolphål	628
782	Stolphål	628
805	Stolphål	628
302377	Nedgrävning	782, 1955
303839	Nedgrävning	779, 1955
304976	Fyllning	779, 1957
304978	Fyllning	782, 1957
306992	Nedgrävning	702, 1955
307003	Nedgrävning	805, 1955
308026	Fyllning	805, 1957
308027	Stenskoning	805, 1955
308736	Fyllning	702, 1957

Källare 629

Anton Seiler och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Källare
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	24 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Välbevarat
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Oregelbundet rektangulär Längd: 5,1 m Bredd: 3,7 m Djup: 1 m Yta: 15,6 m^2

FUNKTION

Källaren har ingått i en större byggnad, förmodligen för förvarring i sval miljö.

DATERING

Dateringsspann: 1800–1900 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Källaren sammanfaller med en större byggnad synlig på kartmaterialet från 1850-talets mitt, den dateras till 1800-tal. Den medeltida kammen härrör uppenbarligen från en äldre, omrörd kontext i de omedelbara omgivningarna.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes till 100 % och uteslutande med maskin.

BESKRIVNING

Källaren uppmärksammades under fältarbetet, den framkom vid schaktning under de moderna utfyllnadsmassorna 510. Nedgrävningen (308526) hade lodräta kanter och plan botten. Längst ner fanns en rustbädd (308535) på vilken vilade porslin och sentida glasskärvor. Källaren var nedgrävd i det naturliga underlaget.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Nedgrävningen och rustbädden hör till konstruktionen, fyllningen (ej inmätt) till destruktionen. Inga lämningar har relaterats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

Förutom sentida inslag som inte tillvaratogs påträffades en medeltida kam (FV92) högst upp i fyllningen.

ANALYSER

^{14}C-analys: -
Osteologi: -
Vedart: -
Makrofossil: -

ANMÄRKNING-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
308526	Nedgrävning	629
308535	Rustbädd	629

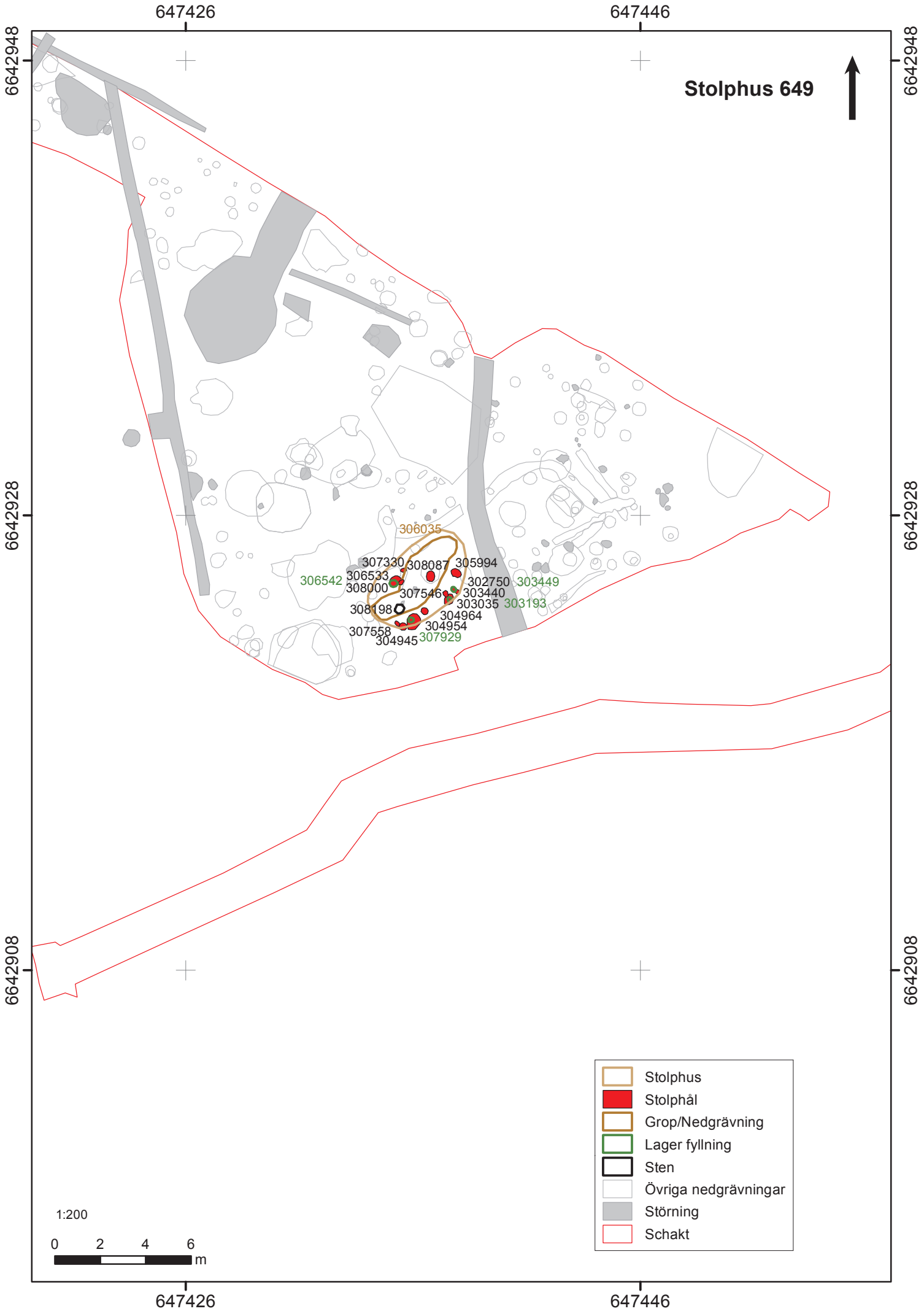
647426
647446
6642948
6642928
6642908
Stolphus 649
306035
307330
308087
305994
306542
306533
308000
307546
302750
303449
303440
308198
303035
303193
304964
304954
307558
304945
307929
Stolphus
Stolphål
Grop/Nedgrävning
Lager fyllning
Sten
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:200
0
2
4
6
m

Stolphus 649

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus (med nedsänkt golvyta)
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	24,2 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Välbevarat
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Oval Längd: 5,1 meter Bredd: 3 meter Djup: 0,4 meter Yta: 12,2 m^2

FUNKTION

Fyndsammansättningen med keramik, redskap och ben samt förekomsten av brända makrofossiler antyder att huset främst fungerat som bostad, men möjligen även som förråd. Det har troligen varit **multifunktionellt**.

DATERING

Dateringsspann: 900–970 e.Kr.

Konstruktion: Fynd av en pilspets av typ A1 (FV437) intill stolphål 633 visar att huset byggts under vikingatid.

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Huset överlagrade hus 2056 från äldre vikingatid och är således yngre än detta. Utifrån pilspetsen kan man anta att huset hör till vikingatidens yngre del. Den enklare konstruktionen visar att byggnaden knappast stått längre än några decennier, även om omstolpningar kan skönjas. Läget i förhållande till stolphus 628 från 850–970 e.Kr. antyder en funktionell och kontextuell relation mellan dessa två byggnader. Utifrån dessa iakttagelser kan man ana att hus 649 stått under 900-talets två första tredjedelar.
Ett bränt sädeskorn från golvlagret har ^{14}C-daterats till äldre vendeltid. Denna datering stämmer inte överens med fyndmaterialet och de stratigrafiska förhållandena. Det är troligt att sädeskornet härrör från en äldre, omrörd kontext. Avsaknaden av tegel i fyllningarna motsäger inte en datering till yngre vikingatid.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes till 100 % och uteslutande med handredskap.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid handgrävning under stolphus 626. Det kunde lokaliseras utifrån en avlång nedgrävning (642) som innehöll ett konstruerat lerigt golvlager (306075). Centralt i nedgrävningen fanns ett stolphål (633) och utanför fanns ytterligare 12 mindre dito (620, 635–639, 641, 643, 645, 647, 648, 891). Flera av dessa stolphål uppträdde parvis. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget.

De påträffade lämningarna hör mestadels till den nedgrävda huskroppen samt till väggarna som bör ha haft en takbärande funktion. Även stolpen i mitten bör ha varit takbärande. Fynd av lerklining och bränd lera antyder att huset haft lerklinade väggar. En markfast sten med plan överyta i husets sydvästra del kan ha fungerat som avlastningsyta (308198).

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Den nedgrävda huskroppen med tillhörande golvlager samt stolphålsnedgrävningarna hör till konstruktionen (2184). Pilspetsen FV437 tolkas som en rituell deposition i samband med byggnationen. Två till tre omstolpningar kan skönjas i vägglinjerna, om inte de parvisställda stolphålen egentligen avspeglar huvud- och stödstolpar. Stolphålsfyllningar hör till destruktionsskedet (2186). Inga lämningar har kopplats till brukningen (2185), även om fyndmaterialet i golvlagret måste ha trampats ner i detta när huset var i bruk.

FYND

Fyndmaterialet härrör mestadels från golvlagret, förutom lerklining och bränd lera som även förekom i stolphålsfyllningarna. Det enda daterande inslaget utgörs av en vikingatida pilspets (FV437). I övrigt dominerar redskap och keramik. Dessutom fanns 192 gram djurben (se osteologi nedan).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1150	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
1187	Bränd lera	Bränd lera	3	Obestämt
1281	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
456	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
3449	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3459	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3474	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3481	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1226	Lerklining	Bränd lera	2	Byggnadsdetaljer och monument
437	Pilspets	Järn	1	Vapen och rustningar
462	Smält lera	Smält lera	2	Hantverk och produktion

ANALYSER

^{14}C-analys:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-30798	1460±30	580AD-640 AD	550AD-650 AD	308109	Bränt sädeskorn	306075	Golvlager

Osteologi:

I fyllnad till golvlager och stolphål påträffades ben från nötkreatur och häst. Det rör sig om både ben från huvud, övre och nedre extremitet. Ett mellanfotsben är bränt och ett skulderblad uppvisar gnagmärken.

Vedart: -

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
649	*Stolphus*	308042	
649	*Stolphus*	308072	
649	*Stolphus*	308109	bakgrundsbrus/matlagning
649	*Stolphus*	303462	

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2184	Stolphus_Konstruktion	649
2185	Stolphus_Brukning	649
2186	Stolphus_Destruktion	649
620	Stolphål	649
633	Stolphål	649
635	Stolphål	649
636	Stolphål	649
637	Stolphål	649
638	Stolphål	649
639	Stolphål	649
641	Stolphål	649
642	Grop	649
643	Stolphål	649
645	Stolphål	649
647	Stolphål	649
648	Stolphål	649
891	Stolphål	649
302750	Nedgrävning	635, 2184
303035	Nedgrävning	647, 2184
303192	Fyllning	647, 2186
303193	Fyllning	647, 2186
303440	Nedgrävning	648, 2184
303449	Fyllning	635, 2186
304945	Nedgrävning	636, 2184
304954	Nedgrävning	641, 2184
304964	Nedgrävning	645, 2184
305994	Nedgrävning	620, 2184
306005	Fyllning	620, 2186
306035	Nedgrävning	642, 2184
306075	Golvlager	642, 2184
306533	Nedgrävning	639, 2184
306542	Fyllning	639, 2186
306594	Fyllning	639, 2186
307330	Nedgrävning	638, 2184
307340	Fyllning	638, 2186
307546	Nedgrävning	891, 2184
307555	Fyllning	891, 2186
307558	Nedgrävning	637, 2184
307566	Fyllning	637, 2186
307572	Fyllning	636, 2186
307595	Fyllning	645, 2186
307928	Fyllning	641, 2186
307929	Fyllning	641, 2186
308000	Nedgrävning	643, 2184
308010	Fyllning	643, 2186
308087	Nedgrävning	633, 2184
308097	Fyllning	633, 2186
308198	Sten	2184
1000525	Fyllning	648, 2186

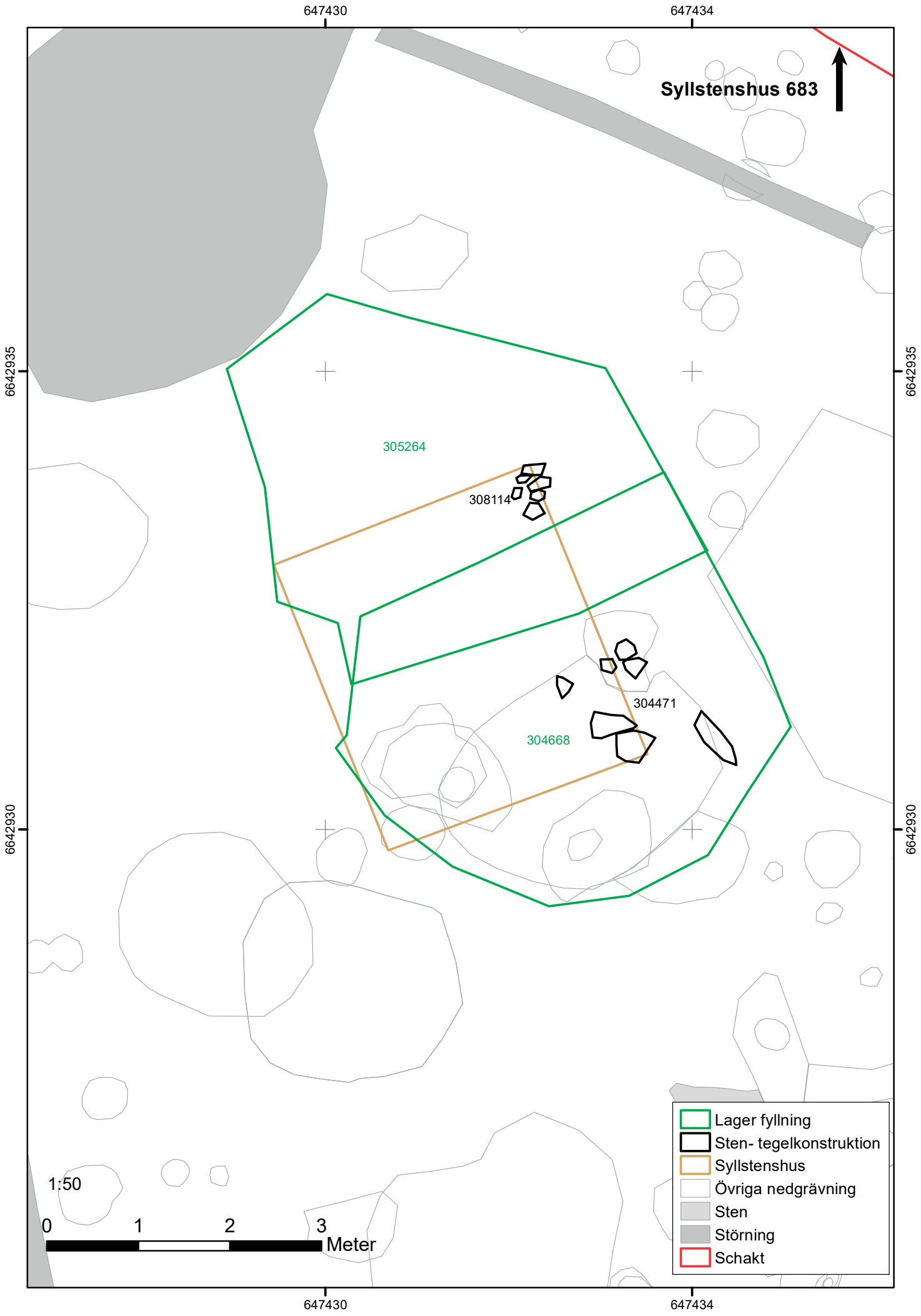
647430
647434
Syllstenshus 683
6642935
6642930
305264
308114
304471
304668
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Syllstenshus
Övriga nedgrävning
Sten
Störning
Schakt
1:50
0
1
2
3
Meter

Syllhus 683

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Syllhus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	24,8 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var välbevarade. I väster fanns en större stubbe som kan ha dolt ytterligare syllstenar.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 3,4 m Bredd: 3 m Yta: 10,2 m^2

FUNKTION

Storleken antyder att huset fungerat som **ekonomibyggnad**. Om fynden härrör från dess användningstid kan man ana att malning av säd och vävning bedrivits i huset.

DATERING

Dateringsspann: 1000 – 1100 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Husets stratigrafiska förhållanden över aktivitetsyta 873 från 900-tal samt rumsliga koppling till hus 750 och 1948 från 1000-tal antyder att hus 683 härrör från 1000-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Lagren undersöktes maskinellt i kombination med handgrävning med hacka. Stenpackningarna undersöktes helt med handredskap. Lämningarna undersöktes till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet. Det framkom under de recenta utfyllnadsmassorna 510. Det kunde lokaliseras utifrån ett par sammanhängande, ytmässigt mindre lager (304668, 305264) och två glesa stenpackningar (304471, 308114). Lagren var upp till 0,25 meter tjocka, innehöll djurben i horisontellt läge och hade en plan överyta. Stenpackningarna bestod av 0,15–0,25 meter stort stenmaterial och var delvis inbyggda i lagren.

Lämningarna tolkas som hörande till ett mindre syllhus, där lagren utgör en utjämning inför konstruktionen och stenpackningarna raserade syllar. Lämningarna vilade på avfallsyta 873 från 900-tal.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Utjämningslager och stensyllar hör till konstruktionen (663). Inga lämningar har kopplats till brukning, destruktion eller rituella depositioner.

FYND

I lagren påträffades både fynd och djurben (1314 gram, se osteologi nedan). Åtminstone djurbenen kan antas ha använts som byggnadsmaterial i dränerings- och stabiliseringssyfte. Fynden kan höra till husets användningstid, men även härröra från äldre omrörda kontexter eller den underliggande aktivitetsytan.

Fynden med koppling till hantverk och produktion samt i form av husgeråd och byggnadsdetaljer dominerar.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1142	Bryne	Sandsten	1	Hantverk och produktion
601	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
3455	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
588	Köttgaffel	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
1973	Sländtrissa	Bränd lera	1	Hantverk och produktion
513	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
529	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1170	Vridkvarn	Glimmerskiffer	2	Husgeråd och livsmedel

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi:

De flesta av benen från huset kommer från nötkreatur (50 %) och uppvisar en jämn fördelning mellan häst (21 %) och svin (19 %). Artfördelningen skiljer sig från den underliggande aktivitetsytan och kan möjligen förklaras med att ben från större djur som nötkreatur och häst har använts mer som material i utjämningen för byggnaden än avfallet från aktivitetsytan. Den anatomiska fördelningen uppvisar en högre representation av delar från huvudet (33 %) än övriga kroppsdelar och kan även bero på att kraniedelar och underkäkar har använts som utfyllandsmaterial. På en stor andel ben (31 %) finns gnagmärken. Ett lårben från häst uppvisar en grön infärgning och visar att benen har deponerats med kopparföremål.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
663	Syllhus_konstruktion	683
304668	Utjämningslager	663
305264	Utjämningslager	663
304471	Syllstensrad	663
308114	Syllstensrad	663

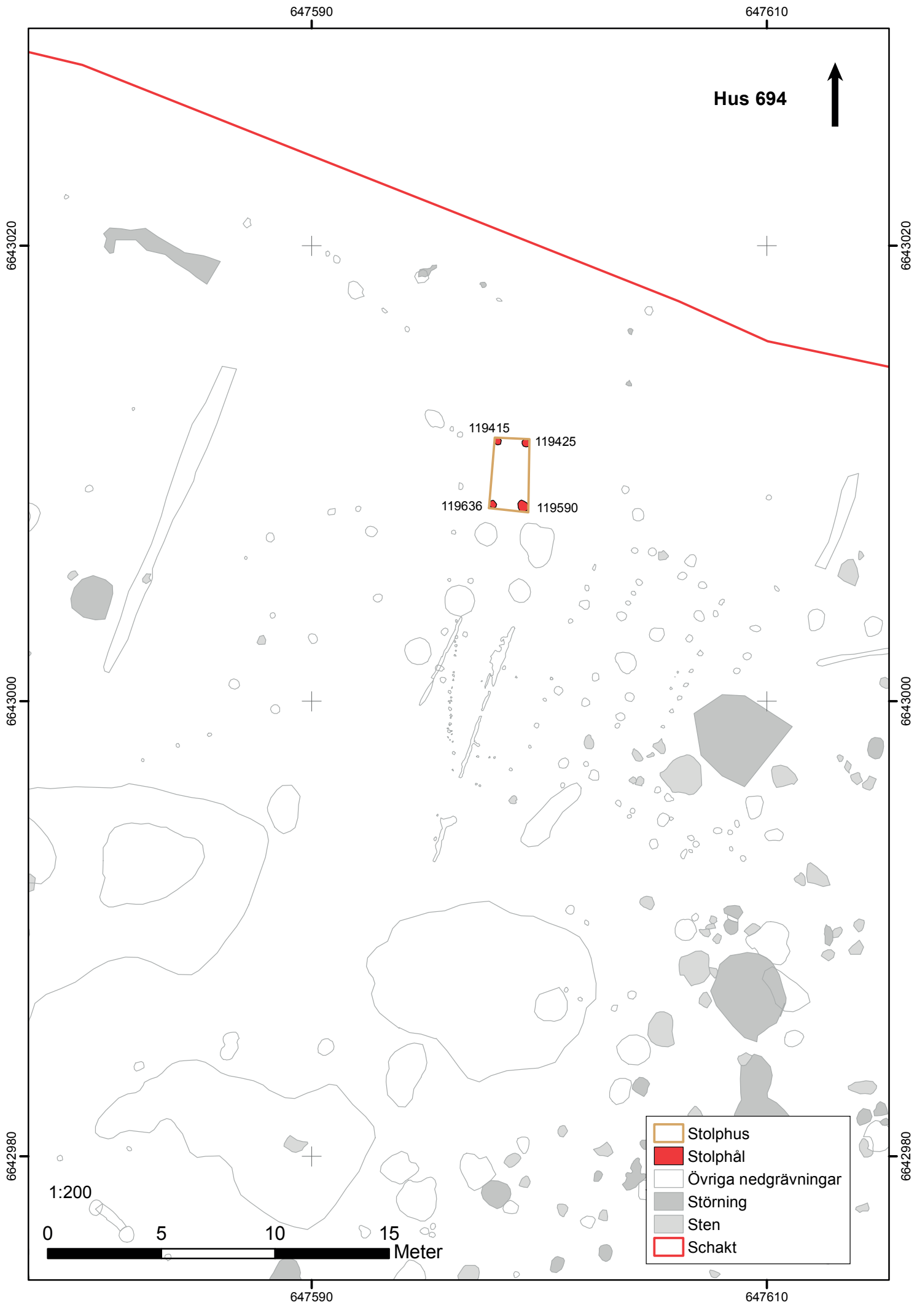
647590
647610
Hus 694
6643020
6643000
6642980
119415
119425
119636
119590
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 694

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolpshus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	S-N
NIVÅ	25,8 m ö h
UNDERLAG	Sand, silt
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 2,8 meter Bredd: 1,3 meter Yta: 4 m^2
FUNKTION	Ekonomibyggnad p g a den ringa storleken och den allmänna tolkningen av hustypen

DATERING

Dateringsspann: 300 – 400 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 300 – 400 e Kr utifrån överensstämmelse i orientering med stolphus 1885 med datering 330 – 420 e Kr. Kan av närhetsskäl inte vara samtidigt med stolphus 696 och 695 med datering 80 – 330 e Kr respektive 580 – 670 e Kr. Kan inte heller vara samtidig med härdar inom aktivitetsyta 5266 med datering 250 – 550 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Identifierades under fältarbetet och kompletterades under efterarbetet. Bestod av 4 stolphål som har ingått i bärande väggkonstruktion. Stolphålen hade relativt likartad form, var 0,3–0,5 meter stora och 0,12–0,30 meter djupa.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
1532	Stolphål	Vägg takbärande	694
1533	Stolphål	Vägg takbärande	694
1534	Stolphål	Vägg takbärande	694
1535	Stolphål	Vägg takbärande	694
119415	Nedgrävning		1532
119425	Nedgrävning		1535
119590	Nedgrävning		1533
119636	Nedgrävning		1534
119875	Lager fyllning		1532
119876	Lager fyllning		1535
120338	Lager fyllning		1534
120339	Lager fyllning		1533

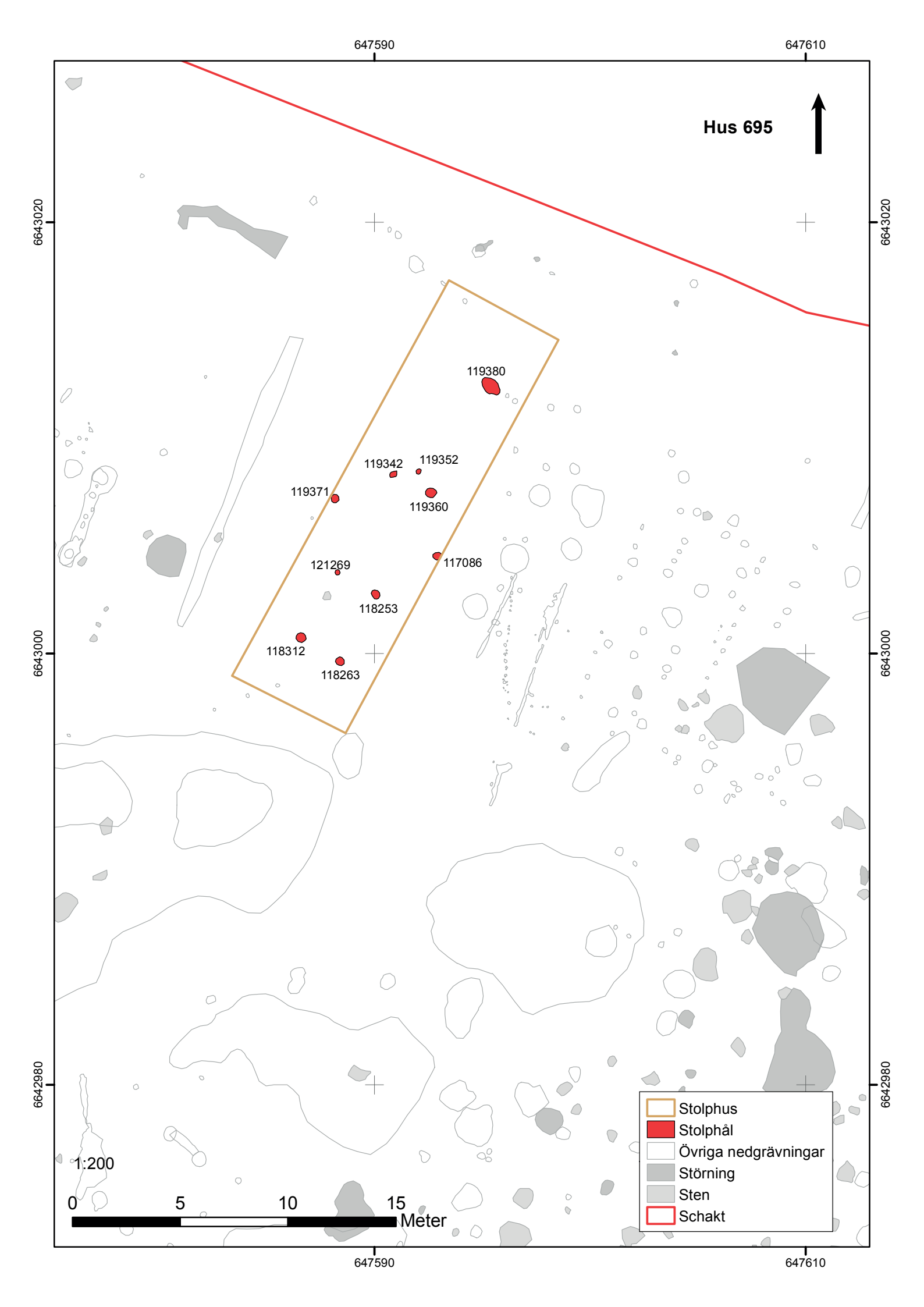
647590
647610
Hus 695
6643020
6643000
6642980
119380
119342
119352
119371
119360
121269
117086
118253
118312
118263
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 695

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	SSV–NNO
NIVÅ	25,8–25,9 m ö.h.
UNDERLAG	Sand, silt
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar
	Längd: >15 meter, (uppskattning) 21 meter
	Bredd: 5,7 meter
	Yta: (uppskattning) 120 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak
	Bockbredd: 2,0–2,1 meter
	Spannlängd: 3,5–5,7 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad utifrån husets längd och varierad spannlängd. Längre spann i den norra delen kan indikera bostadsdel, medan kortare spann i söder kan peka på en ekonomidel.

DATERING

Dateringsspann: 580–670 e.Kr.

Konstruktion: 580–665 AD, ^{14}C-datering av träkol i stolphål 1636 (Ua-31701).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 580–670 e.Kr. utifrån ^{14}C-analys av träkol i stolphål. Kan av närhetsskäl inte vara samtidig med härdar i aktivitetsytan 5266 med datering 250–550 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av tio stolphål, varav sju ingick i fyra bockar i den inre takbärande konstruktionen. En av bockarna saknade ett stolphål. Stolphålen hade varierande form, var 0,4–10 meter stora och 0,05–0,40 meter djupa. Ett stolphål hade stenskoning och fyra hade stolpfärgningar. Ytterligare två stolphål ingick i väggar på långsidorna och ett i husets inre. De två väggstolparna innehöll stolpfärgningar.

Skillnader i spannlängd med ett kortare spann i söder (3,5 m) och längre i norr (5,5–5,7 m) talar för att huset varit indelat i två sektioner.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31701	1413±31	610 AD–655 AD	580 AD–665 AD	138751	Träkol/Tall	138750–1636	Fyllning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
138751	Träkol	Ask		138750	1636
138751	Träkol	Björk		138750	1636
138751	Träkol	Tall	Stam	138750	1636
140260	Träkol	Barrträd	cf Picea sp	139505	1637
140260	Träkol	Björk		139505	1637

Makrofossil: Fyra makrofossilprover analyserades från det övergripande objektet, men inget makroskopiskt material påträffades som kan bidra till tolkningen.

Osteologi: Ett bränt fragment av en kindtand från svin hittades i ett stolphål (1637) till huset.

Stolphus	Vikt (g)	Svin
695	0,7	1

ANMÄRKNING -

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
1620	Stolphål	Inre takbärande	695
1621	Stolphål	Inre takbärande	695
1633	Stolphål	Inre takbärande	695
1634	Stolphål	Inre takbärande	695
1635	Stolphål	Vägg	695
1636	Stolphål	Inre takbärande	695
1637	Stolphål	Inre takbärande	695
1638	Stolphål	Inre takbärande	695
1639	Stolphål	Vägg	695
1640	Stolphål	Inre takbärande	695
117086	Nedgrävning		1635
118253	Nedgrävning		1636
118263	Nedgrävning		1637
118312	Nedgrävning		1638
119342	Nedgrävning		1620
119352	Nedgrävning		1621
119360	Nedgrävning		1633
119371	Nedgrävning		1639
119380	Nedgrävning		1634
119849	Lager fyllning		1634
119850	Lager fyllning		1634
119851	Sten- tegelkonstruktion		1634
119987	Lager fyllning		1634
120643	Lager fyllning		1633
120653	Lager fyllning		1633
120656	Lager fyllning		1621
120657	Lager fyllning		1620
121269	Nedgrävning		1640
138749	Lager fyllning		1636
138750	Lager fyllning		1636
139493	Lager fyllning		1637
139505	Lager fyllning		1637
139506	Lager fyllning		1638
139508	Sten- tegelkonstruktion		1638
139513	Lager fyllning		1638
139521	Lager fyllning		1640
139522	Lager fyllning		1640
139541	Lager fyllning		1639
139542	Lager fyllning		1639
139660	Lager fyllning		1640
140236	Lager fyllning		1635
140237	Lager fyllning		1635
140248	Träkonstruktion		1635

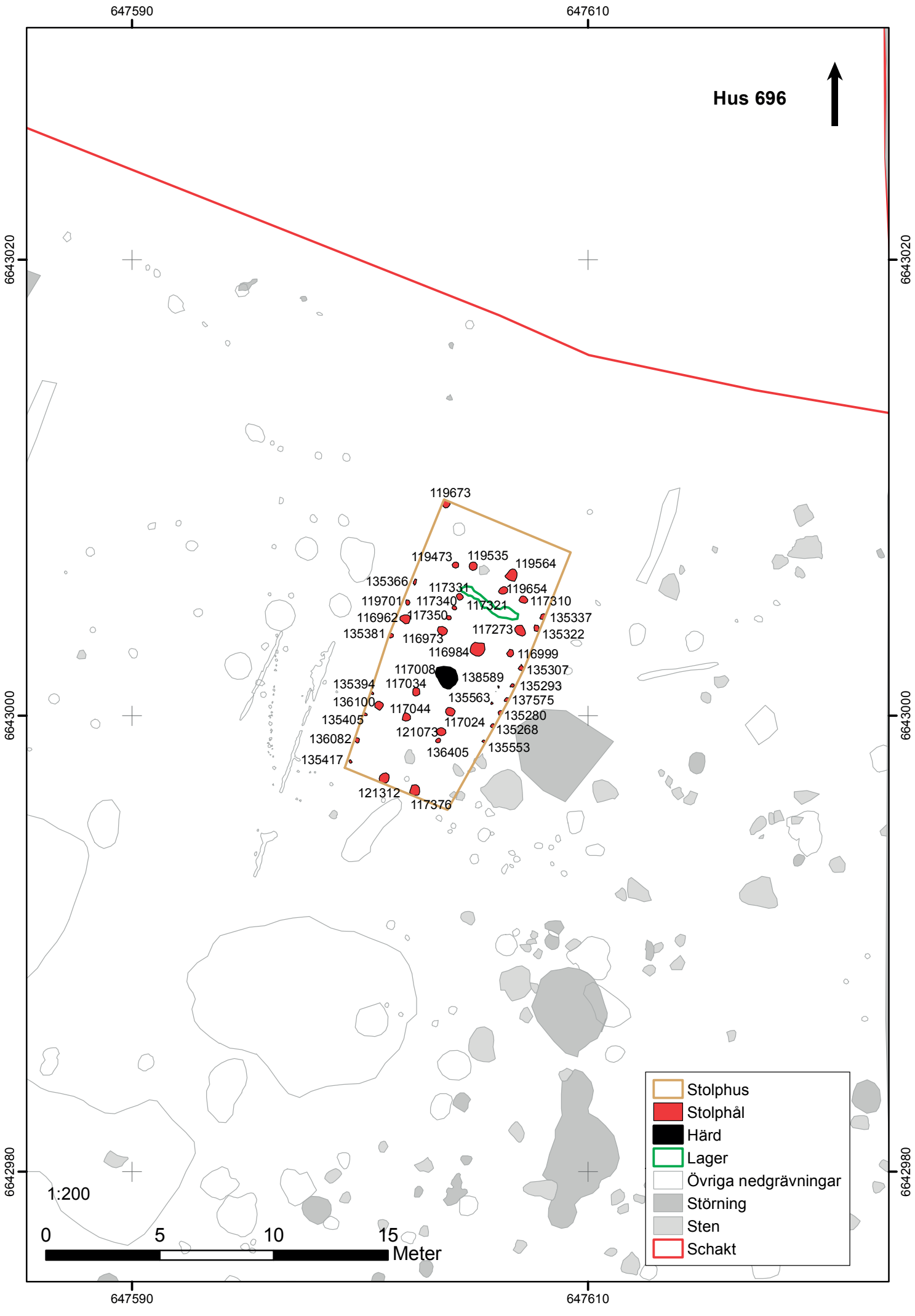
647590
647610
6643020
6643000
6642980
Hus 696
119673
119473
119535
119564
135366
117331
119654
119701
117340
117321
117310
116962
117350
135337
135381
116973
117273
135322
116984
116999
117008
138589
135307
135394
117034
135293
136100
135563
137575
135405
117044
117024
135280
121073
135268
136082
136405
135553
135417
121312
117376
Stolphus
Stolphål
Härd
Lager
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 696

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	SSV–NNO
NIVÅ	25,8–26,4 m ö.h.
UNDERLAG	Lera, silt, morän
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Väggar svagt avsmalnande mot söder, raka gavlar
	Längd: 12 meter
	Bredd: 5–6 meter
	Yta: (uppskattning) 75 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak
	Bockbredd: 1,7 meter
	Spannlängd: 1,2–3,1 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad där härd antyder bostadsdel mitt i huset

DATERING

Dateringsspann: 80–350 e.Kr.

Konstruktion: 130–350 AD, ^{14}C-datering av träkol i stolphål 1651 (Ua-31303).

Brukning: 80–330 AD, ^{14}C-datering av träkol i härd 1687 (Ua-31002).

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 80–330 e.K.r utifrån ^{14}C-analys av träkol i härd. ^{14}C-analys av träkol i stolphål gav en aningen yngre datering, 130–350 e.Kr., och eftersom träkolet utgjordes av björk avspeglar det sannolikt verksamheter eller annat än den bärande konstruktionen i huset.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 39 stolphål, varav 12 större och 27 mindre. De större ingick i fem bockar i den inre takbärande konstruktionen, varav en bock sammanföll med den södra gaveln. Två av dessa stolphål kan utgöra omstolpningar. De hade varierande form, var 0,36–0,70 meter stora och 0,10–0,50 meter djupa, och sex hade stenskoning. Ytterligare två stolphål relativt kraftiga stolphål markerade en något indragen ingång på den östra sidan. Därtill ingick 16 i långväggarna och nio i husets inre. Av de sistnämnda tillhör några troligen en inre vägg i husets längdriktning, medan andra antyder tvärväggar i linje med tre av bockarna.

Den enhetliga bockbredden kontrasterar mot att väggstolphålen antyder att husets södra del varit smalare än den norra.

Härd i den södra delen låg i det största spannet. I den norra delen fanns ett tramplager.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen, medan härd och tramplager tillhörde brukningen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31002	1817±36	130 AD–240 AD	80 AD–330 AD	137544	Träkol/Björk	136549–1687	Fyllning
Ua-31303	1770±32	220 AD–340 AD	130 AD–350 AD	137574	Träkol/Björk	136552–1651	Fyllning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
137544	Träkol	Björk		136549	1687
137574	Träkol	Björk	Lätt rötad före förbränning	136552	1651

Makrofossil:

Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
136873	Bakgrundsbrus/matlagning
136874	
136875	
137730	
137731	
137731	Bakgrundsbrus/matlagning

Osteologi: I ett stolphål (1666) förekom ett obränt kraniefragment från svin.

Stolphus	Vikt (g)	Svin
696	8,2	1

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
1349	Lager	Tramplager	696
1649	Stolphål	Inre takbärande	696
1650	Stolphål	Inre takbärande	696
1651	Stolphål	Inre takbärande	696
1652	Stolphål	Ingång	696
1653	Stolphål	Inre takbärande	696
1654	Stolphål	Inre takbärande	696
1655	Stolphål	Inre takbärande	696
1656	Stolphål	Ingång	696
1657	Stolphål	Inre	696
1658	Stolphål	Inre	696
1659	Stolphål	Inre	696
1660	Stolphål	Inre	696
1662	Stolphål	Inre takbärande	696
1664	Stolphål	Inre	696
1665	Stolphål	Inre takbärande	696
1666	Stolphål	Inre takbärande	696
1667	Stolphål	Inre takbärande	696
1668	Stolphål	Vägg	696
1669	Stolphål	Inre takbärande	696
1670	Stolphål	Inre takbärande	696
1671	Stolphål	Vägg	696
1672	Stolphål	Vägg	696
1673	Stolphål	Vägg	696
1674	Stolphål	Vägg	696
1675	Stolphål	Vägg	696
1676	Stolphål	Vägg	696
1677	Stolphål	Vägg	696
1678	Stolphål	Vägg	696
1679	Stolphål	Vägg	696
1680	Stolphål	Vägg	696
1681	Stolphål	Vägg	696
1682	Stolphål	Vägg	696
1683	Stolphål	Vägg	696
1684	Stolphål	Inre	696
1685	Stolphål	Inre takbärande	696
1686	Stolphål	Vägg	696
1687	Härd	Härd	696
1817	Stolphål	Vägg	696
3003	Stolphål	Inre	696
3027	Stolphål	Inre	696
116962	Nedgrävning		1649
116973	Nedgrävning		1650
116984	Nedgrävning		1651
116999	Nedgrävning		1652
117008	Nedgrävning		1687
117024	Nedgrävning		1653
117034	Nedgrävning		1654
117044	Nedgrävning		1655
117273	Nedgrävning		1656

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
117310	Nedgrävning		1657
117321	Lager fyllning		1349
117331	Nedgrävning		1658
117340	Nedgrävning		1659
117350	Nedgrävning		1660
117376	Nedgrävning		1662
119473	Nedgrävning		1664
119535	Nedgrävning		1665
119564	Nedgrävning		1666
119654	Nedgrävning		1667
119673	Nedgrävning		1817
119701	Nedgrävning		1668
120341	Lager fyllning		1817
121073	Nedgrävning		1669
121312	Nedgrävning		1670
135268	Nedgrävning		1671
135279	Lager fyllning		1671
135280	Nedgrävning		1672
135292	Lager fyllning		1672
135293	Nedgrävning		1673
135306	Lager fyllning		1673
135307	Nedgrävning		1674
135321	Lager fyllning		1674
135322	Nedgrävning		1675
135336	Lager fyllning		1675
135337	Nedgrävning		1676
135353	Lager fyllning		1676
135366	Nedgrävning		1677
135380	Lager fyllning		1677
135381	Nedgrävning		1678
135393	Lager fyllning		1678
135394	Nedgrävning		1679
135404	Lager fyllning		1679
135405	Nedgrävning		1680
135416	Lager fyllning		1680
135417	Nedgrävning		1681
135426	Lager fyllning		1681
135427	Lager fyllning		1670
135553	Nedgrävning		1682
135562	Lager fyllning		1682
135563	Nedgrävning		3003
135571	Lager fyllning		3003
135628	Lager fyllning		1652
135629	Lager fyllning		1656
135630	Sten- tegel-konstruktion		1656
135666	Lager fyllning		1656
135673	Lager fyllning		1657
136033	Lager fyllning		1667
136034	Sten- tegel-konstruktion		1667
136061	Lager fyllning		1666

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
136065	Lager fyllning		1664
136068	Lager fyllning		1668
136073	Lager fyllning		1649
136082	Nedgrävning		1683
136098	Lager fyllning		1683
136100	Nedgrävning		1684
136117	Lager fyllning		1684
136405	Nedgrävning		1685
136417	Lager fyllning		1685
136418	Lager fyllning		1669
136419	Lager fyllning		1655
136420	Sten- tegel-konstruktion		1655
136500	Lager fyllning		1665
136512	Sten- tegel-konstruktion		1684
136547	Lager fyllning		1654
136548	Lager fyllning		1653
136549	Lager fyllning		1687
136550	Lager fyllning		1650
136552	Lager fyllning		1651
136553	Sten- tegel-konstruktion		1651
136707	Sten- tegel-konstruktion		1650
136849	Lager fyllning		1662
136850	Sten- tegel-konstruktion		1662
137522	Sten- tegel-konstruktion		1669
137528	Sten- tegel-konstruktion		1653
137575	Nedgrävning		1686
137589	Lager fyllning		1686
137766	Lager fyllning		1660
137771	Lager fyllning		1659
137772	Lager fyllning		1658
138589	Nedgrävning		3027

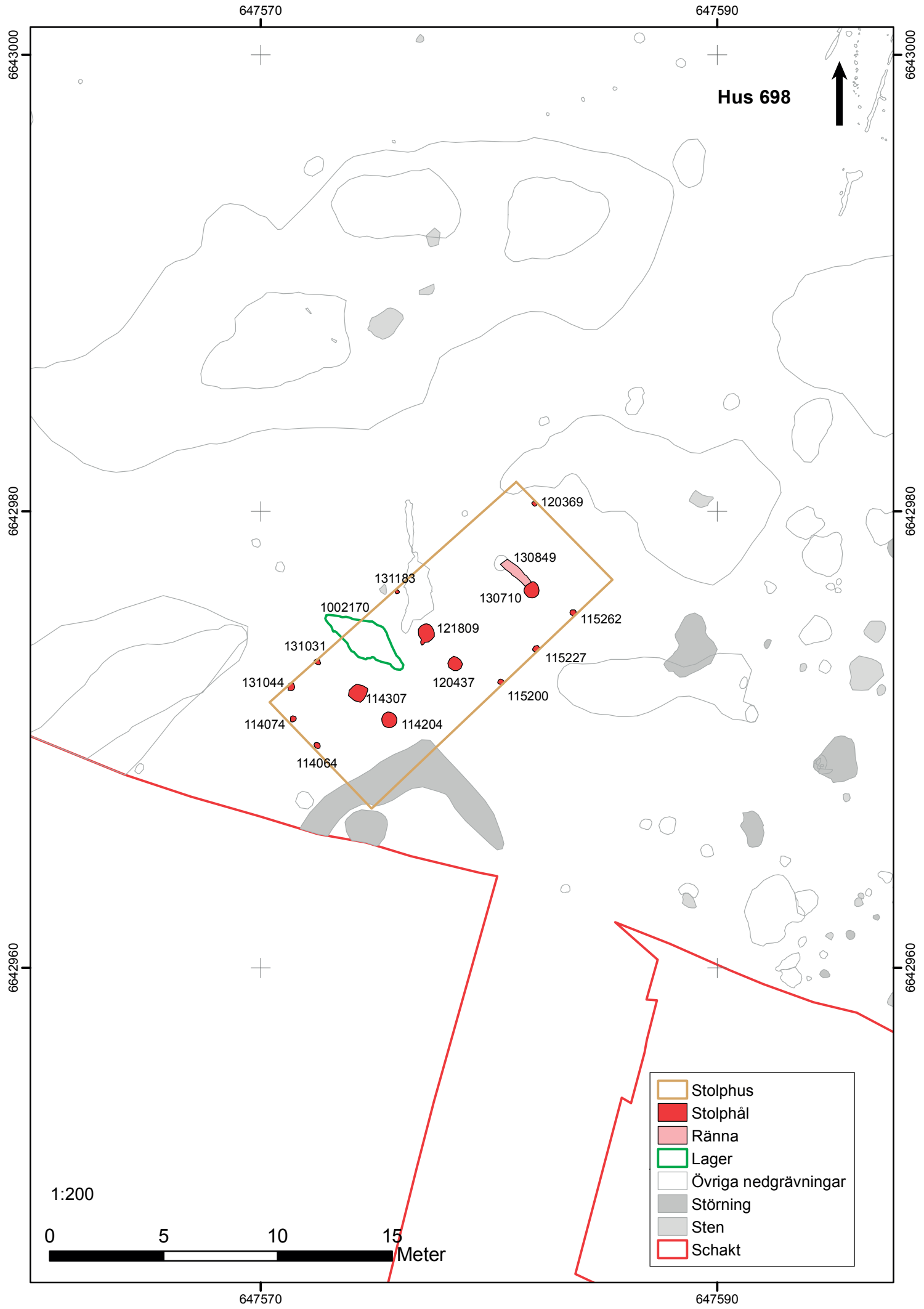
647570
647590
6643000
6642980
6642960
Hus 698
120369
130849
131183
130710
1002170
115262
121809
131031
115227
120437
131044
115200
114307
114074
114204
114064
Stolphus
Stolphål
Ränna
Lager
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 698

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	SV-NO
NIVÅ	26,3–26,5 m ö h
UNDERLAG	Sand, silt
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och gavlar
	Längd: 14 meter
	Bredd: 6 meter
	Yta: 90 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak
	Bockbredd: 1,9 meter
	Spannlängd: 3,9–4,7 meter
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån ben från innebrända djur, möjligen även inslag av metallhantverk

DATERING

Dateringsspann: 410 – 560 e Kr

Konstruktion: 250 – 530 AD, ^{14}C-datering av stolpe i stolphål 1713 (Ua-31000).

Brukning: –

Destruktion: 410 – 560 AD, ^{14}C-datering av ben i ränna 1725 (Ua-51058).

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 410 – 560 e Kr utifrån ^{14}C-analys av brända djurben från ränna, samt med hänsyn till att stolpen bör ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av kärnved av tall. Inom husets begränsning låg grav 6086 med datering 620 – 710 e Kr, vilket utgör ytterligare en begränsning av dateringsramen.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 15 stolphål, varav 6 ingick i 3 bockar i den inre takbärande konstruktionen. De hade relativt enhetlig form, var 0,6–0,7 meter stora och 0,22–0,50 meter djupa. Av dessa hade 2 stenskoning och i 3 fanns rester av brända stolpar. Ytterligare 9 väsentligt mindre stolphål ingick väggar och gavlar. I den sydvästra delen fanns ett lager tolkat som ett tramplager, vilket eventuellt antyder en ingång i den västra väggen. Mellan de nordligaste inre stolphålen fanns en ränna, som att döma av stratigrafin måste ha tillkommit efter att stolphålen gått

ur funktion. I botten av rännan fanns rester av en bränd stock. Resterna av brända stolpar, den brända stocken i rännan och brända djurben tyder på att huset brunnit.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen, medan tramplager tillhörde brukningen. Brända djurben i ränna tillhör destruktionen.

FYND

Fnr	Sakord	Material	Fyndkategori
FÖ2142	Bränd lera	Bränd lera	Obestämt
FÖ2069	Degel	Smält lera	Teknisk keramik
FÖ2074	Degel	Smält lera	Teknisk keramik
FÖ2075	Degel	Smält lera	Teknisk keramik
FÖ2076	Degel	Smält lera	Teknisk keramik
FÖ2077	Gjutform	Bränd lera	Teknisk keramik
FÖ1909	Kärl	Keramik	Keramik Bäck
FÖ2070	Lödpaket	Smält lera	Teknisk keramik
FÖ1534	Mejsel	Järn	Hantverk och produktion
FÖ1530	Synål	Järn	Hantverk och produktion

Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/fyndnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31000	1663±34	340AD-425AD	250AD-530AD	129003	Träkol/Tall	128376–1713	Stolpe
Ua-51058	1574±30	430AD-540AD	410AD-560AD	FÖ2931	Obränt ben/Svin	118550–1725	Fyllning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
129003	Träkol	Tall	Kärnved. Ej helt förkolnad	128376	1713

Makrofossil:

Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
129002	
129005	
129685	Möjlig inblandning av recent material
129687	
140888	

Osteologi: I en ränna (1725) påträffades en större mängd av i huvudsak brända ben. Det rör sig främst om ben från svin (55 %) och får (38 %), men även enstaka från nötkreatur, häst och tamhöns. Svinbenen kommer från alla kroppsregioner och kommer från minst tre djur; en spädgris yngre än 6 månader och två djur på 1–2 år respektive 2-3 år. Tio ben kommer från får och inga från get. Därför

kan det antas att alla ben från får/get kommer från får. Även fårbenen kommer från olika kroppsregioner och kommer från minst tre djur varav en varit en tacka, ett djur äldre än 3 år och ett djur yngre än 30 månader, men inte yngre än 10 månader. Hästbenen utgörs av skenben och fotrotsben från ett ungt djur yngre än 2 år. Nötkreatur utgörs av fotrotsben samt strål- och armbågsben från ett ungdjur yngre än 2 år och en spädkalv. Från tamhöns finns korpben och överarmsben.

En mindre andel av benen är obrända (13 %) medan merparten är svartbrända (41 %) till grå (39 %) i färgen och relativt få är fullständigt kalcinerade och vita (7 %). På 13 ben förekommer även en skorpa av förkolnad mjukvävnad som tyder på att förbränningen av kropparna i flera fall inte har varit fullständig. Anatomiska fördelningen av ben från får och svin ger intrycket att de kommer från hela brända kroppar, men på tre ben från får förekommer skärmärken från styckning som tyder på att åtminstone vissa ben kommer från styckade kroppar eller matrester. Inga gnagmärken förekommer vilket kan förväntas då brända ben inte lockat hundar. Förekomst av ett större antal ben från olika leder som armbåge, handlov, fotroten och tåben med anatomisk passning visar att benen har hamnat i rännan med mjukvävnad hållande ihop benen och tyder på en deponering omgående efter att benen har bränts.

Sannolikt representerar benen från rännan i huvudsak resterna efter innebrända djur från när huset har brunnit ned. Det som stöder detta är den stora mängden brända ben från hela kroppar och den ofullständiga förbränningen. Troligen är det endast de ben som hamnat i rännan som har bevarats. Att få ben finns från de större djuren som häst och nötkreatur beror möjligen på att dessa inte har fått plats i rännan och att endast stora delar av kropparna av dessa stora djur inte har förbränts i eldsvådan ifall brandförloppet har varit snabbt. Förekomsten av skärspår tyder dock på att en del av benen utgörs av matrester som funnits i huset. Då det påträffades ben från spädkalv och spädgrisar, men inga lamm det kan tyda på att branden skett på vårvintern innan fåren lammat, vilket är en tid på året då djuren rimligen har stallats.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Får/get	Häst	Tamhöns	Hönsfågel
698	933,2	7	108	10	64	6	1	1

ANMÄRKNING

Fynd av deglar i ränna tillsammans med brända djurben från husets destruktion kan möjligen tyda på förekomst av metalhantverk i huset eller dess närmaste omgivning.

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
1350	Lager	Tramplager	698
1711	Stolphål	Vägg	698
1712	Stolphål	Vägg	698
1713	Stolphål	Inre takbärande	698
1714	Stolphål	Inre takbärande	698
1715	Stolphål	Vägg	698
1716	Stolphål	Vägg	698
1717	Stolphål	Inre takbärande	698
1718	Stolphål	Inre takbärande	698
1719	Stolphål	Inre takbärande	698
1720	Stolphål	Vägg	698
1721	Stolphål	Vägg	698
1722	Stolphål	Vägg	698
1723	Stolphål	Vägg	698
1724	Stolphål	Inre takbärande	698

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
1725	Ränna	Övrig ränna	698
1811	Stolphål	Vägg	698
114064	Nedgrävning		1711
114074	Nedgrävning		1712
114204	Nedgrävning		1713
114307	Nedgrävning		1714
115200	Nedgrävning		1715
115227	Nedgrävning		1716
115262	Nedgrävning		1723
118550	Lager fyllning		1725
118612	Sten- tegelkonstruktion		1725
120369	Nedgrävning		1811
120378	Sten- tegelkonstruktion		1811
120437	Nedgrävning		1717
120447	Träkonstruktion		1717
121809	Nedgrävning		1718
128364	Sten- tegelkonstruktion		1713
128376	Träkonstruktion		1713
129001	Lager fyllning		1714
129004	Lager fyllning		1713
129235	Sten- tegelkonstruktion		1714
129282	Lager fyllning		1717
129289	Lager fyllning		1716
129290	Lager fyllning		1715
129686	Lager fyllning		1718
129692	Lager fyllning		1723
130648	Nedgrävning		1719
130664	Lager fyllning		1719
130710	Nedgrävning		1724
130849	Nedgrävning		1725
130967	Lager fyllning		1713
131031	Nedgrävning		1720
131044	Nedgrävning		1721
131058	Lager fyllning		1721
131059	Lager fyllning		1720
131060	Lager fyllning		1712
131061	Lager fyllning		1711
131183	Nedgrävning		1722
131195	Lager fyllning		1722
140755	Lager fyllning		1725
140887	Lager fyllning		1724
140889	Träkonstruktion		1724
1002170	Lager fyllning		1350

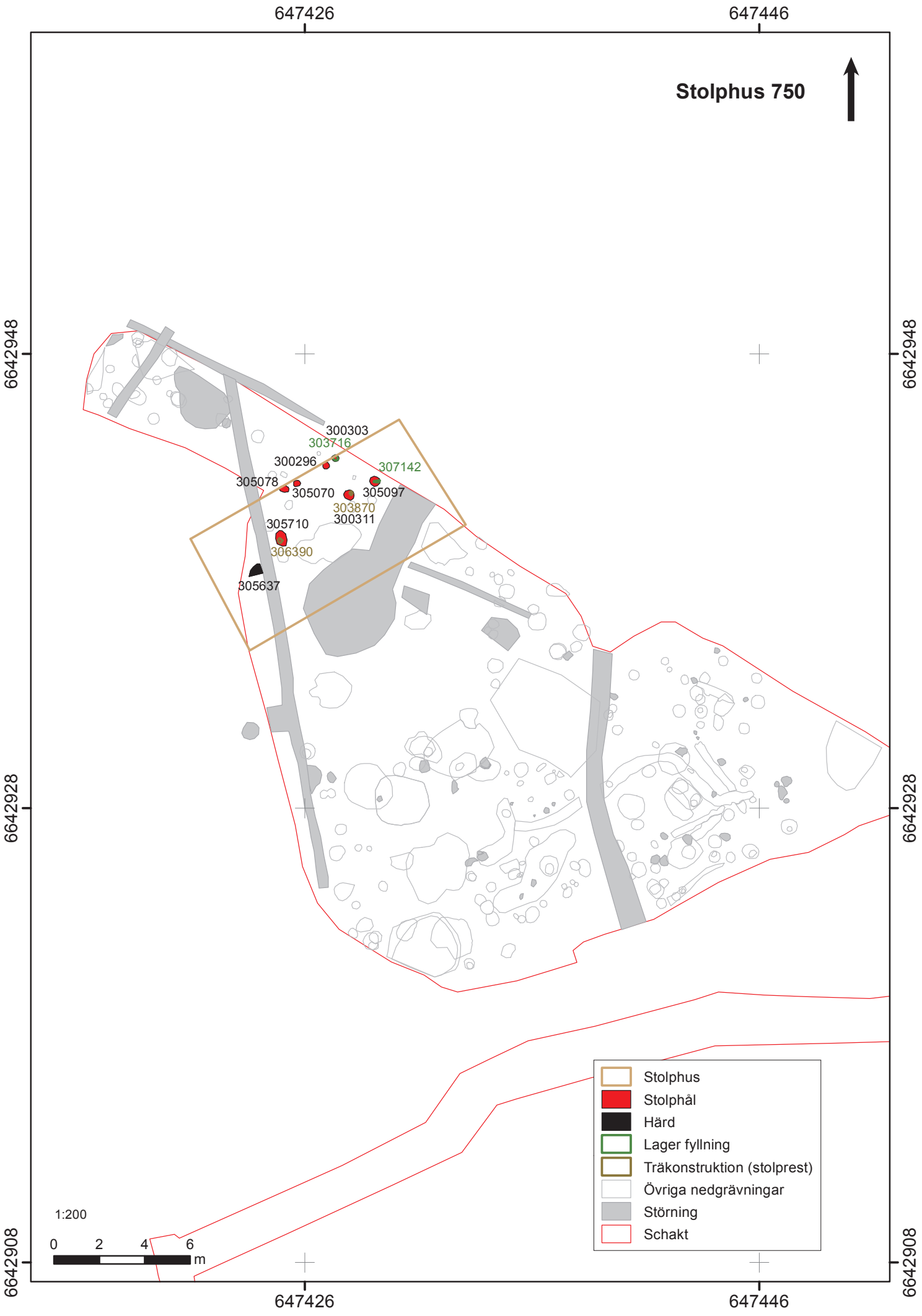
647426
647446
Stolphus 750
6642948
6642928
6642908
300303
303716
300296
307142
305078
305070
305097
303870
300311
305710
306390
305637
Stolphus
Stolphål
Härd
Lager fyllning
Träkonstruktion (stolprest)
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:200
0
2
4
6
m

Stolphus 750

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	24,8 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns en större sentida kulvert och en vattenledning som troligen förstört lämningar i såväl husets inre takbärande del som i vägglinjerna.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär? Längd: ≥ 11 m Bredd: 5,4 m Yta: ≥ 44 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: - Spannlängd: 3,7 m, 1,15 m (från SV)

FUNKTION

Husens storlek och framför allt härden indikerar att huset främst fungerat som **bostad**. Vävtyngdfragmenten antyder att textilhantverk förekom i byggnaden. Däremot kan inte fragmentet av smidesslagg tas som belägg för järnsmide.

DATERING

Dateringsspann: 990–1160 e.Kr.

Konstruktion: 990–1160 AD, ^{14}C-analys av en stolpe (Ua-31779).

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Den ^{14}C-daterade stolpen visar att huset stått någon gång mellan 900-talets slut och 1100-talets mitt. Avsaknaden av tegel samt de stratigrafiska förhållandena med de underliggande avfalls-groparna 654 och 689 från 900-talet motsäger inte en sådan datering.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes till 100 % och uteslutande med handredskap.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet, dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid handgrävning i de nedre delarna av samt under aktivitetsyta 508. Det kunde lokaliseras utifrån sju stolphål med liknande drag vad gäller nedgrävningsformer och stolpfärgningar samt förekomst av stenskoningar och stolprester (748, 791, 808, 815, 887, 888, 889). I husets sydvästra del fanns även en härd (721). Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget och i vissa fall i de nedre delarna av aktivitetsyta 508. De påträffade lämningarna hör mestadels till den norra delen av husets inre takbärande struktur samt till den norra vägglinjen. Huset fortsatte utanför det undersökta området i nordost och sydväst.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, någon fyllning, stenskoningar och stolprester hör till konstruktionen (1941). Resterande fyllningar och stolpfärgningar hör till destruktionen (1943). Inga lämningar har kopplats till brukningen (1942) eller rituella depositioner.

FYND

Funktionsindikerande inslag utgörs av vävtyngdsfragment (FV420, FV1198) och smideslagg (FV474), samtliga påträffade i härd 721. I stolphål 887 fanns även en spik (FV591) och bränd lera (FV1282), medan keramik (FV3467) påträffades i stolphål 748.

ANALYSER

^{14}C-analys:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31779	981±32	1010 AD–1150 AD	990 AD–116 0AD	303878	Ved/Tall	303870	Stolpe

Osteologi: Sammanlagt finns 114,2 gram obrända ben från huslämningen. Huvuddelen härrör från fyllningar med kopplingar till destruktionen, enstaka ben från härdfyllningen hör till brukningen. En mjölkkindtand (dp_4) från en hundvalp hittades i fyllningen till ett stolphål. Möjligen rör det sig om en tappad tand som sedan har hamnat i fyllningen till stolphålet.

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
303878	Ved	Tall	Kärnved	303870	Stolpe

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1941	Stolphus_Konstruktion	750
1942	Stolphus_Brukning	750
1943	Stolphus_Destruktion	750
721	Härd	750
748	Stolphål	750
791	Stolphål	750
808	Stolphål	750
815	Stolphål	750
887	Stolphål	750
888	Stolphål	750
889	Stolphål	750
300296	Nedgrävning	888, 1941
300303	Nedgrävning	889, 1941
300311	Nedgrävning	887, 1941
303712	Fyllning	887, 1943
303715	Fyllning	888, 1943
303716	Stolpfärgning	889, 1943
303870	Stolpe	887, 1941
304231	Fyllning	889, 1941
305070	Nedgrävning	815, 1941
305078	Nedgrävning	808, 1941
305097	Nedgrävning	791, 1941
305637	Nedgrävning	721, 1941
305710	Nedgrävning	748, 1941
306387	Fyllning	748, 1943

Idnr	Typ	Kontextgrupp
306390	Stolpe	748, 1941
306505	stenskoning	748, 1941
306568	Fyllning	808, 1943
306569	Fyllning	815, 1943
306728	Fyllning	721, 1942
306970	Stolpstöd	791, 1941
307141	Fyllning	791, 1943
307142	Stolpfärgning	791, 1943

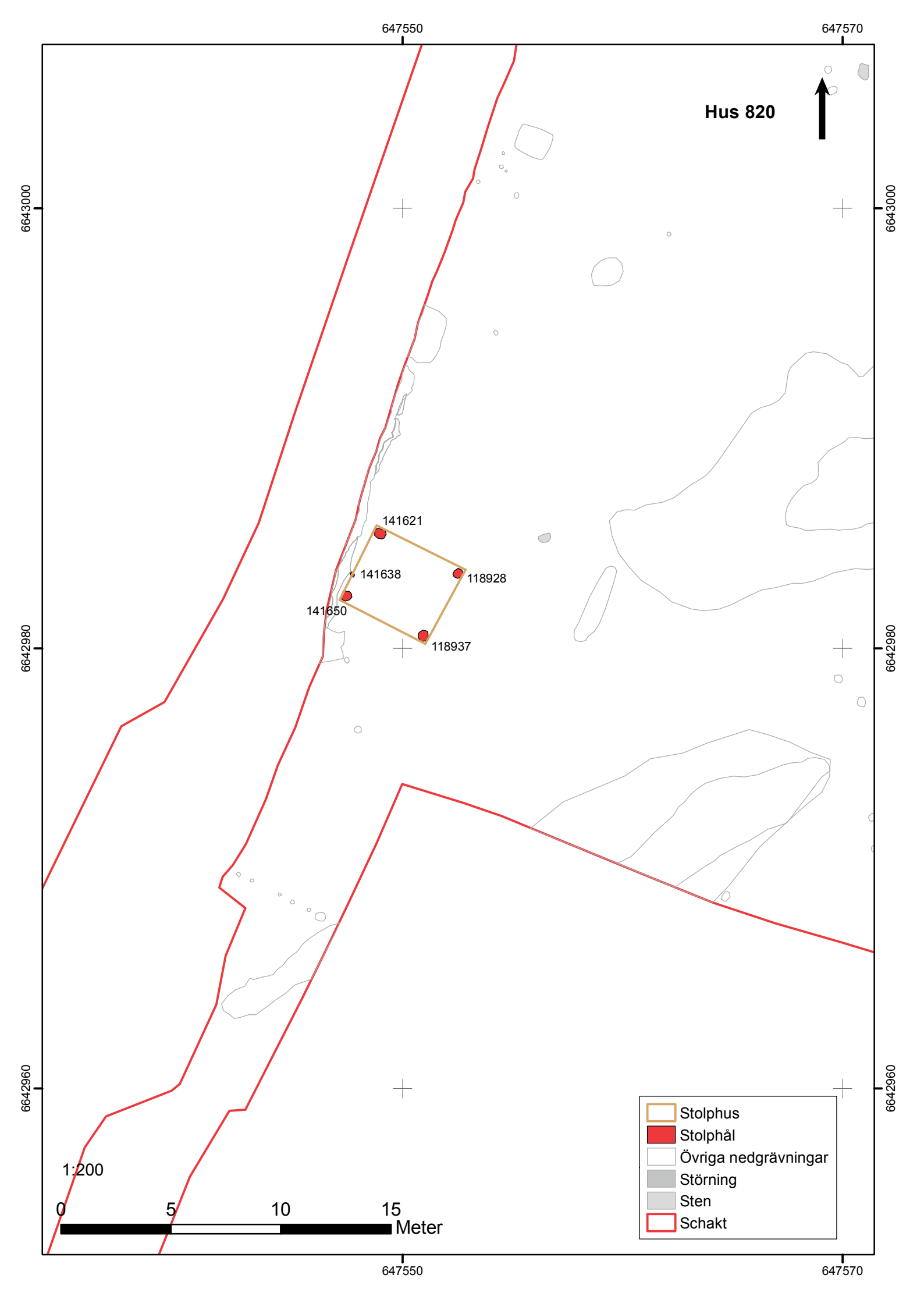
647550
647570
Hus 820
6643000
6642980
6642960
141621
141638
118928
141650
118937
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 820

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolpshus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	OSO-VNV
NIVÅ	25,4 m ö h
UNDERLAG	Silt, sand
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och gavlar Längd: 4,4 meter Bredd: 3,7 meter Yta: 17 m^2
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den ringa storleken och den allmänna tolkningen av hustypen

DATERING

Dateringsspann: 400 – 550 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 400 – 550 e Kr utifrån rumslig anslutning och likhet i riktning med hägnad 823 med datering till 400 – 540 e Kr och viss rumslig anslutning till stolphus 698 med datering 410 – 560 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 5 stolphål, som har ingått i en bärande väggkonstruktion. Stolphålen hade enhetlig form, och var 0,45–0,50 meter stora och 0,12-0,30 meter djupa, varav 4 stenskodda.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen. Spår av ritual utgjordes av löpare till malsten i ett av hörnstolphålen.

FYND

Löpare till malsten (FÖ1939) och en möjlig hank av järn (FÖ1710) påträffades i stolphål 1703.

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: Fyra makrofossilprover analyserades från det övergripande objektet, men inget makroskopiskt material påträffades som kan bidra till tolkningen.

Osteologi: –

ANMÄRKNING

Låg invid den västra schaktkanten, men fortsatte inte inom den 2013 undersökta ytan.

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	**Tolkning**	Kontextgrupp
1700	Stolphål	Vägg/ takbärande	820
1701	Stolphål	Vägg/ takbärande	820
1702	Stolphål	Vägg/takbärande	820
1703	Stolphål	Vägg/ takbärande	820
1704	Stolphål	Vägg	820
118928	Nedgrävning		1700
118937	Nedgrävning		1701
131438	Lager fyllning		1700
131458	Lager fyllning		1701
141621	Nedgrävning		1702
141638	Nedgrävning		1704
141649	Lager fyllning		1704
141650	Nedgrävning		1703
141668	Sten- tegelkonstruktion		1703
141796	Lager fyllning		1703
1002138	Lager fyllning		1702

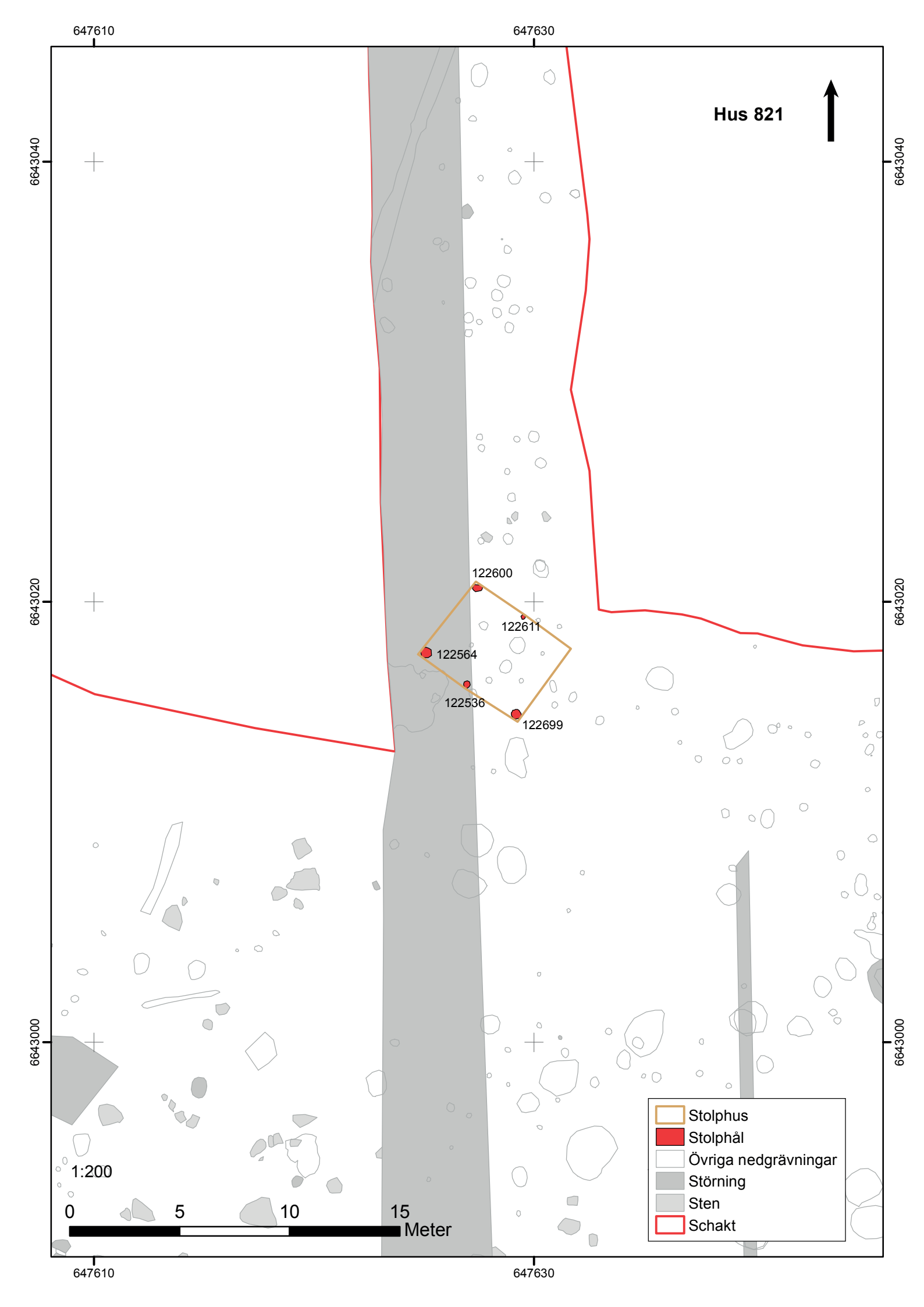
647610
647630
6643040
6643020
6643000
Hus 821
122600
122611
122564
122536
122699
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 821

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolpshus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	SÖ-NV
NIVÅ	26,3 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och gavlar
	Längd: 5,4 meter
	Bredd: 4,2 meter
	Yta: 25 m^2
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den ringa storleken och den allmänna tolkningen av hustypen

DATERING

Dateringsspann: 300 – 400 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 300 – 400 e Kr utifrån vissa överensstämmelser i riktning med det anslutande stolphus 568 med datering 300 – 440 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet och kompletterades under efterarbetet. Det bestod av 5 stolphål som ingick i en bärande väggkonstruktion. Något stolphål i det nordöstra hörnet kunde inte lokaliseras. Stolphålen var 0,1–0,5 meter stora och 0,05–0,25 meter djupa.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER –

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	**Tolkning**	Kontextgrupp
1491	Stolphål	Vägg takbärande	821
1492	Stolphål	Vägg takbärande	821
1493	Stolphål	Vägg takbärande	821
1494	Stolphål	Vägg takbärande	821
1495	Stolphål	Vägg takbärande	821
122536	Nedgrävning		1491
122564	Nedgrävning		1492
122600	Nedgrävning		1493
122611	Nedgrävning		1495
122699	Nedgrävning		1494
131919	Lager fyllning		1492
131921	Lager fyllning		1491
131924	Lager fyllning		1494
132988	Lager fyllning		1495
132995	Lager fyllning		1493

647466
647486
Stolphus 893
6642848
6642828
345987
323130
359386
349981
326697
324701
363651
336873
stolphus
Stolphål
Träkonstruktion (stolprest)
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:200
0
2
4
6
m

Stolphus 893

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hybrid
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SSO–NNV
NIVÅ	26,5
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	En sentida källare (323030) har troligen förstört ett bockpar
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 18,1 m Bredd: 6,4 m Yta: 116 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,4–2 m Spannlängd: 3 m

FUNKTION

Storleken och den hybrida planlösningen tyder på att även hus 893 varit **flerfunktionellt**.

DATERING

Dateringsspann: 1650–1800 e.Kr.

Konstruktion: 1650–1960 AD, ^{14}C-analys av en stolprest i stolphål 650 (Ua-52381).

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen visar att huset stått någon gång från mitten av 1600-talet och framåt, något som inte motsägs av tegelkross i stolphålsfyllningar. Huset överlagrades delvis av byggnad 1266 från 1800-tal, vilket medför att dateringen av hus 893 kan snävas in till 1650 – 1800 e.Kr. Förmodligen är hus 893 en av byggnaderna som kan ses på platsen enligt kartan från tidigt 1700-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under aktivitetsyta 1200, de västligare delarna var även täckta av recenta utfyllnadsmassor. Det kunde lokaliseras utifrån sex stycken närliggande stora stolphål med liknande drag och innehåll, nämligen kraftiga och inrasade stenskoningar samt i vissa fall stolprester och tegel. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör mestadels till husets inre takbärande del i form av tre bockpar (650, 1066, 1173, 2041, 2275) och till den norra gaveln (1071). Den närmast totala avsaknaden av lämningar efter väggar antyder att dessa vilat på vid undersökningstillfället helt försvunna trä- eller stensyllar. Avsaknaden av en inre takbärande stolpe i söder kan också bero på att denna vilat på en syll. Huset verkar ha haft en treskeppig del i söder och en enskeppig del i norr, vilket troligen avspeglar åtminstone två rum.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar och, stolprester hör till konstruktionen (1204), stolphålsfyllningarna hör till destruktionen (1264). Inga lämningar har kopplats till brukningen (1227). Ett kranium av nöt och ett skulderblad av höst i stolphål 1071 tolkas som rituella depositioner i samband med att huset övergavs.

FYND

I stolphål 650 påträffades två spikar, varav en prydnadsspik (FV2429, FV2430), medan lerklining fanns i stolphål 1066 (FV2799).

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-52381	176±29	1660AD-1950AD	1650AD-1960AD	363655	Ved/Tall	362859	Stolpe

Osteologi:

I stolphållsfyllningar hittades främst ben från nötkreatur, men även från svin och häst. Det rör sig mest om ben från huvudet, men övriga kroppsregioner finns representerade. Gnagmärken förekommer på flera av benen. Troligen rör det sig om mat- och slaktavfall som hamnat i stolphålen efter att huset har rivits. I stolphål 1071 påträffades ett helt skulderblad från häst, vilket troligen utgör en rituell deposition från övergivandet av huset. En liknande deposition finns i ett stolphål från grophus 2867.

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
363655	Ved	Tall	Kärnved	362859	Stolpe

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
893	*Stolphus*	353644	

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1204	Stolphus_Konstruktion	893
1227	Stolphus_Brukning	893
1264	Stolphus_Destruktion	893
650	Stolphål	893
1066	Stolphål	893
1071	Stolphål	893
1173	Stolphål	893
2041	Stolphål	893
2275	Stolphål	893
323130	Nedgrävning	1204, 2041
324701	Nedgrävning	1173, 1204
326697	Nedgrävning	1066, 1204
327473	Fyllning	1066, 1264
327474	Stenskoning	1066, 1204
336873	Nedgrävning	650, 1204
345987	Nedgrävning	1071, 1204
349723	Fyllning	1173, 1264
349725	Fyllning	1264, 2041
349962	Stenskoning	1204, 2041

Idnr	Typ	Kontextgrupp
349981	Stolpe	1204, 2041
353629	Fyllning	1071, 1264
353631	Stenskoning	1071, 1204
359386	Nedgrävning	1204, 2275
359401	Fyllning	1264, 2275
360216	Stenskoning	1204, 2275
362859	Fyllning	650, 1264
362860	Stenskoning	650, 1204
363651	Stolpe	650, 1204

Byggnad 1080

Anton Seiler och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Byggnad
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	VNV–SSO
NIVÅ	26 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var kraftigt skadade av yngre verksamhet på platsen
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär? Längd: 7,5 m Bredd: 5 m Djup: 0,4 m Yta: 38 m^2

FUNKTION

Byggnadens funktion är **obestämd** på grund av de tillgängliga lämningarnas begränsning som tolkningsunderlag.

DATERING

Dateringsspann: 1700–1900 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Byggnaden är inte synlig på kartmaterialet från 1700-/1800-talet. Det stratigrafiska läget under gårdsplan 1174 och över odlingsyta 1185 ger ändå en trolig datering till 1700-/1800-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes till 100 % och uteslutande med maskin.

BESKRIVNING

Byggnaden uppmärksammades under fältarbetet, den framkom vid schaktning under gårdsplan 1174. Lämningarna bestod av en syllstensgrund (324795) delvis nedgrävd i en större grop (324757). I anslutning till dessa fanns ett sandigt bärlager (328535). Lämningarna vilade på odlingsyta 1185.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga lämningar hör till konstruktionen. Inga lämningar har relaterats till brukning, destruktion eller rituella depositioner.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C-analys: -
Osteologi: -
Vedart: -
Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
324757	Nedgrävning	1080
324795	Syllstensgrund	1080
328535	Bärlager	1080
328738	Block	1080

Byggnad 1209

Anton Seiler och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Byggnad
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO SAMT NV-SO
NIVÅ	26–26,4 m ö.h. (högst i norr)
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var kraftigt skadade av yngre verksamhet på platsen, med undantag för källaren som var bättre bevarad
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Vinkelformad Längd: 13 m Bredd: 13 m Yta: 121 m^2

FUNKTION

Byggnadens storlek och förekomsten av en källare är starka indikationer på att den varit **flerfunktionell**.

DATERING

Dateringsspann: 1800–1900 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Byggnaden återges på kartmaterialet från 1800-talets mitt. Detta samt mynten ger en trolig datering till 1800-tal, även om man inte kan utesluta att byggnaden stått tidigare.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes till 100 % och uteslutande med maskin, med undantag för lager 323745 som undersöktes med handgrävda grävenheter.

BESKRIVNING

Byggnaden uppmärksammades under fältarbetet, den framkom vid schaktning under gårdsplan 1174. Lämningarna hör huvudsakligen till grunden och bestod av en större nedgrävning, en källare, flera syllar av sten och utjämningslager, dessutom fanns ett större tramp-/utjämningslager (323745) strax söder om själva byggnaden. Nedgrävningen för källaren (351867) var 1,2 meter djup och innehöll en kallmurad mur med öppning i sydväst (351880), ett grusigt golvlager (351917) samt inrasade takbjälkar och plankor (351910). I anslutning till källaren fanns en större stenfylld nedgrävning (328777) och syllstenar (323823). I byggnadens sydvästra delar fanns ett par nedgrävda stensyllar (328558/328570, 328571/328581), en stenansamling (326723) och tre mindre utjämningslager (323787, 324430, 324453). Två markfasta block i höjd med dessa kan också ha ingått i husgrunden. Stora delar av husgrunden täcktes av raseringsmassor (351909).
Byggnaden vilade på det naturliga underlaget.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Med undantag för raseringsmassorna som hör till destruktionen (1203) hör samtliga lämningar till konstruktionen (1202). Inga lämningar har relaterats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

Vid undersökningen påträffades moderna fynd som inte sparade, såsom yngre rödgods och tegel. Två mynt från 1800-talet (FV928, FV1930) ger en fingervisning på byggnadens användningstid. Vissa fynd vittnar också om att lämningar från yngre järnålder och medeltid troligen förstörts i samband byggnationen. Dessa inslag utgörs av bl.a. ett dräktbeslag av Cu-legering (FV583) och ett kamfragment (FV1060) från medeltid samt av keramik av Waldenburgstyp från 1400-tal (FV3404).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
583	Beslag	Cu-leg	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1019	Brodd	Järn	1	Transport och samfärdsel
2041	Bränd lera	Bränd lera	3	Obestämt
989	Hästsko	Järn	1	Transport och samfärdsel
1060	Kam	Horn	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
987	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
3404	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3621	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3943	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
928	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
1930	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
1378	Nyckel	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
1512	Remlöpare	Bly	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1240	Ring	Järn	1	Obestämt
1259	Ring	Järn	1	Obestämt
887	Råämne	Cu-leg	1	Hantverk och produktion
717	Slagg	Slagg	2	Slagg GAL
691	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
988	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1377	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument

ANALYSER

^{14}C-analys: -
Osteologi: -
Vedart: -
Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
1209	*Byggnad*	325908	

ANMÄRKNING -

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1202	Syllhus_konstruktion	1209
1203	Syllhus_destruktion	1209
323745	Utjämningslager	1202
323787	Utjämningslager	1202
323823	Syllstensgrund	1202
324430	Utjämningslager	1202
324453	Utjämningslager	1202
326723	Stenansamling	1202
328558	Nedgrävning	1202
328570	Fyllning	1202

Idnr	Typ	Kontextgrupp
328571	Nedgrävning	1202
328581	Fyllning	1202
328752	Block	1202
328764	Block	1202
328777	Nedgrävning	1202
351867	Nedgrävning	1202
351880	Syllstensgrund	1202
351909	Raseringslager	1203
351910	Trärester	1202
351917	Golvlager	1202

Byggnad 1219

Anton Seiler och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Byggnad
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	VSV–ONO SAMT NNV–SSO
NIVÅ	26,6–27,2 m ö.h. (högst i nordost)
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var kraftigt skadade av yngre verksamhet på platsen
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Vinkelformad Längd: 33 m Bredd: 16 m Yta: 296 m^2

FUNKTION

Byggnadens storlek antyder att den varit **flerfunktionell**.

DATERING

Dateringsspann: 1790–1900 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Lämningarna sammanfaller med en större byggnad såsom denna återges på kartmaterialet från 1850-talet. Detta konstaterande samt myntet daterar byggnaden till slutet av 1700-talet och 1800-talet.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes till 100 % och uteslutande med maskin, med undantag för rännorna och stolphålen som helt eller delvis undersöktes med handredskap.

BESKRIVNING

Byggnaden uppmärksammades under fältarbetet, den framkom under sentida utfyllnadslager. Ett flertal syllstenar och ett stenfundament hör till själva husgrunden, liksom ett par stolphål (2772, 2775) och två rännor (2776, 5576). Strax utanför byggnaden i nordväst fanns ett par mindre tramplager (348918, 349246) och en grop (5575) med koppling till vardagsaktiviteter. Dessa lämningar överlagrades helt eller delvis av tre raseringslager (348369, 348853, 349244).

Byggnaden överlagrade grophus 2863 och 2871 samt delar av stolphus 1929, 1966 och 2726. Resterande delar vilade på det naturliga underlaget.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Syllstenar samt nedgrävningar till stolphål och rännor hör till konstruktionen, tramplagren och gropen till brukningen. Övriga lämningar hör till destruktionen. Inga lämningar har relaterats till rituella depositioner.

FYND

Vid undersökningen påträffades moderna fynd som inte sparade, såsom yngre rödgods, tegel och järnskrot. Sparade fynd, såsom ett mynt från år 1799 (FV1952) härrör troligen från byggnadens användningstid, men vissa inslag vittnar om att lämningar från yngre järnålder troligen förstörts eller skadats i samband byggnationen. Dessa äldre inslag består av förhistorisk keramik (FV3607) och en gul glaspärla (FV2030). Liknande pärlorna har påträffats i det underliggande grophus 2863.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1929	Beslag	Metall	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1917	Beslag	Cu-leg	1	Obestämt
3607	Kärl	Keramik	2	Keramik Bäck
1952	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
1911	Projektil	Bly	1	Vapen och rustningar
2030	Pärla	Glas	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1996	Slipsten	Sandsten	1	Hantverk och produktion
1980	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
2341	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
2197	Tegelsten	Tegel	2	Byggnadsdetaljer och monument
2328	Ten	Järn	1	Obestämt

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: -

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2772	Stolphål	1219
2775	Stolphål	1219
2776	Ränna	1219
5575	Grop	1219
5576	Ränna	1219
5586	Syll	1219
348369	Raseringslager	1219
348853	Raseringslager	1219
348918	Tramplager	1219
348981	Stenpackning	1219
349054	Syllstenar	1219
349179	Syllstenar	1219
349228	Nedgrävning	5575
349242	Fyllning	5575
349243	Stenar	5575
349244	Raseringslager	1219
349246	Tramplager	1219
349580	Syllstenar	1219
349611	Syllstenar	1219
349635	Syllstenar	1219
349649	Syllstenar	1219
349657	Syllstenar	1219
349681	Syllstenar	1219
349691	Syllstenar	1219
350510	Raseringslager	1219
350540	Nedgrävning	5586
351389	Nedgrävning	5576
351410	Nedgrävning	5576

Idnr	Typ	Kontextgrupp
351421	Planka	5576
352139	Nedgrävning	2776
352157	Nedgrävning	2775
352169	Syllsten	2776
352170	Fyllning	2776
353780	Stenskoning	2775
353781	Fyllning	2775
354623	Nedgrävning	5576
354733	Fyllning	5576
354735	Stenskoning	5576
355153	Planka	5576
355162	Fyllning	5576
356139	Fyllning	5586
356155	Syllsten	5586
356610	Stenar	5576
356659	Planka	5576
358036	Nedgrävning	2772
358251	Fyllning	5576
358261	Fyllning	5576
359457	Fyllning	2772
359458	Stenskoning	2772

Byggnad 1246

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Byggnad
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	26,1 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var kraftigt skadade av yngre verksamhet på platsen
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: - Bredd: - Yta: -

FUNKTION

Byggnadens funktion är **obestämd** på grund av de tillgängliga lämningarnas begränsning som tolkningsunderlag. Storleken på kartmaterialet samt fynd av keramik kan indikera att den varit flerfunktionell.

DATERING

Dateringsspann: 1700–1900 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Stolphålsraden sammanfaller med delar av en större byggnad från 1700-/1800-tal såsom denna återges på det äldre kartmaterialet. Byggnaden dateras till 1700-/1800-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Ett stolphål undersöktes till 100 % och med handredskap, de övriga stolphålen karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Byggnaden uppmärksammades under fältarbetet, den framkom vid schaktning under moderna utfyllnadsmassor. Lämningarna bestod av fem stolphål på rad (5606–5610), med diametrar på 0,45 meter. Det undersökta stolphålet (5606) var 0,25 meter djupt och var grävt i det naturliga underlaget.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga stolphålsnedgrävningar hör till konstruktionen, fyllningarna till destruktionen. Inga lämningar har relaterats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

I det undersökta stolphålet fanns skärvor av yngre rödgods som inte sparades.

ANALYSER

^{14}C-analys: -
Osteologi: -
Vedart: -
Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5606	Stolphål	1246
5607	Stolphål	1246
5608	Stolphål	1246
5609	Stolphål	1246
5610	Stolphål	1246
325948	Nedgrävning	5608
325957	Nedgrävning	5609
325966	Nedgrävning	5610
325976	Nedgrävning	5606
326168	Nedgrävning	5607
326308	Fyllning	5606

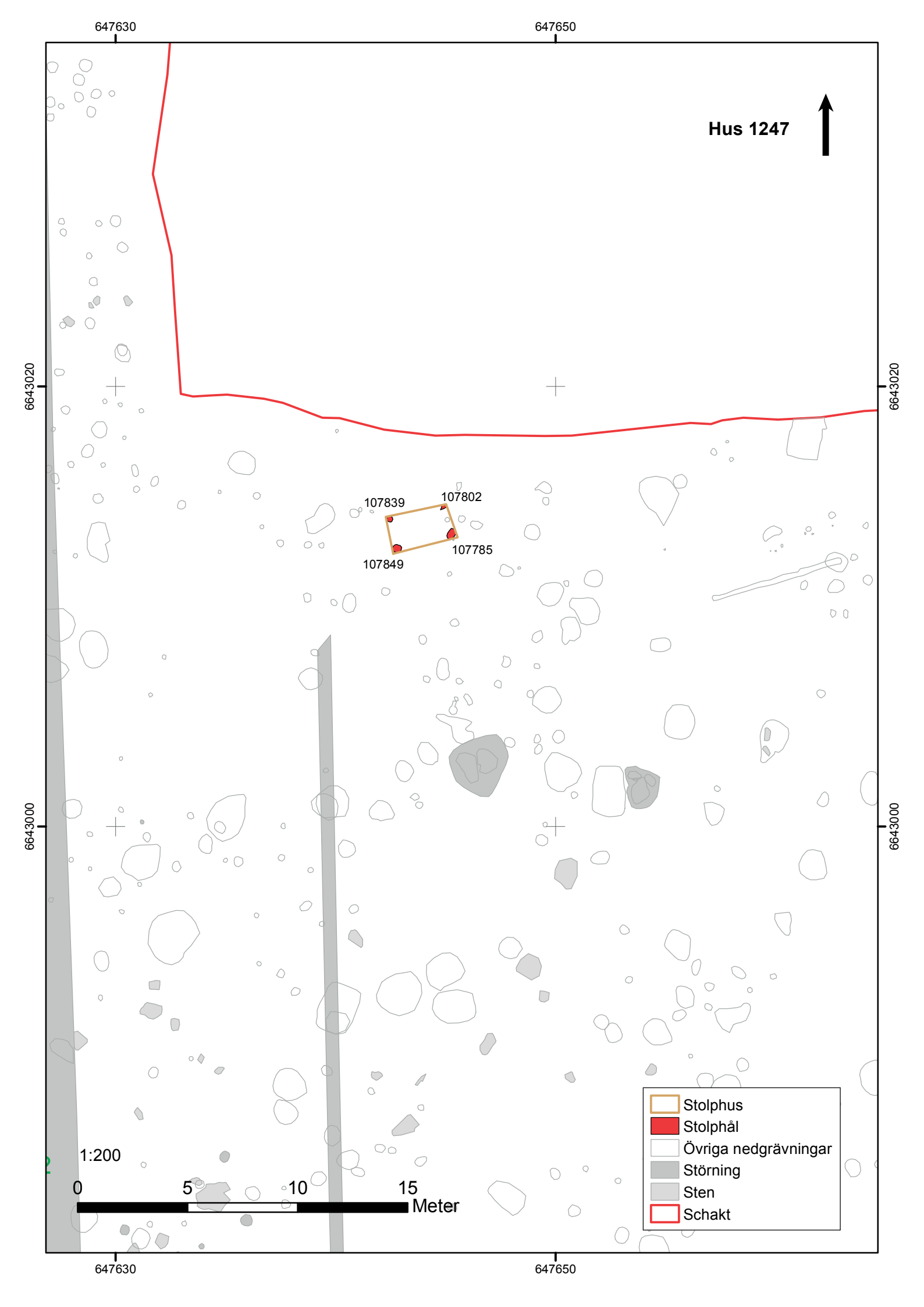
647630
647650
6643020
6643000
Hus 1247
107839
107802
107785
107849
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 1247

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolpshus
FUNKTION	Ekonomibyggnad
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	VSV–ONO
NIVÅ	26,5 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Längd: 7,5 meter Bredd: 1,3 meter Yta: 5 m^2

DATERING

Dateringsspann: 400–600 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 400–600 e.Kr. p.g.a. närhet till stolphus 3664 med datering 430–600 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning plandokumenterades stolphålen.

BESKRIVNING

Identifierades under efterarbetet. Bestod av fyra stolphål som har ingått i bärande väggar. De hade något varierande form och var 0,25–0,50 meter stora.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
1426	Stolphål	Vägg takbärande	1247
1427	Stolphål	Vägg takbärande	1247
1428	Stolphål	Vägg takbärande	1247
1429	Stolphål	Vägg takbärande	1247
107785	Nedgrävning		1426
107802	Nedgrävning		1427
107839	Nedgrävning		1428
107849	Nedgrävning		1429

Byggnad 1266

Anton Seiler och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Byggnad
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SSO–NNV
NIVÅ	26,4–26,6 m ö.h. (högst i norr)
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var kraftigt skadade av yngre verksamhet på platsen
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 21,7 m Bredd: 9 m Yta: 187 m^2

FUNKTION

Byggnadens storlek och framför allt fyndsammansättningen indikerar att byggnaden åtminstone delvis fungerat som **bostad**.

DATERING

Dateringsspann: 1800–1900 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Lämningarna sammanfaller med en större byggnad såsom denna återges på kartmaterialet från 1850-talet. Dessa förhållanden, mynten samt läget delvis ovanför stolphus 893 och 1966 från 1700-tal daterar byggnad 1266 till 1800-tal. Ett par mynt från 1630-tal låg utanför byggnadens förmodade yta, de kan egentligen höra till äldre lämningar på platsen.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Lagret undersöktes maskinellt och till 100 %, stenkonstruktionerna karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Byggnaden uppmärksammades under fältarbetet, den framkom vid schaktning under moderna utfyllnadsmassor. Till grunden hör en stensyll av grovt huggna stenar (323674) och en stenpackning av större stenar och tegel (332226). Till byggnaden hör även ett omrört, ytmässigt stort och upp till 0,55 meter tjockt lager (320002) som troligen har en koppling till både en utjämning inför byggnationen och den senare raseringen.

Byggnaden överlagrade delvis stolphus 893, 1966 och 2816, resterande delar vilade på det naturliga underlaget. Byggnaden fortsatte i väster utanför undersökningsområdet.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stensyll och stenpackning hör till konstruktionen, lagret avspeglar troligen olika skeden i byggnadens historia. Inga lämningar har relaterats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

Vid undersökningen påträffades moderna fynd som inte sparade, såsom yngre rödgods, kritpipor, knappar och tegel. Bland de tillvaratagna fynden finns fler mynt från 1600-/1800-tal (FV947, FV949, FV950, FV953, FV965, FV967, FV970). Vissa fynd vittnar om att lämningar från medeltid kan har förstörts i samband byggnationen. Dessa inslag utgörs av ett dräktbeslag (FV912) och en bultlåsnyckel (FV1376).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
875	Beslag	Cu-leg	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
912	Beslag	Cu-leg	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
850	Beslag	Cu-leg	1	Obestämt
1022	Borr	Järn	1	Hantverk och produktion
1043	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
872	Klump	Cu-leg	1	Obestämt
683	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
1257	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
947	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
949	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
950	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
953	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
965	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
967	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
970	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
1376	Nyckel	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
878	Råämne	Cu-leg	1	Hantverk och produktion
874	Smälta	Bly	1	Hantverk och produktion
1261	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
844	Spännbuckla	Cu-leg	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: -

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
320002	Lager	1266
323674	Syllstensgrund	1266
332226	Syllstensgrund	1266

Källare 1268

Anton Seiler och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Källare
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	S–N
NIVÅ	25,9 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Källarlämningar var inraserade och svårt skadade av sentida aktiviteter
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Oregelbunden Längd: 4,2 m Bredd: 2,8 m Djup: 1,45 m Yta: 11,5 m^2

FUNKTION

Källaren har ingått i en större byggnad, förmodligen för förvarring i sval miljö.

DATERING

Dateringsspann: 1800–1900 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Källaren sammanfaller med en större byggnad synlig på kartmaterialet från 1800-tal, den dateras till detta århundrade.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Källaren uppmärksammades under fältarbetet, den framkom vid schaktning under sentida utfyllnadsmassor. Dess övre delar var förstörda av en brunnstrumma. Nedgrävningen (326251) hade lodräta till rundade kanter och plan botten. Sammanlagt dokumenterades sju olika fyllningar som skilde sig åt vad gäller konsistens och färg. Dessa visar att källaren fyllts igen i olika omgångar efter att den övergivits. I nedgrävningen fanns även en lös stenpackning av upp till 0,3 meter stora stenar (326471). Källaren var nedgrävd i det naturliga underlaget.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Nedgrävningen hör till konstruktionen, fyllningarna till destruktionen. Inga lämningar har relaterats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

Förutom sentida inslag såsom järnskrot och tegel som inte tillvaratogs påträffades en böjd järnten (FV1002).

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: -

Vedart: -

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
1268	*Byggnad*	326567	

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
326251	Nedgrävning	1268
326456	Fyllning	1268
326457	Fyllning	1268
326458	Fyllning	1268
326459	Fyllning	1268
326460	Fyllning	1268
326461	Fyllning	1268
326465	Fyllning	1268
326471	Stenpackning	1268

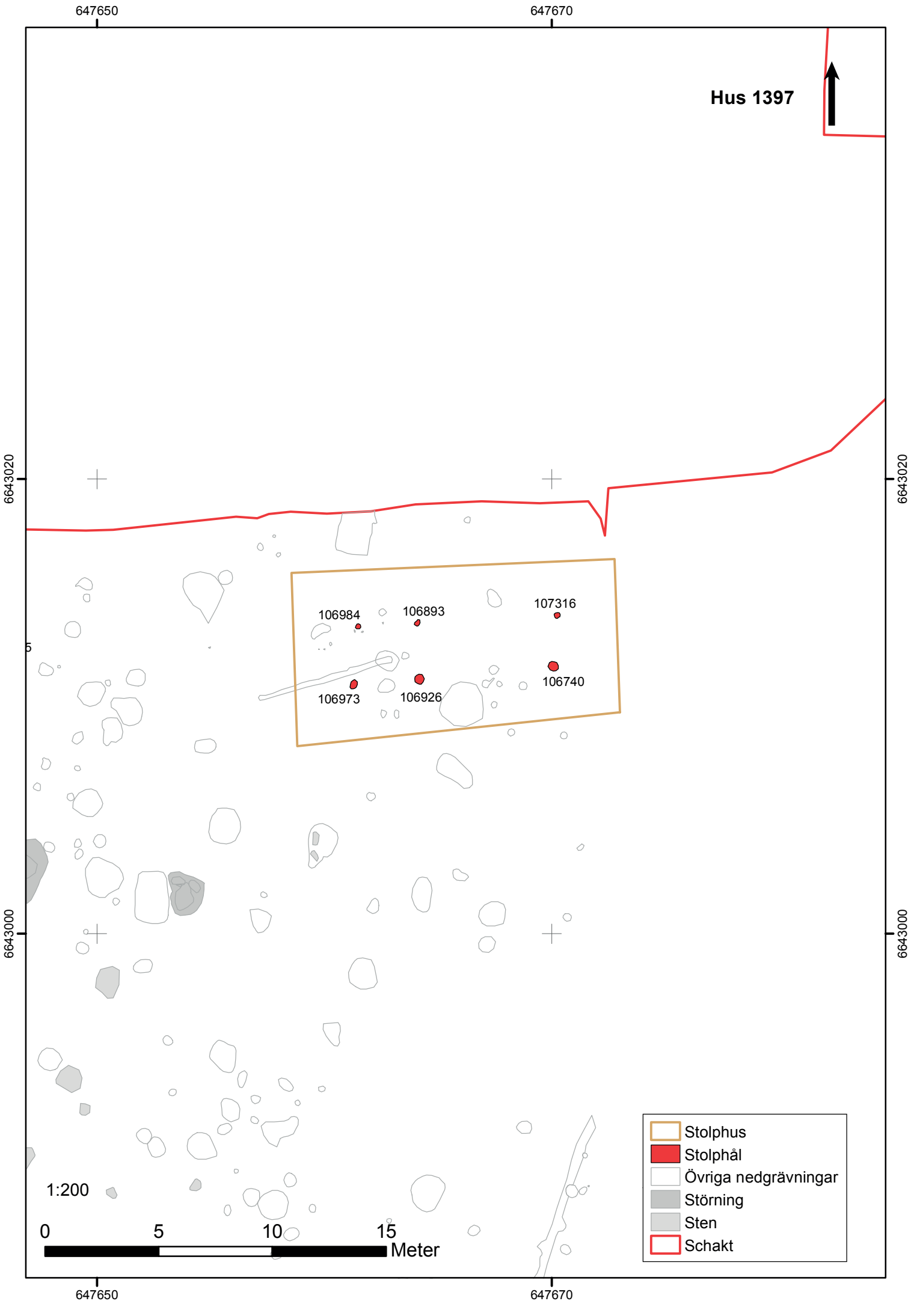
647650
647670
Hus 1397
6643020
6643000
106984
106893
107316
106740
106973
106926
1:200
0
5
10
15
Meter
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt

Stolphus 1397

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	Ö-V
NIVÅ	26,45 m ö h
UNDERLAG	Sand, lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar
	Längd: >9 meter, (uppskattning) 13 meter
	Bredd: >2,5 meter, (uppskattning) 7 meter
	Yta: (uppskattning) 105 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Svagt trapetsoid
	Bockbredd: 2,3–2,5 meter
	Spannlängd: 2,6–6,2 meter
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den relativt ringa längden

DATERING

Dateringsspann: 200 – 300 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 200 – 300 e Kr p g a att det hade samma orientering som stolphus 4910 med trolig datering till denna period. Kan därtill av rumsliga skäl inte vara samtidigt med stolphus 567 med datering 350 – 540 e Kr eller med aktivitetsyta 5121 med datering 250 – 400 e Kr och bedöms vara äldre än dessa.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen. Fyra av stolphålen grävdes, medan två plandokumenterades.

BESKRIVNING

Huset identifierades under efterarbetet. Det bestod av 6 parställda stolphål tillhörande tre bockar i den inre takbärande konstruktionen. Stolphålen var 0,2–0,5 m stora och 0,07–0,23 m djupa. Ett stolphål hade stolpfärgning.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Harts (FÖ539) fanns i ett stolphål 1393. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: I ett stolphål (1393) hittades ett fragment av revben från får eller get.

Stolphus	Vikt (g)	Får/get
1397	10,6	1

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	**Tolkning**	Kontextgrupp
1391	Stolphål	Inre takbärande	1397
1392	Stolphål	Inre takbärande	1397
1393	Stolphål	Inre takbärande	1397
1394	Stolphål	Inre takbärande	1397
1395	Stolphål	Inre takbärande	1397
1396	Stolphål	Inre takbärande	1397
106740	Nedgrävning		1391
106893	Nedgrävning		1392
106926	Nedgrävning		1393
106973	Nedgrävning		1396
106984	Nedgrävning		1395
107316	Nedgrävning		1394
112550	Lager fyllning		1391
112561	Lager fyllning		1394
112576	Lager fyllning		1392
112675	Lager fyllning		1393
112676	Lager fyllning		1393

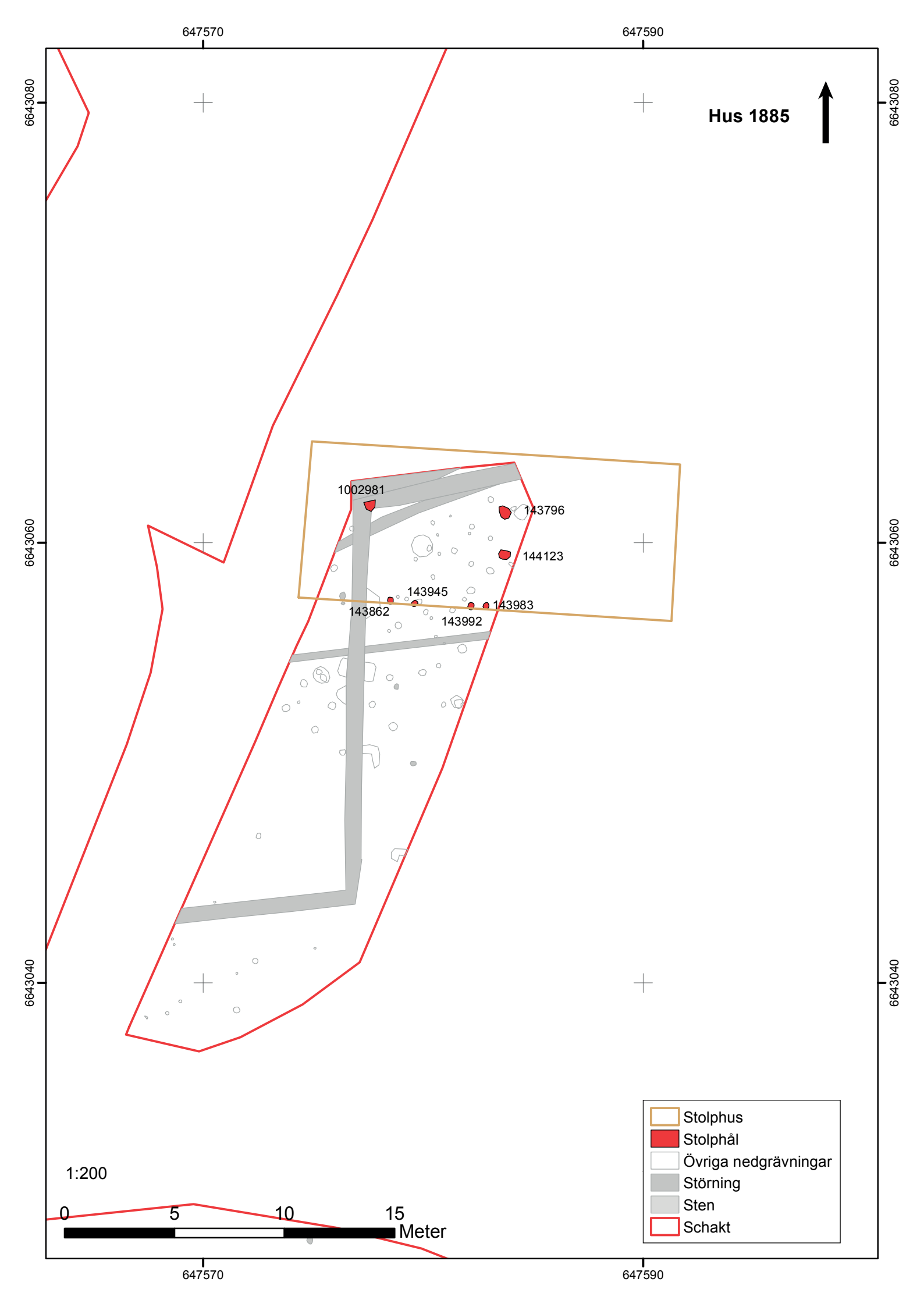
647570
647590
6643080
6643060
6643040
Hus 1885
1002981
143796
144123
143945
143862
143983
143992
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 1885

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	Ö-V
NIVÅ	24,95 m ö h
UNDERLAG	Sand, silt
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, samt av ledningsschakt
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar
	Längd: >10 meter, (uppskattning) 17 meter
	Bredd: >4,7 meter, (uppskattning) 7 meter
	Yta: (uppskattning) 120 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak
	Bockbredd: 2,0 meter
	Spannlängd: (5,0) -6,2 meter
FUNKTION	Flerfunktionell med bostadsdel utifrån den långa spannlängden.

DATERING

Dateringsspann: 330 – 420 e Kr

Konstruktion: 250 - 420 AD, ^{14}C-datering av bränd stolpe i stolphål 1528 (Ua-31305).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 330 – 420 e Kr utifrån ^{14}C-analys av bränd stolpe, samt med hänsyn till att stolpen bör ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av kärnved av tall. Kan av rumsliga skäl inte vara samtidig med härdar inom aktivitetsyta 5267 med datering 130 – 340 e Kr eller stolphus (II) undersökt 2001 med datering 220 – 610 e Kr (Göthberg 2002:17ff).

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen. Ett stolphål tillhörande en inre takbärande stolpe grävdes 2001.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet och kompletterades under efterarbetet. Det bestod av 7 stolphål, varav 3 större och 4 mindre. De utgjorde två bockar i den inre takbärande konstruktionen. En av bockarna saknade ett stolphål, vilket kan ha förstörts av senare schaktningar. Stolphålen var

0,48–0,6 meter stora och 0,26–0,40 meter djupa samt innehöll rester av obrända stolpar. De mindre stolphålen ingick i den södra långväggen. Ytterligare två stolphål av samma storlek som de inre påträffades 2001 (A892, 907) (Göthberg 2002:11ff). De bör ha ingått i en tredje bock och visar också att huset fortsatt österut.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Bränd lera (FÖ2129) fanns i ett stolphål 1608.

ANALYSER

^{14}C:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/fyndnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31305	1696±30	260AD-400AD	250AD-420AD	145026	Ved/Tall	143805–1528	Stolpfärgning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
145026	Träkol	Tall	Kärnved	143805	1528

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
1526	Stolphål	Inre takbärande	1885
1527	Stolphål	Inre takbärande	1885
1528	Stolphål	Inre takbärande	1885
1604	Stolphål	Vägg	1885
1608	Stolphål	Vägg	1885
1629	Stolphål	Vägg	1885
1641	Stolphål	Vägg	1885
143796	Nedgrävning		1528
143804	Lager fyllning		1528
143805	Lager fyllning		1528
143862	Nedgrävning		1608
143869	Lager fyllning		1608
143945	Nedgrävning		1604
143955	Lager fyllning		1604
143983	Nedgrävning		1629
143991	Lager fyllning		1629
143992	Nedgrävning		1641
144000	Lager fyllning		1641

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
144123	Nedgrävning		1527
144131	Lager fyllning		1527
144314	Lager fyllning		1608
144632	Lager fyllning		1527
1002296	Lager fyllning		1604
1002981	Nedgrävning		1526

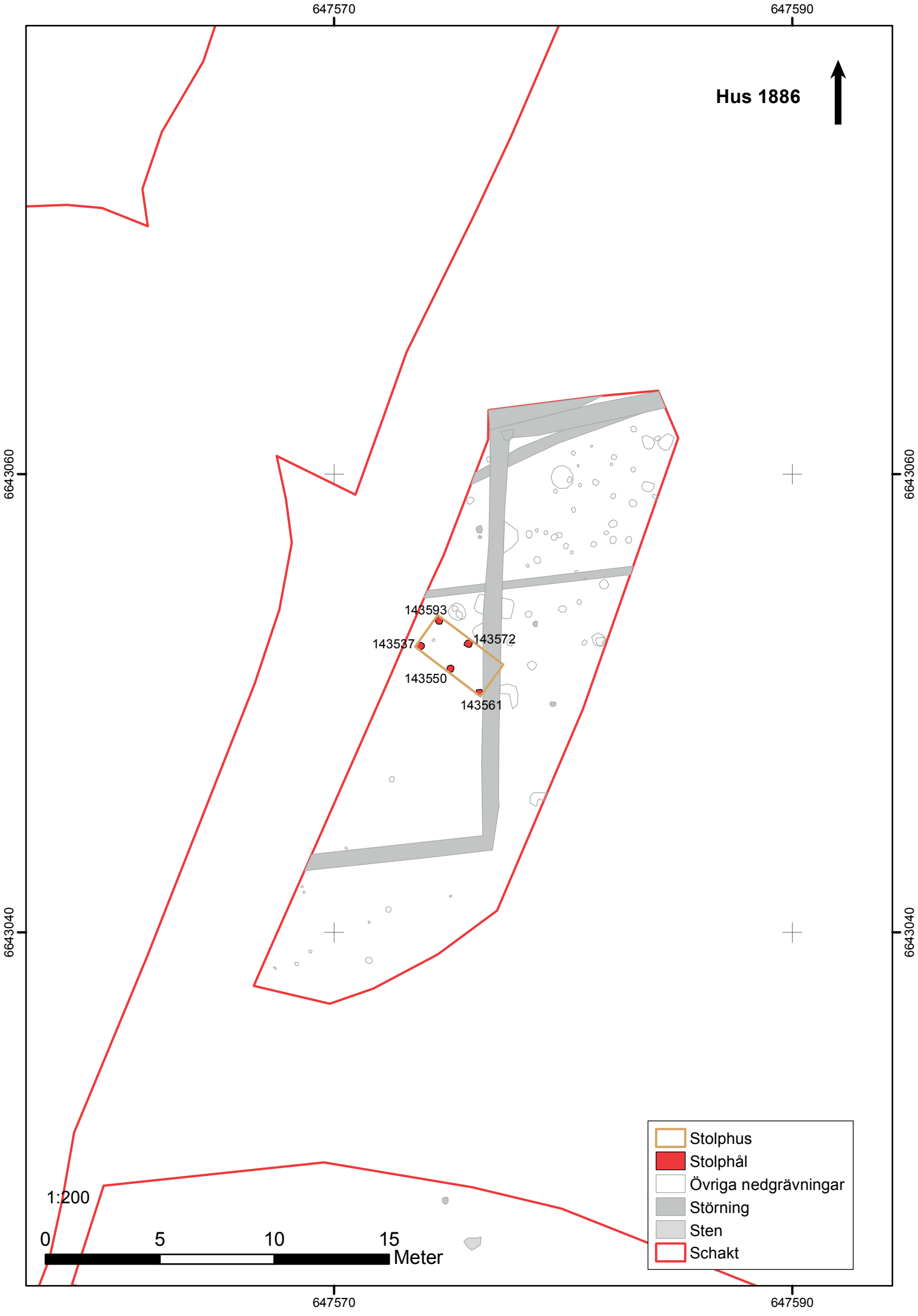
647570
647590
Hus 1886
6643060
6643040
143593
143537
143572
143550
143561
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 1886

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolpshus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	SO-NV
NIVÅ	24,9 m ö h
UNDERLAG	Sand, silt
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, samt av ledningsschakt
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och gavlar
	Längd: 3,6 meter
	Bredd: 1,7 meter
	Yta: 6 m^2
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den ringa storleken och den allmänna tolkningen av hustypen

DATERING

Dateringsspann: 360 – 550 e Kr

Konstruktion: 260 – 540 AD, ^{14}C-datering av träkol i stolpfärgning i stolphål 1564 (Ua-31304).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 360 – 540 e Kr utifrån ^{14}C-analys av träkol i stolphål, samt med hänsyn till att träkolet bör ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av kärnved av tall. Kan av orientering och närhet vara samtidig med stolphus undersökt 2001 (II) och med datering 250 – 550 e Kr (Göthberg 2002:17f). Kan inte vara samtidig med härdar i aktivitetsyta 5261 med datering 130 – 340 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under efterarbetet. Det bestod av 5 stolphål, som ingick i den bärande väggkonstruktionen. Ett stolphål i öster saknas, förmodligen förstört vid schaktning 2001. Stolphålen var 0,30–0,35 meter stora och 0,08–0,20 meter djupa. I ett av stolphålen fanns stolpfärgning.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades

ANALYSER

^{14}C:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/fyndnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31304	1648±30	345AD-430AD	260AD-540AD	144249	Träkol/Tall	143965–1564	Stolpfärgning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
144249	Träkol	Tall	Kärnved	143965	1564

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
1518	Stolphål	Vägg takbärande	1886
1564	Stolphål	Vägg takbärande	1886
1565	Stolphål	Vägg takbärande	1886
1566	Stolphål	Vägg takbärande	1886
1643	Stolphål	Vägg takbärande	1886
143537	Nedgrävning		1518
143547	Lager fyllning		1518
143550	Nedgrävning		1565
143558	Lager fyllning		1565
143561	Nedgrävning		1643
143569	Lager fyllning		1643
143572	Nedgrävning		1564
143581	Lager fyllning		1564
143593	Nedgrävning		1566
143602	Lager fyllning		1566
143965	Lager fyllning		1564

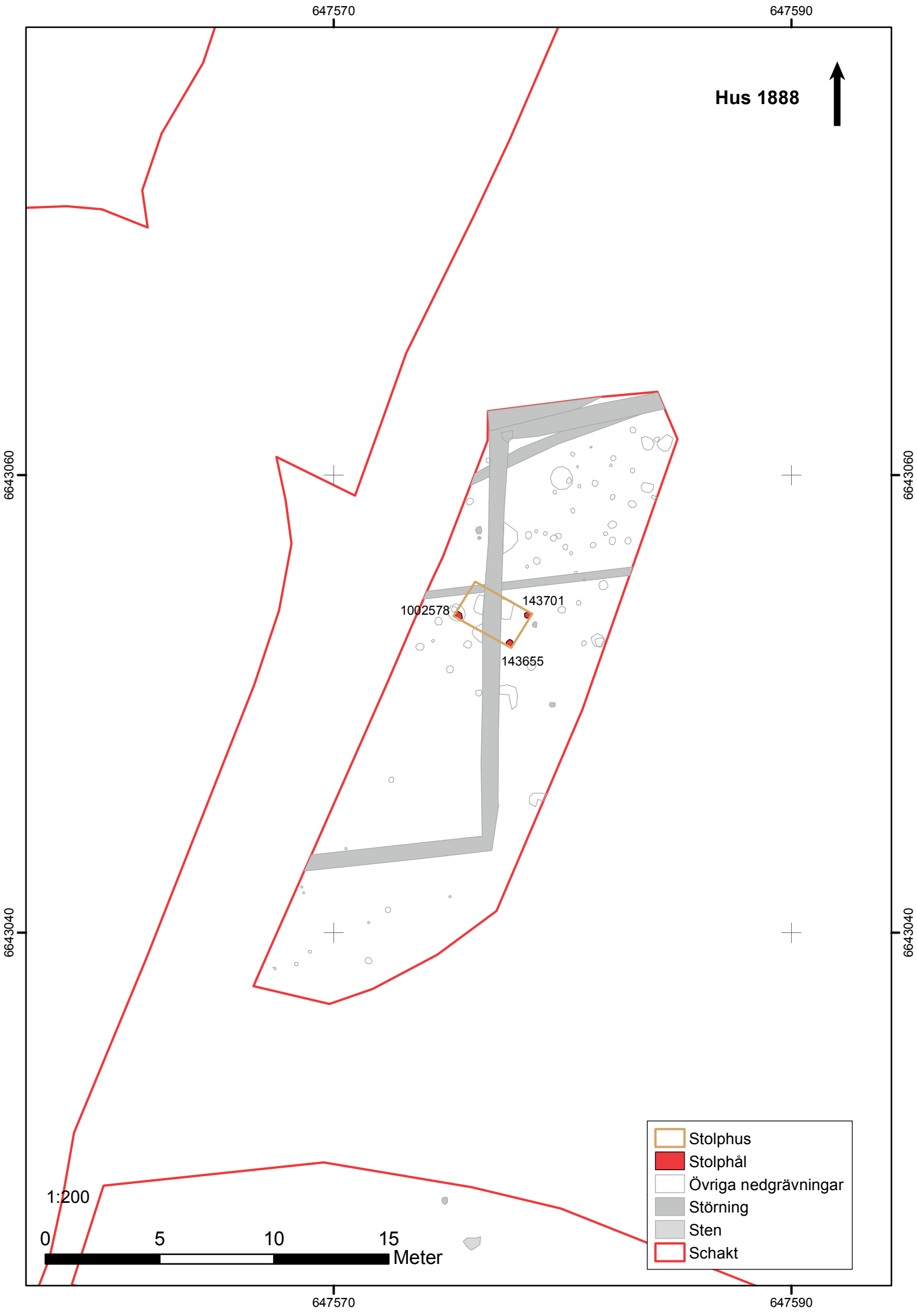
647570
647590
Hus 1888
6643060
6643040
1002578
143701
143655
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 1888

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolpshus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	OSO-VNV
NIVÅ	24,9 m ö h
UNDERLAG	Sand, silt
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, samt av ledningsschakt
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och gavlar
	Längd: 1,7 meter
	Bredd: 2,8 meter
	Yta: 5 m^2
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den ringa storleken och den allmänna tolkningen av hustypen.

DATERING

Dateringsspann: 350 – 550 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 350 – 540 e Kr då det p g a likhet i orientering kan vara samtidigt med stolphus (II) undersökt 2001 och med datering 250 – 550 e Kr (Göthberg 2002:17f). Kan inte vara samtidig med härdar i aktivitetsyta 5261 med datering 130 – 340 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under efterarbetet. Det bestod av 3 stolphål, som tillhörde den bärande väggkonstruktionen. Ett stolphål i det nordvästra hörnet saknas, troligen förstört vid schaktning för ledning. Stolphålen var 0,28–0,34 meter stora och 0,1–0,18 meter djupa.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING

Det sydvästra stolphålet var anlagt i en äldre grop (1523).

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
1531	Stolphål	Vägg takbärande	1888
1596	Stolphål	Vägg takbärande	1888
1598	Stolphål	Vägg takbärande	1888
143655	Nedgrävning		1598
143664	Lager fyllning		1598
143701	Nedgrävning		1596
143710	Lager fyllning		1596
144190	Lager fyllning		1531
1002578	Nedgrävning		1531

Källare 1889

Anton Seiler och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Källare
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SSO–NNV
NIVÅ	26,5 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Källarlämningar var inraserade
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Oregelbundet rektangulär Längd: 7 m Bredd: 4 m Djup: 1 m Yta: 21,7 m^2

FUNKTION

Källaren har ingått i en större byggnad, förmodligen för förvaring i sval miljö.

DATERING

Dateringsspann: 1800–1900 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Källaren sammanfaller med en större byggnad synlig på kartmaterialet från 1800-tal, den dateras till detta århundrade.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes till 100 % och uteslutande med maskin.

BESKRIVNING

Källaren uppmärksammades under fältarbetet, den framkom vid schaktning under gårdsplan 1890. Nedgrävningen (358797) hade lodräta kanter och plan botten. Fyllningen (358809) innehöll 1–1,5 meter stora block som från början troligen bildat en kallmurad mur. Källaren var nedgrävd i det naturliga underlaget.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Nedgrävningen hör till konstruktionen, fyllningen till destruktionen. Inga lämningar har relaterats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

Förutom sentida inslag såsom järnskrot och taktegel som inte tillvaratogs påträffades två knappar och en fingerborg av Cu-legering (FV2519, FV2610, FV2517) samt ett mynt från 1805 (FV2590)

ANALYSER

^{14}C-analyser: -

Osteologi: -

Vedart: -

Makrofossil:-

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
358797	Nedgrävning	1889
358809	Fyllning	1889

Källare 1911

Anton Seiler och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Källare
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	26,5 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Källarlämningar var inraserade
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Oregelbundet rektangulär Längd: 6 m Bredd: 4,5 m Djup: 1 m Yta: 24,6 m^2

FUNKTION

Källaren har ingått i en större byggnad, förmodligen för förvarring i sval miljö.

DATERING

Dateringsspann: 1800–1900 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Källaren sammanfaller med en större byggnad synlig på kartmaterialet från 1800-tal, den dateras till detta århundrade.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes till 100 % och uteslutande med maskin.

BESKRIVNING

Källaren uppmärksammades under fältarbetet, den framkom vid schaktning under gårdsplan 1890. Nedgrävningen (360226) hade lodräta kanter och plan botten. Fyllningen (360168) innehöll 1–1,5 meter stora block som troligen bildat en kallmurad mur ursprungligen. Längst ner fanns ett 2×1 meter stort markfast block. Källaren var nedgrävd i det naturliga underlaget.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Nedgrävningen hör till konstruktionen, fyllningen till destruktionen. Inga lämningar har relaterats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

Förutom sentida inslag såsom metallskrot, taktegel och knappar som inte tillvaratogs påträffades en ett dräktbeslag av Cu-legering (FV2568).

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: -

Vedart: -

Makrofossil: -

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
360168	Fyllning	1911
360226	Nedgrävning	1911

ANMÄRKNING

-

Byggnad 1922

Anton Seiler och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Byggnad
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	27 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var kraftigt skadade av yngre verksamhet på platsen
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 8,3 m Bredd: 3,4 m Yta: 29 m^2

FUNKTION

Den ringa storleken indikerar att det rör sig om en **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 1720–1800 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Lämningarna sammanfaller med en byggnad såsom denna återges på kartmaterialet från början av 1700-talet. Detta konstaterande samt läget över hus 2263 daterar byggnaden till 1720-1800.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Lagret undersöktes med handredskap, syllstenarna togs bort med maskin.

BESKRIVNING

Byggnaden uppmärksammades under fältarbetet, den framkom vid schaktning under gårdsplan 1890. Lämningarna hör huvudsakligen till grunden och bestod av obearbetade syllstenar, ensamliggande eller i rader (358862, 358875, 358901). Till byggnaden hör även ett mindre, fyndförande avfalls-/eller raseringslager med tegelkross (360023).

Byggnaden överlagrade delvis stolphus 1974, 1978 och 2263, resterande delar vilade på orört underlag.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Syllstenarna hör till konstruktionen, lagret till brukningen eller destruktionen. Inga lämningar har relaterats till rituella depositioner.

FYND

Fyndmaterialet är litet och har en förhistorisk karaktär. Det härrör snarare från underliggande, äldre kontexter som omrörts i samband med byggnationen än från byggnadens användningstid. Fynden utgörs av en slipsten (FV2732), eldslagningsflinta (FV2738) och lerklining (FV2664). Dessutom påträffades 240 gram djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: Identifierade arter är häst och nöt.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
358862	Syllstensrad	1922
358875	Syllsten	1922
358901	Syllsten	1922
360023	Raseringslager	1922

Byggnad 1923

Anton Seiler och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Byggnad
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	NV–SO
NIVÅ	26,8 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var kraftigt skadade av yngre verksamhet på platsen
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 14,9 m Bredd: 8,1 m Yta: 119 m^2

FUNKTION

Byggnadens funktion kan inte avgöras utifrån tillgängliga lämningar, den får förbli **obestämd**.

DATERING

Dateringsspann: 1700–1900 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Lämningarna sammanfaller med en eller flera byggnader såsom dessa återges på kartmaterialet från 1700- och 1800-tal. Byggnaden dateras till 1700-/1800-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes maskinellt och till 100 %.

BESKRIVNING

Byggnaden uppmärksammades under fältarbetet, den framkom vid schaktning under recenta fyllnadsmassor. Lämningarna utgjordes av en del av grunden i form av grovt huggna syllstenar och av ett upp till 0,5 meter tjockt raseringslager. Av logistiska skäl undersöktes byggnaden i två omgångar, dels år 2012 då största delen berördes, dels år 2013 då syllstenarna 600273 och raseringslagret undersöktes. Byggnaden överlagrade flera lämningar från järnålder och medeltid, såsom aktivitetsyta 1892 och 2676 samt stolpfundament 2522 och 2523.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga lämningar till konstruktionen och destruktionen. Inga lämningar har relaterats till brukning eller rituella depositioner.

FYND

I raseringslagret fanns ett beslag av Cu-legering (FV111) och mindre mängder järnslagg (FV916, FV921).

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: -

Vedart: -

Makrofossil: -

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
356930	Syllsten	1923
358633	Syllsten	1923
358667	Syllsten	1923
358918	Syllsten	1923
600193	Raseringslager	1923
600273	Syllsten	1923

ANMÄRKNING

-

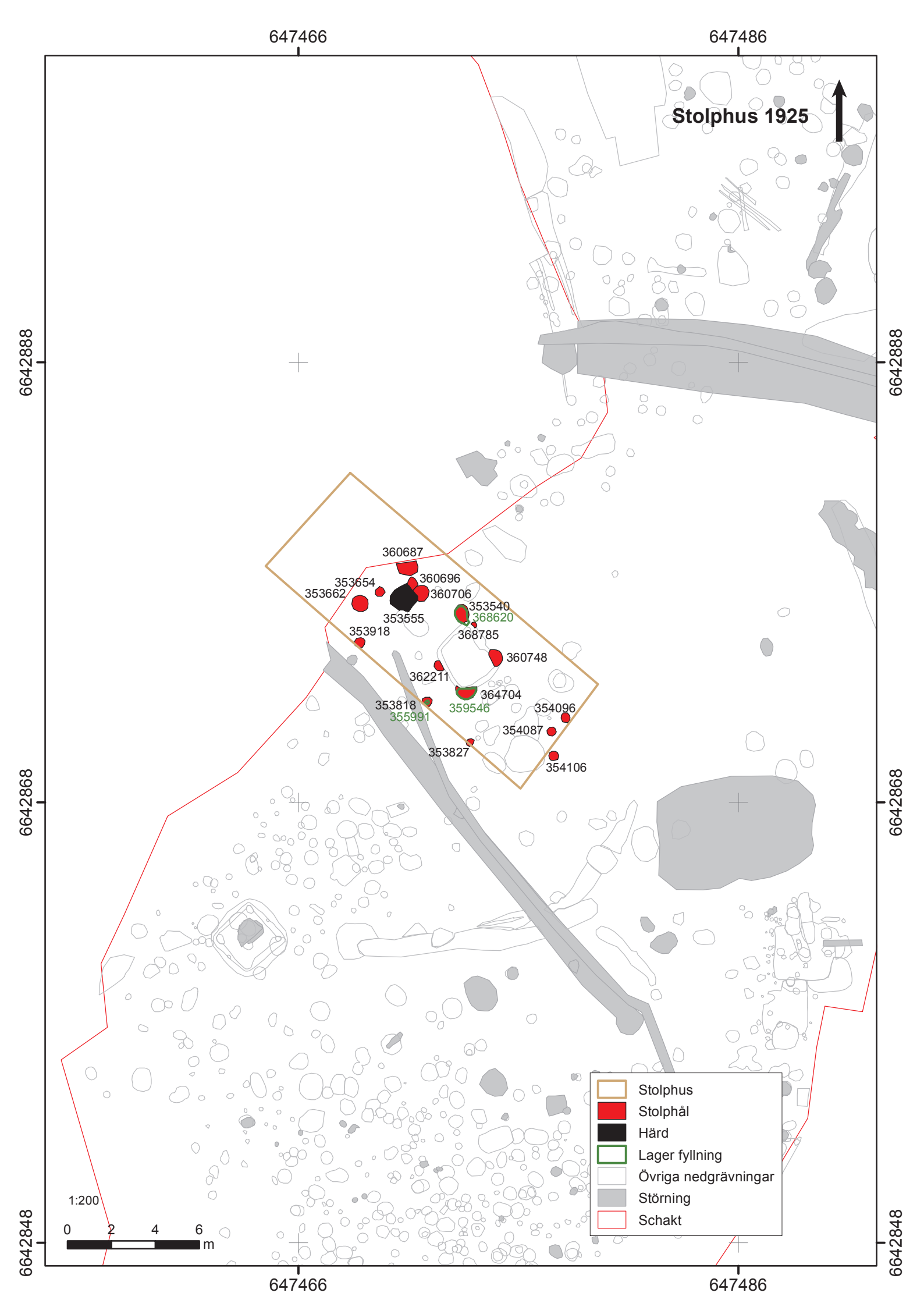
647466
647486
6642888
6642868
6642848
Stolphus 1925
360687
360696
353654
353662
360706
353540
368620
353555
353918
368785
360748
362211
364704
359546
353818
355991
354096
354087
353827
354106
Stolphus
Stolphål
Härd
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:200
0
2
4
6
m

Stolphus 1925

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	NV–SO
NIVÅ	26,7 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	En medeltida källare (5961) hade delvis skadat inre takbärande stolphål. Huslämningen kan ha ytterligare skadats av ett ledningsschakt och några gropar från efterreformatorisk tid.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: ≥ 14,7 m Bredd: 5,9 m Yta: ≥ 64 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,2–2,6 m Spannlängd: 4,5–1,8 meter

FUNKTION

Storlek, planlösning, härden och förekomsten av sädeskorn antyder att huset haft en bostadsdel i nordväst. Indikationerna på metallhantverk i stolphål 2069 samt läget på gjuterihärden 2742 visar att huset troligen även haft en verkstadsdel för gjuteriverksamhet sydost, vilket i sin tur visar att hus 1925 varit **flerfunktionellt**.

DATERING

Dateringsspann: 430–640 e.Kr.
Konstruktion: 430–640 AD, ^{14}C-analys av träkol från stolphål 2068 (Ua-31257). Det är osäkert om träkolet härrör från en bränd stolpe.
Brukning: -
Destruktion: -
Sammantagen datering: Typologiska drag, ^{14}C-dateringen samt avsaknaden av tegel tyder på en datering till folkvandringstid–äldre vendeltid.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %. Några stolphål vid den västra gaveln karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet. Det framkom vid schaktning under de sentida fyllnadsmassorna 348240. Det kunde lokaliseras utifrån 13 stolphål med brända fyllningar. Till huset hörde även härd (2071) och tre gropar (2073, 2074, 2744). Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör mestadels till tre bockpar (2061, 2068, 2069, 2070, 2351, 2352) samt till den sydvästra långsidan (2062, 2063, 2064) och den sydöstra gaveln (2065, 2066, 2067). Huset fortsatte utanför det undersökta området i nordväst. Den rumsliga kopplingen samt likheter med gjuteriverkstad vid Skede i Rasbo socken (Larsson 2014:227ff) antyder att även metallhantverksyta 4238, belägen inom byggnadens sydöstra del, hör till hus 1925.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och någon fyllning hör till konstruktionen (1926). Fyllningen i härden och i en grund grop har kopplats till brukningen (1927). Resterande fyllningar och stolpfärgningar hör till destruktionen (1928). Det omfattande brända materialet i ett flertal fyllningar, i form av träkol och sot, är starka indikationer på att huset brunnit ner. Det finns inga identifierade spår efter rituella depositioner.

FYND

I stolphål 2351 fanns en keramikskärva (FV3942) och i stolphål 2069 påträffades smält lera (FV2229). I grop 2744 fanns över ett kilo bränd lera (FV2786).

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31257	1502±31	540AD-605AD	430AD-640AD	368248	Träkol/Björk	368195	Fyllning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
368248	Träkol	Gran	Ytterst lättfragmenterat	368195	Lager fyllning
368248	Träkol	Björk		368195	Lager fyllning

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
1925	*Stolphus*	359557	bakgrundsbrus/matlagning/metallhantverk
1925	*Stolphus*	364794	
1925	*Stolphus*	368247	
1925	*Stolphus*	369509	

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1926	Stolphus_Konstruktion	1925
1927	Stolphus_Brukning	1925
1928	Stolphus_Destruktion	1925
2061	Stolphål	1925
2062	Stolphål	1925
2063	Stolphål	1925
2064	Stolphål	1925
2065	Stolphål	1925
2066	Stolphål	1925
2067	Stolphål	1925
2068	Stolphål	1925
2069	Stolphål	1925
2070	Stolphål	1925
2071	Härd	1925
2072	Stolphål	1925
2073	Grop	1925
2074	Grop	1925
2351	Stolphål	1925
2352	Stolphål	1925

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2744	Grop	1925
353540	Nedgrävning	1926, 2744
353555	Nedgrävning	1926, 2071
353654	Nedgrävning	1926, 2072
353662	Nedgrävning	1926, 2061
353818	Nedgrävning	1926, 2062
353827	Nedgrävning	1926, 2063
353918	Nedgrävning	1926, 2064
354087	Nedgrävning	1926, 2065
354096	Nedgrävning	1926, 2066
354106	Nedgrävning	1926, 2067
355991	Stolpfärgning	1928, 2062
355998	Fyllning	1926, 2062
356118	Stenskoning	1926, 2062
359546	Fyllning	1928, 2069
360687	Nedgrävning	1926, 2070
360696	Nedgrävning	1926, 2074
360706	Nedgrävning	1926, 2073
360748	Nedgrävning	1926, 2068
362211	Nedgrävning	1926, 2351
363887	Fyllning	1928, 2064
364704	Nedgrävning	1926, 2069
364777	Fyllning	1928, 2067
364778	Fyllning	1928, 2065
364793	Fyllning	1928, 2061
367045	Fyllning	1928, 2072
367046	Fyllning	1927, 2071
367047	Fyllning	1928, 2074
367048	Fyllning	1928, 2073
368150	Fyllning	1928, 2351
368180	Fyllning	1928, 2069
368195	Fyllning	1928, 2068
368212	Fyllning	1928, 2744
368620	Fyllning	1927, 2744
368785	Nedgrävning	1926, 2352
368795	Fyllning	1928, 2352

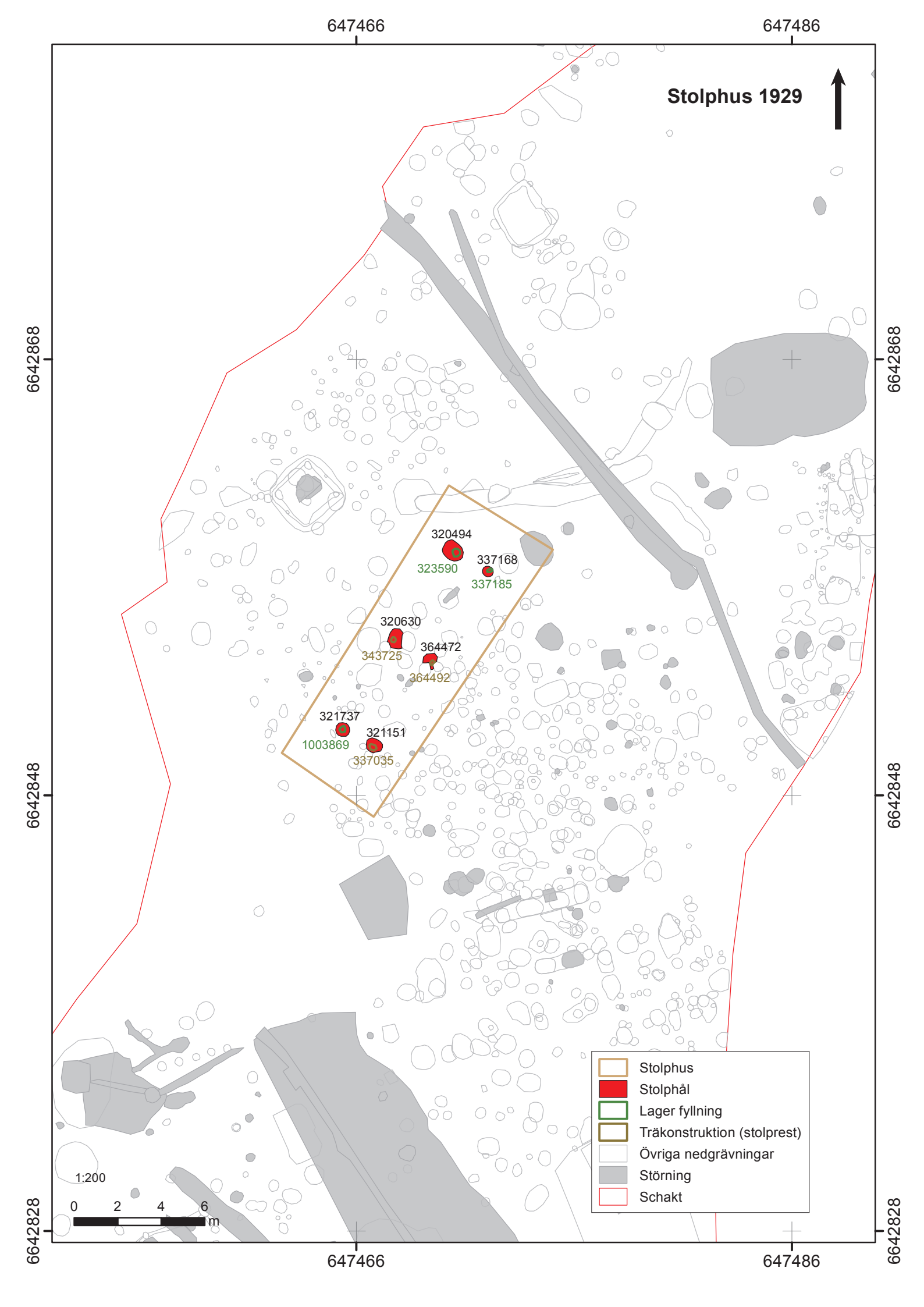
647466
647486
6642868
6642848
6642828
Stolphus 1929
320494
323590
337168
337185
320630
343725
364472
364492
321737
1003869
321151
337035
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Träkonstruktion (stolprest)
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:200
0
2
4
6
m

Stolphus 1929

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	26,7 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett flera gropar och ett dike från efterreformatorisk tid som kan ha förstört lämningar i vägglinjerna och i den norra gaveln.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär? Längd: ≥ 13,2 m Bredd: 5,6 m Yta: ≥ 78,2 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,6–1,8 m Spannlängd: 4,6–4,9 meter

FUNKTION

Hus 1929 antas vara samtida med hus 1925, nio meter längre norrut. Eftersom hus 1925 tolkats som bostad är det rimligt att anta att hus 1929 fungerat som tillhörande **ekonomibyggnad**. Den näst totala avsaknaden av fynd samt avsaknaden av makrofossiler eller någon härd motsäger inte en sådan tolkning.

DATERING

Dateringsspann: 430–640 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Typologiska drag samt läget i förhållande till hus 1925, en annan byggnad med spår efter en brand, antyder en datering till folkvandringstid–äldre vendeltid. Avsaknaden av tegel ger datering till tiden före 1200-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under aktivitetsyta 1200. Det kunde lokaliseras utifrån sex stolphål med likvärdiga former, dimensioner samt innehållande antingen förkolnade/delvis förkolnade stolprester eller stolpfärgningar (1009, 1011, 1060, 1075, 2075, 2076). Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör till tre bockpar.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, vissa fyllningar och stolpresterna hör till konstruktionen (1930). Resterande fyllningar och stolpfärgningar hör till destruktionen (1932). Av helt eller delvis förkolnade stolprester att döma har destruktionen skett med brand. Inga lämningar har kopplats till brukningen (1931) eller rituella depositioner.

FYND

Det enda fyndet består av en keramikskärva (FV3698) från stolphål 1009.

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: Sammanlagt finns 221 gram obrända ben från huslämningen. Samtliga härrör från en fyllning med koppling till konstruktionen i stolphål 1075. Benen är från nöt.

Vedart: -

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
1929	*Stolphus*	337645	
1929	*Stolphus*	323652	

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1930	Stolphus_Konstruktion	1929
1931	Stolphus_Brukning	1929
1932	Stolphus_Destruktion	1929
1009	Stolphål	1929
1011	Stolphål	1929
1060	Stolphål	1929
1075	Stolphål	1929
2075	Stolphål	1929
2076	Stolphål	1929
320494	Fyllning	1075, 1930
320630	Nedgrävning	1930, 2075
321151	Nedgrävning	1011, 1930
321737	Nedgrävning	1060, 1930
323588	Fyllning	1075, 1930
323590	Stolpfärgning	1075, 1932
337035	Stolpe	1011, 1930
337046	Fyllning	1011, 1930
337048	Fyllning	1060, 1930
337168	Nedgrävning	1009, 1930
337185	Stolpfärgning	1009, 1932
337196	Fyllning	1009, 1930
343725	Stolpe	1930, 2075
364469	Fyllning	1932, 2075
364472	Nedgrävning	1930, 2076
364491	Fyllning	1930, 2076
364492	Stolpe	1930, 2076
1003869	Stolpfärgning	1060, 1932

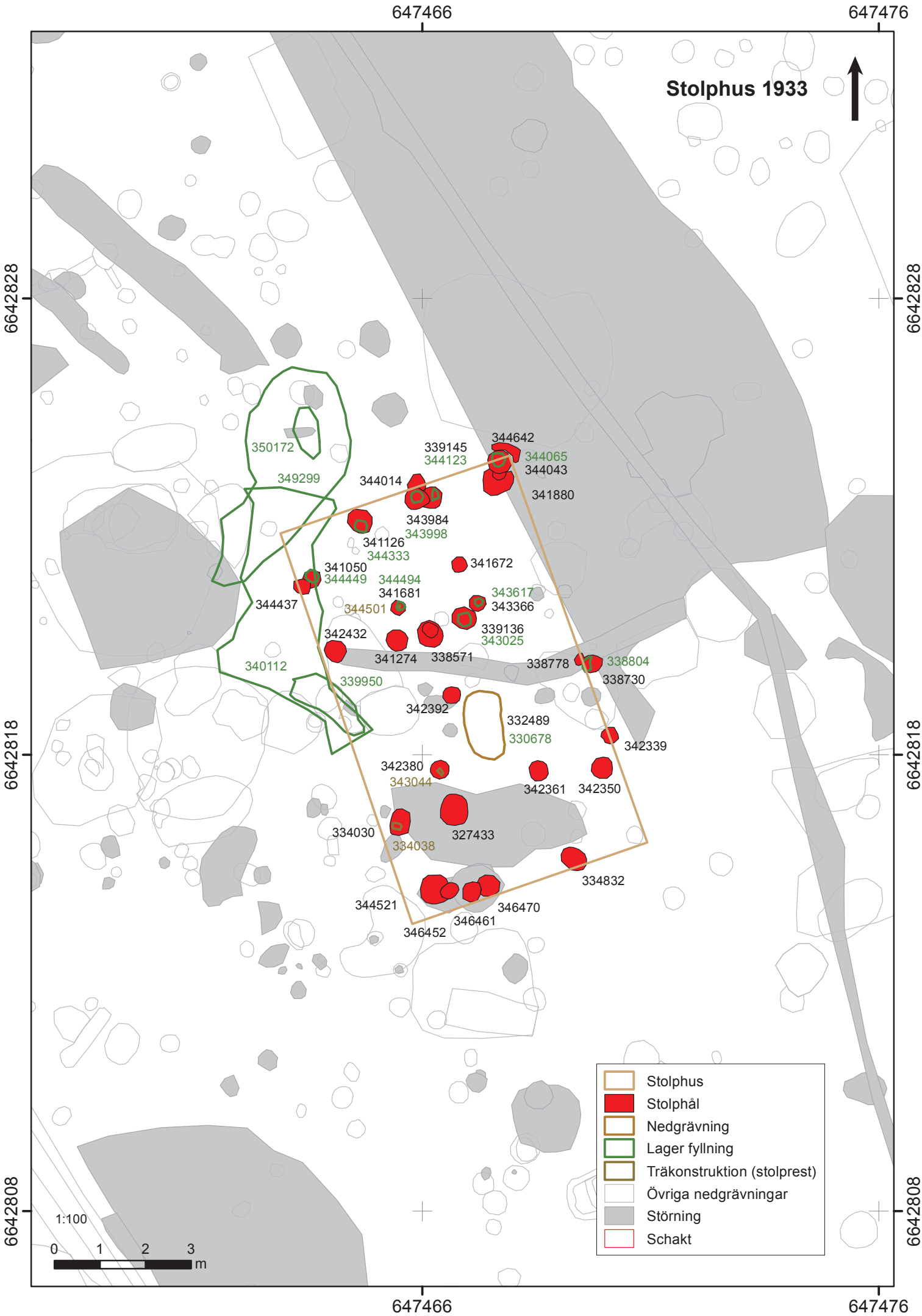
647466
647476
Stolphus 1933
6642828
6642818
6642808
350172
349299
344437
340112
339950
339145
344123
344642
344065
344043
341880
344014
343984
343998
341126
344333
341672
341050
344449
344494
341681
344501
343617
343366
339136
343025
342432
341274
338571
338778
338804
338730
342392
332489
330678
342339
342380
343044
342361
342350
334030
334038
327433
334832
344521
346470
346461
346452
Stolphus
Stolphål
Nedgrävning
Lager fyllning
Träkonstruktion (stolprest)
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0
1
2
3
m

Stolphus 1933

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SSO–NNV
NIVÅ	25,8 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett antal yngre gropar som kan ha förstört enstaka stolphål.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 9 m Bredd: 5,2 m Yta: 48,4 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,6–1,9 m Spannlängd: 3,9 m

FUNKTION

Stolphålens placering antyder att huset haft tre rum varav åtminstone det centrala fungerat som bostad av härdpallen att döma. En tolkning som delvis bostad motsägs inte av vissa fynd såsom pärlan, isläggarna och kammen. Spridningen av keramiken med fynd främst i stolphålen i den södra gaveln och i lagren i nordväst indikerar av de södra och norra rummen kan ha fungerat som förråd. Andra fynd såsom brynen, kvarnsten och bearbetade ben kan vittna att visst hantverk och matberedning bedrevs inom husets väggar. Förmodligen har huset var **flerfunktionellt**.

DATERING

Dateringsspann: 900–1050 e.Kr.
Konstruktion: -
Brukning: -
Destruktion: 1030–1220 AD, ^{14}C-analys av obränt ben av människa (Ua-51799).
Sammantagen datering: Det daterande fyndmaterialet kopplat till övergivandet, i synnerhet kammen, visar att huset stått fram till 1000-talet. Detta stämmer väl överens med det ^{14}C-daterade benet samt läget under hus 2124 från 1050–1200 e.Kr. Med tanke på de många spåren av ombyggnationer är det rimligt att hus 1933 stått under åtminstone 100 år. Utifrån dessa konstateranden dateras huset till 900–1050 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %. Ett stolphål karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet. Det framkom vid handgrävning under hus 2124. Det kunde lokaliseras utifrån 29 stolphål med likvärdiga dimensioner och fyllningar. Huvuddelen av stolphålen var också stenskodda med mindre, ofta skarpkantigt stenmaterial. Tre stolphål innehöll stolprester. Centralt fanns också en rektangulär avfallsgrop (1216) som troligen avspeglar en ursprunglig härdpall eller liknande ljus-/värmeanordning. I husets nordvästra del sträckte sig ett stråk av fyndrika lager (877). Troligen har lagren bildats genom att raseringsmassor skyfflats ihop samt att avfall deponerats på samma plats.

Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör såväl till den inre takbärande konstruktionen som till väggarna och gavlarna. Vid gavlar och väggar finns ett flertal stolphål som skär varandra. Förmodligen avspeglar detta omstolpningar, vilka i sin tur indikerar att huset underhållits under sin livslängd. Dimensioner på stolphålen vid gavlar och väggar tyder på att stolparna

där haft en takbärande funktion. Till huset hör också några raseringslager i den nordvästra delen. Dessa lager innehöll relativt stora mängder lerklining och bränd lera, vilket indikerar lerklinade väggar eller åtminstone lerklinade konstruktionsdelar. I nordväst anslöt hus 1933 till den mindre ekonomibyggnaden hus 2622, både hus har möjligen haft en gemensam vägg.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar, vissa fyllningar och tre stolprester hör till konstruktionen (1934). Resterande fyllningar och raseringslagren hör till destruktionen (1936). Inga lämningar har kopplats till brukningen (1935). Det är oklart om ett skallben av människa påträffat i raseringsmassorna utgör en rituell deposition eller om det rör sig om ett ben från t.ex. en förstörd grav i närheten.

FYND

Från huslämningen härrör ett relativt stort antal fynd, påträffade i såväl raseringslager som i grop- och stolphålsfyllningar. Fyndmaterialet har således en koppling till husets övergivande.

Daterande fynd utgörs av en sammansatt enkelkam från 1000-talet (FV2045), en gul glaspärla (FV1884), en skärva av glasbägare (FV2035) och Östersjökeramik (FV3530, FV3544).

Fynden avspeglar såväl konstruktionsdetaljer, föremål som hör till den personliga utrustningen, förvaring och matlagning samt olika aktiviteter och hantverk, t.ex. benhantverk. I likhet med den stora mängden obrända djurben som är kopplad till huset (se osteologi nedan) är några fynd förmodligen avfall som deponerats eller skyfflats ihop på platsen när byggnaden övergivits. Det är dock troligt att många fynd, i synnerhet de som påträffats i nedgrävningar, även hör till tiden då huset var i bruk.

Enstaka bitar tegelkross tolkas som nedtryckta inslag från yngre, överlagrande kontexter.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
2641	Bearbetat	Ben	1	Hantverk och produktion
6688	Bearbetat	Ben	1	Hantverk och produktion
1548	Beslag	Järn	1	Obestämt
1864	Brodd	Järn	1	Transport och samfärdsel
1616	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
2701	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
1082	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
1630	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
1897	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
2039	Bränd lera	Bränd lera	2	Obestämt
2050	Bränd lera	Bränd lera	7	Obestämt
2748	Bränd lera	Bränd lera	2	Obestämt
2769	Bränd lera	Bränd lera	0	Obestämt
2773	Bränd lera	Bränd lera	16	Obestämt
2035	Bägare	Glas	1	Husgeråd och livsmedel
1989	Fossil	Kalksten	1	Obestämt
1596	Föremål	Järn	1	Obestämt
2402	Gjutformsgods	Bränd lera	2	Teknisk keramik
1866	Islägg	Ben	1	Hantverk och produktion
1757	Islägg	Ben	1	Transport och samfärdsel
1758	Islägg	Ben	1	Transport och samfärdsel
1846	Islägg	Ben	1	Transport och samfärdsel
2045	Kam	Ben	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
3530	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3537	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3541	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3544	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3563	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
3575	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3580	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3583	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3589	Kärl	Keramik	2	Keramik Bäck
3594	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3596	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3597	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3612	Kärl	Keramik	2	Keramik Bäck
3614	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3618	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3732	Kärl	Keramik	2	Keramik Bäck
3745	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3747	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1639	Lerklining	Bränd lera	20	Byggnadsdetaljer och monument
2053	Lerklining	Bränd lera	6	Byggnadsdetaljer och monument
2750	Lerklining	Bränd lera	2	Byggnadsdetaljer och monument
2770	Lerklining	Bränd lera	4	Byggnadsdetaljer och monument
1574	Platta	Järn	1	Obestämt
1884	Pärla	Glasfluss	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
707	Slagg	Slagg	3	Slagg GAL
2216	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
2217	Smält lera	Smält lera	1	Hantverk och produktion
2293	Smält lera	Smält lera	1	Hantverk och produktion
1552	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1748	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
2307	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1124	Tegelkross	Tegel	0	Byggnadsdetaljer och monument
1640	Tegelkross	Tegel	1	Byggnadsdetaljer och monument
2001	Vridkvarn	Glimmerskiffer	1	Husgeråd och livsmedel

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-51799	898±28	1040 AD–1190 AD	1030 AD–1220 AD	FV6583	Obränt ben/ Människa	340112	Raseringslager

Vedart: -

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
1933	*Stolphus*	334652	
1933	*Stolphus*	338597	
1933	*Stolphus*	340934	Bakgrundsbrus/matlagning
1933	*Stolphus*	342953	

Osteologi: Ett omfattande benmaterial, drygt 11,3 kilo, hittades i raseringslagren från huset. Nötkreatur är den vanligaste djurarten (46 %) medan fördelningen mellan häst (22 %) och svin (20 %) är relativt jämn. Den anatomiska fördelningen är jämn mellan olika kroppsregioner med en viss överrepresentation av ben från övre extremitet (29 %). Det förekommer flera hela metapodier och tåben som representerar slaktavfall, men som sagt även en hel del ben från köttrika delar. Fynd av hornkvick från nötkreatur och får kan tyda på rester efter hornhantverk. Gnagmärken är frekvent (32 %) förekommande på benen och visar att hundar haft god tillgång på benen. Utifrån art- och anatomisk fördelning tycks det vara ett typiskt benmaterial för flera utjämningslager och fyllningar i brunnar från delytan. Även ett kraniefragment (*os frontale*) från människa påträffades i raseringslagret och liknande andra spridda kvarlevor från människor förekommer i andra lager i närheten av huset.

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1934	Stolphus_Konstruktion	1933
1935	Stolphus_Brukning	1933
1936	Stolphus_Destruktion	1933
1877	Lager	1933, 1936
1205	Stolphål	1933
1206	Stolphål	1933
1216	Grop	1933
1254	Stolphål	1933
2078	Stolphål	1933
2080	Stolphål	1933
2081	Stolphål	1933
2082	Stolphål	1933
2083	Stolphål	1933
2084	Stolphål	1933
2085	Stolphål	1933
2086	Stolphål	1933
2087	Stolphål	1933
2115	Stolphål	1933
2116	Stolphål	1933
2117	Stolphål	1933
2118	Stolphål	1933
2120	Stolphål	1933
2133	Stolphål	1933
2480	Stolphål	1933
2481	Stolphål	1933
2482	Stolphål	1933
2483	Stolphål	1933
2484	Stolphål	1933
2485	Stolphål	1933
2486	Stolphål	1933
2487	Stolphål	1933
2488	Stolphål	1933
2489	Stolphål	1933
2490	Stolphål	1933
327433	Nedgrävning	1254, 1934
327491	Fyllning	1254, 1936
330678	Fyllning	1216, 1936
332489	Nedgrävning	1216, 1934
334030	Nedgrävning	1934, 2481
334038	Stolpe	1934, 2481
334078	Fyllning	1934, 2481
334832	Nedgrävning	1934, 2080
335552	Stenskoning	1934, 2480
338571	Nedgrävning	1934, 2480
338584	Fyllning	1936, 2480
338730	Nedgrävning	1206, 1934
338778	Nedgrävning	1205, 1934
338788	Fyllning	1205, 1936
338789	Fyllning	1206, 1934
338804	Fyllning	1206, 1936

Idnr	Typ	Kontextgrupp
338813	Stenskoning	1206, 1934
339136	Nedgrävning	1934, 2115
339145	Nedgrävning	1934, 2086
339170	Fyllning	1934, 2115
339950	Raseringslager	877, 1936
340112	Raseringslager	877, 1936
340801	Fyllning	1934, 2086
341050	Nedgrävning	1934, 2117
341126	Nedgrävning	1934, 2087
341274	Nedgrävning	1934, 2118
341672	Nedgrävning	1934, 2486
341681	Nedgrävning	1934, 2485
341780	Nedgrävning	1934, 2768
341880	Nedgrävning	1934, 2085
342339	Nedgrävning	1934
342350	Nedgrävning	1934, 2483
342361	Nedgrävning	1934, 2082
342380	Nedgrävning	1934, 2078
342392	Nedgrävning	1934, 2484
342432	Nedgrävning	1934, 2084
342714	Fyllning	1936, 2483
342848	Fyllning	1936, 2118
342911	Stenskoning	1934, 2082
342912	Fyllning	1936, 2082
342914	Stenskoning	1934, 2118
342939	Fyllning	1936, 2084
342940	Stenskoning	1934, 2084
343025	Fyllning	1936, 2115
343042	Fyllning	1936, 2078
343044	Stolpe	1934, 2078
343366	Nedgrävning	1934, 2083
343375	Fyllning	1934, 2083
343377	Stenskoning	1934, 2083
343617	Fyllning	1936, 2083
343984	Nedgrävning	1934, 2116
343998	Fyllning	1936, 2116
344010	Fyllning	1934, 2116
344011	Stenskoning	1934, 2116
344014	Nedgrävning	1934, 2490
344043	Nedgrävning	1934, 2133
344065	Fyllning	1936, 2133
344073	Fyllning	1934, 2133
344123	Fyllning	1936, 2086
344131	Stenskoning	1934, 2086
344333	Fyllning	1936, 2087
344341	Fyllning	1934, 2087
344344	Stenskoning	1934, 2087
344373	Fyllning	1934, 2117
344375	Fyllning	1936, 2484
344437	Nedgrävning	1934, 2487
344447	Fyllning	1936, 2487

Idnr	Typ	Kontextgrupp
344448	Stenskoning	1934, 2117
344449	Fyllning	1936, 2117
344458	Stenskoning	1934, 2484
344492	Stenskoning	1934, 2485
344493	Fyllning	1934, 2485
344494	Fyllning	1936, 2485
344501	Stolpe	1934, 2485
344507	Fyllning	1936, 2486
344508	Stenskoning	1934, 2486
344521	Nedgrävning	1934, 2488
344637	Nedgrävning	1934, 2769
344642	Nedgrävning	1934, 2489
344693	Fyllning	1936, 2085
344695	Stenskoning	1934, 2085
345240	Fyllning	1936, 2489
345241	Stenskoning	1934, 2489
345242	Fyllning	1934, 2769
345243	Fyllning	1936, 2769
345703	Fyllning	1936, 2488
345706	Stenskoning	1934, 2488
346452	Nedgrävning	1934, 2482
346460	Fyllning	1936, 2482
346461	Nedgrävning	1934, 2120
346469	Fyllning	1936, 2120
346470	Nedgrävning	1934, 2081
346479	Fyllning	1936, 2081
346481	Stenskoning	1934, 2081
346482	Stenskoning	1934, 2120
346483	Stenskoning	1934, 2482
348309	Fyllning	1936, 2080
349299	Raseringslager	877, 1936
350172	Raseringslager	877, 1936
369467	Fyllning	1936, 2768
1002396	Stenskoning	1934, 2115
1002402	Fyllning	1936, 2490

Hus 1933 vid Storgården södra. Huset var treskeppigt, flerfunktionellt och har daterats till vikingatidens andra hälft. Foto från sydost: Hampus Norrgren, Upplandsmuseet.

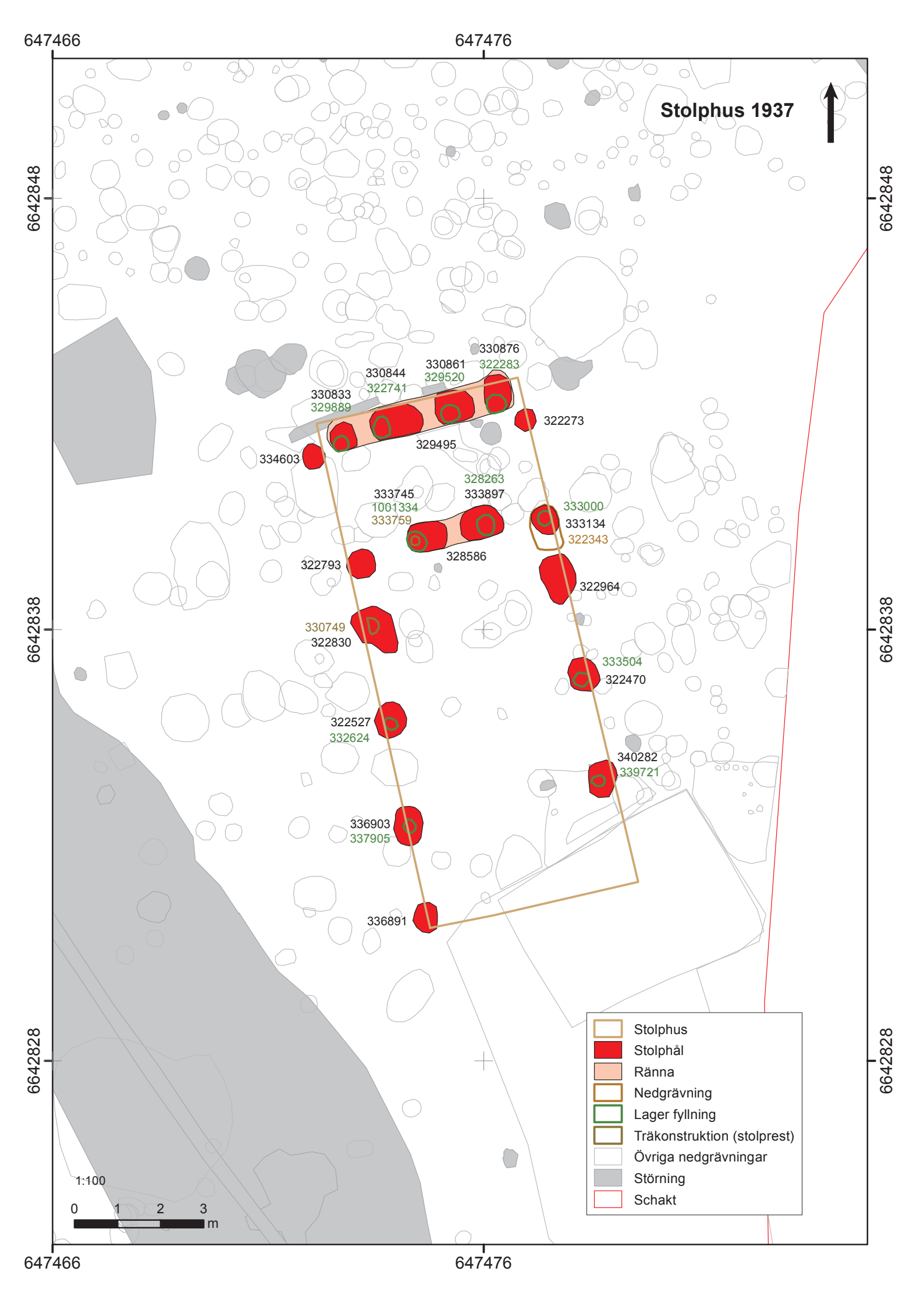
Stolphus 1937
647466
647476
6642848
6642838
6642828
330876
330861
322283
330844
329520
322741
330833
329889
322273
329495
334603
328263
333745
333897
1001334
333759
333000
333134
322343
328586
322793
322964
330749
322830
333504
322470
322527
332624
340282
339721
336903
337905
336891
Stolphus
Stolphål
Ränna
Nedgrävning
Lager fyllning
Träkonstruktion (stolprest)
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0
1
2
3
m

Stolphus 1937

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hybrid
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SSO–NNV
NIVÅ	26,6 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Husets södra delar var förstörda av en källare hörande till en sentida byggnad (1209)
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: ≥ 12 m Bredd: 4,7 m Yta: ≥ 58,5 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,7 m Spannlängd: -

FUNKTION

Storlek, planlösning och spridning av fynd och makrofossiler antyder att huset varit **flerfunktionellt**, med en bostadsdel i norr och en ekonomidel i söder.

DATERING

Dateringsspann: 1000–1175 e.Kr.

Konstruktion: 690–950 AD, ^{14}C-analys av en stolprest i stolphål 924 (Ua-30800).

Brukning: -

Destruktion: En kam (FV986) deponerad i samband med att huset övergivits daterar destruktionen till 1100-tal.

Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen visar att huset byggts under vendel- eller vikingatid. Utifrån läget över grophus 1037 från 800-tal samt hus 2247 från 900-talet kan man anta att hus 1937 byggts tidigast i slutet av 900-talet. De äldre värdena på ^{14}C-dateringen beror troligen på att det daterade materialet utgörs av kärnved. Kammen ger en förhållandevis exakt datering på husets övergivande, till 1125–1175 e.Kr. Huset dateras därför till 1000–1175 e.Kr., en datering som inte motsägs av avsaknaden av tegel i fyllningarna.

Träkol från stolphål 921 ^{14}C-daterades till äldre–mellersta vendeltid vid förundersökningen 1996. Förmodligen härrör materialet egentligen från en äldre kontext i närheten.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %. Stolphål 2088 i husets sydvästligaste del karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet. Det framkom vid schaktning under aktivitetsyta 1200. Det kunde lokaliseras utifrån ett flertal symetriskt placerade stolphål, med likvärdiga former i profil och liknande fyllningar. Flera av dessa stolphål var belägna i rännor (900, 923) och de flesta med stolpfärgningar och stolprester. Rännorna hade plan botten med djupare delar där stolparna stått. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör mestadels till husets väggar (905, 910, 921, 926, 934, 935, 946, 949, 1036, 1136, 2088, 2722) och norra gavel (901–904) samt till den inre takbärande konstruktionen i husets norr del (924, 925).

Hur husets södra gavel varit utformad går inte att fastställa. Man kan dock konstatera att terrängen började slutta mot söder i höjd med husets södra del. Detta tyder på att huset endast i begränsad

omfattning förstörts av den sentida huslämningen och att det ursprungligen inte varit så mycket längre än det som kunde onstateras.

Huset har haft en treskeppig del i norr och en enskeppig del i söder. Konstruktionen med stolphål i rännor antyder att de aktuella stolparna varit sammanbundna och låsta med varandra vid basen, möjligen genom liggande träsyllar. Detta torde i sin tur avspegla en strävan av att skapa en mycket stabil konstruktion, möjligen beroende på att huset haft en våning, åtminstone i norr.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar, stolprester och vissa fyllningar hör till konstruktionen (1938). Resterande fyllningar och stolpfärgningar hör till destruktionen (1940). Inga lämningar har kopplats till brukningen. Deponerade föremål i form av en kam (FV986) och en kniv (FV1371) utgör rituella depositioner.

FYND

Det flesta fynd har påträffats i husets norra del. En dubbelenkelkam från 1100-talet (FV986) och en kniv (FV1371) fanns i stolpfärgningarna i stolphål 901 respektive 902. I övrigt förekom keramik, bl.a. Östersjökeramik (FV3535) och fynd med koppling till metallhantverk. De sistnämnda kan ha hamnat sekundärt i fyllningarna.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1083	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
2371	Gjutformsgods	Bränd lera	1	Teknisk keramik
2399	Gjutformsgods	Bränd lera	2	Teknisk keramik
986	Kam	Ben	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1371	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
3535	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3588	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3637	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1090	Lerklining	Bränd lera	1	Byggnadsdetaljer och monument
1114	Lerklining	Bränd lera	3	Byggnadsdetaljer och monument
2249	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-8432	1410±55	600 AD–675 AD	540 AD–700 AD	1004285	Träkol/-	332782	Fyllning
Ua-31004	1196±33	770 AD–880 AD	690 AD–950 AD	333771	Ved/Tall	333759	Stolpe

Osteologi:

Ben från nötkreatur är den klart vanligaste (46 %) djurarten från fyllningar till stolphål och rännor från huset. Fördelningen mellan svin (25 %) och får/get (23 %) är jämn, medan få ben är från häst (5 %). Enstaka ben förekommer även från höns, gås, gädda och karpfisk. Den anatomiska fördelningen är jämn och är liknande den från hus 1933. Förekomsten (23 %) av gnagmärken visar att en stor del av benen inte är primärdeponerade i stolphålen och rännan.

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
333771	Ved	Tall	Kärnved	333759	Träkonstruktion

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
1937	*Stolphus*	330664	
1937	*Stolphus*	330665	
1937	*Stolphus*	331384	
1937	*Stolphus*	330076	Bakgrundsbrus/matlagning
1937	*Stolphus*	331383	
1937	*Stolphus*	328273	Bakgrundsbrus/matlagning
1937	*Stolphus*	338049	Bakgrundsbrus/matlagning

ANMÄRKNING

-

Hus 1937 vid Storgården centrala. Huset var flerfunktionellt och av en hybridtyp, med en treskeppig del närmast i bilden och en enskeppig del i bakgrunden. Det har daterats till 1000–1100-tal. Foto från nordväst: Tomas Westberg, Arkeologerna.

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1938	Stolphus_Konstruktion	1937
1939	Stolphus_Brukning	1937
1940	Stolphus_Destruktion	1937
900	Ränna	1937
901	Stolphål	1937
902	Stolphål	1937
903	Stolphål	1937
904	Stolphål	1937
905	Stolphål	1937
910	Stolphål	1937
921	Grop	1937
923	Ränna	1937
924	Stolphål	1937
925	Stolphål	1937
926	Stolphål	1937
934	Stolphål	1937
935	Stolphål	1937
946	Stolphål	1937
949	Stolphål	1937
1036	Stolphål	1937
1136	Stolphål	1937
2088	Stolphål	1937
2722	Stolphål	1937
322273	Nedgrävning	910, 1938
322283	Stolpfärgning	902, 1940
322343	Nedgrävning	921, 1938
322470	Nedgrävning	926, 1938
322527	Nedgrävning	935, 1938
322741	Stolpfärgning	903, 1940
322793	Nedgrävning	1938, 2722
322830	Nedgrävning	949, 1938
322964	Nedgrävning	934, 1938
328263	Stolpfärgning	925, 1940
328271	Stolpe	925, 1938

Idnr	Typ	Kontextgrupp
328274	Sten	925, 1938
328586	Nedgrävning	923, 1938
329495	Nedgrävning	900, 1938
329520	Stolpfärgning	904, 1940
329674	Fyllning	904, 1938
329689	Fyllning	900, 1938
329690	Fyllning	903, 1938
329889	Stolpfärgning	901, 1940
329900	Fyllning	901, 1938
330180	Fyllning	902, 1938
330741	Fyllning	949, 1938
330748	Stenskoning	949, 1938
330749	Stolpe	949, 1938
330833	Nedgrävning	901, 1938
330844	Nedgrävning	903, 1938
330861	Nedgrävning	904, 1938
330876	Nedgrävning	902, 1938
332623	Fyllning	935, 1938
332624	Stolpfärgning	935, 1940
332782	Fyllning	921, 1940
332783	Stolpe	1136, 1938
333000	Fyllning	1136, 1940
333134	Nedgrävning	1136, 1938
333177	Fyllning	1136, 1938
333281	Fyllning	934, 1940
333504	Stolpfärgning	926, 1940
333518	Fyllning	926, 1938
333745	Nedgrävning	924, 1938
333758	Fyllning	924, 1938
333759	Stolpe	924, 1938
333851	Fyllning	923, 1938
333897	Nedgrävning	925, 1938
333917	Fyllning	925, 1938
334082	Fyllning	910, 1940
334603	Nedgrävning	905, 1938
334618	Fyllning	905, 1940
336452	Fyllning	1940, 2722
336891	Nedgrävning	1938, 2088
336903	Nedgrävning	946, 1938
337905	Stolpfärgning	946, 1940
337918	Fyllning	946, 1938
337978	Stolpe	946, 1938
339721	Stolpfärgning	1036, 1940
340282	Nedgrävning	1036, 1938
340291	Fyllning	1036, 1938
1001334	Stolpfärgning	924, 1940

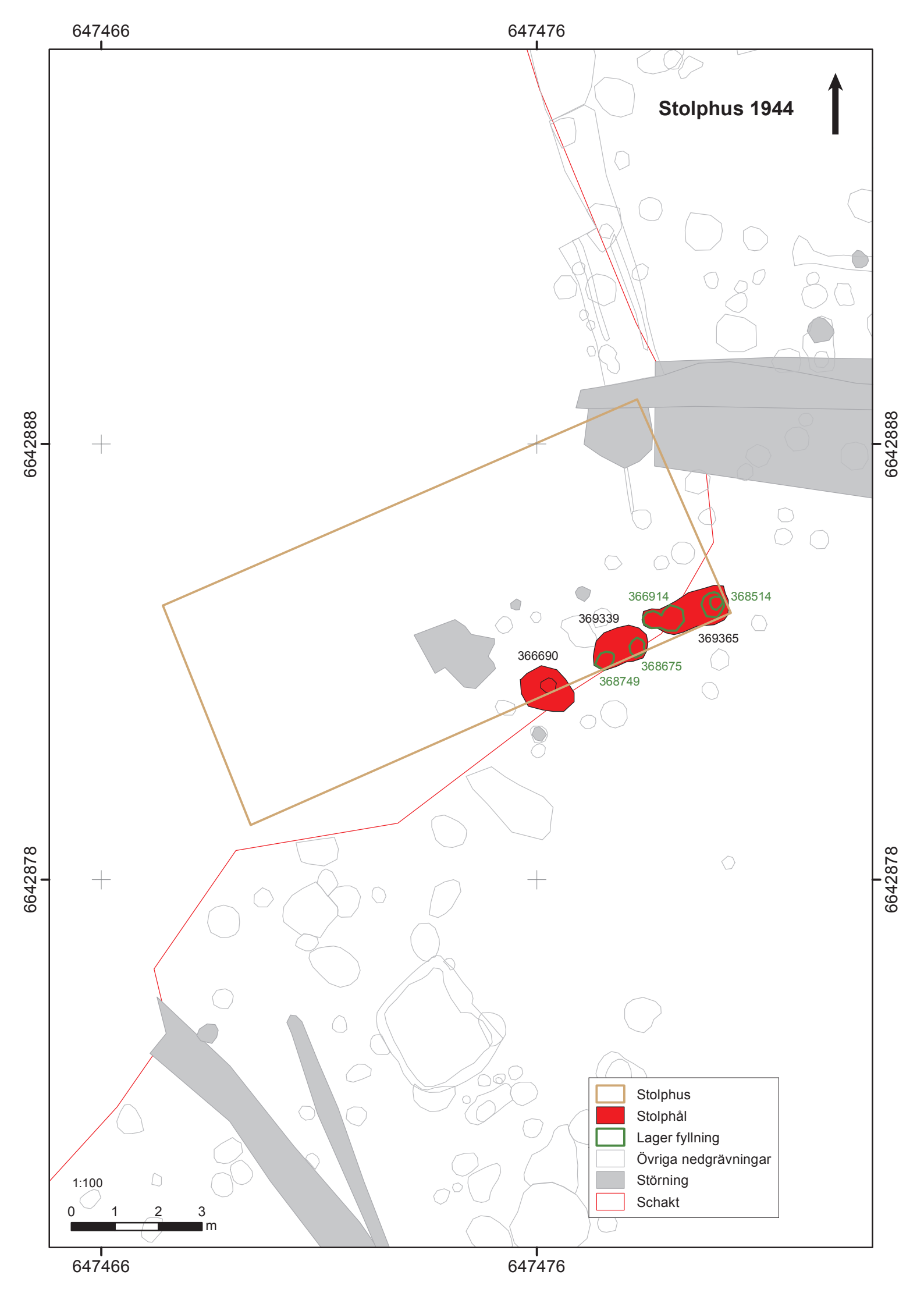
647466
647476
Stolphus 1944
6642888
6642878
366914
368514
369339
369365
366690
368675
368749
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
m

Stolphus 1944

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig?
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	26,7 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett par sentida störningar som troligen förstört lämningar i den östra gaveln samt möjligen i den inre delen.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: ≥ 6,7 m Bredd: 5,3 m Yta: ≥ 21 m^2

FUNKTION

Läget i förhållande till hus 2177, vilket tolkats som bostad, gör en tolkning som **ekonomibyggnad** trolig. Spår av matlagning antyder också en flerfunktionell användning.

DATERING

Dateringsspann: 700–900 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: En förmodad samtidighet med hus 2177 tyder på en datering till yngre vendeltid–äldre vikingatid, 700-/800-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under sentida utfyllnadsmassor. Det kunde lokaliseras utifrån tre stycken stolphål med likvärdiga former, dimensioner och fyllningar (2089- 2091) samt det faktum att två av dessa stolphål var avlånga och ursprungligen hade innehållit två stolpar vardera. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör uteslutande till den södra långsidan. Huset fortsatte utanför det undersökta området i nordväst, väster och sydväst.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och vissa fyllningar hör till konstruktionen (1945). Resterande fyllningar och stolpfärgningar hör till destruktionen (1947). Inga lämningar har kopplats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

Djurben påträffades (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: Sammanlagt finns 32,7 gram obrända ben från huslämningen. Huvuddelen härrör från en fyllning med koppling till destruktionen. Representerade arter är nöt samt får/get.

Vedart: -

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
1944	*Stolphus*	369399	bakgrundsbrus/matlagning

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1945	Stolphus_Konstruktion	1944
1946	Stolphus_Brukning	1944
1947	Stolphus_Destruktion	1944
2089	Stolphål	1944
2090	Stolphål	1944
2091	Stolphål	1944
366690	Nedgrävning	1945, 2089
366914	Stolpfärgning	1947, 2091
368514	Stolpfärgning	1947, 2091
368675	Stolpfärgning	1947, 2090
368749	Stolpfärgning	1947, 2090
369339	Nedgrävning	1945, 2090
369365	Nedgrävning	1945, 2091
369397	Fyllning	1947, 2089
1002259	Stenskoning	1945, 2089
1002265	Fyllning	1945, 2090
1002267	Fyllning	1945, 2091

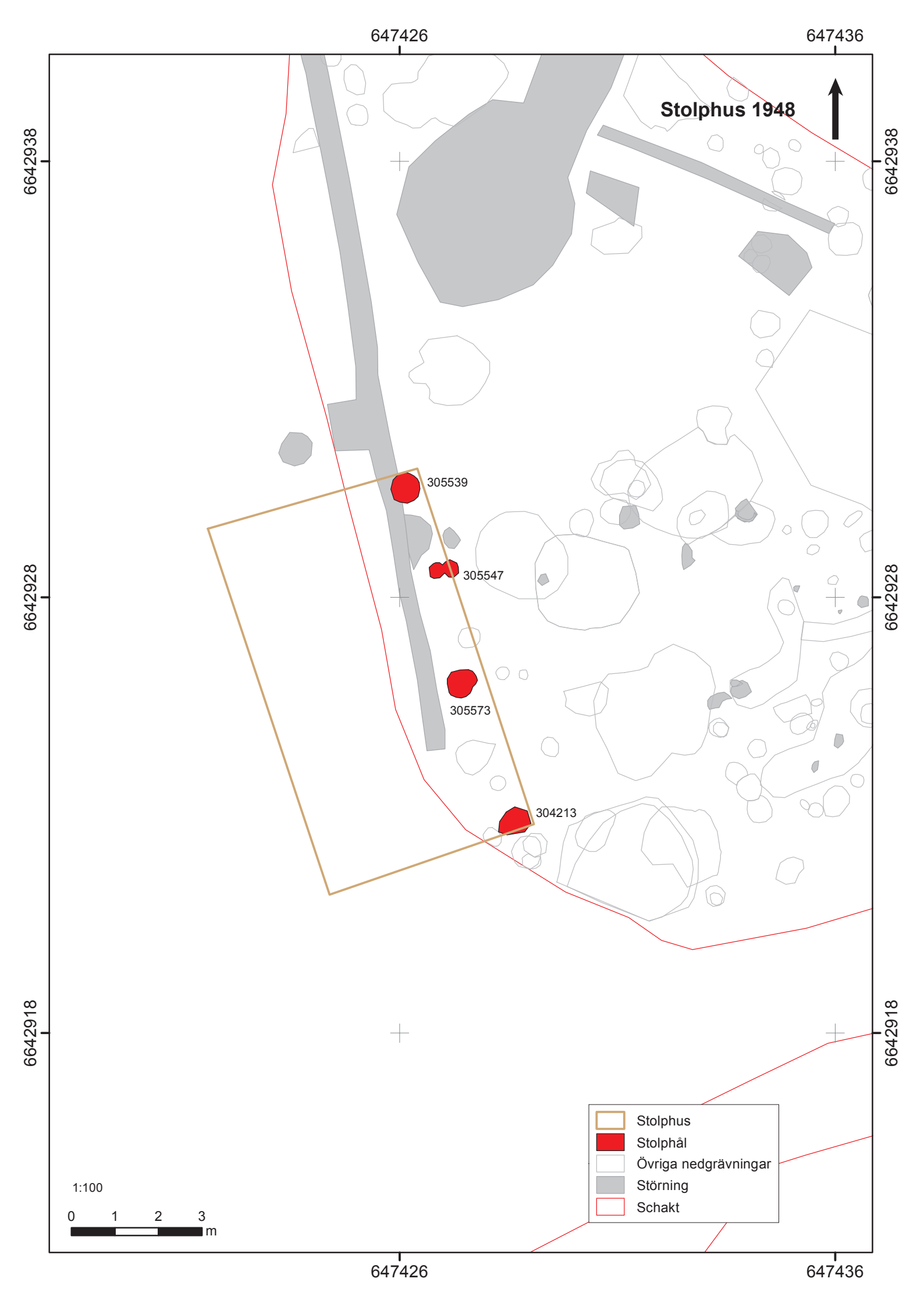
647426
647436
6642938
6642928
6642918
Stolphus 1948
305539
305547
305573
304213
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
m

Stolphus 1948

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt?
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SSO–NNV
NIVÅ	24,8 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett VA-schakt och en byggnad från 1800-tal (544) som kan ha förstört lämningar i en eventuell inre struktur.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: ≥ 8,7 m Bredd: ≥ 2,0 m Yta: ≥ 16 m^2

FUNKTION

Funktionen är **obestämd** eftersom en stor del av huset låg utanför undersökningsområdet.

DATERING

Dateringsspann: 1000–1100 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Huset är svårt att datera eftersom det till stor del låg utanför undersökningsområdet. Keramiken, de kraftiga väggstolparna samt avsaknaden av tegel tyder på en datering till yngre järnålder–tidig medeltid. Utifrån placeringen rätvinkligt mot hus 750 dateras huset till 1000-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap. Ett stolphål karterades endast i plan, för övriga gällde undersökning till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom i de nedre delarna av och under avfallsyta 508. Det kunde lokaliseras utifrån fyra stolphål med likvärdiga former och fyllningar som låg på rad (652, 669, 675, 2092). Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör uteslutande till husets östra långsida. Det går inte att exakt fastställa om huset är enskeppigt eller treskeppigt utifrån de framgrävda delarna. Storleken på stolphålen och avståndet mellan dem antyder dock att det rör sig om ett enskeppigt hus. Huset fortsatte utanför det undersökta området i väster.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar hör till konstruktionen (1949). Fyllningar hör till destruktionen (1951). Inga lämningar har kopplats till brukningen (1950) eller rituella depositioner.

FYND

Bränd lera (FV1299) och keramik av äldre svartgods (FV3468) har påträffats i två olika stolphålsfyllningar. Dessutom fanns djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: Sammanlagt finns 183 gram obrända från huslämningen. Materialet härrör från fyllningar med kopplingar till destruktionen. Representerade arter är får/get, svin, häst, nöt och fågel (gås?).

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1949	Stolphus_Konstruktion	1948
1950	Stolphus_Brukning	1948
1951	Stolphus_Destruktion	1948
652	Stolphål	1948
669	Stolphål	1948
675	Stolphål	1948
2092	Stolphål	1948
304213	Nedgrävning	652, 1949
304221	Fyllning	652, 1951
305539	Nedgrävning	675, 1949
305547	Nedgrävning	1949, 2092
305573	Nedgrävning	669, 1949
307615	Fyllning	675, 1951
307706	Fyllning	669, 1951

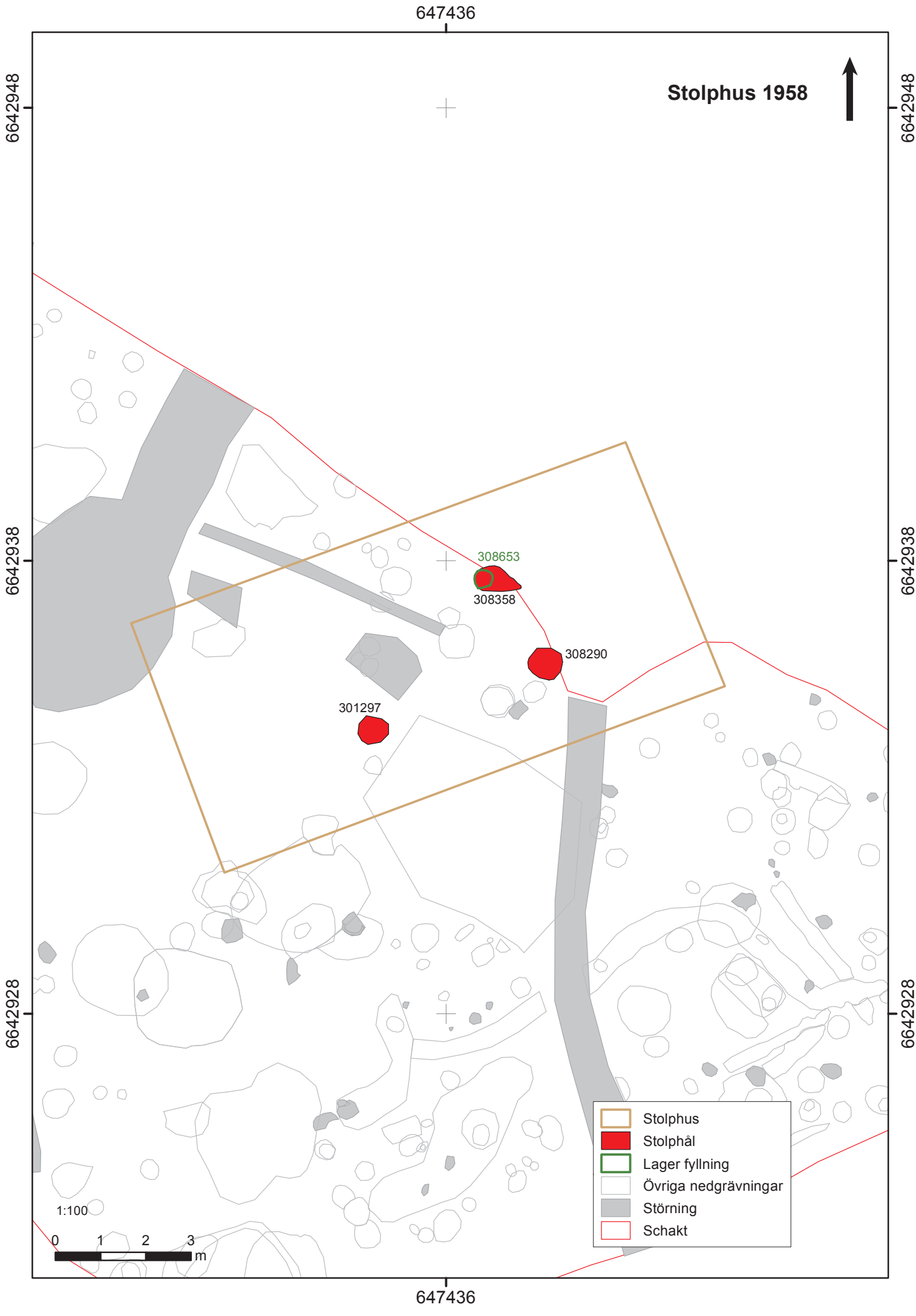
647436
6642948
6642938
6642928
Stolphus 1958
308653
308358
308290
301297
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0
1
2
3
m

Stolphus 1958

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	24,8 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett par VA-schakt och en sentida källare (629) som kan ha förstört lämningar i den inre takbärande strukturen, vägglinjerna och i den västra gaveln.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär? Längd: ≥ 11,8 m Bredd: 5,9 m Yta: ≥ 54 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,3 m Spannlängd: 4 m

FUNKTION

Förekomsten av några brända sädeskorn, djurben och eldslagningsflinta i stolphålsfyllningar antyder att åtminstone en del av huset fungerat som **bostad**. Eftersom huset delvis låg innanför undersökningsområdet är det möjligt att det även haft en ekonomidel och därmed varit flerfunktionell.

DATERING

Dateringsspann: 700–800 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Typologiska drag samt avsaknaden av tegel tyder på en datering till yngre järnålder – tidig medeltid. Huset överlagrade eller överlagrades av ett hus med liknande drag (627), daterat till 600-tal. Förmodligen har de två husen avlöst varandra på platsen. En stolpe från stolphål 786 har ^{14}C-daterats till 1700-/1900-tal. Denna datering anses vara alltför sentida, troligen på grund av kontamination i provet.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes till 100 % och uteslutande med handredskap.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom under de sentida utfyllnadsmassorna 510. Huset kunde lokaliseras utifrån ett tre stolphål med likvärdiga former, dimensioner och fyllningar (609, 611, 786). Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör huvudsakligen till två bockpar. Huset fortsatte utanför det undersökta området i nordost.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, en stenskoning och en stolprest hör till konstruktionen (1959). Fyllningarna hör till destruktionen (1961). Inga lämningar har kopplats till brukningen (1960) eller rituella depositioner.

FYND

Det enda fyndet från huset är eldslagningsflinta (FV1139) från en stolphålsfyllning. Dessutom fanns djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-datering:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31780	102±33	1690AD-1920AD	1680AD-1940AD	304437	Ved/Tall	304312	Fyllning

Osteologi: Sammanlagt finns 26 gram obrända och brända ben från huslämningen. Samtliga härrör från fyllningar med kopplingar till destruktionen. Representerad art är får/get.

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
304437	Ved	Tall	Kärnved	304312	Lager fyllning

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
1958	*Stolphus*	308598	

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1959	Stolphus_Konstruktion	1958
1960	Stolphus_Brukning	1958
1961	Stolphus_Destruktion	1958
609	Stolphål	1958
611	Stolphål	1958
786	Stolphål	1958
301297	Nedgrävning	786, 1959
304184	Stenskoning	786, 1959
304312	Fyllning	786, 1961
308290	Nedgrävning	611, 1959
308301	Fyllning	611, 1961
308358	Nedgrävning	609, 1959
308374	Fyllning	609, 1961
308653	Fyllning	609, 1961
308671	Stolpe	609, 1959

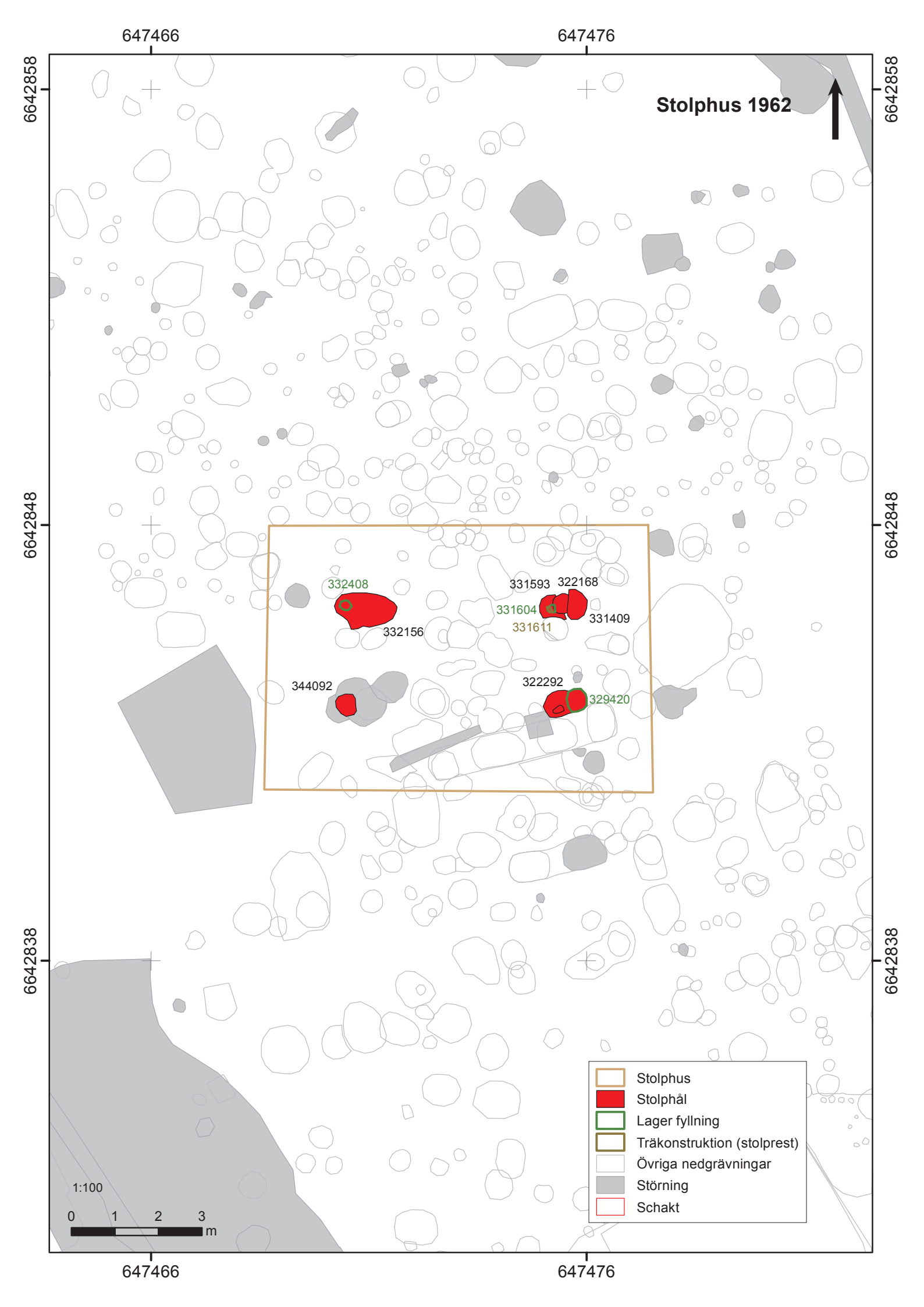
647466
647476
6642858
6642848
6642838
Stolphus 1962
332408
332156
331593
322168
331604
331611
331409
344092
322292
329420
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Träkonstruktion (stolprest)
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0
1
2
3
m

Stolphus 1962

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	V–O
NIVÅ	26,6 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var välbevarade.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 8,6 m Bredd: 6,1 m Yta: 54 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,4 m Spannlängd: 5,2 m

FUNKTION

Stolphålens stora djup visar att huset varit byggt på ett stabilt sätt. Detta konstaterande samt förekomsten av keramik och sädeskorn tyder på att byggnaden fungerat som **bostad**.

DATERING

Dateringsspann: 530–650 e.Kr.
Konstruktion: 530–650 AD, ^{14}C-analys av en stolprest i stolphål 971.
Brukning: -
Destruktion: -
Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen tyder på att huset stått mellan folkvandringstidens slut och mellersta vendeltid, 530–650 e.Kr. Med tanke på omstolpningarna är det inte omöjligt att huset stått i 100 år.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet. Det framkom vid schaktning under aktivitetsyta 1200. Det kunde lokaliseras utifrån ett antal stolphål med likvärdiga dimensioner och framförallt samma stora djup, drygt 0,7 meter (931, 968, 969, 971, 975, 2093). Stolphål 971 innehöll ett stolpstöd och en stolprest. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör till husets inre takbärande konstruktion i form av två bockpar. Det östra bockparet har varit omstolpat tre gånger. Inga spår av yttre väggar har identifierats, även om enstaka stolphål i husets föreslagna yttre gräns mycket väl kan ha ingått i väggarna. Möjligen har dessa vilat på syllar.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, ett stolpstöd och en stolprest hör till konstruktionen (1963), fyllningarna till destruktionen (1965). Ett par omstolpningar i öster visar att huset byggts om. Det finns inga identifierade spår efter brukningen eller rituella depositioner.

FYND

I ett stolphål fanns en keramikskärva av förhistorisk karaktär (FV3569).

ANALYSER

^{14}C-analyser:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-52379	1482±30	550AD-615AD	530AD-650AD	331615	Ved/Tall	331611	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
331615	Ved	Tall		331611	Stolpe

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
1962	*Stolphus*	329688	

Osteologi: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1963	Stolphus_Konstruktion	1962
1964	Stolphus_Brukning	1962
1965	Stolphus_Destruktion	1962
931	Stolphål	1962
968	Stolphål	1962
969	Stolphål	1962
971	Stolphål	1962
975	Stolphål	1962
2093	Stolphål	1962
322168	Nedgrävning	969, 1963
322292	Nedgrävning	931, 1963
329420	Fyllning	931, 1965
330916	Fyllning	931, 1965
331361	Fyllning	969, 1965
331409	Nedgrävning	968, 1963
331419	Fyllning	968, 1965
331574	Fyllning	968, 1965
331593	Nedgrävning	971, 1963
331601	Fyllning	971, 1965
331602	Fyllning	971, 1965
331604	Stolpfärgning	971, 1965
331611	Stolpe	971, 1963
332156	Nedgrävning	975, 1963
332216	Stolpstöd	971, 1963
332408	Stolpfärgning	975, 1965
332428	Fyllning	975, 1965
344092	Nedgrävning	1963, 2093
344101	Fyllning	1965, 2093

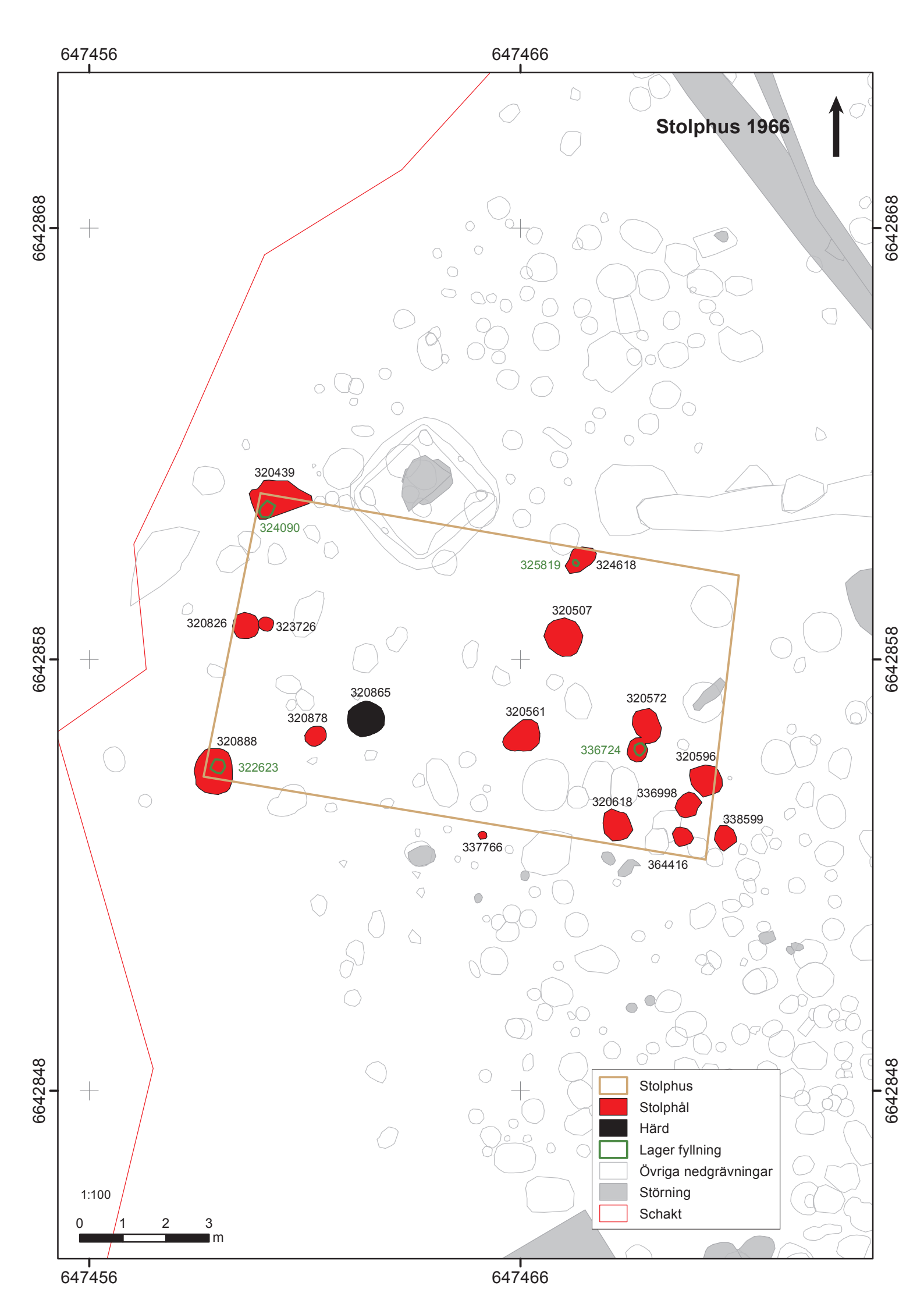
647456
647466
6642868
6642858
6642848
Stolphus 1966
320439
324090
325819
324618
320826
323726
320507
320865
320878
320561
320572
320888
322623
336724
320596
320618
336998
338599
337766
364416
Stolphus
Stolphål
Härd
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
m

Stolphus 1966

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	VNV–OSO
NIVÅ	26,5 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns några sentida gropar som kan ha förstört några stolphål i husets långsidor.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 11,2 m Bredd: 6,6 m Yta: 76,8 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,4 m Spannlängd: -

FUNKTION

Storlek, form och planlösning antyder att huset varit **flerfunktionellt**, med en trolig bostadsdel i väster på grund av härden. Fördelning av fynd och makrofossiler verkar vittna om två separata rum. En tolkning som smedja är inte aktuell även om fynd av slagg finns, dessa anse vara sekundärt deponerade i fyllningarna.

DATERING

Dateringsspann: 1690–1790 e.Kr.

Konstruktion: 1690–1790 AD, ^{14}C-analys av trä från obränd stolpe i stolphål 1064 (Ua-53000)

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Den erhållna 14C-dateringen visar att huset byggts någon gång från slutet av 1600-talet och framåt. Förmodligen motsvarar huset en av byggnaderna som syns på en karta från början av 1700-talet, men som senare ersätts av andra byggnader, bl.a. byggnad 1219 som utifrån fynd av mynt bedöms ha stått senast vid 1790-talet. Hus 1966 dateras därför till perioden slutet av 1600-talet till slutet av 1700-talet.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under sentida utfyllnadsmassor. Det kunde lokaliseras utifrån flera närliggande stolphål med liknande drag och innehåll, nämligen kraftiga stenskoningar, stolpfärgningar och tegelkross. Till huset hör även en härd med inslag av tegel (1257). Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör mestadels till husets gavlar (1008, 1013, 1014, 1256, 1259–1261, 2094) och långsidor (1007, 1061, 1064). Till den inre takbärande delen hör ett bockpar (1063, 1076).

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar, en stolprest och någon fyllning hör till konstruktionen (1967). Stolphålsfyllningar och fyllningar hör till destruktionen (1969). Inga lämningar har kopplats till brukningen. En halv käke av nöt i ett hörnstolphål (1256) i den västra gaveln kan vara en rituell deposition när huset övergavs.

FYND

Från fyllningar i stolphål och härden härrör byggnadsdetaljer och inslag från metallhantverk i form av smidesslagg, smält lera och infodring. Samtliga dessa fynd härrör från husets västra del men det är inte troligt att de hör till byggnadens användningstid. I ett stolphål i bockparet fanns ett fragment av sländtrissa (FV1063). Dessutom fanns djurben (se osteologi nedan).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
998	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
724	Infodring	Smält lera	2	Teknisk keramik
1077	Lerklining	Bränd lera	5	Byggnadsdetaljer och monument
1097	Lerklining	Bränd lera	23	Byggnadsdetaljer och monument
709	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
2244	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
1063	Sländtrissa	Bränd lera	1	Hantverk och produktion
713	Smält lera	Smält lera	1	Hantverk och produktion
2038	Tegelkross	Tegel	1	Byggnadsdetaljer och monument
1100	Tegelsten	Tegel	1	Byggnadsdetaljer och monument
1464	Tegelsten	Tegel	1	Byggnadsdetaljer och monument

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-53000	115±26	1690AD-1930AD	1680AD-1940AD	324998	Ved/Tall	324997	Stolpe

Osteologi:

Ett tåben från nötkreatur förekommer från huset.

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
324998	Ved	Tall	Innesluten kvist	324997	Stolpe

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
1966	*Stolphus*	337776	
1966	*Stolphus*	336736	
1966	*Stolphus*	336737	
1966	*Stolphus*	338155	
1966	*Stolphus*	338570	Linutsäde (linmåra)?
1966	*Stolphus*	325827	

ANMÄRKNING

Väster om den västra gaveln började marken slutta kraftigt.
Detta tyder på att huset inte har någon fortsättning åt det här hållet.

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1967	Stolphus_Konstruktion	1966
1968	Stolphus_Brukning	1966
1969	Stolphus_Destruktion	1966
1007	Stolphål	1966
1008	Stolphål	1966
1010	Stolphål	1966
1013	Stolphål	1966
1014	Stolphål	1966
1061	Stolphål	1966
1063	Stolphål	1966
1064	Stolphål	1966
1076	Stolphål	1966
1256	Stolphål	1966
1257	Härd	1966
1259	Stolphål	1966
1260	Stolphål	1966
1261	Stolphål	1966
1263	Stolphål	1966
2094	Stolphål	1966
320439	Nedgrävning	1261, 1967
320507	Nedgrävning	1076, 1967
320561	Nedgrävning	1063, 1967
320572	Nedgrävning	1010, 1967
320596	Nedgrävning	1014, 1967
320618	Nedgrävning	1061, 1967
320826	Nedgrävning	1259, 1967
320865	Nedgrävning	1257, 1967
320878	Nedgrävning	1263, 1967
320888	Nedgrävning	1256, 1967
321764	Fyllning	1076, 1969
322603	Stenskoning	1263, 1967
322611	Stenskoning	1256, 1967
322621	Fyllning	1256, 1969
322623	Stolpfärgning	1256, 1969
322664	Fyllning	1263, 1969
323049	Fyllning	1257, 1968
323653	Fyllning	1259, 1969
323706	Stenskoning	1259, 1967
323726	Nedgrävning	1260, 1967
323732	Fyllning	1260, 1969
323733	Stenskoning	1260, 1967
324006	Fyllning	1261, 1969
324059	Stenskoning	1076, 1967
324090	Stolpfärgning	1261, 1969
324258	Stenskoning	1261, 1967
324618	Nedgrävning	1064, 1967
324630	Fyllning	1064, 1969
324631	Stenskoning	1064, 1967
324997	stolpe	1064, 1967
325819	Fyllning	1064, 1969
336712	Fyllning	1014, 1969
336713	Stenskoning	1014, 1967
336724	Stolpfärgning	1010, 1969
336734	Fyllning	1010, 1967
336998	Nedgrävning	1013, 1967
337010	Fyllning	1013, 1969
337011	Stenskoning	1013, 1967
337766	Nedgrävning	1007, 1967
337775	Fyllning	1007, 1969
338047	Stenskoning	1061, 1967
338048	Fyllning	1061, 1969
338568	Fyllning	1063, 1969
338569	Stenskoning	1063, 1967
338599	Nedgrävning	1008, 1967
338600	Fyllning	1008, 1969
338601	Stenskoning	1008, 1967
364416	Nedgrävning	1967, 2094
364428	Fyllning	1969, 2094
364429	Stenskoning	1967, 2094

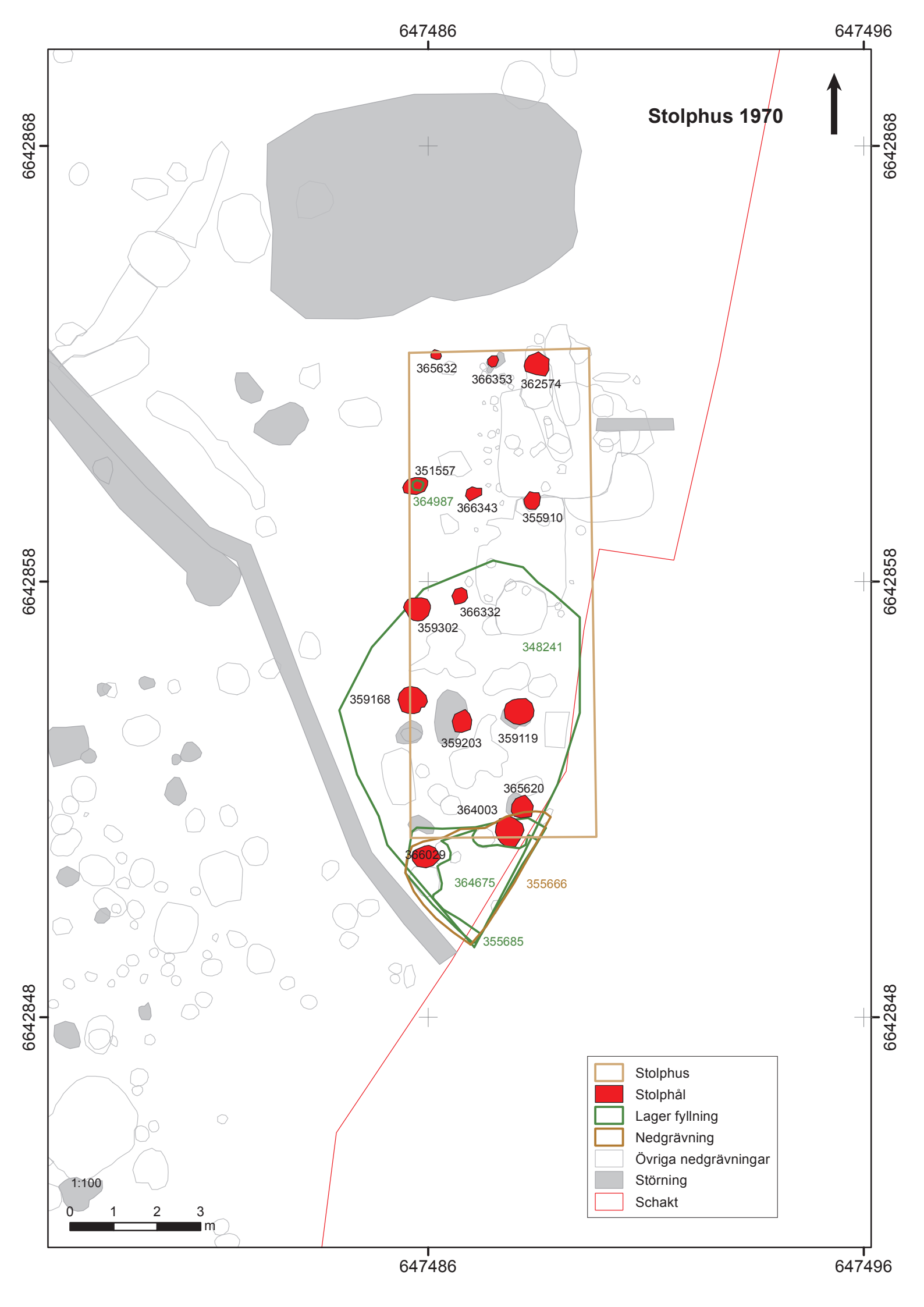
647486
647496
6642868
6642858
6642848
Stolphus 1970
365632
366353
362574
351557
364987
366343
355910
366332
359302
348241
359168
359203
359119
365620
364003
366029
364675
355666
355685
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Nedgrävning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0
1
2
3
m

Stolphus 1970

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	S–N
NIVÅ	26,9 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett flera gropar från efterreformatorisk tid som troligen förstört lämningar i såväl vägglinjer, gavlar som inre del. Lagren kopplade till huset var uppenbarligen delvis omrörda av sentida aktiviteter.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: ≥ 15,7 m Bredd: 6 m Yta: ≥ 94,7 m^2

FUNKTION

Förmodligen har huset haft flera rum och varit **flerfunktionellt**, med förslagsvis en bostadsdel i mitten och arbetsrum vid extremiteterna. Ett mindre rum kan anas i norr utifrån tre stolphål på rad i västöstlig-riktning och längst i söder torde det nedsänkta golvet avspegla ytterligare ett rum.

DATERING

Dateringsspann: 1200–1300 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: 1280–1400 AD, ^{14}C-analys av djurben från stolphål 2141 (Ua-52367).

Destruktion: -

Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen antyder att huset stått under högmedeltid, under förutsättning av det daterade benen verkligen har en koppling till byggnaden. Dateringsspannet har förlagt till en tidig del av bendateringen på grund av de rumsliga relationerna med intilliggande byggnader. Dateringen motsägs inte av bultlåsnyckeln.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under sentida utfyllnadsmassor. Det kunde lokaliseras utifrån flera stolphål med likvärdiga former och dimensioner, en nedgrävd del i söder och flera omrörda golvlager. Stolphålen var i allmänhet 0,25–0,3 meter djupa, förutom de två sydligaste som var 0,4–0,5 meter djupa. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör mestadels till den norra gaveln (2134, 2723, 2724), den yttre västra väggen (2135, 2138, 2140, 2144), de inre väggarna (2136, 2137, 2139, 2141–2143, 2721) samt en del med försänkt golv i söder (2146). Det faktum att både yttre och inre stolphål hade – med två undantag – likvärdiga dimensioner tyder på att samtliga haft en takbärande funktion.

Huset överlagrade de vikingatida grophus 2871 och 2863. I söder och i öster fortsatte det också utanför undersökningsområdet.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar, ett golvlager och någon fyllning hör till konstruktionen (1971). Ett golvlager hör till husets brukningstid (1972), resterande fyllningar till destruktionen (1973). Inga lämningar har kopplats till rituella depositioner.

FYND

Fyndmaterialet härrör nästan uteslutande från de omrörda golvlagren. Det består bl.a. av byggnadsdetaljer, små redskap och en bultlåsnyckel (FV2361). Ett mynt från troligen 1600-talet tolkats som ett inslag från överlagrande kontexter. Dessutom fanns drygt 550 gram djurben (se osteologi nedan).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
2700	Bryne	Sandsten	2	Hantverk och produktion
2744	Bränd lera	Bränd lera	3	Obestämt
2638	Föremål	Glas	1	Obestämt
2653	Harts	Harts	1	Obestämt
2323	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
2230	Infodring	Smält lera	1	Teknisk keramik
2306	Klump	Järn	1	Obestämt
1977	Knivskidesbeslag	Cu-leg	1	Hantverk och produktion
2021	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
2324	Nit	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
2361	Nyckel	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
2231	Smält lera	Smält lera	4	Hantverk och produktion
2308	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
2316	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
2327	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
2349	Spik	Järn	2	Byggnadsdetaljer och monument
2318	Sölja	Cu-leg	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
2335	Ten	Järn	1	Obestämt
2709	Vridkvarn	Glimmerskiffer	1	Husgeråd och livsmedel

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-52367	630±29	1295 AD–1390 AD	1280 AD–1400 AD	FV11640	Obränt ben/ nöt	360022	Fyllning

Osteologi: Identifierade arter är häst, nöt, svin samt får/get.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

Hus 1970 vid Storgården centrala. Huset var enskeppigt, flerfunktionellt och härrör från 1200-talet. Foto från söder: Jonna Sarén Lundahl, Upplandsmuseet.

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1971	Stolphus_Konstruktion	1970
1972	Stolphus_Brukning	1970
1973	Stolphus_Destruktion	1970
2134	Stolphål	1970
2135	Stolphål	1970
2136	Stolphål	1970
2137	Stolphål	1970
2138	Stolphål	1970
2139	Stolphål	1970
2140	Stolphål	1970
2141	Stolphål	1970
2142	Stolphål	1970
2143	Stolphål	1970
2144	Stolphål	1970
2146	Grop	1970
2721	Stolphål	1970
2723	Stolphål	1970
2724	Stolphål	1970
348241	Golvlager	1970, 1972
351557	Nedgrävning	1971, 2135
355666	Nedgrävning	1971, 2146
355685	Golvlager	1972, 2146
355910	Nedgrävning	1971, 2139
355921	Fyllning	1973, 2139
355922	Stenskoning	1971, 2139
359119	Nedgrävning	1971, 2141
359168	Nedgrävning	1971, 2140
359203	Nedgrävning	1971, 2721
359302	Nedgrävning	1971, 2138
359464	Fyllning	1973, 2140
359680	Fyllning	1973, 2138
359681	Stenskoning	1971, 2138
360022	Fyllning	1973, 2141
360297	Stenskoning	1971, 2141
362574	Nedgrävning	1971, 2134
362586	Fyllning	1973, 2134
364003	Nedgrävning	1971, 2143
364031	Fyllning	1973, 2143
364032	Stenskoning	1971, 2143
364594	Fyllning	1971, 2135
364675	Golvlager	1971, 2146
364987	Fyllning	1973, 2135
364995	Stenskoning	1971, 2135
365620	Nedgrävning	1971, 2142
365630	Fyllning	1973, 2142
365632	Nedgrävning	1971, 2723
365640	Fyllning	1973, 2723
366029	Nedgrävning	1971, 2144
366049	Fyllning	1973, 2144

Idnr	Typ	Kontextgrupp
366316	Fyllning	1973, 2721
366317	Stenskoning	1971, 2721
366332	Nedgrävning	1971, 2137
366341	Fyllning	1973, 2137
366342	Stenskoning	1971, 2137
366343	Nedgrävning	1971, 2136
366351	Fyllning	1973, 2136
366352	Stenskoning	1971, 2136
366353	Nedgrävning	1971, 2724
366360	Fyllning	1973, 2724

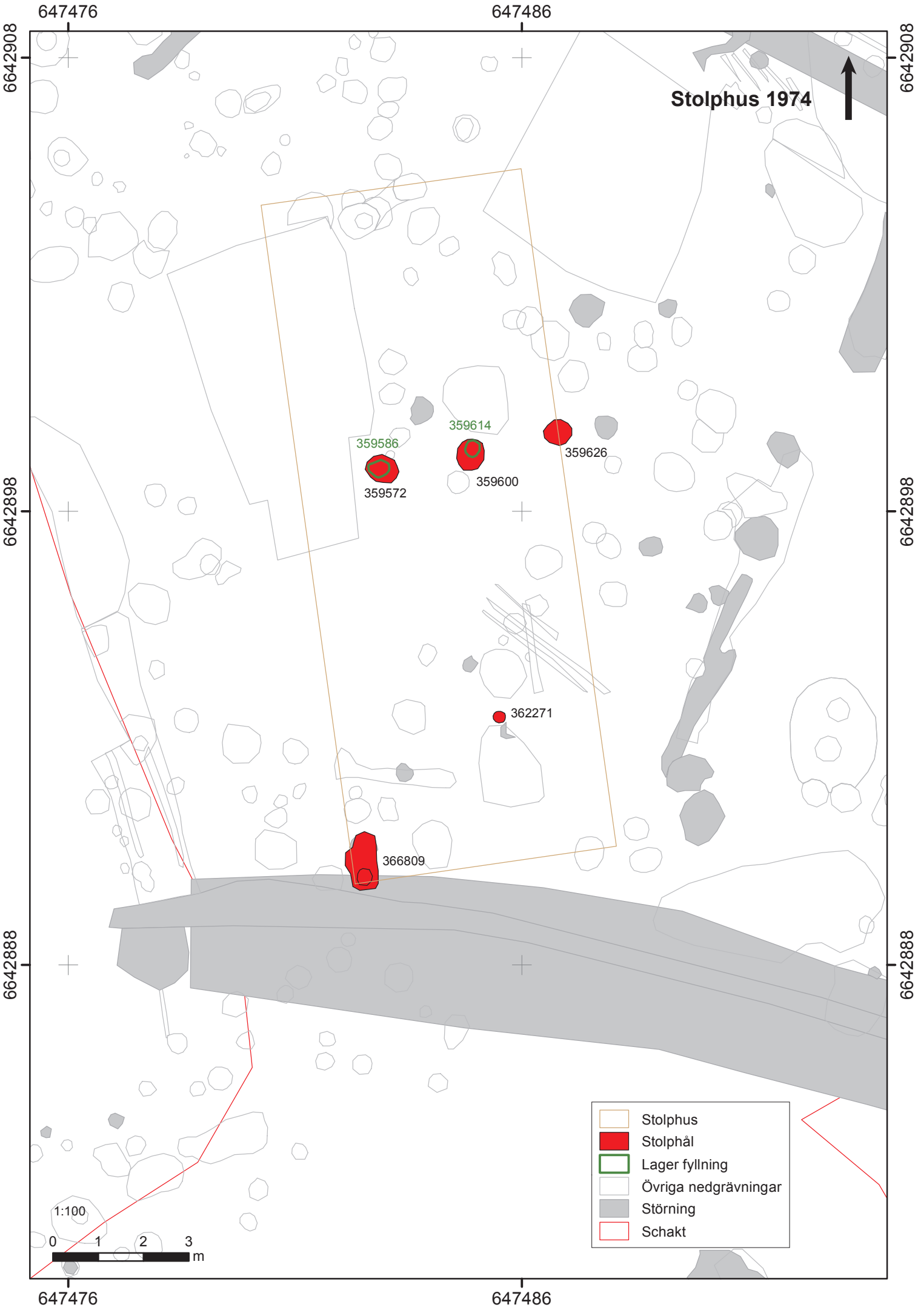
647476
647486
6642908
6642898
6642888
Stolphus 1974
359614
359586
359572
359600
359626
362271
366809
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0
1
2
3
m

Stolphus 1974

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SSO-NNV
NIVÅ	26,6 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett par sentida källare (1889, 1911) och några sentida gropar som förmodligen förstört lämningar i vägglinjer, gavlar och inre takbärande konstruktion. Dessutom kan ytterligare lämningar ha funnits under ett par stubbar som inte gick att avlägsna.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär? Längd: 15,1 m Bredd: 5,8 m Yta: 87,6 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2 m Spannlängd: 5,7 m

FUNKTION

Storlek och form antyder att huset varit **flerfunktionellt**.

DATERING

Dateringsspann: 700 – 800 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Huset är typologiskt väldigt likt hus 5004 och 5005 från Veterinärvillan, samt hus 7 och 8 från Skuttunge (Seiler & Östling 2008). Dessa byggnaden är daterade inom spannet vendeltid–äldre vikingatid, med en tyngdpunkt under 650–800 e.Kr. Eftersom hus 1974 överlagrade hus 1978 från mellersta vendeltid dateras det till 700-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet, dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under gårdsplan 1890. Det kunde lokaliseras utifrån fem stolphål med likvärdiga dimensioner, former och fyllningar. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. Stolphålen hör till två bockpar (1897, 1898, 2148) samt till den östra långsidan (1896) och den norra gaveln (2147).

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och vissa fyllningar hör till konstruktionen (1975). Resterande fyllningar och stolpfärgningar hör till destruktionen (1977). Inga lämningar har kopplats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

Några djurben påträffades (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: Sammanlagt finns 23,8 gram obrända ben från huslämningen. Samtliga härrör från en fyllning med koppling till konstruktionen. Den representerade arten är nöt.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1975	Stolphus_Konstruktion	1974
1976	Stolphus_Brukning	1974
1977	Stolphus_Destruktion	1974
1896	Stolphål	1974
1897	Stolphål	1974
1898	Stolphål	1974
2147	Stolphål	1974
2148	Stolphål	1974
359572	Nedgrävning	1897, 1975
359585	Fyllning	1897, 1975
359586	stolpfärgning	1897, 1977
359600	Nedgrävning	1898, 1975
359613	Fyllning	1898, 1975
359614	stolpfärgning	1898, 1977
359626	Nedgrävning	1896, 1975
359637	Fyllning	1896, 1977
362271	Nedgrävning	1975, 2148
362388	Fyllning	1977, 2148
366809	Nedgrävning	1975, 2147
1002329	Fyllning	1977, 2147

647516
647526
Stolphus 1981
6643028
6643018
6643008
255500
253505
269728
255344
stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
m

Stolphus 1981

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolphus
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	NNO–SSV
NIVÅ	24,00 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden framkom under gräsbevuxen tomtmark. Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup. Ett av stolphålen (3989) överlagrades i västra kanten av en härd (5408). Byggnaden låg i en anläggningstät del av området strax söder om den så kallade GUSK-ladan.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och raka gavlar. Längd: 3,35 meter Bredd: 3,25 meter Yta: uppskattad till 11 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	-

FUNKTION

Utifrån rådande tolkning av hustypen bedöms den som **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 400 – 550 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion:

Sammantagen datering

Inga dateringar föreligger från den aktuella byggnaden. Ett av stolphålen (3989) i Hus 1981 var stratigrafiskt överlagrat av härden 5408. Den enskilda härden har ej daterats, men den ingår i ett härdområde (5286) med vid datering till vendel/vikingatid. Hus 1981 bör således vara äldre än så. Omkring 100 meter söderut hittades ytterligare tre hörnstolphus. Två av dessa (3698 och 6398) har ^{14}C-daterats till folkvandringstid. Utifrån dessa båda byggnaders dateringar antas 1981 vara ungefär samtida.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade. Sektionen dokumenterades med ritning varefter även den andra halvan undersöktes.

BESKRIVNING

Hus 1981 påträffades inom en anläggningstät yta i norra delen av område GUSK. Huset identifierades först under efterarbetsfasen. Byggnaden var ett så kallat fyrstolpshus (hörnstolpshus) där taket troligen burits upp av väggstolparna. Avståndet mellan de två paren var cirka 3,25–3,35 meter. Samtliga fyra stolphål som tolkades ingå i byggnaden undersöktes. Stolphålen hade en diameter som varierade från 0,30×0,39 meter till 0,55×0,55 meter. Stolphålens djup var mellan 0,24 meter och 0,40 meter. De sekundära fyllningarna i stolphålen bestod av gråbrun sandig silt. I ett av stolphålen var fyllningen lätt sotinblandad. Byggnadens utbredning sammanföll delvis med den fyra andra stolphus; 3949, 3958, 3960, 3965. Den stratigrafiska relationen mellan 1981 och dessa hus kunde ej klargöras då inga av de ingående stolphålen överlagrade varandra.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till stolphålen kopplas till husets konstruktionsfas. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Fyndmaterialet utgörs av ett mindre benfragment, se osteologi nedan.

ANALYSER

^{14}C:-

Osteologi:

Ett mindre (0,2g), obestämbart benfragment (FV5310) av däggdjur från ett av stolphålen.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Kontextgrupp**
3987	Stolphål	1981
3988	Stolphål	1981
3989	Stolphål	1981
3990	Stolphål	1981
253505	Nedgrävning	3987
255344	Nedgrävning	3988
255500	Nedgrävning	3989
257947	Lager fyllning	3989
269728	Nedgrävning	3990
269750	Lager fyllning	3990
270299	Lager fyllning	3987
270309	Lager fyllning	3988

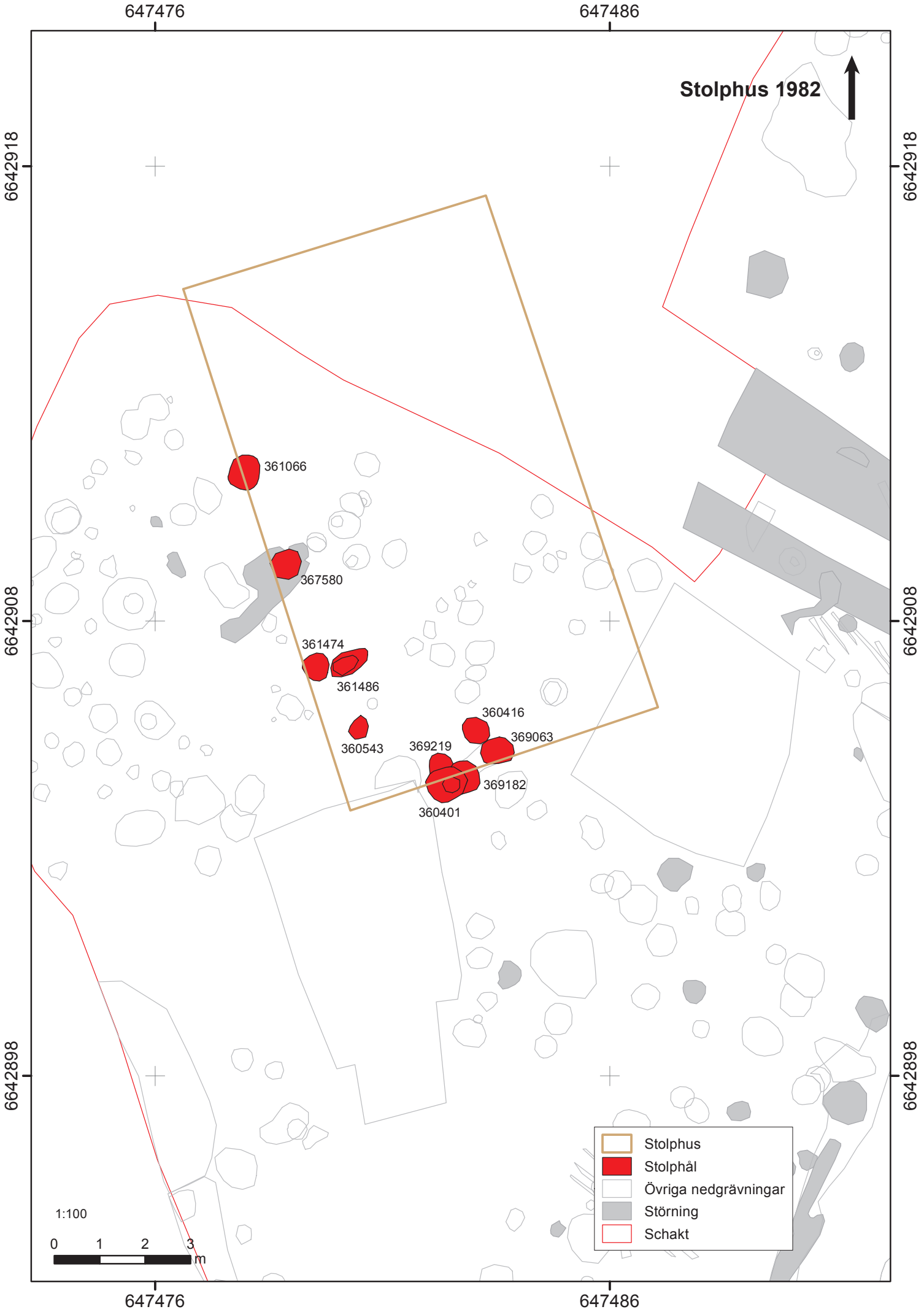
647476
647486
6642918
6642908
6642898
Stolphus 1982
361066
367580
361474
361486
360543
360416
369063
369219
369182
360401
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3 m

Stolphus 1982

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SO–NV
NIVÅ	26,3 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett par sentida källare (1889, 1911) och några sentida gropar som förmodligen förstört lämningar i vägglinjerna och i den södra gaveln. Dessutom kan ytterligare lämningar ha funnits under en stubbe som inte gick att avlägsna.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: ≥ 12 m Bredd: 7 m Yta: 60,1 m^2

FUNKTION

Läget i anslutning till bostadshuset 1990, den enskeppiga planlösningen samt avsaknaden av fynd tyder på att hus 1982 fungerat som **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 800–1000 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Hus 1982 antas utifrån läget vara samtida med hus 1990, daterat till 800-/900-tal. Hus 1982 torde också höra till dessa århundraden.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet, dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under gårdsplan 1890. Det kunde lokaliseras utifrån ett tiotal stolphål med likvärdiga dimensioner, stenskoningar och fyllningar. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör mestadels till den västra långsidan (2154, 2155, 2157) med en trolig indragen ingång (2241, 2242), samt till den södra gaveln (2156, 2243–2246). Inom husets utbredning finns ett antal stolphål som inte blev undersökta. Troligen hör åtminstone några av dem till byggnaden. Huset fortsatte utanför det undersökta området i nordväst.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och stenskoningar hör till konstruktionen (1983), fyllningarna hör till destruktionen (1985). Flera omstolpningar kunde konstateras vid den södra gaveln. Inga lämningar har kopplats till brukningen eller rituella depositioner

FYND

I stolphål 2154 fanns en mindre mängd bränd lera (FV2757).

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: -

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1983	Stolphus_Konstruktion	1982
1984	Stolphus_Brukning	1982
1985	Stolphus_Destruktion	1982
2154	Stolphål	1982
2155	Stolphål	1982
2156	Stolphål	1982
2157	Stolphål	1982
2241	Stolphål	1982
2242	Stolphål	1982
2243	Stolphål	1982
2244	Stolphål	1982
2245	Stolphål	1982
2246	Stolphål	1982
360401	Nedgrävning	1983, 2246
360416	Nedgrävning	1983, 2243
360543	Nedgrävning	1983, 2241
361066	Nedgrävning	1983, 2157
361474	Nedgrävning	1983, 2154
361486	Nedgrävning	1983, 2242
364950	Fyllning	1985, 2157
364951	Stenskoning	1983, 2157
367580	Nedgrävning	1983, 2155
368237	Fyllning	1985, 2154
368240	Fyllning	1985, 2155
368244	Stenskoning	1983, 2154
369063	Nedgrävning	1983, 2156
369074	Fyllning	1985, 2156
369076	Stenskoning	1983, 2156
369169	Fyllning	1985, 2241
369182	Nedgrävning	1983, 2245
369194	Fyllning	1985, 2245
369209	Fyllning	1985, 2246
369210	Stenskoning	1983, 2246
369219	Nedgrävning	1983, 2244
369228	Fyllning	1985, 2244
369337	Fyllning	1985, 2242
369415	Stenskoning	1983, 2242
369445	Fyllning	1985, 2243

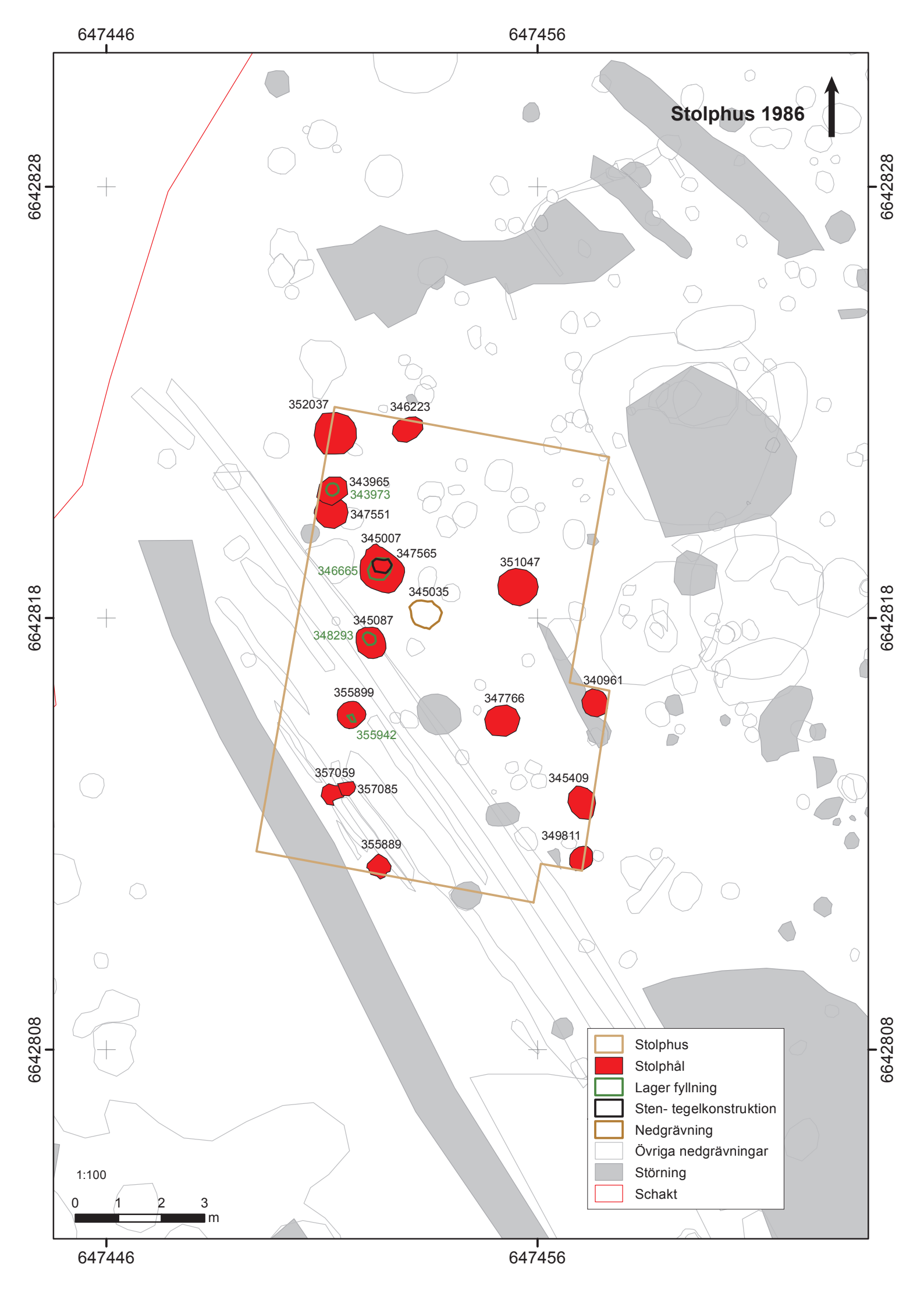
647446
647456
6642828
6642818
6642808
Stolphus 1986
352037
346223
343965
343973
347551
345007
347565
346665
351047
345035
345087
348293
340961
355899
347766
355942
357059
357085
345409
349811
355889
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Nedgrävning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
m

Stolphus 1986

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SSV–NNO
NIVÅ	25,4–25,6 m ö.h., högst i norr
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I höjd med husets södra och nordöstra delar fanns ett VA-schakt, lämningar efter en äldre väg (2793) samt en medeltida brunn (2000) som antagligen förstört lämningar hörande till byggnaden.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 10,5 m Bredd: 6,4 m Yta: 72 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 3,2 m Spannlängd: 3,4 m

FUNKTION

Förekomsten av en möjlig våning, spår av matlagning samt de talrika rituella depositionerna är starka indikationer på att huset främst fungerat som **bostad**. Man kan inte utesluta att det även varit flerfunktionellt.

DATERING

Dateringsspann: 1000–1175 e.Kr.

Konstruktion: 1690–1960 AD, ^{14}C-analys av en stolprest i stolphål 2163 (Ua-31785). Denna datering anses vara alltför sentida och bero på att provet kontaminerats.

Brukning: -

Destruktion: Tre dubbla helkammar (FV1834, FV1841, FV1903) deponerade i två olika stolphål i samband med att huset övergivits daterar destruktionen till 1100-talet.

Sammantagen datering: Fyndbilden visar att huset stått fram till någon gång under 1100-talet. Med tanke på den kraftiga konstruktionen och spår av omstolpningar kan man ana att byggnaden stått under minst 100 år, möjligen längre. Stora likheter med hus 1937 som övergavs vid samma tid och byggdes i början av 1000-talet medför att hus 1986 dateras till 1000–1175 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet. Det framkom vid schaktning under odlingsyta 1207. Det kunde lokaliseras utifrån ett femtontal stolphål med likvärdiga former, dimensioner, stenskoningar och fyllningar. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör till husets södra gavel (2162) och inre struktur. Fem mycket kraftiga takbärande stolphål antyder att byggnaden haft en högre del, möjligen en våning (2163, 2164, 2168–2170). En ingång kan skönjas i nordväst (2171–2173) medan utdragna stolphål i sydost kan avspegla en trappa (2165–2167). Invid ett takbärande stolphål fanns också en grund offergrop (2176).

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar, stolprester och vissa fyllningar hör till konstruktionen (1987). En omstolpning vid ingången indikerar troligen en ombyggnad. Resterande fyllningar och

stolpfärgningar samt offergropen hör till destruktionen (1989). Inga lämningar har kopplats till brukningen. Ett stort antal föremål (se nedan) samt ett nötkranium utgör rituella depositioner.

FYND

Fyndmaterialet härrör nästan uteslutande från destruktionsskedet. Ett stort antal föremål har uppenbarligen rituellt deponerats i samband med att huset övergivits. Det rör sig om tre kammar (FV1834, FV1841, FV1903), en spatel (FV1840), ett beslag av Cu-legering (FV1844) och en kniv (FV1906) fördelade mellan flera stolphål. I offergropen fanns dessutom ett par beslag av Cu-legering (FV1900, FV1905), en järnten (FV1910) och två filar (FV1908, FV1909). Längst ner i det största takbärande stolphålet låg ett stort, platt och hugget stycke av sandsten (FV1997).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1900	Beslag	Cu-leg	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1844	Beslag	Cu-leg	1	Obestämt
1905	Beslag	Cu-leg	1	Obestämt
1908	Fil	Järn	1	Hantverk och produktion
1909	Fil	Järn	1	Hantverk och produktion
2661	Fossil	Kalksten	1	Obestämt
1997	Föremål	Sandsten	1	Byggnadsdetaljer och monument
1858	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
1834	Kam	Ben	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1841	Kam	Ben	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1903	Kam	Ben	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1906	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
3548	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3556	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3557	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2203	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
2205	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
2218	Smält lera	Smält lera	1	Hantverk och produktion
1840	Spatel	Ben	1	Vetenskap och rättsväsende
1910	Ten	Järn	1	Obestämt

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31785	52±30	1690 AD–1960 AD	1690 AD–1960 AD	356385	Ved/Tall	355942	Stolpfärgning

Osteologi:

I stolphålsfyllningarna påträffades ett relativt stort och artrikt benmaterial. Artfördelningen är relativt jämn mellan de vanligaste boskapsdjuren med nötkreatur (38 %) som mest frekvent förekommande art följt av får och get (31 %) samt svin (26 %). Utöver häst och hund förekommer även ben från tamhöns, gås, gräsand, skogsduva och karpfisk. Den anatomiska fördelningen skiljer sig från flera andra hus genom en större andel ben från huvudet (47 %), men i övrigt en jämn fördelning mellan övre (19 %) och nedre extremitet (22 %). I en stolpfärgning (348293) hittades stora delar av ett kranium från nötkreatur, vilket troligen utgör en rituell deposition i samband med husets rivning. Liknande depositioner av skallar av nötkreatur i stolphål finns från andra hus (2095) i Gamla Uppsala och flera andra platser som ceremonihuset i Uppåkra. Gnagmärken är frekvent (22 %) förekommande på benen från huset liksom är fallet för flera andra stolphus från delområdet.

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
356385	Träkol	Tall	Kärnved	355942	Lager fyllning

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
1986	*Stolphus*	345915	bakgrundsbrus/matlagning
1986	*Stolphus*	348304	
1986	*Stolphus*	351526	bakgrundsbrus/matlagning
1986	*Stolphus*	352811	bakgrundsbrus/matlagning
1986	*Stolphus*	356384	

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT
OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1987	Stolphus_Konstruktion	1986
1988	Stolphus_Brukning	1986
1989	Stolphus_Destruktion	1986
2160	Stolphål	1986
2161	Stolphål	1986
2162	Stolphål	1986
2163	Stolphål	1986
2164	Stolphål	1986
2165	Stolphål	1986
2166	Stolphål	1986
2167	Stolphål	1986
2168	Stolphål	1986
2169	Stolphål	1986
2170	Stolphål	1986
2171	Stolphål	1986
2172	Stolphål	1986
2173	Stolphål	1986
2174	Stolphål	1986
2176	Grop	1986
340961	Nedgrävning	1987, 2167
343965	Nedgrävning	1987, 2172
343973	Stolpfärgning	1989, 2172
345007	Nedgrävning	1987, 2169
345034	Fyllning	1987, 2169
345035	Nedgrävning	1989, 2176
345056	Fyllning	1989, 2176
345087	Nedgrävning	1987, 2168
345102	Fyllning	1987, 2168
345409	Nedgrävning	1987, 2166
345425	Fyllning	1989, 2166
346212	Fyllning	1987, 2172
346223	Nedgrävning	1987, 2174
346232	Fyllning	1989, 2174
346447	Planka	1987, 2169
346665	Fyllning	1989, 2169
346704	Stenskoning	1987, 2174
346705	Fyllning	1987, 2174

Idnr	Typ	Kontextgrupp
346766	Stolpe	1987, 2169
347551	Nedgrävning	1987, 2171
347560	Fyllning	1989, 2171
347565	Stolpstöd	1987, 2169
347587	Stenpackning	1989, 2176
347766	Nedgrävning	1987, 2164
347777	Fyllning	1989, 2164
347949	Stenskoning	1987, 2164
348293	Stolpfärgning	1989, 2168
349811	Nedgrävning	1987, 2165
349826	Fyllning	1989, 2165
349871	Stenskoning	1987, 2165
351047	Nedgrävning	1987, 2170
351061	Fyllning	1989, 2170
351062	Stenansamling	1989, 2170
352037	Nedgrävning	1987, 2173
352050	Fyllning	1989, 2173
352051	Stenskoning	1987, 2173
352090	Fyllning	1989, 2167
352091	Stenskoning	1987, 2167
352181	Fyllning	1989, 2173
355889	Nedgrävning	1987, 2162
355897	Fyllning	1989, 2162
355898	Stenskoning	1987, 2162
355899	Nedgrävning	1987, 2163
355908	Fyllning	1987, 2163
355909	Stenskoning	1987, 2163
355942	Stolpfärgning	1989, 2163
357059	Nedgrävning	1987, 2160
357072	Fyllning	1987, 2160
357073	Stolpstöd	1987, 2160
357085	Nedgrävning	1987, 2161
357096	Fyllning	1989, 2161
1007944	Stenskoning	1987, 2161

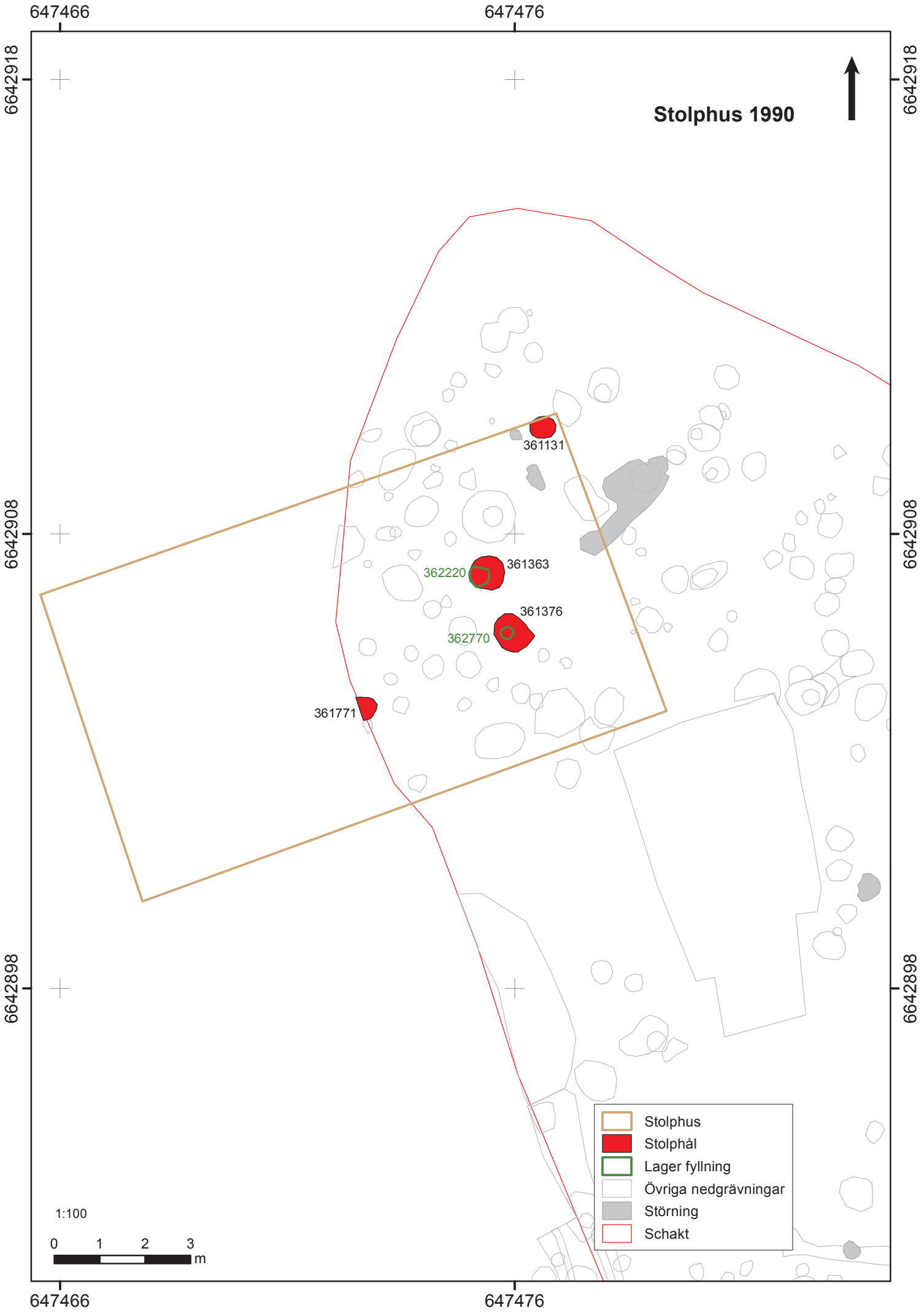
647466
647476
6642918
6642908
6642898
Stolphus 1990
361131
362220
361363
361376
362770
361771
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
m

Stolphus 1990

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	26,3 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns några sentida gropar som kan ha förstört lämningar i vägglinjerna och i den nordöstra gaveln.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: ≥ 5,9 m Bredd: 7 m Yta: ≥ 41,8 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,5 m Spannlängd: 3,5 m

FUNKTION

Storlek samt spår av matlagning och djurben antyder att huset främst fungerat som **bostad**.

DATERING

Dateringsspann: 800–1000 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: 780–1000 AD, ^{14}C-analys av sädeskorn i stolphål 1900 (Ua-31670).

Destruktion: -

Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen antyder att huset stått under vikingatiden. Denna datering motsägs inte av husets typologiska drag.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet, dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under gårdsplan 1890. Det kunde lokaliseras utifrån fyra symetriskt placerade stolphål med likvärdiga dimensioner, former och fyllningar. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör mestadels till två bockpar (1900, 1902, 2158, 2159). Inom husets utbredning finns ett antal stolphål som inte blev undersökta. Troligen hör åtminstone några av dem till byggnaden. Huset fortsatte utanför det undersökta området i sydväst.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och ett par fyllningar hör till konstruktionen (1991), övriga fyllningar och stolpfärgningar hör till destruktionen (1993). Inga lämningar har kopplats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

I stolphål 1902 fanns ett fragment av kvarnsten (FV2737) och en bit av ämnesjärn (FV2859), och i stolphål 2159 fanns en krok av järn (FV2587). Dessutom påträffades djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analyser:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31670	1127±33	885AD-975AD	780AD-1000AD	362371	Bränt sädeskorn/Skalkorn	362220	Fyllning

Osteologi: Sammanlagt finns 42,7 gram obrända ben från huslämningen. De härrör från nästan uteslutande från fyllningar med koppling till destruktionen. De representerade arterna är svin samt får/get.

Vedart: -

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
1990	*Stolphus*	362779	
1990	*Stolphus*	362371	Bakgrundsbrus/matlagning

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1991	Stolphus_Konstruktion	1990
1992	Stolphus_Brukning	1990
1993	Stolphus_Destruktion	1990
1900	Stolphål	1990
1902	Stolphål	1990
2158	Stolphål	1990
2159	Stolphål	1990
361131	Nedgrävning	1991, 2158
361363	Nedgrävning	1900, 1991
361376	Nedgrävning	1991, 2159
361771	Nedgrävning	1902, 1991
362219	Fyllning	1900, 1991
362220	stolpfärgning	1900, 1993
362768	Fyllning	1991, 2159
362770	stolpfärgning	1993, 2159
362932	Fyllning	1902, 1993
367560	Fyllning	1993, 2158

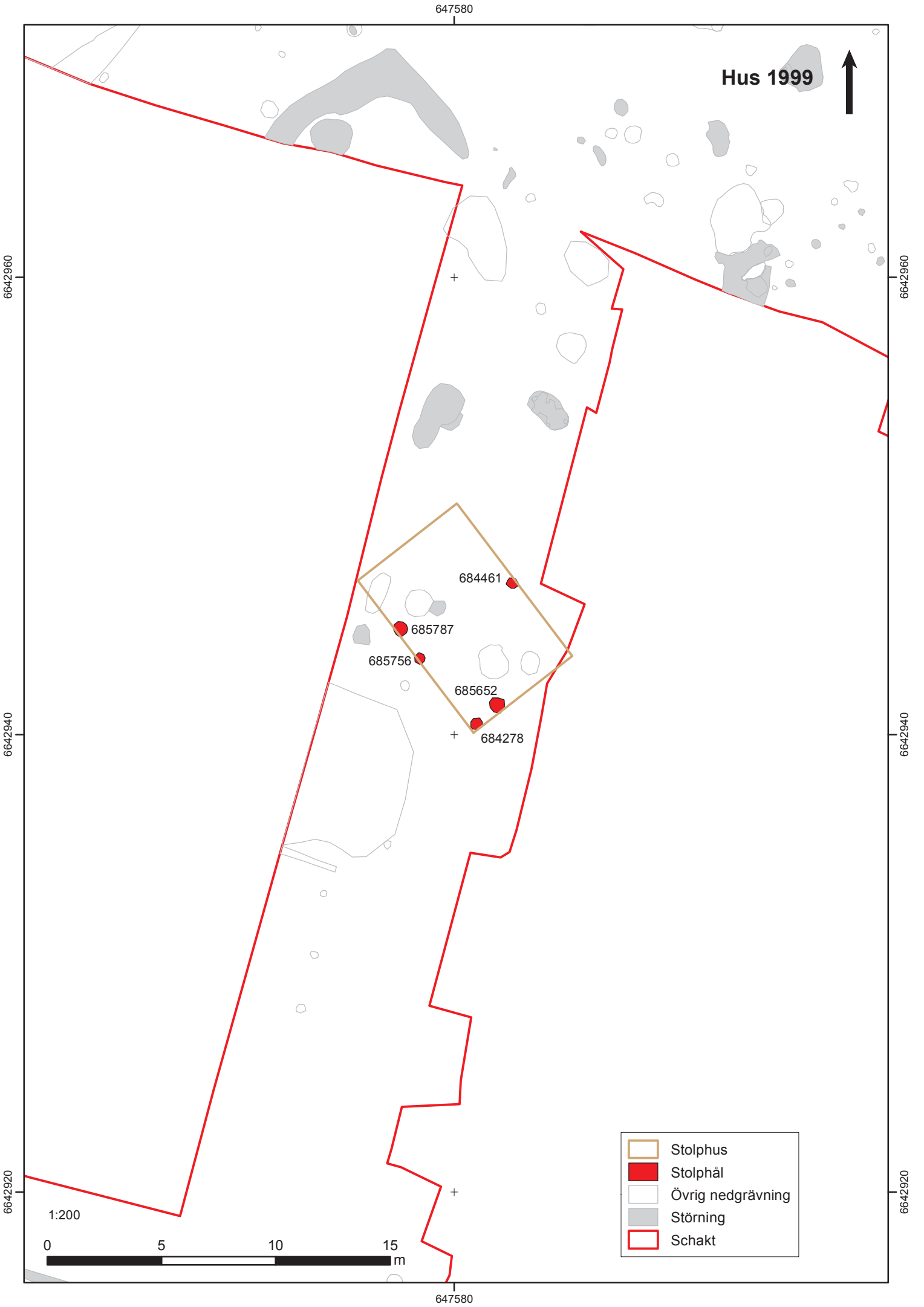
647580
Hus 1999
6642960
6642940
6642920
684461
685787
685756
685652
684278
Stolphus
Stolphål
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m
647580

Stolphus 1999

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	NV–SO
NIVÅ	27–27,7 m ö.h. (högst i norr)
UNDERLAG	Silt i söder, siltig morän i norr
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var skadade av tidigare odling på platsen.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 8,4 m Bredd: 5,3 m Yta: 45,8 m^2

FUNKTION

Husets funktion är **obestämd** på grund av det begränsade materialet. Utifrån läget inom gravfältet, närheten till flera rituella ytor och den förmodade dateringen till yngre järnålder kan man inte utesluta att huset fungerat som kult- eller dödshus.

DATERING

Dateringsspann: 550–650 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Huslämningen överlagrades delvis av grav 6115 som ^{14}C-daterats till 600–700-tal e.Kr. Dessa stratigrafiska förhållanden, den enskeppiga konstruktionen samt ett fynd av järnkrok i en fyllning ger en datering till tidig vendeltid, 550–650 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet, dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under matjorden. Det kunde lokaliseras utifrån fem stolphål med likvärdiga dimensioner, stenskoningar och fyllningar. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör mestadels till husets långsidor och den sydöstra gaveln. Möjligen kan stolphålen vid långsidorna markera ingångar.

De bevarade stolphålen var allmänt grunda. Förmodligen har fler stolphål ursprungligen hört till huslämningen men dessa har förstörts helt av odling på platsen. Alternativt uppmärksammades inte fler stolphål i husets norr del i höjd med stenig morän. Huset fortsatte utanför det undersökta området i sydväst.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och stenskoningar hör till konstruktionen, fyllningarna hör till destruktionen. Inga lämningar har kopplats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

I fyllningen i stolphål 1998 fanns en krok av järn (FC450).

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: -

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

	Typ	Kontextgrupp
1994	Stolphål	1999
1995	Stolphål	1999
1996	Stolphål	1999
1997	Stolphål	1999
1998	Stolphål	1999
685659	Fyllning	1997
685660	Fyllning	1996
685739	Fyllning	1998
686301	Fyllning	1995
686454	Fyllning	1994
684278	Nedgrävning	1996
684461	Nedgrävning	1998
685652	Nedgrävning	1997
685756	Nedgrävning	1995
685787	Nedgrävning	1994
685661	Stenskoning	1996
686302	Stenskoning	1995
686455	Stenskoning	1994
1000329	Stenskoning	1998
1000330	Stenskoning	1997

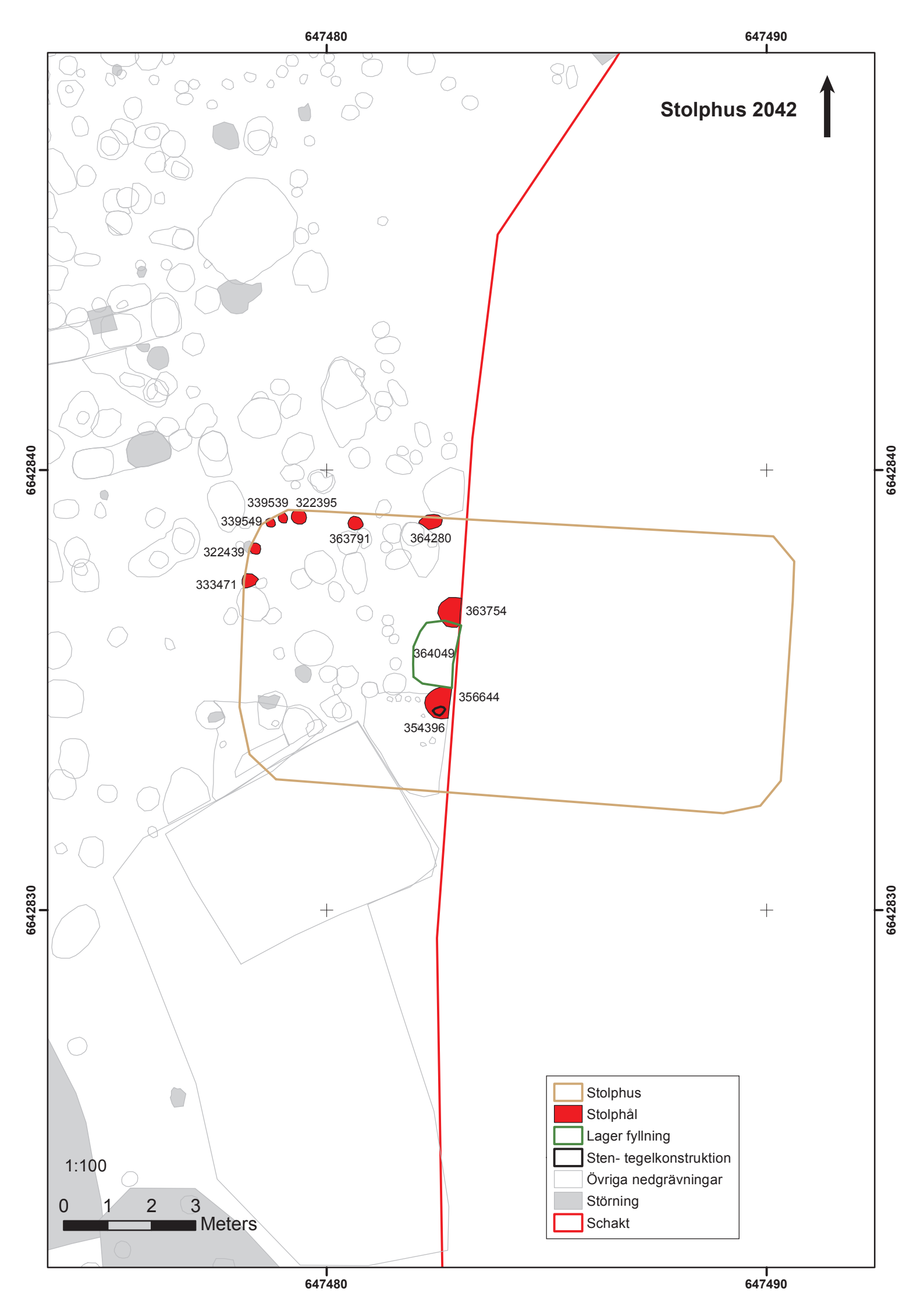
647480
647490
Stolphus 2042
6642840
6642830
339539
322395
339549
363791
364280
322439
333471
363754
364049
356644
354396
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 2042

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	V–O
NIVÅ	27 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Husets sydvästra del var förstörd av byggnad 1209.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär? Längd: ≥ 5,8 m Bredd: 6,1 m Yta: ≥ 28,8 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,1 m Spannlängd: -

FUNKTION

Fyndmaterial antyder att huset fungerat som **bostad**. Husets totala längd och planlösning är okänd men förmodligen har byggnaden varit flerfunktionell.

DATERING

Dateringsspann: 1300–1400 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Huset överlagrade grophus 2867 från 800-tal och överlagrades av gårdsplan 1174 från 1800-tal. Hus 2042 kan inte härröra från perioden 900-/1200-tal eftersom andra daterade stolphus stod på samma plats under denna period. Orienteringen antyder en samtidighet med hus 1970 från 1300-talet, ett tiotal meter längre norrut. Den totala avsaknaden av tegel i fyllningarna och golvlagret tyder visserligen på en datering äldre än 1300-tal, men även hus 1970 saknade tegel. Hus 2042 dateras därför till 1300-tal, även om dateringen är osäker. Den erhållna ^{14}C-dateringen anser vara för ung, dels med tanke på avsaknaden av tegel, dels på grund av att husen från 1600-tal och framåt har en annan orientering.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under gårdsplan 1200. Det kunde lokaliseras utifrån ett par stenskodda stolphål som hörde till ett bockpar (2956, 2958). Mellan dessa fanns rester efter ett golv (2667). Ytterligare sju mindre stolphål hör till den norra långsidan och den västra gaveln. Den senare verkar ha haft rundade hörn. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget, förutom ett takbärande stolphål som var grävt genom grophus 2867. Huset fortsatte i öster utanför schaktet.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och stenskoningar hör till konstruktionen (2959). Golvlagret hör till brukningen (2960) och fyllningarna hör till destruktionen (2961). Det möjliga hänget till amulettring tolkas som en rituell deposition.

FYND

I stolphål 2956 fanns ett möjligt hänge till amulettring (FV2433) och mindre mängder smält lera (FV2659). I golvlager 2667 påträffades ett fragment av järnyxa (FV2431).

ANALYSER

^{14}C-analys:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-53047	167±26	1660 AD–1950 AD	1660 AD–2012 AD	364061	Ved/Tall	364049	Golvlager

Osteologi: -

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
364061	Ved	Tall	Kärnved	364049	Golvlager

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2959	Stolphus_Konstruktion	2042
2960	Stolphus_Brukning	2042
2961	Stolphus_Destruktion	2042
929	Stolphål	2042
938	Stolphål	2042
939	Stolphål	2042
940	Stolphål	2042
942	Stolphål	2042
2667	Golv	2042
2955	Stolphål	2042
2956	Stolphål	2042
2957	Stolphål	2042
2958	Stolphål	2042
322395	Nedgrävning	938, 2959
322439	Nedgrävning	942, 2959
333471	Nedgrävning	929, 2959
333483	Fyllning	929, 2961
339539	Nedgrävning	939, 2959
339549	Nedgrävning	940, 2959
340281	Fyllning	938, 2961
340301	Fyllning	939, 2961
340312	Fyllning	940, 2961
340324	Fyllning	942, 2961
354396	stolpstöd	2958, 2959

Idnr	Typ	Kontextgrupp
356644	Nedgrävning	2958, 2959
356658	Fyllning	2958, 2961
363754	Nedgrävning	2956, 2959
363766	Fyllning	2956, 2961
363767	Stenskoning	2956, 2959
363791	Nedgrävning	2957, 2959
364049	Golvlager	2667, 2960
364104	Fyllning	2957, 2961
364280	Nedgrävning	2955, 2959
365734	Fyllning	2955, 2961

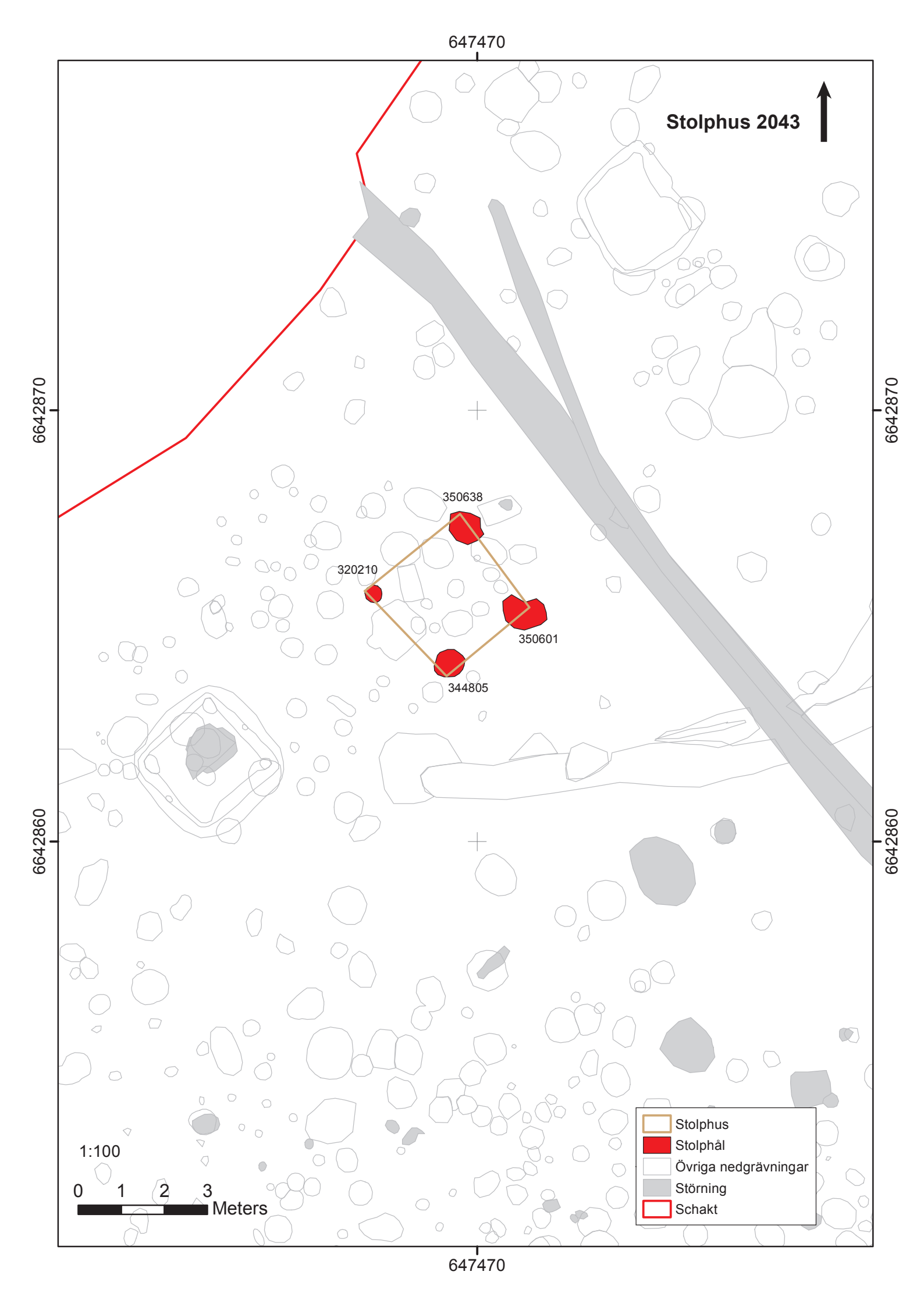
647470
Stolphus 2043
6642870
6642860
350638
320210
350601
344805
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
647470

Stolphus 2043

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolpshus
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	25,7 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var välbevarade.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Kvadratiskt Längd: 2,8 m Bredd: 2,5 m Yta: 7 m^2

FUNKTION

Storlek och planlösning antyder att huset främst fungerat som **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 300–430 e.Kr.
Konstruktion: -
Brukning: -
Destruktion: -
Sammantagen datering: Huset är svårdaterat eftersom det inte blev undersökt eller provtaget. Orienteringen och läget antyder att det rör sig om en byggnad som föregått etableringen av den folkvandringstida gårdsbebyggelsen på platsen, i form av bl.a. hus 1925 och hus 1929. Av denna anledning placeras hus 2043 i sen romersk järnålder–tidig folkvandringstid.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Lämningarna blev inte undersökta utan karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under byggnad 1266. Det kunde lokaliseras utifrån fyra stolphål med likvärdiga dimensioner i plan. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör till husets hörn.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar hör till konstruktionsskedet, inga ytterligare handlingar kan beskrivas eftersom lämningarna inte blev undersökta.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C-analys: -
Vedart: -
Makrofossil: -
Osteologi: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
320210	Stolphål	2043
344805	Stolphål	2043
350601	Stolphål	2043
350638	Stolphål	2043

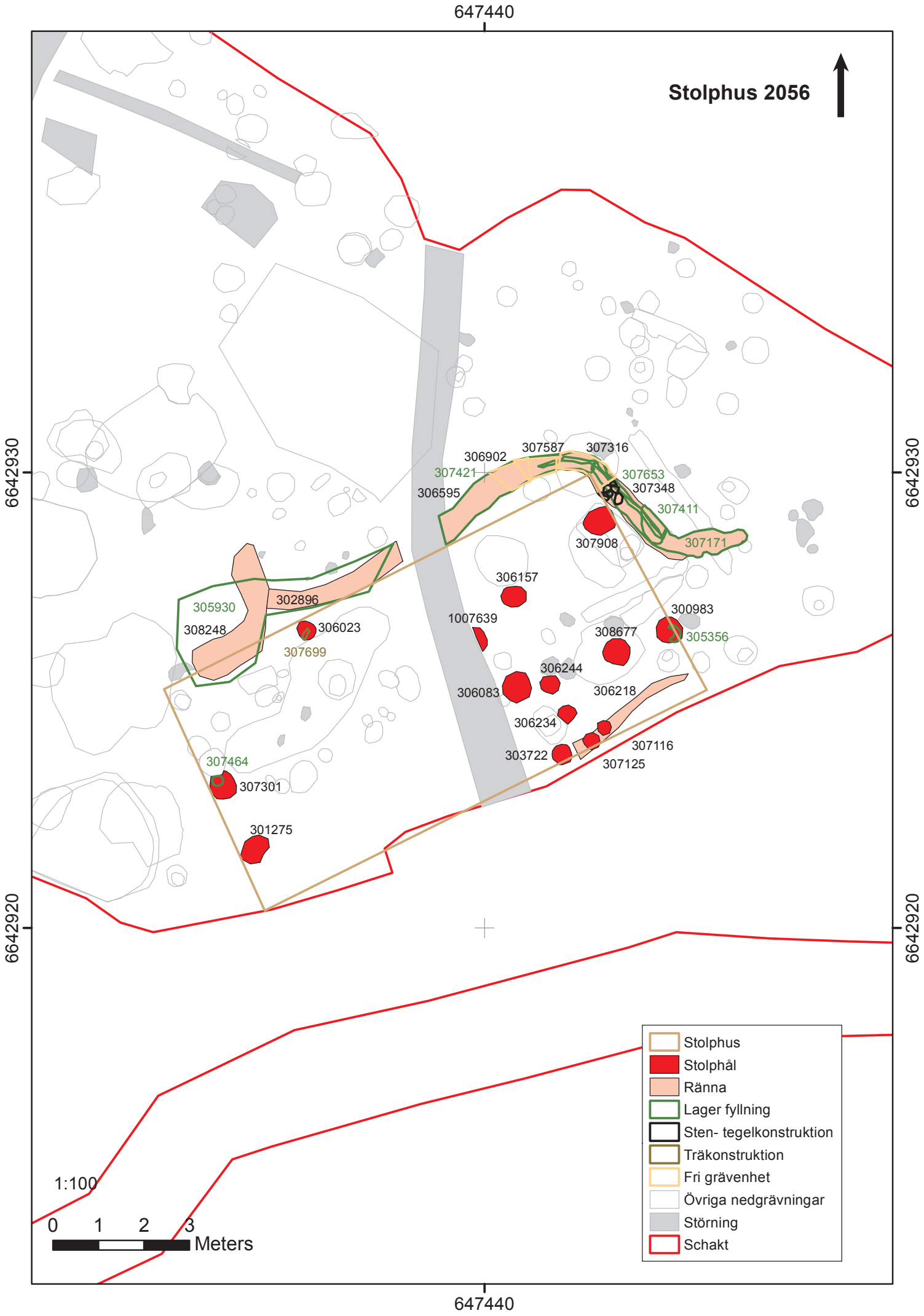
647440
Stolphus 2056
6642930
6642920
306902
307587
307316
307421
307653
306595
307348
307411
307908
307171
306157
305930
302896
1007639
300983
308248
306023
308677
305356
307699
306244
306083
306218
306234
307116
303722
307125
307464
307301
301275
Stolphus
Stolphål
Ränna
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Träkonstruktion
Fri grävenhet
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 2056

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hybrid
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	24–25 m ö.h. (högre i nordost)
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett VA-schakt, lämningar efter ett medeltida hus (626) samt några sentida gropar som kan ha förstört lämningar i husets inre och vägglinjer.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 10,5 m Bredd: 5,4 m Yta: 57 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,4 m Spannlängd: -

FUNKTION

Storlek, planlösning, fyndmaterial och makrofossiler antyder att huset främst fungerat som bostad. Att huset varit **flerfunktionellt** antyds av förekomsten av minst två rum.

DATERING

Dateringsspann: 680–880 e.Kr.

Konstruktion: 680–880 AD, ^{14}C-analys av träkol (Ua-29856).

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Träkol från fyllningen i stolphål 801 har daterats till vendeltid–äldre vikingatid. Det är oklart om träkolet härrör från en stolpe eller från sekundärt deponerade fyllnadsmassor. Dateringen motsägs i alla fall inte av de typologiska dragen, avsaknaden av tegel samt av fyndbilden med en röd pärla. Huset antas ha stått någon gång under 700-/800-tal e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %. Fyllningen i rännan undersöktes med hjälp av grävenheter.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under de sentida utfyllnadsmassorna 510. Det kunde lokaliseras utifrån 14 stolphål med likvärdiga dimensioner och fyllningar och framför allt genom dränerings och väggrännor i höjd med långsidorna (664, 692, 693). Samtliga stenskodda stolphål var belägna i husets östra del. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör mestadels till husets gavlar (625, 646, 751, 813) och långsidor (640, 706, 736, 737), ett bockpar i den nordöstra delen (801, 2060), liksom en trolig inre vägg i öster (747, 800, 803). Huset har haft en treskeppig del i öster och en enskeppig del i väster.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, skoningar, en stolprest och någon fyllning hör till konstruktionen (2057). Resterande fyllningar hör till destruktionen (2059). Inga lämningar har kopplats till brukningen (2058) eller rituella depositioner.

FYND

Det enda daterande inslaget i fyndmaterialet utgörs av en röd glaspärla (FV363) från vendel-/vikingatid (FV436). Övriga fynd i form av bl.a. brynen, knivar och keramik avspeglar vardagssysslor, medan lerklining och en spik troligen hör till själva byggnaden. Med undantag för ett bryne som låg i stolphål 747 samt ytterligare ett bryne i väggrännan 692 härrör fynden från fyllningen i dräneringsrännan. Dessutom fanns djurben (se osteologi nedan).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
375	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
1137	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
1202	Bränd lera	Bränd lera	2	Obestämt
1275	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
436	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
547	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
658	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
3457	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3460	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1230	Lerklining	Bränd lera	12	Byggnadsdetaljer och monument
1300	Lerklining	Bränd lera	1	Byggnadsdetaljer och monument
363	Pärla	Glas	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
603	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
455	Ten	Järn	2	Obestämt
1179	Vridkvarn	Granit	1	Husgeråd och livsmedel

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-29856	1234±30	690 AD–870 AD	680 AD–880 AD	1003698	Träkol/Ek	306093	Fyllning

Osteologi: Från huset finns drygt 1,4 kg ben, det mesta från ränna 693. Främst rör det sig om ben från nötkreatur (46 %) och där får och get tillsammans utgör näst (28 %) vanligaste djurslag. Utöver ben från svin finns även fynd av hönsfågel, troligen tamhöns, samt gnagare. En stor andel av benen kommer från huvudet (48 %), men köttrika delar från övre extremitet (26 %) är något vanligare än ben från nedre extremitet (18 %). Något som tyder på att det inte uteslutande rör sig om slaktavfall utan även matavfall. Gnag förekommer på flera ben (19 %) och visar att flertalet ben troligen är sekundärt deponerade i rännan. En hel underkäke från sugga slaktad vid 14–18 månaders ålder påträffades. Då fyndsammanhanget är oklart är det osäkert ifall käken kan tolkas som en rituell deponering liknande de hela underkäkar funna i andra stolp- och grophus.

Vedart: Träkol från stolphål 801 bestämdes till tall och ek vid förundersökningen 2011.

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
2056	*Stolphus*	307300	Bakgrundsbrus/matlagning
2056	*Stolphus*	307569	
2056	*Stolphus*	307939	Bakgrundsbrus/matlagning

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2057	Stolphus_Konstruktion	2056
2058	Stolphus_Brukning	2056
2059	Stolphus_Destruktion	2056
625	Stolphål	2056
640	Stolphål	2056
646	Stolphål	2056
664	Ränna	2056
692	Ränna	2056
693	Ränna	2056
706	Stolphål	2056
736	Stolphål	2056
737	Stolphål	2056
747	Stolphål	2056
751	Stolphål	2056
797	Stolphål	2056
800	Stolphål	2056
801	Stolphål	2056
803	Stolphål	2056
813	Stolphål	2056
2060	Stolphål	2056
300983	Nedgrävning	751, 2057
301275	Nedgrävning	646, 2057
302896	Nedgrävning	693, 2057
303722	Nedgrävning	706, 2057
305112	Stenskoning	751, 2057
305138	Fyllning	751, 2059
305356	Fyllning	751, 2057
305930	Fyllning	693, 2059
306023	Nedgrävning	640, 2057
306034	Fyllning	640, 2059
306083	Nedgrävning	801, 2057
306093	Fyllning	801, 2059
306157	Nedgrävning	803, 2057
306166	Fyllning	803, 2059
306218	Nedgrävning	692, 2057
306233	Fyllning	692, 2059
306234	Nedgrävning	747, 2057
306243	Fyllning	747, 2059

Idnr	Typ	Kontextgrupp
306244	Nedgrävning	800, 2057
306256	Fyllning	800, 2059
306511	Stenskoning	801, 2057
306595	Nedgrävning	693, 2057
307116	Nedgrävning	737, 2057
307124	Fyllning	737, 2059
307125	Nedgrävning	736, 2057
307134	Fyllning	736, 2059
307171	Fyllning	693, 2059
307301	Nedgrävning	625, 2057
307315	Fyllning	625, 2059
307348	Stenpackning	693, 2059
307411	Fyllning	693, 2059
307421	Fyllning	693, 2059
307464	Fyllning	625, 2059
307653	Fyllning	693, 2059
307699	Stolpe	640, 2057
307908	Nedgrävning	813, 2057
307916	Fyllning	813, 2059
308248	Nedgrävning	664, 2057
308273	Fyllning	664, 2059
308677	Nedgrävning	797, 2057
308686	Fyllning	797, 2059
308688	Stenskoning	706, 2057
308707	Fyllning	706, 2059
1000567	Fyllning	646, 2059
1007639	Nedgrävning	2057, 2060
1007640	Fyllning	2059, 2060

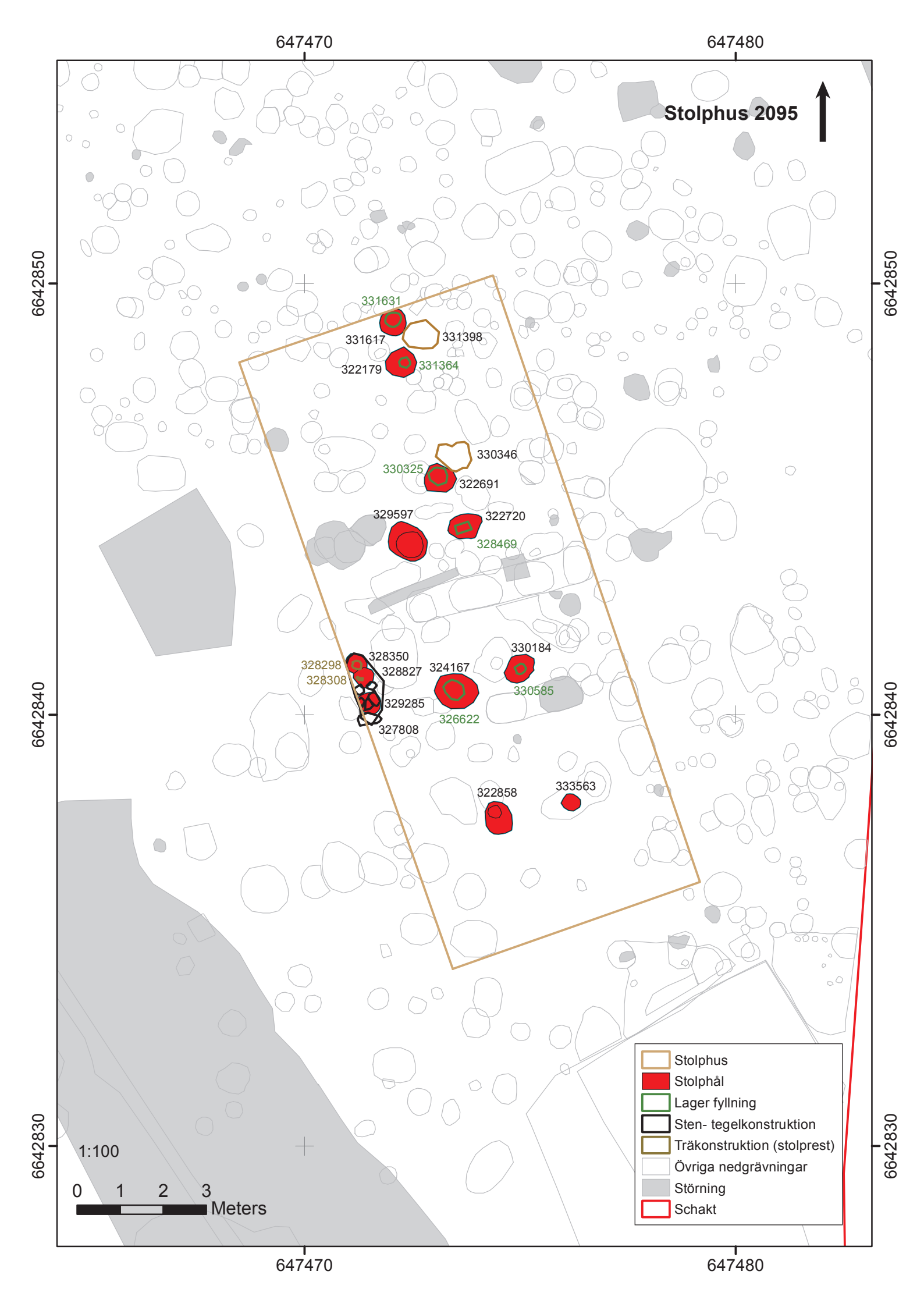
647470
647480
6642850
6642840
6642830
Stolphus 2095
331631
331617
331398
322179
331364
330346
330325
322691
329597
322720
328469
330184
328350
328298
328827
324167
328308
330585
329285
326622
327808
322858
333563
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Träkonstruktion (stolprest)
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 2095

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hybrid
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SSO–NNV
NIVÅ	26,4–26,6 m ö.h. (högst i norr)
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var välbevarade
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 14,8 m Bredd: 6 mw Yta: 91,5 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,4–1,7 m Spannlängd: 3–3,5 m

FUNKTION

Storlek och planlösning antyder att huset varit **flerfunktionell**, med en bostadsdel i söder och en ekonomidel i norr.

DATERING

Dateringsspann:

Konstruktion: 1470–1660 AD, ^{14}C-analys av en stolprest i stolphål 1051 (Ua-31754).

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen visar att huset stått någon gång mellan slutet av 1400-talet och mitten av 1600-talet. Tegelkross i stolphålsfyllningar motsäger inte en sådan datering.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under aktivitetsyta 1200. Det kunde lokaliseras utifrån symetriskt placerade stolphål med liknande drag och innehåll, nämligen kraftiga stenskoningar, stolprester eller stolpfärgningar samt tegelkross. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. Till huset hör också stenfyllda och grunda gropar med okänd funktion (1098, 2815), belägna strax nordost om ett par stolphål i byggnadens norra del. I den västra vägglinjen fanns också en långsmal stenansamling med trolig koppling till en ingång (2100). De påträffade lämningarna hör mestadels till husets inre takbärande del (918, 974, 982, 991, 1135, 2099), till den västra yttre väggen (1048, 1050, 1051) och till den norra gaveln (972). Den närmast totala avsaknaden av lämningar efter väggar och gavlar antyder att dessa vilat på vid undersökningstillfället helt försvunna trä- eller stensyllar. Huset har haft en treskeppig del i söder och en enskeppig, möjligen tvåskeppig del i norr. Stolphål 991 i husets norra del hade en djupare, rektangulär del vilket visar att åtminstone en stolpe haft rektangulärt tvärsnitt.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar, stenansamlingar, stolprester och några fyllningar hör till konstruktionen (2096). Övriga stolphålsfyllningar hör till destruktionen (2098). En skalle av nötkreatur i stolphål 1135 är troligen rituellt deponerad. Inga lämningar har kopplats till brukningen.

FYND

I ett stolphål fanns ett odaterbart kamfragment(VF1067). I en stolphålsskoning ingick en underliggare (FV1040). I övrigt tillvaratogs tegelkross, lerklining, bränd lera och djurben (se osteologi nedan) från flera stolphål.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1076	Bränd lera	Bränd lera	3	Obestämt
1087	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
1110	Bränd lera	Bränd lera	3	Obestämt
1067	Kam	Horn	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1112	Lerklining	Bränd lera	7	Byggnadsdetaljer och monument
1122	Lerklining	Bränd lera	6	Byggnadsdetaljer och monument
1098	Tegelkross	Tegel	4	Byggnadsdetaljer och monument
1125	Tegelkross	Tegel	12	Byggnadsdetaljer och monument
1398	Tegelsten	Tegel	1	Byggnadsdetaljer och monument
1040	Underliggare	Granit	1	Husgeråd och livsmedel

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31754	328±31	1510AD-1640AD	1470AD-1650AD	328897	Ved/Tall	328308	Stolpe

Osteologi:

I stolphål förekom ben från de vanliga djuren; nötkreatur, får/get, svin och häst samt gås. Benen kommer från främst huvud och övre extremitet. På inga ben förekommer gnagmärke. Detta kan betyda en stor del av benen har primärdeponerats i stolphålen. I en stolphålsfyllning (333574) hittades större delen av en skalle av nötkreatur liksom i hus 1986, vilket kan tolkas som en rituell deposition från destruktionen av huset.

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
328897	Ved	Tall	Kärnved	328308	Träkonstruktion

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
2095	*Stolphus*	326680	
2095	*Stolphus*	329888	
2095	*Stolphus*	330334	
2095	*Stolphus*	331370	

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2096	Stolphus_Konstruktion	2095
2097	Stolphus_Brukning	2095
2098	Stolphus_Destruktion	2095
918	Stolphål	2095
972	Stolphål	2095
974	Stolphål	2095
982	Stolphål	2095
991	Stolphål	2095
1048	Stolphål	2095
1050	Stolphål	2095
1051	Stolphål	2095
1092	Stolphål	2095
1097	Stolphål	2095
1098	Grop	2095
1135	Stolphål	2095
2099	Stolphål	2095
2100	Stenpackning	2095
2815	Grop	2095
322179	Nedgrävning	1097, 2096
322691	Nedgrävning	1092, 2096
322720	Nedgrävning	991, 2096
322858	Nedgrävning	918, 2096
324167	Nedgrävning	2099, 2096
326622	Fyllning	2099, 2098
326631	Fyllning	2099, 2096
326632	Stenskoning	2099, 2096
327808	Stenansamling	2100, 2096
328298	Stolpe	1050, 2096
328308	Stolpe	1051, 2096
328350	Nedgrävning	1050, 2096
328361	Stenskoning	1050, 2096
328468	Fyllning	991, 2098
328469	Fyllning	991, 2098
328473	Stenskoning	991, 2096
328582	Fyllning	1050, 2098
328827	Nedgrävning	1051, 2096
328839	Fyllning	1051, 2098
328840	Stenskoning	1051, 2096
329285	Nedgrävning	1048, 2096
329301	Fyllning	1048, 2098
329302	Stenskoning	1048, 2096
329597	Nedgrävning	974, 2096
329784	Stenskoning	974, 2096
329869	Fyllning	974, 2098
330184	Nedgrävning	982, 2096
330323	Stenskoning	1092, 2096
330324	Fyllning	1092, 2098
330325	Fyllning	1092, 2098
330346	Nedgrävning	1098, 2096
330359	Stenansamling	1098, 2096

Idnr	Typ	Kontextgrupp
330584	Stenskoning	982, 2096
330585	Fyllning	982, 2098
330703	Fyllning	1098, 2098
331275	Fyllning	1097, 2096
331277	Stenskoning	1097, 2096
331364	Fyllning	1097, 2098
331398	Nedgrävning	2096, 2815
331408	Stenansamling	2096, 2815
331577	Fyllning	2098, 2815
331617	Nedgrävning	972, 2096
331628	Fyllning	972, 2096
331629	Stenskoning	972, 2096
331631	Stolpfärgning	972, 2098
332804	Fyllning	918, 2096
332848	Stenskoning	918, 2096
333412	Stenskoning	1135, 2096
333563	Nedgrävning	1135, 2096
333574	Fyllning	1135, 2098

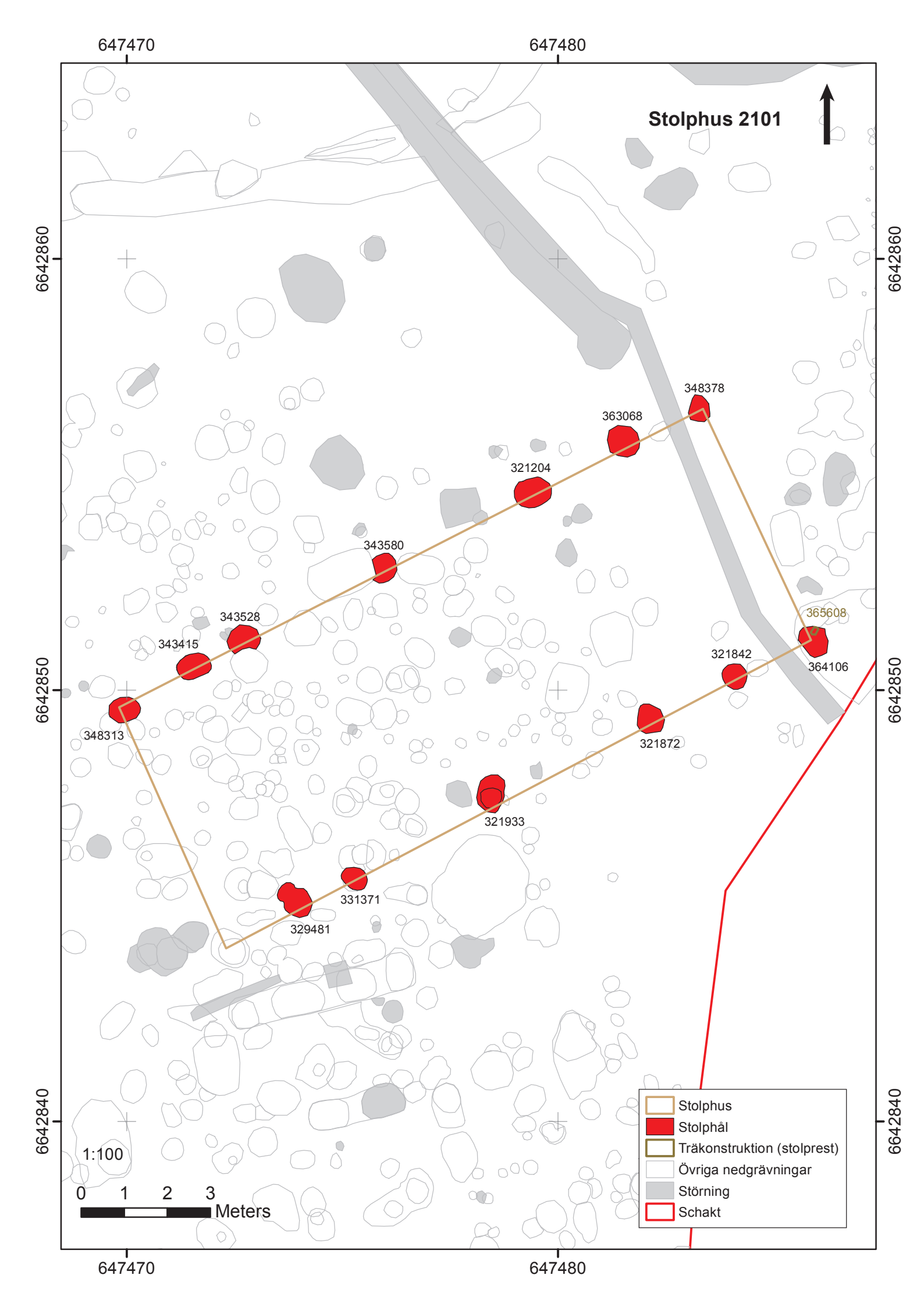
Stolphus 2101
647470
647480
6642860
6642850
6642840
348378
363068
321204
343580
343528
343415
348313
365608
364106
321842
321872
321933
331371
329481
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Träkonstruktion (stolprest)
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 2101

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	26,8 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett ledningsschakt och några sentida gropar som kan ha förstört lämningar i husets inre del, vägglinjer och i norra gavel.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 15,3 m Bredd: 6,1 m Yta: 91,7 m^2

FUNKTION

Husets längd och storlek antyder att det varit **flerfunktionellt**. Denna tolkning styrks av det faktum att huset antas vara en föregångare till det flerfunktionella högmedeltida hus 1970.

DATERING

Dateringsspann: 1040–1230 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: 1040–1230 AD, ^{14}C-analys av obränt djurben i stolphål 2111 (Ua-52366).

Destruktion: -

Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen antyder att huset stått under tidig medeltid. Dateringen motsägs inte av avsaknaden av tegel.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %. Ett par stolphål karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet, dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under aktivitetsyta 1200. Det kunde lokaliseras utifrån 13 stolphål med likvärdiga dimensioner och fyllningar, flera av dem hade en grundare avsats längs ena kanten. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör mestadels till husets långsidor (953, 955, 970, 2107-13) och gavlar (2105, 2106, 2114).

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar, enstaka fyllningar och någon stolprest hör till konstruktionen (2102), fyllningar och en stolpfärgning hör till destruktionen (2104). Inga lämningar har kopplats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

I stolphål 2106 och 2107 i husets nordöstra del fanns en järnspik (FV2425), en underliggare (FV2807) och keramik av äldre svargodstyp (FV3591). Dessutom påträffades 215 gram djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-52366	874±29	1050AD-1220AD	1040AD-1230AD	FV11639	Obränt ben/Nöt	364160	Fyllning

Osteologi: Identifierade arter är nöt, svin och får/get.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2102	Stolphus_Konstruktion	2101
2103	Stolphus_Brukning	2101
2104	Stolphus_Destruktion	2101
953	Stolphål	2101
955	Stolphål	2101
970	Stolphål	2101
2105	Stolphål	2101
2106	Stolphål	2101
2107	Stolphål	2101
2108	Stolphål	2101
2109	Stolphål	2101
2110	Stolphål	2101
2111	Stolphål	2101
2112	Stolphål	2101
2113	Stolphål	2101
2114	Stolphål	2101
321204	Nedgrävning	2102, 2108
321842	Nedgrävning	955, 2102
321872	Nedgrävning	2102, 2109
321933	Nedgrävning	953, 2102
329481	Nedgrävning	2102, 2113
329904	Fyllning	953, 2104
329905	Stenskoning	953, 2102
330888	Fyllning	955, 2104
330889	Stenskoning	955, 2102
331371	Nedgrävning	970, 2102
331382	Fyllning	970, 2104
343415	Nedgrävning	2102, 2112
343528	Nedgrävning	2102, 2111
343580	Nedgrävning	2102, 2110
348167	Fyllning	2104, 2112
348254	Stenskoning	2102, 2112
348313	Nedgrävning	2102, 2114
348328	Fyllning	2104, 2114
348378	Nedgrävning	2102, 2105
348390	Fyllning	2104, 2105
350649	Fyllning	2104, 2113

Idnr	Typ	Kontextgrupp
353209	Fyllning	2104, 2108
363068	Nedgrävning	2102, 2107
363657	Fyllning	2104, 2107
364106	Nedgrävning	2102, 2106
364160	Fyllning	2104, 2111
364596	Fyllning	2104, 2106
364597	Stenskoning	2102, 2106
365608	Stolpe	2102, 2106
365912	Fyllning	2104, 2110

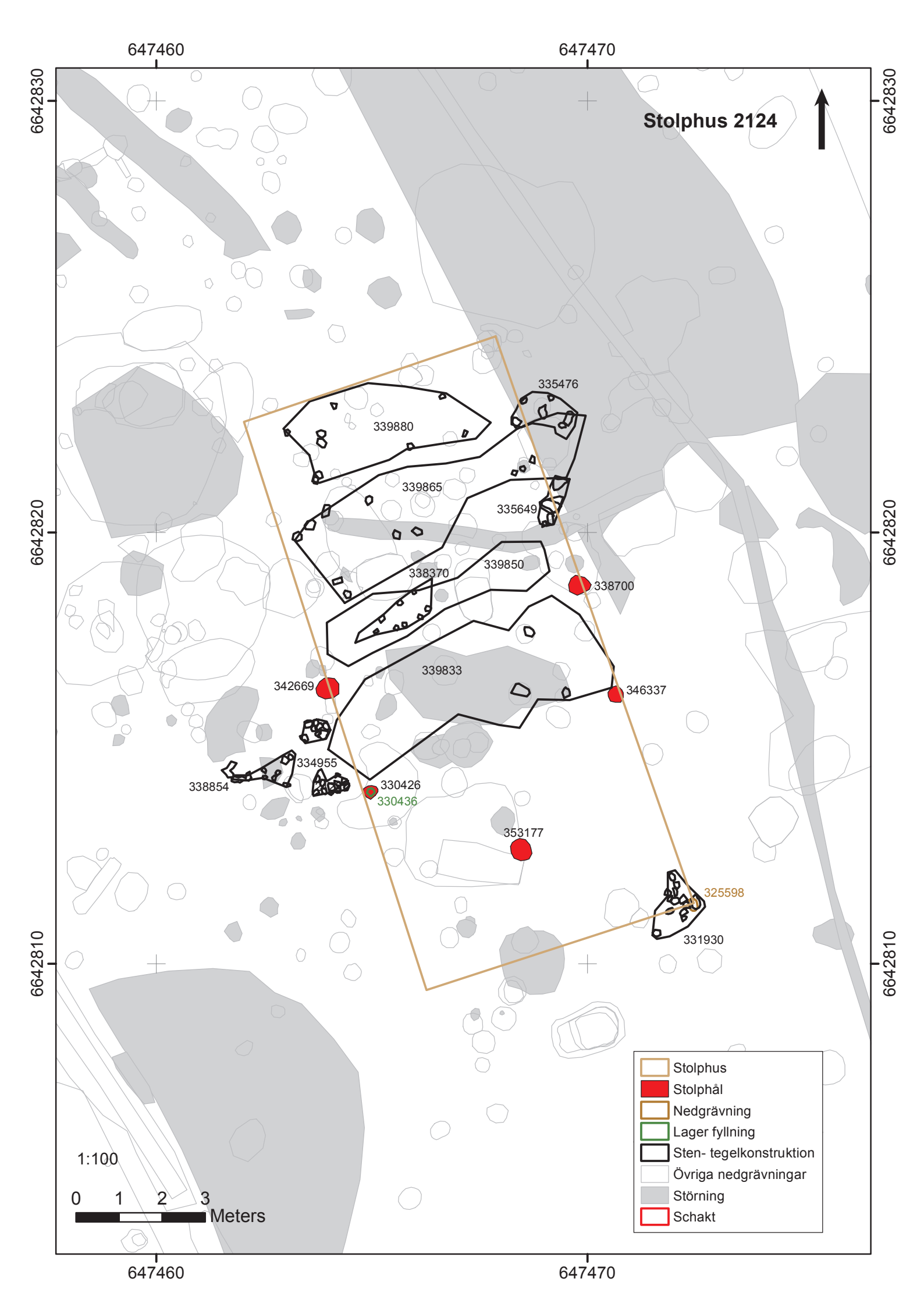
647460
647470
6642830
6642820
6642810
Stolphus 2124
335476
339880
339865
335649
339850
338370
338700
339833
342669
346337
334955
338854
330426
330436
353177
325598
331930
Stolphus
Stolphål
Nedgrävning
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolp-/syllhus 2124

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolp-/syllhus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SSO–NNV
NIVÅ	25,7 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett antal yngre gropar som kan ha förstört enstaka stolphål.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 13,8 m Bredd: 6,5 m Yta: 88 m^2

FUNKTION

Planlösning och antalet rum visar att huset troligen varit **flerfunktionellt**.

DATERING

Dateringsspann: 1050–1200 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Huset överlagrade hus 1933 från 900–1050 e.Kr. och överlagrades i sin tur av hus 2124 från 1200-tal. Dessa stratigrafiska förhållanden samt typologiska drag med stora likheter med hus 6 från Vallby norra (1020–1160 e.Kr.; Seiler 2005:62ff) ger en datering till 1050–1200 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid handgrävning under hus 2677. Det kunde lokaliseras utifrån fyra långsmala och parallella småstenspackningar (2122) och fyra symetriskt placerade stolphål (1095, 1226, 2079, 2130). Nedgrävningar och stenpackningar var grävda i respektive lagda på det naturliga underlaget. De parallella stenpackningarna avspeglar stensatta golvytor i husets norra och centrala delar. Yttre och inre väggar har troligen vilat på liggande träsyllar. I nordost och sydväst har det förmodligen funnits minst två ingångar flankerade av mindre stenpackningar (2121, 2125). I söder avspeglar ett centralt placerat stolphål (2128) och en stensyll (331930) ett rum utan stenpackning. Sammanlagt har huset troligen haft fem rum, ett större i söder och fyra smalare i norr. Det smalaste rummet har förmodligen fungerat som farstu.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stenpackningar, stolphålsnedgrävningar och en stenskoning hör till konstruktionen (2125), stolphålsfyllningar hör till destruktionen (2127). Inga lämningar har kopplats till brukningen (2126) eller rituella depositioner.

FYND

I grop 1249 fanns en pincett (FV838) och ett rembeslag (FV2124). I övrigt fanns drygt 210 gram djurben (se osteologi nedan). Det är troligt att en del av fyndmaterialet från utjämningslager i det överliggande hus 2677 egentligen från hus 2124.

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi:
Främst ben från nötkreatur och svin, men även ben från får/get och häst tillvaratogs från fyllningar till stolphål. Främst rör det sig om ben från huvud och nedre extremitet, men även revben och bäcken. Inga gnagmärken finns på benen.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2125	Stolphus_Konstruktion	2124
2126	Stolphus_Brukning	2124
2127	Stolphus_Destruktion	2124
1095	Stolphål	2124
1226	Stolphål	2124
1249	Grop	2124
2079	Stolphål	2124
2121	Stenpackning	2124
2122	Stenpackning	2124
2123	Stenpackning	2124, 2125
2128	Stolphål	2124
2130	Stolphål	2124
325598	Nedgrävning	1249, 2125
330426	Nedgrävning	1226, 2125
330436	Fyllning	1226, 2127
331887	Fyllning	1249, 2127
331930	Stensyll	2125
334955	Stenpackning	2123, 2125
335476	Stenpackning	2121, 2125
335649	Stenpackning	2121, 2125
338370	Stenpackning	2122, 2125
338700	Nedgrävning	1095, 2125
338854	Stenansamling	2123, 2125
339130	Fyllning	1095, 2127
339833	Stenpackning	2122, 2125
339850	Stenpackning	2122, 2125
339865	Stenpackning	2122, 2125
339880	Stenpackning	2122, 2125
342669	Nedgrävning	2125, 2130
343001	Fyllning	2127, 2130
346337	Nedgrävning	2079, 2125
346348	Fyllning	2079, 2127
353177	Nedgrävning	2125, 2128
362174	Fyllning	2127, 2128
362176	Stenskoning	2125, 2128

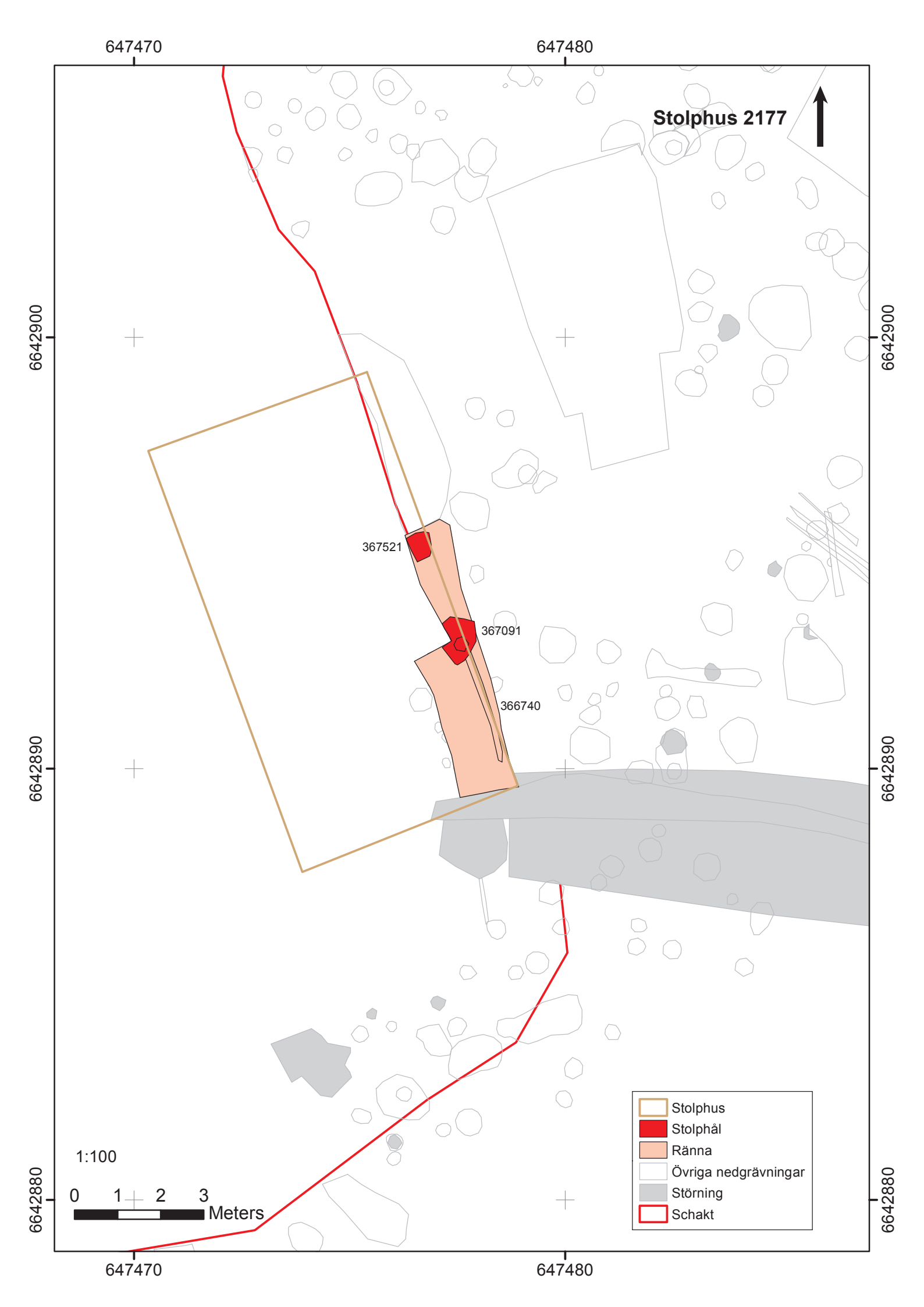
647470
647480
Stolphus 2177
6642900
6642890
6642880
367521
367091
366740
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Ränna
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 2177

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt?
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SO–NV
NIVÅ	26,5 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett VA-schakt och en sentida grop som kan ha förstört lämningar vid husets södra gavel. Husets norra del var också förstört av källaren 2781 från sen medeltid.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 10,2 m Bredd: 5,4 m Yta: 56 m^2

FUNKTION

Den dubbla, förmodligen isolerande väggkonstruktionen, fyndmaterialet samt djurben och makrofossiler antyder att huset fungerat som **bostad**.

DATERING

Dateringsspann: 680–880 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: 680–880 AD, ^{14}C-analys av ett sädeskorn i ränna 2181 (Ua-31672)

Destruktion: -

Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen antyder att huset stått under yngre vendeltid–äldre vikingatid.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet. Det framkom under gårdsplan 1890. Det kunde lokaliseras utifrån en ränna innehållande avtryck efter liggande plankor (2181), ett par stolphål (2182, 2183) och ett tiotal störhål. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör mestadels till byggnadens sydöstra del där den verkar ha haft dubbla väggar. En del bestående av parallella plankor kan skönjas i söder, medan störhål antyder en lerklinad del längre i norr. De kraftiga stolphålen som ingått i väggkonstruktionen har sannolikt haft en bärande funktion och tyder indirekt på att huset varit enskeppigt. Att rännans fyllning var betydligt mörkare söder om än norr om stolphål 2182 antyder att huset haft minst två sektioner med olika användning. Huset fortsatte utanför undersökningsområdet i nordväst.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Nedgrävningar och stenskoningar hör till konstruktionen (2178). Fyllningarna hör till destruktionen (2180). Inga lämningar har kopplats till brukningen eller till rituella depositioner.

FYND

Samtliga fynd härrör från rännans fyllning. Inslagen har koppling till hantverk och förvaring. En medeltida sölja (FV2502) som låg ytligt i fyllningen härrör uppenbarligen från en yngre kontext. Dessutom fanns drygt 345 gram djurben (se osteologi nedan).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
2609	Beslag	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
2495	Föremål	Järn	1	Obestämt
2674	Bleck	Cu-leg	1	Obestämt
2733	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
2552	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
2502	Sölja	Cu-leg	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning

ANALYSER

^{14}C-analys:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31672	1234±33	690AD-870AD	680AD-880AD	367202	Bränt sädeskorn/Skalkorn	366760	Fyllning

Osteologi: Identifierade arter är nöt, häst, svin och får/get.

Vedart: -

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
2177	*Stolphus*	367202	bakgrundsbrus/matlagning
2177	*Stolphus*	369512	bakgrundsbrus/matlagning

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2178	Stolphus_Konstruktion	2177
2179	Stolphus_Brukning	2177
2180	Stolphus_Destruktion	2177
2181	Ränna	2177
2182	Stolphål	2177
2183	Stolphål	2177
366740	Nedgrävning	2178, 2181
366760	Fyllning	2180, 2181
367091	Nedgrävning	2178, 2182
367503	Störhål	2177, 2178
367504	Störhål	2177, 2178
367505	Störhål	2177, 2178
367506	Störhål	2177, 2178
367507	Störhål	2177, 2178
367508	Störhål	2177, 2178
367509	Störhål	2177, 2178
367510	Störhål	2177, 2178
367511	Störhål	2177, 2178
367512	Störhål	2177, 2178
367521	Nedgrävning	2178, 2183
367530	Fyllning	2180, 2182
369511	Fyllning	2180, 2183
1002376	Stenskoning	2178, 2182

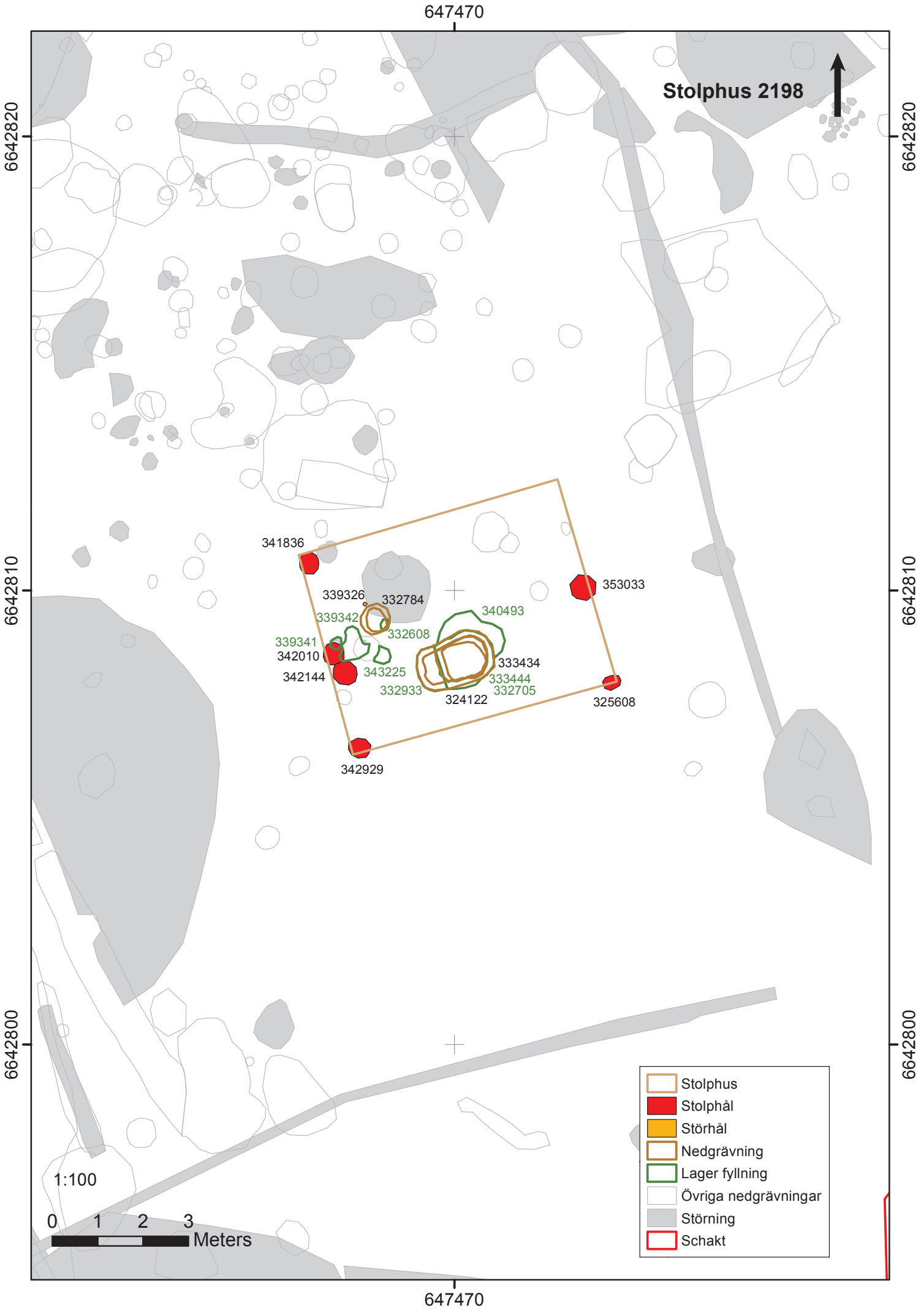
647470
6642820
6642810
6642800
Stolphus 2198
341836
339326
332784
339342
340493
332608
339341
342010
342144
343225
333434
333444
332705
332933
324122
353033
325608
342929
Stolphus
Stolphål
Störhål
Nedgrävning
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 2198

Mia Englund och Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	25,9 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig lera
BEVARINGSGRAD	I området fanns några sentida gropar som kan ha förstört lämningar i vägglinjerna.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 6 m Bredd: 4,5 m Yta: 27,5 m^2

FUNKTION

Ässjan och fyndmaterialet visar att byggnaden använts som **smedja**.

DATERING

Dateringsspann: 1260–1410 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: 1305–1400 AD, ^{14}C-analys av träkol från ässjan (Ua-31259), 1270–1380 AD, ^{14}C-analys av träkol från slagg från ässjan (Ua-52375)

Destruktion: -

Sammantagen datering: De erhållna ^{14}C-dateringarna på material från smedjans brukningstid visar att denna var i bruk under främst 1300-talet.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet. Det framkom vid schaktning under gårdsplan 1174. Det kunde först lokaliseras utifrån en ässja (2187) och en städstabbe (2188), och därefter med tre stolphål med likvärdiga mått och innehåll (2190, 2193, 2195). I anslutning till städstabben och ässjan fanns också några tunna lagerrester (339341, 339342, 340493, 343225). Ett störhål invid städstabben har också relaterats till smedjan (339326). Ässjan var närmast rektangulär med rundade hörn, 1,7×1,1 meter stor och 0,25 meter djup, samt med tre fyllningar innehållande mycket sot och träkol. Nedgrävningen för städstabben hade vertikala kanter och plan botten, den innehöll en stenskoning för att stabilisera den ursprungliga stabben. Stolphålen var 0,45–0,55 meter stora och 0,13–0,28 meter djupa, samtliga var också stenskodda.

Nedgrävningar var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör mestadels till ässjan, en städstabbe och den västra vägglinjen. Avsaknaden av spår efter de övriga väggarna antyder att dessa legat på syllar.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Smedjans nedgrävda delar hör till konstruktionen (2199). Den nedersta fyllningen i ässjan (333444) och lagerrester inom byggnaden hör till brukningen (2200). Resterande fyllningar hör till destruktionen (2201). Inga lämningar har kopplats till rituella depositioner.

FYND

Fyndmaterialet i form av smidesslagg, glödskal, skrotmetall, fragment av blästermunstycke och ett råämne av järn motsvarar väl det som kan förväntas från en smedja. Ett järnbeslag och tegelkross kan höra till själva byggnaden. Några fynd i form av förhistorisk keramik (FV3558) och ett fragment av kvarnsten (FV1390) härrör troligen från andra, omrörda kontexter i närheten.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1357	Avfall	Järn	1	Hantverk och produktion
1413	Avfall	Järn	1	Hantverk och produktion
1572	Avfall	Järn	1	Hantverk och produktion
2270	Avfall	Järn	1	Hantverk och produktion
2304	Avfall	Järn	1	Hantverk och produktion
1354	Beslag	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
2271	Blästermunstycke	Bränd lera	4	Teknisk keramik
1399	Bränd lera	Bränd lera	0	Obestämt
1401	Bränd lera	Bränd lera	4	Obestämt
1403	Bränd lera	Bränd lera	12	Obestämt
1332	Hästsko	Järn	1	Transport och samfärdsel
1347	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
1573	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
9556	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
2258	Infodring	Smält lera	1	Teknisk keramik
2289	Infodring	Smält lera	1	Teknisk keramik
2296	Infodring	Smält lera	3	Teknisk keramik
2301	Infodring	Smält lera	13	Teknisk keramik
2192	Järnhaltig slagg	Slagg	1	Slagg GAL
3558	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1109	Lerklining	Bränd lera	7	Byggnadsdetaljer och monument
1353	Mejsel	Järn	1	Hantverk och produktion
1750	Nit	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1506	Nit	CU-leg	1	Husgeråd och livsmedel
1986	Nubb	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
2277	Skrotmetall	Bly	1	Hantverk och produktion
2213	Slagg	Slagg	10	Slagg GAL
2233	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
2288	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
2297	Slagg	Slagg	6	Slagg GAL
2300	Slagg	Slagg	10	Slagg GAL
2374	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
2379	Slagg	Slagg	2	Slagg GAL
2380	Slagg	Slagg	2	Slagg GAL
2381	Slagg	Slagg	5	Slagg GAL
2382	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
2414	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
2418	Slagg	Slagg	30	Slagg GAL
2419	Slagg	Slagg	20	Slagg GAL
2420	Slagg	Slagg	8	Slagg GAL
2421	Slagg	Slagg	2	Slagg GAL
2257	Smält bergart	Bergart	1	Hantverk och produktion
2303	Smält bergart	Bergart	3	Hantverk och produktion

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
2214	Smält lera	Smält lera	2	Hantverk och produktion
2234	Smält lera	Smält lera	1	Hantverk och produktion
2256	Smält lera	Smält lera	28	Hantverk och produktion
2263	Smält lera	Smält lera	2	Hantverk och produktion
2269	Smält lera	Smält lera	9	Hantverk och produktion
2272	Smält lera	Smält lera	11	Hantverk och produktion
2287	Smält lera	Smält lera	4	Hantverk och produktion
2298	Smält lera	Smält lera	60	Hantverk och produktion
2302	Smält lera	Smält lera	49	Hantverk och produktion
1503	Synål	CU-leg	1	Hantverk och produktion
1411	Tegelsten	Tegel	1	Byggnadsdetaljer och monument
1355	Ten	Järn	1	Obestämt
1390	Vridkvarn	Glimmerskiffer	1	Husgeråd och livsmedel
1356	Ämnesjärn	Järn	1	Hantverk och produktion

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31259	600±31	1305AD-1400AD	1290AD-1410AD	333734	Träkol/Tall	333444	Fyllning
Ua-52375	701±29	1270AD-1380AD	1260AD-1390AD	1014436	Träkol från slagg/Tall	333444	Fyllning

Smedja 2198 vid Storgården södra. Städstabben var belägen strax innanför gaveln i förgrunden och ässjan mitt i byggnaden. Smedjan härrör från 1300-talet. Foto från sydväst: Mia Englund, Arkeologerna.

Osteologi:

Endast oidentifierbara benfragment från vattensållning av ett stolphål har analyserats från huset.
Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
333734	Träkol	Tall	Snabbvuxen men vresig kärnved	333444	Lager fyllning
1014436	Träkol	Tall	Även mineralkorn med avtryck av tall	333444	Lager fyllning
1014436	Träkol	Barrträd	cf Pinus sp	333444	Lager fyllning

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
2198	*Stolphus*	342023	Metallhantverk?

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2199	Stolphus_Konstruktion	2198
2200	Stolphus_Brukning	2198
2201	Stolphus_Destruktion	2198
2187	Härd	2198
2188	Städstabbe	2198
2190	Stolphål	2198
2193	Stolphål	2198
2195	Stolphål	2198
324122	Nedgrävning	2199, 2187
332608	Fyllning	2201, 2188
332705	Fyllning	2201, 2187
332784	Nedgrävning	2199, 2188
332801	Fyllning	2201, 2188
332933	Fyllning	2201, 2187
333434	Nedgrävning	2199, 2187
333444	Fyllning	2200, 2187
339326	Störhål	2198, 2199
339341	Aktivitetslager	2200
339342	Aktivitetslager	2200
339653	Stenskoning	2199, 2188
340493	Aktivitetslager	2200
341836	Nedgrävning	2199, 2193
342010	Nedgrävning	2199, 2195
342020	Fyllning	2201, 2195
342024	Stenskoning	2199, 2195
342144	Nedgrävning	2199, 2190
342154	Fyllning	2201, 2190
342189	Stenskoning	2199, 2190
342716	Fyllning	2201, 2193
342717	Stenskoning	2199, 2193
343225	Aktivitetslager	2200

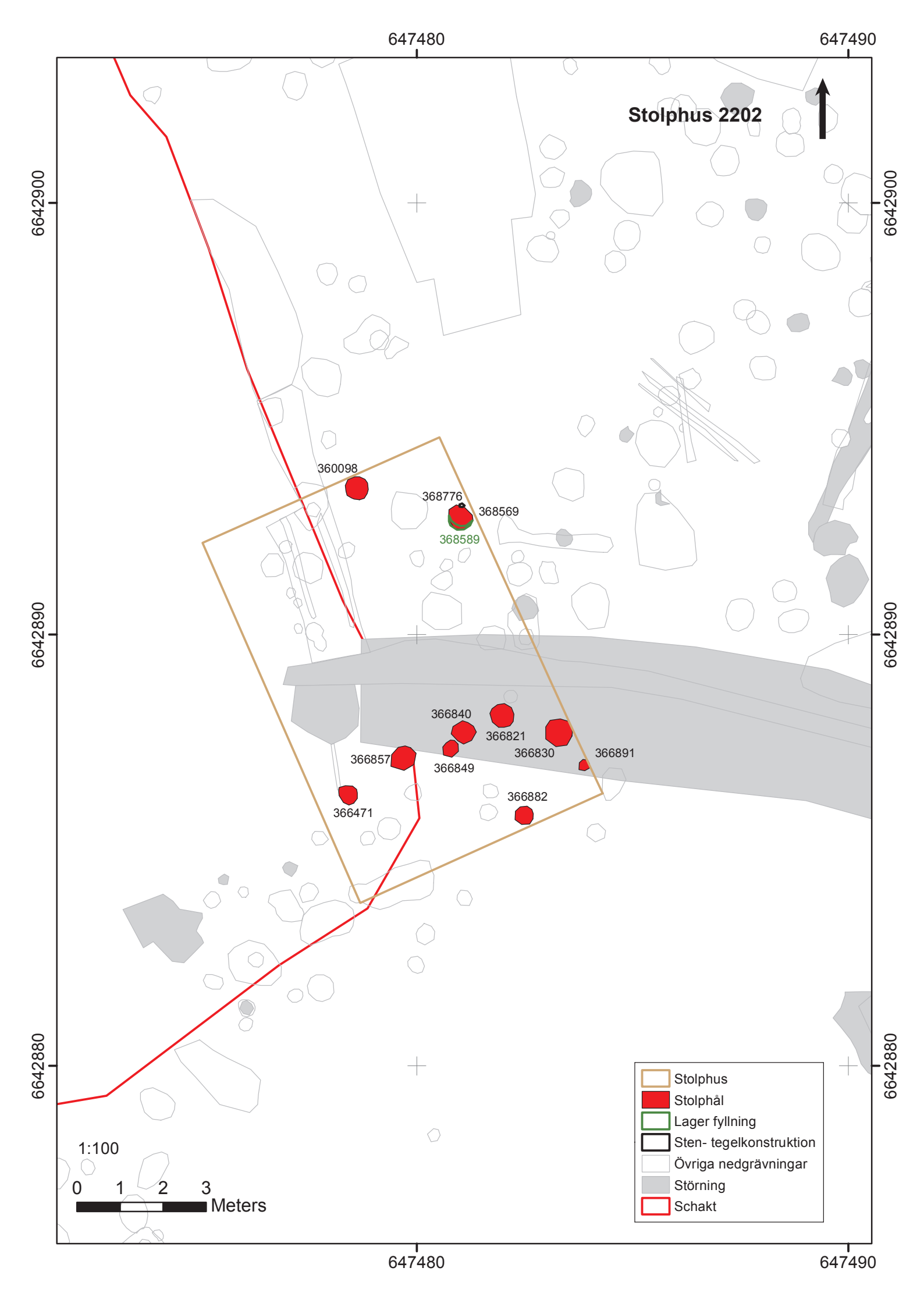
647480
647490
Stolphus 2202
6642900
6642890
6642880
360098
368776
368569
368589
366840
366821
366830
366891
366857
366849
366882
366471
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 2202

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	NV–SO
NIVÅ	26,8 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett VA-schakt och flera sentida gropar som antagligen förstört lämningar i husets inre och yttre delar. I nordost fanns dessutom en stubbe som inte kunde avlägsnas.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 9 m Bredd: 6,2 m Yta: 55,4 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,6 Spannlängd: -

FUNKTION

Storlek och form antyder att huset främst fungerat som **ekonomibyggnad**. Man kan dock inte utesluta att det också använts som bostad, av djurbenen att döma.

DATERING

Dateringsspann: 650–700 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Huset är svårdaterat. Avsaknaden av tegel i fyllningar ger åtminstone en datering äldre än 1200-tal, medan keramiken tyder på en datering till yngre järnålder. Hus 2202 antas ha stått före hus 2177 och 1944 från yngre vendeltid–äldre vikingatid, samtidigt som läget antyder en samtidighet med hus 1978. Hus 2202 dateras därför till 600-talets andra hälft. Dateringen är osäker.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom under gårdsplan 1890. Det kunde lokaliseras utifrån ett tiotal stolphål med likvärdiga dimensioner, former och fyllningar. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör mestadels till byggnadens gavlar (2208, 2215) och östra långsida (2206, 2207, 2214) samt till en inre vägg (2209–2213). Två symetriskt placerade stolphål i denna inre vägglinje var stenskodda och har troligen haft en takbärande funktion. Huset har troligen haft två rum. Det fortsatte utanför undersökningsområdet i nordväst.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar och vissa fyllningar hör till konstruktionen (2203). Resterande fyllningar hör till destruktionen (2205). Inga lämningar har kopplats till brukningen. Två knivar påträffade på toppen av stolphål 2210 har tolkats som rituella depositioner när huset togs ur bruk.

FYND

På toppen av stolphål 2210 fanns två knivar (FV2496, FV2501) och i stolphål 2206 fanns keramik av äldre svartgodstyp (FV6821). Dessutom fanns drygt 100 gram ben (se osteologi nedan).

ANALYSER
^{14}C-analys: -
Osteologi: Identifierade arter är nöt och svin.
Vedart: -
Makrofossil: -

ANMÄRKNING -

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2203	Stolphus_Konstruktion	2202
2204	Stolphus_Brukning	2202
2205	Stolphus_Destruktion	2202
2206	Stolphål	2202
2207	Stolphål	2202
2208	Stolphål	2202
2209	Stolphål	2202
2210	Stolphål	2202
2211	Stolphål	2202
2212	Stolphål	2202
2213	Stolphål	2202
2214	Stolphål	2202
2215	Stolphål	2202
360098	Nedgrävning	2203, 2215
366471	Nedgrävning	2203, 2209
366482	Fyllning	2205, 2209
366821	Nedgrävning	2203, 2213
366830	Nedgrävning	2203, 2206
366840	Nedgrävning	2203, 2212
366849	Nedgrävning	2203, 2211
366857	Nedgrävning	2203, 2210
366882	Nedgrävning	2203, 2208
366891	Nedgrävning	2203, 2207
367563	Fyllning	2205, 2210
367564	Stenskoning	2203, 2210
368059	Fyllning	2205, 2213
368061	Fyllning	2205, 2206
368569	Nedgrävning	2203, 2214
368578	Fyllning	2205, 2214
368589	Fyllning	2205, 2214
368776	Stenskoning	2203, 2214
369079	Fyllning	2203, 2214
1002334	Fyllning	2205, 2208
1002336	Fyllning	2205, 2207
1002365	Fyllning	2205, 2215
1002377	Fyllning	2205, 2211
1002379	Stenskoning	2203, 2211
1002380	Fyllning	2205, 2212
1002381	Stenskoning	2203, 2212

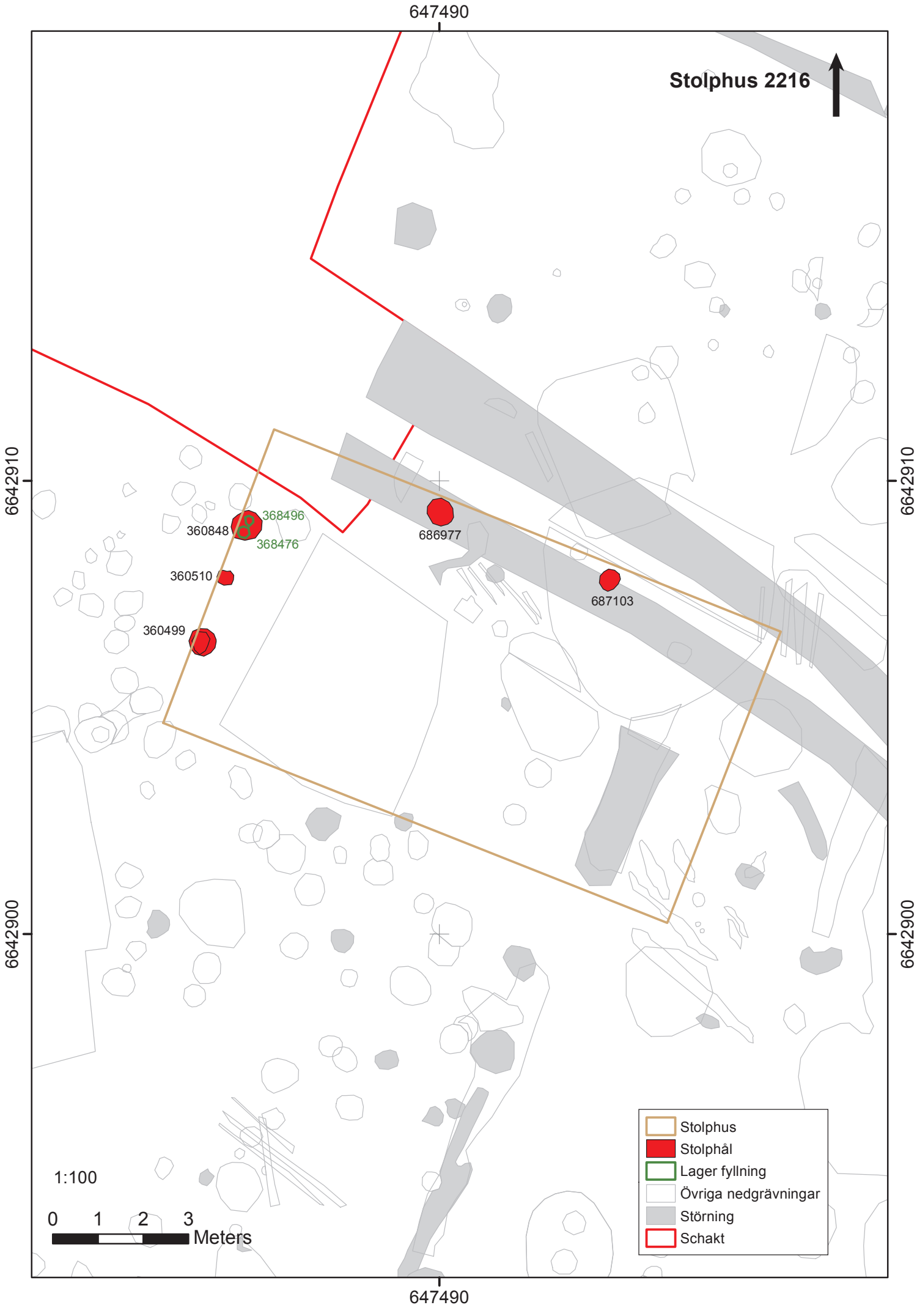
Stolphus 2216
647490
6642910
6642900
360848
368496
368476
360510
360499
686977
687103
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 2216

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	VNV–OSO
NIVÅ	26,2 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns en husgrund och en källare från 1800-tal (1923, 1911) samt flera sentida gropar som kan ha förstört lämningar i husets inre och yttre delar. I sydost fanns dessutom en stubbe som inte kunde avlägsnas.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 12 m Bredd: 6,9 m Yta: 83 m^2

FUNKTION

Storlek och framförallt fyndmaterialet med inslag av dräktdetaljer, smycken och djurben antyder att huset främst fungerat som **bostad**.

DATERING

Dateringsspann: 1270–1400 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: 1270–1400 AD, ^{14}C-analys av djurben i stolphål 2222 (Ua-52376)

Destruktion: -

Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen visar att huset stått under högmedeltid.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %. Ett stolphål karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades inte i fält utan identifierades först när inmätningarna från 2012 och 2013 års undersökningar slogs ihop. Det framkom under gårdsplan 1890. Det kunde lokaliseras utifrån fem stolphål med likvärdiga dimensioner och framförallt mycket kraftiga stenskoningar samt fyllningar innehållande tegelkross. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget, ett stolphål var grävt i grophus 2675. De påträffade lämningarna hör mestadels till byggnadens västra gavel (2220, 2221, 360510) och norra långsida (2222, 2223).

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar och vissa fyllningar hör till konstruktionen (2217). Övriga fyllningar hör till destruktionen (2219). Inga lämningar har kopplats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

I stolphål 2221 fanns en dräktnål av järn (FV2530) och i stolphål 2222 framkom ett beslag av järn (FC547). I övrigt tillvaratogs en järnspik (FC548), en brodd (FC475), tegelkross (FV2681, FV2686) samt ett gram djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-52376	668±30	1280AD-1390AD	1270AD-1400AD	FC2929	Obränt ben/Häst	686992	Fyllning

Osteologi: Djurbenet är inte identifierat.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2217	Stolphus_Konstruktion	2216
2218	Stolphus_Brukning	2216
2219	Stolphus_Destruktion	2216
2220	Stolphål	2216
2221	Stolphål	2216
2222	Stolphål	2216
2223	Stolphål	2216
360499	Nedgrävning	2217, 2221
360510	Nedgrävning	2216, 2217
360848	Nedgrävning	2217, 2220
368297	Fyllning	2217, 2220
368299	Fyllning	2219, 2221
368476	Fyllning	2219, 2220
368496	Fyllning	2219, 2220
686992	Fyllning	2217, 2219
686993	Stenskoning	2217, 2222
686997	Nedgrävning	2217, 2222
687103	Nedgrävning	2217, 2223
687113	Fyllning	2219, 2223

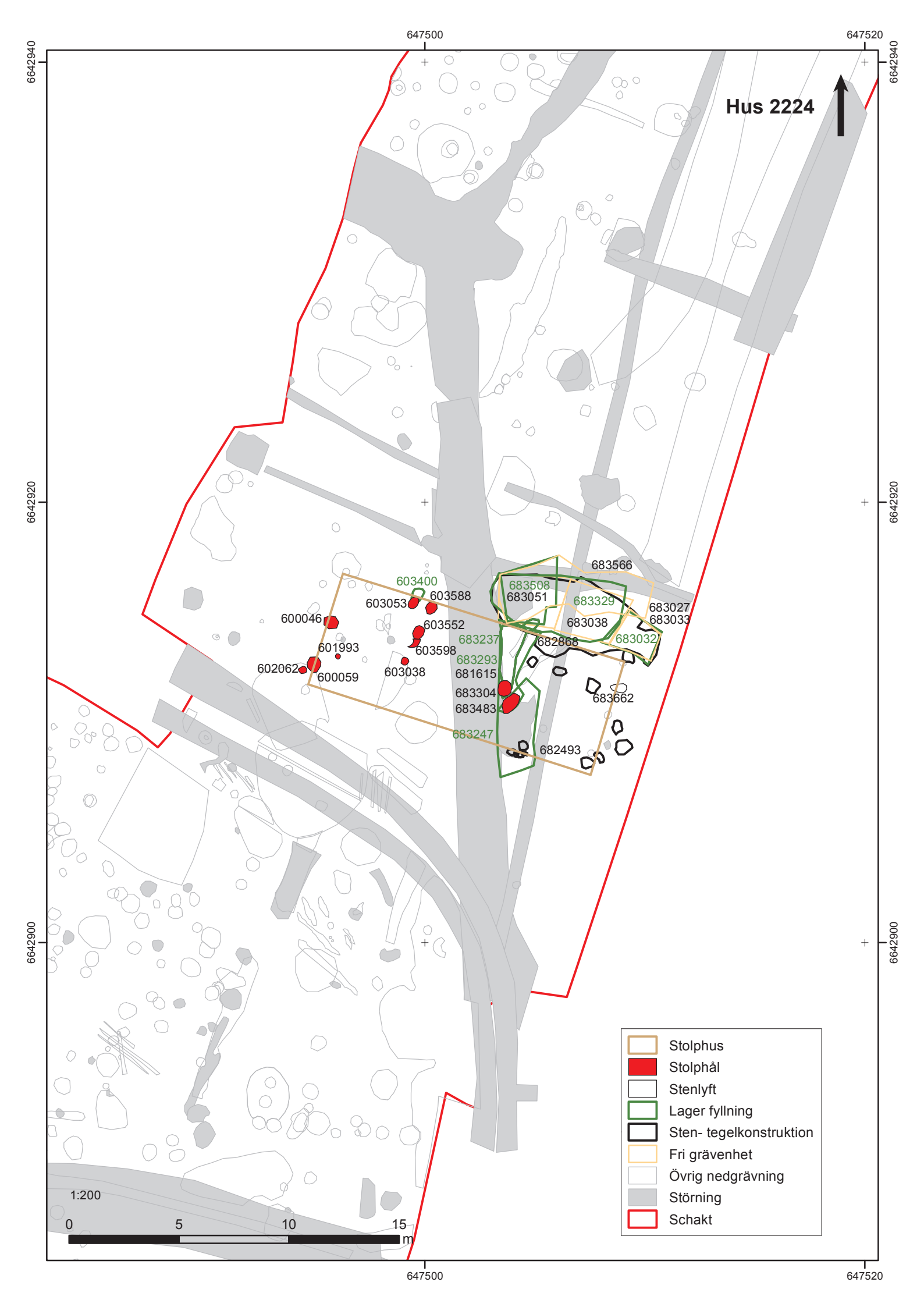
647500
647520
6642940
6642920
6642900
Hus 2224
603400
603588
603053
600046
603552
603598
601993
602062
600059
603038
683566
683508
683051
683329
683027
683033
683038
683237
682868
683032
683293
681615
683304
683483
683662
683247
682493
Stolphus
Stolphål
Stenlyft
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Fri grävenhet
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m

Stolphus 2224

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	Vattholmavägen, södra
ORIENTERING	VNV–OSO
NIVÅ	26,2 m ö.h.
UNDERLAG	Stenig silt
BEVARINGSGRAD	Ett VA-schakt som gick genom husets utbredning i nordsydlig riktning har förmodligen förstört lämningar i husets vägglinjer och inre del.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 14,3 m Bredd: 6,6 m Yta: 98 m^2

FUNKTION

Storlek och sektionsindelning antyder att huset varit **flerfunktionellt**. Stenpackningarna kan ha en koppling till ingången till en fähusdel i öster.

DATERING

Dateringsspann: 1300–1400 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Läget delvis under markberedningsyta 2670 från 1400-tal, det faktum att flera stolphål var grävda i markberedningsyta 2943 från tidig medeltid, hänget FC1059 samt förekomsten av tegel i fyllningarna tyder på en datering till 1300-tal.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet, dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Dess västra del framkom vid handgrävning under aktivitetsyta 2670 från 1400-talet, medan den östra delen framkom vid schaktning under väglämning 5599. Det kunde lokaliseras utifrån 11 stolphål med likvärdiga former och fyllningar, ett par stenpackningar (2240, 2342) och en syllstensrad (4486). Nedgrävningarna var grävda i markberedningsyta 2943 från tidig medeltid. Flera stolphål, i synnerhet vid den västra gaveln och den norra långsidan, var stenskodda. Stenpackning 2240 utanför husets norra långsida bestod av befintlig morän med ditlagd småsten. Stenpackning 2342 var mycket vällagd och bestod av småsten. Syllstensrad 4486 i husets östra del var gleslagd i en vinkelformad formation. De påträffade lämningarna hör till husets västra gavel, inre delar samt norra långsida. Ett flertal stolphål och en långsmal stenpackning inom husets begränsning avspeglar förmodligen inre väggar och därmed en sektionsindelning med minst tre rum. Huset verkar ha varit enskeppigt.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar, stenpackningar, enstaka fyllningar och någon stolprest hör till konstruktionen (2225), övriga fyllningar hör till destruktionen (2227). Inga lämningar har kopplats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

Det enda daterande inslaget utgörs av ett medeltida hänge från stenpackning 2240 (FC1059). Flera hästskosömmar kan vittna om stallade hästar, medan smideslagg får betraktas som byggnads-material som använts medvetet i stenpackningarna på grund av sin hårdhet.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1059	Hänge	Cu-leg	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
676	Hästskosöm	Järn	2	Transport och samfärdsel
698	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
699	Hästskosöm	Järn	3	Transport och samfärdsel
779	Järnhaltig slagg	Slagg	2	Slagg GAL
797	Järnhaltig slagg	Slagg	1	Slagg GAL
1210	Klump	Järn	1	Obestämt
1328	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
705	Nit	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1214	Nit	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
675	Nubb	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
799	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
881	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
898	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
1103	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
653	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
697	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
810	Tegelsten	Tegel	1	Byggnadsdetaljer och monument
811	Tegelsten	Tegel	1	Byggnadsdetaljer och monument
689	Ten	Järn	2	Obestämt

Hus 2224 vid Storgården norra. I det enskeppiga huset från 1300-talet ingick två stenpackningar, den ena större invid den norra långsidan och den andra mindre inne i byggnaden. Foto från nordväst: Maria Lingström, Arkeologerna.

ANALYSER

^{14}C-analyser: -

Osteologi:

Flertalet av benen kommer från nötkreatur och häst, vilka främst utgörs av delar från huvud och nedre extremitet. Merparten av benen påträffades i stabiliseringslager samt en stenpackning och troligen har slaktavfall i form av käkar och metapoder ben från större djur samlats in och använts som material i konstruktionerna. I fyllningar till stolphål förekommer mer matrester från köttrika ben samt fiskben från gös och strömming. På enstaka ben förekommer gnagmärken.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2225	Stolphus_Konstruktion	2224
2226	Stolphus_Brukning	2224
2227	Stolphus_Destruktion	2224
2228	Stolphål	2224
2229	Stolphål	2224
2230	Stolphål	2224
2231	Stolphål	2224
2233	Stolphål	2224
2234	Stolphål	2224
2235	Stolphål	2224
2236	Stolphål	2224
2237	Stolphål	2224
2238	Stolphål	2224
2239	Stolphål	2224
2240	Stenpackning	2224
2342	Stenpackning	2224
4486	Syll	2224
600046	Nedgrävning	2225, 2228
600059	Nedgrävning	2225, 2230
600085	Stenskoning	2225, 2228
600086	Fyllning	2227, 2228
600093	Stenskoning	2225, 2230
600094	Fyllning	2227, 2230
601993	Nedgrävning	2225, 2229
602001	Fyllning	2227, 2229
602003	Stolpe	2225, 2229
602062	Nedgrävning	2225, 2231
602303	Fyllning	2227, 2231
603038	Nedgrävning	2225, 2237
603050	Fyllning	2227, 2237
603051	Stenskoning	2225, 2237
603053	Nedgrävning	2225, 2233
603089	Fyllning	2227, 2233

Idnr	Typ	Kontextgrupp
603114	Stenskoning	2225, 2233
603400	Uppkastlager	2225, 2233
603552	Nedgrävning	2225, 2235
603569	Fyllning	2227, 2235
603588	Nedgrävning	2225, 2234
603597	Fyllning	2227, 2234
603598	Nedgrävning	2225, 2236
603613	Fyllning	2227, 2236
603702	Stenskoning	2225, 2234
681615	Stenpackning	2225, 2342
682493	Syll	2225, 4486
682868	Stenpackning	2225, 2240
683032	Fyllning	2225, 2240
683237	Bärlager	2225, 2342
683247	Bärlager	2225, 2342
683293	stabiliseringslager	2225, 2342
683304	Nedgrävning	2225, 2238
683314	Fyllning	2227, 2238
683329	Fyllning	2225, 2240
683483	Nedgrävning	2225, 2239
683496	Fyllning	2227, 2239
683508	Fyllning	2225, 2240
683662	Stenlyft	2225, 4486

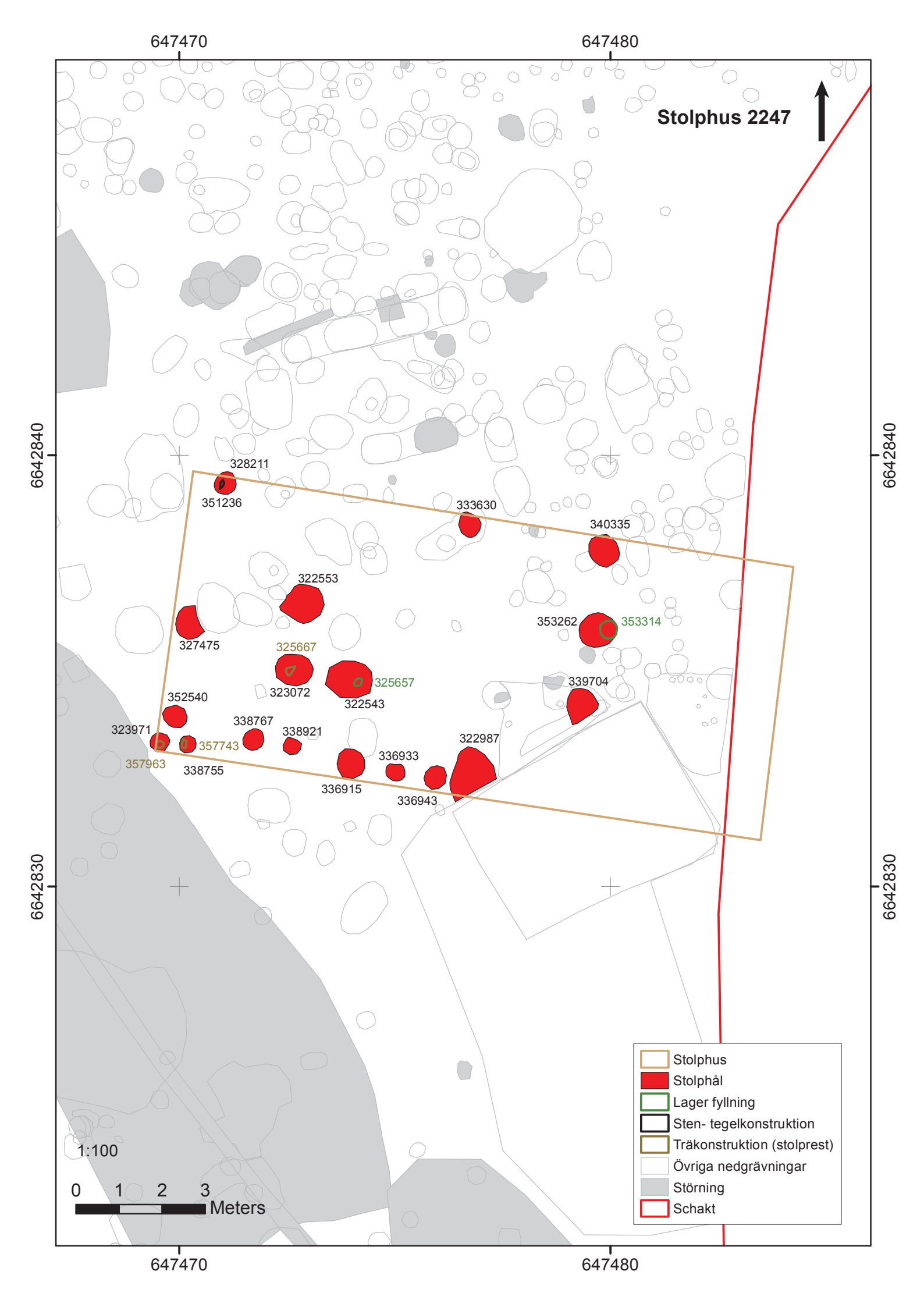
647470
647480
6642840
6642830
Stolphus 2247
328211
351236
333630
340335
322553
327475
353262
353314
325667
323072
325657
322543
339704
352540
323971
338767
338921
357743
357963
338755
322987
336933
336915
336943
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Träkonstruktion (stolprest)
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 2247

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	VNV–OSO
NIVÅ	26,8 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Husets sydöstra del var förstört av byggnad 1209. I området fanns även enstaka yngre gropar som kan ha skadat husets yttre och inre delar.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: ≥ 13 m Bredd: 6,3 m Yta: ≥ 83 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,7 m Spannlängd: 6,9 m

FUNKTION

Storlek, planlösning och framförallt fyndmaterialet med inslag av keramik antyder att huset främst fungerat som **bostad**. Man kan inte utesluta att huset haft flera rum och varit flerfunktionellt.

DATERING

Dateringsspann: 900–1000 e.Kr.

*Konstruktion:*810–1020 AD, ^{14}C-analys av en stolprest i stolphål 2285 (Ua-31753)

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen visar att huset stått någon gång under vikingatiden. De stratigrafiska förhållandena under hus 1937 från 1000-/1100-tal samt över grophus 1037 och 2867 från 800-tal tyder på att hus 2247 stått under 900-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %. Enstaka stolphål karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom under aktivitetsyta 1200. Det kunde lokaliseras utifrån 18 symetriskt placerade stolphål, de flesta med likvärdiga dimensioner, stenskoningar och fyllningar. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget, förutom ett stolphål som var grävt genom grophus 1037. De påträffade lämningarna hör främst till två bockpar i husets inre takbärande konstruktion (998, 1031, 2277, 2285) samt till långsidorna. Ett ensamt stolphål strax öster om det västra bockparet kan avspegla en omstolpning eller en stödstolpe (2284). Ett kraftigare stolphål i den södra vägglinjen avspeglar troligen en ingång (2248).

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar, vissa fyllningar och några stolprester hör till konstruktionen (2248). Resterande fyllningar hör till destruktionen (2250). En bennål påträffad i botten av stolphål 2285 har tolkats som en rituell deposition i samband med att huset byggdes. Inga lämningar har kopplats till brukningen.

FYND

I botten av stolphål 2285 fanns en synål av ben (FV1064) och ytterligare fyra olika stolphål påträffades keramik av äldre svartgodstyp (FV3525, FV3543, FV3559, FV3717). I övrigt fanns en järnnit (FV1536), mindre mängder bränd lera (FV1081, FV1089) samt drygt 350 gram djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31753	1119±33	890AD-975AD	810AD-1020AD	325675	Ved/Tall	325667	Stolpe

Osteologi: Identifierade arter är häst, nöt, svin och får/get.

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
325675	Ved	Tall		325667	Träkonstruktion

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
2247	*Stolphus*	325665	

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2248	Stolphus_Konstruktion	2247
2249	Stolphus_Brukning	2247
2250	Stolphus_Destruktion	2247
945	Stolphål	2247
948	Stolphål	2247
998	Stolphål	2247
1031	Stolphål	2247
1067	Stolphål	2247
1073	Stolphål	2247
1134	Stolphål	2247
1138	Stolphål	2247
2276	Stolphål	2247
2277	Stolphål	2247
2278	Stolphål	2247
2279	Stolphål	2247
2280	Stolphål	2247
2281	Stolphål	2247
2282	Stolphål	2247
2283	Stolphål	2247
2284	Stolphål	2247
2285	Stolphål	2247
322543	Nedgrävning	2248, 2284
322553	Nedgrävning	998, 2248

Idnr	Typ	Kontextgrupp
322987	Nedgrävning	2248, 2278
323072	Nedgrävning	2248, 2285
323971	Nedgrävning	2248, 2282
325655	Stenskoning	2248, 2284
325656	Fyllning	2248, 2284
325657	Stolpfärgning	2250, 2284
325664	Fyllning	2250, 2285
325667	Stolpe	2248, 2285
326491	Fyllning	998, 2250
326611	Stenskoning	998, 2248
327475	Nedgrävning	1067, 2248
328211	Nedgrävning	2248, 2276
329970	Fyllning	1067, 2250
333411	Fyllning	1134, 2248
333630	Nedgrävning	1134, 2248
333642	Fyllning	1134, 2250
336915	Nedgrävning	2248, 2280
336933	Nedgrävning	945, 2248
336943	Nedgrävning	2248, 2279
338165	Fyllning	945, 2250
338755	Nedgrävning	2248, 2281
338767	Nedgrävning	948, 2248
338921	Nedgrävning	1073, 2248
338986	Fyllning	948, 2250
339127	Fyllning	1073, 2250
339704	Nedgrävning	1031, 2248
339720	Fyllning	1031, 2250
340335	Nedgrävning	1138, 2248
340350	Fyllning	1138, 2250
340575	Fyllning	2250, 2278
349277	Fyllning	2250, 2279
351151	Fyllning	2250, 2276
351236	stolpstöd	2248, 2276
352540	Nedgrävning	2248, 2283
352550	Fyllning	2250, 2281
353262	Nedgrävning	2248, 2277
353296	Fyllning	2248, 2277
353314	Stolpfärgning	2250, 2277
353393	Stolpe	2248, 2277
356959	Fyllning	2250, 2283
356960	Fyllning	2250, 2282
357743	Stolpe	2248, 2281
357963	Stolpe	2248, 2282
357971	Stenskoning	2248, 2282
359017	Fyllning	2250, 2280
1002566	Stenskoning	2248, 2285

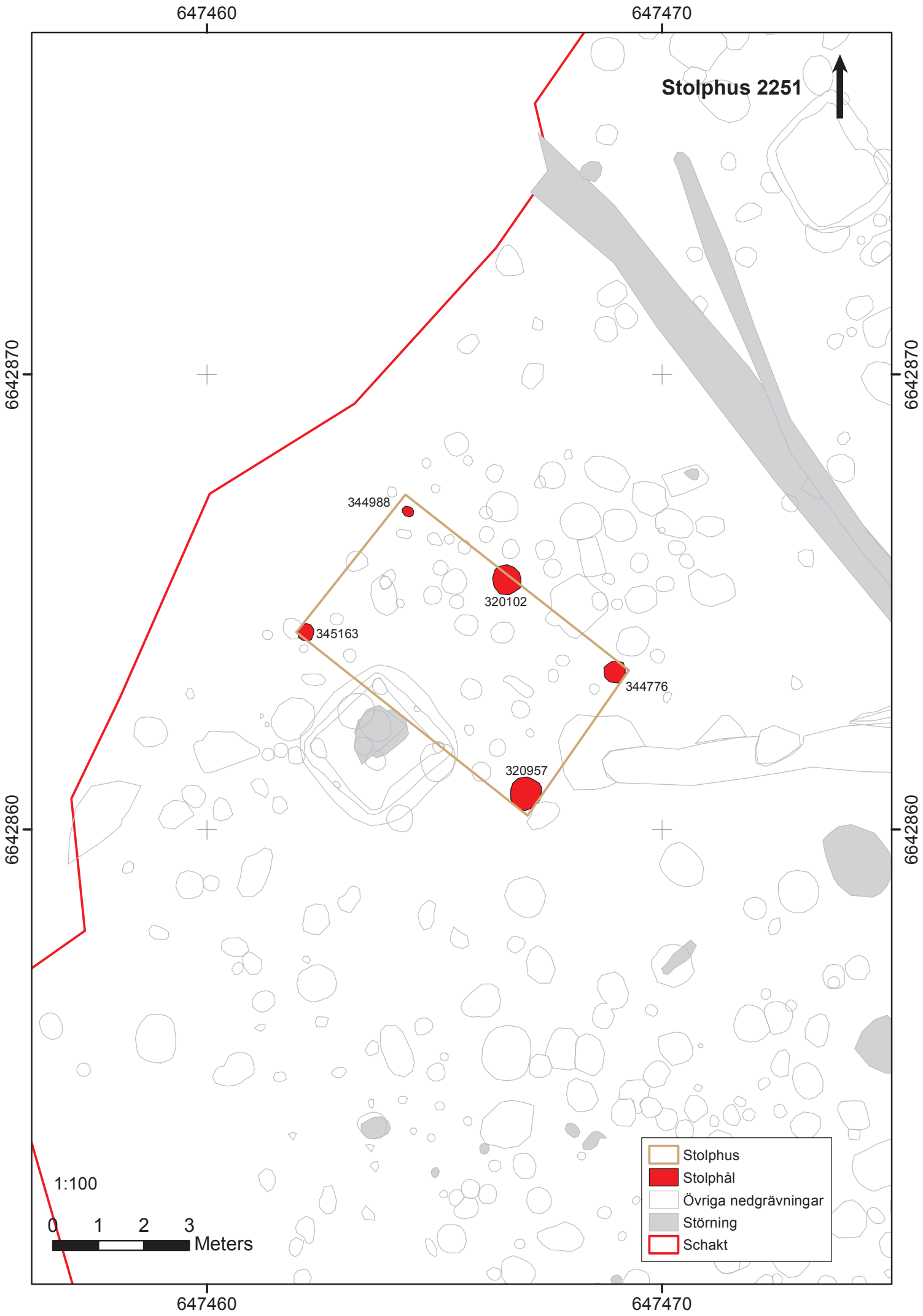
647460
647470
Stolphus 2251
6642870
6642860
344988
320102
345163
344776
320957
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 2251

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SO–NV
NIVÅ	26,50 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningar i husets södra vägglinje hade troligen förstörts av grophus 2859.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 6,5 m Bredd: 3,9 m Yta: 24,6 m^2

FUNKTION

Storleken, planlösningen och läget i förhållande till samtida hus antyder en funktion som **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 600–650 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: 640–770 AD, ^{14}C-analys av obränt djurben i stolphål 1244 (Ua-52368)

Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen visar att huset stått under mellersta–yngre vendeltid. Hus 2251 antas vara samtida med de brända hus 1925 och 1929, detta på grund av orienteringen, läget och en bränd fyllning. Dateringen justeras därför till första hälften av 600-talet.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Två hörnstolphål i söder blev undersökta med handredskap och till 100 %, resterande tre stolphål karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under rapportarbetet. Det framkom under byggnad 1266. Det kunde lokaliseras utifrån fem stolphål med likvärdiga dimensioner i plan. De undersökta stolphålen var tydliga och lika djupa, ett av dem var även stenskott och innehöll bränd fyllning. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör till långsidorna och gavlarna.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och stenskoningen hör till konstruktionen, fyllningarna hör till destruktionen. Inga lämningar har kopplats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

I ett stolphål fanns en bit smält lera (FV716). Dessutom fanns 80 gram djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-52368	1328±29	650AD-770AD	640AD-770AD	FV11641	Obränt ben/Häst	324616	Fyllning

Osteologi: Identifierade arter är häst, svin och får/get.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1244	Stolphål	2251
4226	Stolphål	2251
320102	Nedgrävning	2251
320957	Nedgrävning	1244
324616	Fyllning	1244
324617	Stenskoning	1244
344776	Stolphål	2251
344988	Stolphål	2251
345163	Nedgrävning	4226
345174	Fyllning	4226

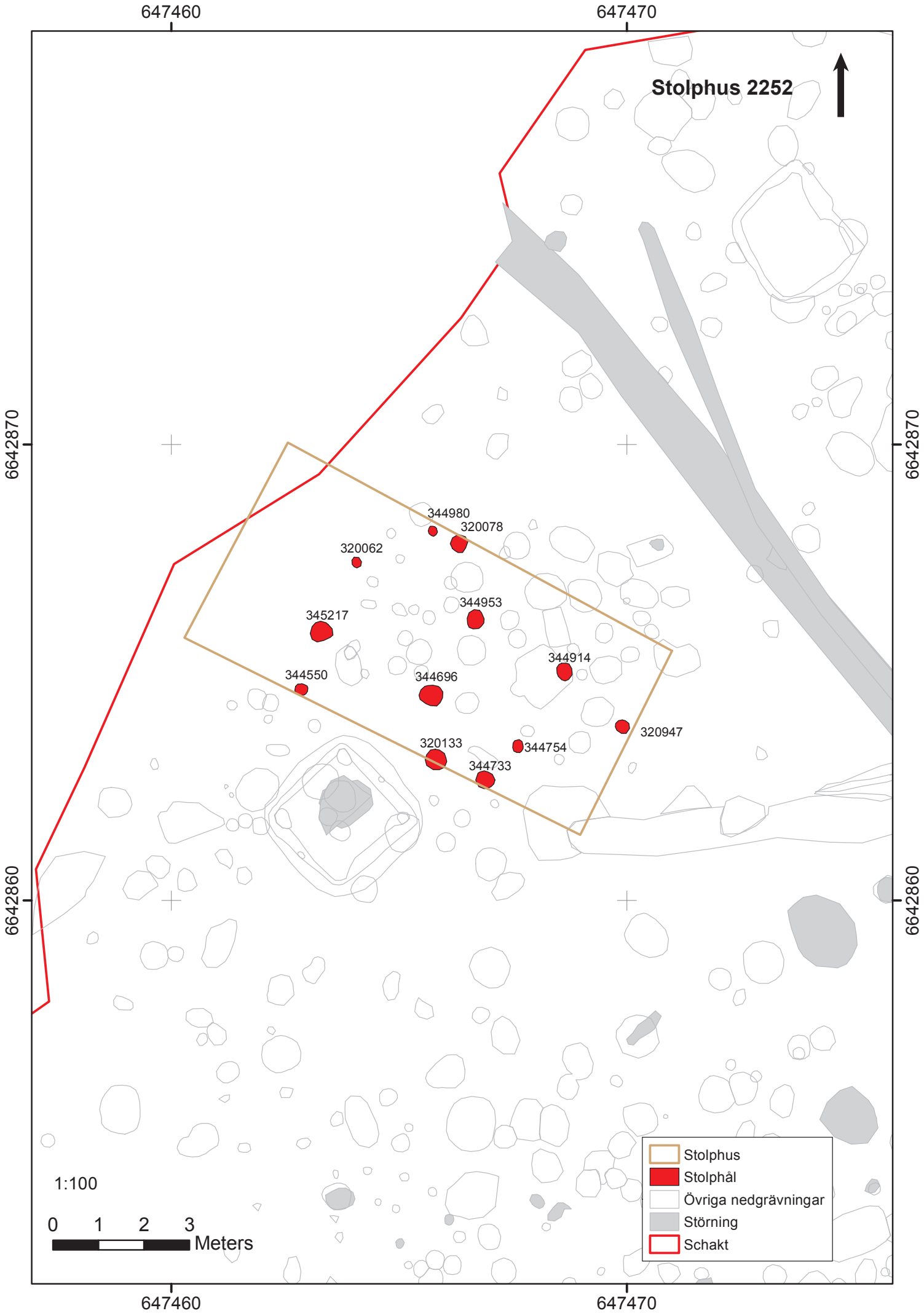
647460
647470
Stolphus 2252
6642870
6642860
344980
320078
320062
344953
345217
344914
344550
344696
320947
320133
344754
344733
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 2252

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	NV–SO
NIVÅ	26,6 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns flera yngre gropar som kan ha förstört lämningar i vägglinjerna och i den sydöstra gaveln.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: ≥ 8,4 m Bredd: 4,5 m Yta: ≥ 35 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,6–1,8 m Spannlängd: 5 meter

FUNKTION

Husets funktion är **obestämd** eftersom det inte blev undersökt.

DATERING

Dateringsspann: 430–600 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Huset är svårdaterat eftersom det inte blev undersökt eller provtaget. Läget och orienteringen i förhållande till bebyggelsen från folkvandringstid–tidig vendeltid i form av hus 1925 och hus 1929 antyder dock att hus 2251 tillhör denna period. Förmodligen är huset en förgångare till hus 2251, daterat till 600–650 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna karterades endast i plan, inga av dem blev undersökta.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under rapportarbetet. Det framkom under byggnad 1266. Det kunde lokaliseras utifrån 12 stolphål med likvärdiga fyllningar i ytan och en symetrisk spridning som speglar en tillhörighet till en och samma byggnad. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör till två bockpar, den sydöstra gaveln och vägglinjerna. En ingång kan skönjas vid den södra vägglinjen. Huset fortsatte utanför schaktet i nordväst.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

-

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C-analys: -
Osteologi: -
Vedart: -
Makrofossil: -

ANMÄRKNING –

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
320062	Stolphål	2252
320078	Stolphål	2252
320133	Stolphål	2252
320947	Stolphål	2252
344550	Stolphål	2252
344696	Stolphål	2252
344733	Stolphål	2252
344754	Stolphål	2252
344914	Stolphål	2252
344953	Stolphål	2252
344980	Stolphål	2252
345217	Stolphål	2252

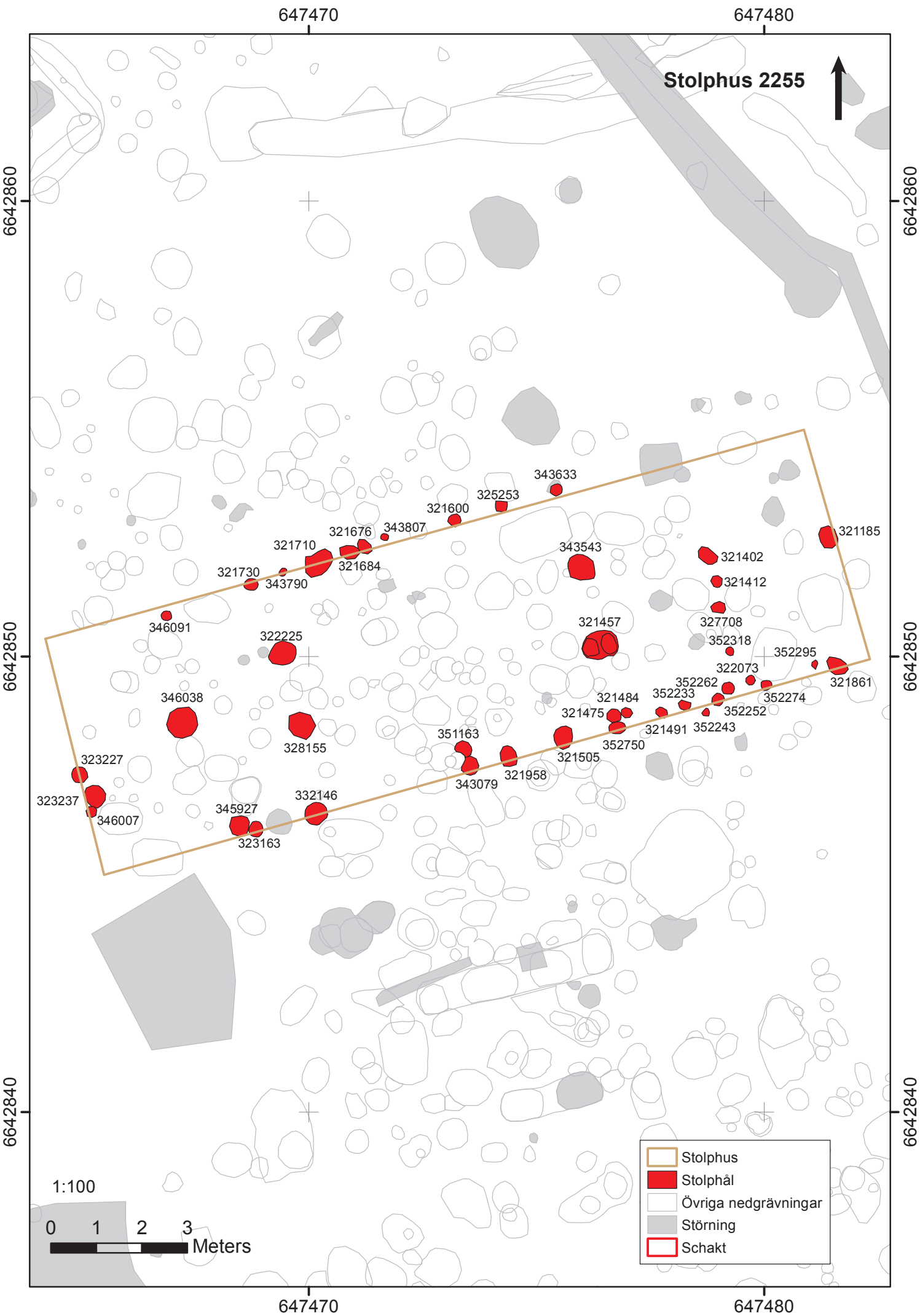

647470
647480
Stolphus 2255
6642860
6642850
6642840
343633
325253
321600
343807
321676
321710
321684
321730
343790
346091
322225
346038
328155
323227
323237
346007
345927
323163
332146
351163
343079
321958
321505
321475
321484
352750
321491
352233
352262
352243
352252
352274
322073
352295
321861
352318
327708
321457
343543
321402
321412
321185
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 2255

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	25,6–26,1 m ö.h. (högst i nordost)
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett antal yngre gropar som kan ha förstört enstaka stolphål.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 17,3 m Bredd: 5,3 m Yta: 91,9 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,8 m Spannlängd: 6,7 m

FUNKTION

Storlek, planlösning och förekomsten av flera rum antyder att huset varit **flerfunktionellt**.

DATERING

Dateringsspann: 800 – 900 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: 690 – 870 AD, ^{14}C-analys av bränt sädeskorn i stolphål 1021 (Ua-53046)

Destruktion: -

Sammantagen datering: Hus 2255 och hus 2816 antas utgöra huvudbyggnaderna i de centrala delarna av Storgården under perioden 650–900 e.Kr., och av överlagringarna och likvärdiga orienteringar att döma också ha avlöst varandra. De är ersättare för hus 1925 och hus 1929 från folkvandringstid–äldre vendeltid, samt föregångare till hus 2726 och hus 2247 från yngre vikingatid. Hus 2255 och hus 2816 kan således placeras inom perioden 650–900 e.Kr. Den erhållna ^{14}C-dateringen täcker i princip hela denna period och det är svårt att avgöra vilket av hus 2255 eller hus 2816 som stått först. Hus 2816 bär dock spår av ombyggnad och antas därför ha stått längre. Hus 2255 föreslås därför ha stått under 800-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %. Ett 20-tal stolphål i vägglinjerna och gavlarna karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom under aktivitetsyta 1200. Det kunde lokaliseras utifrån ett tjugotal symetriskt placerade stolphål med likvärdiga dimensioner, de flesta hörande till husets vägglinjer. Flertalet inre takbärande stolphål hade stenskoningar, ett av dem hade också spår av två stolpar vilket tyder på en omstolpning. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör såväl till den inre takbärande konstruktionen (1084, 2686–2688) som till väggarna och gavlarna. Ett antal stolphål i husets nordöstra del hör till en inre vägg (2689, 2690, 2692, 2696, 2697), vilket tyder på att huset haft åtminstone två rum.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och stenskoningar hör till konstruktionen (2256), fyllningarna hör till destruktionen (2258). Inga lämningar har kopplats till brukningen (2257) eller rituella depositioner.

FYND

Det enda fyndet består av en keramikskärva av äldre svartgodstyp (FV3620). Dessutom fanns drygt 65 gram djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-53046	1237±27	690AD-870AD	680AD-880AD	331833	Bränt säd/Oidentifierat	331824	Fyllning

Osteologi: Den enda identifierade arten är häst.

Vedart: -

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
2255	*Stolphus*	331833	bakgrundsbrus/matlagning/metallhantverk

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2256	Stolphus_Konstruktion	2255
2257	Stolphus_Brukning	2255
2258	Stolphus_Destruktion	2255
956	Stolphål	2255
1003	Stolphål	2255
1017	Stolphål	2255
1021	Stolphål	2255
1054	Stolphål	2255
1084	Stolphål	2255
2686	Stolphål	2255
2687	Stolphål	2255
2688	Stolphål	2255
2689	Stolphål	2255
2690	Stolphål	2255
2691	Stolphål	2255
2692	Stolphål	2255
2693	Stolphål	2255
2694	Stolphål	2255
2695	Stolphål	2255
2696	Stolphål	2255
2697	Stolphål	2255
2698	Stolphål	2255
2699	Stolphål	2255
321185	Stolphål	2256

Idnr	Typ	Kontextgrupp
321402	Nedgrävning	2256, 2689
321412	Nedgrävning	2256, 2690
321457	Nedgrävning	1084, 2256
321475	Nedgrävning	2256, 2699
321484	Stolphål	2256
321491	Stolphål	2256
321505	Nedgrävning	2256, 2691
321600	Nedgrävning	2256
321676	Nedgrävning	1021, 2256
321684	Nedgrävning	1017, 2256
321710	Stolphål	2256
321730	Nedgrävning	1054, 2256
321861	Stolphål	2256
321958	Stolphål	2256
322073	Stolphål	2256
322225	Nedgrävning	2256, 2686
323163	Stolphål	2256
323227	Stolphål	2256
323237	Stolphål	2256
325253	Nedgrävning	1003, 2256
325257	Fyllning	1003, 2258
327708	Nedgrävning	2256, 2692
328155	Nedgrävning	2256, 2687
328163	Fyllning	2258, 2687
328296	Stenskoning	2256, 2687
329687	Fyllning	1084, 2256
329735	Stenskoning	1084, 2256
329748	Fyllning	1084, 2258
329763	Fyllning	1084, 2258
331823	Fyllning	1017, 2258
331824	Fyllning	1021, 2258
332146	Nedgrävning	956, 2256
332215	Fyllning	956, 2258
337133	Fyllning	1054, 2258
343079	Nedgrävning	2256, 2693
343543	Nedgrävning	2256, 2688
343633	Nedgrävning	2256, 2694
343790	Stolphål	2256
343807	Stolphål	2256
343817	Fyllning	2258, 2686
343818	Stenskoning	2256, 2686
345927	Nedgrävning	2256, 2695
346007	Stolphål	2256
346038	Stolphål	2256
346091	Stolphål	2256
348168	Fyllning	2258, 2694
350845	Fyllning	2258, 2693
351163	Nedgrävning	2256, 2696
351171	Fyllning	2258, 2696
351749	Fyllning	2258, 2688
352233	Stolphål	2256

Idnr	Typ	Kontextgrupp
352243	Stolphål	2256
352252	Stolphål	2256
352262	Stolphål	2256
352274	Stolphål	2256
352295	Stolphål	2256
352318	Nedgrävning	2256, 2697
352749	Fyllning	2258, 2699
352750	Nedgrävning	2256, 2698
352759	Fyllning	2258, 2698
360628	Fyllning	2258, 2691
362348	Fyllning	2258, 2695
364389	Fyllning	2258, 2692
364391	Fyllning	2258, 2690
364392	Fyllning	2258, 2689
365533	Fyllning	2258, 2697

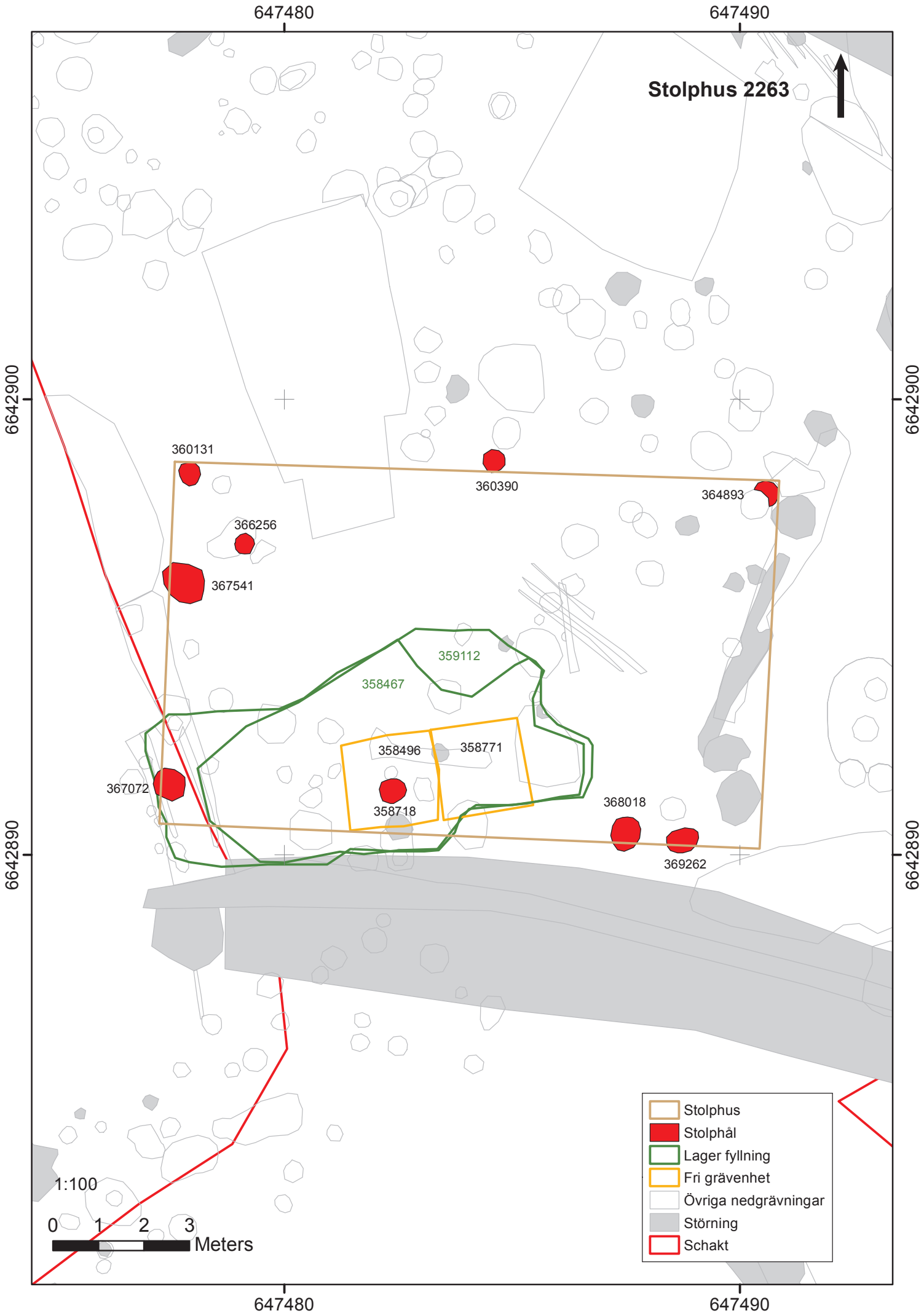
647480
647490
Stolphus 2263
6642900
6642890
360131
360390
364893
366256
367541
359112
358467
358496
358771
367072
358718
368018
369262
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Fri grävenhet
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 2263

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	V–Ö
NIVÅ	26,8 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns en källare från 1800-tal (1889) och flera sentida gropar som kan ha förstört lämningar i husets inre och yttre delar. I väster och öster fanns dessutom två stubbar som inte kunde avlägsnas.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 13,3 m Bredd: 8,1 m Yta: 106 m^2

FUNKTION

Storlek och fyndmaterial antyder att huset främst fungerat som **bostad**, i alla fall i den västra delen.

DATERING

Dateringsspann: 1650–1720 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: De påträffade mynten antyder att huset varit i bruk mellan 1600-talets mitt och 1700-talets första årtionden.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %. Golvlagret undersöktes med grävenheter.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades i fält men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom under gårdsplan 1890. Det kunde lokaliseras utifrån ett tiotal symetriskt placerade stolphål med likvärdiga dimensioner och framförallt mycket kraftiga stenskoningar. I stolphål 2296 fanns också en bevarad stolprest. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade stolphålen hör mestadels till byggnadens gavlar och långsidor. Till huset hör även två upp till 0,2 meter tjocka och siltiga golvlager (358467, 359112), som överlagrade varandra. Dessa var belägna i husets sydvästra del.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, golvlager och stenskoningar hör till konstruktionen(2264). Fyllningarna hör till destruktionen (2266). Inga lämningar har kopplats till brukningen eller till rituella depositioner, även om man får anta att golvlagret påverkats under brukningen, t.ex. genom att fynd trampats ner.

FYND

Daterande inslag utgörs av tre kopparmynt från 1600-talet (FV2358, FV2513, FV2821). I övrigt finns inslag av bl.a. små redskap, byggnadsdetaljer och drygt 30 gram djurben (se osteologi nedan).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
2490	Bleck	Cu-leg	1	Obestämt
2561	Bleck	Cu-leg	1	Obestämt
2736	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
2760	Bränd lera	Bränd lera	2	Obestämt
2605	Hästsko	Järn	1	Transport och samfärdsel
2358	Mynt	Cu-leg	1	Handel och värdemätare
2513	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
2821	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
2616	Nit	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
2511	Nyckel	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
2494	Remdelare	Cu-leg	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
2866	Smält lera	Smält lera	1	Hantverk och produktion
2762	Smält lera	Smält lera	1	Obestämt
2601	Sporre	Järn	1	Transport och samfärdsel
3378	Tegelkross	Tegel	2	Byggnadsdetaljer och monument

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: Identifierade arter är nöt och får/get.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2264	Stolphus_Konstruktion	2263
2265	Stolphus_Brukning	2263
2266	Stolphus_Destruktion	2263
1894	Stolphål	2263
2296	Stolphål	2263
2297	Stolphål	2263
2298	Stolphål	2263
2299	Stolphål	2263
2300	Stolphål	2263
2301	Stolphål	2263
2302	Stolphål	2263
2313	Stolphål	2263
358467	Golvlager	2264
358718	Nedgrävning	1894, 2264
359035	Fyllning	1894, 2266
359112	Golvlager	2264
360131	Nedgrävning	2264, 2300
360390	Nedgrävning	2264, 2302
364893	Nedgrävning	2264, 2299
364903	Fyllning	2266, 2299
364942	Fyllning	2266, 2302
366253	Fyllning	2266, 2300

Idnr	Typ	Kontextgrupp
366256	Nedgrävning	2264, 2313
366269	Fyllning	2266, 2313
366270	Stenskoning	2264, 2313
366761	Stenskoning	2264, 2298
367072	Nedgrävning	2264, 2298
367298	Fyllning	2266, 2298
367541	Nedgrävning	2264, 2301
368018	Nedgrävning	2264, 2297
369260	Fyllning	2266, 2297
369261	Stenskoning	2264, 2297
369262	Nedgrävning	2264, 2296
369275	Fyllning	2266, 2296
369276	Stenskoning	2264, 2296
369277	Stolpe	2264, 2296
1002302	Fyllning	2266, 2301
1002304	Stenskoning	2264, 2301

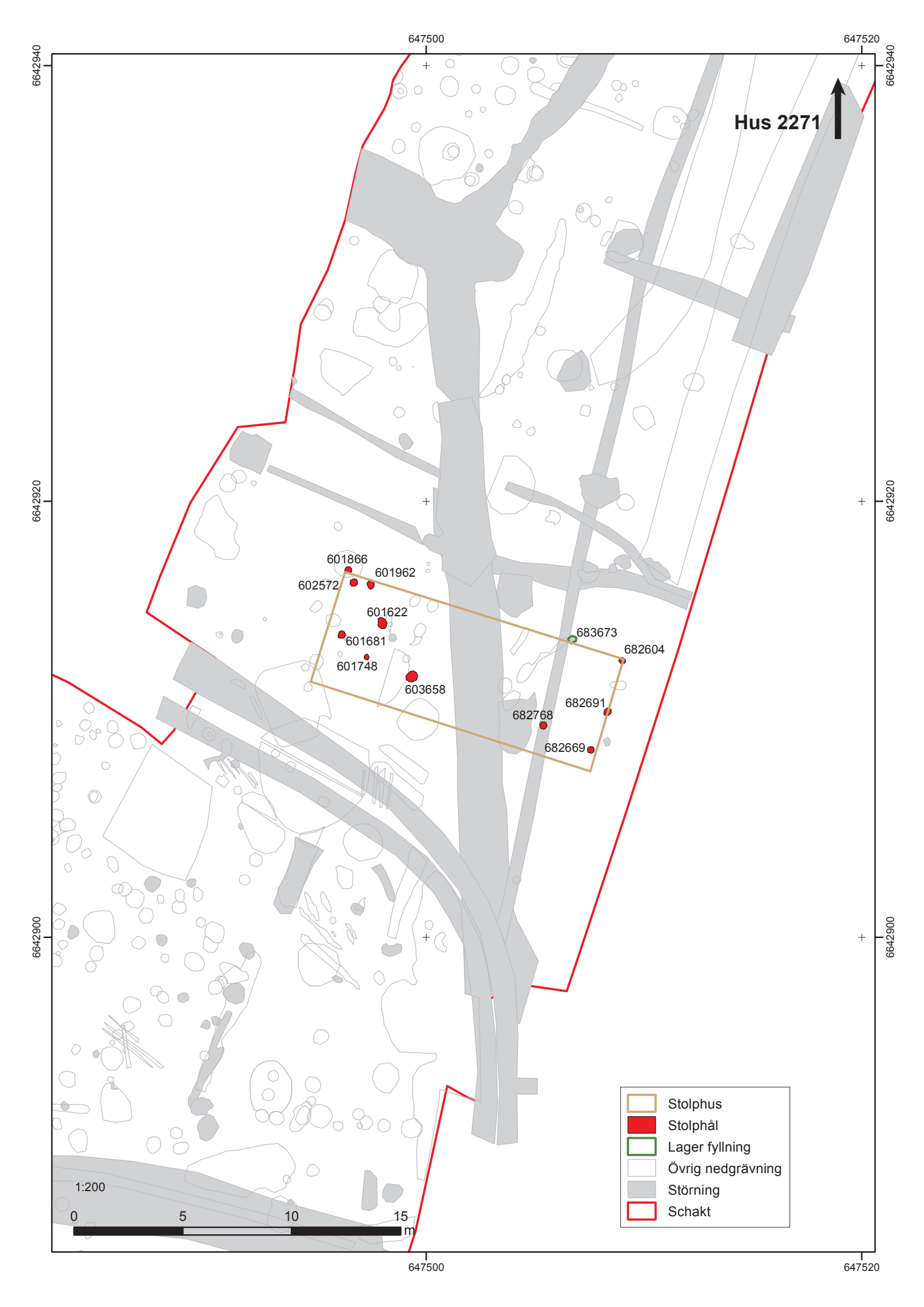
647500
647520
6642940
6642920
6642900
Hus 2271
601866
601962
602572
601622
601681
601748
603658
683673
682604
682691
682768
682669
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m

Stolphus 2271

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hybrid?
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	VNV–OSO
NIVÅ	26,1 m ö.h.
UNDERLAG	Stenig silt
BEVARINGSGRAD	Ett VA-schakt som gick genom husets utbredning i nordsydlig riktning har förmodligen förstört lämningar i husets vägglinjer och inre del.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 13,5 m Bredd: 5,2 m Yta: 71,5 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	 Bockbredd: 1,7 Spannlängd: -

FUNKTION

Storleken, en möjlig indelning med en treskeppig och en enskeppig del, det makrofossila materialet samt möjligen en del av fyndmaterialet antyder att huset varit **flerfunktionell**, med förslagsvis en bostadsdel i väster och en ekonomidel i öster.

DATERING

Dateringsspann: 1030–1210 e.Kr.

Konstruktion: 1030–1210 AD, ^{14}C-analys av stolprest från stolphål 2330 (Ua-31751).

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen, avsaknaden av tegel i fyllningarna samt läget över den vikingatida aktivitetsytan 2943 och under det högmedeltida hus 2224 tyder på att huset stått någon gång mellan andra hälften av 1000-talet och början av 1200-talet.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet, dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom under hus 2244. Det kunde lokaliseras utifrån 12 stolphål med likvärdiga former och fyllningar. Ett par stolphål (2331, 2332) i väster var stenskodda. Nedgrävningarna i husets östra del var grävda i det orörda underlaget, i väster var de grävda i aktivitetsytan 2943. De påträffade lämningarna hör till husets östra gavel, inre delar med ett bockpar i väster samt norra långsida. Huset har varit treskeppigt åtminstone i väster och möjligen enskeppigt i öster, om inte VA-ledningen förstört ett eller flera bockpar.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Nedgrävningar för stolphål samt stenskoningar hör till konstruktionen (2272), övriga fyllningar hör till destruktionen (2274). Inga lämningar har kopplats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

Samtliga fynd härrör från stolphålsfyllningar i husets västra del. Det enda daterande inslaget utgörs av ett fragment av en sammansatt kam från 800-tal (FC5). Övriga fynd har koppling till olika former av produktion och konstruktioner. Det är oklart om samtliga fynd verkligen har en koppling till huset eller om de egentligen härrör från den underliggande aktivitetsyta 2943. Ytterligare fragment från samma kam har exempelvis påträffats i ett underliggande lager. Dessutom fanns drygt 40 gram djurben (se osteologi nedan).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
70	Beslag	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
851	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
5	Kam	Horn	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
874	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
56	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
852	Vridkvarn	Glimmerskiffer	1	Husgeråd och livsmedel

ANALYSER

^{14}C-analys:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31751	903±32	1040 AD–1180 AD	1030 AD–1210 AD	601972	Ved/Tall	601971	Fyllning

Osteologi: Identifierade arter är häst, svin och fisk.

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
601972	Ved	Tall		601971	Lager fyllning

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
2271	*Stolphus*	601644	bakgrundsbrus/matlagning
2271	*Stolphus*	601695	matlagningsrester/kålgårdsmiljö
2271	*Stolphus*	601875	bakgrundsbrus/matlagning, Möjlig inblandning av recent material
2271	*Stolphus*	601973	Linutsäde (linmåra)?/kålgårdsmiljö, Möjlig inblandning av recent material

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2272	Stolphus_Konstruktion	2271
2273	Stolphus_Brukning	2271
2274	Stolphus_Destruktion	2271
2328	Stolphål	2271
2329	Stolphål	2271
2330	Stolphål	2271
2331	Stolphål	2271
2332	Stolphål	2271
2333	Stolphål	2271
2334	Stolphål	2271
2335	Stolphål	2271
2336	Stolphål	2271
2337	Stolphål	2271
2338	Stolphål	2271
2339	Stolphål	2271
600036	Stenskoning	2272, 2332
601622	Nedgrävning	2272, 2332
601634	Fyllning	2274, 2332
601681	Nedgrävning	2272, 2331
601692	Fyllning	2274, 2331

Idnr	Typ	Kontextgrupp
601694	Stenskoning	2272, 2331
601748	Nedgrävning	2272, 2333
601758	Fyllning	2274, 2333
601866	Nedgrävning	2272, 2328
601874	Fyllning	2274, 2328
601962	Nedgrävning	2272, 2330
601971	Fyllning	2274, 2330
602572	Nedgrävning	2272, 2329
602581	Fyllning	2274, 2329
603658	Nedgrävning	2272, 2334
603668	Fyllning	2274, 2334
682604	Nedgrävning	2272, 2338
682611	Fyllning	2274, 2338
682669	Nedgrävning	2272, 2336
682680	Fyllning	2274, 2336
682691	Nedgrävning	2272, 2337
682700	Fyllning	2274, 2337
682768	Nedgrävning	2272, 2335
683643	Fyllning	2274, 2335
683673	Stolpfärgning	2272, 2339

Hus 2271 vid Storgården norra. Huset från tidig medeltid var treskeppigt i väster och enskeppigt i öster. På fotot är den östra delen markerad med träklossar. Foto från sydväst: Mia Englund, Arkeologerna.

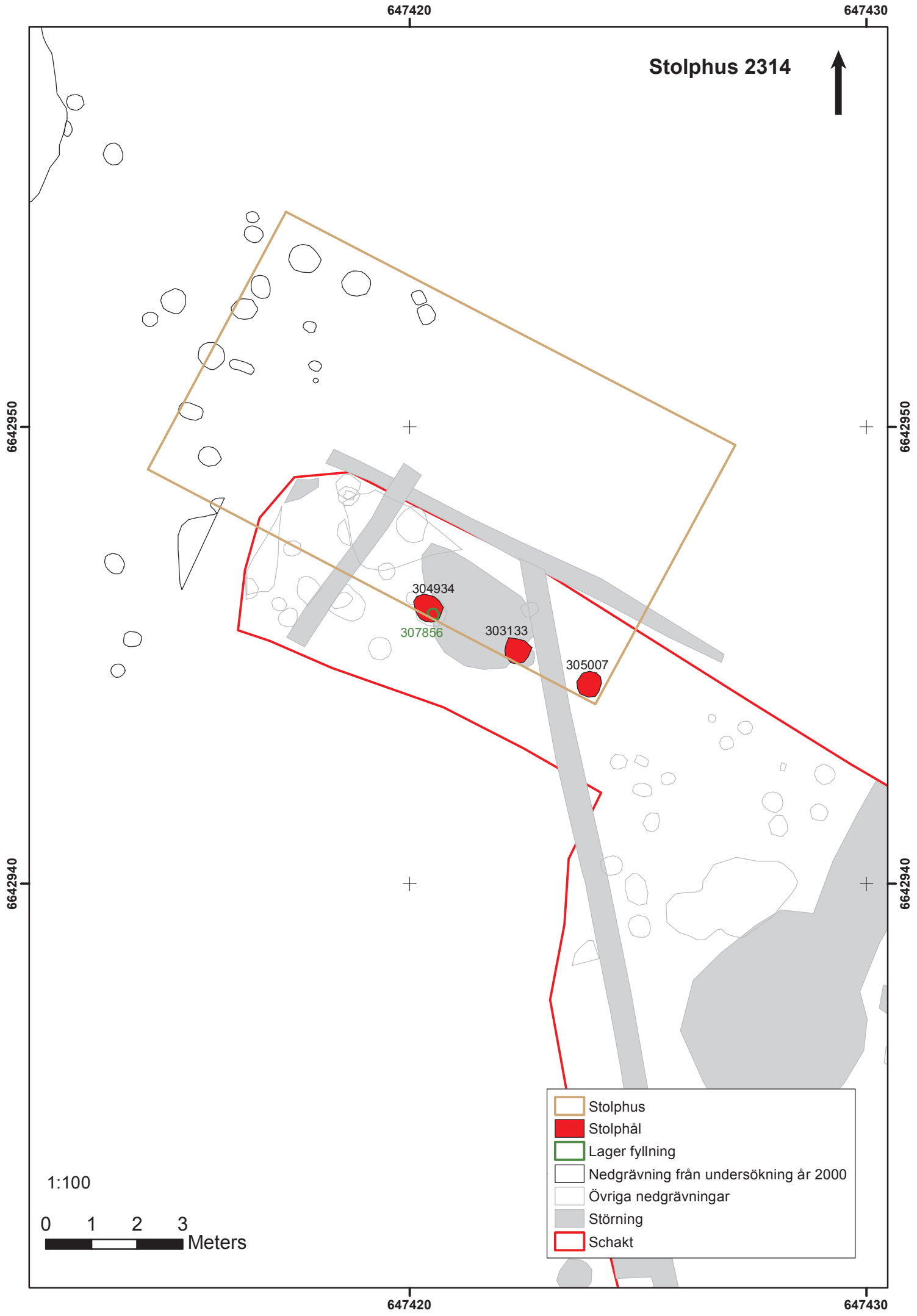
Stolphus 2314
647420
647430
6642950
6642940
304934
307856
303133
305007
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Nedgrävning från undersökning år 2000
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 2314

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig?
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	NV–SO
NIVÅ	24,8 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns flera VA- och ledningsschakt som förmodligen förstört lämningar i husets vägglinjer. Ett stolphål var ursprungligen övertäckt av en stubbe och kraftigt påverkat av rötter.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 11 m Bredd: 6,3 m Yta: 71 m^2

FUNKTION

Keramikfynden och benen antyder att huset åtminstone delvis fungerat som **bostad**. Man kan inte utesluta att det också varit flerfunktionellt.

DATERING

Dateringsspann: 700–900 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Typologiskt uppvisar huset liknande drag som hus 5008 och 5012 från 700-/800-talen vid Veterinärvillan samt hus 40 från 700-/900-talen i Mälby (Beronius Jörpeland & Seiler 2011). Av denna anledning dateras hus 2314 till 700-/800-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes till 100 % och uteslutande med handredskap.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom under avfallsyta 508. Det kunde lokaliseras utifrån framförallt tre stolphål med liknande nedgrävningsformer och fyllningar som ingick i den södra vägglinjen och den östra gaveln (685, 691, 749). Två av stolphålen var stenskodda. Nedgrävningarna var grävda i aktivitetsyta 874. Huset hade delvis undersökt 2001 varvid några liknande stolphål hörande till den nordvästra gaveln och den norra lånsidan upptäcktes (A14, A15, A18, A19, A24, A25, A30; Hallgren 2001). Utifrån de framtagna delarna verkar huset ha varit enskeppigt. En treskeppig del kan dock inte uteslutas i sydost.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar och ett par fyllningar hör till konstruktionen (2315). Fyllningar hör till destruktionen (2317). Inga lämningar har kopplats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

Det dominerande fyndmaterialet utgörs av keramik. Denna samt enstaka små metaller avspeglar vardagsaktiviteter. Dessutom fanns djurben (se osteologi nedan).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1843	Beslag	Cu-leg	1	Obestämt
1286	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
626	Klump	Järn	1	Obestämt
3464	Kärl	Keramik	2	Keramik Bäck
3466	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3508	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3510	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1278	Lerklining	Bränd lera	1	Byggnadsdetaljer och monument

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: I stolphålen fanns sammanlagt 160 gram ben. Representerade arter är svin, nöt, häst, får/get och fågel.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2315	Stolphus_Konstruktion	2314
2316	Stolphus_Brukning	2314
2317	Stolphus_Destruktion	2314
685	Stolphål	2314
691	Stolphål	2314
749	Stolphål	2314
303133	Nedgrävning	691, 2315
303179	Fyllning	691, 2317
303518	Stenskoning	691, 2315
304934	Nedgrävning	685, 2315
305007	Nedgrävning	749, 2315
305829	Stenskoning	749, 2315
305855	Fyllning	749, 2317
307526	Fyllning	685, 2317
307856	Stolpfärgning	685, 2317

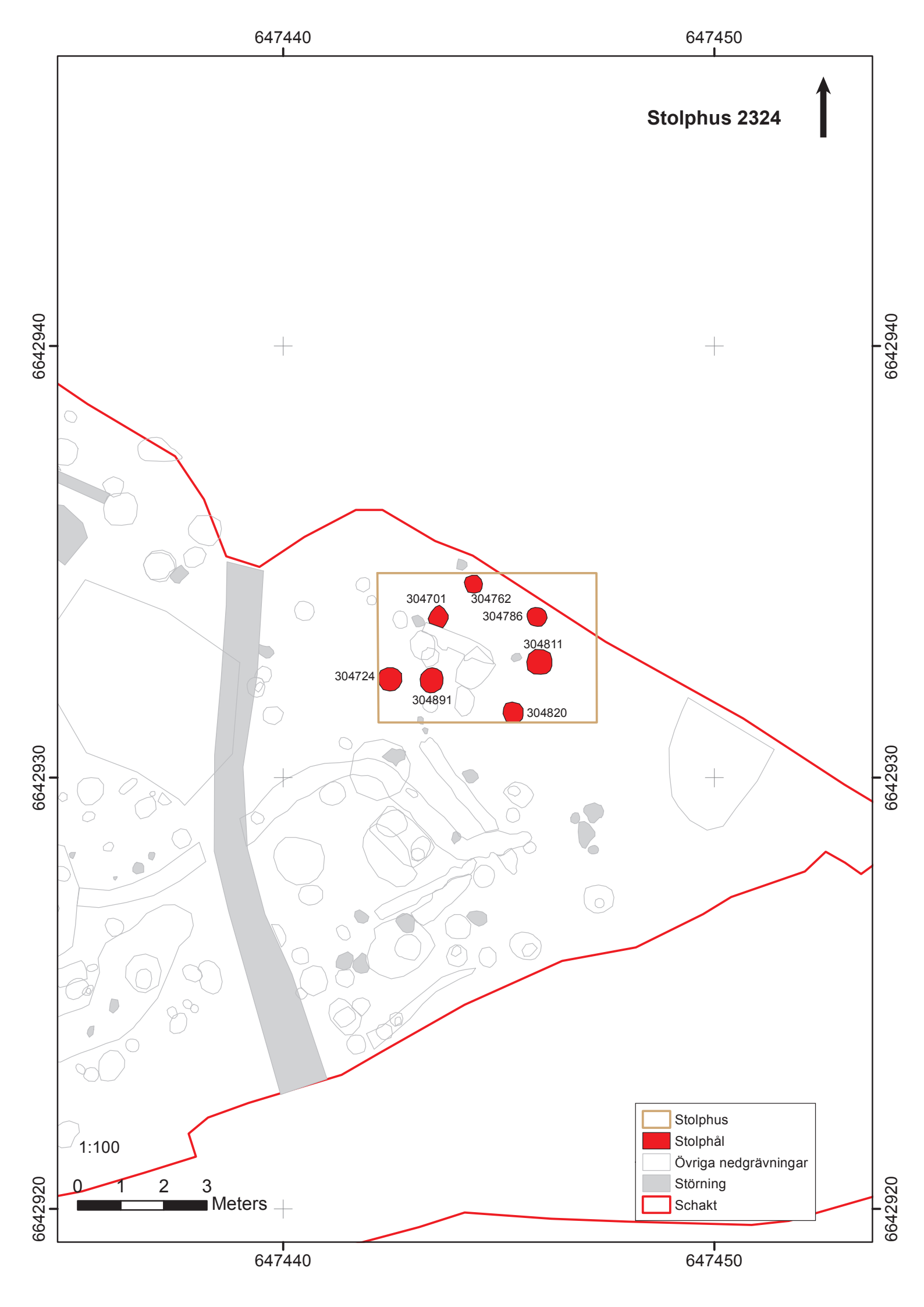
647440
647450
Stolphus 2324
6642940
6642930
6642920
304701
304762
304786
304811
304724
304891
304820
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 2324

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	V–Ö
NIVÅ	25 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var välbevarade
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär? Längd: 5 m Bredd: 3,45 m Yta: 17,5 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,2–1,3 m Spannlängd: 2,4

FUNKTION

Storlek och form antyder att huset fungerat som **ekonomibyggnad**. Fragment av en kniv och ett bryne kan indikera att det rör sig om en arbetsbod.

DATERING

Dateringsspann: 1300–1430 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Ett obränt ben av nöt från en stolphålsfyllning har ^{14}C-daterats till högmedeltid, 1300-tal till mitten av 1400-tal. Benet antas ha en koppling till huset och även avspegla åldern på detta.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes till 100 % och uteslutande med handredskap.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under väglämning 509. Det kunde lokaliseras utifrån sju stolphål med liknande dimensioner och fyllningar. Tre stolphål hade stenskoning eller stolpstöd. Stolphålen hör till två bockpar (716, 720, 726, 787), den västra gaveln (785) samt långsidorna (705, 715). De sistnämnda kan avspegla läget för två ingångar. Bockparens olika mått antyder att huset kan ha haft en trapetsoid form istället än en rektangulär. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar och någon fyllning hör till konstruktionen (2325). Övriga fyllningar hör till destruktionen (2327). I botten av stolphål 715 låg en käke av nöt som tolkas som stängningsoffer då huset övergavs. Inga lämningar har kopplats till brukningen (2326).

FYND

I stolphål 787 fanns en knivspets (F514) och ett litet fragment av ett bryne (F1149). Dessutom fanns djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-datering:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-50584	561±33	1315AD-1420AD	1300AD-1430AD	FV9523	Obränt ben/Nöt	306679	Fyllning

Osteologi: I botten av stolphål 715 fanns en hel underkäke från ett ungt nötkreatur som slaktats vid 1,5–2 års ålder, vilken troligen utgör en rituell deponering. I stolpfärgning 305779 förekommer några ben från nötkreatur och svin som troligen har hamnat där mer av en slump.
Vedart: -

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
2324	*Stolphus*	305719	

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2325	Stolphus_Konstruktion	2324
2326	Stolphus_Brukning	2324
2327	Stolphus_Destruktion	2324
705	Stolphål	2324
715	Stolphål	2324
716	Stolphål	2324
720	Stolphål	2324
726	Stolphål	2324
785	Stolphål	2324
787	Stolphål	2324
304701	Nedgrävning	720, 2325
304724	Nedgrävning	785, 2325
304762	Nedgrävning	715, 2325
304786	Nedgrävning	716, 2325
304811	Nedgrävning	787, 2325
304820	Nedgrävning	705, 2325
304891	Nedgrävning	726, 2325
305147	Fyllning	785, 2327
305153	Fyllning	787, 2327
305240	Stenskoning	787, 2325
305516	Fyllning	726, 2327
305779	Stolpfärgning	726, 2327
306676	Fyllning	716, 2327
306679	Fyllning	715, 2327
306792	Stolpstöd	720, 2325
306801	Fyllning	720, 2327
1000779	Fyllning	705, 2327
1000780	Stenskoning	705, 2325

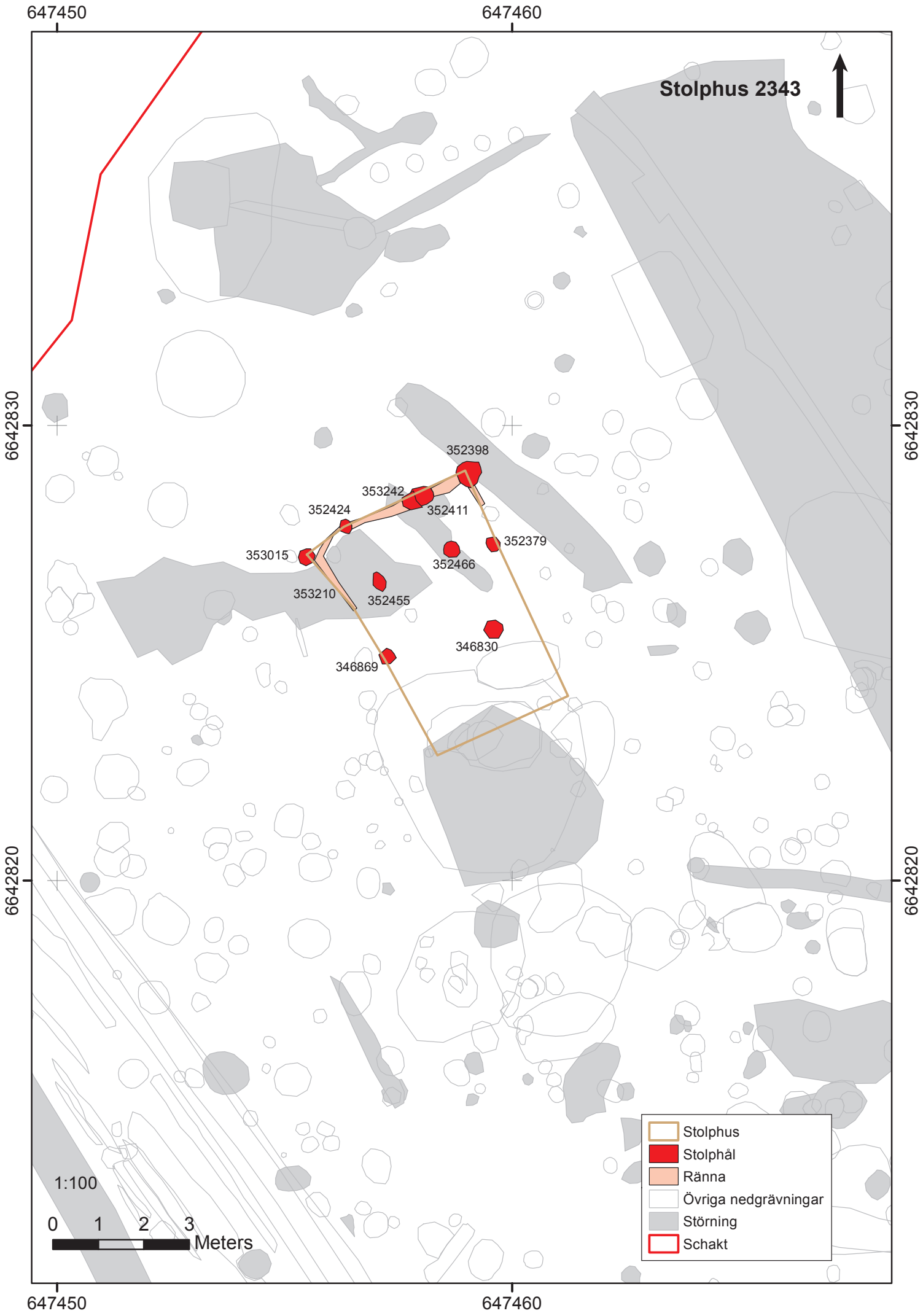
647450
647460
6642830
6642820
Stolphus 2343
352398
353242
352424
352411
352379
353015
352466
353210
352455
346830
346869
Stolphus
Stolphål
Ränna
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 2343

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	NV–SO
NIVÅ	25,9 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Husets södra del var förstörd av den medeltida brunn 2000.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Trapetsoid Längd: 5,4 m Bredd: 4–3,2 m Yta: 18,5 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,8 m Spannlängd: 2 m

FUNKTION

Storleken och en förmodad samtidighet med det flerfunktionella hus 1933 antyder att huset fungerat som **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 900–1050 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Huset överlagrades av hus 2474 från 1050–1200 e.Kr. Husets södra del var också genomgrävd av brunn 2000 från 1200-tal. Dessa stratigrafiska förhållanden samt förmodad samtidighet med hus 1933 ger en datering till yngre vikingatid, 900–1050 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom under hus 2474. Det kunde lokaliseras utifrån ett tiotal, symetriskt placerade stolphål, de flesta stenskodda och några av dem sammanbundna av en ränna (2463). En omstolpning fanns vid den bevarade gaveln. Lämningarna härrör mestadels från husets nordvästra gavel och inre takbärande del (2456, 2461, 2462). Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Nedgrävningar till stolphål och rännan samt stenskoningarna hör till konstruktionen (2453), fyllningarna hör till destruktionen (2455). Inga lämningar har kopplats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

Fynden bestod av mindre mängder lerklining, bränd och smält lera (FV2042, FV2043, FV2195) samt en järnten (FV2019). Dessutom fanns drygt 85 gram djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys: -
Osteologi: Den enda identifierade arten är nöt.
Vedart: -
Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2453	Stolphus_Konstruktion	2343
2454	Stolphus_Brukning	2343
2455	Stolphus_Destruktion	2343
2456	Stolphål	2343
2457	Stolphål	2343
2458	Stolphål	2343
2460	Stolphål	2343
2461	Stolphål	2343
2462	Stolphål	2343
2463	Ränna	2343
2464	Stolphål	2343
2465	Stolphål	2343
2466	Stolphål	2343
2467	Stolphål	2343
346830	Nedgrävning	2453, 2462
346869	Nedgrävning	2453, 2467
350831	Fyllning	2455, 2462
350832	Stenskoning	2455, 2462
350891	Fyllning	2455, 2467
350955	Stolpstöd	2453, 2467
352379	Nedgrävning	2453, 2464
352398	Nedgrävning	2453, 2465
352411	Nedgrävning	2453, 2457
352424	Nedgrävning	2453, 2460
352455	Nedgrävning	2453, 2456
352466	Nedgrävning	2453, 2461
352476	Fyllning	2455, 2461
352648	Fyllning	2455, 2464
352649	Stenskoning	2453, 2464
352651	Fyllning	2455, 2456
352652	Stenskoning	2453, 2456
352697	Fyllning	2455, 2465
352698	Stenskoning	2453, 2465
352699	Fyllning	2455, 2457
352700	Fyllning	2455, 2460
353015	Nedgrävning	2453, 2466
353023	Fyllning	2455, 2466
353210	Nedgrävning	2453, 2463
353214	Fyllning	2455, 2463
353242	Nedgrävning	2453, 2458
353248	Fyllning	2455, 2458

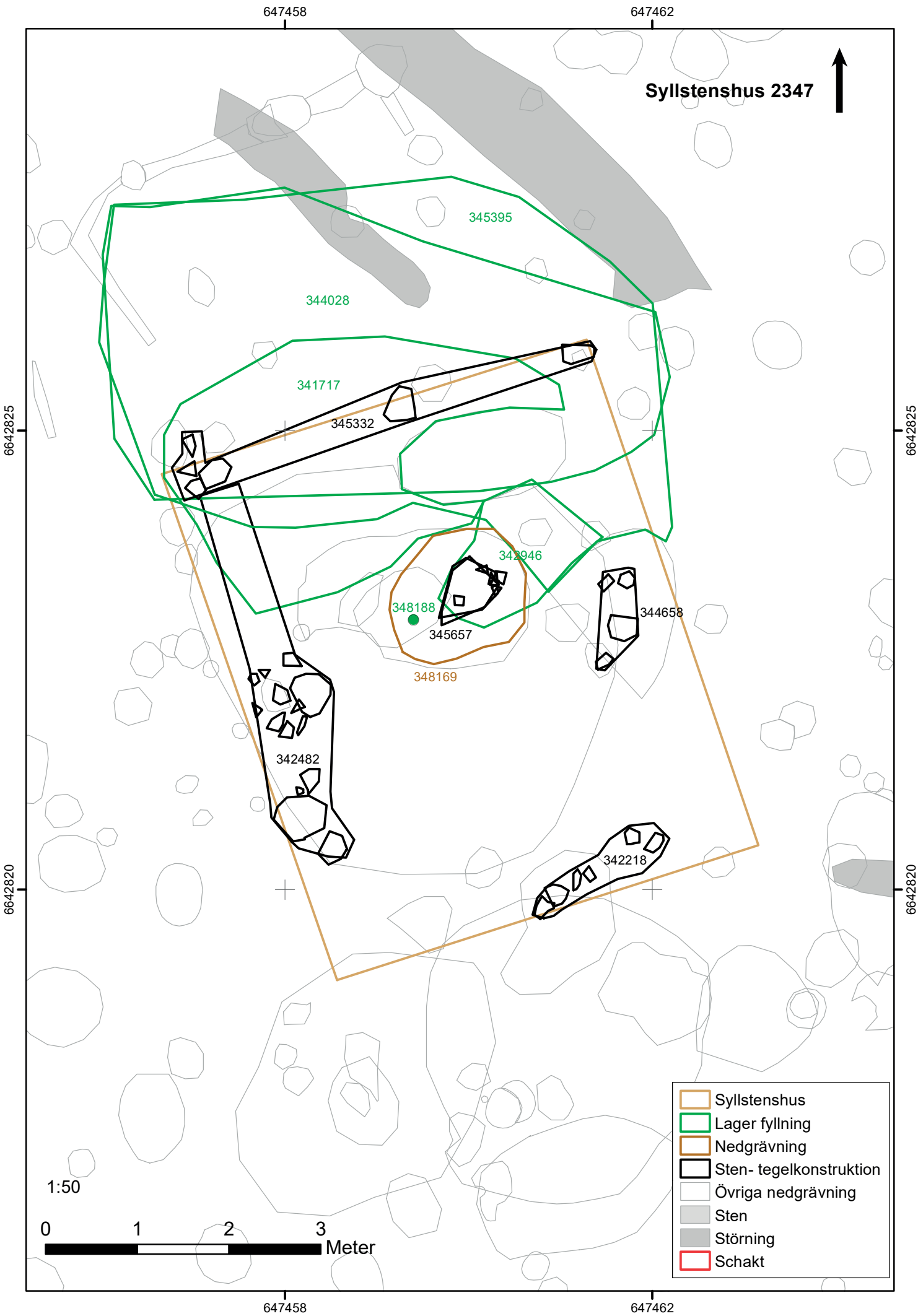
647458
647462
Syllstenshus 2347
345395
344028
341717
345332
342946
348188
345657
344658
348169
342482
342218
6642825
6642820
Syllstenshus
Lager fyllning
Nedgrävning
Sten- tegelkonstruktion
Övriga nedgrävning
Sten
Störning
Schakt
1:50
0
1
2
3
Meter

Syllhus 2347

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Syllhus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	NV–SO
NIVÅ	25,6 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var välbevarade
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 5,7 m Bredd: 4,9 m Yta: 28 m^2

FUNKTION

Under förutsättning att en del av fyndmaterialet såsom redskap, personlig utrustning, smycken och keramik verkligen hör till husets användningstid är det troligt att byggnaden varit **flerfunktionell**, med en trolig bostadsdel i söder och ett arbetsrum i norr.

DATERING

Dateringsspann: 1300–1450 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Huset överlagrade brunn 2000 från 1200-tal. Dessa stratigrafiska förhållanden samt daterande inslag i raseringslagren ger en datering till 1300-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under odlingsyta 1207. Det kunde lokaliseras utifrån ett flertal syllstensrader som tillsammans bildade en rektangulär formation (2471). Dessa syllstensrader avspeglar husets yttre väggar. Troligen har det funnits tre ingångar, i nordost, i sydost och i sydväst. I husets mitt fanns ytterligare syllstenar, anlagda i en grop. Denna centrala konstruktion vittnar troligen om en inre indelning. I huset ingick också ett par utjämningslager (341717, 345395) som visar att en plan yta förberetts i den norra delen inför konstruktionen, samt ett par raseringslager (342946, 344028). Nedgrävningarnas övre delar var grävda i utjämningslagren, deras nedre delar nådde till fyllningar hörande till brunn 2000.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Syllstensraderna och utjämningslager hör till konstruktionen (2468). Raseringslager hör till destruktionen (2470). Inga lämningar har kopplats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

Fyndmaterialet från huset är relativt omfattande och mångfacetterat. Fynden från utjämningslagren är egentligen avfall som åtminstone delvis bör härröra från den underliggande brunn 2000. Bland dessa fynd finns bl.a. mindre redskap och keramik.

I en syllstensrad ingick en fragmentarisk malsten (FV1995). En del av fynden från raseringslagren har troligen funnits i själva byggnaden när denna var i bruk, medan andra egentligen är avfall som

deponerats på platsen när huset var övergivet. Daterande inslag utgörs av en sammansatt dubbelkam från 1260–1450 e.Kr. (FV1722) och tysk keramik från 1300-/1400-tal (FV3405). Dessutom kan nämnas mindre redskap såsom en synål, prylar, brynen och knivar. Det fanns också drygt 5,5 kilo djurben (se osteologi nedan).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1888	Bearbetat	Ben	1	Hantverk och produktion
1857	Beslag	Järn	1	Obestämt
1953	Bleck	Cu-leg	1	Obestämt
1885	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
1886	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
1887	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
2011	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
2012	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
1972	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
2768	Bränd lera	Bränd lera	3	Obestämt
2370	Gjutformsgods	Bränd lera	2	Teknisk keramik
1971	Hästsko	Järn	1	Transport och samfärdsel
1970	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
2028	Infattning	Glas	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
2200	Infodring	Smält lera	1	Teknisk keramik
2206	Infodring	Smält lera	1	Teknisk keramik
2210	Infodring	Smält lera	1	Teknisk keramik
2034	Islägg	Ben	1	Transport och samfärdsel
2221	Järnhaltig slagg	Slagg	1	Slagg GAL
1722	Kam	Ben	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1850	Klipp	Cu-leg	1	Hantverk och produktion
1967	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
1969	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
3405	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3551	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3554	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3574	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3598	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3741	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1894	Lerklining	Bränd lera	1	Byggnadsdetaljer och monument
2040	Lerklining	Bränd lera	1	Byggnadsdetaljer och monument
1851	Pincett	Cu-leg	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1856	Pryl	Järn	1	Hantverk och produktion
1968	Pryl	Järn	1	Hantverk och produktion
1892	Pärla	Glasfluss	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1860	Råämne	Cu-leg	1	Hantverk och produktion
2227	Smält lera	Smält lera	1	Hantverk och produktion
1855	Spik	Järn	2	Byggnadsdetaljer och monument
1869	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1875	Spik	Järn	4	Byggnadsdetaljer och monument
1963	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1964	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1965	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1966	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1852	Synål	Järn	1	Hantverk och produktion

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1736	Ten	Järn	1	Obestämt
1876	Ten	Järn	1	Obestämt
1995	Vridkvarn	Glimmerskiffer	1	Husgeråd och livsmedel
2005	Vridkvarn	Bergart	1	Husgeråd och livsmedel
2015	Vridkvarn	Granit	1	Husgeråd och livsmedel
2016	Vridkvarn	Granit	1	Husgeråd och livsmedel

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: Identifierade arter är nöt, häst, svin, får/get och fågel.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2468	Syllhus_konstruktion	2347
2469	Syllhus_brukning	2347
2470	Syllhus_destruktion	2347
2471	Syll	2347, 2468
341717	Utjämningslager	2468
342218	Syllstensrad	2471
342482	Syllstensrad	2471
342946	Raseringslager	2470
344028	Raseringslager	2470
344658	Syllstensrad	2471
345332	Syllstensrad	2471
345395	Utjämningslager	2468
345657	Syllsten	2471
348169	Nedgrävning	2471
348188	Fyllning	2471

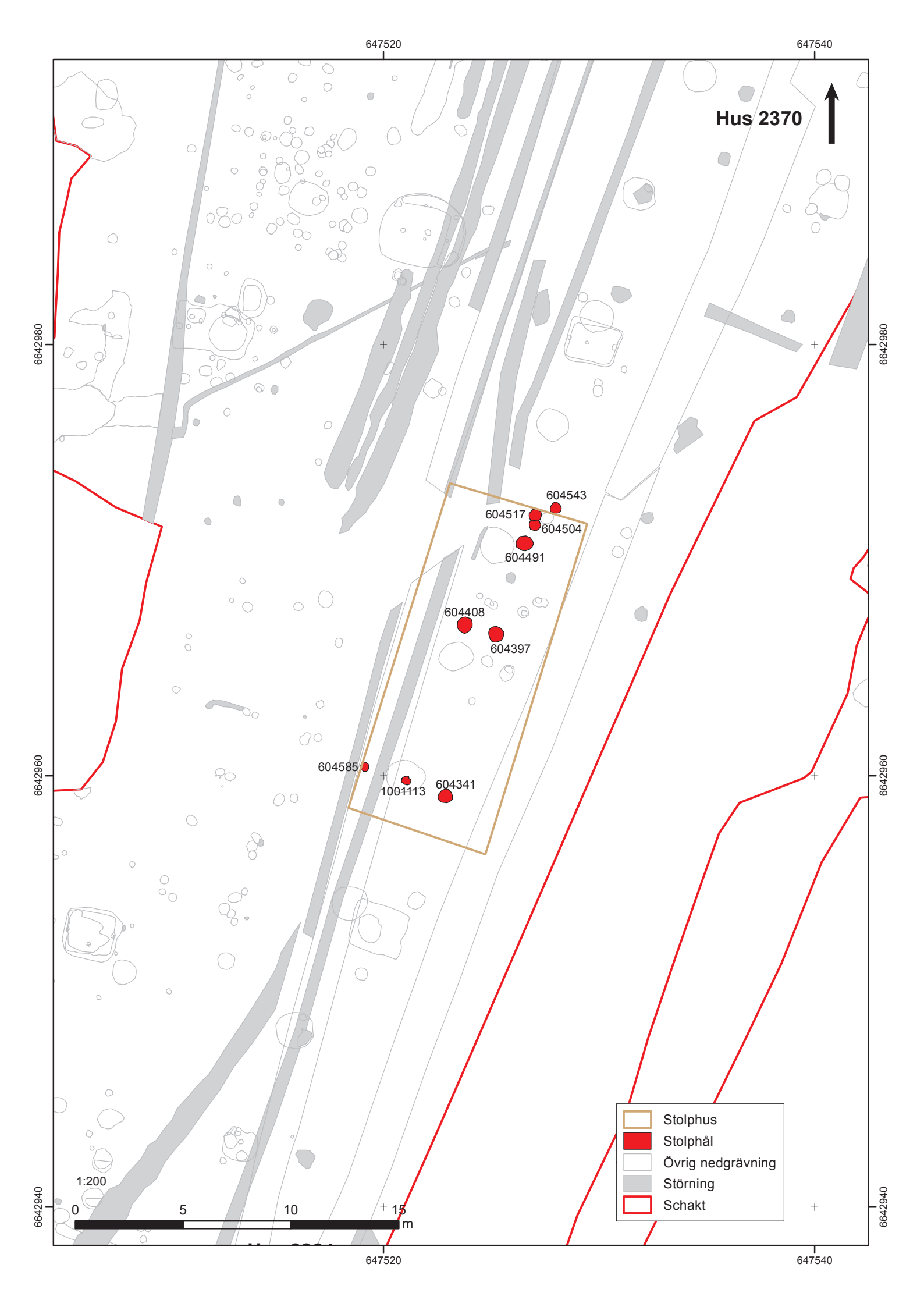
Hus 2370
647520
647540
6642980
6642960
6642940
604543
604517
604504
604491
604408
604397
604585
1001113
604341
Stolphus
Stolphål
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m

Stolphus 2370

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Vattholmavägen södra
ORIENTERING	SSV–NNO
NIVÅ	24,7 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett par sentida diken som förmodligen förstört lämningar i vägglinjerna.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär? Längd: 16 m Bredd: 6,7 m Yta: 106 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,6 – 1,8 m Spannlängd: 4,4 - 8 m

FUNKTION

Storlek och form antyder att huset främst varit **flerfunktionellt**, med både en bostadsdel och en ekonomidel.

DATERING

Dateringsspann: 770–960 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Typologiska drag samt avsaknaden av tegel tyder på en datering till yngre järnålder–tidig medeltid. Det faktum att stolphål 2452 var grävt i stolpfundament 2532 som övergavs i mitten av 600-talet ger en datering yngre än detta. Hus 2370 överlagrade också stolphus 2493 från mellersta- till sen vendeltid. Förmodligen är hus 2370 samtida med grophus 2851 strax söder därom, av orienteringen och läget att döma. Detta ger en datering till sent 700-/900-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet, dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under odlingsyta 5589. Det kunde lokaliseras utifrån ett tiotal stolphål med likvärdiga dimensioner, former och fyllningar. Ett par stolphål var också stenskodda. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör mestadels till tre bockpar samt till den norra gaveln. Förmodligen har det även funnits ett takbärande stolphål i höjd med stolpfundament 2534, vid det nordligaste bockparet. Detta stolphål har dock inte uppmärksammats under fältarbetet.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och stenskoningar hör till konstruktionen (2371). Ett flertal stolphål intill varandra vid den norra gaveln antyder att denna byggts om. Fyllningarna hör till destruktionen (2373). Ett miniatyrsvärd i fyllningen till stolphål 2451 tolkas som en rituell deposition, det är dock oklart när föremålet deponerats. Inga lämningar har kopplats till brukningen.

FYND

I fyllningen i stolphål 2451 fanns ett svärdsminiatyr (FC597). Dessutom fanns mycket små mängder djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi:

Endast ett obestämbart benfragment förekom i ett stolphål.
Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2371	Stolphus_Konstruktion	2370
2372	Stolphus_Brukning	2370
2373	Stolphus_Destruktion	2370
2441	Stolphål	2370
2442	Stolphål	2370
2444	Stolphål	2370
2445	Stolphål	2370
2447	Stolphål	2370
2448	Stolphål	2370
2451	Stolphål	2370
2452	Stolphål	2370
2492	Stolphål	2370
604341	Nedgrävning	2371, 2451
604350	Fyllning	2373, 2451
604397	Nedgrävning	2371, 2441
604407	Fyllning	2373, 2441
604408	Nedgrävning	2371, 2442
604420	Fyllning	2373, 2442
604491	Nedgrävning	2371, 2444
604503	Fyllning	2373, 2444
604504	Nedgrävning	2371, 2447
604516	Fyllning	2373, 2447
604517	Nedgrävning	2371, 2445
604530	Fyllning	2373, 2445
604531	Nedgrävning	2371, 2446
604542	Fyllning	2373, 2446
604543	Nedgrävning	2371, 2448
604553	Fyllning	2373, 2448
604585	Nedgrävning	2371, 2492
604595	Fyllning	2373, 2492
680800	Stenskoning	2371, 2451
681345	Stolpstöd	2371, 2446
682521	Fyllning	2373, 2452
1001113	Nedgrävning	2371, 2452

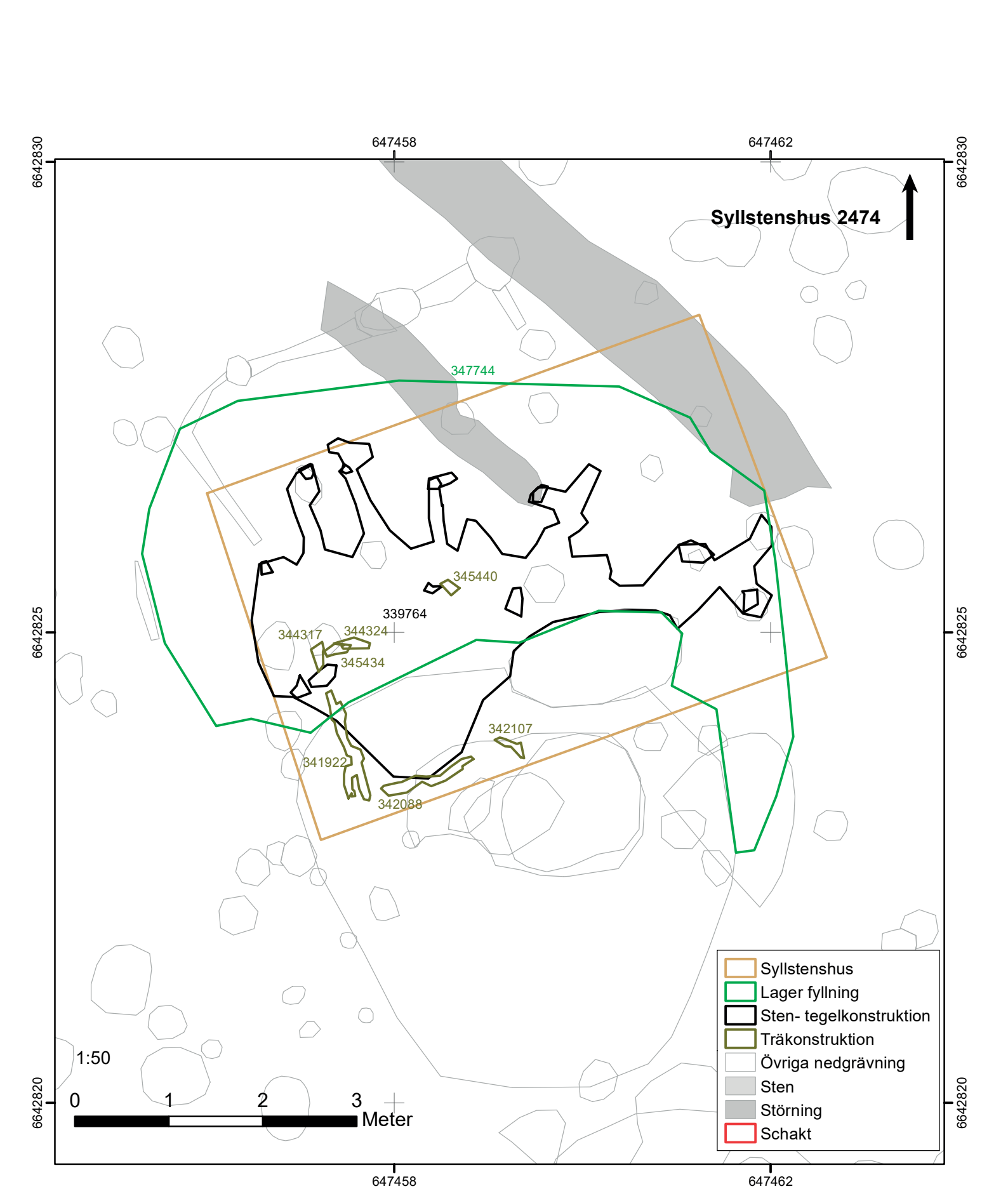
Syllstenshus 2474
647458
647462
6642830
6642825
6642820
347744
345440
339764
344317
344324
345434
342107
341922
342088
1:50
0
1
2
3
Meter
Syllstenshus
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Träkonstruktion
Övriga nedgrävning
Sten
Störning
Schakt

Syllhus 2474

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	VSV–ONO
NIVÅ	25,8 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Husets södra långsida var troligen skadad av brunn 2000.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 5,5 m Bredd: 3,9 m Yta: 21,9 m^2

FUNKTION

Storlek, den nästintill totala avsaknaden av fynd samt samtidigheten med det flerfunktionella hus 2124 vittnar om att huset troligen fungerat som **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 1050–1200 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Huset överlagrade hus 2343 från yngre vikingatid och överlagrades i sin tur av hus 2347 från 1300-tal. Husets södra del var dessutom skuren av brunn 2000 från 1200-tal. Dessa stratigrafiska förhållanden, avsaknaden av tegel i utjämningslagret samt likheter med hus 2124 från tidig medeltid ger en datering till 1050–1200 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom under byggnad 2668. Det kunde lokaliseras utifrån ett utjämningslager (347744), en småstenspackning (339764) avspeglande ett stöd till husets trägolv (2478) samt ett flertal trärester hörande till syllstockar och plankor i väggkonstruktionen. Dessa vilade på det naturliga underlaget.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga lämningar hör till konstruktionen (2475). Inga lämningar har kopplats till brukningen (2476), destruktionen (2477) eller rituella depositioner.

FYND

I stenpackningen fanns ett fragment av vridkvarn av glimmerskiffer (FV2017) och i utjämningslagret låg en keramikskärva av äldre svartgodstyp(FV3603). Dessutom fanns drygt 30 gram djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: Identifierade arter är svin och får/get.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2475	Syllhus_Konstruktion	2474
2476	Syllhus_Brukning	2474
2477	Syllhus_Destruktion	2474
2478	Golv	2474, 2475
339764	Stenpackning	2475
341922	Planka	2478
342088	Planka	2478
342107	Syllstock	2478
344317	Syllstock	2478
344324	Syllstock	2478
345434	Syllstock	2478
345440	Syllstock	2478
347744	Utjämningslager	2475

Hus 2493
647520
647540
6642980
6642960
6642940
604431
604451
604441
604375
604366
604352
Stolphus
Stolphål
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m

Stolphus 2493

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Vattholmavägen södra
ORIENTERING	SSV–NNO
NIVÅ	24,7 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Huslämningen var välbevarad.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär? Längd: 6,7 m Bredd: 3,5 m Yta: 24 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,45 m Spannlängd: 3 m

FUNKTION

Bristen på funktionsindikerande element medför att husets funktion är **obestämd**. Storlek och form antyder att huset kan ha fungerat som ekonomibyggnad, men en tolkning som bostad kan inte heller uteslutas.

DATERING

Dateringsspann: 640–770 e.Kr.

Konstruktion: 640–770 AD, ^{14}C-analys av en stolprest i stolphål 2440 (Ua-31779).

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen visar att huset byggts någon gång under mellersta–yngre vendeltid.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %. Ett stolphål karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet, dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under odlingsyta 5589. Det kunde lokaliseras utifrån sex stycken stolphål varav ett inte undersöktes. De undersökta hade likvärdiga dimensioner, former, fyllningar och inte minst liknande grunda avsatser i nedgrävningarna. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör mestadels till två bockpar (2443, 2440, 2449), den östra vägglinjen (2438) och den södra gaveln (2439). Ett takbärande stolphål kan ha funnits i höjd med eller intill stolpfundament 2533, vid det södra bockparet. Detta stolphål uppmärksammades dock inte under fältarbetet.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, en stenskoning och en stolprest hör till konstruktionen (2494). Fyllningarna hör till destruktionen (2496). Inga lämningar har kopplats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

I stolphål 2449 fanns drygt 14 gram obrända ben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31453	1326±30	650AD-770AD	640AD-770AD	680834	Ved/Tall	680833	Stolpe

Osteologi: Benen härrör från svin.

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
680834	Ved	Tall	Kärnved	680833	Träkonstruktion

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2494	Stolphus_Konstruktion	2493
2495	Stolphus_Brukning	2493
2496	Stolphus_Destruktion	2493
2438	Stolphål	2493
2439	Stolphål	2493
2440	Stolphål	2493
2443	Stolphål	2493
2449	Stolphål	2493
604352	Nedgrävning	2439, 2494
604362	Fyllning	2439, 2496
604366	Nedgrävning	2440, 2494
604374	Fyllning	2440, 2496
604375	Nedgrävning	2494
604385	Fyllning	2496
604431	Nedgrävning	2443, 2494
604440	Fyllning	2443, 2496
604441	Nedgrävning	2449, 2494
604450	Fyllning	2449, 2496
604451	Nedgrävning	2438, 2494
604463	Fyllning	2438, 2496
680833	Stolpe	2440, 2494
680835	Stenskoning	2440, 2494

Byggnad 2668

Anton Seiler och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Byggnad
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	S–N
NIVÅ	25,7 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var välbevarade
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 9 m Bredd: 5,5 m Yta: 51 m^2

FUNKTION

Byggnadens funktion är **obestämd** på grund av de tillgängliga lämningarnas begränsning som tolkningsunderlag.

DATERING

Dateringsspann: 1700–1750 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Byggnaden verkar inte sammanfalla med någon känd gårdsbebyggelse från kartmaterialet från 1700-/1800-tal. Den dateras ändå till 1700-talets första hälft på grund av myntet.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes till 100 % och med handredskap, med undantag för större stenar som togs bort med maskin.

BESKRIVNING

Byggnaden uppmärksammades under fältarbetet, den framkom vid schaktning under odlingsyta 1207. Lämningarna hör huvudsakligen till grunden och bestod av ett utfyllnadslager på vilket vilade en stenlagd husgrund. Utfyllnadslagret (328803) var upp till 0,2 meter tjockt och anlagt i en svacka. Husgrunden (325009) var rektangulär, enskiktad och bestod av upp till en meter stora stenar. Till grunden hör även ett par större gropar med fyllning av tätpackat stenmaterial (4495, 4496), ett stenskott stolphål (4494), två mindre gropar (4492, 4493), flera stenlyft, ett mindre utjämningslager (331183) och mindre stenpackningar.

Byggnaden överlagrade hus 2347 från 1300-tal samt brunnarna 2356 och 2006 från vikingatid till 1400-tal.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga lämningar till konstruktionen (1242). Inga lämningar har relaterats till brukningen, destruktionen eller rituella depositioner.

FYND

I ytan påträffades moderna fynd som inte sparade, såsom yngre rödgods och tegel. Fynd som kan höra till byggnadens användningstid är en spik (FV1249), tegelkross (FV2037) och ett mynt från 1700-talets första hälft (FV922). Fyndmaterialet har i övrigt mest påträffats i utfyllnadslager med koppling till konstruktionen, fynden härrör således ursprungligen från äldre omrörda kontexter. Förutom mindre redskap kan noteras en knapp från 1500-talets slut (FV911), förhistorisk keramik (FV3585) och ett vikingatida hänge (FV453). Dessutom fanns 1 572 gram djurben.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1576	Avfall	Ben	1	Hantverk och produktion
851	Beslag	Cu-leg	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
854	Beslag	Cu-leg	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
853	Beslag	Cu-leg	1	Obestämt
1042	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
1048	Bryne	Sandsten	1	Hantverk och produktion
1050	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
1056	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
1386	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
453	Hänge	Cu-leg	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1582	Islägg	Ben	1	Transport och samfärdsel
911	Knapp	Bly	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
3585	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
922	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
864	Myntstamp	Bly	1	Handel och värdemätare
866	Nit	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
2291	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
1249	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
2037	Tegelkross	Tegel	1	Byggnadsdetaljer och monument

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: -

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1242	Syllhus_konstruktion	2668
4492	Grop	2668
4493	Grop	2668
4494	Stolphål	2668
4495	Grop	2668
4496	Grop	2668
325009	Syllstensgrund	1242
325026	Syllstensgrund	1242
325222	Nedgrävning	1242, 4494
325232	Fyllning	4494
327281	Nedgrävning	1242, 4492
328067	Fyllning	4492
328257	Lager	1242
328461	Stenlyft	1242, 4493
328486	Stenskoning	4494
328803	Utfyllnadslager	1242
329675	Fyllning	4493
331032	Stenlyft	1242
331050	Stenlyft	1242

Idnr	Typ	Kontextgrupp
331129	Utjämningslager	1242
331183	Utjämningslager	1242
332844	Fyllning	1242
333013	Stenlyft	1242
333028	Stenlyft	1242
333037	Stenlyft	1242
333044	Stenlyft	1242
333168	Fyllning	1242
333520	Stenlyft	1242
333536	Fyllning	1242
337801	Stenar	4496
337920	Nedgrävning	4496
337943	Fyllning	4496
337945	Stenar	4496
338194	Syllsten	2668
340202	Stenrad	1242
340224	Stenpackning	1242
340457	Stenpackning	1242
345613	Stenpackning	4495
346267	Nedgrävning	1242, 4495
346281	Fyllning	4495

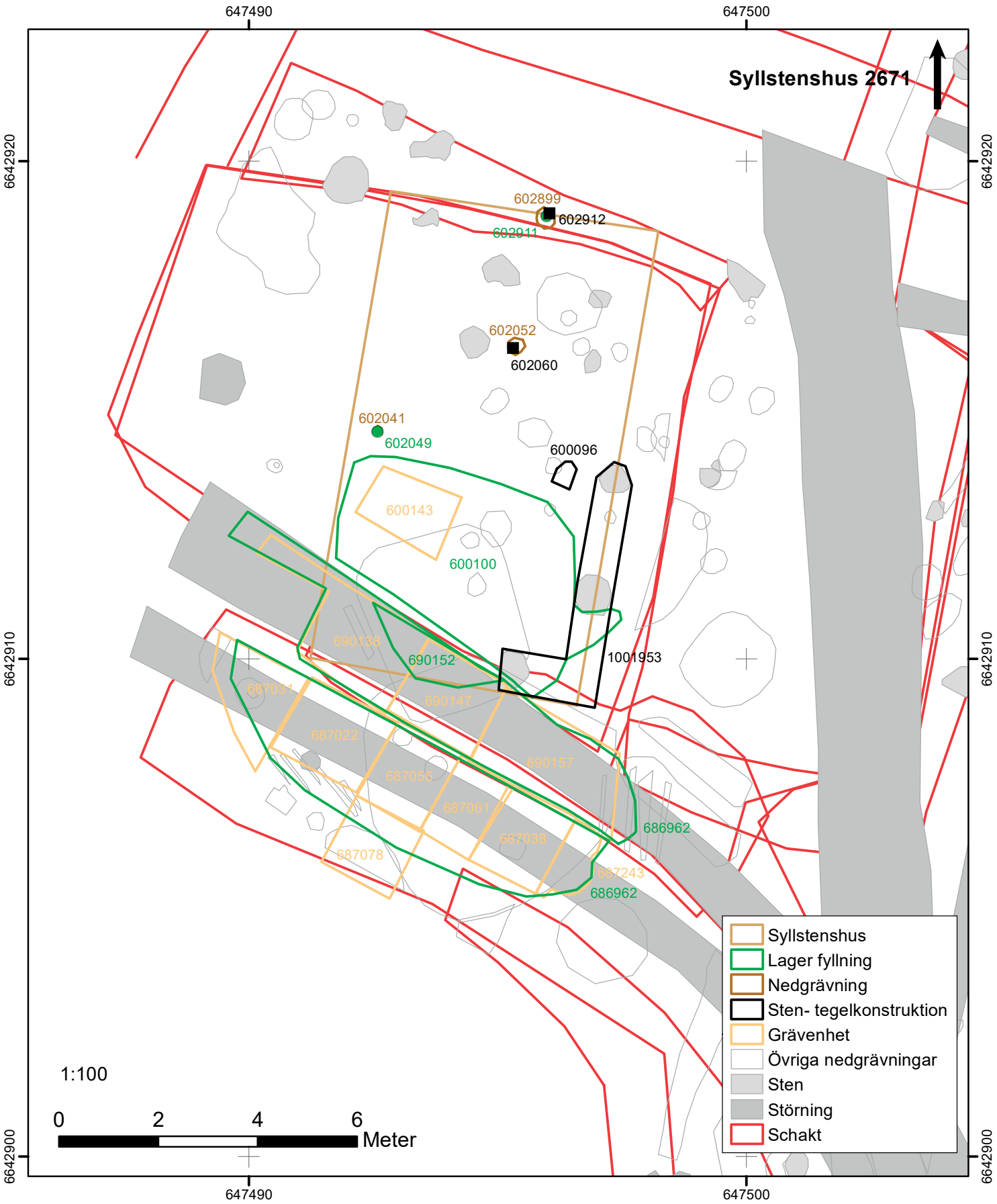
Syllstenshus 2671
647490
647500
6642920
6642910
6642900
602899
602912
602911
602052
602060
602041
602049
600096
600143
600100
690138
690152
687031
690147
687022
690157
687056
687061
687038
687078
687243
686962
1001953
Syllstenshus
Lager fyllning
Nedgrävning
Sten- tegelkonstruktion
Grävenhet
Övriga nedgrävningar
Sten
Störning
Schakt
1:100
0
2
4
6
Meter

Syllhus 2671

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Syllhus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SSV–NNO
NIVÅ	26,1–26,6 m ö.h. (högst i söder)
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var välbevarade
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 9,5 m Bredd: 5,4 m Yta: 52 m^2

FUNKTION

Förekomsten av två sektioner antyder att huset varit **flerfunktionellt**, med en stabilare byggd bostadsdel i söder och en ekonomidel i norr. Fynden avspeglar ett brett spektrum av aktiviteter, det är dock troligare att dessa har koppling till äldre kontexter än till huset användningstid. Den importerade senmedeltida keramik stärker i alla fall en tolkning som bostad för husets södra del.

DATERING

Dateringsspann: 1350–1500 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Huset överlagrade hus 2224 från 1200-tal och överlagrades i sin tur av väglämning 5599 från 1500-tal och framåt. De stratigrafiska förhållandena, fynd av tegelkross och senmedeltida keramik daterar huset till 1350–1500 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %, med undantag för golvlagret som delvis undersöktes med maskin. Lagren undersöktes med grävenheter.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet. Det framkom vid schaktning under väglämning 5599. Det kunde lokaliseras utifrån ett utjämningslager (686962), ett golvlager (600100, 690152) och en stensyll (1001953). Till huset hörde även en syllsten (600096) samt tre stolphål (4467, 5601, 5602). Utjämningslager 686962 var upp till 0,2 meter tjockt och innehöll tegelkross, träkol, sten och djurben. Golvlagret var kompakt, lerigt och innehöll träkol, småsten, skärvsten och mindre benmängder. Stensyllen var vinkelformad och bestod av 0,5–0,7 meter stora stenar, flera av dem markfasta. Stolphålen var cirka 0,2 meter djupa, de två största var stenskodda. Utifrån den rumsliga utbredningen av konstruktionselementen kan man ana att huset haft två likstora sektioner.

Huset överlagrade markberedningsyta 2670.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Utjämningslager, golvlager, stensyllar samt stolphålens nedgrävningar och stenskoningar hör till konstruktionen (2669). Stolphålsfyllningar hör till destruktionen (2841). Inga lämningar har kopplats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

Till huset hör en relativt stor mängd fynd och ben. De flesta av dessa påträffades i utjämningslagret och hör egentligen antingen till underliggande vikingatida–medeltida hus och aktivitetsytor, eller till avfall som deponerats på platsen innan hus 2671 byggts. Detta framgår av inslag i form av t.ex. ett vikingatida likarmat spänne (FC1). Andra daterande inslag i utjämningslagren är skärvor av importerad tysk keramik från 1350–1450 e.Kr.

Högst upp på ett stolphål fanns en skärva av yngre rödgods (FC1300), detta fynd härrör troligen från den överlagrande yngre kontexten. Dessutom fanns 2,1 kg djurben (se osteologi nedan).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
495	Amulett	Järn	1	Religion och kult
560	Amulettring	Järn	1	Religion och kult
23	Beslag	Cu-leg	1	Obestämt
1052	Bleck	Cu-leg	1	Obestämt
816	Eldslagningsflinta	Flinta	1	Husgeråd och livsmedel
486	Hästskosöm	Järn	2	Transport och samfärdsel
496	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
507	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
549	Hästskosöm	Järn	2	Transport och samfärdsel
1392	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
944	Järnhaltig slagg	Slagg	1	Slagg GAL
843	Kam	Horn	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1395	Klump	Järn	1	Obestämt
1263	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1264	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1274	Kärl	Keramik	2	Keramik Bäck
1278	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1283	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1288	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1291	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1300	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1354	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1355	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1	Likarmat spänne	Cu-leg	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
488	Mejsel	Järn	1	Hantverk och produktion
569	Nit	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
555	Platta	Järn	1	Obestämt
1120	Platta	Järn	1	Obestämt
1384	Platta	Järn	1	Obestämt
1393	Platta	Järn	1	Obestämt
1095	Skrotmetall	Cu-leg	1	Hantverk och produktion
887	Slagg	Slagg	2	Slagg GAL
907	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
928	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
938	Slagg	Slagg	2	Slagg GAL
949	Slagg	Slagg	3	Slagg GAL
1398	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
886	Smält lera	Smält lera	1	Hantverk och produktion
908	Smält lera	Smält lera	1	Hantverk och produktion
939	Smält lera	Smält lera	4	Hantverk och produktion
905	Smälta	Vitmetall	1	Hantverk och produktion
492	Ten	Järn	1	Obestämt
503	Ten	Järn	1	Obestämt
1394	Ten	Järn	1	Obestämt
829	Vridkvarn	Glimmerskiffer	2	Husgeråd och livsmedel

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi:

Merparten av benmaterialet från huset kommer från ett utjämningslager. Artfördelning uppvisar en viss övervikt av ben från nötkreatur (37 %) med en annars relativt jämn fördelning mellan svin (23 %), häst (20 %) och får (19 %). En snarlik artfördelning finns från flera andra utjämningslager från aktivitetsytor 1172 och 2943. Utöver boskap finns även enstaka ben från hund och tamhöns. Den anatomiska fördelningen är relativt jämn mellan olika kroppsregioner, men med en viss övervikt (29 %) av köttrika ben från övre extremitet. En liknande jämn anatomisk fördelningen är något som även karaktäriserar flera andra utjämningslager och tycks representera både slakt- och matavfall, som använts som utfyllnadsmaterial. En frekvent (27 %) förekomst av gnagmärken tyder på att det rör sig om insamlat avfall som en tid varit tillgängligt för hundar.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2669	Syllhus_konstruktion	2671
2841	Syllhus_destruktion	2671
4467	Stolphål	2671
5601	Stolphål	2671
5602	Stolphål	2671
600096	Syll	2669
600100	Golvlager	2669
602041	Nedgrävning	2669, 5601
602049	Fyllning	2841, 5601
602052	Nedgrävning	2669, 5602
602060	stenskoning	2669
602527	Sten	
602539	Sten	
602899	Nedgrävning	2669, 4467
602911	Fyllning	2841, 4467
602912	stenskoning	2669, 4467
686962	Utjämningslager	2669
690054	Sten	
690152	Golvlager	2669
1001953	Syll	2669

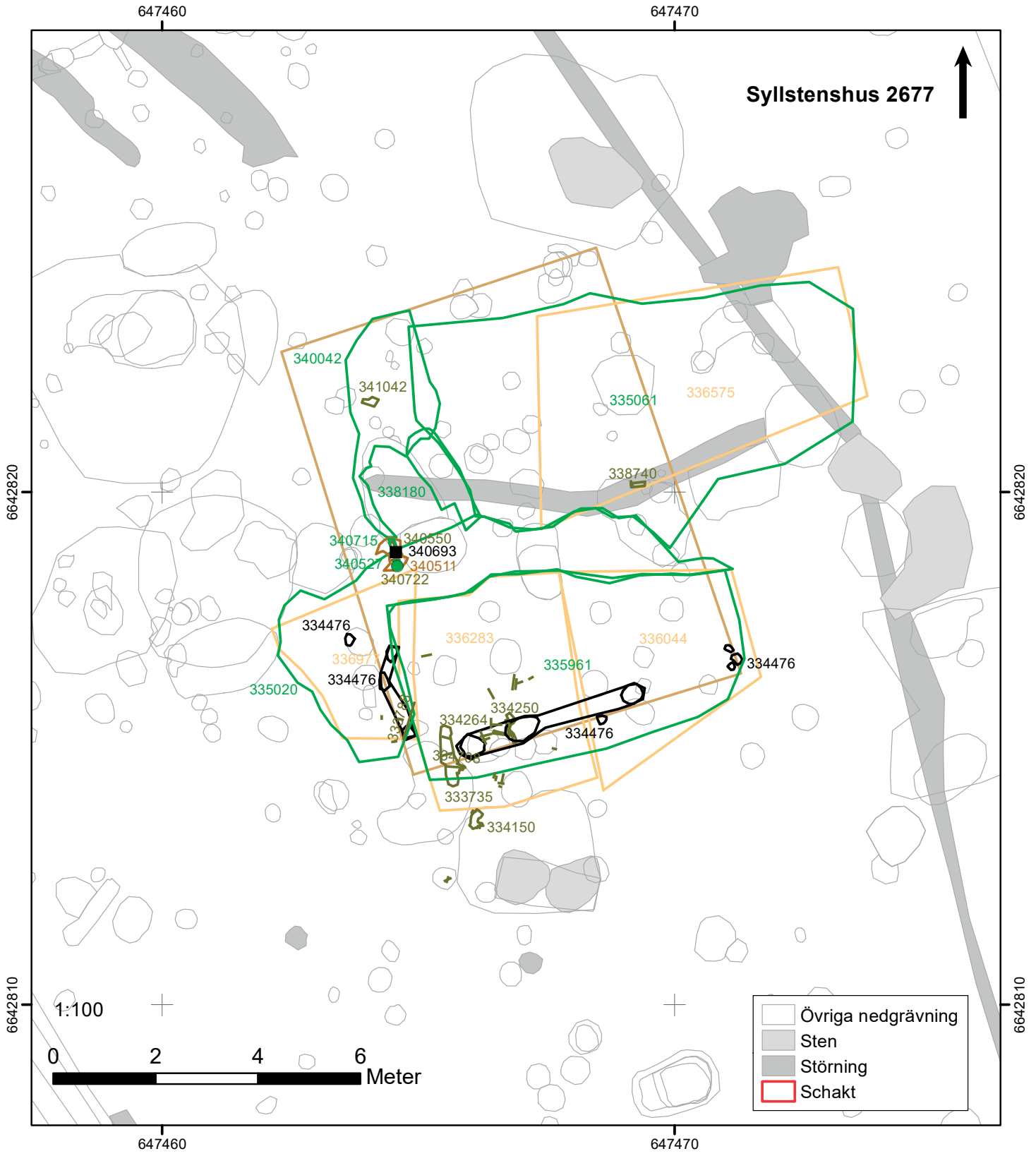
Syllstenshus 2677
647460
647470
6642820
6642810
340042
341042
335061
336575
338740
338180
340715
340550
340693
340527
340511
340722
334476
336283
336044
336977
335961
335020
334250
334264
333735
334150
1:100
0
2
4
6
Meter
Övriga nedgrävning
Sten
Störning
Schakt

Syllhus 2677

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Syllhus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	25,5–25,8 m ö.h. (högst i nordost)
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var välbevarade
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 8,8 m Bredd: 6,7 m Yta: 57,2 m^2

FUNKTION

Förekomsten av två rum antyder att huset varit **flerfunktionellt**. Utifrån fynd av ett kvarnstensfragment och mindre benmängder kan man ana att bostadsdelen i så fall legat i den norra delen.

DATERING

Dateringsspann: 1200–1300 e.Kr.

Konstruktion: 1030–1220 AD, ^{14}C-analys på tall från raserade väggar (Ua-31005). 1210–1285 AD, ^{14}C-analys på planka av tall från stolphål 2119 (Ua-31755).

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Huset överlagrade hus 2124 från 1050–1200 e.Kr. och överlagrades i sin tur av avfallsyta 1172 från 1300-tal. En datering till 1200-tal kan därför föreslås, vilket inte motsägs av de erhållna ^{14}C-dateringarna eller avsaknaden av tegel.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %. Utjämningslagren undersöktes med grävenheter.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet. Det framkom under gårdsplan 2666 och avfallsyta 1172. Det kunde lokaliseras utifrån flera syllstensrader (2129) samt fyndrika utjämningslager (335020, 335061, 335961, 340042). Dessa lager och stenkonstruktionerna vilade på lämningarna från det underliggande hus 2124. Till huset hörde även ett större stenskott stolphål innehållande plankrester (2119) som tros höra till en inre vägglinje samt ett mindre, hårtpackat lager (338180). Ovanför dessa lämningar fanns ett lager med talrika trärester härrörande från raserade väggar (333735). Husets bärande konstruktion har troligen legat på syllar, av sten i den södra delen och av trä i resterande delar.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Utjämningslager, stensyllar och stolphålets nedgrävning, stenskoning och plankrester hör till konstruktionen (2678). Ett mindre lager i husets mitt antas höra till brukningen (2679). Resterande lager hör till destruktionen (2680). Inga lämningar har kopplats till rituella depositioner.

FYND

Till huset hör en stor mängd fynd och ben. Många av dessa påträffades i utjämningslagren och hör egentligen antingen till det underliggande hus 2124, eller till avfall som deponerats på platsen och jämnats ut innan hus 2677 byggdes. Bland detta mångfacetterade material finns fynd med koppling till olika typer av hantverk, liksom fynd som hör till husgeråd, hästutrustning och byggnadsdetaljer. Dessutom finns nästa 24 kilon djurben (se osteologi nedan).

Fynden med säker koppling till husets användningstid utgjordes av ett fragment av kvarnsten (FV1610), bränd lera samt mindre benmängder.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1436	Amulettring	Järn	1	Religion och kult
1453	Amulettringshänge	Järn	1	Religion och kult
1423	Bearbetad	Granit	1	Hantverk och produktion
1580	Bearbetat	Ben	1	Hantverk och produktion
1589	Bearbetat	Ben	1	Hantverk och produktion
1447	Betsel	Järn	1	Transport och samfärdsel
1322	Bleck	Cu-leg	1	Obestämt
1551	Bleck	CU-leg	1	Obestämt
1599	Brodd	Järn	1	Transport och samfärdsel
1418	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
1419	Bryne	Bergart	1	Hantverk och produktion
1420	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
1421	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
1422	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
1577	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
1607	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
1611	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
1409	Bränd lera	Bränd lera	9	Obestämt
1454	Bränd lera	Bränd lera	2	Obestämt
1456	Bränd lera	Bränd lera	8	Obestämt
1458	Bränd lera	Bränd lera	4	Obestämt
1459	Bränd lera	Bränd lera	3	Obestämt
1627	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
1865	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
1430	Föremål	Järn	1	Obestämt
1563	Föremål	Järn	1	Obestämt
1424	Glättsten	Granit	1	Hantverk och produktion
1327	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
1363	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
1438	Hästskosöm	Järn	2	Transport och samfärdsel
1578	Islägg	Ben	1	Transport och samfärdsel
1579	Islägg	Ben	3	Transport och samfärdsel
1581	Islägg	Ben	1	Transport och samfärdsel
1583	Islägg	Ben	1	Transport och samfärdsel
1587	Islägg	Ben	1	Transport och samfärdsel
1592	Islägg	Ben	1	Transport och samfärdsel
1323	Klipp	Cu-leg	1	Hantverk och produktion
1566	Klump	Järn	1	Obestämt
1330	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
1452	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
1408	Kärl	Täljsten	1	Keramik Bäck
3525	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
3527	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3549	Kärl	Keramik	2	Keramik Bäck
3568	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3578	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3581	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3587	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3590	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3599	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3613	Kärl	Keramik	2	Keramik Bäck
3615	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3622	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3726	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3744	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3944	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1462	Lerklining	Bränd lera	0	Byggnadsdetaljer och monument
1753	Lerklining	Bränd lera	2	Byggnadsdetaljer och monument
1432	Nit	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1442	Nit	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1559	Nit	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1439	Nit	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
1339	Platta	Järn	1	Obestämt
1437	Platta	Järn	1	Obestämt
1445	Platta	Järn	1	Obestämt
1446	Platta	Järn	1	Obestämt
1571	Platta	Järn	1	Obestämt
1466	Skaft	Horn	1	Hantverk och produktion
2232	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
1584	Sländtrissa	Ben	1	Hantverk och produktion
2245	Smält lera	Smält lera	1	Hantverk och produktion
2246	Smält lera	Smält lera	2	Hantverk och produktion
2248	Smält lera	Smält lera	2	Hantverk och produktion
1328	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1440	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1441	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1444	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1451	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1567	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
1465	Synål	Järn	1	Hantverk och produktion
1338	Sölja	Järn	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1443	Sölja	Järn	1	Transport och samfärdsel
1396	Vridkvarn	Glimmerskiffer	5	Husgeråd och livsmedel
1417	Vridkvarn	Glimmerskiffer	1	Husgeråd och livsmedel
1425	Vridkvarn	Glimmerskiffer	6	Husgeråd och livsmedel
1610	Vridkvarn	Glimmerskiffer	1	Husgeråd och livsmedel
1632	Vävtyngd	Bränd lera	19	Hantverk och produktion

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31005	885±33	1050 AD–1220 AD	1030 AD–1220 AD	334080	Ved/Tall	333735	Planka
Ua-31755	772±32	1220 AD–1275 AD	1210 AD-1285 AD	340554	Ved/Tall	340550	Planka

Osteologi:

Benmaterialet uppvisar en artfördelning med främst ben från nötkreatur (48 %) och med svin (29 %) som näst vanligaste djurslag, vilken kan beskrivas som typiskt för vikingatida-/tidigmedeltida lämningar från närliggande ytor. Den jämna anatomiskt fördelningen med en något högre förekomst av ben från övre extremitet (28 %) och huvud (25 %) utgör också en typisk kategori av avfall från slakt så väl som matrester. Flera ben uppvisar tydliga spår efter rispor och skrap som visar att benen har trampats på och legat emot en hårdmarkyta som en gårdsplan. En stor andel (31 %) ben med gnagmärken visar även att flera ben har legat framme på marken en tid.

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
334080	Ved	Tall	Kärnved	333735	Träkonstruktion
340554	Ved	Tall	Rikligt med rottrådar och jord i provet	340550	Träkonstruktion

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
2677	*Syllhus*	336463	
2677	*Syllhus*	336491	
2677	*Syllhus*	337095	Linutsäde (linmåra)?
2677	*Syllhus*	337095	
2677	*Syllhus*	337777	
2677	*Syllhus*	338179	
2677	*Syllhus*	338191	

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2678	Syllhus_konstruktion	2677
2679	Syllhus_brukning	2677
2680	Syllhus_destruktion	2677
2119	Stolphål	2677
2129	Syll	2678
333735	Planka	2680
333788	Träfibrer	2680
333790	Träfibrer	2680
333792	Träfibrer	2680
333794	Träfibrer	2680
333810	Träfibrer	2680
333812	Träfibrer	2680
333814	Träfibrer	2680
333857	Träfibrer	2680
333859	Träfibrer	2680
333861	Träfibrer	2680
333864	Träfibrer	2680
333930	Träfibrer	2680
333932	Träfibrer	2680
333934	Träfibrer	2680
333936	Träfibrer	2680

Idnr	Typ	Kontextgrupp
333938	Träfibrer	2680
333940	Träfibrer	2680
334022	Träfibrer	2680
334024	Träfibrer	2680
334026	Träfibrer	2680
334028	Träfibrer	2680
334046	Träfibrer	2680
334150	Träfibrer	2680
334250	Träfibrer	2680
334264	Träfibrer	2680
334476	Syllstensgrund	2129
334648	Träfibrer	2680
334650	Träfibrer	2680
334708	Träfibrer	2680
334710	Träfibrer	2680
334712	Träfibrer	2680
335020	Utjämningslager	2678
335061	Utjämningslager	2678
335961	Utjämningslager	2678
338180	Aktivitetslager	2679
338740	Träfibrer	2680
338776	Träfibrer	2680
340042	Utjämningslager	2678
340511	Nedgrävning	2119, 2678
340527	Fyllning	2119, 2678
340550	Planka	2119, 2678
340693	Stenskoning	2119, 2678
340715	Fyllning	2119, 2680
340722	Planka	2119, 2678
341042	Planka	2678

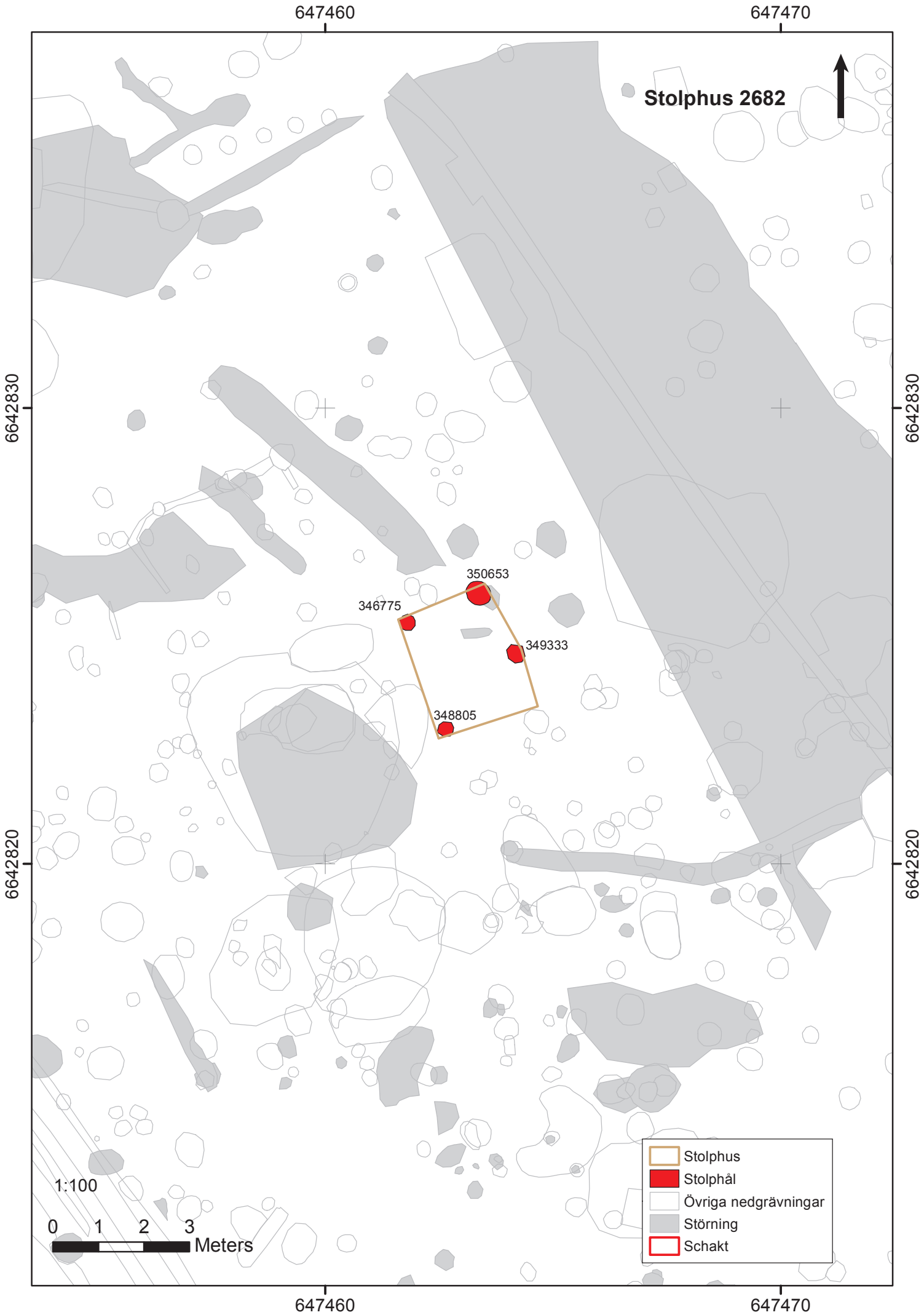
647460
647470
Stolphus 2682
6642830
6642820
350653
346775
349333
348805
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 2682

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SSO–NNV
NIVÅ	25,7 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var välbevarade
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 2,8 m Bredd: 2,4 m Yta: 6,4 m^2

FUNKTION

Storlek och läge i förhållande till hus 1933 visar att det rör sig om en **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 900–1050 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: En förmodad samtidighet med hus 1933 ger en datering till 900–1050 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet. Det framkom vid handgrävning under raseringslager till hus 1933. Det kunde lokaliseras utifrån ett antal stolphål med likvärdiga dimensioner, stenskoningar och fyllningar i förlängningen på hus 1933:s norra gavel (2497, 2498, 2499, 2681). Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör till såväl husets väggar som gavlar. I söder har huset möjligen varit sammanbyggt med hus 1933, det vill säga saknat en egen södra vägg.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och stenskoningar hör till konstruktionen (2683), fyllningarna hör till destruktionen (2685). Inga lämningar har kopplats till brukningen (2684) eller rituella depositioner.

FYND

I stolphål 2498 fanns ett bryne (FV2010) och mindre mängder bränd lera (FV2046). Dessutom fanns drygt 145 gram djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi:

I stolphål 2497 hittades ett fåtal ben från nötkreatur, svin och häst. Benen kommer från olika kroppsregioner. Ett skenben från en nyfödd kulting uppvisar gnagmärken.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2683	Stolphus_Konstruktion	2682
2684	Stolphus_Brukning	2682
2685	Stolphus_Destruktion	2682
2497	Stolphål	2682
2498	Stolphål	2682
2499	Stolphål	2682
2681	Stolphål	2682
346775	Nedgrävning	2499, 2683
348805	Nedgrävning	2681, 2683
349333	Nedgrävning	2497, 2683
350653	Nedgrävning	2498, 2683
350663	Fyllning	2498, 2685
350714	Stenskoning	2498, 2683
350964	Fyllning	2499, 2685
351610	Fyllning	2681, 2685
351781	Stenskoning	2681, 2683
358523	Fyllning	2497, 2685
358538	Stenskoning	2497, 2683

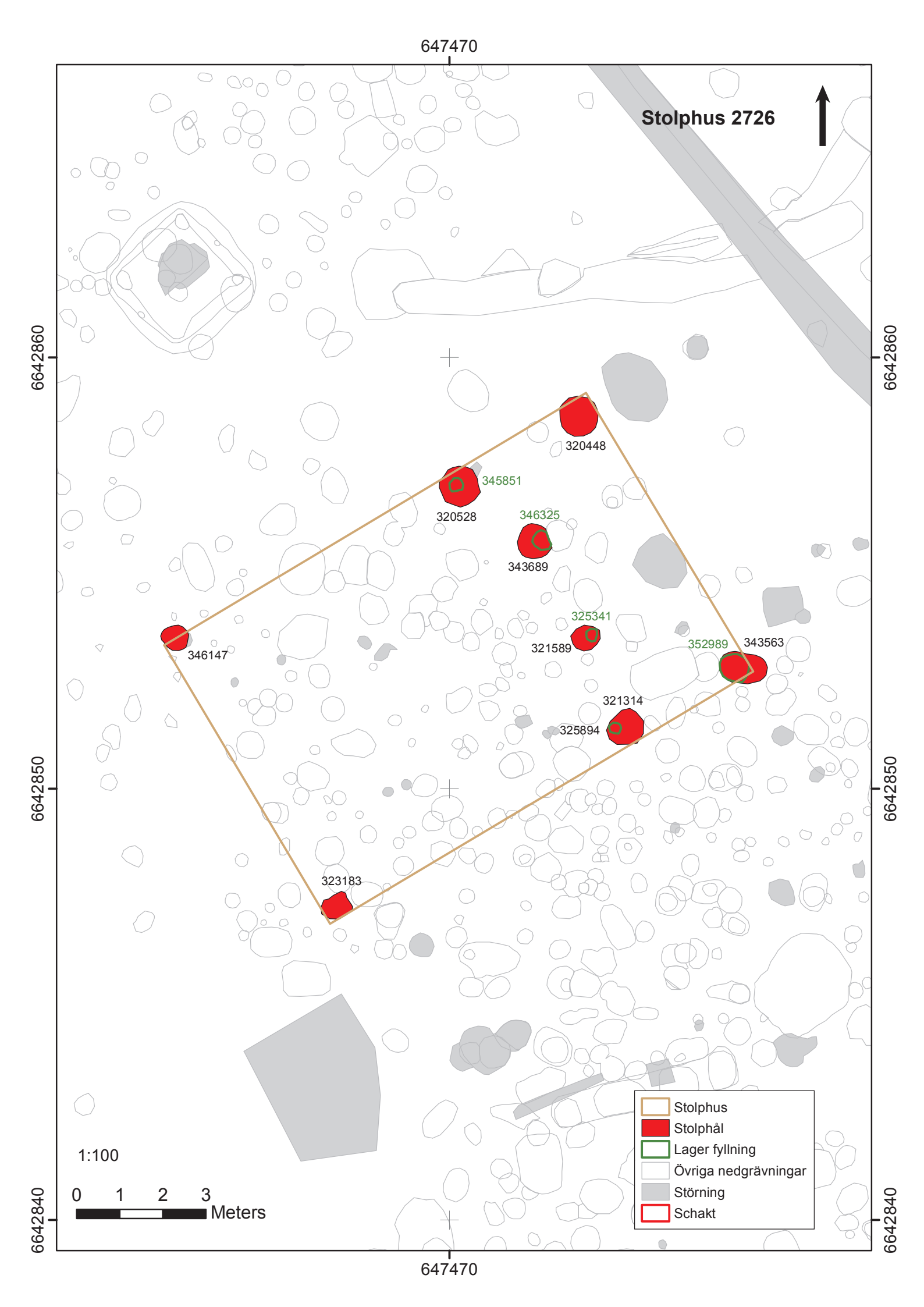
647470
Stolphus 2726
6642860
6642850
6642840
320448
345851
320528
346325
343689
325341
321589
352989
343563
346147
321314
325894
323183
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 2726

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hybrid
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	26,4–26,8 m ö.h. (högst i nordost)
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett antal recenta gropar som kan ha förstört några stolphål.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 11,4 m Bredd: 7,5 m Yta: 85,9 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,4 m Spannlängd: -

FUNKTION

Storlek, form och makrofossiler antyder att huset främst fungerat som **bostad**. En flerfunktionell användning kan inte uteslutas.

DATERING

Dateringsspann: 890–1030 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: 890–1030 AD, ^{14}C-analys av djurben i stolphål 2731 (Ua-52365)

Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen visar att huset stått någon gång under yngre vikingatid.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %. Stolphål 4458 karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet. Det framkom under aktivitetsyta 1200. Det kunde lokaliseras utifrån åtta symetriskt placerade stolphål med likvärdiga dimensioner och fyllningar, flera av dem med stolpfärgningar och djupare delar där stolpen ursprungligen stått. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör till husets långväggar (989, 2730), gavlar (1056, 2290, 4458, 4459) samt inre takbärande konstruktion (1004, 2131).

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och vissa fyllningar hör till konstruktionen (2727). Resterande fyllningar och stolpfärgningar hör till destruktionen (2729). Inga lämningar har kopplats till brukningen (2728) eller rituella depositioner.

FYND

Samtliga fynd härrör från stolphål 1004. Det rör sig om mindre mängder lerklining (FV1078), bränd lera (FV1084) och smält lera (FV714, FV715) samt om keramik av äldre svartgodstyp (FV3566). Dessutom fanns drygt 150 gram djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-52365	1056±29	970AD-1020AD	890AD-1030AD	FV11638	Obränt ben/Häst eller nöt	346324	Fyllning

Osteologi: Identifierade arter är nöt, svin, får/get och fågel.

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
325900	Ved	Tall		325894	Lager fyllning
325900		cf Quercus sp		325894	Lager fyllning
325900		Gran		325894	Lager fyllning

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
2726	*Stolphus*	325900	bakgrundsbrus/matlagning/metallhantverk

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2727	Stolphus_Konstruktion	2726
2728	Stolphus_Brukning	2726
2729	Stolphus_Destruktion	2726
989	Stolphål	2726
1004	Stolphål	2726
1056	Stolphål	2726
2290	Stolphål	2726
2730	Stolphål	2726
2731	Stolphål	2726
4458	Stolphål	2726
4459	Stolphål	2726
320448	Nedgrävning	1056, 2727
320528	Nedgrävning	2727, 2730
321314	Nedgrävning	989, 2727
321589	Nedgrävning	1004, 2727
323183	Nedgrävning	2727, 4459
325341	Fyllning	1004, 2729
325348	Fyllning	1004, 2727
325855	Fyllning	989, 2727
325894	Fyllning	989, 2729
337653	Fyllning	1056, 2729
343563	Nedgrävning	2290, 2727
343689	Nedgrävning	2727, 2731
345850	Fyllning	2727, 2730
345851	Stolpfärgning	2729, 2730
346147	Stolphål	2727, 4458
346210	Fyllning	2727, 2730
346324	Fyllning	2727, 2731
346325	Stolpfärgning	2729, 2731
352988	Fyllning	2290, 2727
352989	Stolpfärgning	2290, 2729

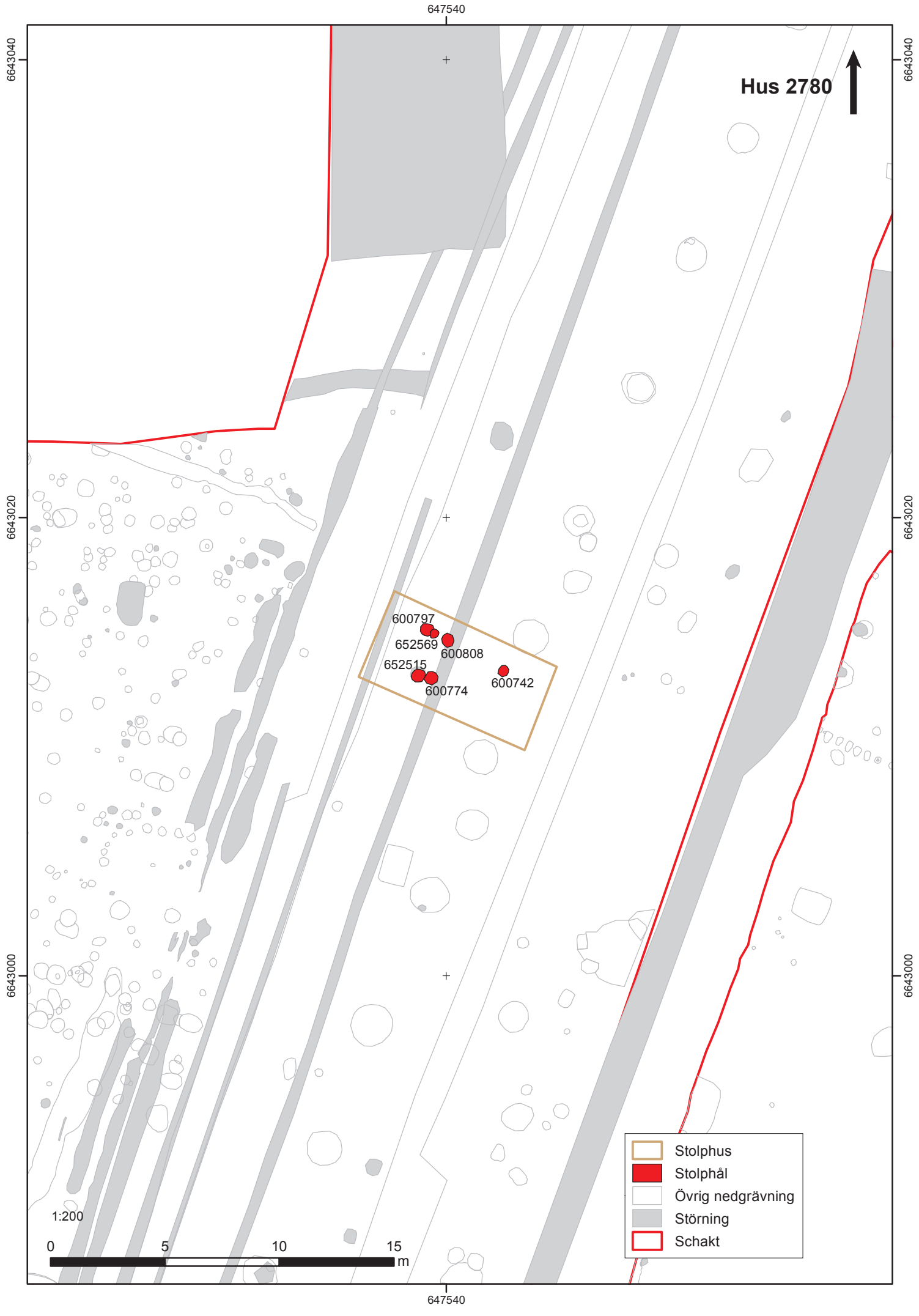
647540
6643040
6643020
6643000
Hus 2780
600797
652569
600808
652515
600742
600774
Stolphus
Stolphål
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m

Stolphus 2780

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Vattholmavägen
ORIENTERING	VNV–OSO
NIVÅ	24,5 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns några sentida kabelschakt som kan ha förstört lämningar i husets västra del.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: ≥ 7,9 m Bredd: 4 m Yta: ≥ 31 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,6 m Spannlängd: 0,8–2,6 m

FUNKTION

Storlek, form och läge i närheten av större hus antyder att huset främst fungerat som **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 800–1000 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Närheten till flera vikingatida hus med samma orientering antyder att även hus 2780 hör till denna period. Dateringen motsägs inte av fyndet av slagg, eftersom en vikingatida smedja finns i närheten.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet, dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under odlingsyta 5589. Det kunde lokaliseras utifrån sex stycken stolphål med likvärdiga dimensioner, former och fyllningar. Två stolphål innehöll dessutom stolprester. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör mestadels till två eller tre bockpar.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och stolprester hör till konstruktionen, fyllningarna hör till destruktionen. Uppenbarligen har bockparen i väster stolpats om vid åtminstone ett tillfälle. Inga lämningar har kopplats till brukningen eller rituella depositioner.

FYND

I stolphål 2430 påträffades en bit smidesslagg (FV1116).

ANALYSER

^{14}C-analyser: -

Osteologi: -

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2426	Stolphål	2780
2429	Stolphål	2780
2430	Stolphål	2780
2432	Stolphål	2780
2433	Stolphål	2780
2434	Stolphål	2780
600742	Nedgrävning	2426
600774	Nedgrävning	2433
600797	Nedgrävning	2432
600808	Nedgrävning	2429
650868	Fyllning	2426
652507	Fyllning	2429
652508	Stolpe	2429
652515	Nedgrävning	2434
652531	Fyllning	2434
652532	Fyllning	2433
652534	Stolpe	2434
652569	Nedgrävning	2430
652582	Fyllning	2432
652583	Fyllning	2430

647474
647478
Källare 2781
6642900
6642895
358776
358666
Källare
Lager fyllning
Nedgrävning
Övriga nedgrävning
Sten
Störning
Schakt
1:50
0
1
2
3
Meter

Halvkällare 2781

Lena Beronius Jörpeland och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Halvkällare?
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	N–S
NIVÅ	25,9–26,4 meter
UNDERLAG	Morän, sand
BEVARINGSGRAD	Endast bevarad nedgrävning och fyllning
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	4,9×1,5 meter, 1 meter djup

FUNKTION

Konstruktionen har med viss tvekan tolkats som en nedgrävning till en halvkällare. Främst är tolkningen baserad på nedgrävningens storlek. I och med att varken andra konstruktionselement eller golvlager var bevarade är det inte möjligt att tolka byggnadens funktion, den får således förbli **obestämd**. Fyndmaterialet i fyllningen är sekundärt deponerat. Troligen har kulturlager från omgivningen skottats ned i nedgrävningen efter att källarens väggar och golv har rivits bort.

DATERING

Dateringsspann

1400–1650 e.Kr.

Konstruktion –

Brukning -

Destruktion

Mynt daterade år 1638 och 1658 utgör de yngsta myntdateringarna. Det är troligt att de representerar tidsperioden när nedgrävningen fylldes igen.

Sammantagen datering

Källaren har sannolikt uppförts under senmedeltid, förmodligen under 1400-talet. Eftersom inga brukningshorisonter är bevarade är tidpunkten för uppförandet hypotetiskt. Om källaren har varit bruk under högst 250 år och igenfylld på 1600-talets mitt kan ett uppförande under början eller mitten av 1400-talet vara rimligt. Som nämnts påträffades ett 1300-talsmynt i sydöstra kanten på lagret utanför nedgrävningen. Kniven samt flera av söljorna samt spännena kan troligen också dateras till hög/senmedeltid. Hur de senmedeltida föremålen i igenfyllnadslagret skall förstås är oklart. De är ju sekundära i relation till den förmodade källarbyggnad som stått i nedgrävningen. De kan härröra från kringliggande kulturlager. Övriga daterbara föremål omfattar ett yngre skede, där de yngsta daterbara mynten är fyra Kristinamynt från 1600-talets mitt. Dessa pekar mot att källargropen fylls igen då.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Maskin, hacka och till 100 %.

BESKRIVNING

Nedgrävningen påträffades vid avbaning under gårdsplan 1890 i schaktets nordvästra kanten vid Storgården. Endast en del av konstruktionen låg innanför undersökningsområdet. Nedgrävningen framträdde som en avgränsad oval yta av ett brunsvart kulturlager (358666). Först när lagret hade tagits bort med maskin framträdde nedgrävningens kanter. Nedgrävningens storlek minst 5 meter lång talar för att det är fråga om en nedgrävning för en källarbyggnad. Nedgrävningen förefaller dock vara förhållandevis stor i jämförelse med exempelvis källare 5961 vars yttre mått är 2,7×2,3 meter.

Konstruktion

Nedgrävningen var kantigt oval, ca 5 meter lång i nordsydlig riktning och ca 1,5 meter bred. Djupet var 1 meter som mest, men botten var något rundad och sidorna lutande. Inga spår efter den förmodade byggnaden som stått i nedgrävningen var bevarade.

Brukning

Inga spår fanns efter brukningen var bevarade.

Destruktion

Nedgrävningen var fylld med ett lager som tolkades som rasering (358666). Lagret innehöll rikliga mängder tegelkross och obrända djurben samt relativt många metallföremål. Lagret var ytmässigt större än nedgrävningen. Dess längd uppgick till 8 meter och bredden var 2,20 meter som mest.

Några enstaka 0,6 meter stora naturstenar låg överst i lagret. I nedre halvan fanns stora mängder träfibrer men inte hela plankor/träfragment. Både stenarna och träfragmenten tolkades som delar av fyllnadslagret.

FYND

Fyndmaterialet i lagret var anmärkningsvärt på flera sätt. Av de 22 fyndposter som är registrerade, utgörs av huvuddelen mynt, men även dräktdetaljer och smycken finns representerade. En del av föremålen är unika för OKB-materialet som helhet. Ytterligare en särpräglad omständighet är att fynden har stor spridning i tid. Från yngre järnålder till 1700-tal.

Ett av de äldre föremålen är en defekt glättsten av glas (FV2675). Glättstenen skall sannolikt dateras till yngre järnålder. Ett ändbeslag till kniv/dolk (FV2515) har förmodligen en datering till perioden hög/senmedeltid. Fem spännen/söljor/beslag av Cu-legering (FV2522, FV2485, FV2527, FV2569, FV2573) har också påträffats. Inte någon av dessa har en entydig datering till en snäv kronologisk period. De förefaller alla ha varit i bruk under medeltiden, men yngre dateringar kan inte uteslutas.

Tio mynt påträffades i fyllnadslagret, fem av dessa är av silver. Det äldsta är ett ensidigt präglat silvermynt (FV2058), en s.k. strålringsbrakteat, präglad under Magnus Erikssons tid (1319–1363). Myntet påträffades i sydöstra kanten på lagret. Det är möjligt att det inte hör till källarens fyllning alls, då denna del låg utanför nedgrävningen. Övriga silvermynt är två mynt präglade under Karl IX år 1609 (FV2516 och FV2598), samt ett Kristinamynt präglad år 1634 (FV2509). Ytterligare ett mynt har registrerats som smycke emedan det var omgjort som hänge (FV2593), i lagret låg också ett myntliknande beslag (FV2583) ingen av dessa har bestämts av KMK, men hänget kan vara präglat på 1500-talet. Övriga mynt är ett kopparmynt präglat under Gustav II Adolf 1620 (FV2585). De yngsta mynten är präglade under drottning Kristinas regenttid åren 1634 och 1658 (FV2523, FV2524, FV2525). Andra fynd var en varuplomb av bly (FV2595), med en delvis bevarad stämpling i form av konvexa streck i geometriskt mönster. På andra sidan, framsidan, finns bevarad ristning i ytan: 82, 28, 8Z eller Z8. Nämnas kan även ett ändbeslag till en kniv (FV2329), i form av en rund skiva med dekor och ett skifferbryne (FV2735). I botten av nedgrävningen påträffades ett ben till en koppargryta (FVF2871).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
2058	Mynt	Silver	1	Handel och värdemätare
2329	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
2485	Beslag	Cu-leg	1	Dräkt och personlig utrustning
2509	Mynt	Silver	1	Handel och värdemätare
2515	Skaftbeslag	Cu-leg	1	Hantverk och produktion
2516	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
2522	Lock	Cu-leg	1	Husgeråd och livsmedel
2523	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
2524	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
2525	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
2527	Sölja	Cu-leg	1	Dräkt och personlig utrustning
2569	Hänge	Cu-leg	1	Dräkt och personlig utrustning
2570	Beslag	Cu-leg	1	Dräkt och personlig utrustning
2573	Sölja	Cu-leg	1	Dräkt och personlig utrustning
2583	Mynt	Cu-leg	1	Handel och värdemätare
2585	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
2593	Smycke	Cu-leg	1	Dräkt och personlig utrustning
2595	Varuplomb	Bly	1	Handel och värdemätare
2598	Mynt	Koppar	1	Handel och värdemätare
2675	Glättsten	Glas	1	Hantverk och produktion
2735	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
2871	Gryta	Cu-leg	1	Husgeråd och livsmedel

ANALYSER

^{14}C: -

Osteologi: inget benmaterial tillvaratogs

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

Nedgrävningen låg i kanten på undersökningsområdet och endast en del av hela nedgrävningen undersöktes sent i oktober när frosten hade slagit till. Nedgrävningen har skadat en äldre ränna som hör till hus 2177 med vikingatida datering. Fyllningen i nedgrävningen täckte en större yta än den som omfattande nedgrävningen under lagret. Särskilt mot söder, där det äldre stolphuset var beläget var lagret ytmässigt större. Det är möjligt att fyllningen i rännan, alternativt en äldre markyta, sammanblandades med fyllningen i källarnedgrävningen då båda lagren var mörkt gråbruna respektive brunsvarta till färgen. Exempelvis glättstenen kan härröra från detta äldre skede.

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Id	Typ	Handling	Kontextgrupp
358666	Lager fyllning	Destruktion	2781
358776	Nedgrävning	Konstruktion	2781

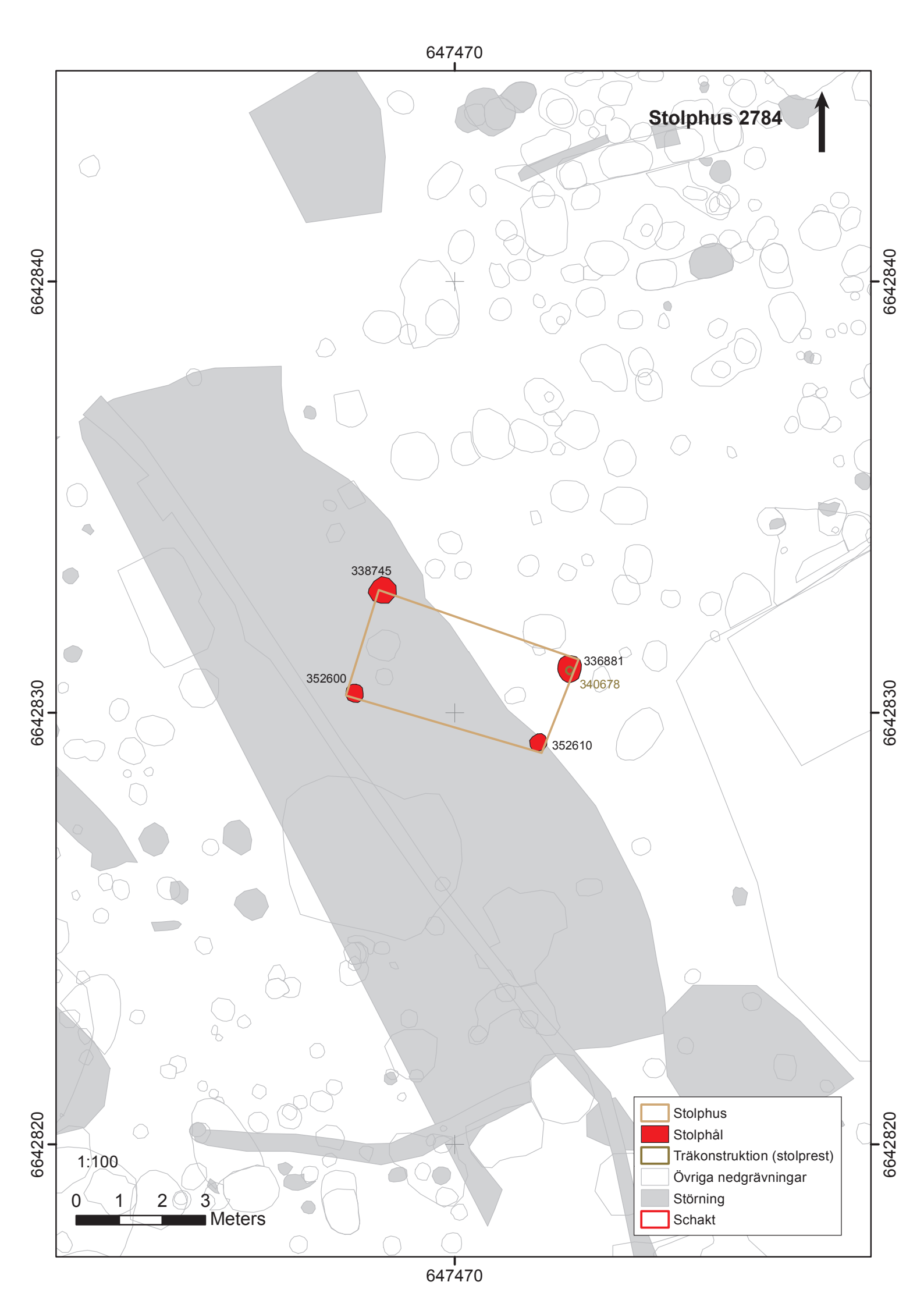
647470
Stolphus 2784
6642840
6642830
6642820
338745
336881
340678
352600
352610
Stolphus
Stolphål
Träkonstruktion (stolprest)
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters
647470

Stolphus 2784

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	VNV–SSO
NIVÅ	26–26,3 m ö.h. (högst i norr)
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Ett par stolphål var skadade av rötter.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 4,9 m Bredd: 2,6 m Yta: 11,7 m^2

FUNKTION

Byggnadens form och konstruktion talar för att den var en **ekonomibyggnad**. I ett tidigt skede av analysen har dock funktionen tolkats som bostad tack vare en keramikskärva i ett av de fyra stolphålen.

DATERING

Dateringsspann: 1200–1350 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: En keramikskärva (FV3392) från perioden 1150–1250 pekar på att huset var uppfört i slutet av, eller efter brukningstiden på keramiken. Troligen stod huset under perioden 1200–1350 e.Kr. Detta antagande stöds även av tegelförekomsten i stolphålen.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet. Det framkom under odlingsyta 1185. Det kunde lokaliseras utifrån fyra symetriskt placerade stolphål med likvärdiga dimensioner och framförallt tegel i fyllningarna (2788–2791). Ett stolphål var stenskott och tegel ingick i skoningen. I ett annat stolphål fanns en stolprest bevarad. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör till husets hörn.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar och en stolprest hör till konstruktionen (2785), fyllningarna hör till destruktionen (2787). Inga lämningar har kopplats till brukningen (2786) eller rituella depositioner.

FYND

I stolphål 2788 fanns ett dörrbeslag av järn (FV1558) och i stolphål 2789 påträffades en skärva av ett Rhenländskt dryckeskrus från 1150–1250 e.Kr. (FV3392). Dessutom fanns drygt 20 gram djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: Identifierade arter är får/get och hund.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

Likheter finns med rektangulära fyrstolpshus inom delområde Veterinärvillan som till storleken i stort sett är jämförbara (se exempelvis 3953, 3954 och 5091). Dateringen av dessa byggnader är problematisk då fyndmaterial saknas till stor del.

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2785	Stolphus_Konstruktion	2784
2786	Stolphus_Brukning	2784
2787	Stolphus_Destruktion	2784
2788	Stolphål	2784
2789	Stolphål	2784
2790	Stolphål	2784
2791	Stolphål	2784
336881	Nedgrävning	2785, 2788
338745	Nedgrävning	2785, 2791
340677	Fyllning	2787, 2788
340678	stolpe	2785, 2788
352530	Fyllning	2787, 2791
352600	Nedgrävning	2785, 2790
352610	Nedgrävning	2785, 2789
352620	Fyllning	2787, 2789
355260	Stenskoning	2785, 2789
356955	Fyllning	2787, 2790

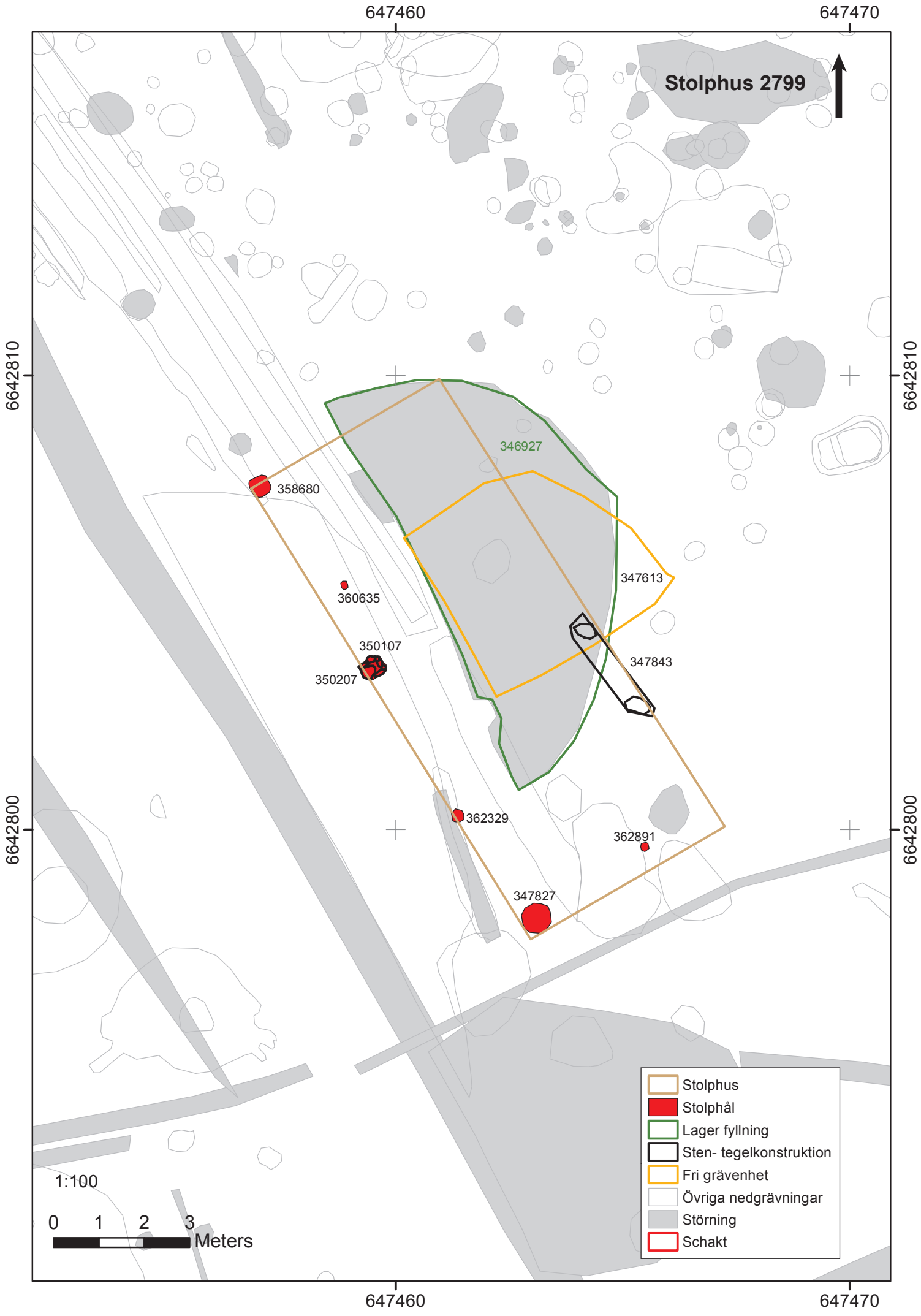
647460
647470
Stolphus 2799
6642810
6642800
346927
358680
360635
350107
350207
347613
347843
362329
362891
347827
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Fri grävenhet
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 2799

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	NV–SO
NIVÅ	25,5 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig lera
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var välbevarade
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 11,7 m Bredd: 4,6 m Yta: 56,8 m^2

FUNKTION

Fyndsammansättningen visar att det rör sig om ett **bostadshus.**

DATERING

Dateringsspann: 1200–1350 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Skärvan från Siegburgkannan daterar huset till 1300-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %. Ett stolphål karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga sträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom under utfyllnadslager till väglämning 2793. Det kunde lokaliseras utifrån en syllstensrad (2809), ett raseringslager (346927) samt sex stolphål på rad med likvärdiga former och skoningar. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör till husets långsidor.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar och syllstensrad hör till konstruktionen (2800), stolphålsfyllningarna och raseringslager ett hör till destruktionen (2802). Inga lämningar har kopplats till brukningen (2801) eller rituella depositioner.

FYND

Från huslämningen finns ett relativt stort och mångfacetterat fyndmaterial, huvudsakligen från raseringslagret. En del av detta, såsom ett lås, en nyckel och kistbeslag, härrör från själva byggnaden eller diverse möblemang. Andra fynd har en koppling till aktiviteter som bedrivits i eller utanför huset. Ett daterande inslag från stolphål 2803 är ett hankfragment från en Siegburgkanna från 1300-talet (FV3397). Den övergripande fyndbilden speglar väl det som kan förväntas från ett bostadshus. Dessutom fanns drygt 1085 gram djurben (se osteologi nedan).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1931	Beslag	Cu-leg	1	Husgeråd och livsmedel
1941	Beslag	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
1912	Beslag	Cu-leg	1	Obestämt
1918	Beslag	Cu-leg	1	Obestämt
2044	Bränd lera	Bränd lera	2	Obestämt
2397	Föremål	Järn	6	Obestämt
1957	Hästsko	Järn	1	Transport och samfärdsel
1944	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
2373	Klipp	Cu-leg	1	Hantverk och produktion
2025	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
1913	Kärl	Cu-leg	1	Husgeråd och livsmedel
3397	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1940	Lås	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
1955	Nit	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
1942	Nyckel	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
1919	Platta	Bly	1	Obestämt
1951	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
2313	Sölja	Järn	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: Identifierade arter är nöt, häst, svin och får/get.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2800	Stolphus_Konstruktion	2799
2801	Stolphus_Brukning	2799
2802	Stolphus_Destruktion	2799
2803	Stolphål	2799
2804	Stolphål	2799
2805	Stolphål	2799
2806	Stolphål	2799
2807	Stolphål	2799
2808	Stolphål	2799
2809	Syll	2799
346927	Raseringslager	2802
347827	Nedgrävning	2800, 2807
347834	Fyllning	2802, 2807
347843	syllstensrad	2800, 2809
350107	Nedgrävning	2800, 2805
350207	stenskoning	2800, 2805
350671	Fyllning	2802, 2805
357664	stenskoning	2800, 2807

Idnr	Typ	Kontextgrupp
358680	Nedgrävning	2800, 2803
358694	Fyllning	2802, 2803
358695	stenskoning	2800, 2803
360635	Nedgrävning	2800, 2804
360643	Fyllning	2802, 2804
360644	stenskoning	2800, 2804
362329	Nedgrävning	2800, 2806
362337	Fyllning	2802, 2806
362891	Nedgrävning	2800, 2808

647440
647450
6642940
6642930
6642920
Stolphus 2810
303942
307892
301106
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 2810

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	NV–SO
NIVÅ	25,1 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Ett stolphål var skadat av den medeltida avfallsgropen 810.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: ≤ 4,3 m Bredd: 2,8 m Yta: ≤ 12,8 m^2

FUNKTION

Storleken, förhållandet till det flerfunktionella hus 626 och den nästan totala avsaknaden av fynd visar att det troligen rör sig om en mindre **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 1450–1650 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Förekomst av tegel i stolphålsfyllningar visar att huset övergivits tidigast under 1200-talet. Söljan ger en medeltida datering. På grund av husets placering och orientering antas hus 2810 vara samtida med hus 626, d.v.s. tillhöra tiden mellan mitten av 1400-talet och mitten av 1600-talet.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet. Det framkom vid schaktning under byggnad 545. Det kunde lokaliseras utifrån tre stolphål med likvärdiga dimensioner, former, skoningar och tegel i fyllningarna (780, 799, 812). Nedgrävningarna var grävda genom avfallsyta 875 och i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör till husets nordvästra gavel och sydvästra långsida. Huset fortsatte i sydost utanför det undersökta området.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och stenskoningar hör till konstruktionen (2811), fyllningarna hör till destruktionen (2813). Inga lämningar har kopplats till brukningen (2812) eller rituella depositioner.

FYND

I stolphål 799 fanns en medeltida sölja av Cu-legering (FV107).

ANALYSER

^{14}C: -

Osteologi: -

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2811	Stolphus_Konstruktion	2810
2812	Stolphus_Brukning	2810
2813	Stolphus_Destruktion	2810
735	Stolphål	2810
780	Stolphål	2810
799	Stolphål	2810
812	Stolphål	2810
301106	Nedgrävning	799, 2811
301112	Fyllning	799, 2813
303942	Nedgrävning	780, 2811
305720	Fyllning	780, 2813
305721	Stenskoning	780, 2811
307628	Stenskoning	812, 2811
307892	Nedgrävning	812, 2811
307907	Fyllning	812, 2813
1007968	Stenskoning	799, 2811

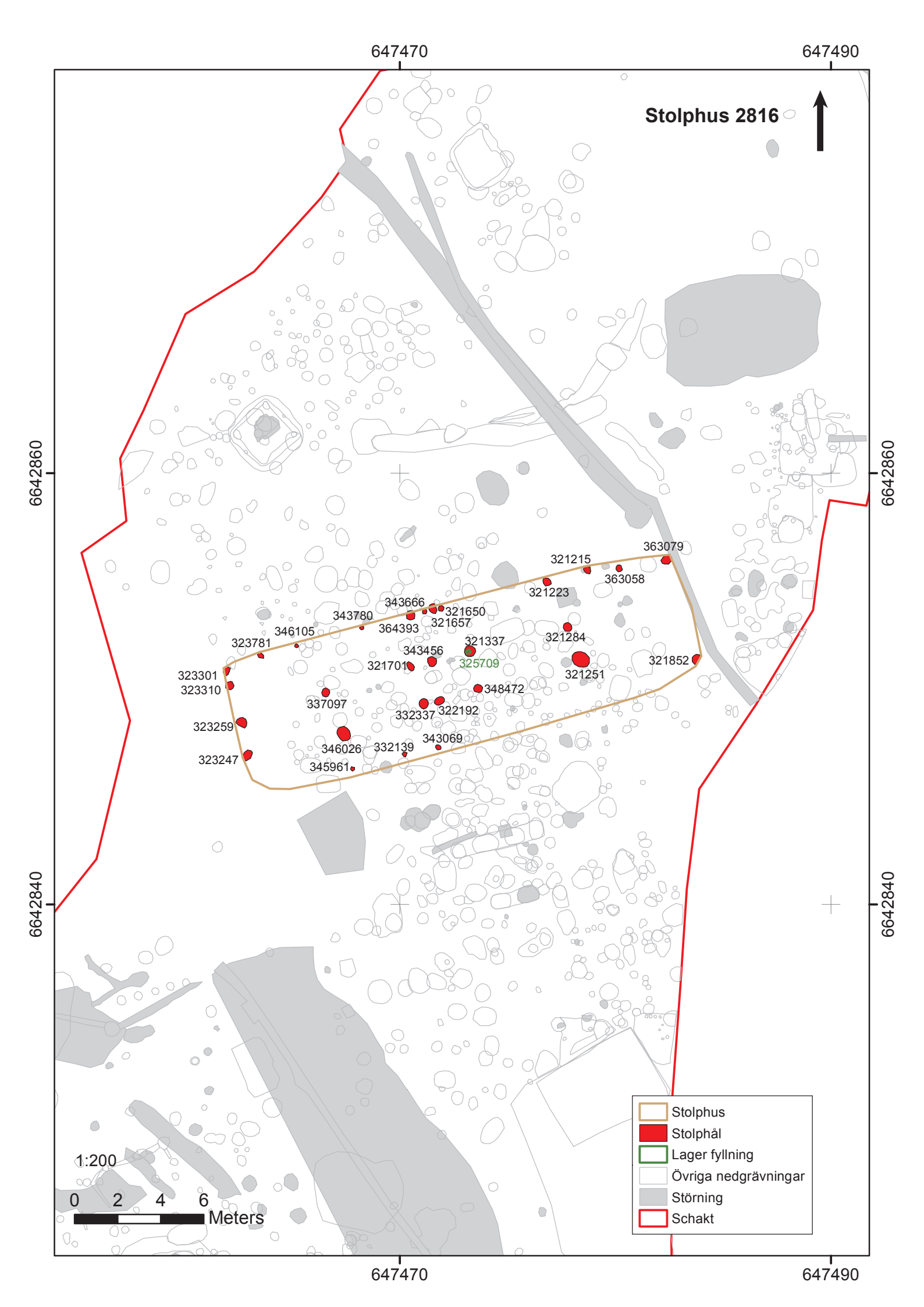
647470
647490
6642860
6642840
Stolphus 2816
363079
321215
363058
321223
343666
321650
343780
321657
364393
346105
323781
321337
321284
343456
325709
321852
321701
321251
323301
323310
348472
337097
322192
332337
323259
343069
346026
332139
323247
345961
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:200
0 2 4 6
Meters

Stolphus 2816

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	VSV–ONO
NIVÅ	25,4–26,1 m ö.h. (högst i nordost)
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett antal yngre gropar som kan ha förstört enstaka stolphål.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär med rundade hörn Längd: 21,9 m Bredd: 6,6 m Yta: 140,3 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 1,7–2 m Spannlängd: 1–4,5 m

FUNKTION

Storlek och form är starka indikationer på att huset varit **flerfunktionellt**, med minst tre rum.

DATERING

Dateringsspann: 650–800 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Hus 2816 och 2255 antas utgöra huvudbyggnaderna i de centrala delarna av Storgården under perioden 650–900 e.Kr., och av överlagringarna och likvärdiga orienteringar att döma också ha avlöst varandra. De är ersättare för hus 1925 och hus 1929 från folkvandringstid–äldre vendeltid, samt föregångare till hus 2726 och hus 2247 från yngre vikingatid. Hus 2816 och hus 2816 kan således placeras inom perioden 650–900 e.Kr. Det är svårt att avgöra vilket av hus 2816 eller 2255 som stått först. Hus 2816 bär dock spår av ombyggnad och antas därför ha stått längre. Hus 2816 föreslås därför ha stått under mellersta- och yngre vendeltid.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %. Några stolphål i vägglinjerna och gavlarna karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet men dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom under aktivitetsyta 1200. Det kunde lokaliseras utifrån ett tretiotal symetriskt placerade stolphål. Samtliga stolphål saknade stenskoning. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör såväl till den inre takbärande konstruktionen med sammanlagt fem bockpar som till väggarna och gavlarna.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar hör till konstruktionen (2817), fyllningarna hör till destruktionen (2819). Ett bryne i det takbärande stolphål 2732 kan vara rituellt deponerat. Inga lämningar har kopplats till brukningen (2818). Det korta avståndet mellan ett bockpar vid husets mitt antyder att byggnaden byggts om under dess användningstid.

FYND

I stolphål 2732 fanns ett bryne (FV2008), medan en järnten (FV1013) och en hästskosöm (FV1012) påträffades i stolphål 1019. Dessutom fanns dryg fyra gram djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: Den enda identifierade arten är får/get.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2817	Stolphus_Konstruktion	2816
2818	Stolphus_Brukning	2816
2819	Stolphus_Destruktion	2816
959	Stolphål	2816
999	Stolphål	2816
1015	Stolphål	2816
1019	Stolphål	2816
1026	Stolphål	2816
1027	Stolphål	2816
1041	Stolphål	2816
1059	Stolphål	2816
2732	Stolphål	2816
2820	Stolphål	2816
2821	Stolphål	2816
2822	Stolphål	2816
2823	Stolphål	2816
2824	Stolphål	2816
2825	Stolphål	2816
2826	Stolphål	2816
2994	Stolphål	2816
321215	Stolphål	2817
321223	Nedgrävning	1059, 2817
321251	Nedgrävning	2817, 2826
321284	Nedgrävning	2817, 2825
321337	Nedgrävning	999, 2817
321650	Nedgrävning	1026, 2817
321657	Nedgrävning	1027, 2817
321701	Nedgrävning	1019, 2817
321852	Stolphål	2817
322192	Nedgrävning	1041, 2817
323247	Stolphål	2817
323259	Stolphål	2817
323301	Stolphål	2817
323310	Stolphål	2817
323781	Stolphål	2817
325707	Fyllning	999, 2819

Idnr	Typ	Kontextgrupp
325709	Fyllning	999, 2819
331669	Fyllning	1041, 2819
331781	Fyllning	1019, 2819
331882	Fyllning	1027, 2819
331883	Fyllning	1026, 2819
332139	Nedgrävning	2817, 2994
332145	Fyllning	2819, 2994
332337	Nedgrävning	959, 2817
332349	Fyllning	959, 2819
337097	Nedgrävning	1015, 2817
337109	Fyllning	1015, 2819
338158	Fyllning	1059, 2819
343069	Stolphål	2817
343456	Nedgrävning	2817, 2823
343666	Stolphål	2817
343780	Nedgrävning	2817, 2822
345961	Stolphål	2817
346026	Nedgrävning	2732, 2817
346105	Stolphål	2817
348472	Nedgrävning	2817, 2824
348481	Fyllning	2819, 2824
352808	Fyllning	2819, 2826
352872	Fyllning	2819, 2825
353187	Fyllning	2732, 2819
363058	Nedgrävning	2817, 2820
363079	Stolphål	2817
364393	Nedgrävning	2817, 2821
364401	Fyllning	2819, 2821
364674	Fyllning	2819, 2820
365534	Fyllning	2819, 2822
365914	Fyllning	2819, 2823

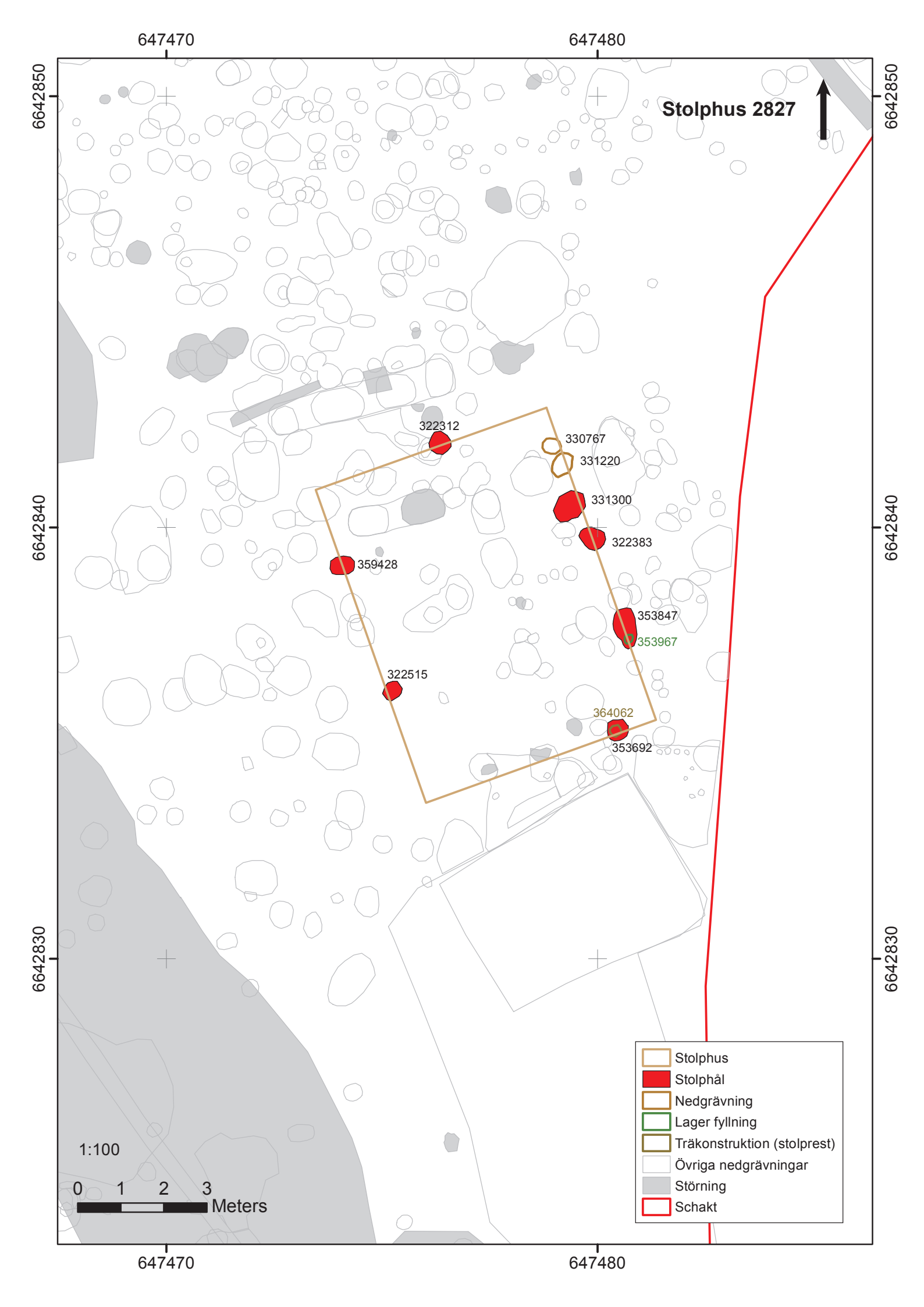
647470
647480
6642850
6642840
6642830
Stolphus 2827
322312
330767
331220
331300
322383
359428
353847
353967
322515
364062
353692
Stolphus
Stolphål
Nedgrävning
Lager fyllning
Träkonstruktion (stolprest)
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 2827

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	NV–SO
NIVÅ	26,60–26,80 m ö.h. (högst i öster)
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	I området fanns ett stort antal nedgrävningar som kan ha förstört lämningar hörande till huset.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 7,7 m Bredd: 5,7 m Yta: 43,6 m^2

FUNKTION

Huset tolkas som en ersättare till hus 1937 och tolkas som detta, d.v.s. som **flerfunktionell** byggnad.

DATERING

Dateringsspann: 1205–1285 e.Kr.

Konstruktion: 1205–1285 AD, ^{14}C-analys av en stolprest i stolphål 944 (Ua-31784).

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Den erhållna ^{14}C-dateringen visar att huset byggts under 1200-talet. Dateringen motsägs inte av de typologiska dragen samt avsaknaden av tegel.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet, dess slutgiltiga utsträckning fastställdes under rapportarbetet. Det framkom under aktivitetsyta 1200. Det kunde lokaliseras utifrån sju stolphål med likvärdiga dimensioner, stenskoningar och fyllningar samt utifrån ett par stensyllar (979, 980). Som syllstenar hade använts fragment av vridkvarnar med den plana ytan uppåt. I flera stolphål fanns stolprester eller stolpfärgningar. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. De påträffade lämningarna hör till långsidorna och gavlarna.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar och stolpresten hör till konstruktionen (2828), fyllningar hör till destruktionen (2830). Inga lämningar har kopplats till brukningen (2829) eller rituella depositioner.

FYND

I groparna 979 och 980 samt i stolphål 2832 fanns fragment av vridkvarnar (FV1038, FV1039, FV1994). En hästskosöm (FV1107) och mindre mängder bränd lera (FV1108) påträffades i stolphål 996. Dessutom fanns drygt 12 gram djurben (se osteologi nedan).

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31784	781±33	1220AD-1270AD	1205AD-1285AD	339598	Ved/Tall	339579	Stolpe

Osteologi: Den enda identifierade arten är nöt.

Vedart: –

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
2827	*Stolphus*	331235	bakgrundsbrus/matlagning

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2828	Stolphus_Konstruktion	2827
2829	Stolphus_Brukning	2827
2830	Stolphus_Destruktion	2827
919	Stolphål	2827
944	Stolphål	2827
977	Stolphål	2827
979	Syll	2827
980	Syll	2827
996	Stolphål	2827
2831	Stolphål	2827
2832	Stolphål	2827
4327	Stolphål	2827
322312	Nedgrävning	996, 2828
322383	Nedgrävning	944, 2828
322515	Nedgrävning	919, 2828
330020	Fyllning	996, 2830
330021	Stenskoning	996, 2828
330767	Nedgrävning	980, 2828
331219	Fyllning	980, 2830
331220	Nedgrävning	979, 2828
331234	Fyllning	979, 2830
331300	Nedgrävning	977, 2828
332523	Fyllning	977, 2830
333895	Fyllning	919, 2830
333896	Stenskoning	919, 2828
339570	Fyllning	944, 2830
339579	Stolpe	944, 2828
339580	Stenskoning	944, 2828
353692	Nedgrävning	2828, 4327
353847	Nedgrävning	2828, 2832
353869	Fyllning	2828, 2832
353967	Stolpfärgning	2832, 2830
353995	Stenskoning	2828, 2832
359428	Nedgrävning	2828, 2831
359440	Fyllning	2831, 2830
359441	Stenskoning	2828, 2831
364062	Stolpe	2828, 4327
364072	Fyllning	2830, 4327
1001525	Stenskoning	977, 2828

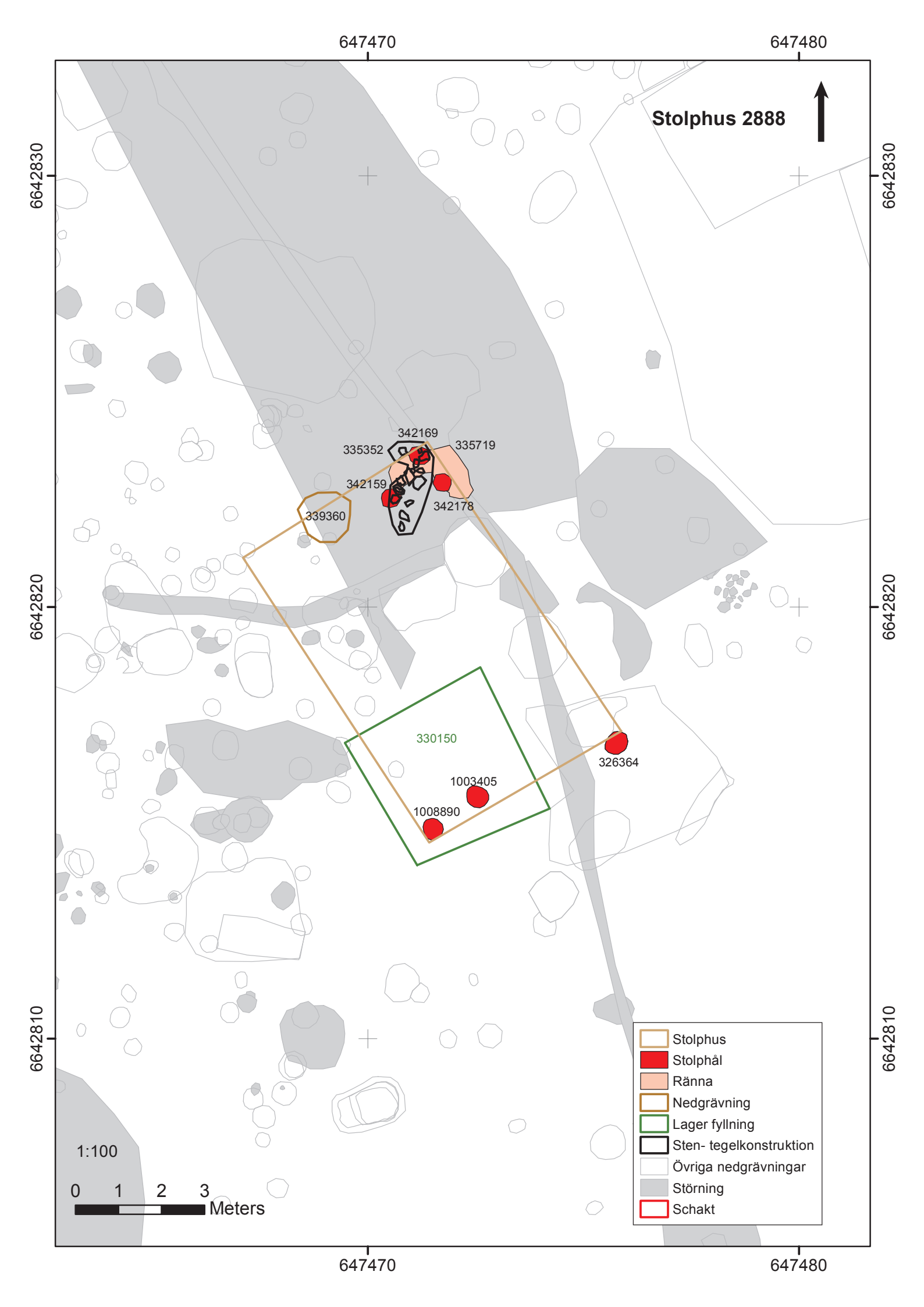
647470
647480
6642830
6642820
6642810
Stolphus 2888
342169
335352
335719
342159
342178
339360
330150
326364
1003405
1008890
Stolphus
Stolphål
Ränna
Nedgrävning
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 2888

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	NV–SO
NIVÅ	26,1 m ö.h.
UNDERLAG	Sand
BEVARINGSGRAD	Huslämningen var skadat av husgrund 1209
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	
	Rektangulär
	Längd: ≥ 8 m
	Bredd: 5,1 m
	Yta: ≥ 40,6 m^2

FUNKTION

Fynden indikerar att huset använts som **bostad** där man även bedrivit textilhantverk. Förmodligen är hus 2888 en ersättare för hus 2677 som tidigare stått strax intill.

DATERING

Dateringsspann: 1300–1400 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Fynd av tegel, nyckeln, dräktbeslaget och köttgaffeln är indikationer på en medeltida datering. Hus 2888 antas vara en ersättare till hus 2677 från 1200-tal och dateras därför till 1300-tal. Läget under gårdsplan 1269 från 1600-tal motsäger inte en sådan datering.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %. Ett stolphål vid den södra gaveln karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under fältarbetet. Det framkom under gårdsplan 1269. Det kunde lokaliseras utifrån en vinkelformad stensyll (2886) samt sex symetriskt placerade stolphål med likvärdiga dimensioner, stenskoningar och fyllningar. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. Till huset hörde även ett golvlager som delvis undersökts vid förundersökningen (330150) samt en grop som kan vara rest av en uppryckt stensyll (630). Vid husets östra vägglinje fanns ett par delvis sprängda block. Det är möjligt att även dessa ursprungligen använts i syllkonstruktionen.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Nedgrävningar och stenskoningar hör till konstruktionen (2889), golvlagret till brukningen (2890). Fyllningarna hör till destruktionen (2891). Det finns inga identifierade rituella depositioner.

FYND

Huvuddelen av fynden härrör från gropen vid den norra gaveln och från golvlagret. Fynd med koppling till husgeråd, dräkt och små hantverk, såsom en nyckel (FV1016), en köttgaffel (FV1553), ett beslag (837) och synålar (FV1537, FV1541), dominerar. Dessutom fanns drygt 1390 gram djurben (se osteologi nedan).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1093	Bearbetat	Horn	1	Hantverk och produktion
837	Beslag	Cu-leg	1	Dräkt, smycken och personlig utrustning
1460	Bränd lera	Bränd lera	6	Obestämt
1644	Bränd lera	Bränd lera	0	Obestämt
1893	Bränd lera	Bränd lera	4	Obestämt
3671	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
1553	Köttgaffel	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
1404	Lerklining	Bränd lera	2	Byggnadsdetaljer och monument
1016	Nyckel	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
2215	Smält lera	Smält lera	1	Hantverk och produktion
1537	Synål	Järn	1	Hantverk och produktion
1541	Synål	Järn	1	Hantverk och produktion
1542	Årderbill	Järn	1	Hantverk och produktion

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi:

Benen från huset kommer främst från en grop och en ränna. Nötkreatur (42 %) och får/get (32 %) dominerar benmaterialet, men ben från svin och häst förekommer också. Fynd av vilt i form av ben från skogshare och trana är intressant då vilt är ovanligt från Gamla Uppsala. Speciellt trana är av intresse då det är en ovanlig fågel som ofta förekommer i aristokratiska sammanhang och möjligen kommer benen från en speciell händelse som ett gästabud. Den anatomiska fördelningen är jämn mellan huvud, övre och nedre extremitet. En ovanligt frekvent (46 %) förekomst av gnagmärken visar att benen har legat framme en tid innan de har hamnat i rännan.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
2889	Stolphus_Konstruktion	2888
2890	Stolphus_Brukning	2888
2891	Stolphus_Destruktion	2888
630	Syll	2888
1241	Stolphål	2888
2882	Stolphål	2888
2883	Stolphål	2888
2884	Stolphål	2888
2885	Stolphål	2888
2886	Syll	2888
2887	Stolphål	2888
326364	Nedgrävning	1241, 2889
330150	Golvlager	2890
335352	Syllstensrad	2886, 2889

Idnr	Typ	Kontextgrupp
335719	Nedgrävning	2886, 2889
336131	Fyllning	2886, 2891
339360	Nedgrävning	2889, 630
339386	Fyllning	2891, 630
342159	Nedgrävning	2883, 2889
342169	Nedgrävning	2885, 2889
342178	Nedgrävning	2884, 2889
342817	Fyllning	2884, 2891
342818	Stenskoning	2884, 2889
342819	Fyllning	2885, 2891
342820	Stenskoning	2885, 2889
342821	Fyllning	2883, 2891
342822	Stenskoning	2883, 2889
1000432	Fyllning	1241, 2891
1003405	Nedgrävning	2887, 2889
1008890	Nedgrävning	2882, 2889

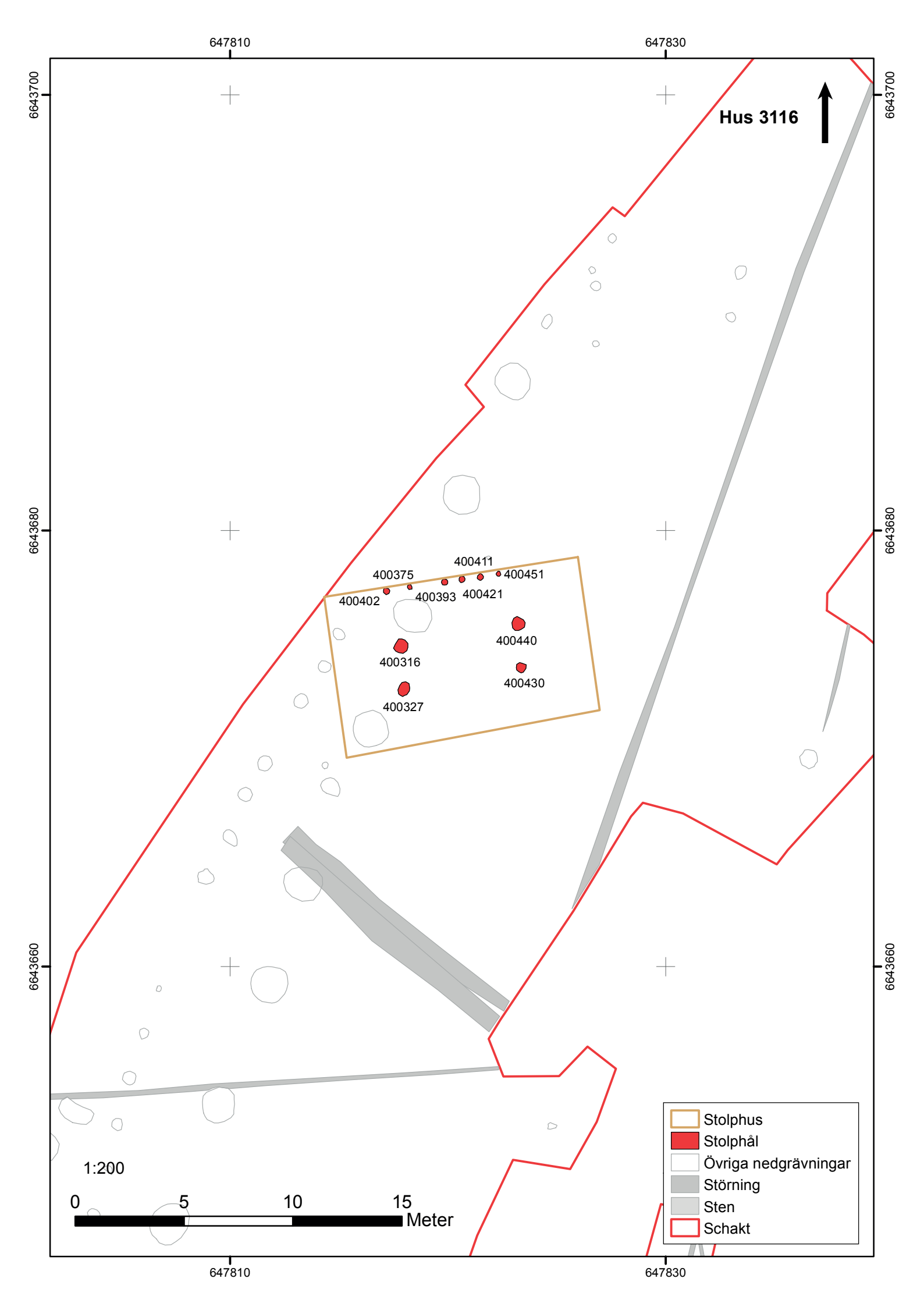
647810
647830
6643700
6643680
6643660
Hus 3116
400411
400375
400451
400402
400393
400421
400440
400316
400430
400327
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3116

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Fridhem
ORIENTERING	ONO–VSV
NIVÅ	18,9 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och troligen raka gavlar
	Längd: >6 meter, (uppskattning) ca 11 meter
	Bredd: >2,5 meter, (uppskattning) 7 meter
	Yta: (uppskattning) 95 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,0 meter
	Spannlängd: 5,5 meter

FUNKTION

Trolig ekonomibyggnad, utifrån den ringa storleken

DATERING

Dateringsspann: 330–400 e.K.r

Konstruktion: 230–400 AD, ^{14}C-analys av träkol i stolphål 3148 (Ua-31669).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 330–400 e.Kr. med utgångspunkt i ^{14}C-analys av träkol i stolphål, samt med hänsyn till en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av kärnved av tall.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av tio stolphål, varav fyra något större och sex mindre. De förra tolkas ha ingått i två bockar i en inre takbärande konstruktion. De var 0,25–0,70 meter stora och 0,22–0,31 meter djupa och två av dem innehöll trä efter stolpar. De mindre stolphålen har utgjort vägg på den norra långsidan.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Alla stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades

ANALYSER

^{14}C:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31669	1737±32	250 AD–345 AD	230 AD-400 AD	403106	Ved/Tall	1000275–3148	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
403106	Ved	Tall	Kärnved. Rikligt med hartskanaler	1000275, 403132	3148

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3146	Stolphål	Inre takbärande	3116
3147	Stolphål	Inre takbärande	3116
3148	Stolphål	Inre takbärande	3116
3149	Stolphål	Inre takbärande	3116
3150	Stolphål	Vägg	3116
3151	Stolphål	Vägg	3116
3152	Stolphål	Vägg	3116
3153	Stolphål	Vägg	3116
3154	Stolphål	Vägg	3116
3155	Stolphål	Vägg	3116
400316	Nedgrävning		3148
400327	Nedgrävning		3149
400375	Nedgrävning		3154
400393	Nedgrävning		3153
400402	Nedgrävning		3155
400411	Nedgrävning		3152
400421	Nedgrävning		3151
400430	Nedgrävning		3147
400440	Nedgrävning		3146
400451	Nedgrävning		3150
403077	Lager fyllning		3146
403086	Lager fyllning		3147
403100	Lager fyllning		3147
403101	Lager fyllning		3148
403120	Lager fyllning		3149
403121	Lager fyllning		3149
403132	Lager fyllning		3148
403155	Lager fyllning		3150
403156	Lager fyllning		3151
403157	Lager fyllning		3152
403158	Lager fyllning		3153
403159	Lager fyllning		3154
403160	Lager fyllning		3155
1000275	Träkonstruktion		3148
1000276	Träkonstruktion		3149

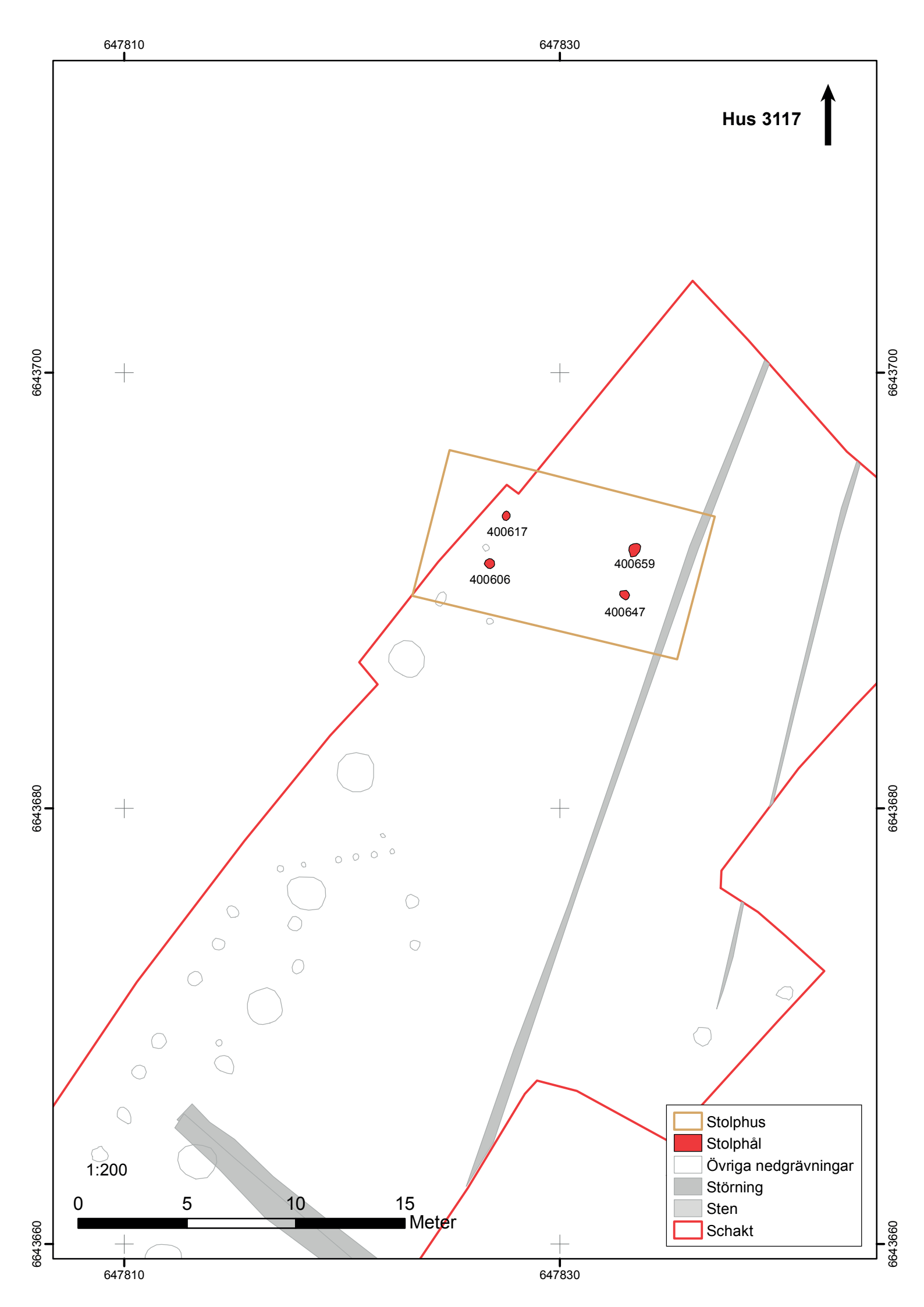
647810
647830
Hus 3117
6643700
6643680
6643660
400617
400606
400659
400647
1:200
0
5
10
15
Meter
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt

Stolphus 3117

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Fridhem
ORIENTERING	OSO–VNV
NIVÅ	18,6 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager. Skadat av dike.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >6,5 meter, (uppskattning) minst 12 meter Bredd: >3 meter, (uppskattning) 6 meter Yta: (uppskattning) minst 80 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,1–2,3 meter Spannlängd: 6,1 meter
FUNKTION	Trolig ekonomibyggnad utifrån den ringa storleken

DATERING

Dateringsspann: 230–400 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 230–400 e.Kr. p.g.a. det anslutande stolphus 3116.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 4 stolphål som har ingått i två bockar i den inre takbärande konstruktionen. De var 0,40–0,68 meter stora och 0,06–0,42 meter djupa.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Alla stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING

Huset kan ha fortsatt västerut utanför undersökningsområdet och därmed in under banvallen. Husets längd är därför inte klarlagd.

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3156	Stolphål	Inre takbärande	3117
3157	Stolphål	Inre takbärande	3117
3158	Stolphål	Inre takbärande	3117
3159	Stolphål	Inre takbärande	3117
400606	Nedgrävning		3158
400617	Nedgrävning		3159
400647	Nedgrävning		3157
400659	Nedgrävning		3156
403398	Lager fyllning		3156
403405	Lager fyllning		3157
403412	Lager fyllning		3158
403562	Lager fyllning		3159
403563	Lager fyllning		3159

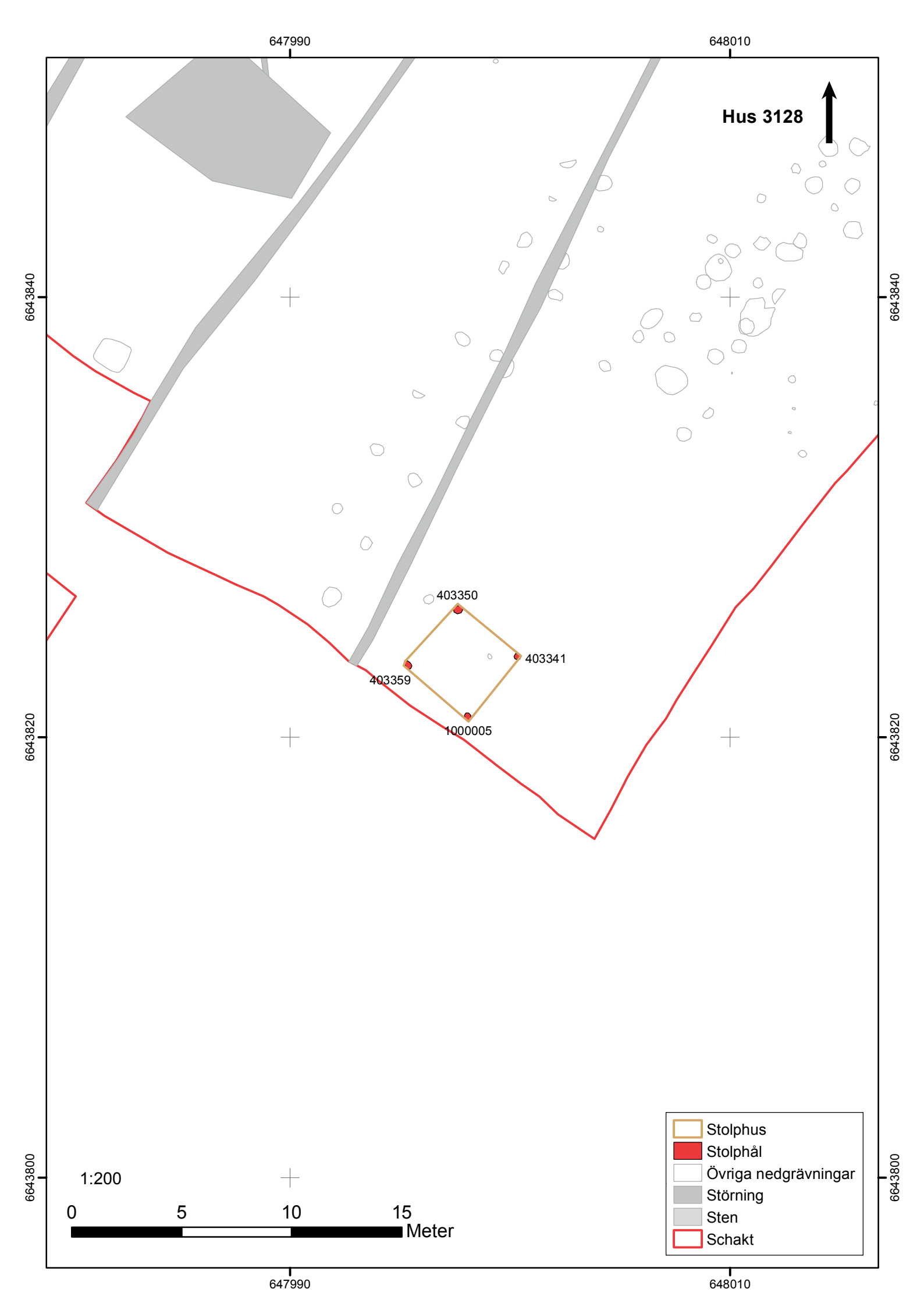
647990
648010
6643840
6643820
6643800
Hus 3128
403350
403341
403359
1000005
1:200
0
5
10
15
Meter
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt

Stolphus 3128

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolpshus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SO-NV
NIVÅ	20,4 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM	Raka väggar och gavlar, Längd: 3,5 meter Bredd: 3,5 meter Yta: 15 m^2
FUNKTION	Ekonomibyggnad, utifrån den ringa storleken och den generella tolkningen av konstruktionstypen

DATERING

Dateringsspann: 250 – 400 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 250 – 400 e Kr utifrån en tolkad samtidighet med stolphus 3130 med denna datering.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen. Tre av dem 2013 och det fjärde vid förundersökningen 2011.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 4 stolphål som var 0,35–0,45 meter stora och 0,15–0,20 meter djupa, samt samtliga stenskodda. Stolphålen har ingått i bärande väggar.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING **–**

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**	**Kontextgrupp**
3305	Stolphål	Vägg takbärande	3128
3306	Stolphål	Vägg takbärande	3128
3307	Stolphål	Vägg takbärande	3128
3308	Stolphål	Vägg takbärande	3128
403341	Nedgrävning		3305
403350	Nedgrävning		3306
403359	Nedgrävning		3307
409218	Lager fyllning		3306
409219	Sten- tegelkonstruktion		3306
409236	Lager fyllning		3307
409237	Sten- tegelkonstruktion		3307
409256	Lager fyllning		3305
409261	Sten- tegelkonstruktion		3305
1000005	Nedgrävning		3308

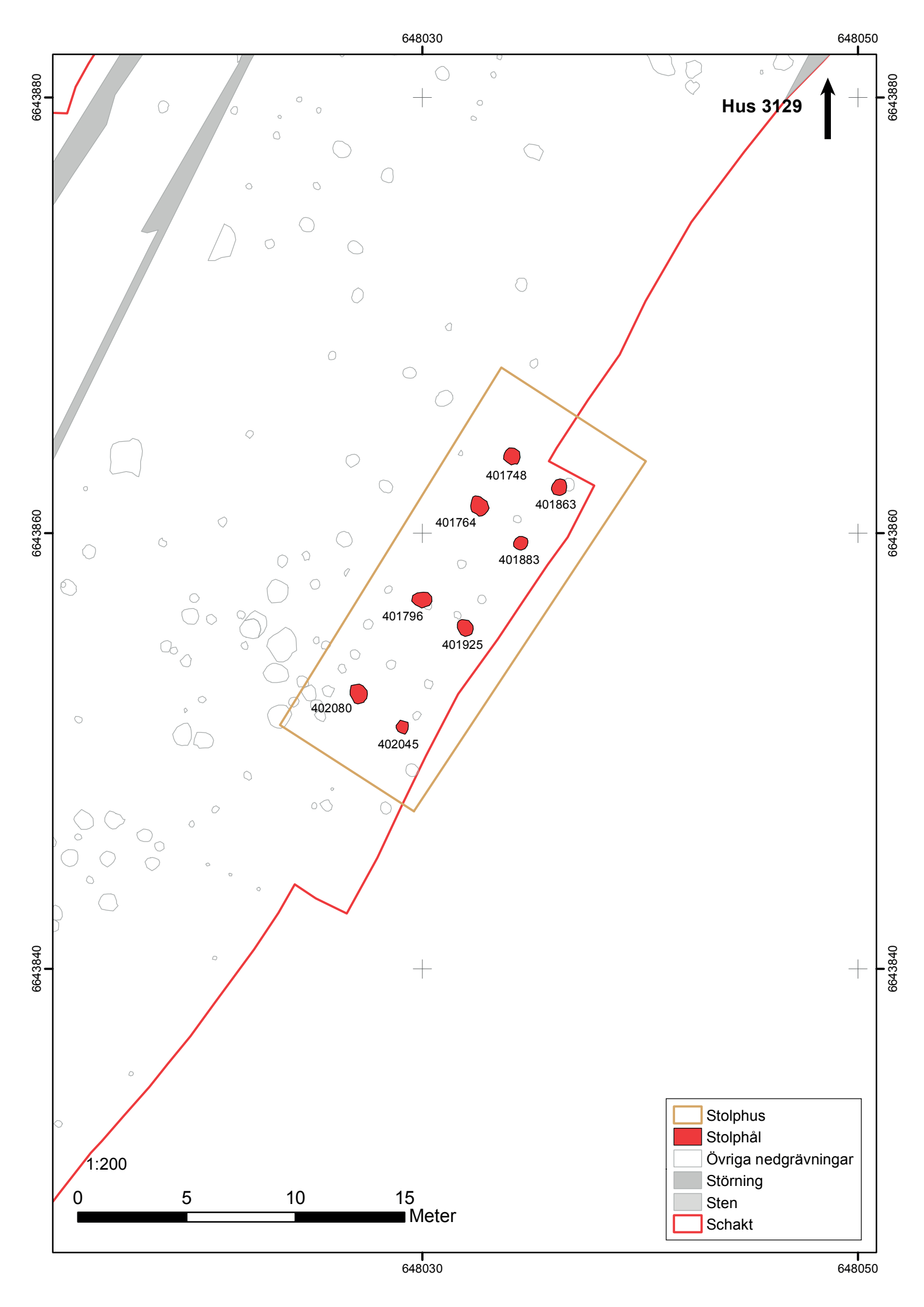
648030
648050
6643880
6643860
6643840
Hus 3129
401748
401863
401764
401883
401796
401925
402080
402045
1:200
0
5
10
15
Meter
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt

Stolphus 3129

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SSV–NNO
NIVÅ	21,9–22,1 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar
	Längd: >14 meter, totalt (uppskattning) 19 meter
	Bredd: >3 meter, (uppskattning) 7 meter
	Yta: (uppskattning) 150 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,4–2,6 meter
	Spannlängd: 2,8–5,4 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad utifrån husets längd och den varierade spannlängden.

DATERING

Dateringsspann: 230–350 e.Kr.

Konstruktion: 130–350 AD, ^{14}C-datering av träkol i stolphål 3312 (Ua-51827)

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 230–350 e.Kr. utifrån ^{14}C-analys från ett stolphål, samt med hänsyn till att det inte är uteslutet att provets egenålder är hög trots att trädarten inte kunde identifieras. Överlagrar stolphål i stolphus 3135 och 3145 med datering 980–800 f.Kr. respektive 100 f.Kr.–50 e.Kr. Kan av rumsliga skäl inte vara samtidigt med stolphus 3134 med datering 350–450 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 8 stolphål som ingick i fyra bockar i den takbärande konstruktionen. Stolphålen var 0,55–0,80 meter stora och 0,14–0,24 meter djupa, samt hade stenskoning.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen. Underliggare till malsten i stolphål i en av de centrala bockarna kan föras till ritual.

FYND

En underliggare till en malsten (FN32) framkom i ett stolphål (3314). Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-51827	1769±29	220 AD–330 AD	130 AD–350 AD	411504	Träkol/ –	409579–3312	Fyllning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
411504	Träkol	oidentifierat		409579	3312
411507	Träkol	Tall	Kärnved	409578	3310
411517	Träkol	Björk		409418	3316
411517	Träkol	Lönn		409418	3316
411517	Träkol	Ek		409418	3316

Makrofossil: –

Osteologi: I två stolphål påträffades en underkäke från ett lamm eller killing slaktad vid tre månaders ålder och en kindtand från nötkreatur. Ben från större skogsmus förekommer också, men utgör troligen lämningar efter djur som dött i sina gångar.

Stolphus	Vikt (g)	Nötkreatur	Får/get	Större skogsmus
3129	42,6	1	1	1

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**	**Kontextgrupp**
3309	Stolphål	Inre takbärande	3129
3310	Stolphål	Inre takbärande	3129
3311	Stolphål	Inre takbärande	3129
3312	Stolphål	Inre takbärande	3129
3313	Stolphål	Inre takbärande	3129
3314	Stolphål	Inre takbärande	3129
3315	Stolphål	Inre takbärande	3129
3316	Stolphål	Inre takbärande	3129
401748	Nedgrävning		3309
401764	Nedgrävning		3311
401796	Nedgrävning		3313
401863	Nedgrävning		3310
401883	Nedgrävning		3312

Idnr	**Typ**	**Tolkning**	**Kontextgrupp**
401925	Nedgrävning		3314
402045	Nedgrävning		3316
402080	Nedgrävning		3315
409417	Lager fyllning		3315
409418	Lager fyllning		3316
409571	Lager fyllning		3309
409578	Lager fyllning		3310
409579	Lager fyllning		3312
409582	Lager fyllning		3311
409585	Lager fyllning		3313
409610	Lager fyllning		3314

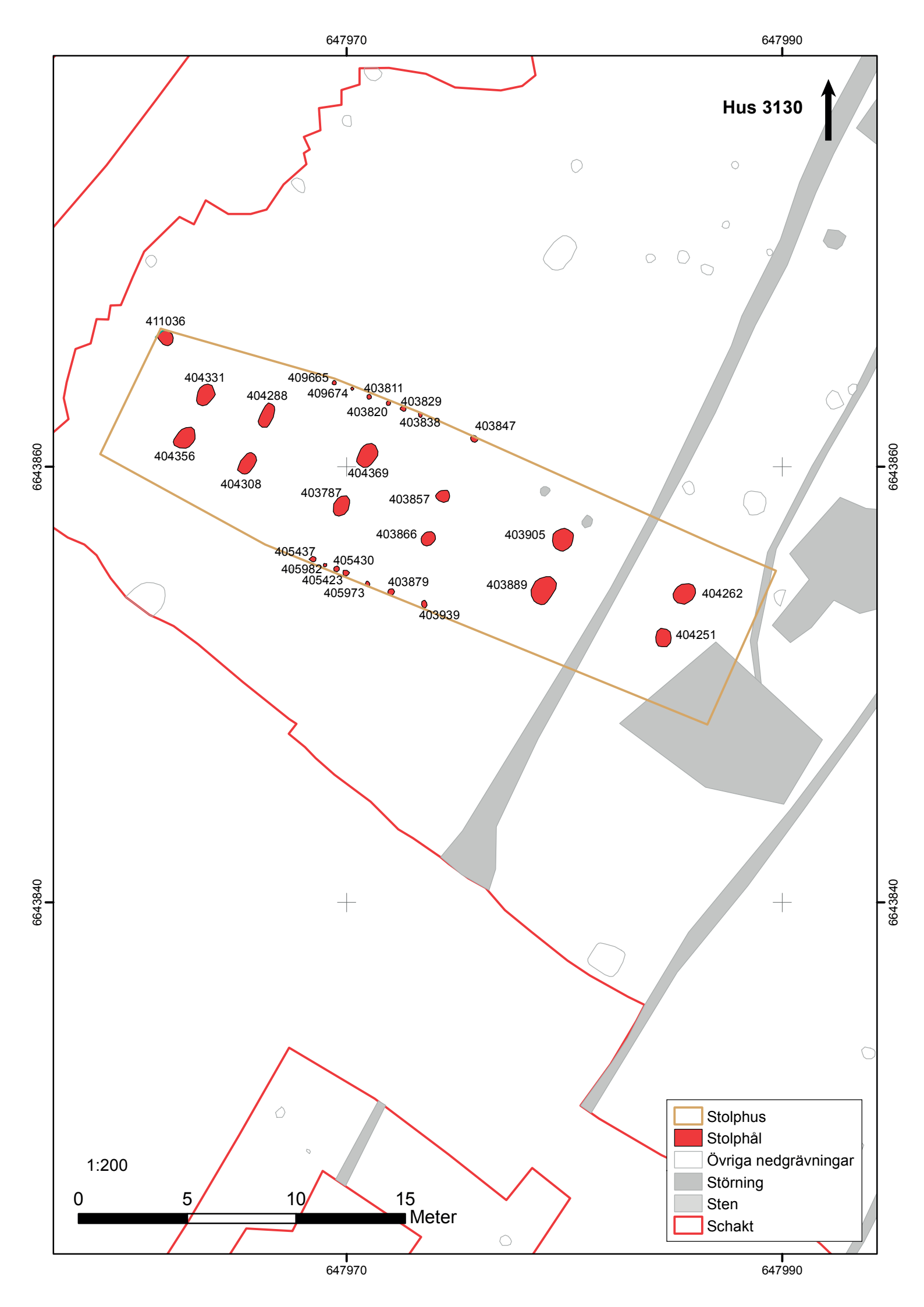
647970
647990
Hus 3130
411036
404331
409665
409674
403811
404288
403829
403820
403838
403847
404356
404369
404308
403787
403857
403866
403905
405437
405430
405982
405423
405973
403879
403889
403939
404262
404251
6643860
6643840
1:200
0
5
10
15
Meter
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt

Stolphus 3130

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	OSO–VNV
NIVÅ	20,6 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, därtill skuret av dike och delvis överlagrad av sentida husgrund.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och troligen raka gavlar Längd: >27 meter, totalt (uppskattning) 30 meter Bredd: 8 meter Yta: (uppskattning) 230 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,3–2,8 meter Spannlängd: 3,0–6,2 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad med ekonomidel i väster att döma av korta spann och bostadsdel i öster utifrån långa spann.

DATERING

Dateringsspann: 250–400 e.Kr.

Konstruktion: 250–410 AD, ^{14}C-datering av träkol i fyllningen av stolphål 3190 (Ua-53049).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 250–400 e.Kr. utifrån en ^{14}C-analys från ett stolphål. Det är dessutom troligen delvis samtidigt med de anslutande aktivitetsytorna 5251 och 5252 som har datering till 200–400 e.Kr. respektive 50 f.Kr.–400 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 27 stolphål, varav 13 större och 14 mindre. Tolv av de större ingick i sex bockar i den takbärande konstruktionen. Det återstående stolphålet tillhörde troligen en hörnstolpe i den västra gaveln. De större stolphålen var 0,65–1,37 meter stora och 0,24–0,56 meter djupa. Ett av dessa hade stenskoning. De 14 mindre stolphålen ingick i väggen på de södra och norra långsidorna.

Skillnaden i spannlängd antyder en indelning i två sektioner varav den ena bestod av två längre spann i öster och den andra av tre kortare spann i väster.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR:

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Kärl av keramik (FN76) framkom i ett stolphål (3199) och lerklining (FN122) i stolphål 3187. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-53049	1699±28	260–390 AD	250–410 AD	409555	Träkol/tall	3190	Stolphål

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
409493	Ved	Tall		409492	3188
409555	Träkol	Tall	Varav 7 fragment från grövre kvist	409553	3190
409648	Träkol	Tall		409647	3192

Makrofossil:

Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
409914	
409915	Möjlig inblandning av recent material
409916	
409917	
409918	
409919	

Osteologi: 0,7 g obestämbart ben.

Stolphus	Vikt (g)
3130	0,5

ANMÄRKNING

–

Hus 3130 vid Solhem östra. Huset var treskeppigt, flerfunktionellt och härrör från yngre romersk järnålder. Stolphålen i vägglinjerna var ovanligt välbevarade. Foto från öster: Malin Lucas, Upplandsmuseet.

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3182	Stolphål	Gavel	3130
3183	Stolphål	Inre takbärande	3130
3184	Stolphål	Inre takbärande	3130
3185	Stolphål	Inre takbärande	3130
3186	Stolphål	Inre takbärande	3130
3187	Stolphål	Inre takbärande	3130
3188	Stolphål	Inre takbärande	3130
3189	Stolphål	Inre takbärande	3130
3190	Stolphål	Inre takbärande	3130
3191	Stolphål	Inre takbärande	3130
3192	Stolphål	Inre takbärande	3130
3193	Stolphål	Inre takbärande	3130
3194	Stolphål	Inre takbärande	3130
3195	Stolphål	Vägg	3130
3196	Stolphål	Vägg	3130
3197	Stolphål	Vägg	3130
3198	Stolphål	Vägg	3130
3199	Stolphål	Vägg	3130
3200	Stolphål	Vägg	3130
3201	Stolphål	Vägg	3130
3202	Stolphål	Vägg	3130
3203	Stolphål	Vägg	3130
3204	Stolphål	Vägg	3130
3205	Stolphål	Vägg	3130
3206	Stolphål	Vägg	3130
3207	Stolphål	Vägg	3130
3208	Stolphål	Vägg	3130
403787	Nedgrävning		3188
403811	Nedgrävning		3197
403820	Nedgrävning		3198
403829	Nedgrävning		3199
403838	Nedgrävning		3200
403847	Nedgrävning		3201
403857	Nedgrävning		3189
403866	Nedgrävning		3190
403879	Nedgrävning		3207
403889	Nedgrävning		3194
403905	Nedgrävning		3193
403939	Nedgrävning		3208
404251	Nedgrävning		3192
404262	Nedgrävning		3191
404288	Nedgrävning		3185
404308	Nedgrävning		3186
404331	Nedgrävning		3183
404356	Nedgrävning		3184
404369	Nedgrävning		3187
405423	Nedgrävning		3205
405430	Nedgrävning		3204
405437	Nedgrävning		3202

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
405973	Nedgrävning		3206
405982	Nedgrävning		3203
409277	Lager fyllning		3183
409303	Lager fyllning		3184
409304	Lager fyllning		3184
409342	Lager fyllning		3185
409348	Lager fyllning		3186
409361	Lager fyllning		3186
409461	Lager fyllning		3187
409462	Lager fyllning		3187
409492	Lager fyllning		3188
409494	Lager fyllning		3188
409552	Sten-tegelkonstruktion		3190
409553	Lager fyllning		3190
409554	Lager fyllning		3190
409560	Lager fyllning		3193
409634	Lager fyllning		3194
409643	Lager fyllning		3191
409647	Lager fyllning		3192
409649	Lager fyllning		3192
409665	Nedgrävning		3195
409674	Nedgrävning		3196
409826	Lager fyllning		3195
409827	Lager fyllning		3196
409828	Lager fyllning		3197
409829	Lager fyllning		3198
409830	Lager fyllning		3199
409831	Lager fyllning		3200
409832	Lager fyllning		3201
409879	Lager fyllning		3202
409880	Lager fyllning		3203
409881	Lager fyllning		3204
409882	Lager fyllning		3205
409883	Lager fyllning		3206
409884	Lager fyllning		3207
409885	Lager fyllning		3208
411036	Nedgrävning		3182
411124	Lager fyllning		3182
411125	Lager fyllning		3182
1000002	Lager fyllning		3189

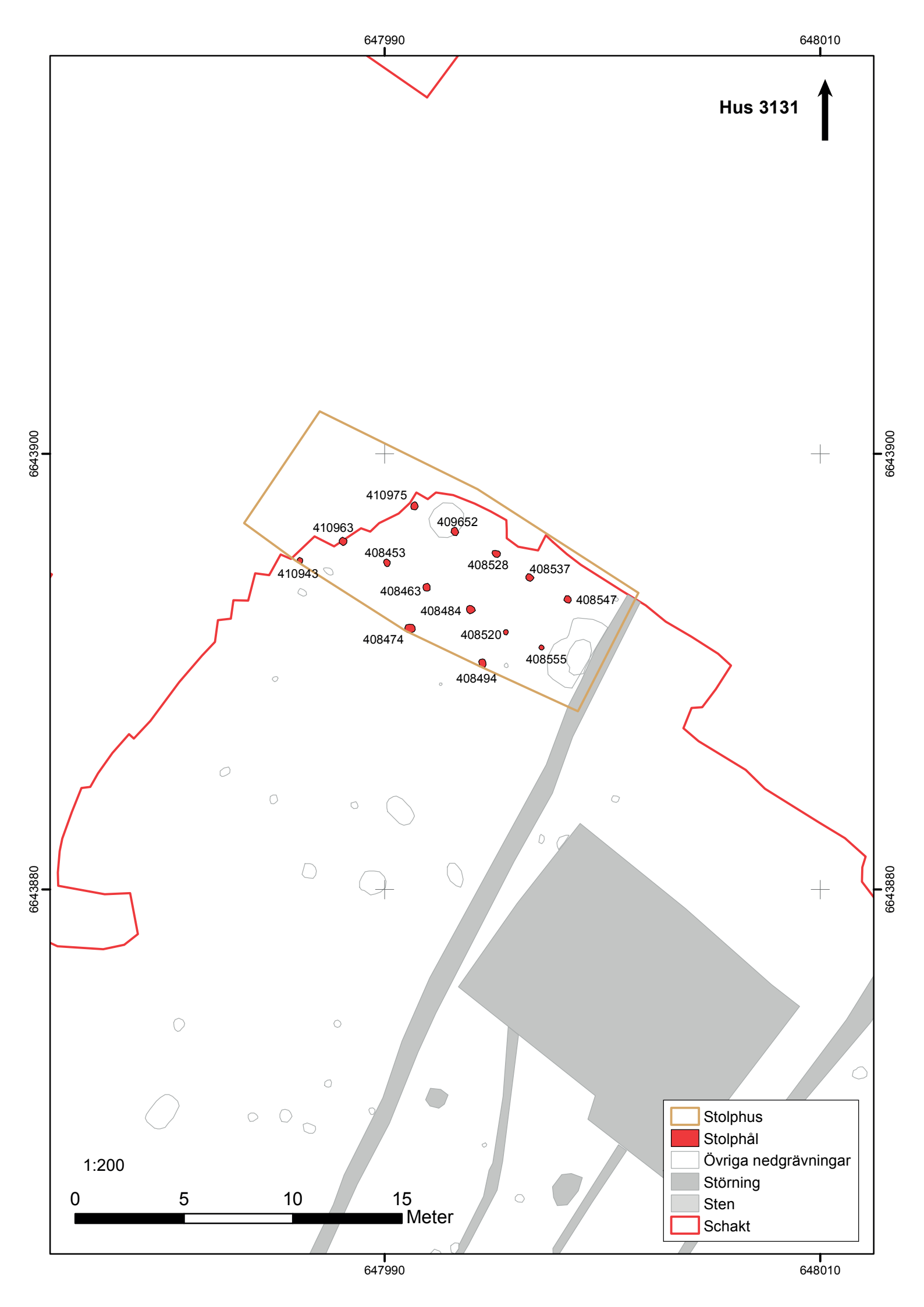
647990
648010
Hus 3131
6643900
6643880
410975
409652
410963
408453
408528
408537
410943
408463
408547
408484
408520
408474
408555
408494
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3131

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	OSO–VNV
NIVÅ	21,9 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, därtill skuret av dike
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och troligen raka gavlar Längd: >12 meter, (uppskattning) minst 15 meter Bredd: >5 meter, (uppskattning) 7 meter Yta: (uppskattning) 120 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,5–2,9 meter Spannlängd: 1,7–2,3 meter
FUNKTION	Trolig flerfunktionell byggnad utifrån längden.

DATERING

Dateringsspann: 160–0 f.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 160–0 f.Kr. att döma av stora likheter i bockbredd och spannlängd med Bredåker, hus 29 (Frölund & Schütz 2007:92ff). Stolphuset är troligen äldre än en härd i aktivitetsytan 5252 med datering 50 f.Kr.–400 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 14 stolphål, varav 11 större och tre mindre. De förra utgjorde sex bockar i den takbärande konstruktionen. Den västligaste bocken saknade ett stolphål pga. närhet till väg och järnvägskorsning. De var 0,20–0,46 meter stora och 0,12–0,36 meter djupa. De tre mindre stolphålen kan ha ingått i väggen på södra långsidan.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR:

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil:

Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
409872	Bakgrundsbrus/matlagning
409873	
409874	
409875	
409876	

Osteologi: –

ANMÄRKNING

Huset kan ha fortsatt västerut utanför den undersökta ytan, d.v.s. under järnvägskorsningen.

REFERENSER

Frölund & Schütz 2007:92ff

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3209	Stolphål	Inre takbärande	3131
3210	Stolphål	Inre takbärande	3131
3211	Stolphål	Inre takbärande	3131
3212	Stolphål	Inre takbärande	3131
3213	Stolphål	Inre takbärande	3131
3214	Stolphål	Inre takbärande	3131
3215	Stolphål	Inre takbärande	3131
3216	Stolphål	Inre takbärande	3131
3217	Stolphål	Inre takbärande	3131
3218	Stolphål	Inre takbärande	3131
3219	Stolphål	Inre takbärande	3131
3221	Stolphål	Vägg	3131
3222	Stolphål	Vägg	3131
3224	Stolphål	Vägg	3131
408453	Nedgrävning		3217
408463	Nedgrävning		3215
408474	Nedgrävning		3222
408484	Nedgrävning		3213
408494	Nedgrävning		3221
408520	Nedgrävning		3211
408528	Nedgrävning		3214
408537	Nedgrävning		3212
408547	Nedgrävning		3210
408555	Nedgrävning		3209
409440	Lager fyllning		3210
409441	Lager fyllning		3212
409442	Lager fyllning		3214
409443	Lager fyllning		3213

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
409444	Lager fyllning		3215
409445	Lager fyllning		3217
409621	Lager fyllning		3211
409622	Lager fyllning		3209
409624	Lager fyllning		3221
409626	Lager fyllning		3222
409652	Nedgrävning		3216
409663	Lager fyllning		3216
410943	Nedgrävning		3224
410963	Nedgrävning		3219
410975	Nedgrävning		3218
411179	Lager fyllning		3218
411180	Lager fyllning		3219
411182	Lager fyllning		3224

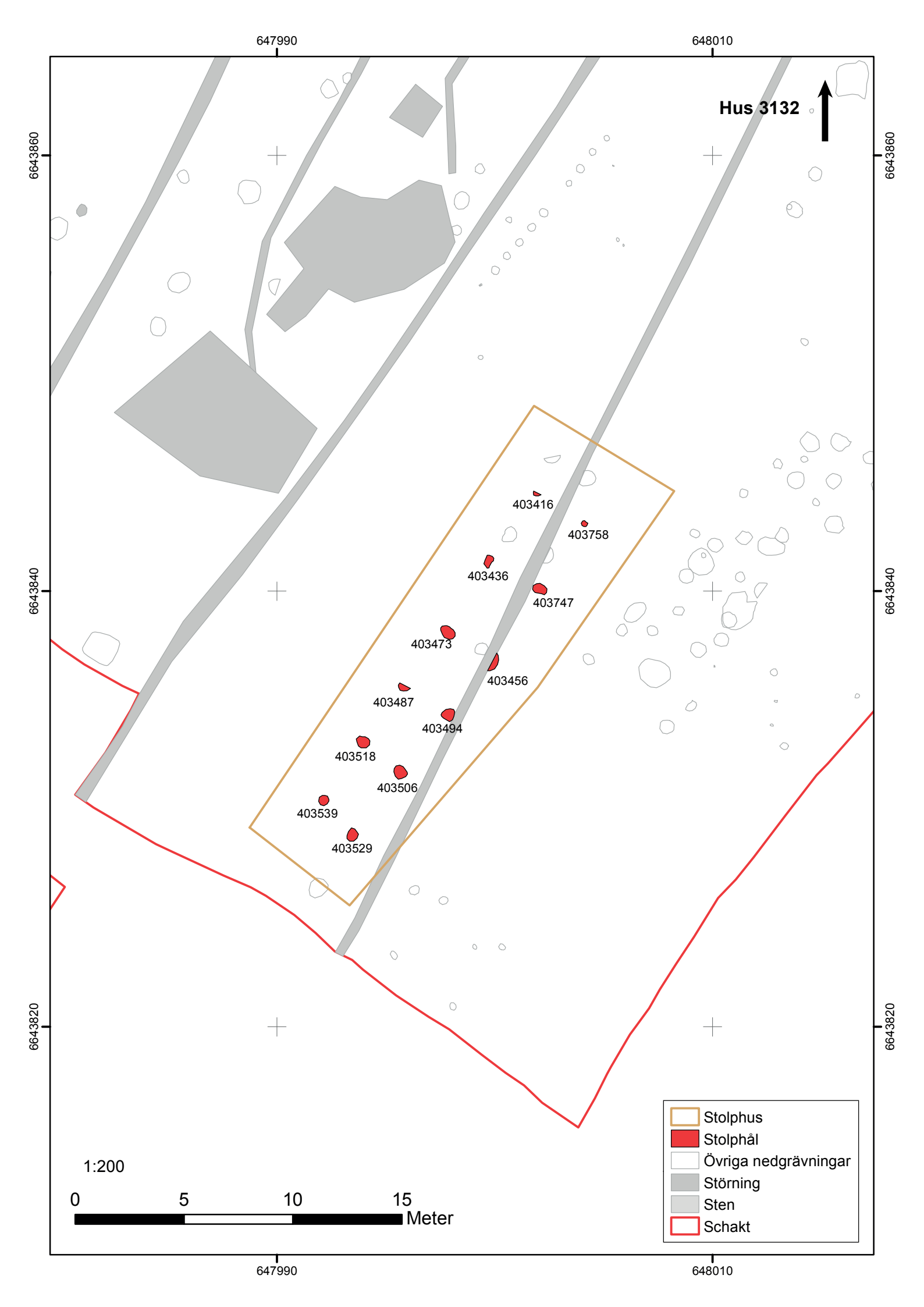
647990
648010
6643860
6643840
6643820
Hus 3132
403416
403758
403436
403747
403473
403456
403487
403494
403518
403506
403539
403529
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3132

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SSV–NNO
NIVÅ	20,6–21,0 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, därtill skadat av dike
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Väggar troligen något konvergerande mot söder, troligen raka gavlar
	Längd: >18 meter, (uppskattning) minst 23 meter
	Bredd: >3 meter, (uppskattning) 6,0–7,5 meter
	Yta: (uppskattning) 160 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,1–2,5 meter
	Spannlängd: 3,2–3,9 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad utifrån dess längd

DATERING

Dateringsspann: 130–330 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: 130–330 AD, ^{14}C-datering av träkol i stolphål 3287 (Ua-29862).

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 130 330 e.Kr. utifrån ^{14}C-analys från stolphål. Att det daterade materialet var björk kan troligen tyda på att det inte härstammar från stolphusets konstruktion, men däremot verksamheter inom huset.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen. Tio grävdes 2013 och två vid förundersökningen 2011.

BESKRIVNING

Huset identifierades vid förundersökningen och bekräftades under fältarbetet. Det bestod av tolv stolphål som ingick i sex bockar i den inre takbärande konstruktionen. Den inre konstruktionen hade en svagt avsmalnande form mot söder. Stolphålen var 0,40–0,75 meter stora och 0,10–0,2 meter djupa. Tre stolphål hade stenskoning.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen. Löpare till malsten i två stolphål i de centrala bockarna kan föras till ritual.

FYND

Löpare till malstenar (FN21, FN22) påträffades i stolphål 3284, 3286.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-29862	1795±30	130 AD–320 AD	130 AD–330 AD	1000174	Träkol/Björk	409641–3287	Fyllning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
1000174	Träkol	Björk		409641	3287

Makrofossil:

Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
409640	
409642	Möjlig inblandning av recent material

Osteologi: –

ANMÄRKNING

Låg delvis på samma plats som stolphus 3133.

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3278	Stolphål	Inre takbärande	3132
3279	Stolphål	Inre takbärande	3132
3280	Stolphål	Inre takbärande	3132
3281	Stolphål	Inre takbärande	3132
3282	Stolphål	Inre takbärande	3132
3283	Stolphål	Inre takbärande	3132
3284	Stolphål	Inre takbärande	3132
3285	Stolphål	Inre takbärande	3132
3286	Stolphål	Inre takbärande	3132
3287	Stolphål	Inre takbärande	3132
3288	Stolphål	Inre takbärande	3132
3289	Stolphål	Inre takbärande	3132
403416	Nedgrävning		3279
403436	Nedgrävning		3281
403456	Nedgrävning		3282
403473	Nedgrävning		3283
403487	Nedgrävning		3285
403494	Nedgrävning		3284
403506	Nedgrävning		3286
403518	Nedgrävning		3287
403529	Nedgrävning		3288
403539	Nedgrävning		3289
403747	Nedgrävning		3280
403758	Nedgrävning		3278
409288	Lager fyllning		3289
409289	Lager fyllning		3288
409302	Lager fyllning		3288
409309	Lager fyllning		3287
409310	Lager fyllning		3287
409311	Sten-tegelkonstruktion		3287
409344	Lager fyllning		3286
409368	Lager fyllning		3284
409460	Lager fyllning		3283
409491	Lager fyllning		3282
409499	Lager fyllning		3281
409500	Sten-tegelkonstruktion		3281
409526	Lager fyllning		3280
409527	Sten-tegelkonstruktion		3280
409550	Lager fyllning		3278
409551	Lager fyllning		3280
409641	Lager fyllning		3285

Foto över hus 3132 finns i beskrivning för hus 3133.

647990
648010
Hus 3133
6643860
6643840
6643820
403390
403380
403422
403448
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3133

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SSV-NNO
NIVÅ	21,0 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager och därtill var skadat av dike.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar
	Längd: >5 meter, (uppskattning) 10 meter
	Bredd: >2,5 meter, (uppskattning) 6 meter
	Yta: (uppskattning) 45 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,0 meter
	Spannlängd: 4,1 meter
FUNKTION	Trolig ekonomibyggnad utifrån husets ringa längd

DATERING

Dateringsspann: 250 – 400 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 250 – 400 e Kr utifrån den rumsliga anknytningen till stolphus 3130 med denna datering. Kan därtill inte ha varit samtidig med stolphus 3132 med datering 130 – 330 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen. Tre grävdes 2013 och ett vid förundersökningen 2011.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 4 stolphål som ingick i två bockar i den inre takbärande konstruktionen. Stolphålen var 0,70–0,80 meter stora och 0,08–0,33 meter djupa.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR:

Stolphålen tillhörde konstruktionen

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER: –

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3274	Stolphål	Inre takbärande	3133
3275	Stolphål	Inre takbärande	3133
3276	Stolphål	Inre takbärande	3133
3277	Stolphål	Inre takbärande	3133
403380	Nedgrävning		3274
403390	Nedgrävning		3275
403422	Nedgrävning		3277
403448	Nedgrävning		3276
409564	Lager fyllning		3274
409565	Lager fyllning		3276
409566	Lager fyllning		3277

Hus 3132 (röda koner) och hus 3133 (gula koner) vid Solhem östra. Båda husen är daterade till romersk järnålder och var treskeppiga, det förra flerfunktionellt och det andra använt som ekonomibyggnad. Foto från nordost: Robin Lucas, Upplandsmuseet.

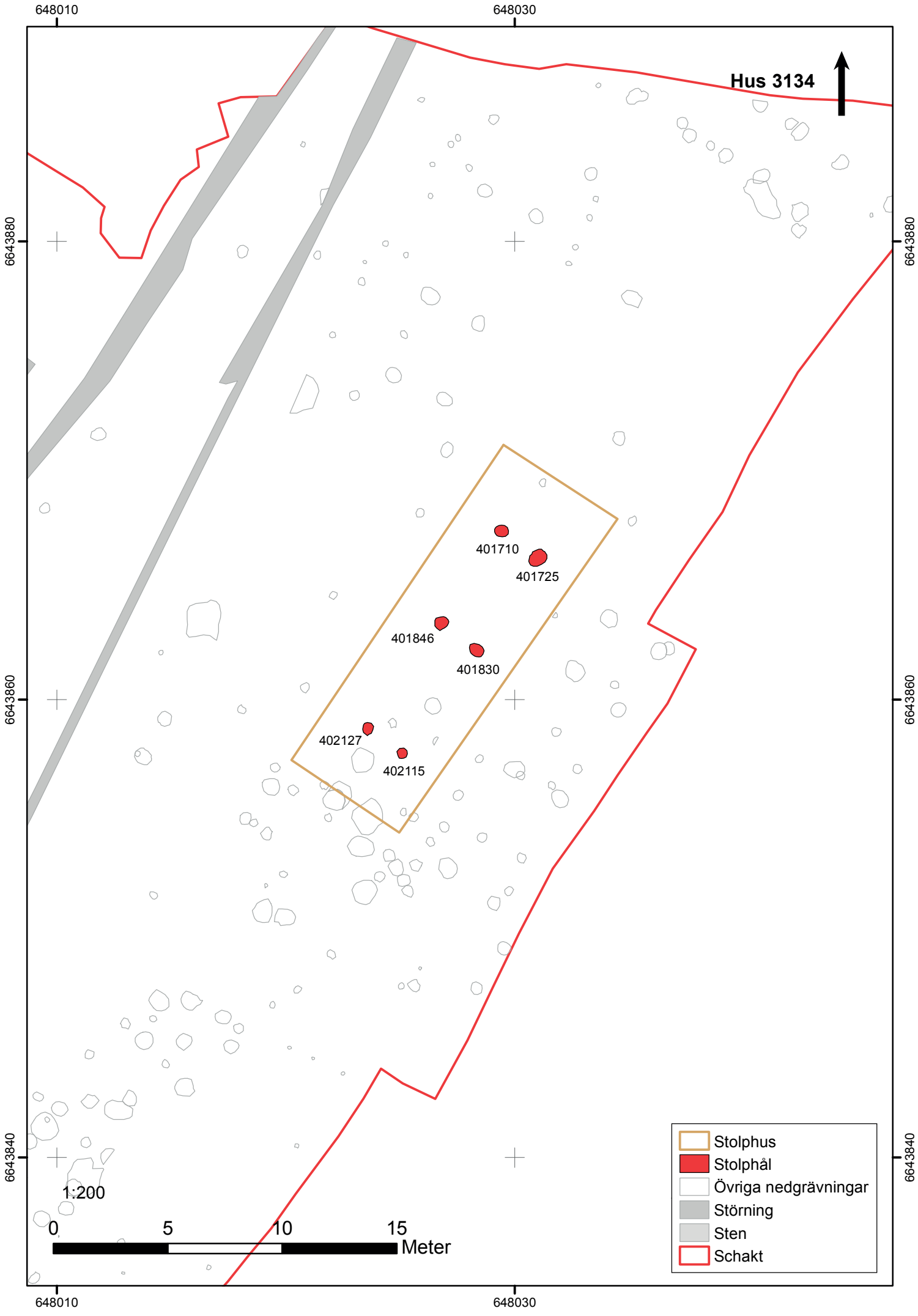
648010
648030
Hus 3134
6643880
6643860
6643840
401710
401725
401846
401830
402127
402115
1:200
0
5
10
15
Meter
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt

Stolphus 3134

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SSV–NNO
NIVÅ:	21,9–22,1 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar
	Längd: >11 meter, (uppskattning) 17 meter
	Bredd: >2,5 meter, (uppskattning) 6 meter
	Yta: (uppskattning) 85 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,0 meter
	Spannlängd: 4,8–5,6 meter
FUNKTION	Trolig ekonomibyggnad utifrån husets begränsade längd

DATERING

Dateringsspann: 350–430 e.Kr.

Konstruktion: 250–430 AD, ^{14}C–datering av stolpe i stolphål 3334 (Ua-31702).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 350–430 e.Kr. utifrån ^{14}C-analys av stolpe i huset, samt med hänsyn till att stolpen bör ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av tall. Kan av närhetsskäl inte ha varit samtidig med stolphus 3129 med datering 230–350 e.Kr., eller med stolphus 3138 med datering 230–350 e.Kr., eller stolphus 3144 med datering 440–540 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 6 stolphål som ingick i tre bockar i den inre takbärande konstruktionen. Stolphålen var 0,40–0,72 meter stora och 0,12–0,25 meter djupa. I alla stolphål fanns obränt trä efter stolpar.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR:

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31702	1680±35	260 AD–420 AD	250 AD–430 AD	411493	Ved/Tall	409991–3334	Fyllning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat. Obj. id	Kontextgrupp id
411493	Ved	Tall		409991	3334
411508	Ved	Tall	Kärnved	409851	3330
411512	Ved	Tall		1000273, 409843	3332

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3329	Stolphål	Inre takbärande	3134
3330	Stolphål	Inre takbärande	3134
3331	Stolphål	Inre takbärande	3134
3332	Stolphål	Inre takbärande	3134
3333	Stolphål	Inre takbärande	3134
3334	Stolphål	Inre takbärande	3134
401710	Nedgrävning		3329
401725	Nedgrävning		3330
401830	Nedgrävning		3332
401846	Nedgrävning		3331
402115	Nedgrävning		3334
402127	Nedgrävning		3333
409833	Lager fyllning		3332
409843	Lager fyllning		3332
409850	Lager fyllning		3330
409851	Lager fyllning		3330
409861	Träkonstruktion		3330
409991	Lager fyllning		3334
409992	Träkonstruktion		3334
410057	Lager fyllning		3329
410058	Träkonstruktion		3329
410064	Lager fyllning		3331
410065	Lager fyllning		3331
410070	Lager fyllning		3333
410071	Lager fyllning		3333
410074	Lager fyllning		3329
1000272	Träkonstruktion		3331
1000273	Träkonstruktion		3332
1000274	Träkonstruktion		3333

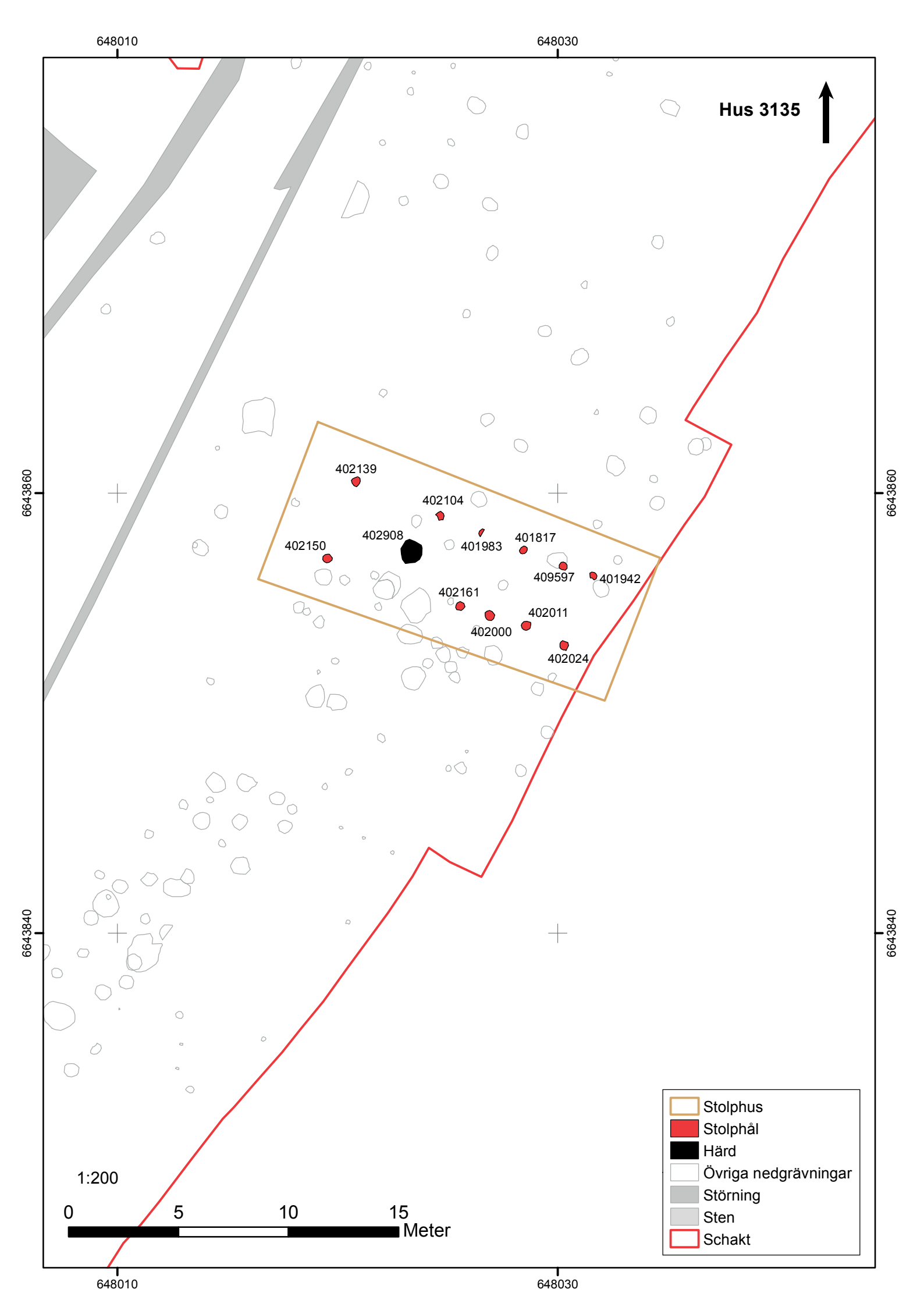
Hus 3135
648010
648030
6643860
6643840
402139
402104
402908
402150
401983
401817
409597
401942
402161
402011
402000
402024
Stolphus
Stolphål
Härd
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3135

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	OSO–VNV
NIVÅ	21,9 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär
	Längd: >11,5 meter, (uppskattning) minst 17 meter
	Bredd: >4 meter, (uppskattning) 7,5 meter
	Yta: (uppskattning) minst 120 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 3,4–3,7 meter
	Spannlängd: 1,6–4,2 meter
FUNKTION	Trolig flerfunktionell byggnad utifrån dess längd, med bostadsdel i väster utifrån härd

DATERING

Dateringsspann: 980–800 f.Kr.

Konstruktion: 930–800 BC, ^{14}C-datering av träkol i stolphål 3327 (Ua-31930).

Brukning: 980–800 BC, ^{14}C-datering av träkol i härd 3349 (Ua-31929). Keramik (FN74, FN75) i stolphål 3327 har bedömts tillhöra mellersta och yngre bronsålder.

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 980–800 f.Kr. utifrån ^{14}C-analys från stolphål och härd. Keramik i ett stolphål har bedömts tillhöra mellersta–yngre bronsålder. Överlagrades av stolphus 3129 med datering till 130–350 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen och härd.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 11 stolphål som ingick i sex bockar i den inre takbärande konstruktionen. I den västra delen saknade ett stolphål parstolpe, vilken kan ha förstörts av en yngre härd. Stolphålen var 0,28–0,50 meter stora och 0,10–0,40 meter djupa och med enhetligt utförande. Åtta stolphål hade stenskoning. I den västra delen av huset fanns en härd. Stolphuset kan ha fortsatt österut utanför den undersökta ytan.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR:

Stolphålen tillhörde konstruktionen. Härden tillhörde brukningen.

FYND

Kärl av keramik (FN74, FN75) påträffades i stolphål 3327. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31929	2732±35	905 BC–830 BC	980 BC-800 BC	409276	Träkol/Tall	409274–3349	Eldningslager
Ua-31930	2713±36	900 BC–825 BC	930 BC-800 BC	411519	Träkol/Hassel	409614–3327	Fyllning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
409276	Träkol	Tall	Kraftigt nedbruten före förbränning	409274	3349
411519	Träkol	Hassel		409614	3327

Makrofossil: –

Osteologi: I en härd hittades ben och tänder från huvud och revben av nötkreatur samt mellanfotsben från får eller get. Benen är obrända och utgör troligen av avfall som slängts i härden efter den har övergivits. I ett stolphål förekom även fragment av strålben från nötkreatur.

Stolphus	Vikt (g)	Nötkreatur	Får/get
3135	147,8	5	1

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3317	Stolphål	Inre takbärande	3135
3318	Stolphål	Inre takbärande	3135
3319	Stolphål	Inre takbärande	3135
3321	Stolphål	Inre takbärande	3135
3322	Stolphål	Inre takbärande	3135
3323	Stolphål	Inre takbärande	3135
3324	Stolphål	Inre takbärande	3135
3325	Stolphål	Inre takbärande	3135
3326	Stolphål	Inre takbärande	3135
3327	Stolphål	Inre takbärande	3135
3328	Stolphål	Inre takbärande	3135
3349	Härd	Härd	3135
401817	Nedgrävning		3324
401942	Nedgrävning		3328
401983	Nedgrävning		3321
402000	Nedgrävning		3323
402011	Nedgrävning		3325
402024	Nedgrävning		3327
402104	Nedgrävning		3319
402139	Nedgrävning		3317

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
402150	Nedgrävning		3318
402161	Nedgrävning		3322
402908	Nedgrävning		3349
409273	Lager fyllning		3349
409274	Lager fyllning		3349
409597	Nedgrävning		3326
409606	Lager fyllning		3326
409614	Lager fyllning		3327
409618	Lager fyllning		3325
409989	Lager fyllning		3322
409990	Lager fyllning		3322
410453	Lager fyllning		3323
410454	Lager fyllning		3323
410460	Lager fyllning		3324
410471	Lager fyllning		3319
410472	Lager fyllning		3319
410691	Lager fyllning		3317
410698	Lager fyllning		3318
410699	Lager fyllning		3318
411494	Lager fyllning		3321
411500	Lager fyllning		3328

Hus 3135 vid Solhem norra. Det treskeppiga huset är daterat till yngre bronsålder och hade bredda bockar, vilket är ett igenkännande drag från perioden före vår tideräkning. Foto från väster: Andreas Hennius, Upplandsmuseet.

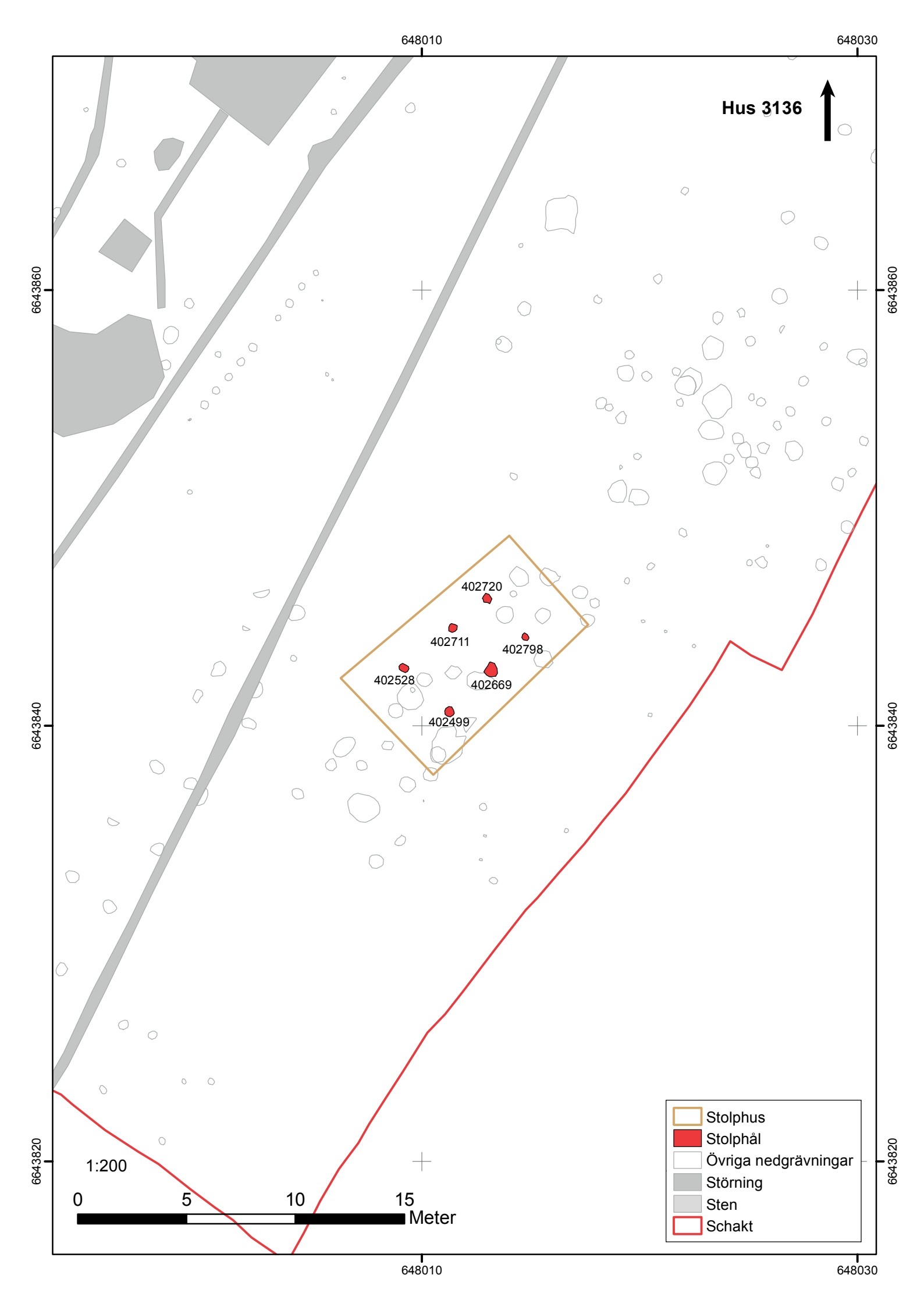
Hus 3136
648010
648030
6643860
6643840
6643820
402720
402711
402798
402528
402669
402499
1:200
0
5
10
15
Meter
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt

Stolphus 3136

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ:	21,3 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen rektangulär
	Längd: > 5,5 meter, (uppskattning) 10 meter
	Bredd: > 3,0 meter, (uppskattning) 6 meter
	Yta: (uppskattning) 60 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 3,0 meter
	Spannlängd: 2,0–2,9 meter
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån husets begränsade längd

DATERING

Dateringsspann: 200–0 f.Kr.

Konstruktion: 200–0 BC, ^{14}C-datering av ved i stolphål 3291 (Ua-51711).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 200–0 f.Kr. att döma av ^{14}C-analys från stolphål. Att det analyserade materialet utgjordes av björk talar för att det inte bör ha något samband med husets konstruktion, men däremot med dess brukning. Huset har inte kunnat vara samtidig med stolphus 3137 som låg på samma plats och har datering till 350–40 f.Kr. Låg dessutom så nära stolphus 3132 med datering till 130–330 e.Kr. att de inte har kunnat finnas samtidigt.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet och kompletterades under efterarbetet. Det bestod av sex stolphål som ingick i tre bockar i den inre takbärande konstruktionen. Stolphålen var av relativt enhetlig form och var 0,45–0,50 meter stora och 0,10–0,28 meter djupa. Ett stolphål innehöll obränt trä.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR:

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-51711	2079±30	160 BC–40 BC	200 BC–0 AD	409938	Ved/Björk	409931–3291	Fyllning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
409938	Träkol	Al		409931	3291
409938	Träkol	Björk		409931	3291

Makrofossil: –

Osteologi: Endast ett oidentifierbart bränt ben påträffades i ett stolphål.

Stolphus	Vikt (g)
3136	0,6

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3290	Stolphål	Vägg takbärande	3136
3291	Stolphål	Vägg takbärande	3136
3292	Stolphål	Vägg takbärande	3136
3293	Stolphål	Vägg takbärande	3136
3294	Stolphål	Vägg takbärande	3136
3295	Stolphål	Vägg takbärande	3136
402499	Nedgrävning		3295
402528	Nedgrävning		3294
402669	Nedgrävning		3293
402711	Nedgrävning		3292
402720	Nedgrävning		3290
402798	Nedgrävning		3291
409931	Lager fyllning		3291
409932	Träkonstruktion		3291
409939	Lager fyllning		3292
409940	Lager fyllning		3294
409941	Lager fyllning		3295
409942	Lager fyllning		3293
409943	Sten- tegelkonstruktion		3293
410475	Lager fyllning		3290

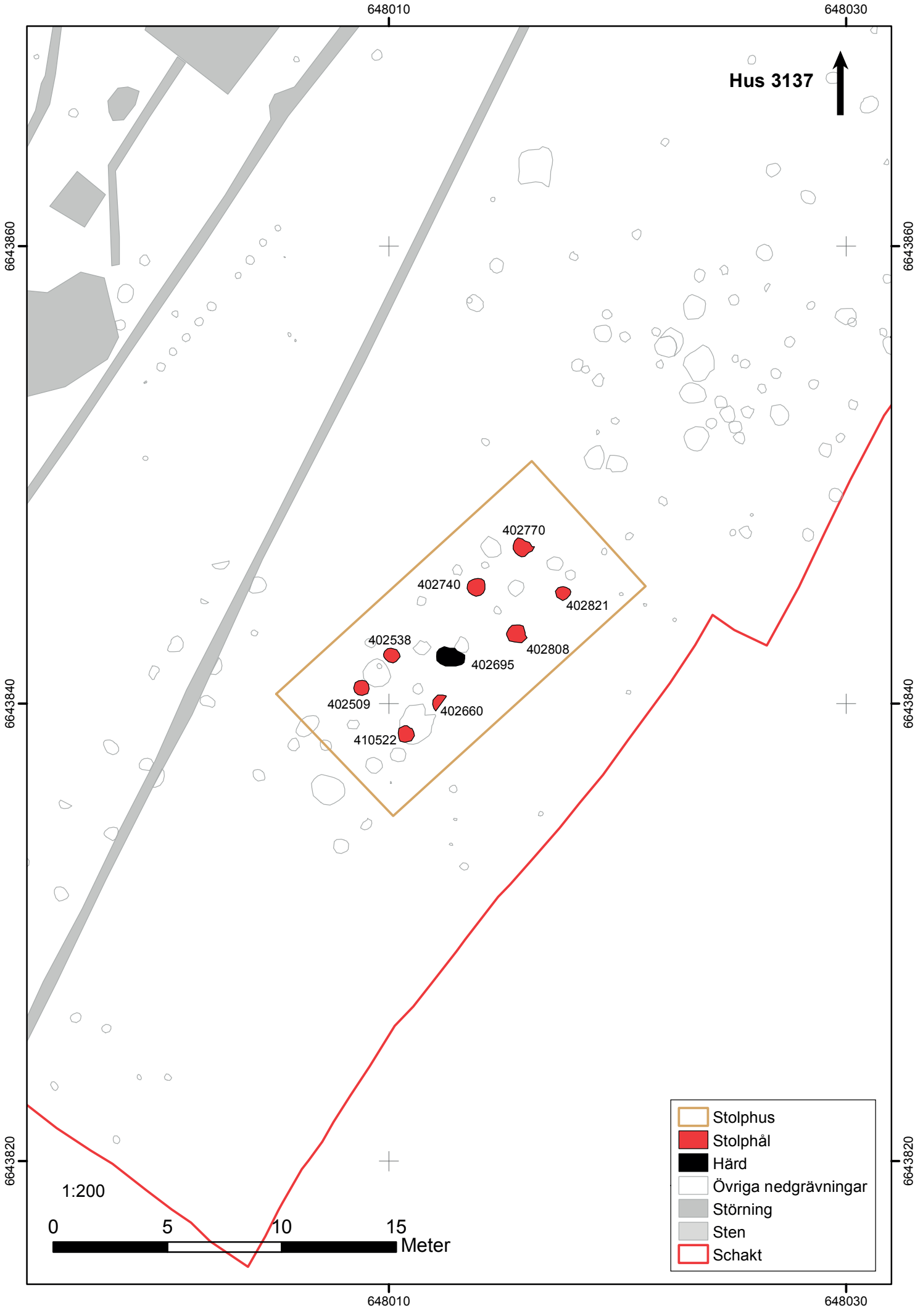
Hus 3137
648010
648030
6643860
6643840
6643820
402770
402740
402821
402538
402808
402695
402509
402660
410522
1:200
0
5
10
15
Meter
Stolphus
Stolphål
Härd
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt

Stolphus 3137

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	21,1–21,4 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar
	Längd: >10 meter, (uppskattning) 15 meter
	Bredd: >3 meter, (uppskattning) 7 meter
	Yta: (uppskattning) 100 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,8 meter
	Spannlängd: 2,2–4,5 meter
FUNKTION	Trolig flerfunktionell byggnad med bostadsdel att döma av härd.

DATERING

Dateringsspann: 250–40 f.Kr.

Konstruktion: 350–40 BC, ^{14}C-datering av träkol i stolphål 3297 (Ua-51066).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 250–40 f.Kr. utifrån ^{14}C-analys av träkol från stolphål, samt med hänsyn till en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av tall. Huset har inte kunnat vara samtidig med stolphus 3136 som låg på samma plats och har datering till 200–0 f.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen och härd. Sju stolphål grävdes 2013 och ett vid förundersökningen 2011.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 8 stolphål som ingick i fyra bockar i den inre takbärande konstruktionen. Stolphålen hade relativt enhetlig form och var 0,68–0,75 meter stora och 0,08–0,26 meter djupa. I tre stolphål fanns rester av stolpar. Spannlängden tyder på att ett långt spann i mitten flankerades av två kortare spann. En härd låg i det längsta spannet.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR:

Stolphålen tillhörde konstruktionen. Härden tillhörde brukningen.

FYND

Bränd lera (FN8) påträffades i stolphål 3289. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-51066	2117±30	195 BC–95 BC	350 BC–40 BC	410561	Träkol/Tall	410499–3297	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
410561	Träkol	Tall		410499	3297

Makrofossil: –

Osteologi: I ett stolphål hittades ett tåben från nötkreatur.

Stolphus	Vikt (g)	Nötkreatur
3137	21,2	1

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3296	Stolphål	Inre takbärande	3137
3297	Stolphål	Inre takbärande	3137
3298	Stolphål	Inre takbärande	3137
3299	Stolphål	Inre takbärande	3137
3300	Stolphål	Inre takbärande	3137
3301	Stolphål	Inre takbärande	3137
3302	Stolphål	Inre takbärande	3137
3303	Stolphål	Inre takbärande	3137
3304	Härd	Härd	3137
402509	Nedgrävning		3302
402538	Nedgrävning		3300
402660	Nedgrävning		3301
402695	Nedgrävning		3304
402740	Nedgrävning		3298
402770	Nedgrävning		3296
402808	Nedgrävning		3299
402821	Nedgrävning		3297
410476	Lager fyllning		3299
410493	Lager fyllning		3296
410498	Lager fyllning		3297
410499	Träkonstruktion		3297
410506	Lager fyllning		3298
410511	Lager fyllning		3300
410512	Träkonstruktion		3300
410521	Lager fyllning		3302
410522	Nedgrävning		3303
410531	Lager fyllning		3303
410674	Träkonstruktion		3303
411196	Lager fyllning		3304

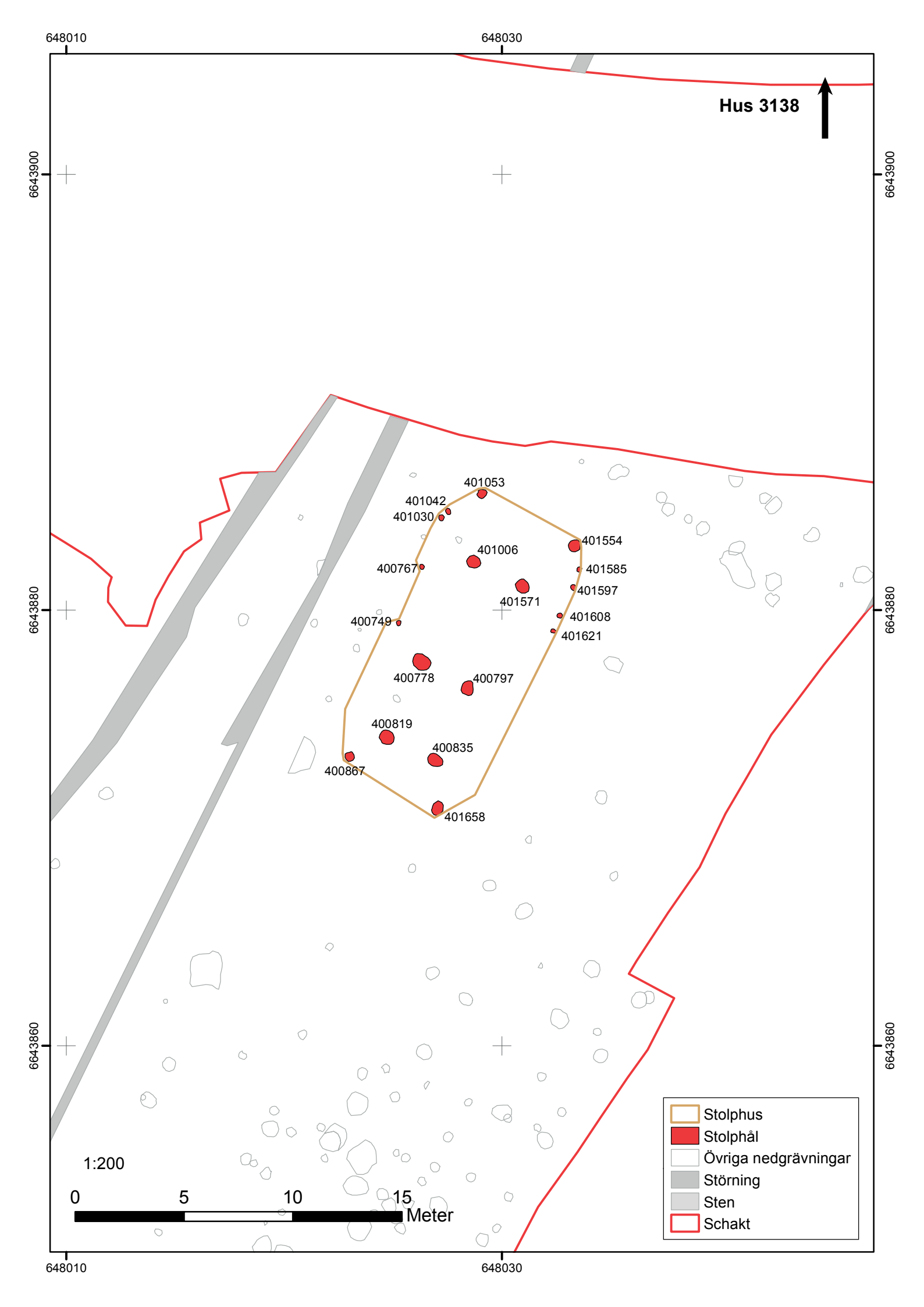
648010
648030
Hus 3138
6643900
6643880
6643860
401053
401042
401030
401006
401554
400767
401585
401597
401571
400749
401608
401621
400778
400797
400819
400835
400867
401658
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3138

Malin Lucas

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SSV–NNO
NIVÅ	22,2 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD:	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Väggar svagt avfasade mot gavlar, troligen raka gavlar
	Längd: 14,5 meter
	Bredd: 7 meter
	Yta: 95 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,5 meter
	Spannlängd: 3,7–5,1 meter
FUNKTION	Trolig bostad p.g.a. att byggnaden var en av de få som brunnit, samt förekomst av kam och djurben.

DATERING

Dateringsspann: 230–350 e.Kr.

Konstruktion: 130–350 AD, ^{14}C-datering av stolpe i stolphål 3250 (Ua-31478).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 230–350 e.Kr. efter ^{14}C-analys av stolpe i huset, samt med hänsyn till att stolpen bör ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av kärnved av tall. Låg för nära stolphus 3134 och härd i aktivitetsyta 5253 för att kunna vara samtidig med någon av dessa. Dessa hade datering 350–430 e.Kr. respektive 120–330 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 18 stolphål, varav tio större och åtta mindre. Av de förra ingick sex i tre bockar i den inre takbärande konstruktionen. Fyra stolphål tillhörde gavlarna i norr och söder. De i bockarna hade sex enhetlig form och var 0,70–0,85 meter stora och 0,20–0,26 meter djupa. I fyllningen fanns rödbränd aska och i tre stolphål fanns rester av brända stolpar, vilket tyder på att huset brunnit. De återstående stolphålen var mindre och två ingick i en något indragen 2,5 meter bred ingång på den västra sidan. De övriga stolphålen ingick i väggarna på de västra och östra långsidorna, särskilt i den norra delen.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Kam av horn (FN10), bränd lera (FN5) och lerklining (FN6) påträffades i stolphål 3246, medan bränd lera (FN12) påträffades i stolphål 3249. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31478	1772±30	220 AD–330 AD	130 AD–350 AD	410095	Ved/Tall	410089–3250	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
410095	Ved	Tall	Kärnved	410089	3250
410543	Träkol	Tall	Rötad före förbränning. Kärnved	410538	3248
410668	Ved	Tall	Lätt bränd yta	410661	3247

Makrofossil: –

Osteologi: I ett stolphål hittades två lårbensfragment från nötkreatur och i ett annat delar av ett strålben från får/get.

Stolphus	Vikt (g)	Nötkreatur
3138	37,6	2

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3246	Stolphål	Inre takbärande	3138
3247	Stolphål	Inre takbärande	3138
3248	Stolphål	Inre takbärande	3138
3249	Stolphål	Inre takbärande	3138
3250	Stolphål	Inre takbärande	3138
3261	Stolphål	Inre takbärande	3138
3262	Stolphål	Gavel	3138
3263	Stolphål	Gavel	3138
3264	Stolphål	Gavel	3138
3265	Stolphål	Gavel	3138
3266	Stolphål	Ingång	3138
3267	Stolphål	Ingång	3138
3268	Stolphål	Vägg	3138
3269	Stolphål	Vägg	3138
3270	Stolphål	Vägg	3138
3271	Stolphål	Vägg	3138
3272	Stolphål	Vägg	3138
3273	Stolphål	Vägg	3138
400749	Nedgrävning		3266
400767	Nedgrävning		3267
400778	Nedgrävning		3248
400797	Nedgrävning		3249
400819	Nedgrävning		3261
400835	Nedgrävning		3250
400867	Nedgrävning		3264
401006	Nedgrävning		3247
401030	Nedgrävning		3269
401042	Nedgrävning		3268
401053	Nedgrävning		3263
401554	Nedgrävning		3262
401571	Nedgrävning		3246
401585	Nedgrävning		3273
401597	Nedgrävning		3272
401608	Nedgrävning		3271
401621	Nedgrävning		3270
401658	Nedgrävning		3265
410089	Träkonstruktion		3250
410437	Lager fyllning		3250
410467	Lager fyllning		3261
410469	Lager fyllning		3261
410480	Lager fyllning		3249
410534	Lager fyllning		3249
410538	Träkonstruktion		3248
410549	Lager fyllning		3248
410560	Lager fyllning		3248
410562	Sten-tegelkonstruktion		3248
410661	Träkonstruktion		3247
410671	Lager fyllning		3247
410672	Lager fyllning		3247
410682	Lager fyllning		3246
410726	Lager fyllning		3246
410754	Lager fyllning		3262
410764	Lager fyllning		3263
410768	Lager fyllning		3265
410772	Lager fyllning		3264
410901	Lager fyllning		3266
410904	Lager fyllning		3267
410910	Lager fyllning		3269
410913	Lager fyllning		3268
410919	Lager fyllning		3273
410922	Lager fyllning		3272
410925	Lager fyllning		3271
410928	Lager fyllning		3270
1000277	Träkonstruktion		3246
1000278	Träkonstruktion		3249
1000279	Träkonstruktion		3261

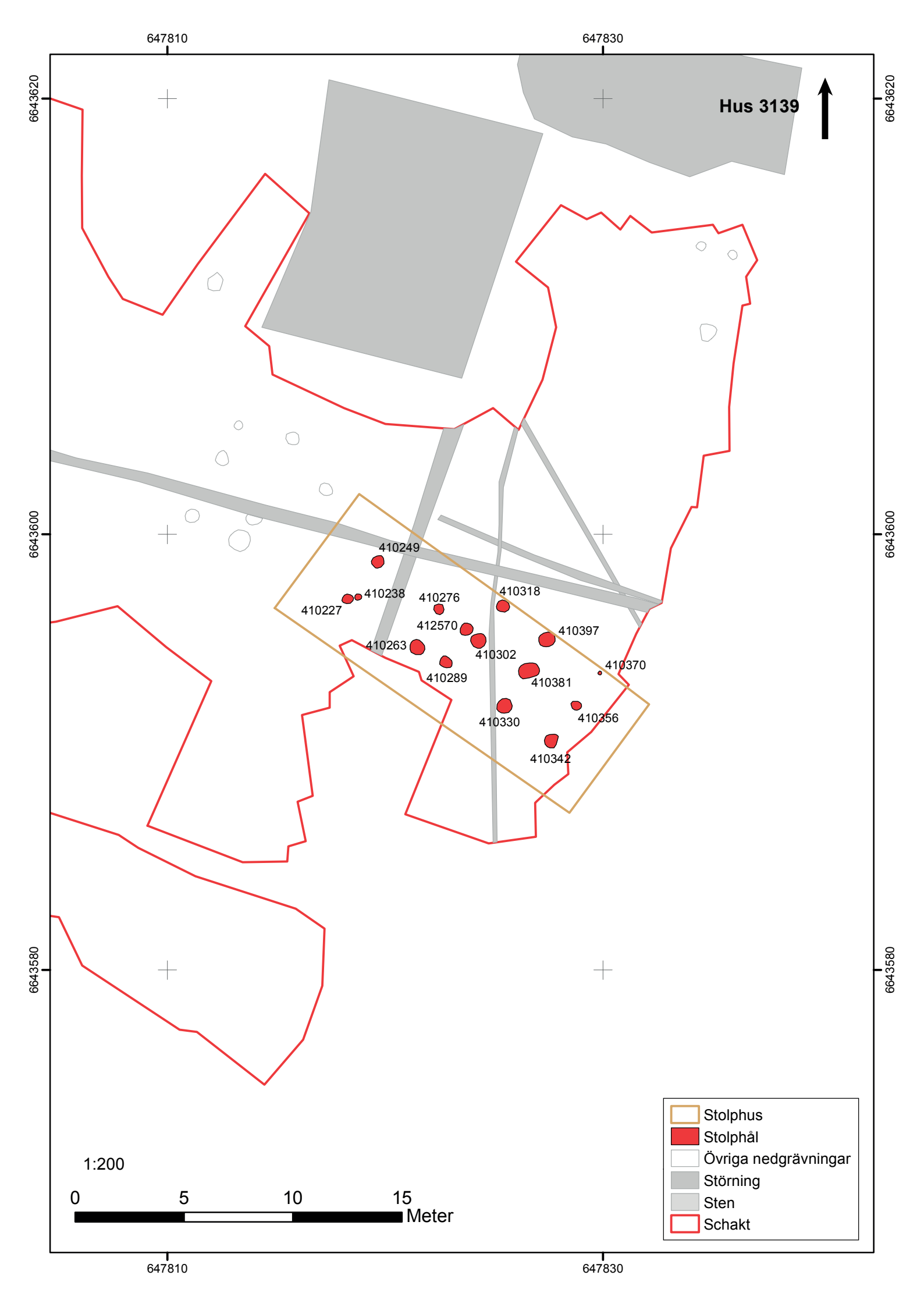
647810
647830
6643620
6643600
6643580
Hus 3139
410249
410238
410227
410276
410318
412570
410397
410263
410302
410370
410289
410381
410330
410356
410342
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3139

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Fridhem
ORIENTERING	SO–NV
NIVÅ	19,0 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager. Skadat av diken och kabelschakt.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och troligen raka gavlar
	Längd: >11,5 meter
	Bredd: >4,3 meter, (uppskattning) 6 meter
	Yta: >105 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,0–2,2 meter
	Spannlängd: 1,6–3,9 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad utifrån dess varierade spannlängd och troliga längd.

DATERING

Dateringsspann: 60–430 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 60–430 e.Kr. p.g.a. datering av härdar till denna period i anslutande aktivitetsyta 5248. Har av närhetsskäl troligen inte varit samtidigt med stolphus 4918.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen. Två stolphål grävdes inte då de p.g.a. torka inte kunde urskiljas.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 15 stolphål, varav tolv ingick i fem bockar i den takbärande konstruktionen. Stolphålen 0,39–0,90 meter stora och 0,05–0,21 meter djupa. Två av stolphålen (3413, 3417) kan vara omstolpade, d.v.s. vara spår av ombyggnad. På den norra långsidan kan tre stolphål ha ingått i väggen.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR:

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING

Huset kan ha fortsatt österut utanför den undersökta ytan.

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3411	Stolphål	Vägg	3139
3412	Stolphål	Inre takbärande	3139
3413	Stolphål	Inre takbärande	3139
3414	Stolphål	Inre takbärande	3139
3415	Stolphål	Inre takbärande	3139
3416	Stolphål	Inre takbärande	3139
3417	Stolphål	Inre takbärande	3139
3418	Stolphål	Inre takbärande	3139
3419	Stolphål	Inre takbärande	3139
3420	Stolphål	Inre takbärande	3139
3421	Stolphål	Vägg	3139
3422	Stolphål	Inre takbärande	3139
3508	Stolphål	Inre takbärande	3139
3509	Stolphål	Inre takbärande	3139
3510	Stolphål	Vägg	3139
410227	Nedgrävning		3412
410238	Nedgrävning		3417
410249	Nedgrävning		3418
410263	Nedgrävning		3508
410276	Nedgrävning		3415
410289	Nedgrävning		3509
410302	Nedgrävning		3413
410318	Nedgrävning		3411
410330	Nedgrävning		3420
410342	Nedgrävning		3416
410356	Nedgrävning		3422
410370	Nedgrävning		3421
410381	Nedgrävning		3419
410397	Nedgrävning		3510
412570	Nedgrävning		3414
415529	Lager fyllning		3416
415534	Lager fyllning		3422
415659	Lager fyllning		3421
415664	Lager fyllning		3420
415665	Lager fyllning		3419
415702	Lager fyllning		3412
415705	Lager fyllning		3415
415714	Lager fyllning		3414
415715	Lager fyllning		3413
415728	Lager fyllning		3411
1000010	Lager fyllning		3417
1000011	Lager fyllning		3418
1000271	Lager fyllning		3510

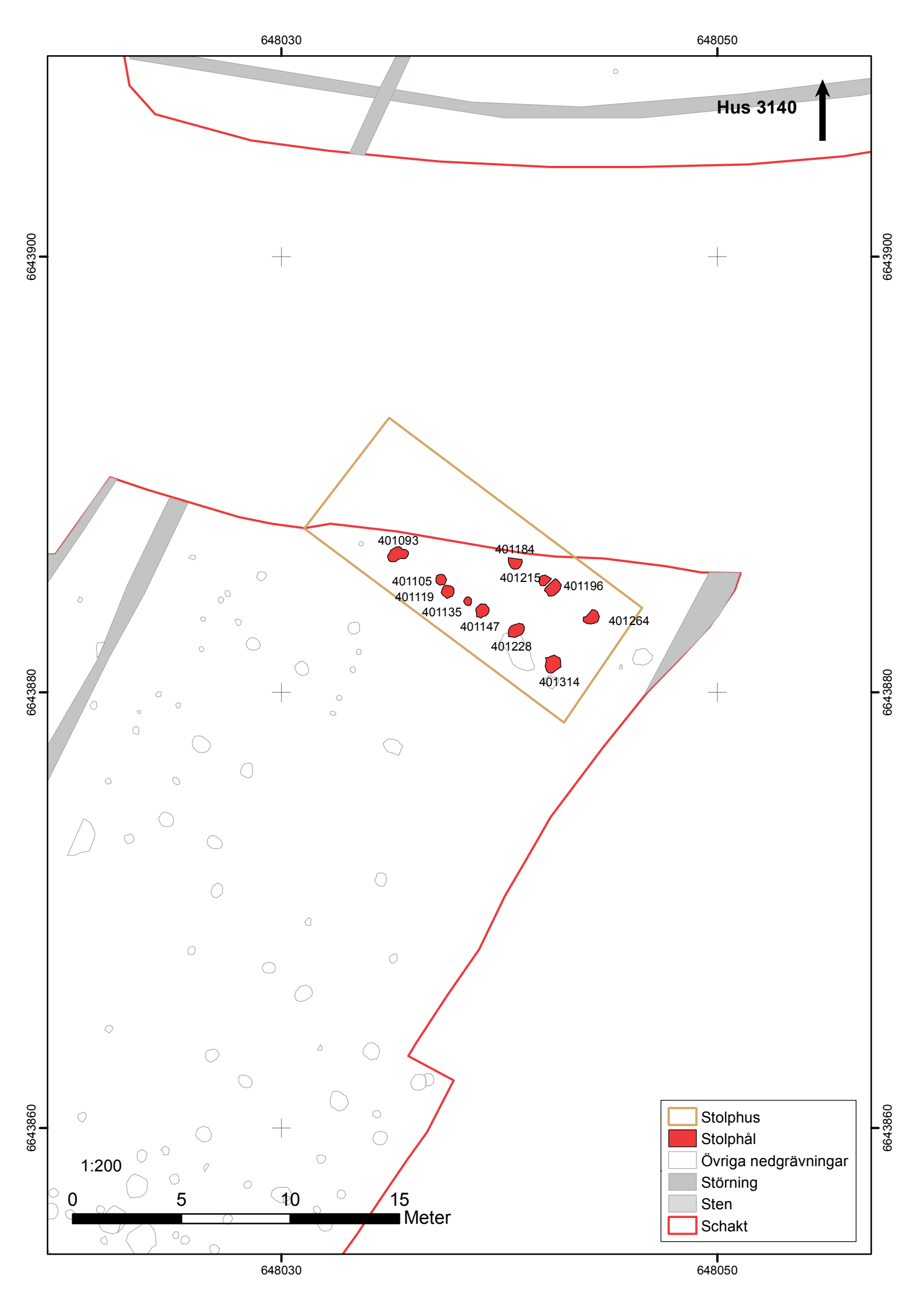
648030
648050
Hus 3140
6643900
6643880
6643860
401093
401184
401105
401215
401196
401119
401135
401264
401147
401228
401314
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3140

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SO–NV
NIVÅ	22,4 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar
	Längd: >9,5 meter, (uppskattning) 15 meter
	Bredd: >3,0 meter, (uppskattning) 6 meter
	Yta: (uppskattning) 100 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak
	Bockbredd: 2,7 meter
	Spannlängd: 1,8–2,7 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad utifrån längden

DATERING

Dateringsspann: 60 f.Kr.–60 e.Kr.

Konstruktion: 160 BC–60 AD, ^{14}C-datering av stolpe i stolphål 3230 (Ua-31931).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 60 f.Kr.–60 e.Kr. utifrån ^{14}C-analys av stolpe i huset, samt med hänsyn till att stolpen bör ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av tall.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 11 stolphål som ingick i fem bockar i den inre takbärande konstruktionen. Två av bockarna saknade parstolphål, vilka skulle kunna ha legat utanför den undersökta ytan. Stolphålen var 0,40–1,06 meter stora och 0,10–0,30 meter djupa. Tre stolphål (3231, 3233, 3239) var omstolpningar, d v s tillhörde troligen en ombyggnad av huset.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen, varav tre tillhörde en ombyggnad.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31931	2029±34	90 BC–30 AD	160 BC–60 AD	411079	Ved/Tall	1000280–3230	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
411079	Ved	Tall		1000280	3230

Makrofossil:

Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
411199	
411201	
411202	
411204	
411207	Bakgrundsbrus/matlagning

Osteologi: En underkäke från skogsmus från ett stolphål är det enda identifierbara benet från huslämningen.

Stolphus	Vikt (g)	Större skogsmus
3140	7,0	1

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3230	Stolphål	Inre takbärande	3140
3231	Stolphål	Inre takbärande	3140
3232	Stolphål	Inre takbärande	3140
3233	Stolphål	Inre takbärande	3140
3234	Stolphål	Inre takbärande	3140
3235	Stolphål	Inre takbärande	3140
3236	Stolphål	Inre takbärande	3140
3238	Stolphål	Inre takbärande	3140
3239	Stolphål	Inre takbärande	3140
3240	Stolphål	Inre takbärande	3140
3241	Stolphål	Inre takbärande	3140
401093	Nedgrävning		3230
401105	Nedgrävning		3231
401119	Nedgrävning		3232
401135	Nedgrävning		3233
401147	Nedgrävning		3234
401184	Nedgrävning		3235
401196	Nedgrävning		3238
401215	Nedgrävning		3239
401228	Nedgrävning		3236

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
401264	Nedgrävning		3241
401314	Nedgrävning		3240
410746	Lager fyllning		3240
410747	Lager fyllning		3241
410748	Lager fyllning		3236
410750	Lager fyllning		3238
410751	Lager fyllning		3239
411078	Lager fyllning		3230
411082	Lager fyllning		3231
411085	Lager fyllning		3232
411088	Lager fyllning		3233
411091	Lager fyllning		3234
411094	Lager fyllning		3235
1000280	Träkonstruktion		3230

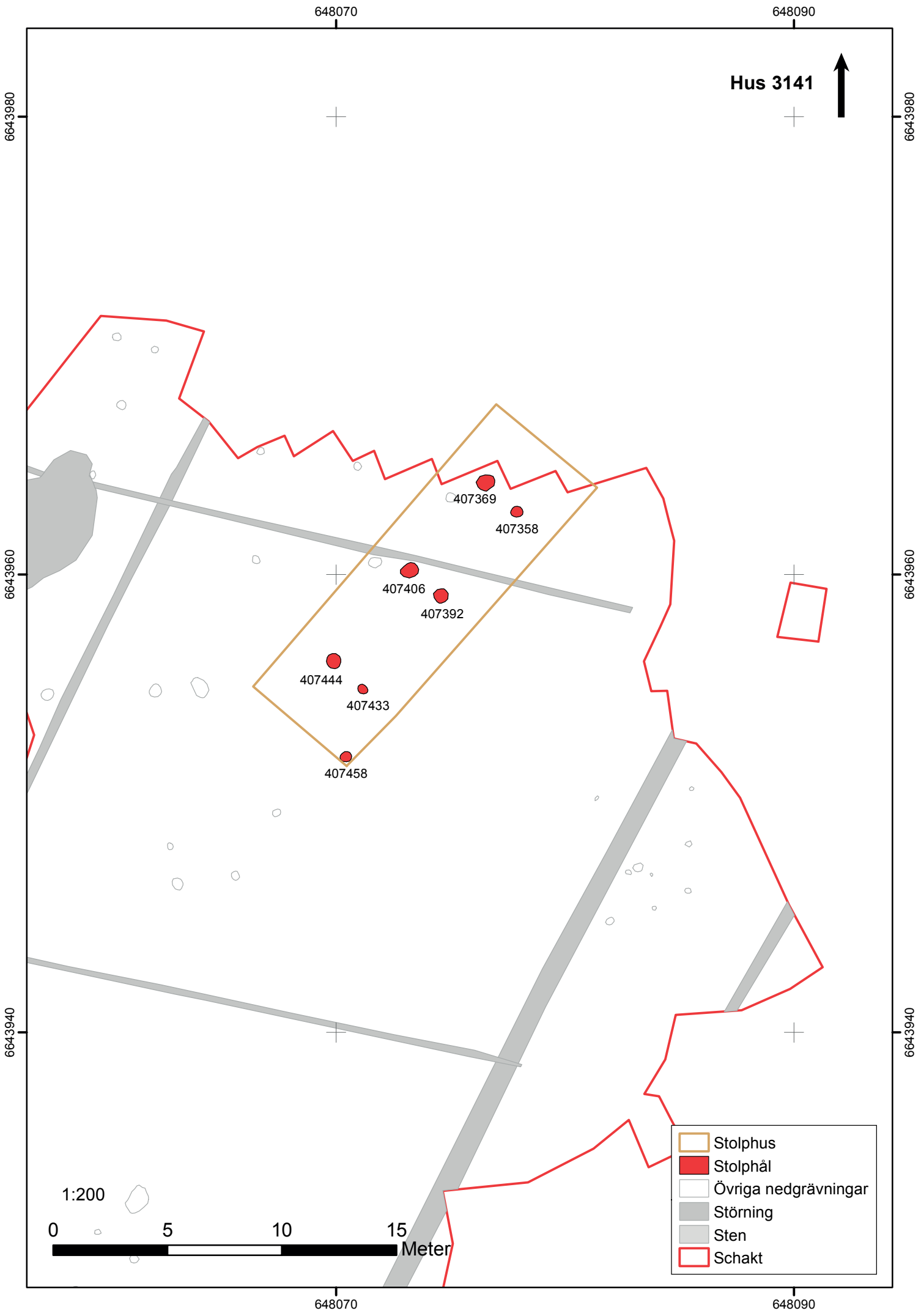
Hus 3141
648070
648090
6643980
6643960
6643940
407369
407358
407406
407392
407444
407433
407458
1:200
0
5
10
15
Meter
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt

Stolphus 3141

Malin Lucas

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	23,2 m ö,h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, samt av dike.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar
	Längd: >13,5 meter
	Bredd: >3,5 meter, (uppskattning) 6 meter
	Yta: >100 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak
	Bockbredd: 1,9 meter
	Spannlängd: 5,0–5,3 meter
UNDERTYP	Trolig flerfunktionell byggnad p.g.a. att de långa spannen kan antyda bostadsdelen, samt då huset var ett av de få som brunnit.

DATERING

Dateringsspann: 340–450 e.Kr.

Konstruktion: ^{14}C: 240–400 AD, ^{14}C-datering av stolpe i stolphål 3434 (Ua-31479).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 340–450 e.Kr. utifrån ^{14}C-analys av stolpe i huset, samt med hänsyn till att stolpen bör ha haft en påtaglig egenålder eftersom det daterade provet utgjordes av kärnved av tall.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 7 stolphål, varav sex ingick i tre bockar i den inre takbärande konstruktionen. Därtill har ett stolphål markerat det sydöstra gavelhörnet. Stolphålen var 0,40–0,77 meter stora och 0,16–0,26 meter djupa samt med stenskoning. I samtliga stolphål fanns rödbränd aska i fyllningen och i fyra stolphål fanns rester av stolpar, varför huset har brunnit. Huset kan ha fortsatt norrut utanför undersökningsytan.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31479	1727±30	250 AD–380 AD	240 AD–400 AD	415677	Ved/Tall	415670–3434	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
415677	Ved	Tall	Urval ur större vedartsprov. Kärnved	415670	3434
415688	Ved	Tall	Urval ur större vedartsprov. Kärnved	415681	3433
415756	Träkol	Tall		415750	3435

Makrofossil:

Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
415883	Matlagningsrester
415902	
415903	
415918	Brandpåverkan? Möjlig inblandning av recent material

Osteologi: Endast brända obestämbara benfragment hittades i ett stolphål.

Stolphus	Vikt (g)
3141	0,3

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3433	Stolphål	Inre takbärande	3141
3434	Stolphål	Inre takbärande	3141
3435	Stolphål	Inre takbärande	3141
3436	Stolphål	Inre takbärande	3141
3437	Stolphål	Inre takbärande	3141
3438	Stolphål	Inre takbärande	3141
3439	Stolphål	Gavel	3141
407358	Nedgrävning		3438
407369	Nedgrävning		3437
407392	Nedgrävning		3436
407406	Nedgrävning		3435
407433	Nedgrävning		3434
407444	Nedgrävning		3433
407458	Nedgrävning		3439
415670	Träkonstruktion		3434
415680	Lager fyllning		3434
415681	Träkonstruktion		3433
415689	Lager fyllning		3433
415750	Träkonstruktion		3435

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
415757	Lager fyllning		3435
415758	Träkonstruktion		3436
415764	Lager fyllning		3436
415765	Lager fyllning		3438
415772	Lager fyllning		3438
415800	Lager fyllning		3437
415812	Lager fyllning		3439
415818	Lager fyllning		3439
1000014	Lager fyllning		3437
1000281	Träkonstruktion		3437
1000282	Träkonstruktion		3438
1000283	Träkonstruktion		3439

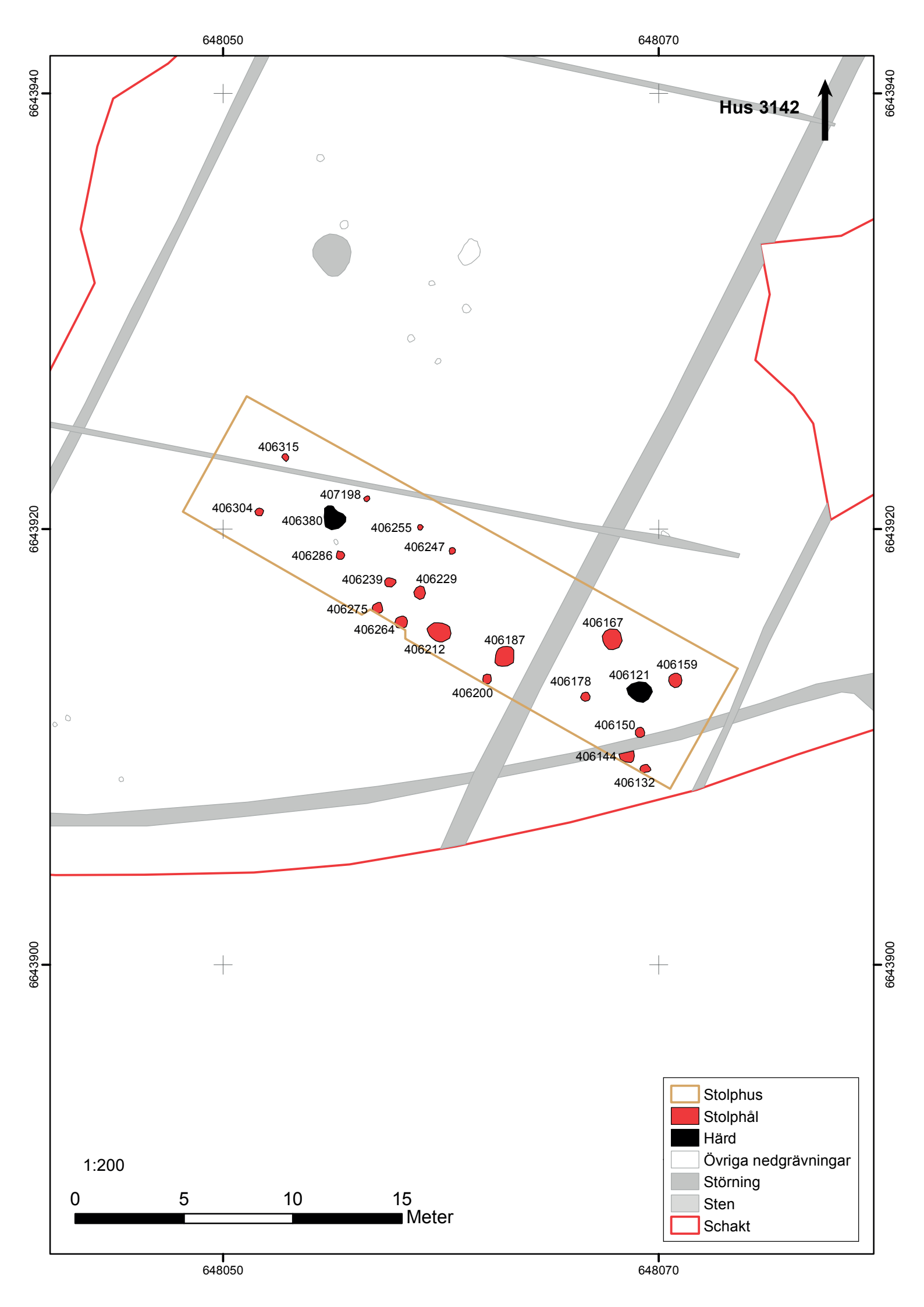
648050
648070
6643940
6643920
6643900
Hus 3142
406315
407198
406304
406380
406255
406247
406286
406239
406229
406275
406264
406212
406187
406200
406167
406159
406178
406121
406150
406144
406132
Stolphus
Stolphål
Härd
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3142

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	OSO–VNV
NIVÅ	22,7 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, samt av diken och kabelschakt.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och troligen raka gavlar
	Längd: >21,5 meter, (uppskattning) 26 meter
	Bredd: >5 meter, (uppskattning) 6,5 meter
	Yta: (uppskattning) 160 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak
	Bockbredd: 2,4–2,9 meter
	Spannlängd: 1,6–4,8 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad utifrån husets längd samt att härdar i husets båda ändar skulle kunna tala för två bostadsdelar.

DATERING

Dateringsspann: 900–790 f.Kr.

Konstruktion: 900–790 BC, ^{14}C-datering av träkol i stolphål 3454 (Ua-31997).

Brukning: 900–790 BC, ^{14}C-datering av träkol i härd 3464 (Ua-31932). Keramik (FN78, FN83) har bedömts tillhöra yngre bronsålder (period V).

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 900–800 f.Kr. utifrån ^{14}C-analys från stolphål och härd i huset. Därtill har keramik i stolphål bedömts tillhöra yngre bronsålder.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen och härdarna.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 20 stolphål, varav 13 ingick i 7 bockar i den inre takbärande konstruktionen. En bock saknade ett stolphål. Eventuellt kan ytterligare stolphål till en bock ha förstörts av ett dike. Stolphålen hade varierande utförande och var 0,20–1,00 meter stora och 0,14–0,52 meter djupa. Tre stolphål var stenskodda. Ytterligare fem stolphål ingick i väggen på den södra långsidan, där de markerade två ingångar, vilka var 1,1–1,3 meter breda och något indragna från väggen. De två återstående stolphålen låg inom husets utsträckning.

Huset var indelat i tre sektioner att döma av spannlängden, med längre spann i mitten och kortare i ändarna. I huset ingick två härdar, vilka låg i sektionerna med kortare spann i väster respektive öster.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen, medan härdarna tillhör brukningen. Spår av ritual utgörs av löpare till malsten i stolphål i en av bockarna i den västra delen av huset. Benmaterial, se nedan.

FYND

Fnr	Sakord	Material	Fyndkategori
FN28	Avslag	Kvartsit	Hantverk och produktion
FN29	Avslag	Kvartsit	Hantverk och produktion
FN78	Kärl	Keramik	Keramik Bäck
FN80	Kärl	Keramik	Keramik Bäck
FN83	Kärl	Keramik	Keramik Bäck
FN19	Löpare	Bergart	Husgeråd och livsmedel
FN31	Vävtyngd	Sandsten	Hantverk och produktion

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31932	2671±35	890 BC–795 BC	900 BC–790 BC	416471	Träkol/Ek	416470–3464	Fyllning
Ua-31997	2668±33	845 BC–795 BC	900 BC–790 BC	1000003	Träkol/Björk	416478–3454	Fyllning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
416471	Träkol	Ek		416470	3464
1000003	Träkol	Björk		416478	3454

Makrofossil:

Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
416464	
416498	Möjlig inblandning av recent material
416511	Möjlig inblandning av recent material

Osteologi: I en härd påträffades fragment av ett obränt skulderblad från nötkreatur och i två stolphål fragment av överarmsben från säl och underkäke av får/get. Sälbenet är ett av få belägg av konsumtion av sälkött och säljakt från Gamla Uppsala.

Stolphus	Vikt (g)	Får/get	Säl
3142	67,2	1	1

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3444	Stolphål	Inre takbärande	3142
3445	Stolphål	Inre takbärande	3142
3446	Stolphål	Inre takbärande	3142
3447	Stolphål	Inre takbärande	3142
3448	Stolphål	Inre takbärande	3142
3449	Stolphål	Inre takbärande	3142
3450	Stolphål	Inre takbärande	3142
3451	Stolphål	Inre takbärande	3142
3452	Stolphål	Inre takbärande	3142
3453	Stolphål	Inre takbärande	3142
3454	Stolphål	Inre takbärande	3142
3455	Stolphål	Inre takbärande	3142
3456	Stolphål	Inre takbärande	3142
3457	Stolphål	Ingång	3142
3458	Stolphål	Ingång	3142
3459	Stolphål	Ingång	3142
3460	Stolphål	Ingång	3142
3461	Stolphål	Vägg	3142
3463	Härd	Övrigt	3142
3464	Härd	Härd	3142
3465	Stolphål	Härd	3142
406121	Nedgrävning	Övrigt	3463
406132	Nedgrävning		3457
406144	Nedgrävning		3458
406150	Nedgrävning		3444
406159	Nedgrävning		3445
406167	Nedgrävning		3446
406178	Nedgrävning		3447
406187	Nedgrävning		3448
406200	Nedgrävning		3461
406212	Nedgrävning		3465
406229	Nedgrävning		3450
406239	Nedgrävning		3452
406247	Nedgrävning		3449
406255	Nedgrävning		3451
406264	Nedgrävning		3459
406275	Nedgrävning		3460
406286	Nedgrävning		3454
406304	Nedgrävning		3456
406315	Nedgrävning		3455
406380	Nedgrävning		3464
407198	Nedgrävning		3453
415861	Lager fyllning		3458
415862	Lager fyllning		3458
415867	Lager fyllning		3457
415868	Lager fyllning		3457
415869	Lager fyllning		3444
415922	Lager fyllning		3446
415934	Lager fyllning		3445
415935	Lager fyllning		3445

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
415938	Lager fyllning		3446
415941	Lager fyllning		3447
415942	Lager fyllning		3447
415945	Lager fyllning		3448
415946	Lager fyllning		3448
416134	Lager fyllning		3460
416135	Lager fyllning		3460
416136	Sten-tegelkonstruktion		3460
416144	Lager fyllning		3459
416145	Lager fyllning		3459
416146	Sten-tegelkonstruktion		3459
416154	Lager fyllning		3450
416157	Lager fyllning		3465
416158	Lager fyllning		3465
416212	Lager fyllning		3444
416462	Lager fyllning		3456
416467	Lager fyllning		3455
416470	Lager fyllning		3464
416475	Lager fyllning		3453
416478	Lager fyllning		3454
416486	Lager fyllning		3451
416489	Lager fyllning		3452
416497	Lager fyllning		3450
416502	Lager fyllning		3449
416505	Lager fyllning		3461
416512	Lager fyllning		3463

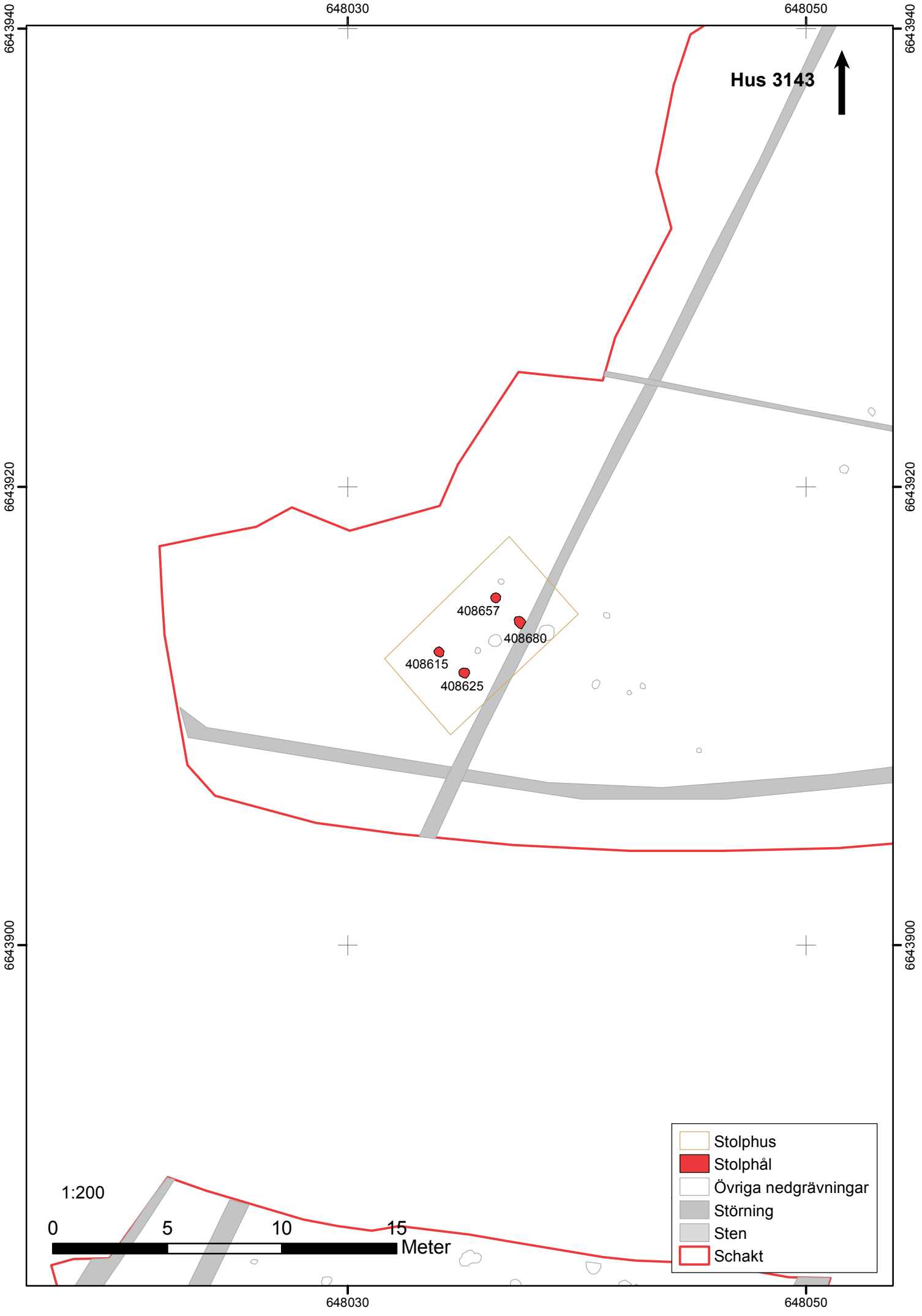
Hus 3143
648030
648050
6643940
6643920
6643900
408657
408680
408615
408625
1:200
0
5
10
15
Meter
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt

Stolphus 3143

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	22,5 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg underploglager, samt av dike.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar
	Längd: >3,5 meter, (uppskattning) 8 meter
	Bredd: >2,0 meter, (uppskattning) 5 meter
	Yta: (uppskattning) 35 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak
	Bockbredd: 1,5 meter
	Spannlängd: 3,4 meter
FUNKTION	Möjlig bostadsanknuten användning p.g.a. keramik och ben, trots den ringa storleken.

DATERING

Dateringsspann: 350–450 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 350–450 e.Kr. p.g.a. överensstämmelse i orientering med stolphus 3141 med denna datering. Därtill kommer anslutande stolphus (I) som undersöktes 1992 med datering 80–530 e.Kr. (Häringe Frisberg & Göthberg 1998:44ff), samt avfallsgropar och härdar undersökta 2005 och med datering 40 f.Kr.–500 e.Kr. (Göthberg & Schütz 2006:23f). Var av rumsliga skäl inte samtidig med aktivitetsyta 5250 med datering till 1040–840 f.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av fyra stolphål som har ingått i två bockar i en inre takbärande konstruktion. Stolphålen hade relativt enhetlig utförande och var 0,42–0,48 meter stora och 0,09–0,14 meter djupa.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Kärl av keramik (FN82) påträffades i stolphål 3441 och bränd lera (FN11) fanns i stolphål 3442. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: En kindtand från svin och ett fotrotsben från får förekom i två stolphål från huset.

Stolphus	Vikt (g)	Svin	Får
3143	11,7	1	1

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**	**Kontextgrupp**
3440	Stolphål	Inre takbärande	3143
3441	Stolphål	Inre takbärande	3143
3442	Stolphål	Inre takbärande	3143
3443	Stolphål	Inre takbärande	3143
408615	Nedgrävning		3440
408625	Nedgrävning		3441
408657	Nedgrävning		3443
408680	Nedgrävning		3442
415786	Lager fyllning		3440
415791	Lager fyllning		3441
415833	Lager fyllning		3442
415844	Lager fyllning		3443
415855	Lager fyllning		3443

REFERENSER

Göthberg & Schütz 2006:23f
Häringe Frisberg & Göthberg 1998:44ff

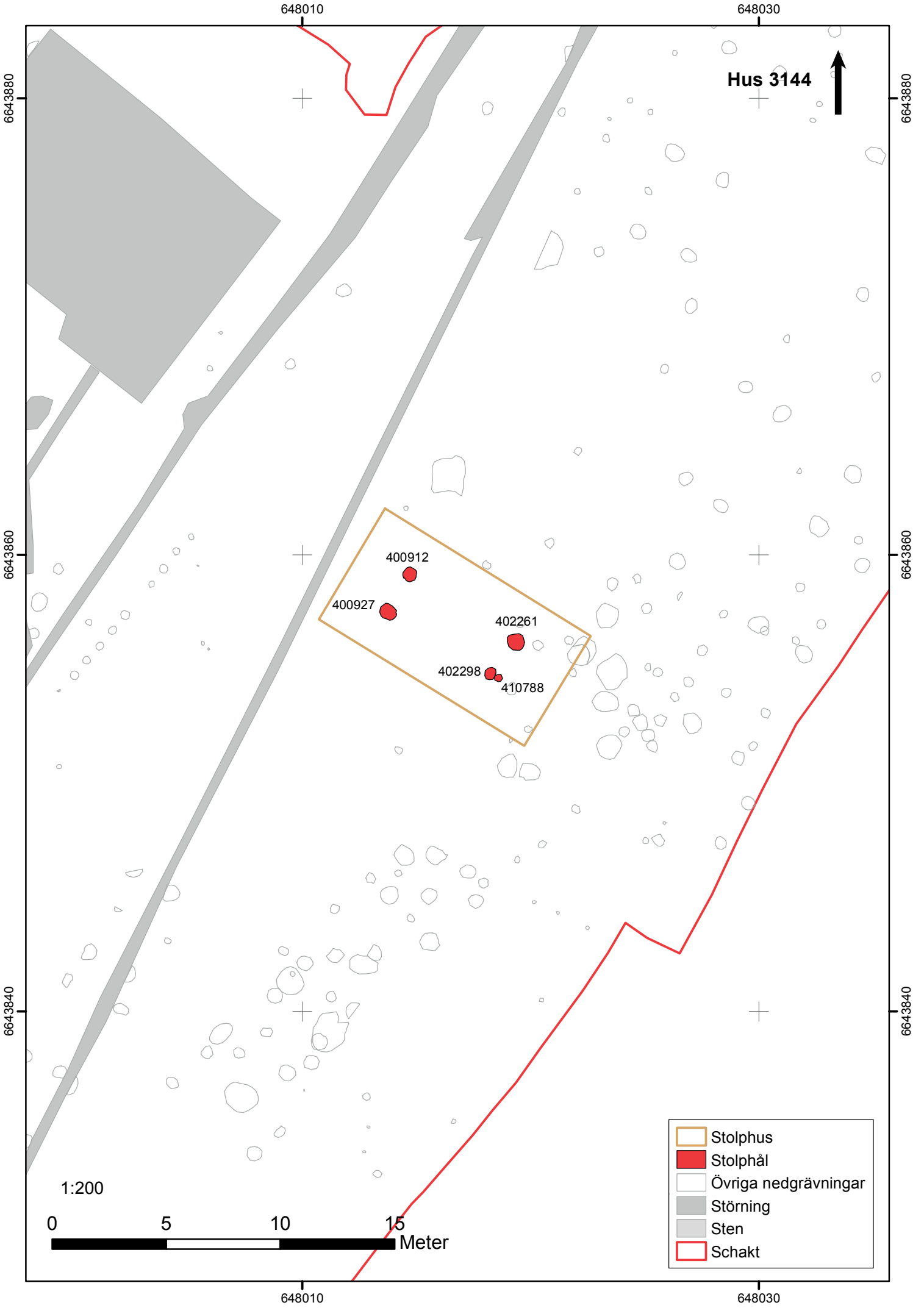
648010
648030
6643880
6643860
6643840
Hus 3144
400912
400927
402261
402298
410788
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3144

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	OSO-VNV
NIVÅ	21,6 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar
	Längd: >6,5 meter, (uppskattning) 11 meter
	Bredd: >2,0 meter, (uppskattning) 6 meter
	Yta: (uppskattning) 60 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak
	Bockbredd: 1,9 meter
	Spannlängd: 5,8 meter
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den ringa storleken

DATERING

Dateringsspann: 440 – 540 e Kr

Konstruktion: 340 – 540 AD, ^{14}C-datering av stolpe i stolphål 3337 (Ua-31995).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 440 – 540 e Kr utifrån ^{14}C-analys av stolpe i huset, samt med hänsyn till att stolpen bör ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av tall. Har av rumsliga skäl inte kunnat vara samtidig med stolphus 3129 med datering 230 – 350 e Kr och stolphus 3134 med datering 350 – 430 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 6 stolphål, varav 4 har ingått i två bockar i den inre takbärande konstruktionen. Stolphålen var 0,22–0,80 meter stora och 0,10–0,26 meter djupa. Tre stolphål hade bevarade rester av stolpar. Två av stolphålen (3339, 3904) var omstolpningar.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen, varav två var omstolpningar.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/fyndnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31995	1634±31	380AD-530AD	340AD-540AD	411479	Ved/Tall	410441–3337	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
411479	Ved	Tall		410441	3337

Makrofossil: –
Osteologi:–

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**	**Kontextgrupp**
3335	Stolphål	Inre takbärande	3144
3336	Stolphål	Inre takbärande	3144
3337	Stolphål	Inre takbärande	3144
3338	Stolphål	Inre takbärande	3144
3339	Stolphål	Inre takbärande	3144
3904	Stolphål	Inre takbärande	3144
400912	Nedgrävning		3336
400927	Nedgrävning		3335
402261	Nedgrävning		3337
402298	Nedgrävning		3339
410440	Lager fyllning		3337
410441	Träkonstruktion		3337
410787	Lager fyllning		3339
410788	Nedgrävning		3338
410798	Lager fyllning		3338
410799	Träkonstruktion		3338
411117	Lager fyllning		3336
411118	Träkonstruktion		3336
411121	Lager fyllning		3904
411122	Lager fyllning		3335
411123	Lager fyllning		3335
1000263	Nedgrävning		3904

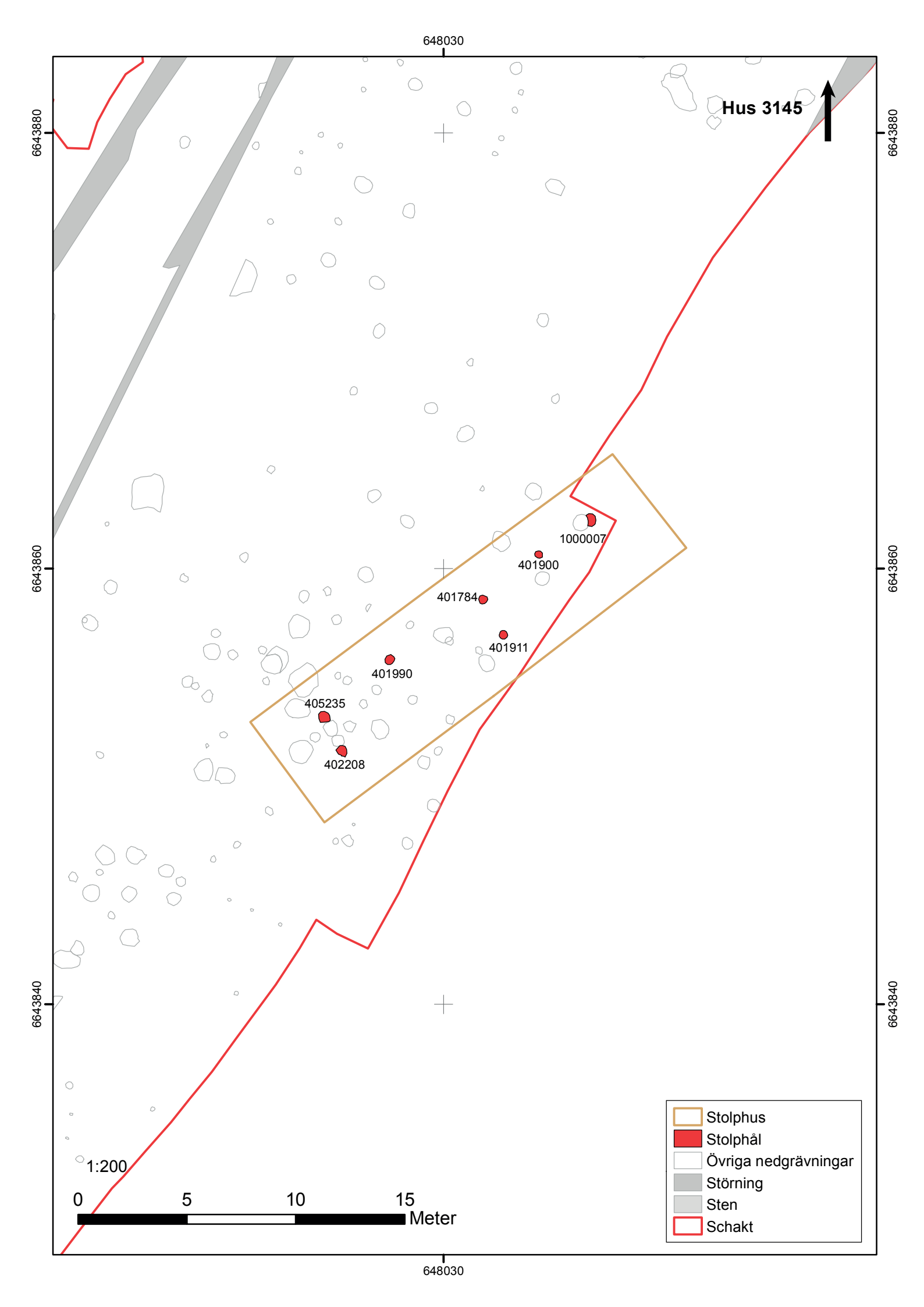
648030
6643880
6643860
6643840
Hus 3145
1000007
401900
401784
401911
401990
405235
402208
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3145

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	21,8–22,1 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: >16 meter, (uppskattning) 21 meter Bredd: >2,0 meter, (uppskattning) 6 meter Yta: (uppskattning) > 115 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 1,8 meter Spannlängd: 3,0–5,1 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad utifrån dess längd och sektionsindelning antydd av längre spann i södra delen

DATERING

Dateringsspann: 100 f.Kr.–50 e.Kr.

Konstruktion: 210–40 BC, ^{14}C-datering av träkol i stolphål 3342 (Ua-31996).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 100 f.Kr.–50 e.Kr. utifrån en ^{14}C-analys av träkol i stolphål i huset, samt med hänsyn till att stolpen bör ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av tall. Dateringen på ömse sidor av år 0 innebär att huset kan vara ett mycket tidigt exempel på hus med underbalanserad konstruktion. Slutligen var stolphål 3343 överlagrat av en motsvarighet i stolphus 3129 med datering till perioden 230–350 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet och kompletterades vid registreringen. Det bestod av sju stolphål som ingick i fem bockar i den inre takbärande konstruktionen. I tre bockar saknades den ena av parstolparna, och troligen har två av dessa legat alldeles utanför undersökningsytan. Det tredje saknade stolphålet bör ha legat på platsen för stolphål 3325 i hus 3135, men kunde inte särskiljas pga. den kraftiga torkan. Stolphålen var 0,30–0,60 meter stora och 0,10–0,24 meter djupa. Huset fortsatte troligen i nordöst utanför den undersökta ytan.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31996	2105±32	180 BC–50 BC	210 BC–40 BC	411503	Träkol/Tall	411502–3342	Fyllning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
411503	Träkol	Tall		411502	3342

Makrofossil: –

Osteologi: I ett stolphål hittades en kota från en hästsvans.

Stolphus	Vikt (g)	Häst
3145	6,6	1

FUNKTION

Troligen flerfunktionell byggnad utifrån husets längd.

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**	**Kontextgrupp**
3340	Stolphål	Inre takbärande	3145
3341	Stolphål	Inre takbärande	3145
3342	Stolphål	Inre takbärande	3145
3343	Stolphål	Inre takbärande	3145
3344	Stolphål	Inre takbärande	3145
3345	Stolphål	Inre takbärande	3145
3346	Stolphål	Inre takbärande	3145
401784	Nedgrävning		3340
401900	Nedgrävning		3341
401911	Nedgrävning		3342
401990	Nedgrävning		3344
402208	Nedgrävning		3346
405235	Nedgrävning		3345
409412	Lager fyllning		3345
409415	Lager fyllning		3346
409575	Lager fyllning		3343
410459	Lager fyllning		3344
411502	Lager fyllning		3342
412719	Lager fyllning		3341
412726	Lager fyllning		3340
1000007	Nedgrävning		3343

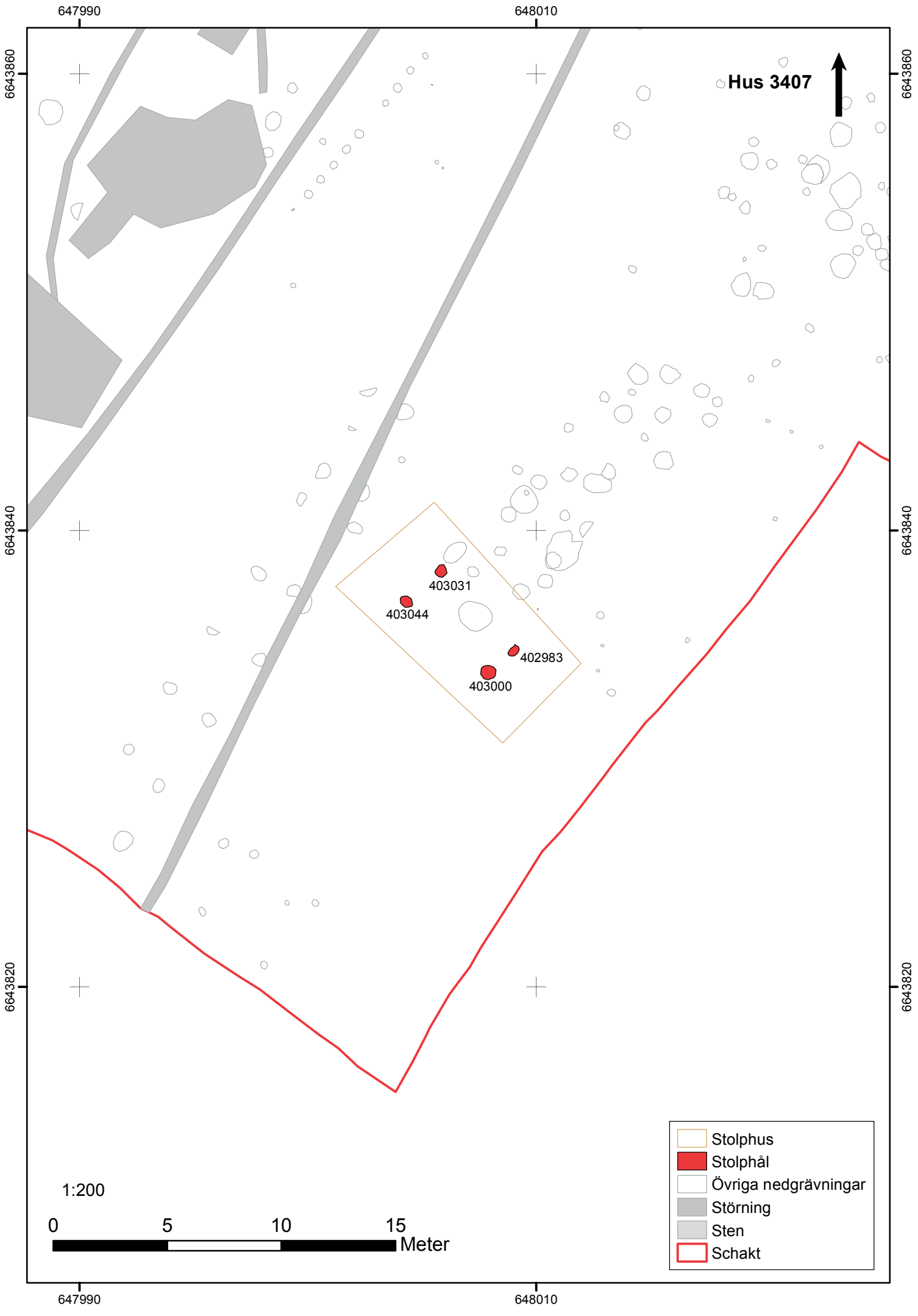
647990
648010
6643860
6643840
6643820
Hus 3407
403031
403044
402983
403000
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3407

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	OS–NV
NIVÅ	21,0 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >5,0 meter, (uppskattning) 10 meter Bredd: >2,5 meter, (uppskattning) 5,5 meter Yta: (uppskattning) 50 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Trapetsoid Bockbredd: 1,6–2,0 meter Spannlängd: 4,6 meter
FUNKTION	Trolig ekonomibyggnad utifrån den ringa storleken

DATERING

Dateringsspann: 100 f.Kr.–50 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 100 f.Kr.–50 e.Kr. eftersom det kan vara samtidigt med stolphus 3145 med denna datering. Däremot kan huset av närhetsskäl inte vara samtidigt med vare sig stolphus 3136 med datering 200–0 f.Kr., stolphus 3132 med datering 130–330 e.Kr. eller stolphus 3133 med trolig datering 300–400 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen. Tre grävdes år 2013 och det fjärde vid förundersökningen år 2011.

BESKRIVNING

Huset identifierades under registrering och efterarbete. Det bestod av 4 stolphål som har ingått i två bockar i en inre takbärande konstruktion. Stolphålen var 0,55–0,75 meter stora och 0,12–0,20 meter djupa.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER
^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3364	Stolphål	Inre takbärande	3407
3381	Stolphål	Inre takbärande	3407
3382	Stolphål	Inre takbärande	3407
3406	Stolphål	Inre takbärande	3407
402983	Nedgrävning		3406
403000	Nedgrävning		3364
403031	Nedgrävning		3382
403044	Nedgrävning		3381
410863	Lager fyllning		3382
410864	Lager fyllning		3381
410869	Lager fyllning		3364
410876	Lager fyllning		3364

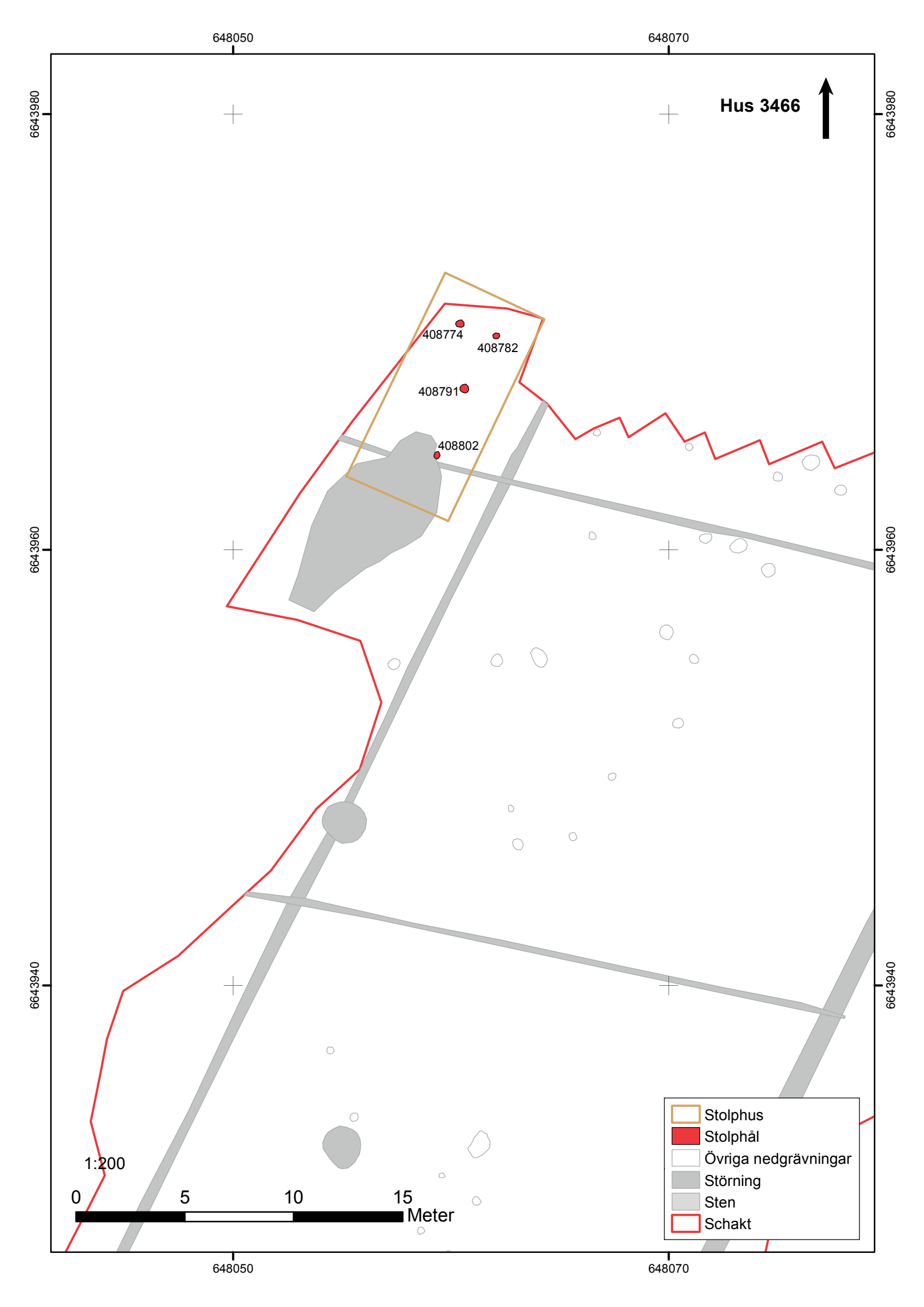
Hus 3466
648050
648070
6643980
6643960
6643940
408774
408782
408791
408802
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3466

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SSV–NNO
NIVÅ	23,3 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, samt av sentida störning och dike.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >6,5 meter, (uppskattning) 11 meter Bredd: >2,0 meter, (uppskattning) 5 meter Yta: (uppskattning) >60 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 1,8 meter Spannlängd: 6,0 meter
FUNKTION	Trolig ekonomibyggnad utifrån den ringa storleken och relativt klen konstruktion

DATERING

Dateringsspann: 350–450 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 350–450 e.Kr. utifrån det anslutande hus 3141 med denna datering. Därtill kommer anslutande stolphus (I) som undersöktes 1992 med datering 80–530 e.Kr. (Häringe Frisberg & Göthberg 1998:44ff).

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 4 stolphål, varav tre ingick i två bockar i den inre takbärande konstruktionen. En bock saknade parstolpe vilken troligen har förstörts av en sentida schaktning. Stolphålen var 0,34–0,45 meter stora och 0,11–0,21 meter djupa. Det fjärde stolphålet kan ha tillhört husets inre arrangemang. Stolphuset kan ha fortsatt norrut utanför undersökningsytan.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3467	Stolphål	Inre takbärande	3466
3468	Stolphål	Inre takbärande	3466
3469	Stolphål	Inre	3466
3470	Stolphål	Inre takbärande	3466
408774	Nedgrävning		3467
408782	Nedgrävning		3468
408791	Nedgrävning		3469
408802	Nedgrävning		3470
416218	Lager fyllning		3468
416219	Lager fyllning		3467
416220	Lager fyllning		3467
416221	Lager fyllning		3469
416222	Lager fyllning		3469
416223	Lager fyllning		3470

REFERENSER

Häringe Frisberg & Göthberg 1998:44ff

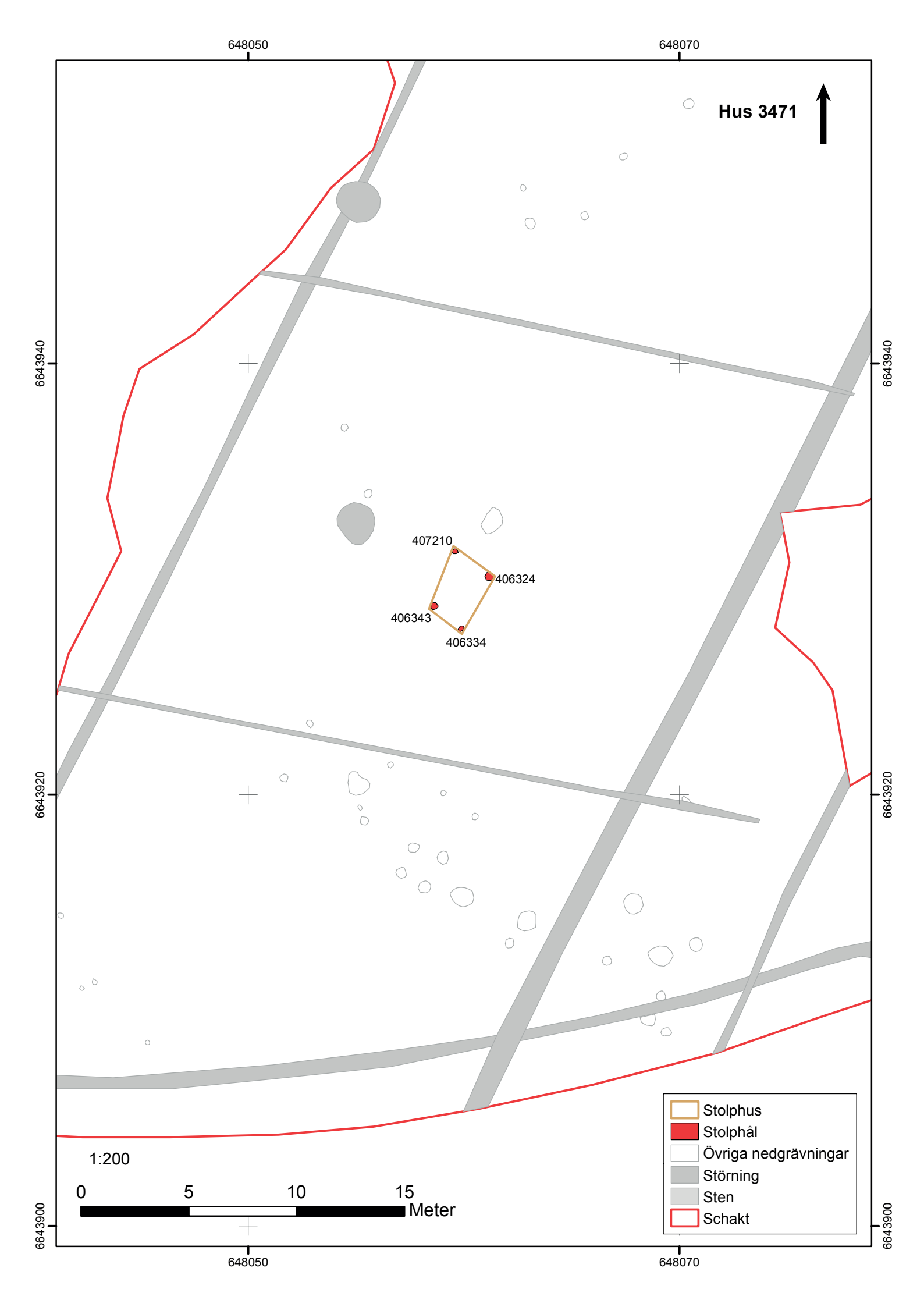
Hus 3471
648050
648070
6643940
6643920
6643900
407210
406324
406343
406334
1:200
0
5
10
15
Meter
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt

Stolphus 3471

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolpshus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SSV–NNO
NIVÅ	22,8 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Något skeva väggar och gavlar Längd: 3,0 meter Bredd: 1,9–2,3 meter Yta: 7 m^2
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den generella tolkningen av hustypen

DATERING

Dateringsspann: 350–450 e.Kr.

Konstruktion:

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 350–450 e.Kr. p.g.a. vissa likheter i orientering med stolphus 3141 med denna datering. Därtill kommer anslutande stolphus (I) som undersöktes år 1992 med datering 80–530 e.Kr. (Häringe Frisberg & Göthberg 1998:44ff), samt avfallsgropar och härdar undersökta 2005 och med datering 40 f.Kr.–500 e.Kr. (Göthberg & Schütz 2006:23f).

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 4 stolphål som var 0,30–0,40 meter stora och 0,10–0,27 meter djupa. Stolphålen har ingått i bärande väggar.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3472	Stolphål	Vägg takbärande	3471
3473	Stolphål	Vägg takbärande	3471
3474	Stolphål	Vägg takbärande	3471
3475	Stolphål	Vägg takbärande	3471
406324	Nedgrävning		3475
406334	Nedgrävning		3472
406343	Nedgrävning		3473
407210	Nedgrävning		3474
415987	Lager fyllning		3472
415988	Lager fyllning		3473
415989	Lager fyllning		3475
415990	Lager fyllning		3475
415991	Lager fyllning		3474

REFERENSER

Göthberg & Schütz 2006:23f

Häringe Frisberg & Göthberg 1998:44ff

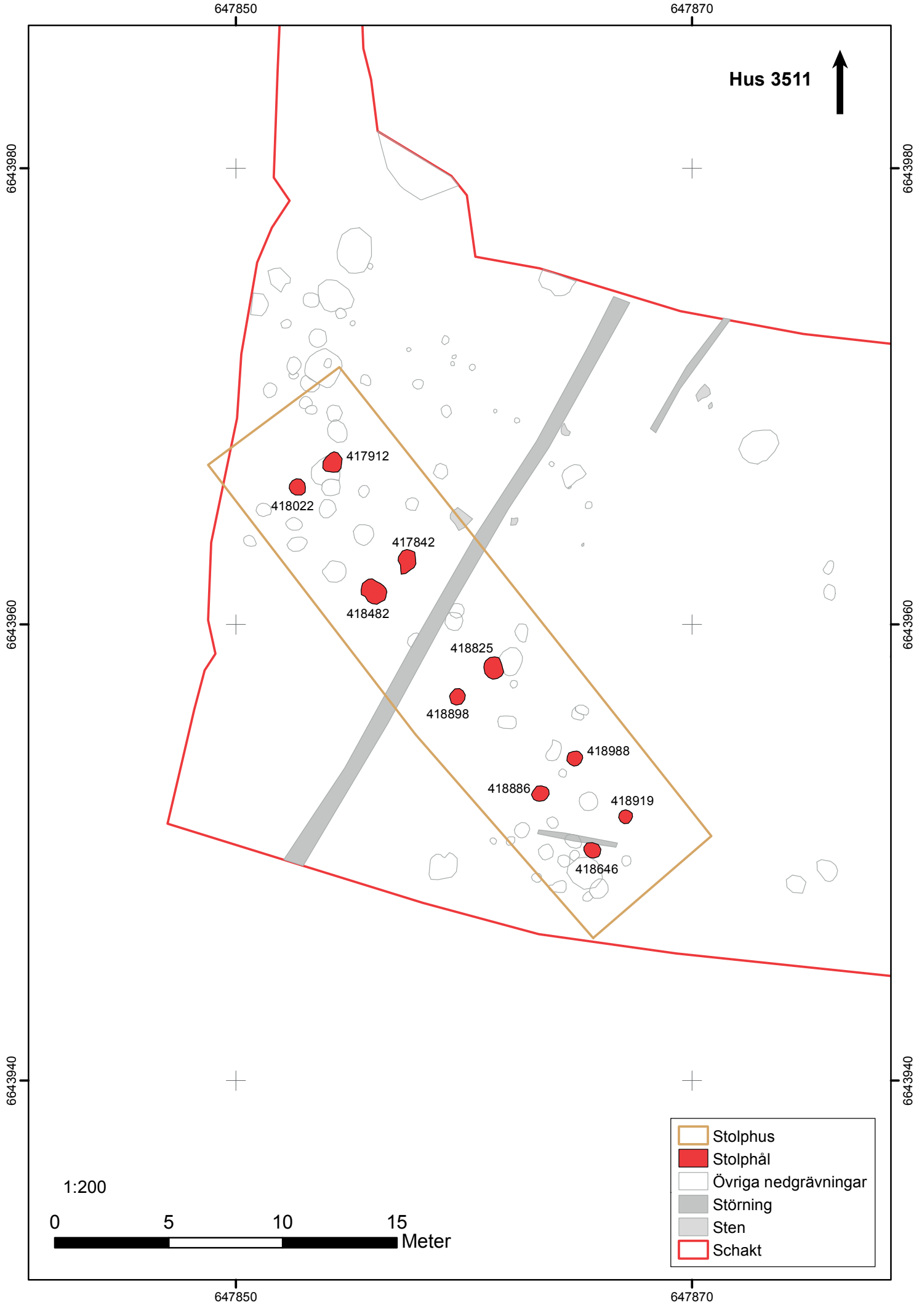
647850
647870
6643980
6643960
6643940
Hus 3511
417912
418022
417842
418482
418825
418898
418988
418886
418919
418646
1:200
0
5
10
15
Meter
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt

Stolphus 3511

Malin Lucas

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SO–NV
NIVÅ	21,3–21,8 m ö.h.
UNDERLAG	Lera, sand
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, samt av dike.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >21 meter, (uppskattning) 26 meter Bredd: >2,5 meter, (uppskattning) 7 meter Yta: (uppskattning) 200 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 2,2 meter Spannlängd: 3,4–6,0 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad där stora spannlängder antyder bostadsdel i den västra delen

DATERING

Dateringsspann: 300–400 e.Kr.

Konstruktion: 230–400 AD, ^{14}C-datering av stolpe i stolphål 3520 (Ua-31437).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 300–400 e.Kr. med utgångspunkt i ^{14}C-analys av stolpe i huset, samt med hänsyn till att stolpen bör ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av kärnved av tall. Därtill överlagrades ett stolphål (3520) av en motsvarighet i stolphus 3513 med datering 340–540 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 10 stolphål som ingick fem bockar i den inre takbärande konstruktionen. Stolphålen var 0,60–1,05 meter stora och 0,07–0,47 meter djupa. I fyra stolphål fanns rester av delvis brända och delvis ruttna stolpar. I ytterligare ett (3515) var fyllningen rödbränd. Huset kan därför möjligen ha brunnit.

Spannlängden var generellt relativt stor, förutom det östligaste spannet som var kortare.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31437	1738±32	245 AD–340 AD	230 AD–400 AD	418851	Träkol/Tall	418841–3520	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat. obj. id	Kontextgrupp id
418851	Träkol	Tall	Kärnved	418841	3520
418851	Ved	Tall	Några av fragmenten med lätt bränd yta	418841	3520

Makrofossil:

Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
418728	
420727	Möjlig inblandning av recent material
420729	
420730	Möjlig inblandning av recent material
420731	Bakgrundsbrus/matlagning. Möjlig inblandning av recent material
420733	Bakgrundsbrus/matlagning. Möjlig inblandning av recent material

Osteologi: I ett stolphål (3522) påträffades fragment av hornkvick från nötkreatur, underkäke av svin samt sex ben från får eller get. Utöver ett mellanfotsben från får så förekom delar av kranium, revben och hälben. Slaktspår och märgspaltade ben visar att det rör sig om matrester.

Stolphus	Vikt (g)	Nötkreatur	Svin	Får	Får/get
3511	28,2	1	1	1	5

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3515	Stolphål	Inre takbärande	3511
3516	Stolphål	Inre takbärande	3511
3517	Stolphål	Inre takbärande	3511
3518	Stolphål	Inre takbärande	3511
3519	Stolphål	Inre takbärande	3511
3520	Stolphål	Inre takbärande	3511
3521	Stolphål	Inre takbärande	3511
3522	Stolphål	Inre takbärande	3511
3523	Stolphål	Inre takbärande	3511
3524	Stolphål	Inre takbärande	3511
417842	Nedgrävning		3522
417912	Nedgrävning		3523
418022	Nedgrävning		3524
418482	Nedgrävning		3521
418502	Lager fyllning		3521
418646	Nedgrävning		3515
418656	Lager fyllning		3515
418657	Lager fyllning		3515
418689	Lager fyllning		3523
418721	Lager fyllning		3523
418752	Lager fyllning		3515
418753	Lager fyllning		3524
418825	Nedgrävning		3520
418841	Träkonstruktion		3520
418850	Lager fyllning		3520
418878	Lager fyllning		3521
418882	Lager fyllning		3522
418886	Nedgrävning		3517
418898	Nedgrävning		3519
418919	Nedgrävning		3516
418988	Nedgrävning		3518
419356	Träkonstruktion		3517
419375	Lager fyllning		3517
419509	Lager fyllning		3516
419539	Lager fyllning		3518
419559	Lager fyllning		3519
1000285	Träkonstruktion		3521
1000286	Träkonstruktion		3523

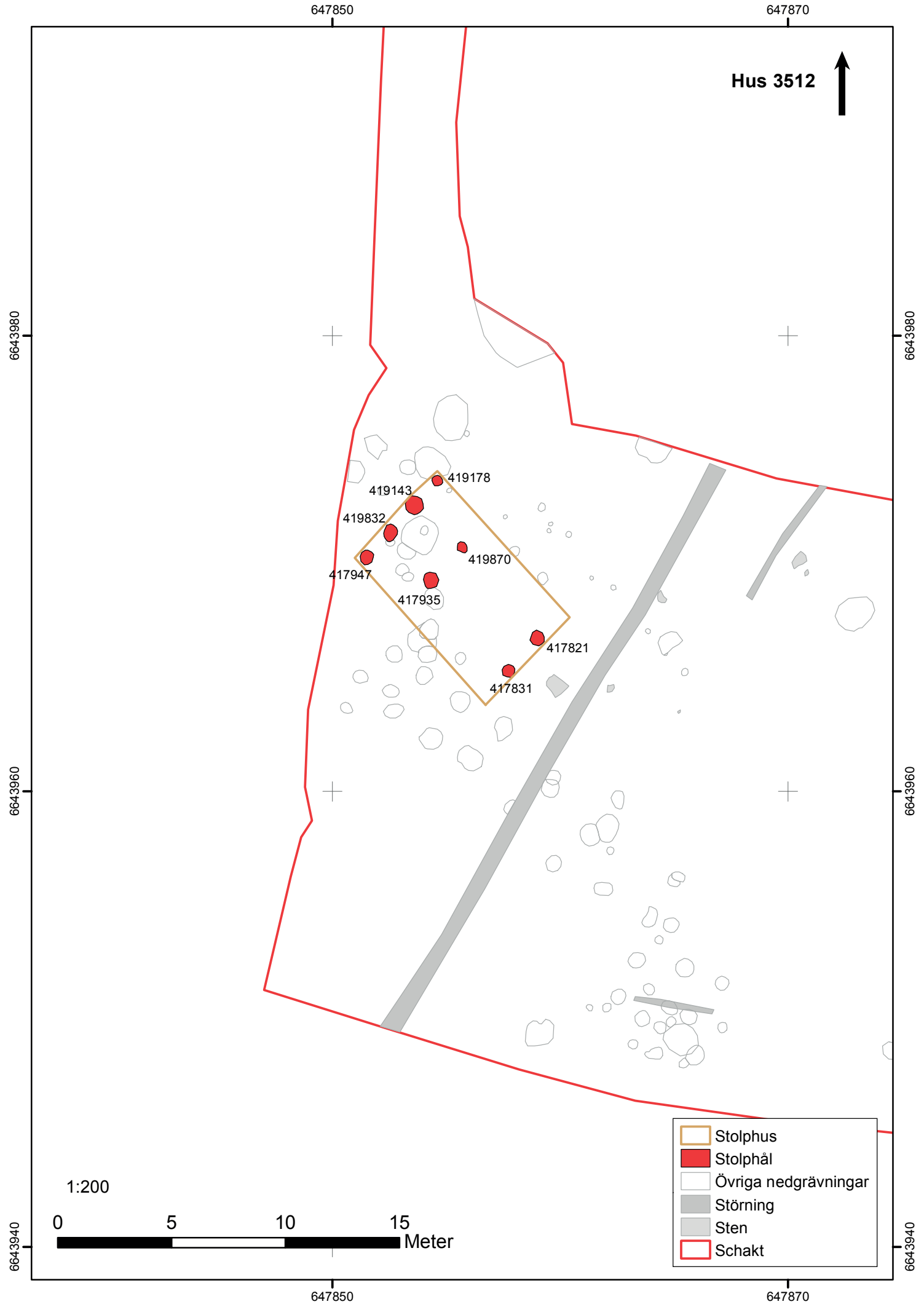
Hus 3512
647850
647870
6643980
6643960
6643940
419178
419143
419832
419870
417947
417935
417821
417831
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3512

Malin Lucas

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SO–NV
NIVÅ	21,8–21,9 m ö.h.
UNDERLAG	Lera, sand
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka gavlar och troligen raka väggar Längd: >8,5 meter Bredd: 5,5 meter Yta: (uppskattning) 45 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 1,7–2,0 meter Spannlängd: 2,7–5,2 meter
FUNKTION	Trolig ekonomibyggnad utifrån den ringa storleken

DATERING

Dateringsspann: 350–430 e.Kr.

Konstruktion: 250–430 AD, ^{14}C-datering av stolpe i stolphål 3530 (Ua-51068).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 350–430 e.Kr. med utgångspunkt i ^{14}C-analys av stolpe i huset, samt med hänsyn till att stolpen bör ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av tall. Ett stolphål (3527) överlagrades troligen av en motsvarighet i hus 3590 med datering till 380–540 e.Kr. Kan av rumsliga skäl inte ha varit samtidig med stolphus 3511 med datering till 300–400 e.Kr. och bör ha varit något yngre än detta.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 8 stolphål, varav sex har ingått i tre bockar i den takbärande konstruktionen. De två återstående stolphålen var hörnstolpar i den västra gaveln och låg i liv med den västra bocken. Stolphålen var 0,45–0,80 meter stora och 0,07–0,25 meter djupa. Ett innehöll rester av en obränd stolpe. Eftersom stolphålen i den östra bocken var mycket grunda kan möjligen hörnstolparna stått i liv med bocken även där.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-51068	1678±33	260 AD–420 AD	250 AD–430 AD	419446	Ved/Tall	419441–3530	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
419446	Ved	Tall	Maskstunget virke	419441	3530

Makrofossil: –

Osteologi: Ben påträffades i tre stolphål, men inga har det varit möjligt att identifiera.

Stolphus	Vikt (g)
3512	9,6

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**	**Kontextgrupp**
3525	Stolphål	Inre takbärande	3512
3526	Stolphål	Inre takbärande	3512
3527	Stolphål	Inre takbärande	3512
3528	Stolphål	Inre takbärande	3512
3529	Stolphål	Inre takbärande	3512
3530	Stolphål	Inre takbärande	3512
3531	Stolphål	Gavel	3512
3532	Stolphål	Gavel	3512
417821	Nedgrävning		3526
417831	Nedgrävning		3525
417935	Nedgrävning		3527
417947	Nedgrävning		3531
418778	Lager fyllning		3531
418785	Lager fyllning		3525
418786	Lager fyllning		3526
419143	Nedgrävning		3530
419178	Nedgrävning		3532
419415	Lager fyllning		3527
419416	Lager fyllning		3527
419441	Träkonstruktion		3530
419451	Lager fyllning		3530
419832	Nedgrävning		3529
419848	Lager fyllning		3529
419870	Nedgrävning		3528
419882	Lager fyllning		3528
419948	Lager fyllning		3532

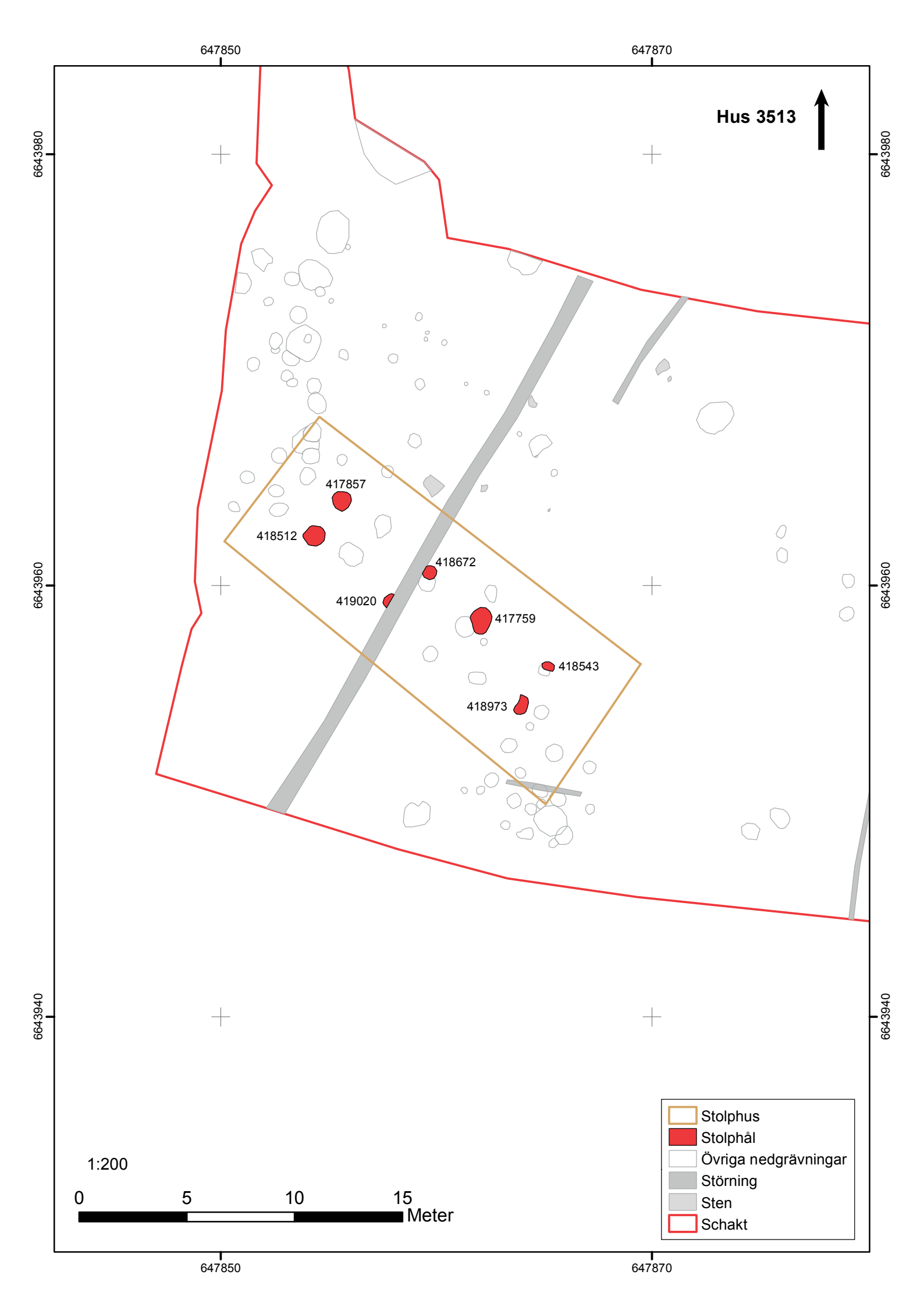
647850
647870
6643980
6643960
6643940
Hus 3513
417857
418512
418672
419020
417759
418543
418973
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3513

Malin Lucas

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SO–NV
NIVÅ	21,6 m ö.h.
UNDERLAG	Lera, sand
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, samt av dike.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >13 meter, (uppskattning) 18 meter Bredd: >2,5 meter, (uppskattning) 7 meter Yta: (uppskattning) 140 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 2,3 meter Spannlängd: 3,2–5,4 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad utifrån husets längd, där större spannlängd i den västra delen kan antyda bostadsdel

DATERING

Dateringsspann: 440–540 e.Kr.

Konstruktion: 340–540 AD, ^{14}C-datering av stolpe i stolphål 3538 (Ua-31703).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 440–540 e.Kr. med utgångspunkt i ^{14}C-analys av stolpe i huset, samt med hänsyn till att stolpen bör ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av tall. Ett stolphål (3551) överlagrade en motsvarighet i stolphus 3511 med datering 300–400 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet och kompletterades under registeringen. Det bestod av sju stolphål som ingick i fyra bockar i den inre takbärande konstruktionen. En bock saknade ett stolphål och kan ha förstörts genom odling då flera stolphål i den östra delen var grunda. Stolphålen var 0,50–1,10 meter stora och 0,03–0,17 meter djupa. I ett stolphål fanns rester av en delvis bränd och delvis rutten stolpe och i ytterligare två (3737, 3751) fanns rödbränd aska i stolpfärgningen. Huset har därför brunnit.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Vävtyngd av bränd lera (FN9) fanns i stolphål 3538.

ANALYSER

^{14}C:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31703	1631±32	380 AD–530 AD	340 AD–540 AD	419367	Ved/Tall	1000288–3538	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Stra.t obj. id	Kontextgrupp id
419367	Ved	Tall		1000288, 419347	3538
419377	Träkol	Tall	Kärnved	419370	3537

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**	**Kontextgrupp**
3533	Stolphål	Inre takbärande	3513
3534	Stolphål	Inre takbärande	3513
3535	Stolphål	Inre takbärande	3513
3536	Stolphål	Inre takbärande	3513
3537	Stolphål	Inre takbärande	3513
3538	Stolphål	Inre takbärande	3513
3551	Stolphål	Inre takbärande	3513
417759	Nedgrävning		3551
417857	Nedgrävning		3538
418512	Nedgrävning		3537
418543	Nedgrävning		3534
418672	Nedgrävning		3536
418684	Lager fyllning		3536
418820	Lager fyllning		3534
418868	Lager fyllning		3551
418872	Lager fyllning		3551
418973	Nedgrävning		3533
419020	Nedgrävning		3535
419346	Lager fyllning		3538
419347	Lager fyllning		3538
419369	Lager fyllning		3537
419370	Lager fyllning		3537
419394	Lager fyllning		3535
1000287	Lager fyllning		3533
1000288	Träkonstruktion		3538

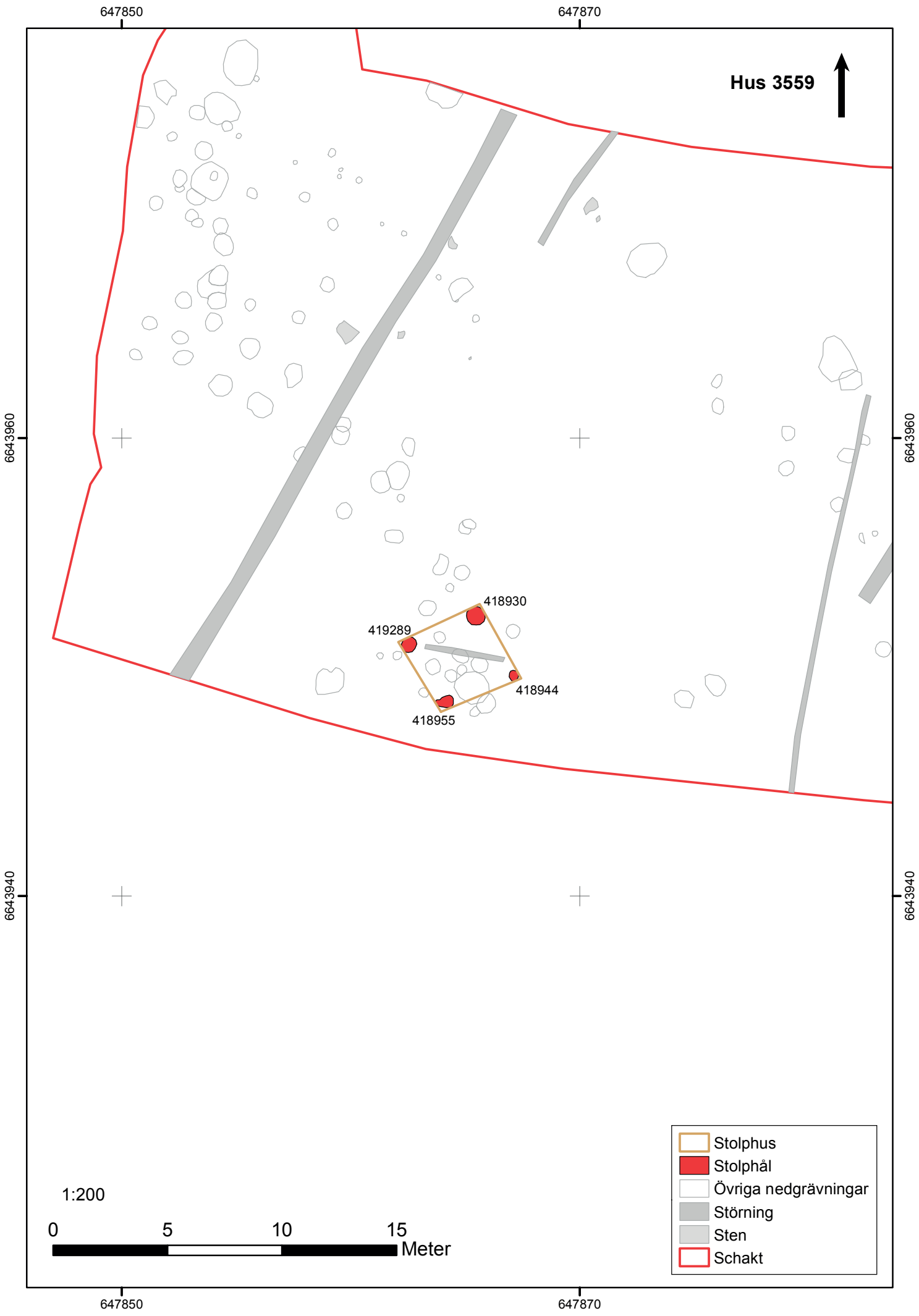
647850
647870
Hus 3559
6643960
6643940
418930
419289
418944
418955
1:200
0
5
10
15
Meter
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt

Stolphus 3559

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolpshus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SSO-NNV
NIVÅ	21,3 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka och något skeva väggar och gavlar Längd: 3,7 meter Bredd: 3,6 meter Yta: 15 m^2
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den generella tolkningen av hustypen.

DATERING

Dateringsspann: 250 – 350 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 250 – 350 e Kr utifrån att den kan vara samtidig med aktivitetsytan 5258 med datering 400 – 650 e Kr. Av rumsliga skäl kan den inte vara samtidig med stolphus 3511 med datering 300 – 400 e Kr och stolphus 3513 med datering 440 – 540 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under registeringen av fältarbetet. Det bestod av 4 stolphål som var 0,45–0,80 meter stora och 0,06–0,18 meter djupa. Stolphålen har ingått i bärande väggar.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER –

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi:–

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3560	Stolphål	Vägg takbärande	3559
3561	Stolphål	Vägg takbärande	3559
3562	Stolphål	Vägg takbärande	3559
3563	Stolphål	Vägg takbärande	3559
418930	Nedgrävning		3560
418944	Nedgrävning		3561
418955	Nedgrävning		3562
419289	Nedgrävning		3563
419384	Lager fyllning		3563
419462	Lager fyllning		3562
419506	Lager fyllning		3561
419527	Lager fyllning		3560

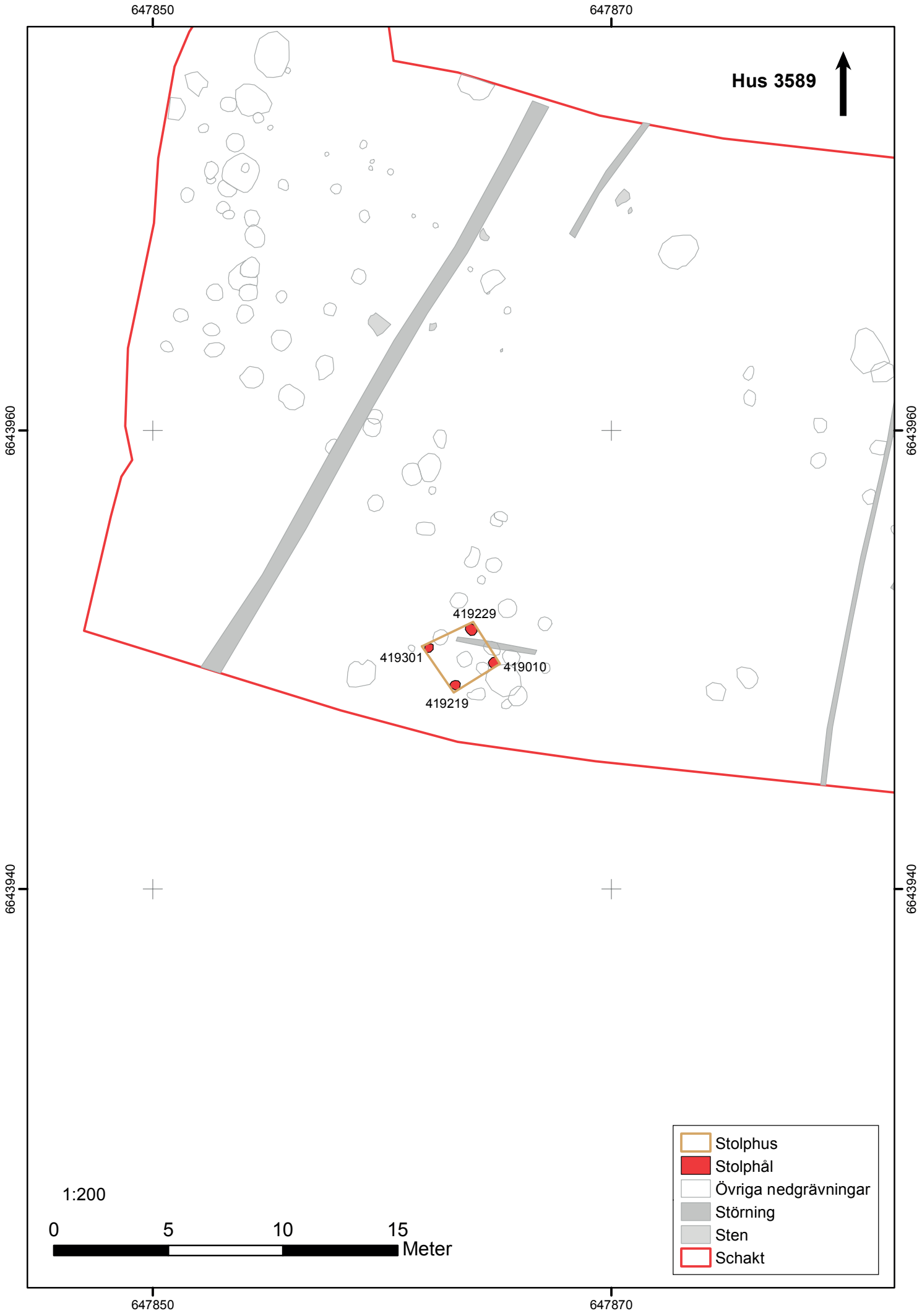
647850
647870
Hus 3589
6643960
6643940
419229
419301
419010
419219
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3589

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolpshus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SSO-NNV
NIVÅ	21,3 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka, något skeva väggar och gavlar Längd: 2,4 meter Bredd: 2,2–2,4 meter Yta: 6 m^2
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den generella tolkningen av hustypen.

DATERING

Dateringsspann: 350 – 430 e Kr

Konstruktion: 250 – 430 AD, ^{14}C-datering av träkol i stolphål 3571 (Ua-31933).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 350 – 430 e Kr med utgångspunkt i ^{14}C-analys av träkol i stolphål, samt med hänsyn till en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av kärnved av tall. Kan av rumsliga skäl vara samtidig med stolphus 3512 med datering 350 – 430 e Kr. Av rumsliga skäl kan huset inte vara samtidigt med stolphus 3511 med datering 300 – 400 e Kr eller stolphus 3513 med datering 440 – 540 e Kr. Ett stolphål (3571) överlagrades av avfallsgropen 3613 i aktivitetsytan 5258 med datering 400 – 650 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under registreringen. Det bestod av 4 stolphål som var 0,40–0,45 meter stora och 0,05–0,11 meter djupa. Stolphålen har ingått i bärande väggar.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

En krampa av järn (FN67) framkom i stolphål 3582.

ANALYSER

^{14}C:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/fyndnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31933	1684±34	260AD-410AD	250AD-430AD	419420	Träkol/Tall	419419–3571	Fyllning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
419420	Träkol	Tall	Kärnved	419419	3571

Makrofossil: –

Osteologi:–

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**	**Kontextgrupp**
3571	Stolphål	Vägg takbärande	3589
3582	Stolphål	Vägg takbärande	3589
3583	Stolphål	Vägg takbärande	3589
3586	Stolphål	Vägg takbärande	3589
419010	Nedgrävning	Tolkning	3571
419219	Nedgrävning	Vägg takbärande	3582
419229	Nedgrävning	Vägg takbärande	3583
419301	Nedgrävning	Vägg takbärande	3586
419380	Lager fyllning	Vägg takbärande	3583
419419	Lager fyllning	Tolkning	3571
419449	Lager fyllning	Vägg takbärande	3582
419456	Lager fyllning	Vägg takbärande	3586

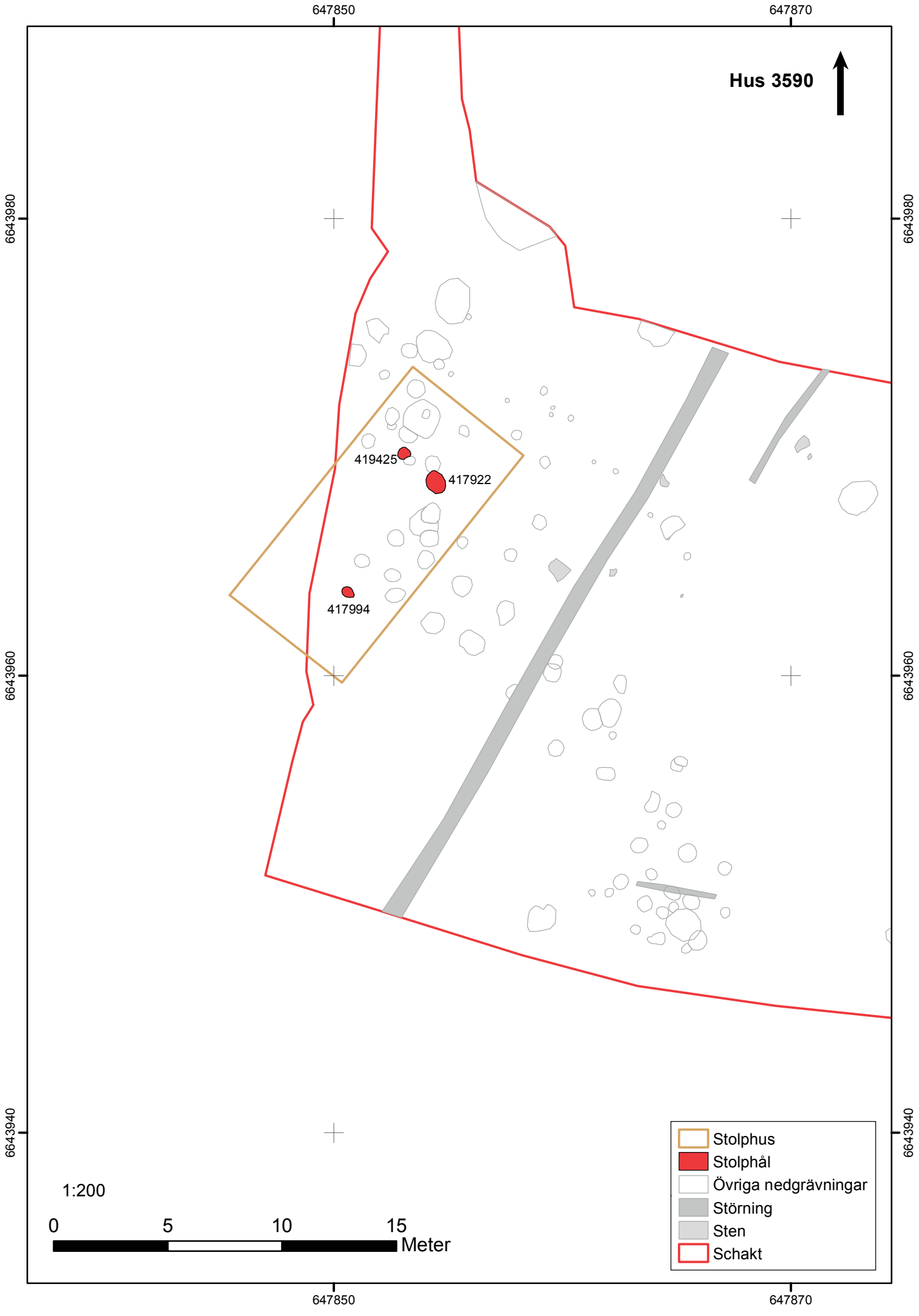
647850
647870
Hus 3590
6643980
6643960
6643940
419425
417922
417994
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3590

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SSV–NNO
NIVÅ	21,9 m ö.h.
UNDERLAG	Lera, sand
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >6,5 meter, (uppskattning) 12 meter Bredd: >2,5 meter, (uppskattning) 7 meter Yta: (uppskattning) >85 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 2,1 meter Spannlängd: 6,2 meter
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den troliga ringa storleken

DATERING

Dateringsspann: 380–500 e.Kr.

Konstruktion: 260–540 AD, ^{14}C-datering av ved i stolphål 3556 (Ua-51067).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 380–500 e.Kr. med utgångspunkt i ^{14}C-analys av ved i stolphål i huset, samt med hänsyn till att stolpen bör ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av tall och slutligen att huset av rumsliga skäl inte kan vara samtidigt med stolphus 3513 med datering 440–540 e Kr. Ett stolphål (3555) överlagrade en motsvarighet i hus 3512 med datering 350–430 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under registreringen vid fältarbetet. Det bestod av 3 stolphål som har ingått i två bockar i den inre takbärande konstruktionen. I den södra bocken saknades ett stolphål, förmodligen kan det ha varit belägen strax utanför den undersökta ytan. Stolphålen var 0,60–0,90 meter stora och 0,20–0,25 meter djupa. Två innehöll rödbränd aska i stolpfärgningen, varför huset sannolikt har brunnit. Stolphuset kan ha fortsatt söderut utanför den undersökta ytan.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-51067	1649±30	345 AD–430 AD	260 AD–540 AD	418624	Ved/Tall	1000290–3556	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
418624	Ved	Tall	Stam	1000290, 418623	3556

Makrofossil: –

Osteologi: Ifrån ett stolphål tillvaratogs ett lårbensfragment från får eller get.

Stolphus	Vikt (g)	Får/get
3590	6,6	1

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**	**Kontextgrupp**
3555	Stolphål	Inre takbärande	3590
3556	Stolphål	Inre takbärande	3590
3588	Stolphål	Inre takbärande	3590
417922	Nedgrävning		3555
417994	Nedgrävning		3556
418622	Lager fyllning		3556
418623	Lager fyllning		3556
419404	Lager fyllning		3555
419414	Lager fyllning		3555
419425	Nedgrävning		3588
419573	Lager fyllning		3588
1000289	Träkonstruktion		3555
1000290	Träkonstruktion		3556

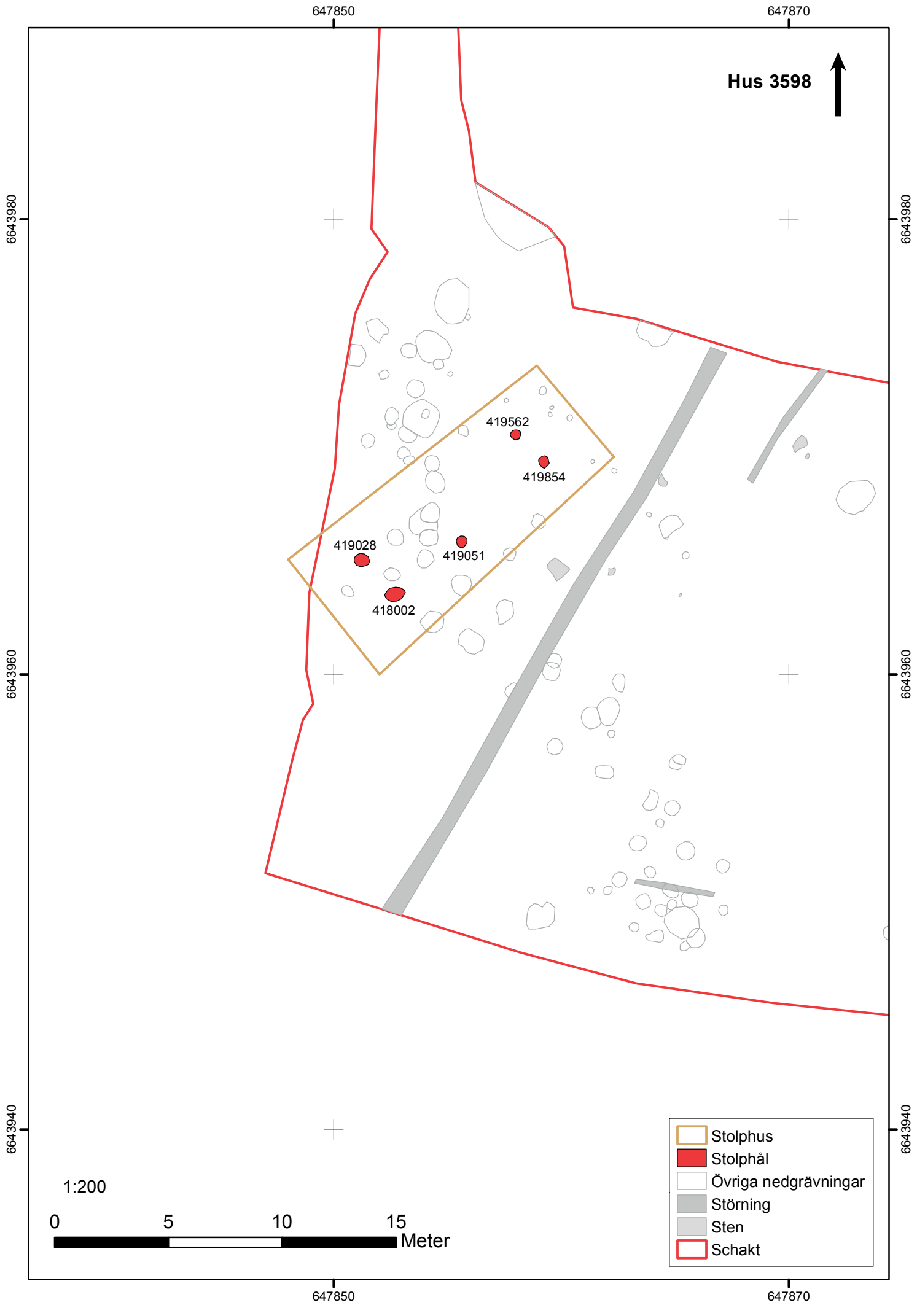
647850
647870
Hus 3598
6643980
6643960
6643940
419562
419854
419028
419051
418002
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3598

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SV-NO
NIVÅ	21,7–21,9 m ö h
UNDERLAG	Lera, sand
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar
	Längd: >9,5 meter, (uppskattning) 15 meter
	Bredd: >2,5 meter, (uppskattning) 6 meter
	Yta: (uppskattning) >85 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Trapetsoid
	Bockbredd: 1,8–2,1 meter
	Spannlängd: 3,6–5,0 meter
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den troliga ringa storleken

DATERING

Dateringsspann: 200 – 350 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 200 – 350 e Kr då ett stolphål troligen har förstörts av en motsvarighet i stolphus 3511 som har datering 300 – 400 e Kr. Huset kan dessutom inte vara samtidigt med stolphus 5268 som låg på samma plats. Eftersom det sistnämnda i likhet med 3511 hade kraftiga stolphål bedöms de ha följt varandra, varför hus 3598 bedöms vara äldre.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under registreringen vid fältarbetet. Det bestod av 5 stolphål som har ingått i tre bockar i den takbärande konstruktionen. I den mellersta bocken saknas ett stolphål, vilket kan ha förstörts av stolphålet 3523 i hus 3511. Stolphålen var 0,40–0,80 meter stora och 0,04–0,18 meter djupa. Stolphuset har möjligen fortsatt söderut utanför den undersökta ytan.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER –

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: Ett fragment av en ländkota från nötkreatur samt en kindtand från får/get förekom i två stolphål.

Stolphus	Vikt (g)	Nötkreatur	Får/get
3598	10,8	1	1

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**	**Kontextgrupp**
3558	Stolphål	Inre takbärande	3598
3572	Stolphål	Inre takbärande	3598
3573	Stolphål	Inre takbärande	3598
3592	Stolphål	Inre takbärande	3598
3593	Stolphål	Inre takbärande	3598
418002	Nedgrävning		3558
418588	Lager fyllning		3558
419028	Nedgrävning		3572
419051	Nedgrävning		3573
419381	Lager fyllning		3572
419397	Lager fyllning		3573
419562	Nedgrävning		3592
419571	Lager fyllning		3592
419854	Nedgrävning		3593
419869	Lager fyllning		3593

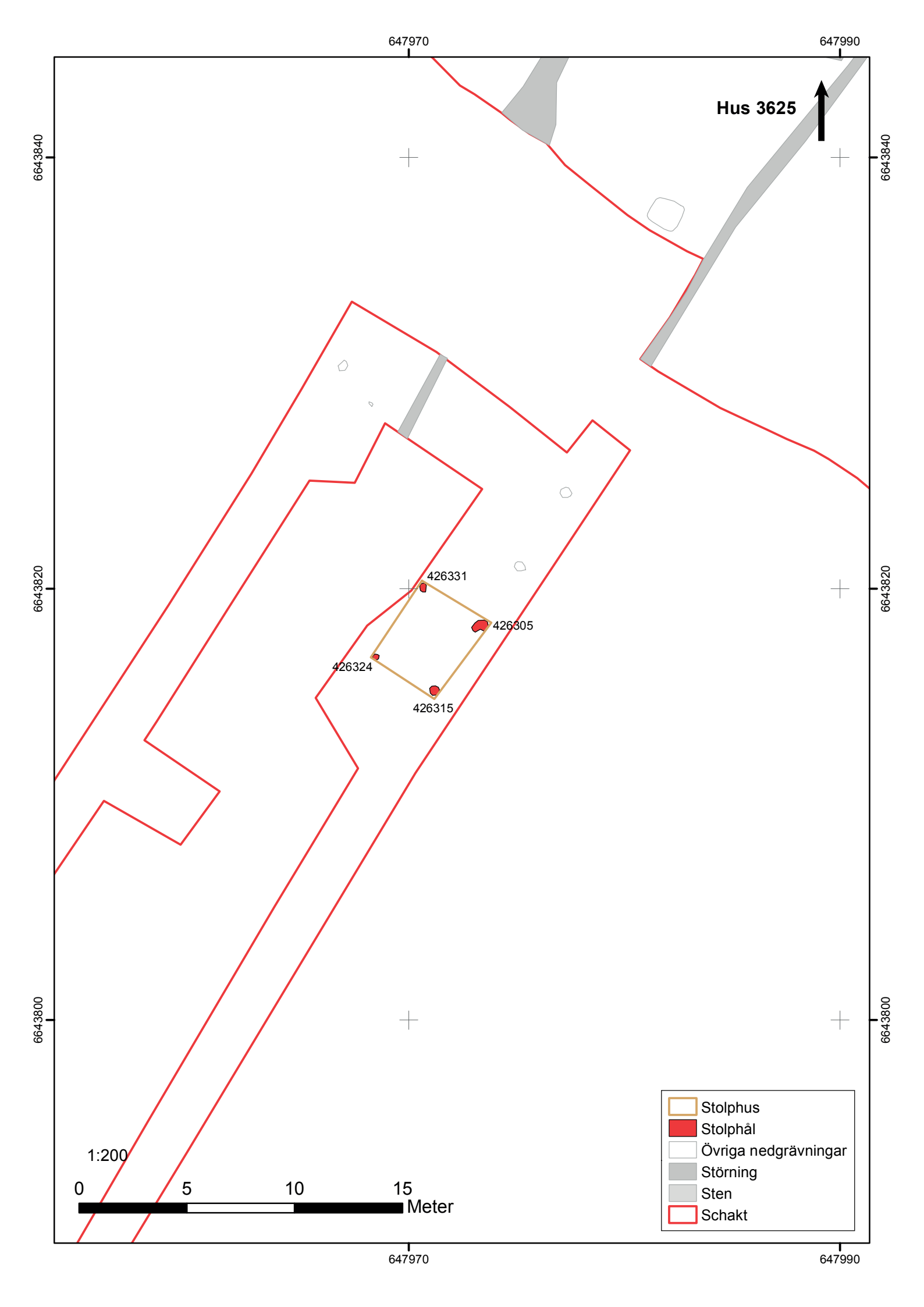
647970
647990
6643840
6643820
6643800
Hus 3625
426331
426305
426324
426315
1:200
0
5
10
15
Meter
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt

Stolphus 3625

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolpshus
BELÄGENHET	Solhem
ORIENTERING	SV-NO
NIVÅ	19,9 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och gavlar Längd: 4,3 meter Bredd: 3,6 meter Yta: 15 m^2
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den generella tolkningen av hustypen

DATERING

Dateringsspann: 100 – 300 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 100 – 300 e Kr p g a närhet till stolphus 3132 med datering 130 – 330 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 4 stolphål som var 0,30–0,55 meter stora och 0,19–0,34 meter djupa, samtliga stenskodda. Stolphålen har ingått i bärande väggar.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3626	Stolphål	Vägg takbärande	3625
3627	Stolphål	Vägg takbärande	3625
3628	Stolphål	Vägg takbärande	3625
3629	Stolphål	Vägg takbärande	3625
426305	Nedgrävning		3627
426315	Nedgrävning		3628
426324	Nedgrävning		3629
426331	Nedgrävning		3626
427705	Lager fyllning		3629
427706	Lager fyllning		3628
427711	Lager fyllning		3627
427718	Lager fyllning		3626

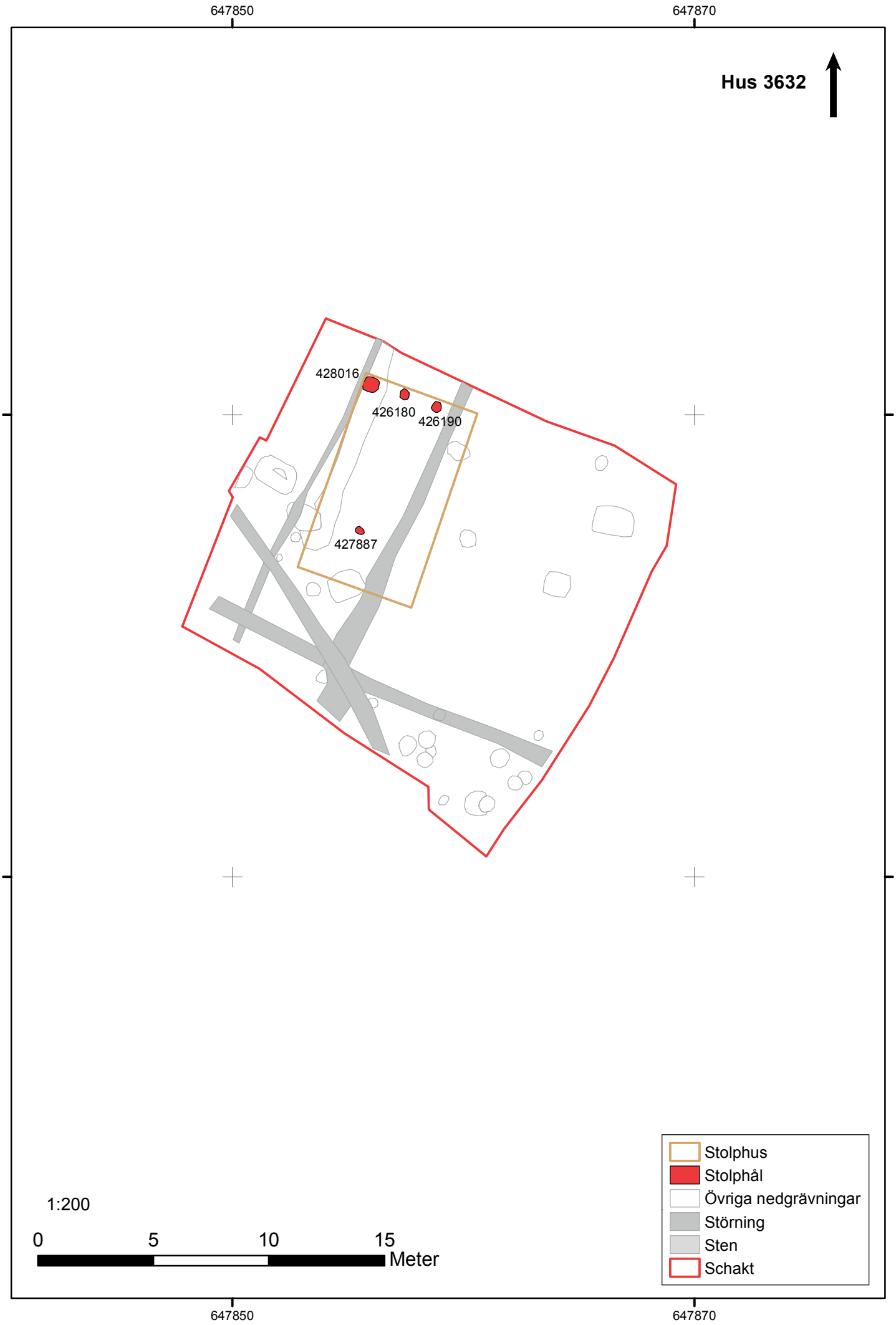
Hus 3632
647850
647870
6643600
6643580
428016
426180
426190
427887
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3632

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Fridhem
ORIENTERING	SSV-NNO
NIVÅ	19,3 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager. Skadat av dike och kabelschakt.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >6,5 meter, (uppskattning) 9 meter Bredd: >3,5 meter, (uppskattning) 5 meter Yta: (uppskattning) >45 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 1,5 meter Spannlängd: 6,2 meter
FUNKTION	Obestämbar p g a oklarheten om huset har fortsatt utanför den undersökta ytan.

DATERING

Dateringsspann: 350 – 450 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 350 – 450 e Kr då huset av närhetsskäl inte kunnat vara samtidig med härdar i aktivitetsytan 5248 med dateringar 60 – 430 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 4 stolphål varav tre stolphålen har ingått i två bockar i en inre takbärande konstruktion. I den södra bocken saknades ett stolphål, vilket kan ha förstörts av ett sentida dike. Det fjärde stolphålet var kraftigare än de andra och kan eventuellt vara spår efter en hörnstolpe i en gavel. Det skulle då innebära att ena bocken låg i liv med gaveln. Stolphålen var 0,35–0,70 meter stora och 0,27–0,47 meter djupa.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Alla stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING

Husets avgränsningar är oklara p g a närhet till schaktkant i norr.

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3883	Stolphål	Inre takbärande	3632
3884	Stolphål	Inre takbärande	3632
3885	Stolphål	Gavel	3632
3886	Stolphål	Inre takbärande	3632
426180	Nedgrävning		3884
426190	Nedgrävning		3883
427881	Lager fyllning		3883
427886	Lager fyllning		3884
427887	Nedgrävning		3886
427908	Lager fyllning		3885
427920	Lager fyllning		3886
428016	Nedgrävning		3885
428027	Lager fyllning		3885

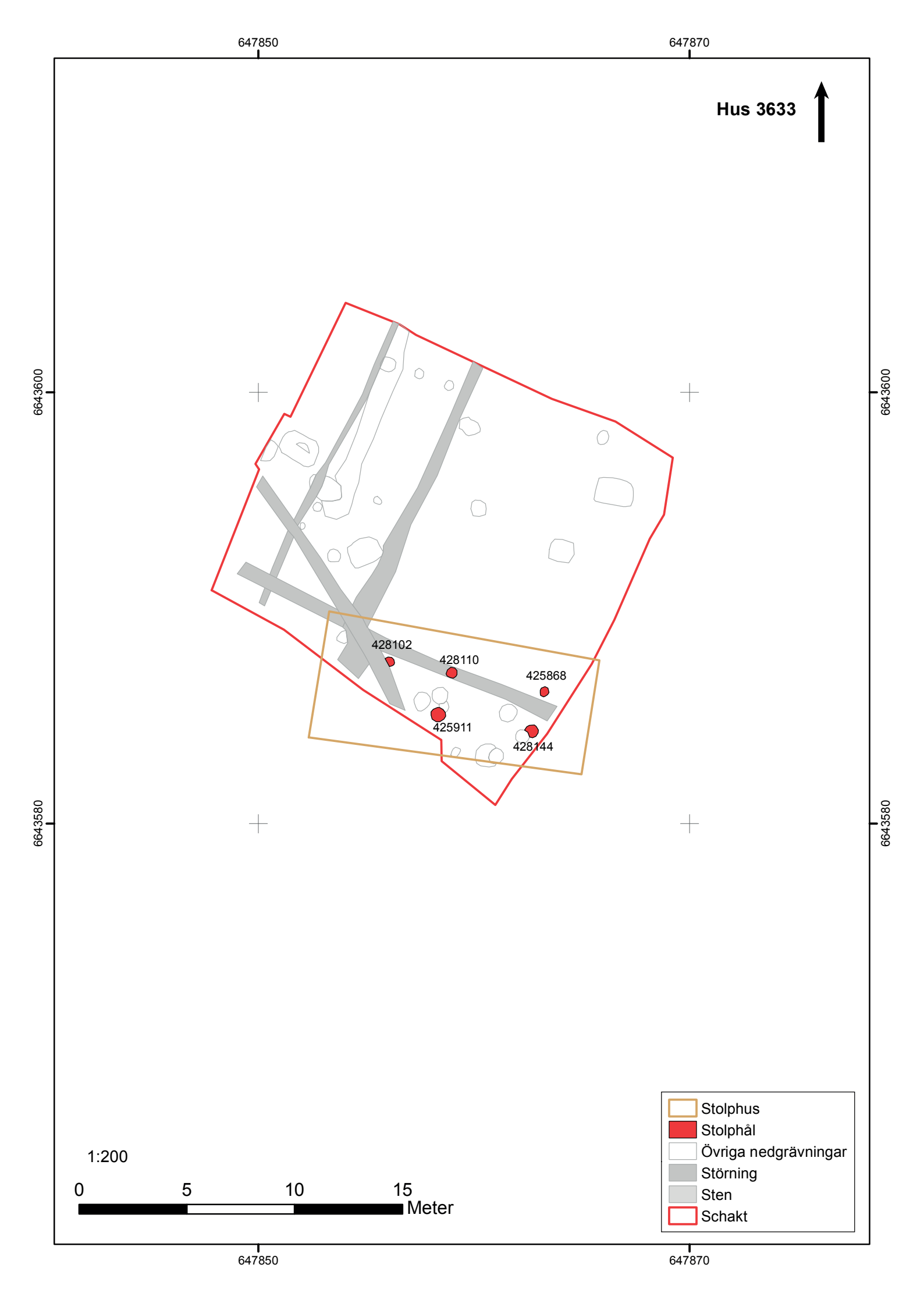
647850
647870
Hus 3633
6643600
6643580
428102
428110
425868
425911
428144
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3633

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Fridhem
ORIENTERING	OSO-VNV
NIVÅ	19,3 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager. Skadade av kabelschakt och dike.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >7,5 meter, minst 13 meter Bredd: >2 meter, (uppskattning) 6 meter Yta: >80 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 2,0 meter Spannlängd: 2,9–4,3 meter
FUNKTION	Obestämbar p g a oklarheten om huset har fortsatt utanför den undersökta ytan och därmed husets längd.

DATERING

Dateringsspann: 60 – 250 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 60 – 250 e Kr p g a datering från en härd i anslutande aktivitetsytan 5248. Kan av rumsliga skäl inte vara samtidig med härden 3880 med datering 250 – 410 e Kr i samma aktivitetsyta.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under registreringen vid fältarbetet. Det bestod av 5 stolphål som har ingått i tre bockar i en inre takbärande konstruktion. En bock var inte komplett, men det saknade stolphålet kan ha legat strax utanför undersökningsytan. Stolphålen var 0,40–0,65 meter stora och 0,11–0,33 meter djupa.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen

FYND

Inget fyndmaterial påträffades

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING

Stolphuset kan ha fortsatt utanför undersökningsytan i både öster och väster. Sammanföll rumsligt med stolphus 3634. Stolphålet 3871 var stratigrafiskt äldre än stolphål 3874. Stolphålet 3872 var stratigrafiskt yngre än stolphålet 3879. Inget av dessa ingick i stolphus 3634, varför det möjligen kan ha funnits fler än dessa två stolphus på denna plats.

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3870	Stolphål	Inre takbärande	3633
3871	Stolphål	Inre takbärande	3633
3872	Stolphål	Inre takbärande	3633
3873	Stolphål	Inre takbärande	3633
3881	Stolphål	Inre takbärande	3633
425868	Nedgrävning		3870
425911	Nedgrävning		3872
427930	Lager fyllning		3870
428102	Nedgrävning		3873
428110	Nedgrävning		3881
428134	Lager fyllning		3872
428135	Lager fyllning		3872
428144	Nedgrävning		3871
428158	Lager fyllning		3871
428196	Lager fyllning		3881
428197	Lager fyllning		3873

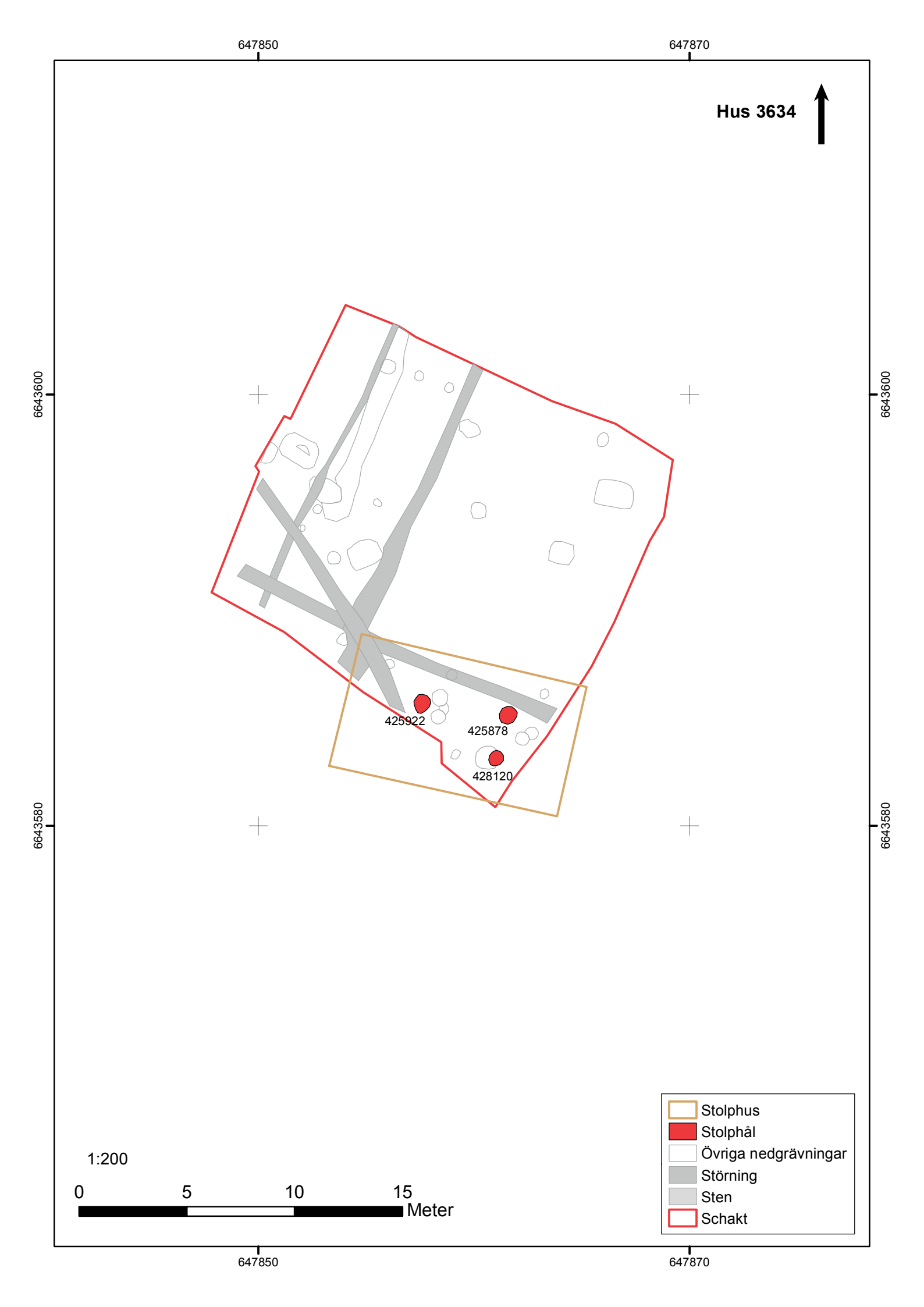
647850
647870
Hus 3634
6643600
6643580
425922
425878
428120
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3634

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Fridhem
ORIENTERING	OSO–VNV
NIVÅ	19,3 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager. Skadat av dike och kabelschakt.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >4,5 meter, (uppskattning) mer än 10 meter Bredd: >2 meter, (uppskattning) 6 meter Yta: >80 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 2,0 meter Spannlängd: 4,0 meter
FUNKTION	Bostad att döma av kraftiga stolphål. Husets belägenhet i hörn av liten undersökningsyta gör att husets längs inte kunde fastställas och därmed inte heller om det varit flerfunktionellt.

DATERING

Dateringsspann: 350–450 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 350 – 450 e Kr eftersom stolphål 3876 i huset överlagrade härden 3880 i aktivitetsytan 5248 med en datering till 250 – 410 e Kr. En ^{14}C-analys av träkol från stolphålet 3877 gav en datering till 130 – 340 e Kr. Eftersom denna datering sammanfaller med dateringar från härdarna 3880, 3896, 3899 i aktivitetsytan bör den avspegla material spridd från härdarna.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades vid registreringen vid fältarbetet. Det bestod av 3 stolphål som har ingått i två bockar i en inre takbärande konstruktion. En bock var inte komplett, men ett stolphål kan ha legat strax utanför schaktkanten. Stolphålen var 0,75–0,80 meter stora och 0,35–0,48 meter djupa.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-52460	1784±31	170 AD–330 AD	130 AD–340 AD	428079	Träkol/Tall	428078–3877	Stolpfärgning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
428079	Träkol	Tall		428078	3877

Makrofossil: –

Osteologi: Ett revben från får/get med gnagmärke respektive ett skenbensfragment och ett bränt tåben från svin förekom i två stolphål från huset.

Stolphus	Vikt (g)	Svin	Får/get
3634	11,9	2	1

ANMÄRKNING

Sammanföll rumsligt med hus 3633. Huset kan ha fortsatt utanför undersökningsytan i både öster och väster.

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**	**Kontextgrupp**
3875	Stolphål	Inre takbärande	3634
3876	Stolphål	Inre takbärande	3634
3877	Stolphål	Inre takbärande	3634
425878	Nedgrävning		3875
425922	Nedgrävning		3877
427967	Lager fyllning		3875
428076	Lager fyllning		3877
428078	Lager fyllning		3877
428120	Nedgrävning		3876
428140	Lager fyllning		3876
1000148	Lager fyllning		3875

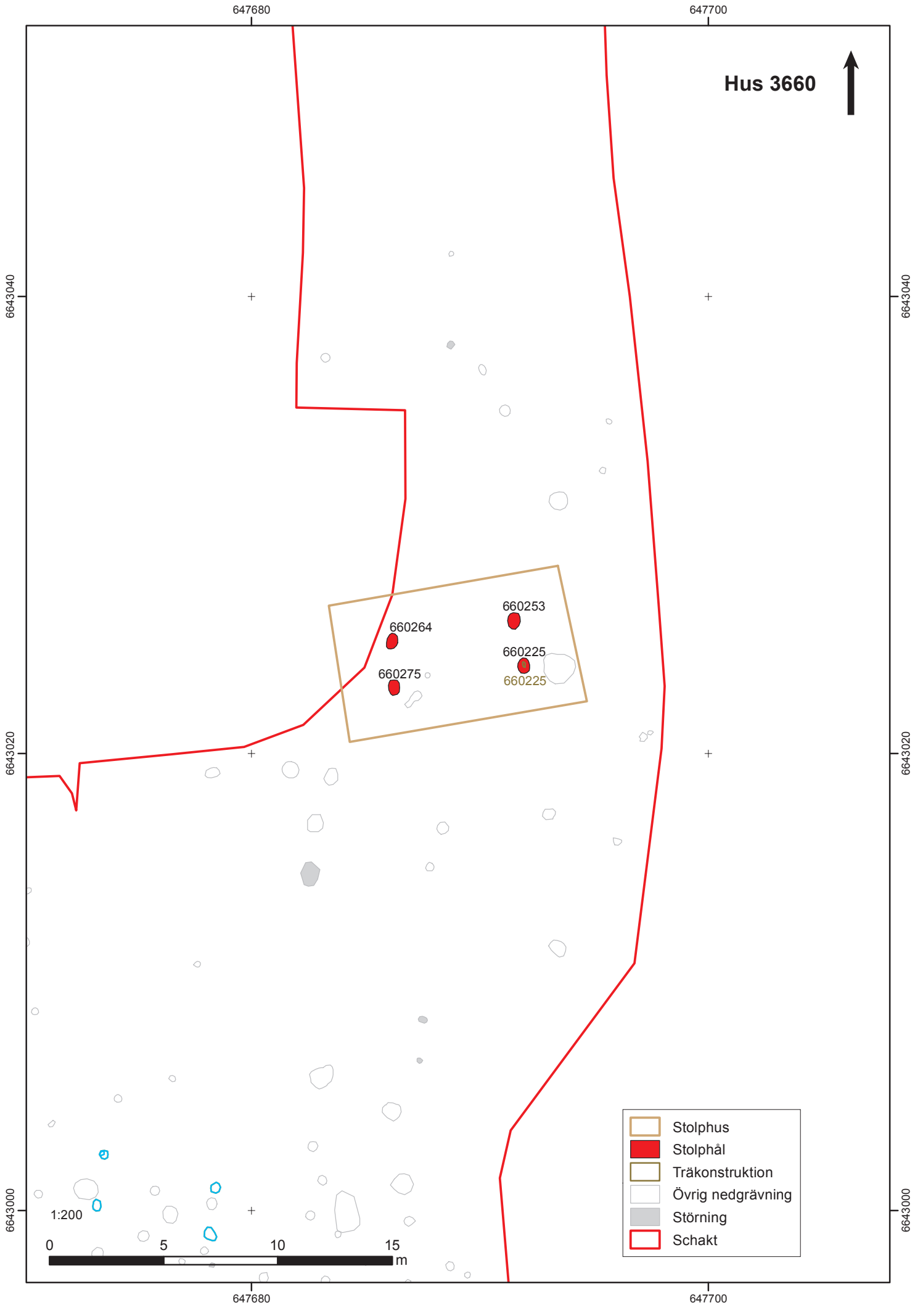
Hus 3660
647680
647700
6643040
6643020
6643000
660253
660264
660225
660275
660225
Stolphus
Stolphål
Träkonstruktion
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m

Stolphus 3660

Malin Lucas

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	VSV–ÖNÖ
NIVÅ	25,7–25,9 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >5 meter, (uppskattning) 10 meter Bredd: >2,5 meter, (uppskattning) 6 meter Yta: >70 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 2,05 meter Spannlängd: 4,5 meter
FUNKTION	Ekonomibyggnad p.g.a. trolig ringa längd

DATERING

Dateringsspann: 400–600 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 400–600 e.Kr. utifrån viss rumslig anslutning till stolphus 3664 med datering 430–600 e.Kr. Från en stolpe i stolphål 3741 finns en ^{14}C-datering till 2000–800 f.Kr., men då dateringen har väldigt stor standardavvikelse (231 år), bedöms den inte vara relevant för dateringen av stolphuset. Därtill tyder husets bockbredd på att dateringen tidigast bör ligga omkring år 0. Kan av rumsliga skäl inte ha varit samtidigt med stolphus 3661 med datering till 220–330 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Stolphuset identifierades under fältarbetet. Det bestod av fyra stolphål som har ingått i två bockar i en inre takbärande konstruktion. Stolphålen hade relativt enhetlig form, 0,60–0,74 meter stora och 0,18–0,28 meter djupa. Samtliga stolphål var stenfyllda och två hade bevarade stolprester. Stolphuset kan ha fortsatt västerut utanför undersökningsområdet.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31456	3121±231	1650 BC-1050 BC	2000 BC-800 BC	661688	Ved/Tall	661682–3741	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
661688	Ved	Tall	Sönderfaller i tunna spån utefter årsringarna	661682	3741
661688	Ved	Tall	Sönderfaller i tunna spån utefter årsringarna	661682	3741

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**
3741	Stolphål	Inre takbärande
3742	Stolphål	Inre takbärande
3743	Stolphål	Inre takbärande
3744	Stolphål	Inre takbärande

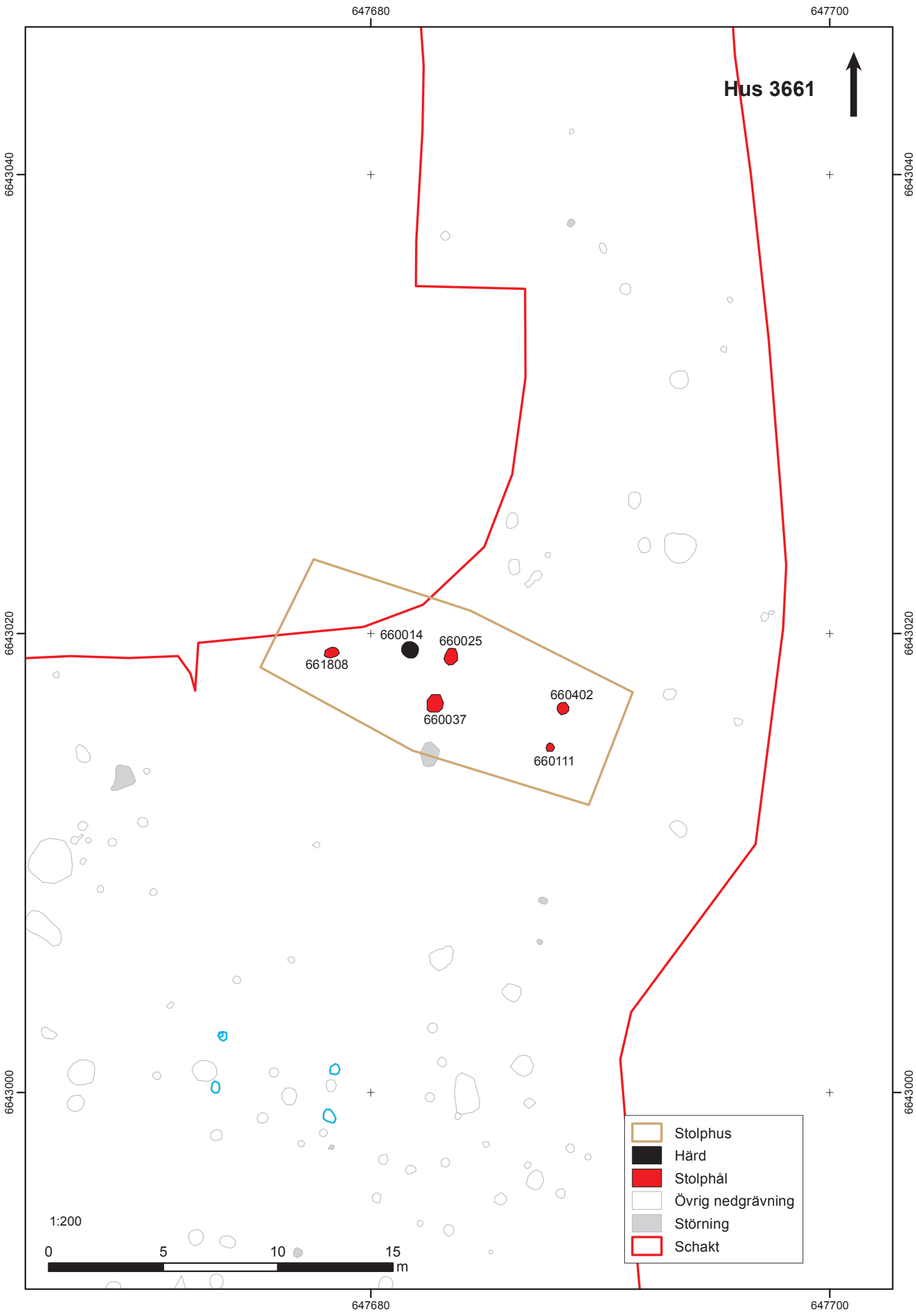
Hus 3661
647680
647700
6643040
6643020
6643000
660014
660025
661808
660037
660402
660111
Stolphus
Härd
Stolphål
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m

Stolphus 3661

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	OSO–VNV
NIVÅ	26,0–26,2 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen konvexa väggar och raka gavlar Längd: >11 meter, (uppskattning) 16 meter Bredd: >2,5 meter, (uppskattning) 7 meter Yta: (uppskattning) >105 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 1,8–2,3 meter Spannlängd: 5,0–5,4 meter
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den troliga ringa längden.

DATERING

Dateringsspann: 220–330 e.Kr.

Konstruktion: 120–330 AD, ^{14}C-datering av träkol i stolphål 3682 (Ua-52462).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 220–330 e.Kr. utifrån ^{14}C-analys av träkol i stolphål, samt med hänsyn till att träkolet skulle kunnat ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av tall.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av fem stolphål som har ingått i tre bockar i en inre takbärande konstruktion. En bock var inte komplett och det saknade stolphålet bör ha legat utanför undersökningsytan. Den mittersta bocken var aningen bredare än den östra. Detta kan tala för att den inre konstruktionen haft en konvex form, vilket också kan ha gällt väggarna. Stolphålen hade något varierande form, var 0,37–0,78 meter stora och 0,18–0,28 meter djupa. Två stolphål hade stenskoning. I den västra delen av stolphuset fanns en härd. Huset kan ha fortsatt västerut utanför undersökningsområdet, inom den yta som schaktades ut i samband med bygget i slutet av 1980-talet av skolans sporthall (Gamlis-hallen).

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen och härden tillhörde brukningen.

FYND

Kärl av keramik (FC978, 977) fanns i stolphålen 3683 respektive 3681.

ANALYSER

^{14}C:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-52462	1800±31	130 AD-260 AD	120 AD-330 AD	661799	Träkol/Tall	660036–3682	Fyllning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
661799	Träkol	Tall	I huvudsak söndersmulat barrträd utan säker identitet	660036	3682

Makrofossil: –
Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**
3680	Stolphål	Inre takbärande
3681	Stolphål	Inre takbärande
3682	Stolphål	Inre takbärande
3683	Stolphål	Inre takbärande
3684	Stolphål	Inre takbärande
3784	Härd	Belysning/värme

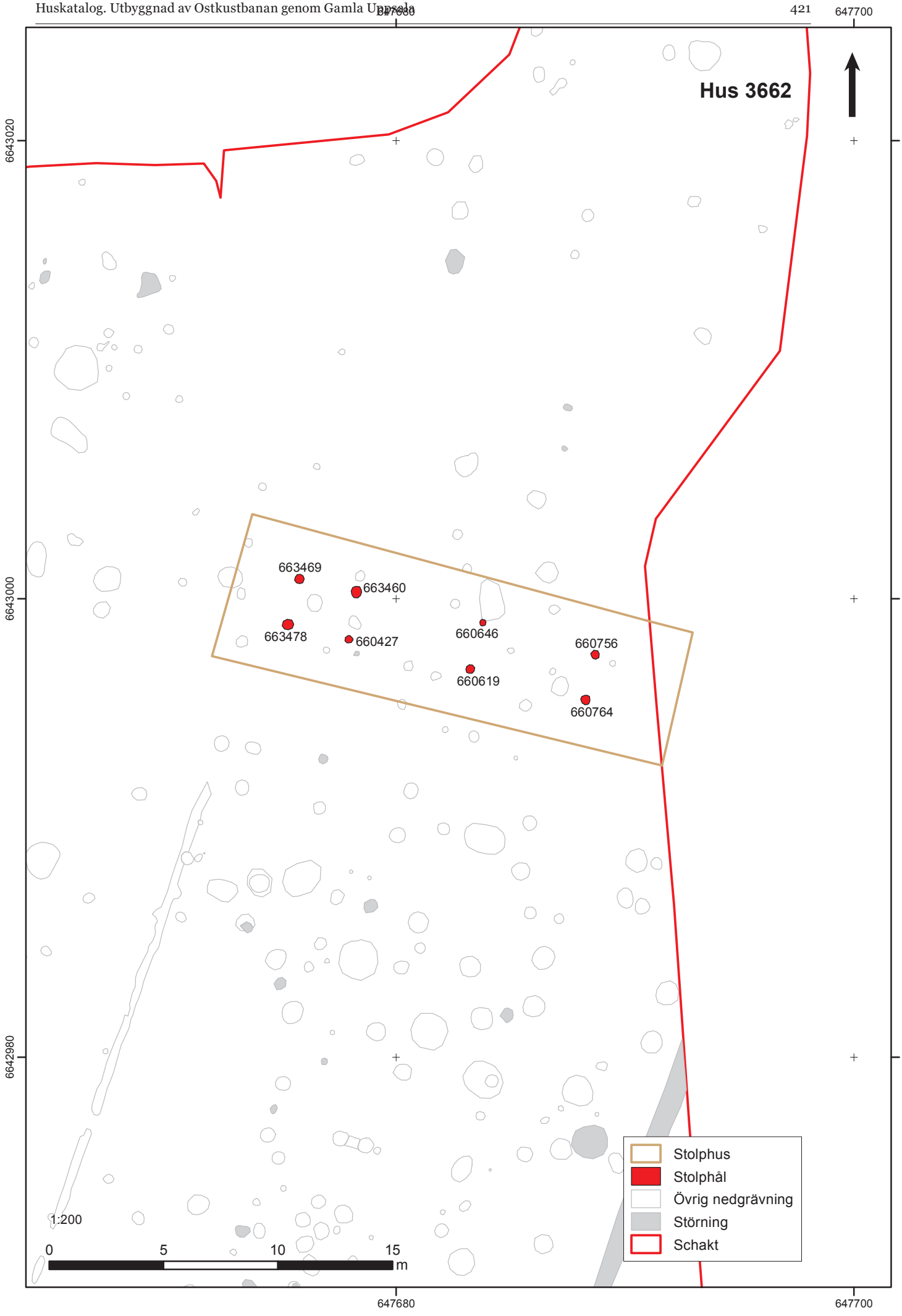
Hus 3662
647680
647700
6643020
6643000
6642980
663469
663460
663478
660427
660646
660756
660619
660764
Stolphus
Stolphål
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m

Stolphus 3662

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	OSO–VNV
NIVÅ	26,0–26,3 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >14 meter, (uppskattning) 20 meter Bredd: >2,5 meter, (uppskattning) 6 meter Yta: (uppskattning) >120 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 2,0–2,1 meter Spannlängd: 2,7–5,2 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad med bostadsdel i öster att döma av större spannlängd i denna del.

DATERING

Dateringsspann: 150–240 e.Kr.

Konstruktion: 80–240 AD, ^{14}C-datering av stolpe i stolphål 3694 (Ua-51826).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 150–240 e.Kr. att döma av ^{14}C-analys av stolpe, samt med hänsyn till att stolpen bör ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av tall. Låg för nära stolphus 3664 med datering 430–600 e.Kr. för att kunna vara samtidig med detta.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen och härden.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av åtta stolphål som har ingått i fyra bockar i den inre takbärande konstruktionen. Stolphålen hade relativt enhetlig form och som var 0,30–0,52 meter stora och 0,12–0,26 meter djupa. Ett stolphål innehöll trä efter en stolpe. Huset kan ha fortsatt österut utanför den undersökta ytan.

Skillnaderna i spannlängd tyder på att huset haft en indelning i minst två sektioner, med kort spann i väster och längre i öster.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-51826	1855±29	125 AD-220 AD	80 AD-240 AD	664290	Ved/Tall	664289–3694	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
664290	Ved	Tall	Stam	664289	3694

Makrofossil:

Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
665045	Möjlig inblandning av recent material
665046	Möjlig inblandning av recent material
665047	Möjlig inblandning av recent material
665048	

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning
3689	Stolphål	Inre takbärande
3690	Stolphål	Inre takbärande
3691	Stolphål	Inre takbärande
3692	Stolphål	Inre takbärande
3693	Stolphål	Inre takbärande
3694	Stolphål	Inre takbärande
3695	Stolphål	Inre takbärande
3696	Stolphål	Inre takbärande

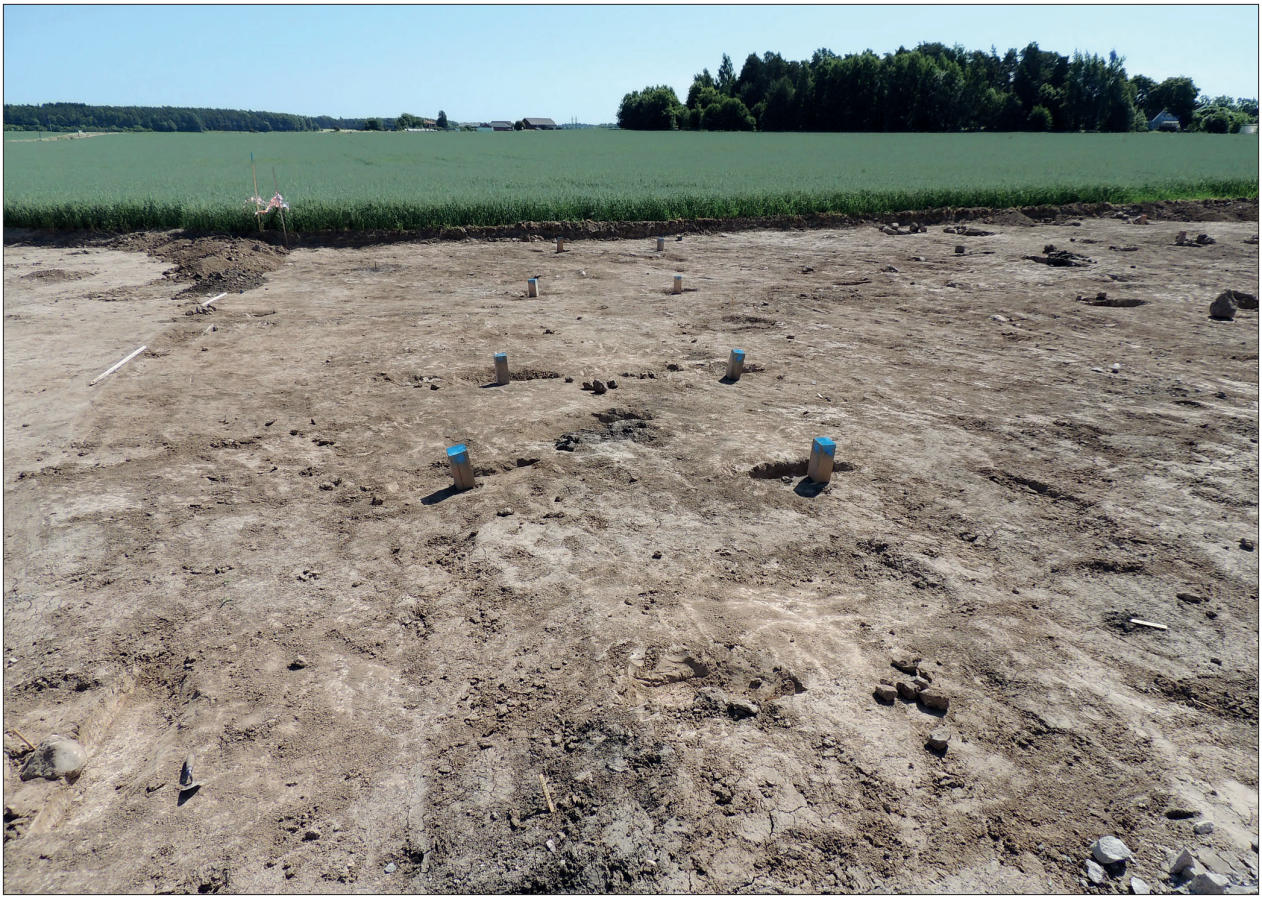

Hus 3662 vid Storby backe. Huset var treskeppigt, flerfunktionellt och har daterats till övergången äldre–yngre romersk järnålder. Foto från väster: Emelie Svenman, Arkeologerna.

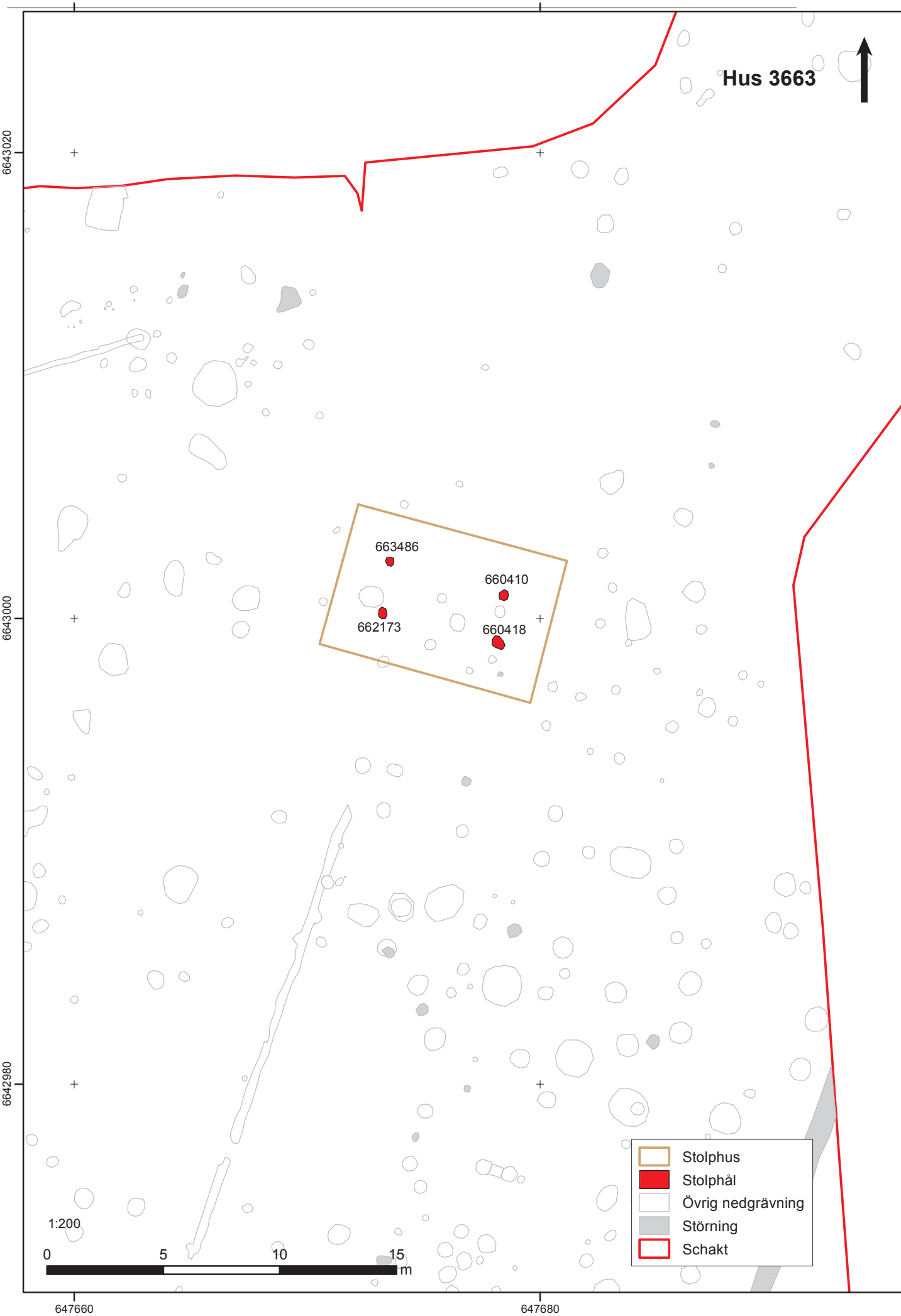
Hus 3663
663486
660410
662173
660418
647660
647680
6643020
6643000
6642980
Stolphus
Stolphål
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m

Stolphus 3663

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	OSO–VNV
NIVÅ	26,3 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >5 meter, (uppskattning) 10 meter Bredd: >2 meter, (uppskattning) 6 meter Yta: (uppskattning) 55 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 2,1 meter Spannlängd: 5,1 meter
FUNKTION	Ekonomibyggnad p.g.a. den ringa storleken

DATERING

Dateringsspann: 250–450 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 250–450 e.Kr. utifrån likhet i orientering med det anslutande stolphus 3665 med denna datering. Kan inte vara samtidig med stolphus 3662 som låg på samma plats som 3663 och har datering 150–240 e.Kr. Av närhetsskäl kan det inte heller vara samtidigt med stolphus 3664 med datering 430–600 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av fyra stolphål som har ingått i två bockar i den inre takbärande konstruktionen. Stolphålen hade relativt enhetlig form och som var 0,28–0,46 meter stora och 0,08–0,12 meter djupa. Alla hade stenskoning.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning
3685	Stolphål	Inre takbärande
3686	Stolphål	Inre takbärande
3687	Stolphål	Inre takbärande
3688	Stolphål	Inre takbärande

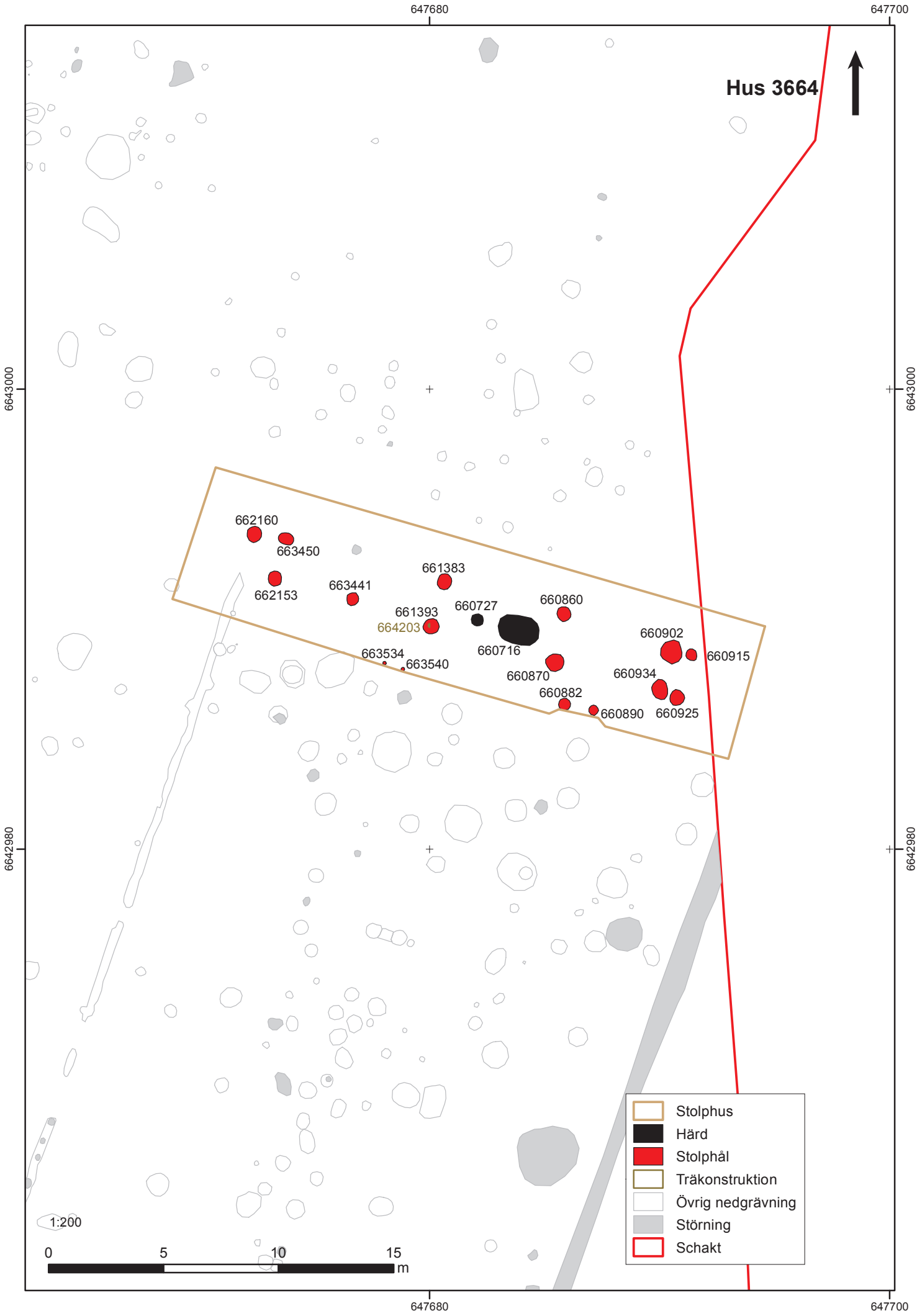
647680
647700
6643000
6642980
Hus 3664
662160
663450
662153
663441
661383
661393
664203
660727
660860
660716
663534
663540
660870
660902
660915
660934
660882
660890
660925
Stolphus
Härd
Stolphål
Träkonstruktion
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m

Stolphus 3664

Malin Lucas

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	OSO–VNV
NIVÅ	26,1–26,4 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >20 meter, (uppskattning) 25 meter Bredd: >4,5 meter, (uppskattning) 6,5 meter Yta: (uppskattning) >160 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 1,8–2,0 meter Spannlängd: 3,5–5,5 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad med trolig bostadsdel i öster utifrån härdar och större spannlängd och ekonomidel i väster med kortare spannlängd

DATERING

Dateringsspann: 430–600 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: 430–600 AD, ^{14}C-datering av träkol i härd 3778 (Ua-31998).

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 430–600 e.Kr. utifrån ^{14}C-analys från en härd. En ^{14}C-datering från stolpe i stolphål 3749 har gett datering 400–110 f.Kr. (Ua-31484), men har en större standardavvikelse än vanligt (63 år), varför den inte bedöms ha låg trovärdighet. Därtill har stolphuset en bockbredd som talar för en datering som efter år 0. Huset kan av närhetsskäl inte ha varit samtidigt med stolphus 3665 med datering 250–530 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen och härdarna.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet och kompletterades vid registreringen. Det bestod av 16 stolphål, varav 12 större och 4 mindre. De större har ingått i minst fem bockar i en inre takbärande konstruktion. Den östligaste bocken är omstolpad (3772 och 3773) och den västligaste (3745) troligen också. I två bockar i den västra delen saknades ett stolphål. Ett av dessa skulle kunna markeras av en större sten. Någon nedgrävning gick dock inte att återfinna på grund av torka. Dessa stolphål hade relativt enhetlig form, var 0,6–0,8 meter stora och 0,23–0,45 meter djupa. I tio av de större stolphålen fanns rester av stolpar, som med ett undantag var obrända. Därtill innehöll fem av dem stenskoning.

De mindre stolphålen utgjordes dels av två som markerar väggen på den södra långsidan. De två andra var något indragna och var troligen spår av en cirka en meter bred ingång.
Spannlängden var kortare i väster och längre i öster. I det längsta spannet, ungefär mitt i husets kända utbredning, fanns två härdar, en större och en mindre. Stolphuset kan ha fortsatt österut utanför det undersökta området.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen i den inre bärande konstruktionen tillhörde konstruktionen, varav tre tillhörde en ombyggnad. Härdarna tillhörde brukningen.

FYND

Kärl av keramik (FC986) påträffades i härden 3778, smidesslagg (FC1110) fanns i stolphålet 3775 och smält lera (FC1111) fanns i stolphålet 3771. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31484	2213±63	370 BC-200 BC	400 BC-110 BC	664207	Ved/Tall	664203–3749	Stolpe
Ua-31998	1536±31	430 AD-580 AD	430 AD-600 AD	664342	Träkol/Tall	664341–3778	Eldningslager

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
664207	Ved	Tall		664203	3749
664207	Ved	Tall		664203	3749
664342	Träkol	Tall	Kraftiga innesluitna kvistar	664341	3778
664342	Träkol	Tall		664341	3778

Makrofossil: –

Osteologi: I ett stolphål (3775) hittades två tänder från får eller get samt ben från större skogsmus.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Får/get	Större skogsmus
3664	13,5		2	1

ANMÄRKNING

Hade närmast samma planlösning som detta stolphus 3665.

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**
3745	Stolphål	Inre takbärande
3746	Stolphål	Inre takbärande
3747	Stolphål	Inre takbärande
3748	Stolphål	Inre takbärande
3749	Stolphål	Inre takbärande
3750	Stolphål	Inre takbärande
3770	Stolphål	Inre takbärande
3771	Stolphål	Inre takbärande
3772	Stolphål	Inre takbärande

Idnr	**Typ**	**Tolkning**
3773	Stolphål	Inre takbärande
3774	Stolphål	Inre takbärande
3775	Stolphål	Inre takbärande
3776	Stolphål	Ingång
3777	Stolphål	Ingång
3778	Härd	Härd
3779	Härd	Härd
3853	Stolphål	Vägg
3854	Stolphål	Vägg

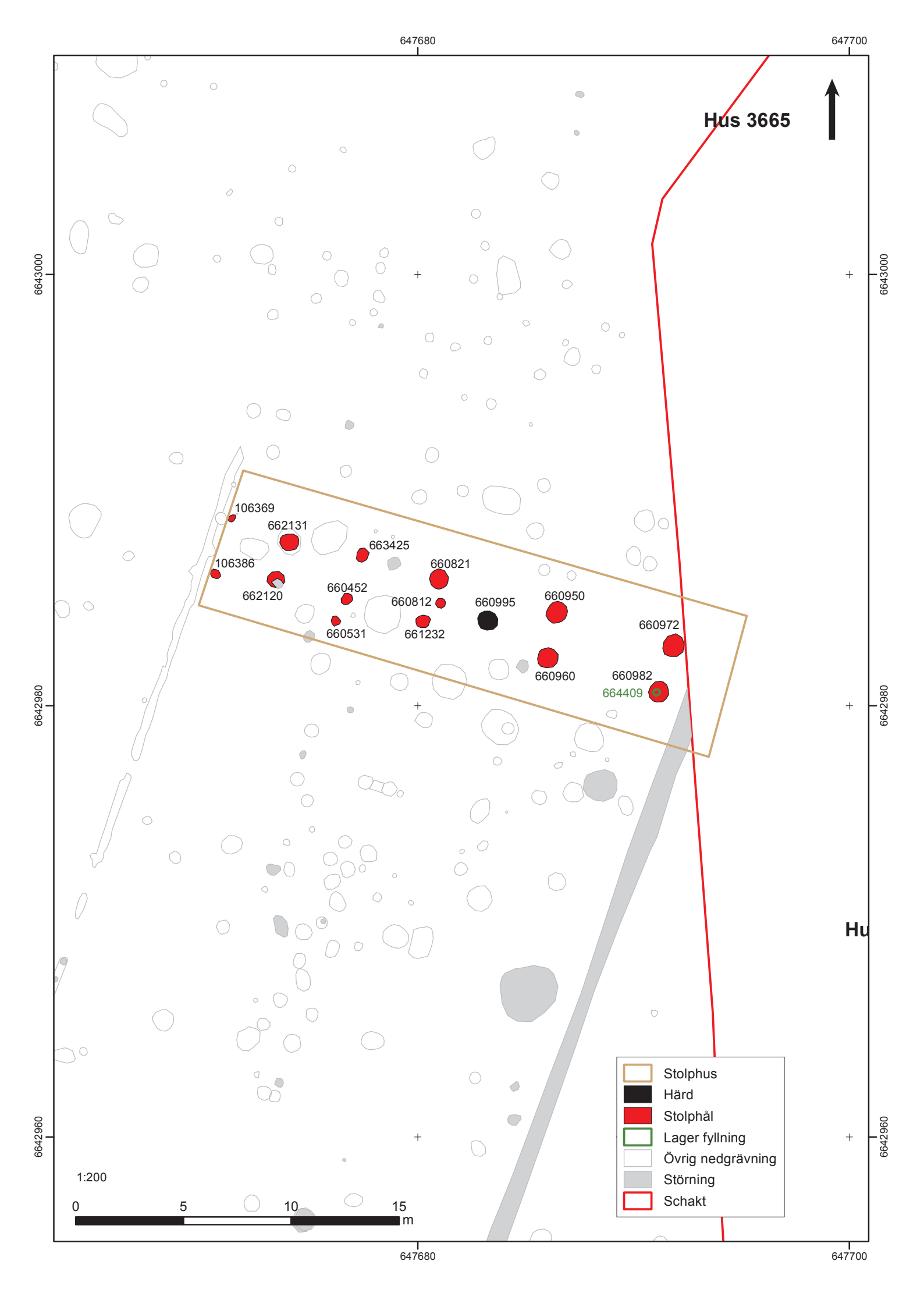
647680
647700
Hus 3665
6643000
6642980
6642960
106369
662131
663425
106386
660821
662120
660452
660812
660995
660950
660531
661232
660972
660960
660982
664409
Hu
Stolphus
Härd
Stolphål
Lager fyllning
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m

Stolphus 3665

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	VSV–ÖNÖ
NIVÅ	26,0–26,3 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, samt av dike.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >22 meter, (uppskattning) 25 meter Bredd: >2,5 meter, (uppskattning) 6,5 meter Yta: (uppskattning) >170 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 1,8–2,3 meter Spannlängd: 3,4–5,8 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad med bostadsdel i öster utifrån härdar och större spannlängd, samt ekonomidel med kortare spannlängd i väster

DATERING

Dateringsspann: 250–450 e.Kr.

Konstruktion: 130–380 AD, ^{14}C-datering av stolpe i stolphål 3755 (Ua-31706).

Brukning: 250–530 AD, ^{14}C-datering av träkol i härd 3760 (Ua-50713).

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 250–450 e.Kr. utifrån datering av härd, samt att huset av närhetsskäl inte ha varit samtidigt med stolphus 3664 med datering 430–600 e.Kr. Den något äldre dateringen från stolpe i huset bedöms vara ett utslag av en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av tall. Ett stolphål (3765) överlagrades av en härd i aktivitetsyta 5270 med datering 400–600 e.Kr. Kan av rumsliga skäl inte vara samtidig med aktivitetsyta 5135 med datering 130–330 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen och härden.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 13 stolphål, varav 10 större och 3 mindre. De senare har ingått i fem bockar i en inre takbärande konstruktion. Stolphålen hade varierande form, var 0,7–1,0 meter stora och 0,28–0,45 meter djupa, varav fem hade stenskoning. Av de mindre stolphålen kan ett ha tillhört en möjlig stödstolpe, alternativt en rumsavskiljare. De två återstående stolphålen ingick i den västra gaveln.

Spannlängden var kortare i väster och längre i öster. Centralt fanns en härd som låg i ett av de längre spannen. Stolphuset kan ha fortsatt österut utanför det undersökta området.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen, medan härden tillhörde brukningen. Till spår av ritual hör löpare till malstenar i två stolphål i bockar i den östra delen av huset.

FYND

Fyndnummer	Sakord	Material	Fyndkategori
FC776	Beslag	Järn	Byggnadsdetaljer och monument
FC975	Kärl	Keramik	Keramik Bäck
FC979	Kärl	Keramik	Keramik Bäck
FC980	Kärl	Keramik	Keramik Bäck
FC982	Kärl	Keramik	Keramik Bäck
FC984	Kärl	Keramik	Keramik Bäck
FC737	Löpare	Granit	Husgeråd och livsmedel
FC742	Löpare	Bergart	Husgeråd och livsmedel

Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31706	1775±38	170 AD–340 AD	130 AD–380 AD	665134	Ved/Tall	1001334–3755	Stolpe
Ua-50713	1659±31	345 AD–425 AD	250 AD–530 AD	664742	Träkol/Tall	664741–3760	Eldningslager

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
664742	Träkol	Tall	Kärnved	664741	3760
664742	Träkol	Al		664741	3760
664742	Träkol	Al		664741	3760
664742	Träkol	Björk		664741	3760
664742	Träkol	Björk		664741	3760
664742	Ved	Tall		664741	3760
664895	Ved	Tall		1001333	3757
664895	Ved	Gran		1001333	3757
665134	Ved	Tall		1001334	3755

Makrofossil:

Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
664472	?
665240	
665241	Bakgrundsbrus/matlagning
665243	Bakgrundsbrus/matlagning
665244	
665245	Matlagningsrester

Osteologi: Ett lårbensfragment och kindtand från får/get förekom i ett stolphål (3758) respektive en härd (3760).

Stolphus	Vikt (g)	Får/get
3665	5,3	2

ANMÄRKNING

Stolphuset hade nästan identisk planlösning som stolphus 3664.

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3754	Stolphål	Inre	3665
3755	Stolphål	Inre takbärande	3665
3756	Stolphål	Inre takbärande	3665
3757	Stolphål	Inre takbärande	3665
3758	Stolphål	Inre takbärande	3665
3759	Stolphål	Inre takbärande	3665
3760	Härd	Härd	3665
3761	Stolphål	Inre takbärande	3665
3762	Stolphål	Inre takbärande	3665
3763	Stolphål	Inre takbärande	3665
3764	Stolphål	Inre takbärande	3665
3765	Stolphål	Inre takbärande	3665
4704	Stolphål	Gavel	3665
4706	Stolphål	Gavel	3665
106369	Nedgrävning		4707
106386	Nedgrävning		4706
660462	Lager fyllning		3756
662129	Lager fyllning		3755
664379	Lager fyllning		3764
664382	Lager fyllning		3763
664409	Lager fyllning		3763
664511	Lager fyllning		3762
664687	Lager fyllning		3761
664741	Lager fyllning		3760
664745	Lager fyllning		3761
664800	Lager fyllning		3834
664810	Lager fyllning		3759
664847	Lager fyllning		3757
664985	Lager fyllning		3758
665049	Lager fyllning		3754
665189	Lager fyllning		3765
660452	Nedgrävning		3756
660531	Nedgrävning		3754
660812	Nedgrävning		3834
660821	Nedgrävning		3759
660950	Nedgrävning		3762
660960	Nedgrävning		3761
660972	Nedgrävning		3764
660982	Nedgrävning		3763
660995	Nedgrävning		3760
661232	Nedgrävning		3758
662120	Nedgrävning		3755
662131	Nedgrävning		3765
663425	Nedgrävning		3757
664417	Sten-		3763

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
	tegelkonstruktion		
664512	Sten-tegelkonstruktion		3762
664677	Sten-tegelkonstruktion		3761
664801	Sten-tegelkonstruktion		3834
664815	Sten-tegelkonstruktion		3759
664951	Sten-tegelkonstruktion		3758
665050	Sten-tegelkonstruktion		3754
1001331	Träkonstruktion		3763
1001332	Träkonstruktion		3761
1001333	Träkonstruktion		3757
1001334	Träkonstruktion		3755
662120	Nedgrävning		3755
662131	Nedgrävning		3765
663425	Nedgrävning		
664417	Sten-tegelkonstruktion		
664512	Sten-tegelkonstruktion		
664677	Sten-tegelkonstruktion		

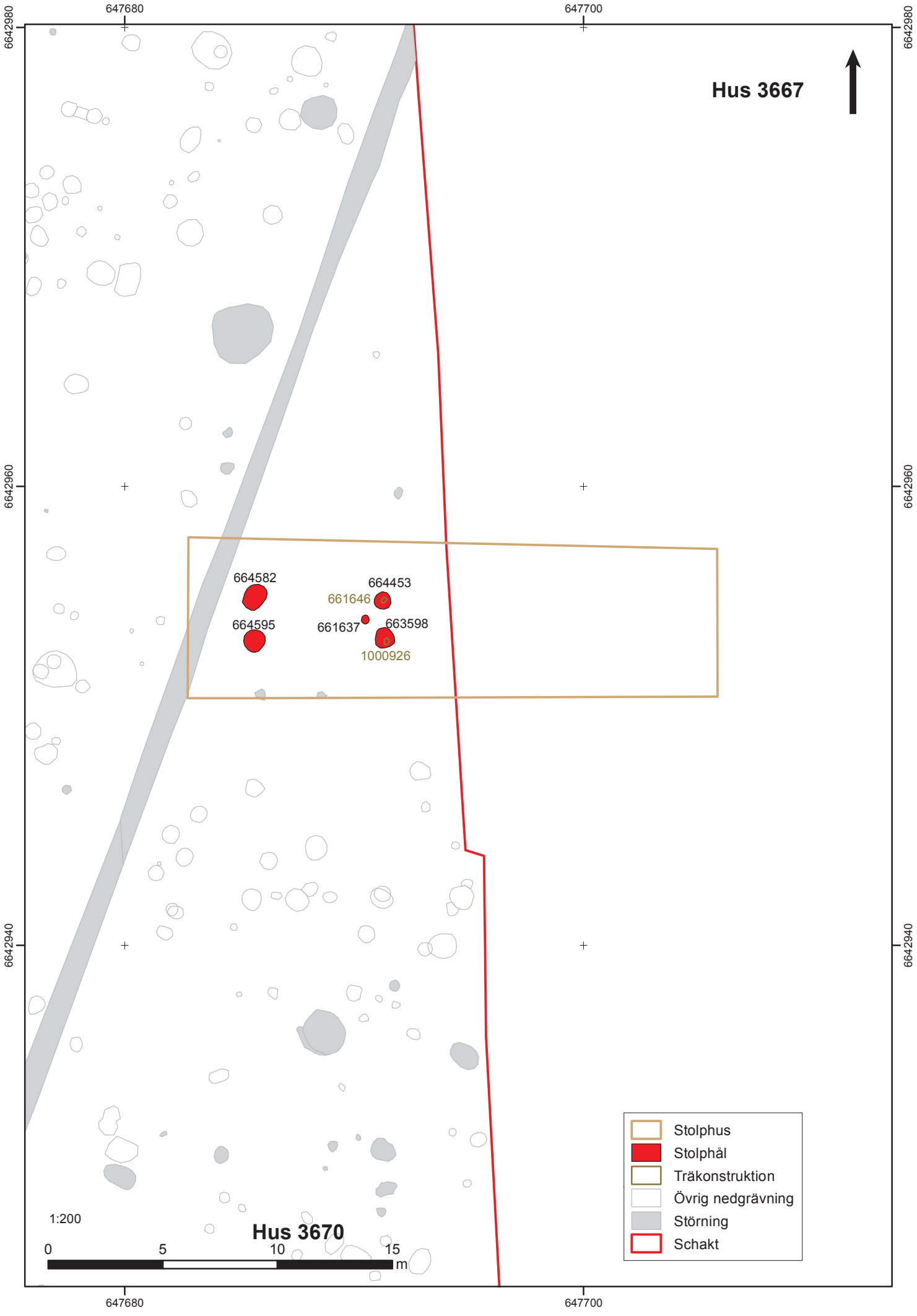
647680
647700
6642980
6642960
6642940
Hus 3667
664582
664453
661646
664595
661637
663598
1000926
Stolphus
Stolphål
Träkonstruktion
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
Hus 3670
0
5
10
15
m

Stolphus 3667

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	Ö–V
NIVÅ	26,5 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, samt av dike.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >6,0 meter, (uppskattning) 22 meter Bredd: >2 meter, (uppskattning) 6 meter Yta: (uppskattning) >130 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 1,8–2,0 meter Spannlängd: 5,7 meter
FUNKTION	Trolig bostad utifrån mycket kraftiga stolphål. Husets belägenhet invid kanten av undersökningsytan gör att husets längs inte kunde fastställas, men huset kan möjligen ha varit flerfunktionellt eftersom de kraftiga stolphålen har motsvarigheter i stolphus 528 och 3668.

DATERING

Dateringsspann: 100–300 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 100–300 e.Kr. utifrån möjlig samtidighet med stolphus 696 med datering 80–330 e.Kr. En ^{14}C-datering till 400–200 f.Kr. (Ua-51069) från en stolpe i stolphål 3783 bedöms möjligen vara utslag av mycket hög egenålder för virket. Därtill tyder husets bockbredd på att dateringen bör ligga efter år 0.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av fyra stolphål som ingick i två bockar i den inre takbärande konstruktionen. Stolphålen hade enhetlig form och var 0,8–1,1 meter stora samt 0,18–0,26 meter djupa. Samtliga hade stolpfärgning och två hade obränt trä från stolpar. Stolphuset har sannolikt fortsatt österut utanför den undersökta ytan.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-51069	2279±29	400 BC-250 BC	400 BC-200 BC	664376	Ved/Tall	1000926–3783	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
664376	Ved	Tall		1000926	3783

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**
3780	Stolphål	Inre takbärande
3781	Stolphål	Inre takbärande
3782	Stolphål	Inre takbärande
3783	Stolphål	Inre takbärande

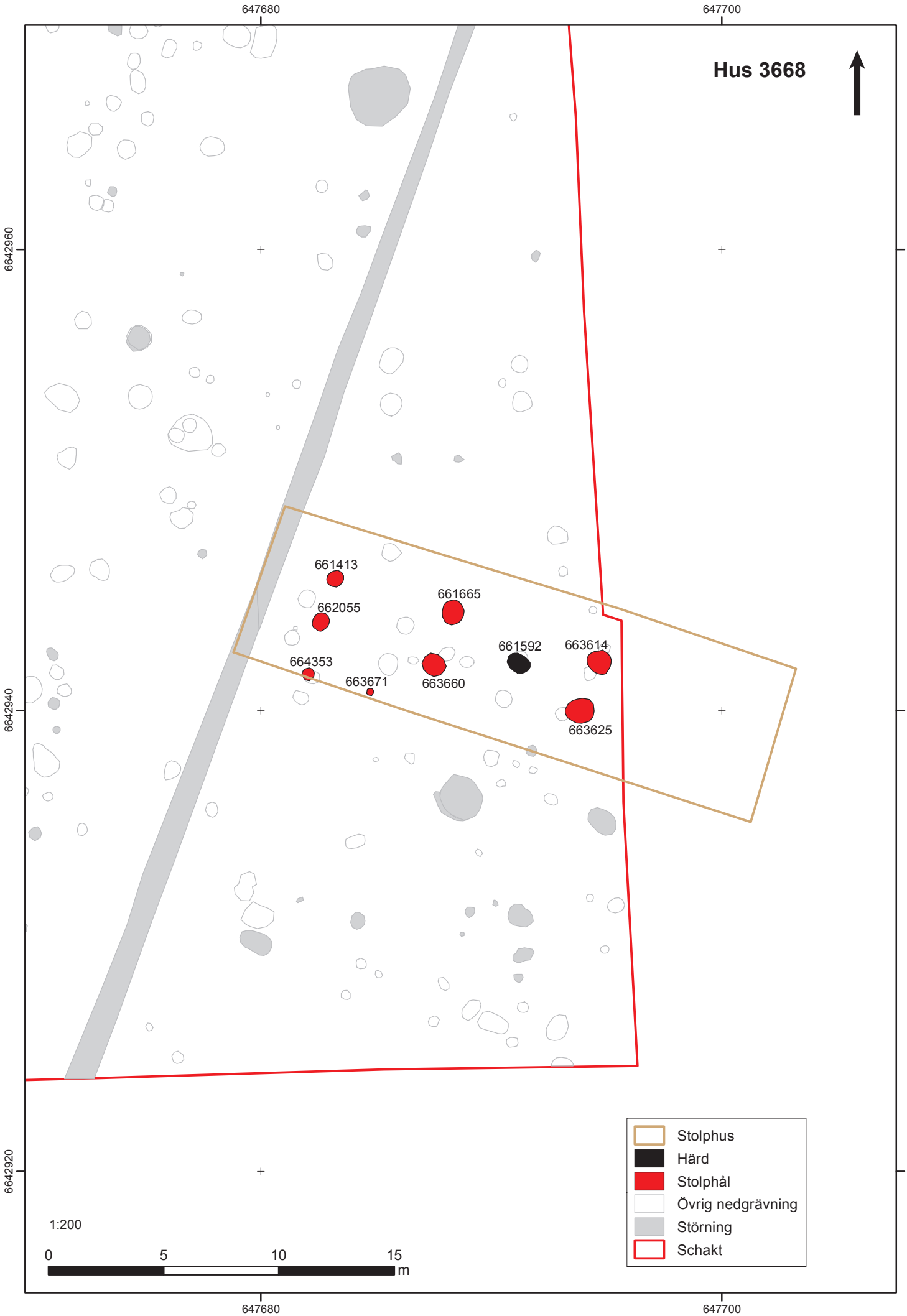
Hus 3668
647680
647700
6642960
6642940
6642920
661413
662055
661665
661592
663614
664353
663671
663660
663625
Stolphus
Härd
Stolphål
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m

Stolphus 3668

Robin Lucas

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	ÖSÖ–VNV
NIVÅ	26,6–26,7 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, samt av dike.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >13 meter, (uppskattning) 24 meter Bredd: >2,5 meter, (uppskattning) 6,8 meter Yta: (uppskattning) >160 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Mycket svagt konvex? Bockbredd: 2,0–2,5 meter Spannlängd: 5,5–6,5 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad med bostadsdel i väster att döma av härd och långa spann

DATERING

Dateringsspann: 500–600 e.Kr.

Konstruktion: 430–600 AD, ^{14}C-datering av stolpe i stolphål 3728 (Ua-50712).

Brukning: 430–600 AD, ^{14}C-datering av träkol i härd 3737 (Ua-31935).

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 500–600 e.Kr. utifrån ^{14}C-analys från stolphål och härd i huset i kombination med att stolphålet 3733 överlagrade en härd i aktivitetsyta 4998 med datering 410–550 e.Kr. Stolphuset var i sin tur äldre än härd i aktivitetsyta 5134 med datering 540–650 e.Kr. Överlagrade slutligen härd och stolphål i stolphus 3669 med datering 240–390 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphål och härd.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av åtta stolphål, varav sex större och två mindre. De större har ingått i tre bockar i en inre takbärande konstruktion. Dessa stolphål var 0,7–1,2 meter stora och 0,18–0,56 meter djupa. De fyra östligaste var påtagligt djupare. Samtliga stolphål hade tämligen omrörd fyllning och saknade därför stolpfärgning. I ett stolphål fanns obränt trä efter stolpe. De två mindre stolphålen har ingått i trolig vägg på den södra långsidan. Därtill fanns en centralt liggande härd. Huset har sannolikt fortsatt österut utanför den undersökta ytan.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen, medan härden tillhörde brukningen.

FYND

En vävtyngd (FC744) påträffades i stolphål (3730). Hästskosöm (FC769) och hästbrodd (FC770) påträffades på ytan av en härd (3737). Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31935	1536±32	430 AD-580 AD	430 AD-600 AD	664275	Träkol/Tall	664274–3737	Eldningslager
Ua-50712	1535±30	430 AD-580 AD	430 AD-600 AD	664317	Ved/Tall	1001335–3728	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
664275	Träkol	Tall	Delvis rötat före förbränning	664274	3737
664317	Ved	Tall	Kärnved	1001335	3728

Makrofossil: –

Osteologi: Ett oidentifierbart benfragment påträffades i ett stolphål (3730).

Stolphus	Vikt (g)
3668	5,7

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**
3728	Stolphål	Inre takbärande
3729	Stolphål	Inre takbärande
3730	Stolphål	Inre takbärande
3731	Stolphål	Inre takbärande
3732	Stolphål	Inre takbärande
3733	Stolphål	Inre takbärande
3734	Stolphål	Vägg
3735	Stolphål	Vägg
3737	Härd	Härd

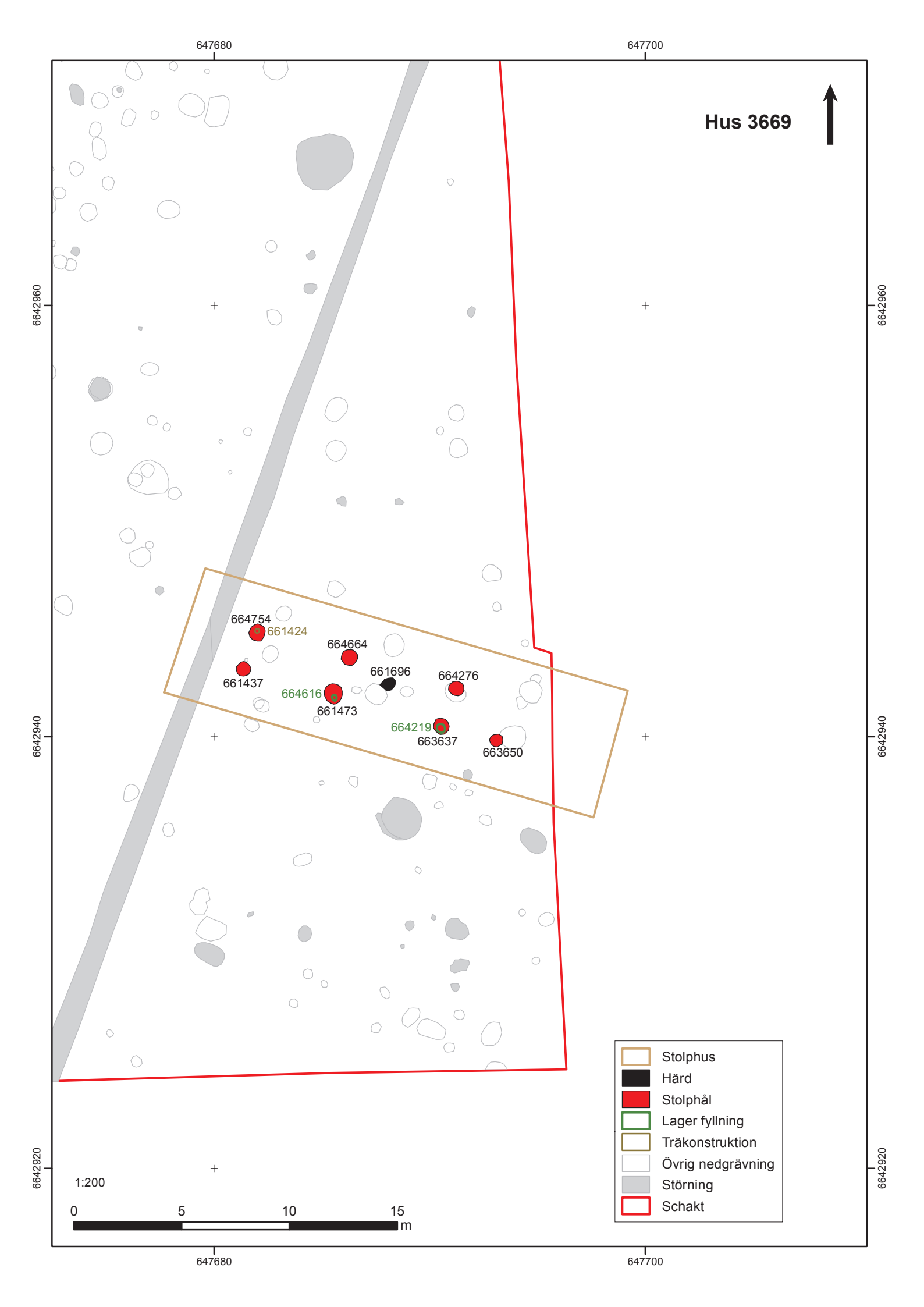
Hus 3669
647680
647700
6642960
6642940
6642920
664754
661424
664664
661437
661696
664276
664616
661473
664219
663637
663650
Stolphus
Härd
Stolphål
Lager fyllning
Träkonstruktion
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m

Stolphus 3669

Robin Lucas

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	ÖSÖ-VNV
NIVÅ	26,6–26,7 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, samt av dike.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >13 meter, (uppskattning) 20 meter Bredd: >2 meter, (uppskattning) 6 meter Yta: (uppskattning) >120 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 1,7–2,0 meter Spannlängd: 4,5–5,0 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad med bostadsdel i väster att döma av härd och långa spann

DATERING

Dateringsspann: 300 – 390 e Kr

Konstruktion: 140 – 390 AD, ^{14}C-datering av stolpe i stolphål 3721 (Ua-31485).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 300 – 390 e Kr utifrån ^{14}C-analys från stolphål, samt med hänsyn till att stolpen bör ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av kärnved av tall. Överlagrad av härd och stolphål i stolphus 3668 med datering 500 – 600 e Kr. Kan av rumsliga skäl inte vara samtidig med härdar i aktivitetsyta 4998 med datering 400 – 570 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphål och härdar.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av 7 stolphål, varav sex har ingått i tre bockar i den inre takbärande konstruktionen. De var av något varierande form och 0,5–1,0 meter stora och 0,26-0,48 meter djupa. Av dessa hade 2 bevarade stolprester. Det återstående stolphålet låg i östra delen och kan ha ingått i husets inredning. Därtill fanns 1 centralt liggande härd. Stolphuset fortsätter troligen utanför undersökningsytan i öster.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen, medan härden tillhörde brukningen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/fyndnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31485	1762±30	230AD-335AD	140AD-390AD	664618	Ved/Tall	664617–3721	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
664618	Ved	Tall.	Kärnved. Utskuren del av stolpe	664617	3721
664618	Ved	Tall.	Kärnved. Utskuren del av stolpe	664617	3721

Makrofossil: –

Osteologi:–

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3720	Stolphål	Inre takbärande	3669
3721	Stolphål	Inre takbärande	3669
3722	Stolphål	Inre takbärande	3669
3723	Stolphål	Inre takbärande	3669
3724	Stolphål	Inre takbärande	3669
3725	Stolphål	Inre takbärande	3669
3726	Stolphål	Inre	3669
3798	Härd	Härd	3669
661424	Träkonstruktion		3722
661437	Nedgrävning		3720
661473	Nedgrävning		3721
661696	Nedgrävning		3798
663637	Nedgrävning		3724
663650	Nedgrävning		3726
664219	Lager fyllning		3724
664220	Lager fyllning		3724
664276	Nedgrävning		3725
664286	Lager fyllning		3725
664479	Lager fyllning		3798
664615	Lager fyllning		3721
664616	Lager fyllning		3721
664617	Träkonstruktion		3721
664664	Nedgrävning		3723
664739	Lager fyllning		3723
664754	Nedgrävning		3722
664772	Lager fyllning		3720
664774	Lager fyllning		3722
664825	Lager fyllning		3726
661424	Träkonstruktion		3723
661437	Nedgrävning		3722

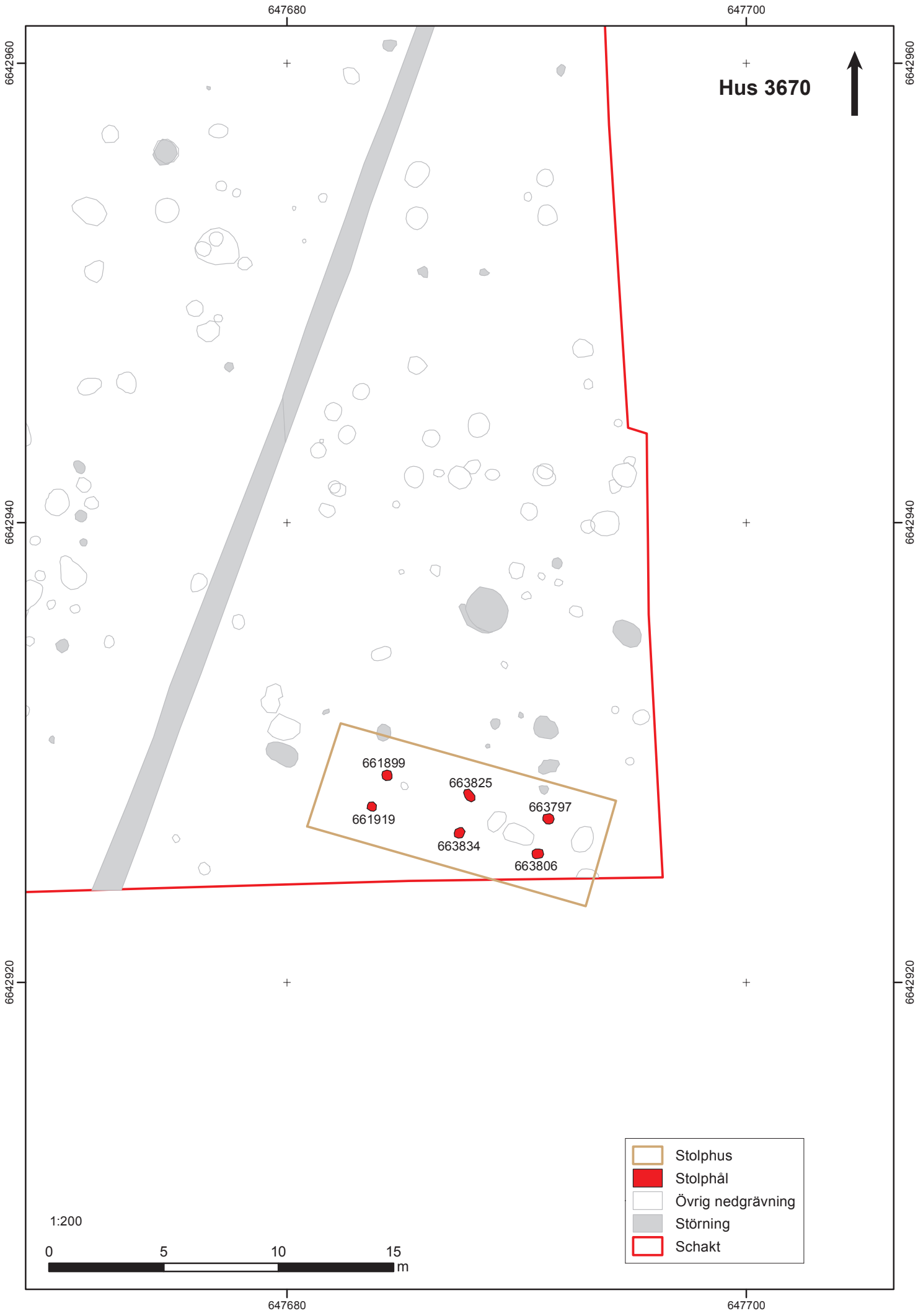
Hus 3670
647680
647700
6642960
6642940
6642920
661899
663825
663797
661919
663834
663806
Stolphus
Stolphål
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m

Stolphus 3670

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	ÖSÖ-VNV
NIVÅ	27,0 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >7,5 m, (uppskattning) 12 m Bredd: >2 m, (uppskattning) 5 m Yta: (uppskattning) 50 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 1,5–1,7 m Spannlängd: 3,6 m
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån husets ringa längd

DATERING

Dateringsspann: 300–390 e.Kr.

Konstruktion: 220–390 AD, ^{14}C-datering av rest av stolpe i stolphål 3751 (Ua-53733).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 300–390 e.Kr .utifrån ^{14}C-analys från stolphål, samt med hänsyn till att stolpen kan ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av tall. Därtill har huset samma orientering som stolphus 3669 med datering 300–390 e.Kr. Var troligen äldre än härdar och kokgrop i aktivitetsyta 4998 med datering 400–570 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet. Det bestod av sex stolphål som har ingått i tre bockar i den inre takbärande konstruktionen. Stolphålen hade likartad form och var 0,42–0,63 meter stora och 0,37–0,49 meter djupa. Av dessa fanns stenskoning i två och obränt trä som rest av en stolpe fanns i ett stolphål.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: Tre makrofossilprover analyserades från det övergripande objektet, men inget makroskopiskt material påträffades som kan bidra till tolkningen.

Osteologi:–

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Id	Typ	Tolkning	Tillhör
3738	Stolphål	Inre takbärande	3670
3739	Stolphål	Inre takbärande	3670
3740	Stolphål	Inre takbärande	3670
3751	Stolphål	Inre takbärande	3670
3752	Stolphål	Inre takbärande	3670
3753	Stolphål	Inre takbärande	3670
661899	Nedgrävning		3738
661919	Nedgrävning		3739
663797	Nedgrävning		3752
663806	Nedgrävning		3753
663825	Nedgrävning		3740
663834	Nedgrävning		3751
665019	Lager fyllning		3753
665020	Lager fyllning		3752
665025	Lager fyllning		3751
665736	Lager fyllning		3740
665755	Sten- tegelkonstruktion		3739
665756	Lager fyllning		3739
665783	Lager fyllning		3738
665784	Sten- tegelkonstruktion		3738
1001336	Träkonstruktion		3751

Hus 3670 vid Storby backe. Huset var treskeppigt och hade använts som ekonomibyggnad. Det har daterats till yngre romersk järnålder. Foto från öster: Emelie Svenman, Arkeologerna.

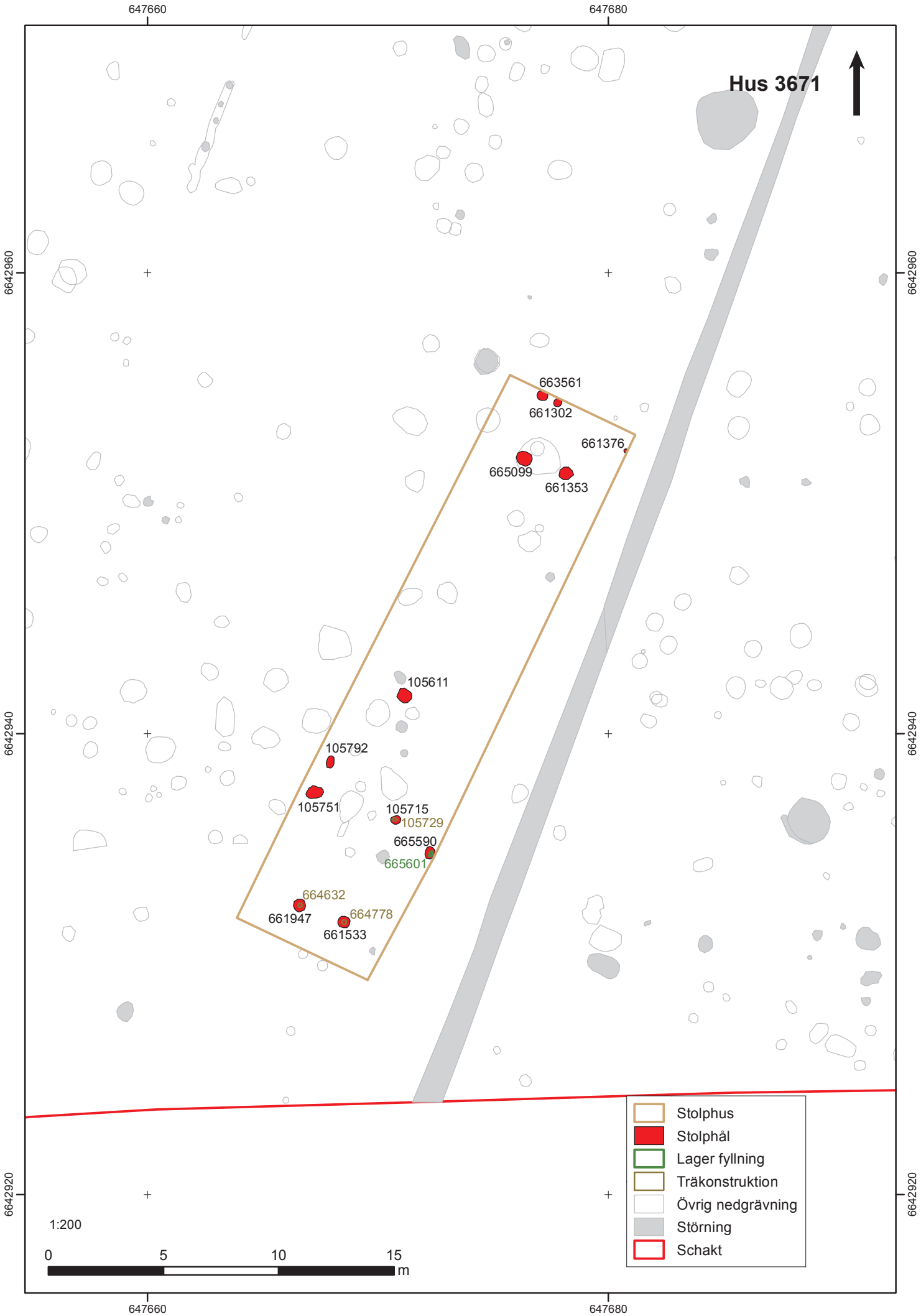
647660
647680
Hus 3671
6642960
6642940
6642920
663561
661302
661376
665099
661353
105611
105792
105751
105715
105729
665590
665601
664632
661947
664778
661533
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Träkonstruktion
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m

Stolphus 3671

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	SSV–NNO
NIVÅ	26,8–27,2 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >25 meter, (uppskattning) 27 meter Bredd: 6,3 meter Yta: (uppskattning) 160 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 2,1 meter Spannlängd: 4,9–5,7 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad utifrån storleken

DATERING

Dateringsspann: 230–330 e.Kr.

Konstruktion: 130–330 AD, ^{14}C-datering av stolpe i stolphål 3856 (Ua-51070).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 230–330 e.Kr. utifrån ^{14}C-analys från stolphål, samt med hänsyn till att stolpen bör ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av tall. Huset var äldre än härdar i aktivitetsytan 4998 med datering 400–570 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen. Tre av stolphålen plandokumenterades.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet och kompletterades under efterarbetet. Det bestod av 12 stolphål, varav sex har ingått i fyra bockar i den inre takbärande konstruktionen. Två bockar bestod enbart av ett stolphål. Platsen för de saknade stolphålen sammanföll med en härd respektive ett smalt stråk som inte undersöktes. Inom detta stråk har därtill troligen ytterligare en bock funnits att döma av att avståndet mellan de belagda bockarna var 11 meter, vilket är ovanligt mycket. Dessa stolphål hade generellt påtaglig enhetlig form, var 0,41–0,70 meter stora och 0,36–0,42 meter djupa. De sex återstående stolphålen hade varierande storlek och tolkas ha ingått i den norra gaveln och vägg på de östra och västra långsidorna.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-51070	1794±31	130 AD–320 AD	130 AD–330 AD	664830	Ved/Tall	664829–3856	Fyllning

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
664830	Ved	Tall	Stam	664829	3856

Makrofossil: –

Osteologi: Endast ett oidentifierbart ben hittades i ett stolphål.

Stolphus	Vikt (g)
3671	0,3

ANMÄRKNING

Husets norra och södra delar lokaliserades vid fältarbetet 2013. Den mittre delen av huset låg inom den yta som undersöktes 2012 och identifierades under efterarbetet.

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**	Kontextgrupp
1443	Stolphål	Inre takbärande	3671
1477	Stolphål	Vägg	3671
3031	Stolphål	Inre takbärande	3671
3036	Stolphål	Vägg	3671
3698	Stolphål	Inre takbärande	
3699	Stolphål	Inre takbärande	
3700	Stolphål	Inre takbärande	
3701	Stolphål	Inre takbärande	
3828	Stolphål	Gavel	
3829	Stolphål	Vägg	
3856	Stolphål	Gavel	
3866	Stolphål	Vägg	
105611	Nedgrävning		1443
105715	Nedgrävning		3031
105729	Träkonstruktion		3031
105751	Nedgrävning		3036
105792	Nedgrävning		1477
111934	Lager fyllning		1443

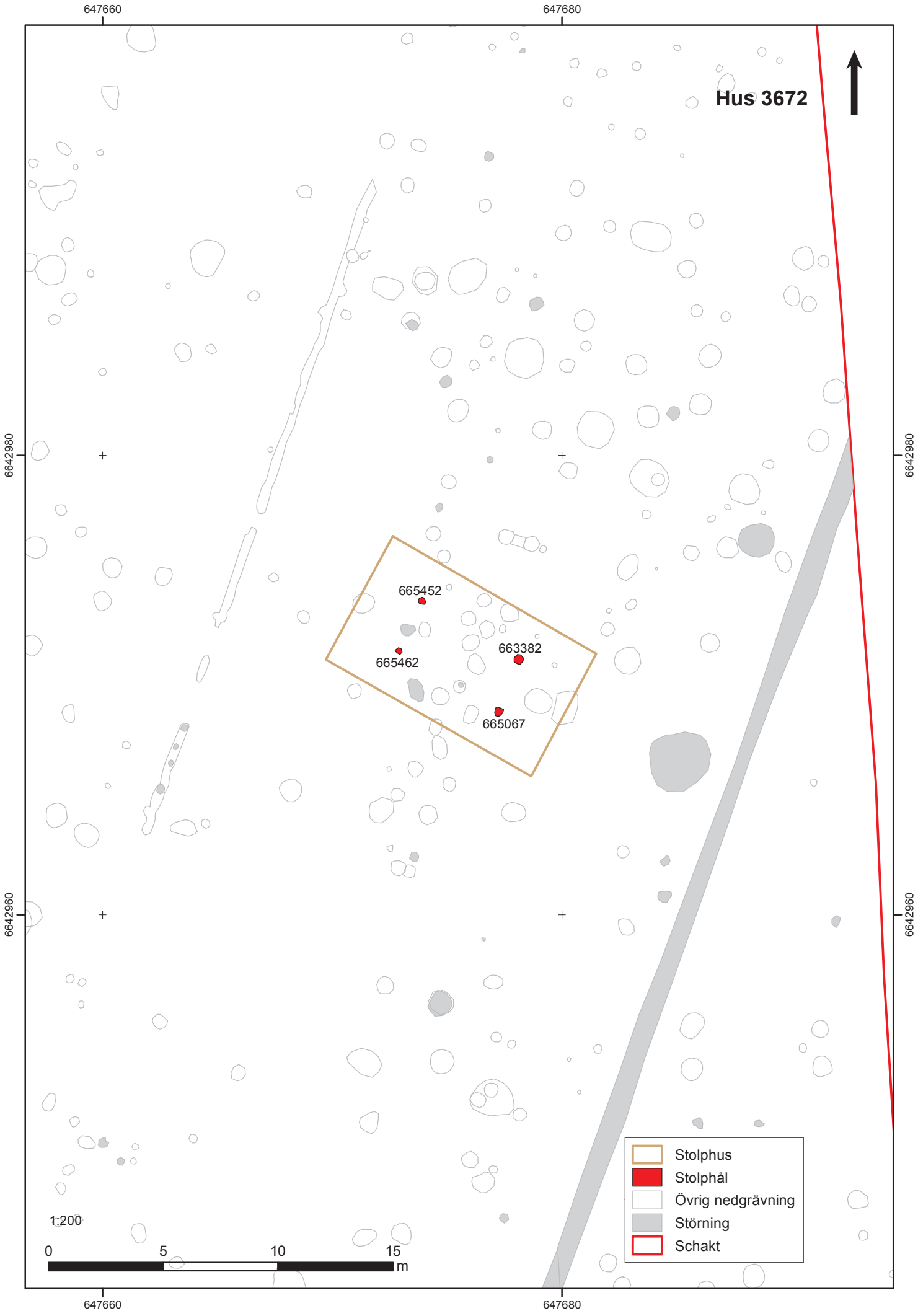
647660
647680
Hus 3672
6642980
6642960
665452
665462
663382
665067
Stolphus
Stolphål
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m

Stolphus 3672

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	OSO–VNV
NIVÅ	26,3 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >5 meter, (uppskattning) 9 meter Bredd: >2,5 meter, (uppskattning) 6 meter Yta: (uppskattning) 60 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 2,4 meter Spannlängd: 5,0 meter
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den ringa storleken

DATERING

Dateringsspann: 250–350 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 250–350 e.Kr. utifrån rumsligt förhållande och orientering till stolphus 3671 med datering till 230–330 e.Kr. Huset var i så fall äldre än stolphus 4951 med datering till 300–390 e.Kr., samt troligen yngre än härdar i aktivitetsytan 5135 med datering till 130–330 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under efterarbetet. Det bestod av fyra stolphål som ingick i två bockar i den inre takbärande konstruktionen. Stolphålen var 0,30–0,42 meter stora och 0,10–0,13 meter djupa, varav ett hade stenskoning.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning
3679	Stolphål	Inre takbärande
3717	Stolphål	Inre takbärande
3718	Stolphål	Inre takbärande
3719	Stolphål	Inre takbärande

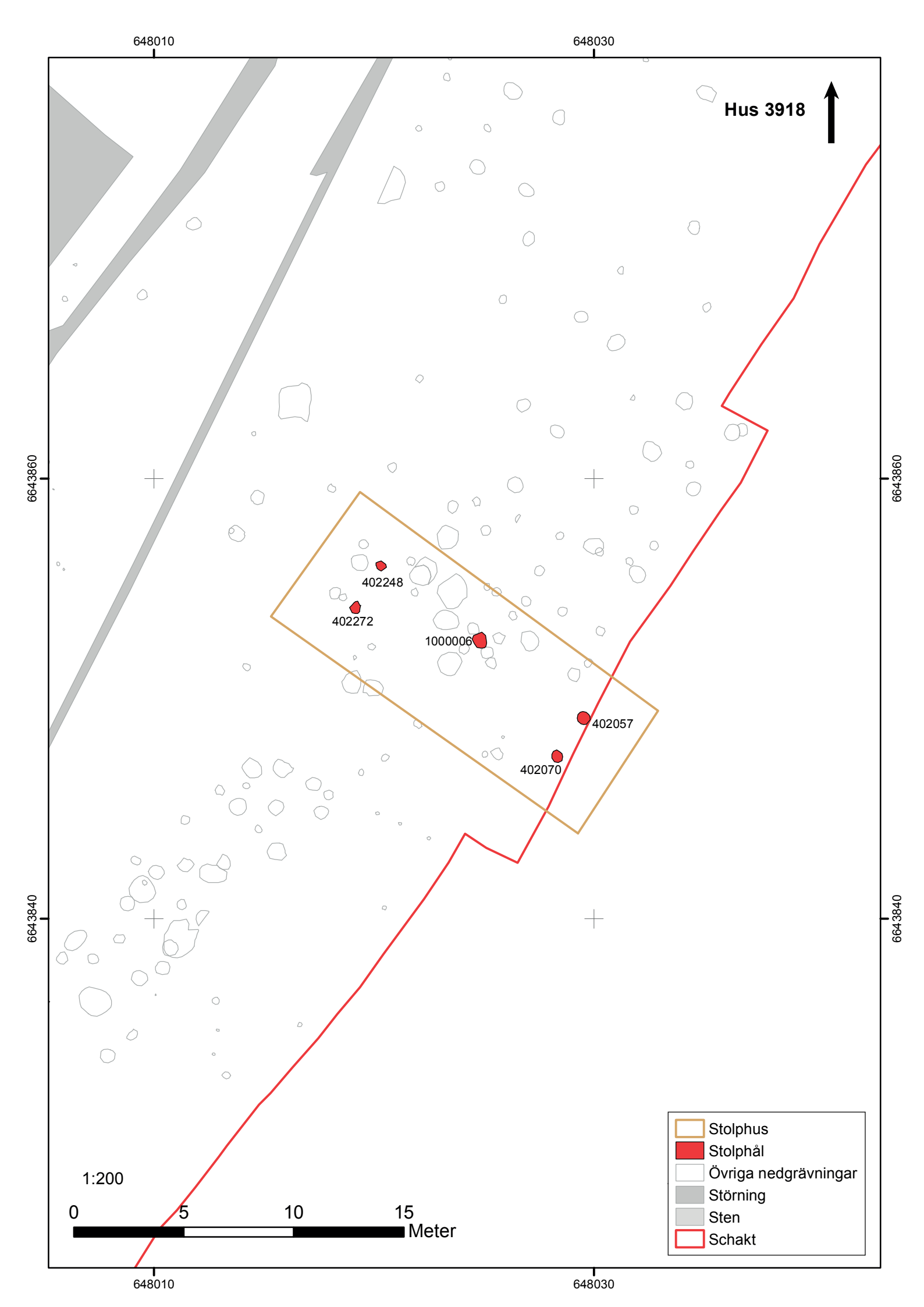
648010
648030
Hus 3918
6643860
6643840
402248
402272
1000006
402057
402070
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3918

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem Ö
ORIENTERING	SO-NV
NIVÅ	21,6–21,8 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar
	Längd: >12 meter, (uppskattning) minst 17 meter
	Bredd: >2 meter, (uppskattning) 5,5 meter
	Yta: (uppskattning) >110 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak
	Bockbredd: 2,2 meter
	Spannlängd: 5,6–6,0 meter
FUNKTION	Bostad utifrån den stora spannlängden. Husets belägenhet invid kanten av undersökningsyta gör att dess längd inte kunde fastställas och därmed inte heller om det varit flerfunktionellt.

DATERING

Dateringsspann: 400 – 550 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 400 – 550 e Kr eftersom det av rumsliga skäl inte har kunnat vara samtidig med stolphus 3129 med datering 230 – 350 e Kr, eller stolphus 3134 med datering 350 – 430 e Kr samt stolphus 3144 med datering 440 – 540 e Kr. Likhet i orientering med det sistnämnda talar för att det kan vara en föregångare till detta. Slutligen överlagrade ett stolphål en motsvarighet i hus 3145, som har en datering till 100 f Kr – 100 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD
Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen. Ett stolphål plandokumenterades.

BESKRIVNING
Huset identifierades under efterarbetet. Det bestod av 5 stolphål som ingick i tre bockar i den inre takbärande konstruktionen. I den mittre bocken saknades ett stolphål, vilket kan ha förstörts av grop 4098 eller inte kunde urskiljas i denna. Den sistnämnda delundersöktes dessutom vid förundersökningen 2011. Stolphålen var 0,40–0,70 meter stora och 0,10–0,18 meter djupa. Huset kan ha fortsatt österut utanför undersökningsytan.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR
Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND
Inget fyndmaterial påträffades. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: Från ett stolphål tillvaratogs ett revben från svin och en kindtand från får eller get.

Stolphus	Vikt (g)	Svin	Får/get	Häst
3918	4,9	1	1	

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**	**Kontextgrupp**
3389	Stolphål	Inre takbärande	3918
3390	Stolphål	Inre takbärande	3918
3398	Stolphål	Inre takbärande	3918
3402	Stolphål	Inre takbärande	3918
3917	Stolphål	Inre takbärande	3918
402057	Nedgrävning		3402
402070	Nedgrävning		3917
402248	Nedgrävning		3389
402272	Nedgrävning		3390
409413	Lager fyllning		3398
409419	Lager fyllning		3402
410696	Lager fyllning		3389
410886	Lager fyllning		3390
1000006	Nedgrävning		3398

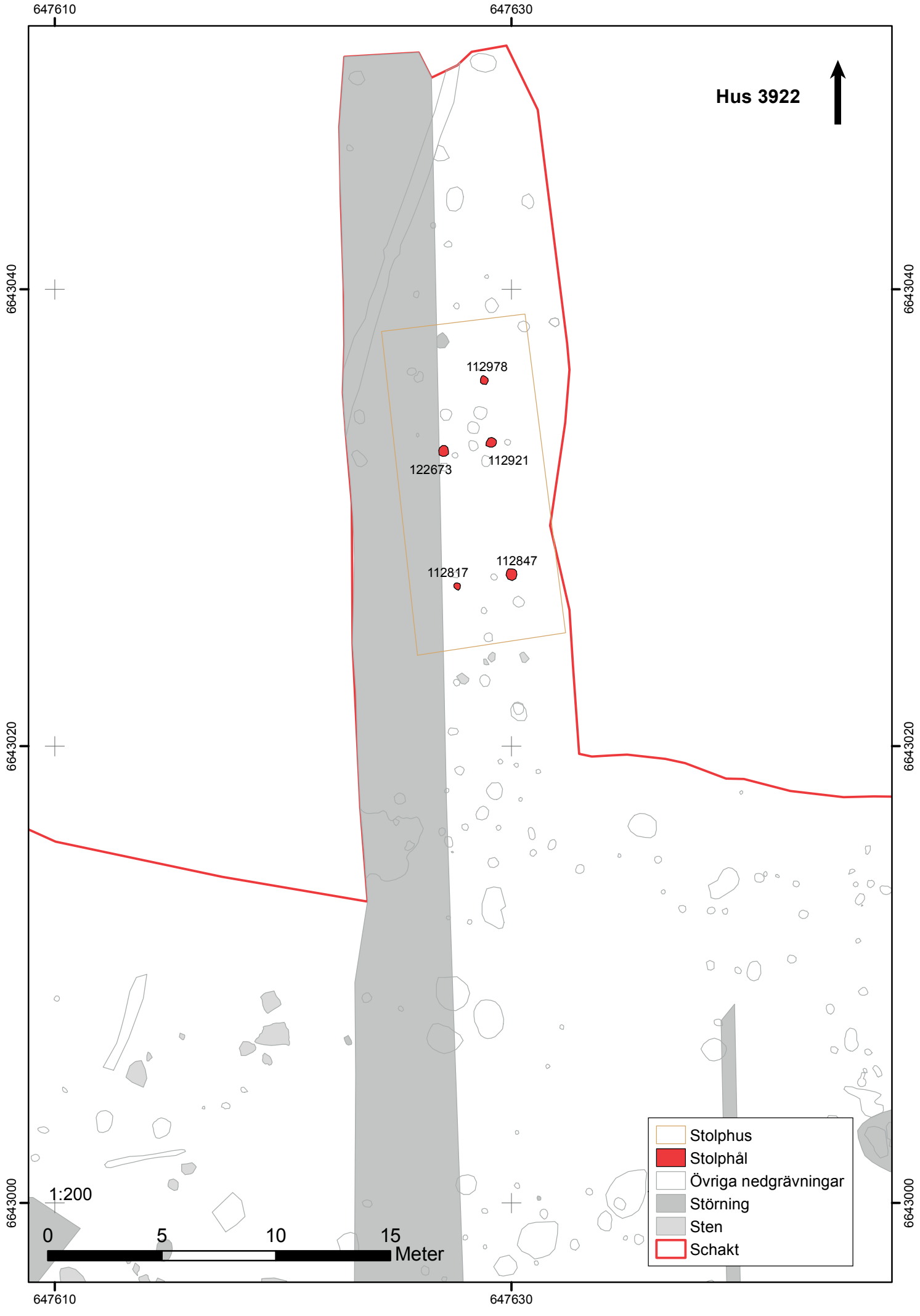
647610
647630
6643040
6643020
6643000
Hus 3922
112978
112921
122673
112847
112817
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 3922

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	S-N
NIVÅ	25,8 m ö h
UNDERLAG	Sand, silt
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, samt av stubbe
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar
	Längd: >9 meter, (uppskattning) 15 meter
	Bredd: >2,5 meter, (uppskattning) 6 meter
	Yta: (uppskattning) 95 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak
	Bockbredd: 2,2–2,4 meter
	Spannlängd: 2,8–5,8 meter
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den ringa storleken

DATERING

Dateringsspann: 250 – 400 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 250 – 400 e Kr eftersom det av rumsliga skäl inte kan vara samtidigt med stolphus 568 med datering 300 – 440 e Kr, eller med stolphus 4910 med trolig datering till 200 – 300 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen. Två stolphål plan-dokumenterades.

BESKRIVNING

Huset identifierades under efterarbetet. Det bestod av 5 stolphål, som ingick i tre bockar i den inre bärande konstruktionen. I en bock saknas ett stolphål, troligen förstört av stubbe och trädrötter. Stolphålen var 0,3–0,48 meter stora och 0,08–0,18 meter djupa.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
1788	Stolphål	Inre takbärande	3922
1805	Stolphål	Inre takbärande	3922
3914	Stolphål	Inre takbärande	3922
3920	Stolphål	Inre takbärande	3922
3921	Stolphål	Inre takbärande	3922
112817	Nedgrävning		3920
112847	Nedgrävning		3921
112921	Nedgrävning		3914
112978	Nedgrävning		1788
117180	Lager fyllning		1788
117186	Lager fyllning		3914
122673	Nedgrävning		1805
131552	Lager fyllning		1805
112817	Nedgrävning		3920
112847	Nedgrävning		3921
112921	Nedgrävning		3914

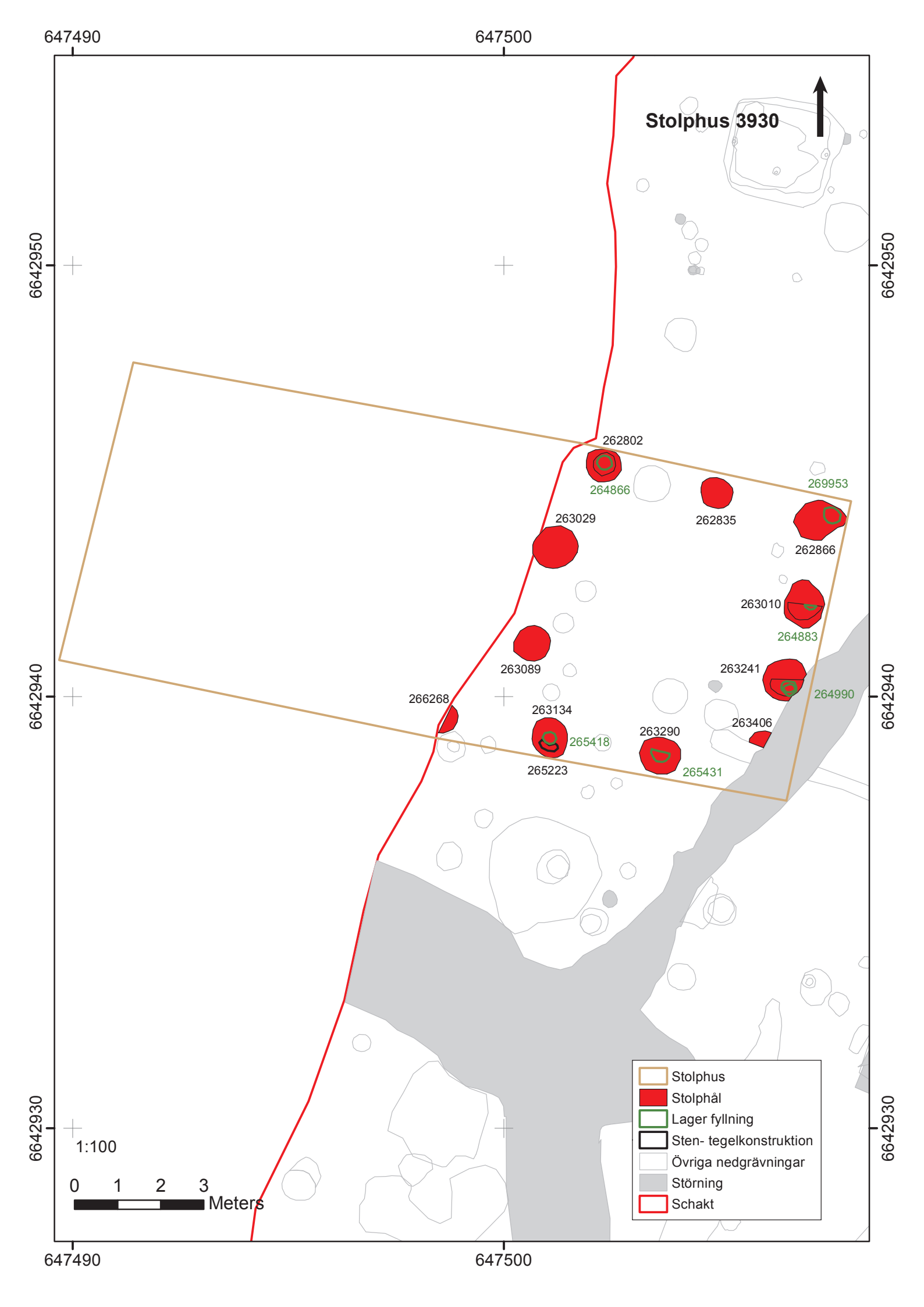
647490
647500
6642950
6642940
6642930
Stolphus 3930
262802
264866
269953
262835
263029
262866
263010
264883
263089
263241
264990
266268
263134
263406
263290
265418
265223
265431
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3930

Olle Heimer

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hybrid
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	VNV–OSO
NIVÅ	25 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	I sydöstra hörnet skärs huset av ett yngre dike samt en modern avloppsnedgrävning. Västra delen av huset ligger utanför undersökningsområdet och är inte undersökt.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och rak gavel. Längd: >8,5 meter (uppskattning ca 17 meter) Bredd: 7,0 meter (gavelbredd i öster 6,5 meter) Yta: uppskattad till ca 120 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,30 meter Spannlängd: kan ej bedömas då huset ej är undersökt i sin hela ututsträckning

FUNKTION

Bostad. Tolkningen baseras på att husets konstruktion uppvisar stora likheter med bl.a. hus 5012 samt ett hus på Norra gärdet (Ljungkvist 2000) vilka tolkats som bostadshus. Byggnaden är ej avgränsad inom undersökningsområdet varför dess storlek är oklar. Byggnaden antas dock, i analogi med de ovan nämnda parallellerna (16 respektive 18 meter långa), ha varit relativt långt. Endast ett fynd framkom och detta bidrar ej till tolkningen av byggnadens funktion. Det osteologiska fyndmaterialet utgörs av djurbensavfall med en del inslag av gnagmärken. Detta visar att benen legat ett tag på markytan innan de hamnat i de fyllningar i stolphålen vilka knyts till destruktionen. Benen kan således inte ge någon indikation om husets funktion.

DATERING

Dateringsspann: 1000–1150 e.Kr.

Konstruktion: **–**

Brukning: –

Destruktion: 1020–1160 AD, ^{14}C-analys av obränt ben (FV5010) från fyllning i stolphål (3933) (Ua-51798)

Sammantagen datering: Efter en bedömning av kalibreringskurvan för ^{14}C-dateringen har dateringen kunnat justeras något. I bedömningen har även hänsyn tagits till dateringen av omgivande objekt som den rituella ytan 5526 och stolphuset 3961. Byggnaden 3930 ligger på samma plats som Hus 3961 vilket daterats till vendeltid. Byggnaderna är av samma konstruktionstyp och skulle kunna ha avlöst varandra. Det föreligger dock inga stratigrafiska relationer som visar vilket av dem som är äldst/yngst. Utifrån ^{14}C-analyser förefaller 3961 vara det äldre av de två. Möjligen indikerar ^{14}C-dateringarna att platsen legat obebyggd en tid mellan de två byggnadernas existens. De båda husen har typologiska paralleller inom OKB-undersökningen och från tidigare undersökningar i Gamla Uppsala (bl.a. hus 5012, Veterinärvillan och hus 1, Norra gärdet - (Ljungkvist 2000:20ff). En byggnad av liknande typ har tidigare undersökts vid Kyrsta i grannsocknen Ärentuna. Det huset har en likartad datering, 990–1190 e.Kr. (Kyrsta, Ärentuna socken, Hus 31, Onsten-Molander & Wikborg 2006). De typologiska dragen

och lämningarna i närområdet visar tillsammans med ^{14}C-dateringen att huset bör dateras till övergången mellan vikingatid–tidig medeltid.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade. Sektionen dokumenterades med ritning varefter även den andra halvan undersöktes.

BESKRIVNING

Lämningarna av huset framträdde vid avbaning av de ovanliggande odlingslagren och identifierades redan under fältfasen. Byggnaden har varit var av hybridtyp med raka långväggar. Taket har troligen främst burits upp av väggstolparna, men två stolphål i husets mittskepp (3931, 3932) tolkas som en bock som också ingått i den takbärande konstruktionen. Dessa två stolphål kan möjligen också ha utgjort en inre mellanvägg mellan två rum. Den undersökta delen av huset bestod av 11 stolphål med en diameter som varierade från 0,75 x 0,75 meter till 1,05 x 1,05 meter. Stolphålens djup var mellan 0,55 meter och 0,85 meter. De större fyllningarna i stolphålen bestod till största delen av ljust brun sandig silt. I flera av stolphålen fanns tydliga spår efter stolpar i form av mörkfärgningar. Dessa bestod till största delen av en mörk gråbrun sandig silt. Ett stolphål i den södra väggen var stenskott (3940).

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar, stenskoningar och vissa fyllningar hör till konstruktionsskedet medan resterande fyllningar kan föras till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Från stenskoningen i ett av stolphålet (3940) i den södra väggen tillvaratogs en slipsten av sandsten (FV3261). Dessutom påträffades djurben, se osteologi nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-51798	953±28	1020AD-1160AD	1020AD-1160AD	FV5010	Obränt ben/Nöt	264866	Stolpfärgning

Osteologi: Främst ben från huvud och övre extremitet av nötkreatur och svin har tillvaratagits från huset. Även enstaka ben från häst och får/get samt ben från bål och nedre extremitet påträffades i huslämningen. Flera av benen uppvisar gnagmärken och visar att benen har legat på marken en tid innan de hamnat i fyllningarna.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får/get	Häst	Hund	Hönsfågel	Tjäder	Kråka/råka	Strömming
3930	131,4	6	4	1	1					

Vedart: -

Makrofossil:

Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
265039	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING

Endast husets östra del undersöktes då huset sträckte sig utanför undersökningsområdet.

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
3931	Stolphål	3930
3932	Stolphål	3930
3933	Stolphål	3930
3934	Stolphål	3930
3935	Stolphål	3930
3936	Stolphål	3930
3937	Stolphål	3930
3938	Stolphål	3930
3939	Stolphål	3930
3940	Stolphål	3930
3941	Stolphål	3930
262802	Nedgrävning	3933
262835	Nedgrävning	3934
262866	Nedgrävning	3935
263010	Nedgrävning	3936
263029	Nedgrävning	3931
263089	Nedgrävning	3932
263134	Nedgrävning	3940
263241	Nedgrävning	3937
263290	Nedgrävning	3939
263406	Nedgrävning	3938
264866	Lager fyllning	3933
264875	Lager fyllning	3933
264879	Lager fyllning	3935
264882	Lager fyllning	3935
264883	Lager fyllning	3936
264885	Lager fyllning	3936
264990	Lager fyllning	3937
265024	Lager fyllning	3934
265042	Lager fyllning	3937
265043	Lager fyllning	3937
265044	Lager fyllning	3932
265221	Lager fyllning	3940
265222	Lager fyllning	3940
265223	Sten- tegelkonstruktion	3940
265418	Lager fyllning	3940
265431	Lager fyllning	3939
265438	Lager fyllning	3931
265606	Lager fyllning	3939
265807	Lager fyllning	3932
266268	Nedgrävning	3941
269949	Lager fyllning	3941
269950	Lager fyllning	3941
269953	Lager fyllning	3935

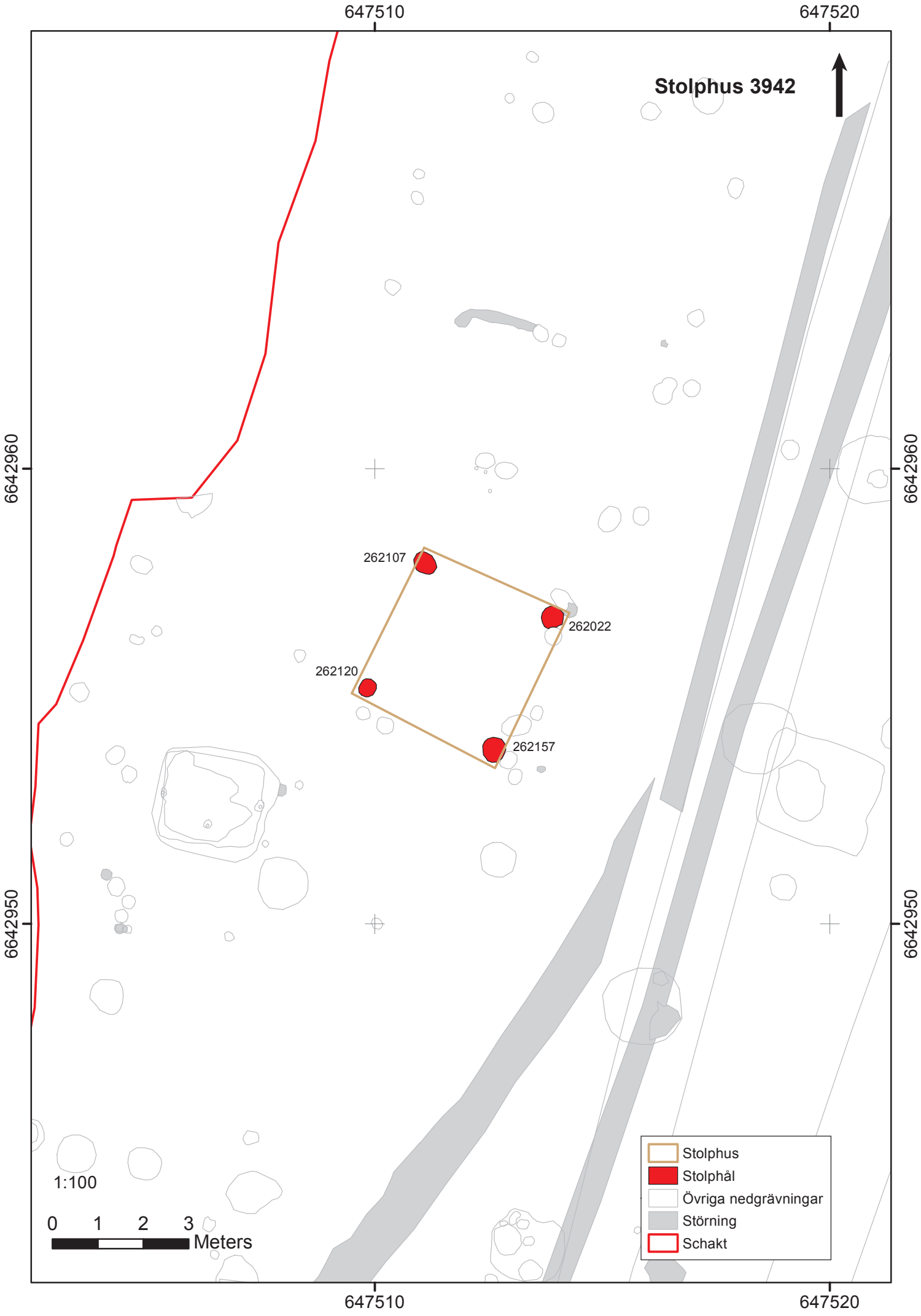
647510
647520
Stolphus 3942
6642960
6642950
262107
262022
262120
262157
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3942

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolphus
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	SSV–NNO
NIVÅ	24,5 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden framkom under lager från 1600-/1700-tal på gräsbevuxen tomtmark samt delvis under en asfalterad gång- och cykelväg. Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och rak gavel. Längd: 3,70 meter Bredd: 3,55 meter Yta: 13,15 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	-

FUNKTION

Utifrån rådande tolkning av hustypen bedöms den som **ekonomibyggnad**. De enda fynd som påträffades utgörs av smält lera och smidesslagg i en av stolphålsfyllningarna. Dessa antas härröra från smidesverksamhet som ej haft någon koppling till den aktuella byggnaden. Exempelvis har en smedja (3974) undersökts omkring 25 meter norrut.

DATERING

Dateringsspann: 430–600 e.Kr.
Konstruktion: **–**
Brukning: –
Destruktion: 430–600 AD, ^{14}C-analys av makrofossilt material från fyllningen i ett av stolphålen (5181) (Ua-51691).
Sammantagen datering: ^{14}C-datering till folkvandringstid/tidig vendeltid vilket överensstämmer med byggnadstypens generella datering till äldre järnålder. Visserligen påträffades ett slaggfragment och ett fragment smält lera i ett av stolphålen, vilket antyder en datering till yngre järnålder. Detta antas dock bero på att yngre fyndmaterial hamnat i fyllningen sekundärt.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade. Sektionen dokumenterades med ritning varefter även den andra halvan undersöktes.

BESKRIVNING

Hus 3942 påträffades i södra delen av område GUSK men antogs då ingå i en större, enskeppig byggnad. Den slutgiltiga tolkningen gjordes under rapportfasen. Byggnaden var enskeppig med raka långväggar och rak gavel. Taket har troligen burits upp av åtta väggstolpar. Avståndet mellan de två centralt placerade paren var cirka 2,5 meter medan avståndet ut till stolpparen i gavlarna var något längre, cirka tre meter. Samtliga åtta stolphål som tolkades ingå i byggnaden undersöktes. Stolphålen hade en diameter som varierade från 0,40×0,40 meter till 0,48×0,45 meter. Stolphålens djup var mellan 0,25 och 0,35 meter. De sekundära fyllningarna i stolphålen bestod till största delen av mörk gråbrun sandig silt. I ett flertal av stolphålen fanns träkol och sot.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen, fyllningarna till destruktionsfasen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Fyndmaterialet utgörs av smält lera (FV2879) samt smidesslagg (FV2895) i fyllningen i stolphål 5183.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-51691	1533±30	430AD-580AD	430AD-600AD	264245	Bränt sädeskorn/Korn	264148	Fyllning

Osteologi: -

Vedart: -

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekt typ	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
3942	Stolphus	264243	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
3942	Stolphus	264245	Bakgrundsbrus/matlagning
3942	Stolphus	264246	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
3942	Stolphus	264279	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5181	Stolphål	3942
5182	Stolphål	3942
5183	Stolphål	3942
5184	Stolphål	3942
262022	Nedgrävning	5184
262107	Nedgrävning	5183
262120	Nedgrävning	5181
262157	Nedgrävning	5182
264148	Lager fyllning	5181
264151	Lager fyllning	5183
264156	Lager fyllning	5182
264249	Lager fyllning	5184

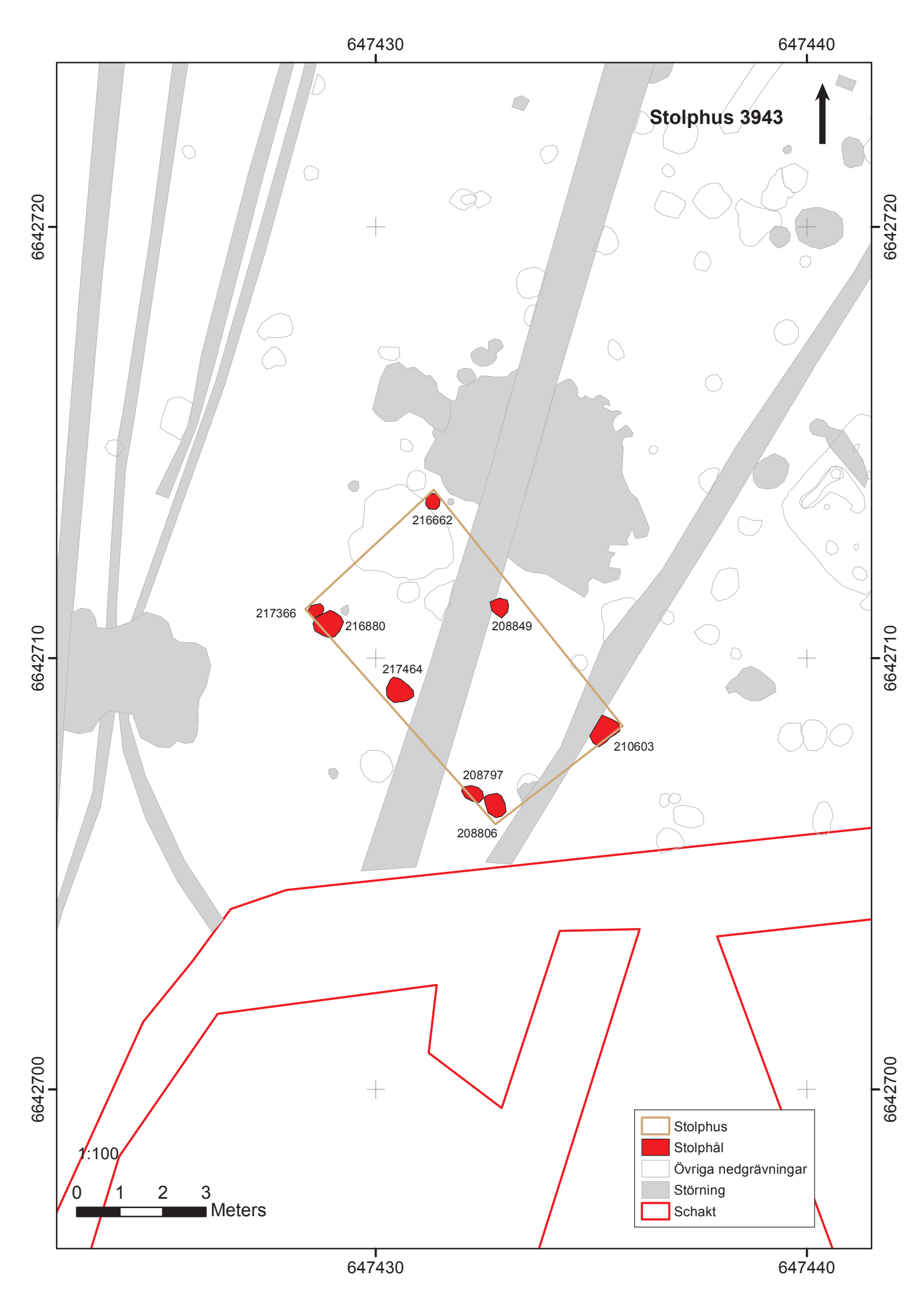
647430
647440
Stolphus 3943
6642720
6642710
6642700
216662
217366
216880
208849
217464
210603
208797
208806
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3943

Sebastian Liahaugen

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	NV–SÖ
NIVÅ	24,2 m ö.h.
UNDERLAG	Silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden påträffades i tomtmark som tidigare varit odlad åkermark samt handelsträdgård. Ett par VA-ledningar passerade över ytan för byggnaden. Dessutom berördes ytan av en ev. sentida avfallsgrop (209409) samt några mindre lagerrester och andra förhistoriska nedgrävningar.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär med raka sidor och raka gavlar Längd: 6,82meter Bredd: 3,95 meter Yta: 26,59 ^{m2}
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Utifrån konstruktionstyp och den ringa storleken tolkas byggnaden som en **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 650–1300 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Huset har inte kunnat dateras med ^{14}C-analys eller fynd. Det har undersökts flera snarlika byggnader inom projektet vilka dock fått relativt varierande men framförallt vida, dateringar. Det bäst daterade av dessa är hus 3971 (800–900 e.Kr.). Baserat på boplatsytans allmänna tidsställning, övriga jämförbara hus samt generell typologisk datering har dateringsspannet satts till 650–1300 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover i vissa av fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Byggnaden identifierades under rapportfasen. Resterna efter byggnaden utgjordes av 8 stolphål.

Deras diametermått varierade från 0,40 till 0,57 meter. Djupen varierade mellan 0,05 och 0,22 meter.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen, fyllningarna till destruktionsfasen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

I fyllningen i stolphål 6303 hittades 4 bitar ben, se osteologi nedan.

ANALYSER

^{14}C: -

Osteologi: I ett stolphål hittades ett revben från häst.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa
3943	6,4						1				

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
6301	Stolphål	3943
6302	Stolphål	3943
6303	Stolphål	3943
6304	Stolphål	3943
6305	Stolphål	3943
6306	Stolphål	3943
6307	Stolphål	3943
6308	Stolphål	3943
208797	Nedgrävning	6301
208806	Nedgrävning	6302
208849	Nedgrävning	6303
210603	Nedgrävning	6304
216662	Nedgrävning	6305
216880	Nedgrävning	6306
217007	Lager fyllning	6305
217130	Lager fyllning	6302
217193	Lager fyllning	6301
217194	Lager fyllning	6301
217352	Lager fyllning	6306
217366	Nedgrävning	6307
217377	Lager fyllning	6307
217451	Lager fyllning	6303
217464	Nedgrävning	6308
217482	Lager fyllning	6308
219323	Lager fyllning	6304

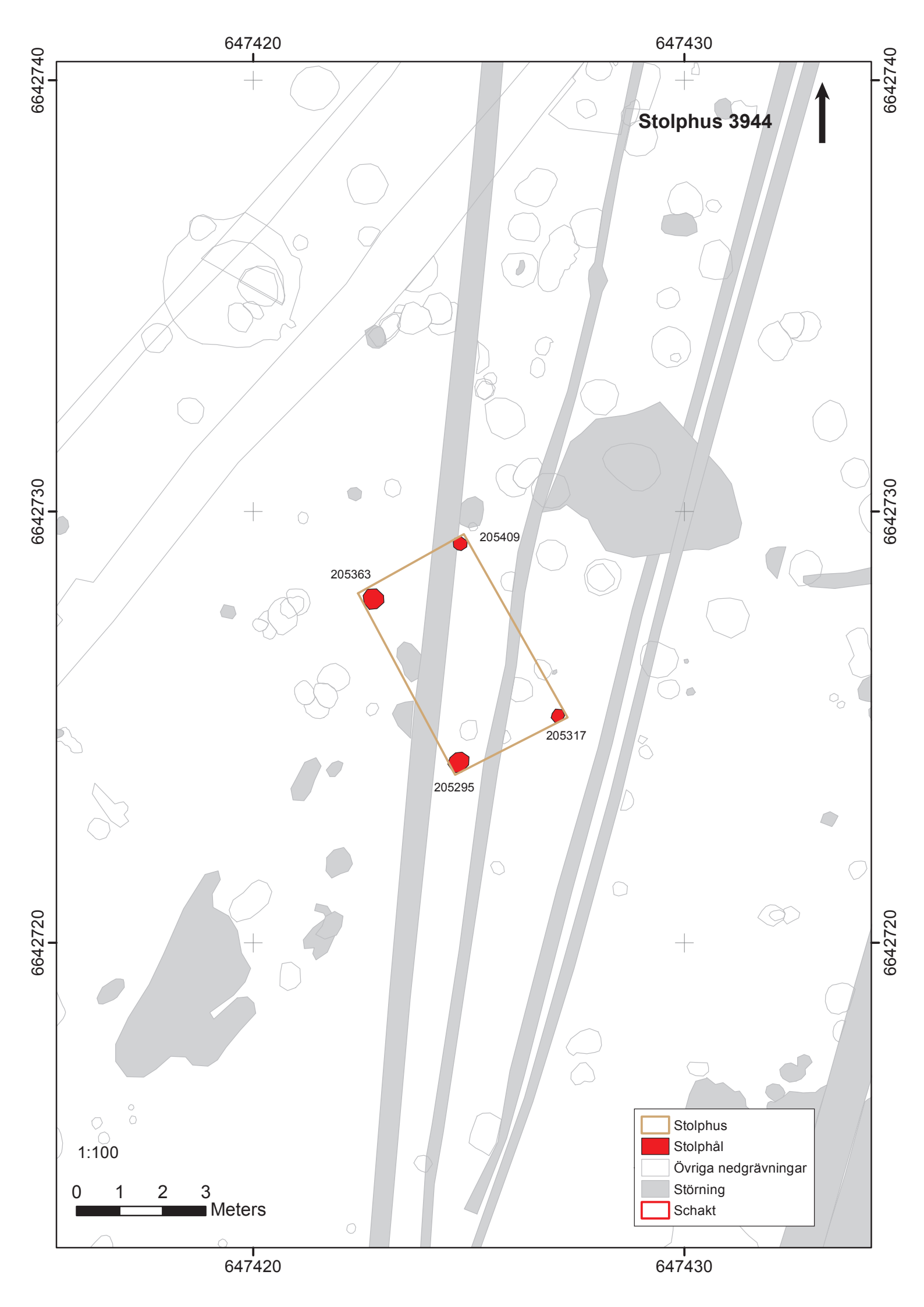
647420
647430
6642740
6642730
6642720
Stolphus 3944
205409
205363
205317
205295
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3944

Sebastian Liahaugen

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	NV–SO
NIVÅ	24,70 m ö.h.
UNDERLAG	Sand
BEVARINGSGRAD	Påträffades under matjordslager i tomtmark som tidigare varit plöjd åkermark. Platsen för byggnaden genomkorsades av två sentida diken.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Form: Rektangulär Längd: 4,82 meter Bredd: 2,86 meter Yta: 13,83 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	-

FUNKTION

Det finns inga fynd eller analyser som kan användas för tolkning av byggnadens funktion. Konstruktionstypen och den ringa storleken har föranlett en tolkning som **ekonomibyggnad**. Möjligen skulle den kunna vara en mindre ekonomibyggnad till hus 5012.

DATERING

Dateringsspann: 760–890 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: 690–890 AD, ^{14}C-analys av träkol av ek från fyllningen i stolphål (6309) (Ua-52118).

Sammantagen datering: Det saknas direkta stratigrafiska relation mellan flera byggnader i området vilka dock inte kan vara samtida då de legat på delvis samma plats. Detta innebär bland annat att det här aktuella huset inte vara samtida med hus 5005 (775–850 e.Kr.) vilket i sin tur inte kan vara samtida med 5012 (850–1050 e.Kr.). Hus 5005 har inte kunnat dateras i sig men har utifrån typologi och relation till andra byggnader bedömts vara äldre än både 3944 och 5012. Den ^{14}C-analys som utförts på material från 3944 bestod av ek. Detta kan i sämsta fall ha en mycket hög egenålder och det rör sig inte heller om träkol som kan antas härröra från en bränd stolpe. Husets läge, parallellt med hus 5012, samt ett dateringsintervall som delvis överlappar dateringen för nämnda hus, gör dock att ^{14}C-dateringen bedömts kunna vara representativ för huset. Efter en bedömning av kalibreringskurvan har dateringsintervallet kunnat snävas in något och byggnaden bör ha tillkommit under sen vendeltid eller tidig vikingatid.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil.

BESKRIVNING

Byggnaden lokaliserades under efterarbete. Resterna efter denna byggnad utgjordes av fyra likartade stolphål vilka bildade en rektangel. Stolphålens diametermått varierade från 0,27 till 0,49 meter och djupen var mellan 0,06 och 0,10 meter.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen. Fyllningarna hör till destruktionsfasen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-52118	1219±30	720AD-880AD	690AD-890AD	206446	Träkol/Ek	206444	Fyllning

Osteologi: –

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
206446	Träkol	Ek	Kärnved	206444	Lager fyllning

Makrofossil: –

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
6309	Stolphål	3944
6310	Stolphål	3944
6311	Stolphål	3944
6312	Stolphål	3944
205295	Nedgrävning	6309
205317	Nedgrävning	6310
205363	Nedgrävning	6311
205409	Nedgrävning	6312
206444	Lager fyllning	6309
221039	Lager fyllning	6311
221042	Lager fyllning	6312
221048	Lager fyllning	6310

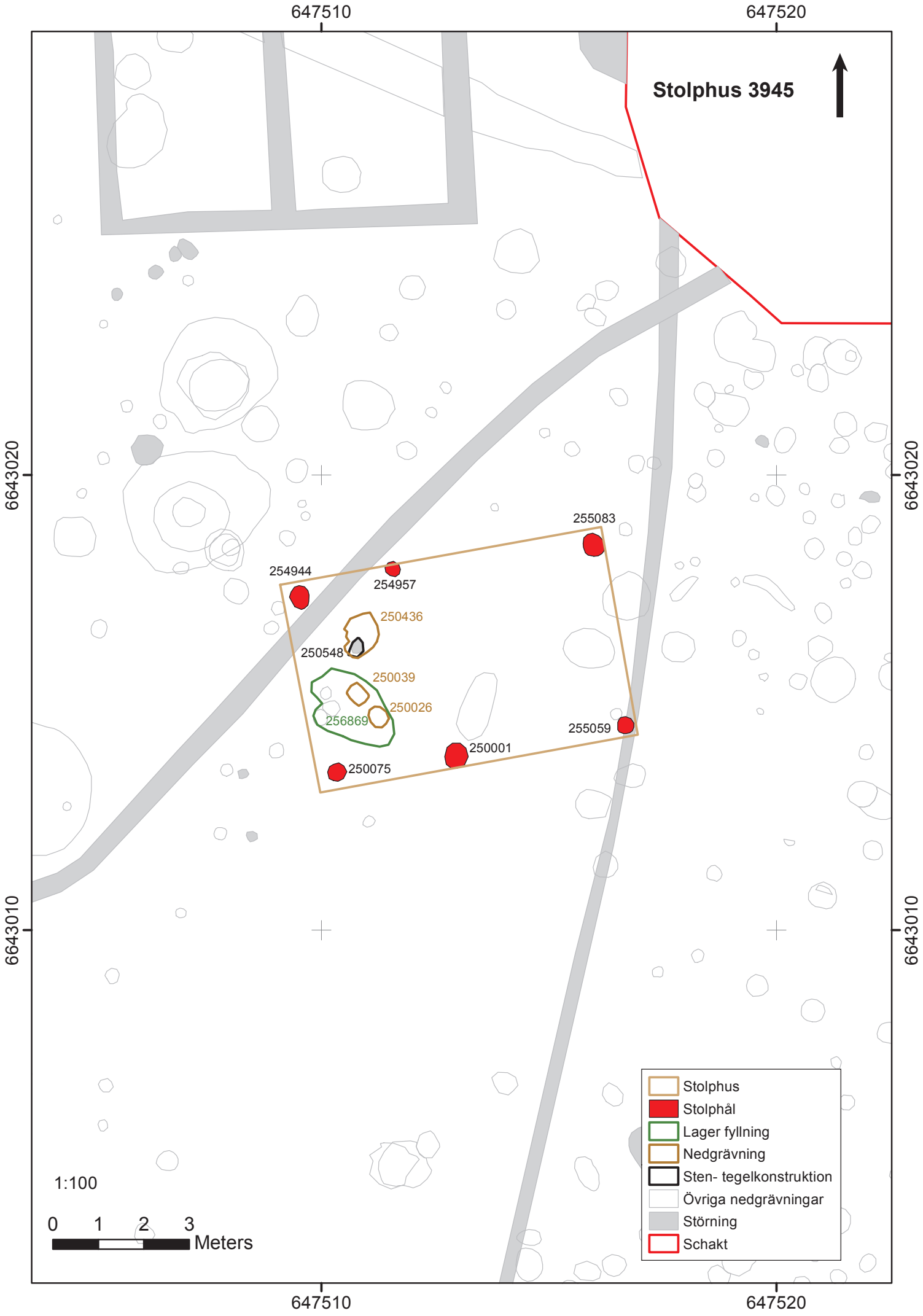
647510
647520
Stolphus 3945
6643020
6643010
255083
254944
254957
250436
250548
250039
250026
256869
255059
250001
250075
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Nedgrävning
Sten- tegelkonstruktion
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 3945

Olle Heimer och Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	VSV–ÖNÖ
NIVÅ	23,5 m ö.h.
UNDERLAG	Lerig silt
BEVARINGSGRAD	Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup. Huset täcktes i nordöst av ett vikingatida avfallslager (6383) samt helt av ett odlingslager (6381) från historisk tid. I nordvästra hörnet skars huset av en nedgrävning för telekabel (252548).
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och raka gavlar. Längd: 7 meter Bredd: 4,5 meter Yta: 31,5 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	-

FUNKTION

Utifrån förekomsten av ässja, nedgrävningar efter städstabbar samt ett fyndmaterial bestående av bl.a. smidesslagg har huset tolkats som en **smedja**.

DATERING

Dateringsspann: 800–950 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: 770–980 AD, ^{14}C-analys av träkol från fyllningen i ässjan (5927) (Ua-31568). Daterande fynd i form av äldre svartgods (FV2068 i golvlagret 256869) visar på en datering inom intervallet 700–1200 e.Kr.

Destruktion: Daterande fynd i form av äldre svartgods (FV2075 i fyllningen till städstabben 250051, FV2165 i fyllning till ässjan 250449) visar på en datering till 700–1200 e.Kr.

Sammantagen datering: Användningen av smedjan har via ^{14}C-analys daterats till den tidigare delen av vikingatid. Intervallet har efter granskning kunnat snävas in till 800–950 e.Kr. Dateringen för det avfallslager (6383) som delvis täckte huslämningen och vilket härrör från perioden 800–1000 e.Kr., har också fått bidra till att intervallet kunde snävas in.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade. Sektionen dokumenterades med ritning varefter även den andra halvan undersöktes.

BESKRIVNING

Hus 3945 påträffades i västra delen av område GUSK och tolkades som en byggnad redan vid undersökningstillfället. Byggnaden var enskeppig med raka långväggar. Huset antas ha har haft en rektangulär form. Taket har troligen burits upp av sex väggstolpar. Samtliga sex stolphål som tolkades ingå i byggnaden undersöktes. Stolphålen hade en diameter som varierade från 0,30×0,35 meter till 0,45×0,55 meter. Stolphålens djup var mellan 0,08 meter och 0,62 meter. De sekundära fyllningarna i

stolphålen bestod till största delen av mörk gråbrun sandig silt. I ett flertal av stolphålen fanns träkol och i enstaka sot, skärvsten och bränd lera.

Golvlager

I husets sydvästra del påträffades ett 2,0×1,35 meter stort lager (5926, 256869). Lagret var mellan 0,02–0,04 meter tjockt och bestod av brungrå sandig silt. I lagret påträffades enstaka glödskal, smält lera, slagg och keramik. Tolkningen är att detta är resterna efter ett golvlager som ackumulerats under byggnadens brukningstid.

Städstabbar

I västra delen av huset, i golvlagerresten, dokumenterades två nedgrävningar (5924, 5925) vilka tolkats som spår efter städstabbar. Den första mätte 0,45×0,45 meter och var 0,1 meter djup. Den andra mätte 0,45×0,35 meter och var 0,15 meter djup. Fyllningarna i båda nedgrävningarna bestod av svart träkolsbemängd silt. I fyllningarna påträffades hantverksavfall i form av smidesrester, som glödskal, slagg och bränd lera och rester av ässjeinfodring. I fyllningarna påträffades även enstaka järnföremål som kan vara avfall från arbetet i smedjan.

Ässja

I byggnadens nordvästra hörn påträffades en slagguppsamlingsgrop till en ässja. Den bestod av en 0,87×0,77 meter stor, oval och 0,26 meter djup nedgrävning (250436) med fyllning (250499) av lerig silt med inslag av träkol, bränd lera, småsten, ben och keramik. Fyllningen har tolkats som raseringsmassor av sekundär fyllning från omgivningen. En något större ansamling kol fanns ca 0,05 meter ned. Detta antas komma från husets golvlager. En smidesskålla (FV696) påträffades tillsammans med murrester från själva ässjan. Smidesskållan låg troligen ej in situ.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävning för stolphål samt för städstabbar och ässja tillhör konstruktionsskedet.

Fyllningen i ässjan samt rester av ett golvlager tillhör brukningsfasen. Fyllningarna i övriga nedgrävningar betraktas som destruktion. Det fanns inga spår efter några rituella depositioner.

FYND

Fyndmaterialet utgörs till största delen av slagg samt smält och bränd lera som kan kopplas till verksamheten som bedrivits i byggnaden. Det påträffades även en del benmaterial, se osteologi nedan.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
559	Smält lera	Smält lera	5	Hantverk och produktion
563	Avfall	Järn	20	Hantverk och produktion
565	Nit	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
575	Hästskosöm	Järn	1	Transport och samfärdsel
576	Smält lera	Smält lera	8	Hantverk och produktion
577	Smält lera	Smält lera	2	Hantverk och produktion
578	Avfall	Järn	1	Hantverk och produktion
579	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
580	Smält lera	Smält lera	4	Hantverk och produktion
585	Slagg	Slagg	9	Slagg GAL
590	Slagg	Slagg	60	Slagg GAL
604	Slagg	Slagg	30	Slagg GAL
663	Lerklining	Bränd lera	1	Byggnadsdetaljer och monument
686	Slagg	Slagg	8	Slagg GAL
688	Avfall	Järn	5	Hantverk och produktion
690	Infodring	Smält lera	13	Teknisk keramik
696	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
2068	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2075	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
2165	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3205	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
3206	Bränd lera	Bränd lera	3	Obestämt

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31568	1155±35	780 AD-97 0AD	770AD-980 AD	256930	Träkol/Björk	250449	Fyllning

Osteologi: Överarmsben från får/get och tåben från svin påträffades i fyllningen till en ässja respektive ett städ. I ett stolphål förekom en relativt stor mängd kraniefragment från strömming. Fiskbenen representerar troligen matrester som hamnat i stolpfyllningarna efter att byggnaden rivits.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får/get	Häst	Hund	Hönsfågel	Tjäder	Kråka/råka	Strömming
3945	20,3		2	1						11

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
256930	Träkol	Björk		250449	Lager fyllning

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekttyp	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
3945	Stolphus	250087	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
3945	Stolphus	250136	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
3945	Stolphus	250143	Bakgrundsbrus/matlagning
3945	Stolphus	250288	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
3945	Stolphus	250671	Möjlig inblandning av recent material
3945	Stolphus	256963	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
3945	Stolphus	257316	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
3945	Stolphus	258186	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
3945	Stolphus	258273	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
3945	Stolphus	258276	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING

–

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
4003	Stolphål	3945
4004	Stolphål	3945
4005	Stolphål	3945
4006	Stolphål	3945
4007	Stolphål	3945
4008	Stolphål	3945
5924	Städstabbe	3945
5925	Städstabbe	3945
5926	Lager	3945
5927	Härd	3945
250001	Nedgrävning	4003
250026	Nedgrävning	5924
250036	Lager fyllning	5924
250038	Lager fyllning	4003
250039	Nedgrävning	5925
250051	Lager fyllning	5925
250075	Nedgrävning	4004
250085	Lager fyllning	4004
250436	Nedgrävning	5927
250449	Lager fyllning	5927
250548	Sten- tegelkonstruktion	5927
254944	Nedgrävning	4006
254957	Nedgrävning	4005
255059	Nedgrävning	4007
255083	Nedgrävning	4008
256734	Lager fyllning	4006
256869	Lager fyllning	5926
258183	Lager fyllning	4008
258213	Lager fyllning	4007
258270	Lager fyllning	4005

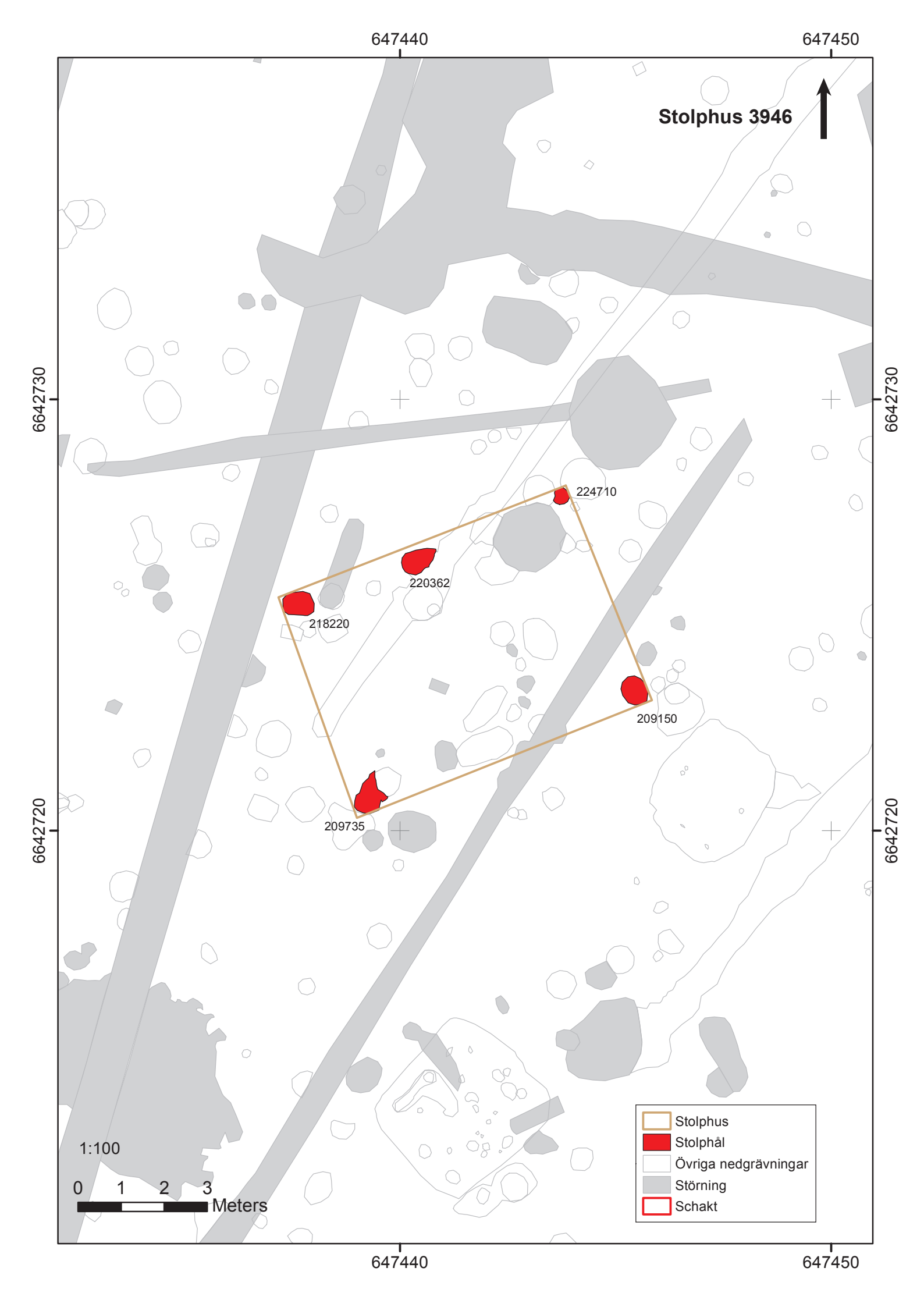
647440
647450
Stolphus 3946
6642730
6642720
224710
220362
218220
209150
209735
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3946

Sebastian Liahaugen och Ann Lindkvist

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	VSV–ONO
NIVÅ	25,30 m ö.h.
UNDERLAG	Sand och silt med inslag av lera
BEVARINGSGRAD	Framkom i tomtmark som tidigare varit odlad som åker och använd som handelsträdgård. Östra delen av byggnaden låg under en stensatt terrass som anlagts på 1900-talet. Sentida dike skar husets nordvästra hörn och ett VA-schakt dess sydöstra hörn. Ett av stolphålen, 6314, skars av en stolpe till ett senare hus, 5007.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär med raka sidor och raka gavlar Längd: 7,25 meter Bredd: 5,39 meter Yta: 39,14 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	-

FUNKTION

Fynd eller analyser kan inte bidra till tolkningen av husets funktion. Utifrån konstruktionstyp och ringa storlek tolkas det som en **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 600–675 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Ett försök att datera huset med hjälp av ^{14}C-analys av ett djurben i en stolphålsfyllning har gjorts. Dateringen visade dock på perioden 1040–1260 e.Kr. vilket inte kan bedömas som en rimlig datering med tanke på att ett av husets stolphål, 6314, skärs av en stolpe till huset 5007 vilket daterat till 660–780 e.Kr. Sannolikt härrör det daterande benet från senare lager och som hamnat i stolphålet långt efter husets brukningstid. Fynden i övrigt utgörs också av ben och har inte kunnat bidra till dateringen. Typologiskt finns flera paralleller inom undersökningen men dessa har fått mycket varierande och/eller vida dateringar, exempelvis 3943 och3971. Den bedömning som legat till grund för att sätta husets datering till 600–675 e.Kr. har baseras på den stratigrafiska relationen till hus 5007 samt boplatsens allmänna tidsställning.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover i några av fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Byggnaden lokaliserades under efterarbete. Resterna efter byggnaden utgjordes av 5 stolphål. Deras diametermått varierade från 0,39 till 0,65 meter. Djupen varierade mellan 0,05 och 0,27 meter.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsskedet, fyllningarna till destruktionsskedet. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Djurben, se osteologi nedan.

ANALYSER

Osteologi:

En tand från får/get, mellanhandsben från get och överarmsben från svin förekom i två stolphål.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa
3946	28,6		1		1	1					

14C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-52124	865±31	1150AD-1220AD	1040AD-1260AD	FV8560	Obränt ben/Svin	220964	Fyllning

Vedart: -

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekttyp	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
3946	Stolphus	219364	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
6313	Stolphål	3946
6314	Stolphål	3946
6315	Stolphål	3946
6316	Stolphål	3946
6317	Stolphål	3946
209150	Nedgrävning	6313
209735	Nedgrävning	6314
218220	Nedgrävning	6315
218236	Lager fyllning	6315
218590	Lager fyllning	6313
219960	Lager fyllning	6314
220362	Nedgrävning	6316
220963	Lager fyllning	6316
220964	Lager fyllning	6316
224710	Nedgrävning	6317
225996	Lager fyllning	6317

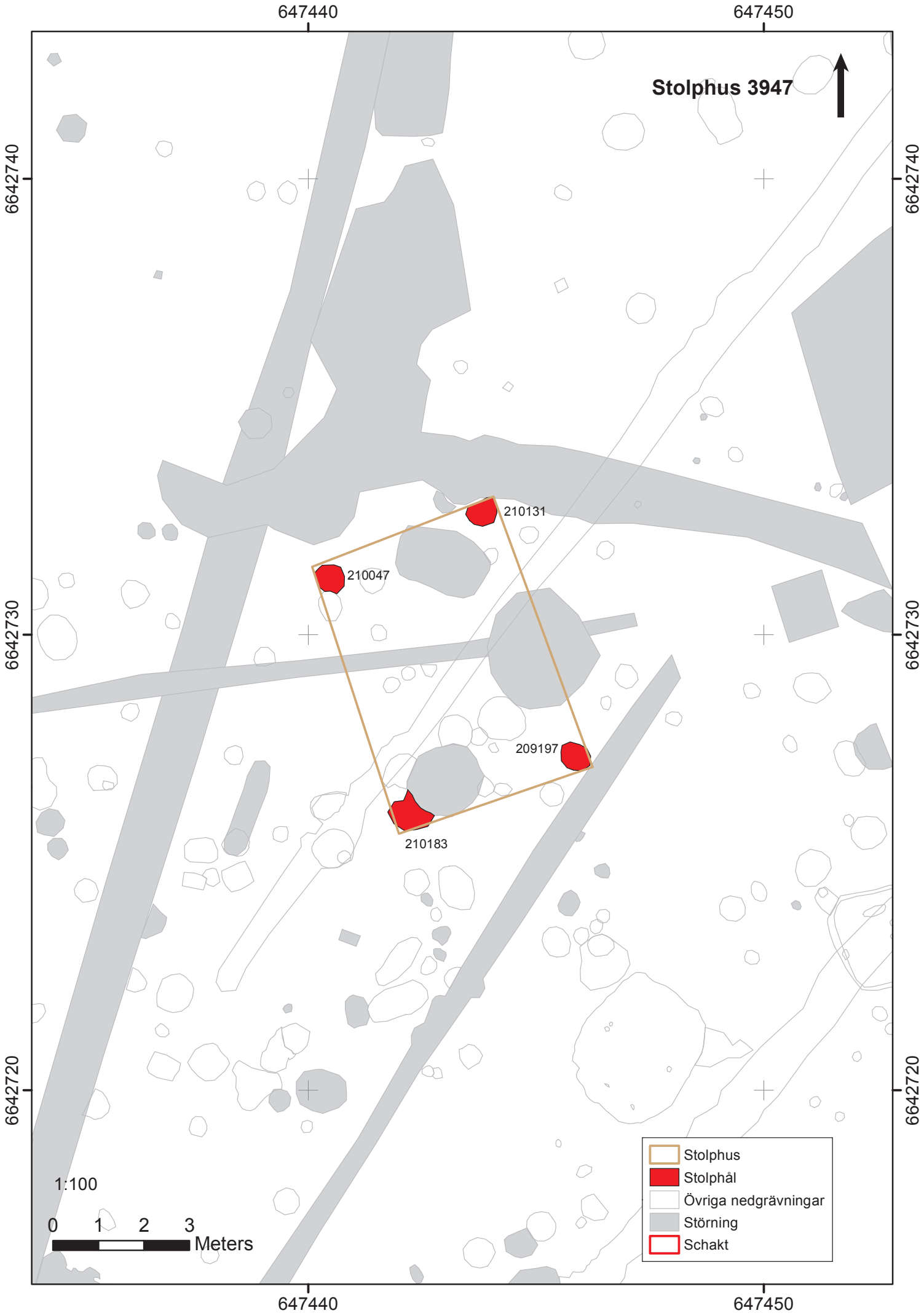
647440
647450
Stolphus 3947
6642740
6642730
6642720
210131
210047
209197
210183
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 3947

Sebastian Liahaugen

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	NV–SÖ
NIVÅ	25,30 m ö.h.
UNDERLAG	Silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden påträffades i tomtmark som tidigare varit odlad åkermark samt handelsträdgård. En VA-ledning och ett sentida dike korsade huset och flera recenta nedgrävningar (210091, 214141, 210159) fanns inom husytan. Även ett flertal stolphål av okänd datering var belägna där.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär med raka sidor och raka gavlar Längd: 6,1meter Bredd: 4,3 meter Yta: 27,33 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	-

FUNKTION

Inga fynd eller analyser kan bidra till tolkningen av byggnadens funktion. Utifrån konstruktionstyp och dess ringa storlek tolkas byggnaden som en **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 1000–1300 e.Kr.
Konstruktion: -
Brukning: -
Destruktion: Daterande fynd: Hästskosöm, vanligen medeltid och senare, FV3179 (fyllning 221900 i stolphål 5354).
Sammantagen datering: Eftersom ett par utförda ^{14}C-dateringar av hus i närområdet (3946, 5016) visade sig ge resultat som inte bedömts som tillförlitliga har ingen datering gjorts på material från huset. Ett fynd av en hästskosöm i en stolphålsfyllning ger en antydan om en datering till medeltid eller senare. Det ligger delvis på en yta där även husen 3946 och 5007 varit belägna. Det förstnämnda av dessa har förts till perioden 1050–1300 e.Kr. medan det andra är från vendeltid. Fem hus av samma typ har påträffats inom projektet. Av dessa har tre kunnat ges mer egentliga dateringar men dessa varierar en del. Hus 3953 har daterats till 1000–1150 e.Kr., hus 3954 till 1000–1250 och hus 3944 till 760–890. Det går utifrån hustypologin därmed inte att helt utesluta en förhistorisk datering. Byggnader med jordgrävda stolpar torde generellt inte förekomma efter cirka 1300. Det mesta talar för att byggnaden tillkommit någon gång under tiden 1000–1300 e.Kr. men att den inte kan vara samtida med hus 3946.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av alla stolphålen utom ett, varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs i vissa av fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Byggnaden lokaliserades under efterarbete. Resterna efter byggnaden utgjordes av 4 stolphål. Deras diametermått varierade från 0,61 till 0,93 meter. Djupen varierade mellan 0,20 och 0,22 meter.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Djurben, se osteologi nedan, samt en hästskosöm (FV3179 i fyllningen 221900 i stolphål 5354).

ANALYSER

^{14}C: -

Osteologi:

I tre stolphål påträffades tänder från nötkreatur och får/get respektive en underkäke från svin.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa
3947	8,5	1	1			1					

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5354	Stolphål	3947
6319	Stolphål	3947
6320	Stolphål	3947
6321	Stolphål	3947
209197	Nedgrävning	5354
210047	Nedgrävning	6319
210131	Nedgrävning	6320
210183	Nedgrävning	6321
221900	Lager fyllning	5354
222531	Lager fyllning	6319
225974	Lager fyllning	6321

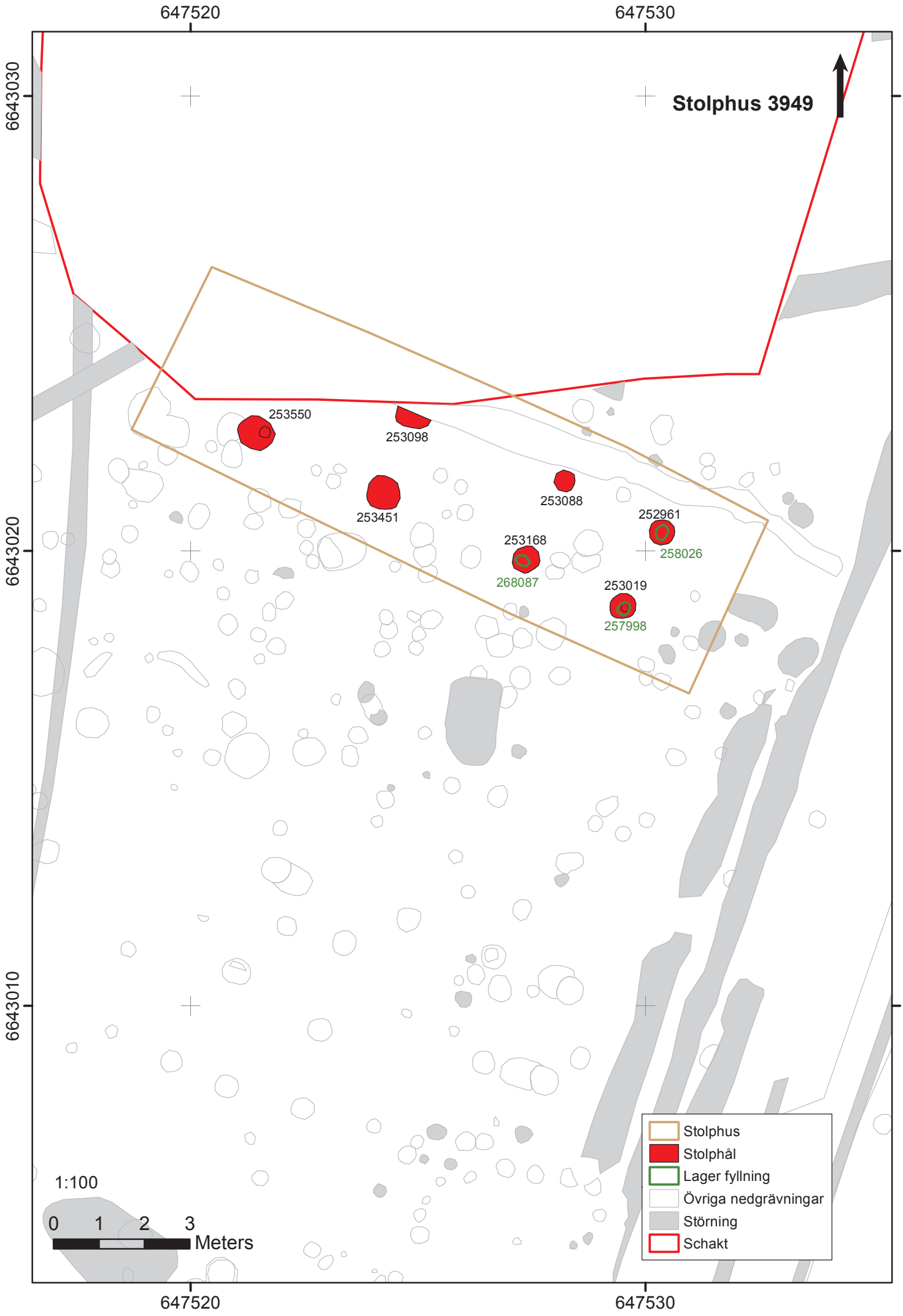
647520
647530
6643030
6643020
6643010
Stolphus 3949
253550
253098
253451
253088
252961
258026
253168
268087
253019
257998
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 3949

Olle Heimer och Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	VNV–ÖSÖ
NIVÅ	24,2 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup. I norra delen skars huset av ett yngre dike. Nordvästra delen av huset låg utanför undersökningsområdet och är inte undersökt.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka långväggar, inga spår efter gavlarna Längd: uppskattad till 13,5 meter Bredd: uppskattad till 4,5 meter Yta: uppskattad till 60,5 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka rader av stolphål efter takbärare Bockbredd 1,8–2,1 meter Spannlängd 2,5–3,5 meter

FUNKTION

Lämningarna efter huset störs i ena gaveländen av en sentida tegelbyggnad. Inga fynd eller analyser kan belysa dess funktion som därför bedöms som **obestämbar**. De troligaste alternativen är flerfunktionell byggnad eller ekonomibyggnad. Med tanke på husets förmodade ålder bör ekonomibyggnad vara det troligaste alternativet då främst enskeppiga hus förefaller ha använts enkom för bostadsändamål under vikingatid. Dessutom uppskattas byggnadens storlek till ca 60 m^2 vilket är relativt litet för en flerfunktionell byggnad.

DATERING

Dateringsspann: 800–950 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: 770–980 AD, ^{14}C-analys av förmodad stolprest från ett av stolphålen (4009) (Ua-31975)

Sammantagen datering: Utifrån ^{14}C-datering av träkol från fyllningen till ett av stolphålen antas byggnaden vara från vikingatidens förra hälft. I direkt anslutning till byggnaden fanns ett fyndrikt vikingatida avfallslager (6383) och ett härdområde (5286) från yngre järnålder.

Husets utbredning sammanfaller delvis med stolphusen 1981, 3958, 3960 och 3983. Dessa kan alltså ej vara samtida. Dock kunde den stratigrafiska relationen mellan dem ej klargöras då inga ingående stolphål överlagrade varandra. I direkt anslutning till byggnaden låg ett härdområde (5286) från yngre järnålder samt ett vikingatida avfallslager (6383).

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade. Sektionen dokumenterades med ritning.

BESKRIVNING

Hus 3949 påträffades i centrala delen av område GUSK. Byggnaden var treskeppig med raka till långväggar. Den undersökta delen bestod av sju takbärande stolphål. Stolphålen i den takbärande kon-

struktionen hade en diameter som varierade från 0,45×0,45 meter till 0,60×0,80 meter. Stolphålens djup varierade mellan 0,30 meter och 0,50 meter. De primära fyllningarna i stolphålen bestod till största delen av ljust brun sandig silt. I flera av stolphålen fanns tydliga spår efter stolpar i form av mörkfärgningar. Dessa bestod till största delen av en mörk gråbrun sandig silt. I ett par stolphål fanns trä bevarat. Flera stolphål i den östra delen visade spår efter brand i form av förkolnade stolprester (jämför intilliggande hus 4950 på DY4).

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar för stolphål tillhör konstruktionsskedet liksom själva stolpresterna, fyllningarna kopplas till destruktionsfasen. Förkolnade stolprester visar att huset har brunnit. Branden kan kopplas till destruktionsfasen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

En djurtand hittades i fyllningen till ett av stolphålen, se osteologi nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31975	1152±31	780AD-970AD	770AD-980AD	258038	Träkol/Tall	258026	Stolpfärgning

Osteologi:

En kindtand från får eller get hittades i ett stolphål.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får/get	Häst	Hund	Hönsfågel	Tjäder	Kråka/råka	Strömming
3949	5,0			1						

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
258038	Ved	Tall	Utskuren del av större trästycke	258026	Lager fyllning

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekttyp	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
3949	Stolphus	258014	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING

Byggnadens norra långsida tangerar det parallella diket SN522881, vilket sin tur överensstämmer med en gräns i det historiska kartmaterialet. Flertalet byggnader på delområdet har denna orientering. Byggnaden antas ha eldhärjats. Den ligger bara några meter från en samtida smedja. Kanske är det gnistor från denna som antänt byggnaden. I det aktuella huset fanns inga spår efter någon eldstad, det är dock möjligt att det funnits en upphöjd sådan vilken ej lämnat några spår efter sig.

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
4009	Stolphål	3949
4010	Stolphål	3949
4011	Stolphål	3949
4012	Stolphål	3949
4013	Stolphål	3949
4014	Stolphål	3949
4015	Stolphål	3949
252961	Nedgrävning	4009
253019	Nedgrävning	4010
253088	Nedgrävning	4011
253098	Nedgrävning	4013
253168	Nedgrävning	4012
253451	Nedgrävning	4014
253550	Nedgrävning	4015
257304	Träkonstruktion	4015
257998	Lager fyllning	4010
258012	Lager fyllning	4010
258026	Lager fyllning	4009
258036	Lager fyllning	4009
268086	Lager fyllning	4012
268087	Lager fyllning	4012
268163	Lager fyllning	4011
268473	Lager fyllning	4013
268543	Lager fyllning	4014
268811	Lager fyllning	4015

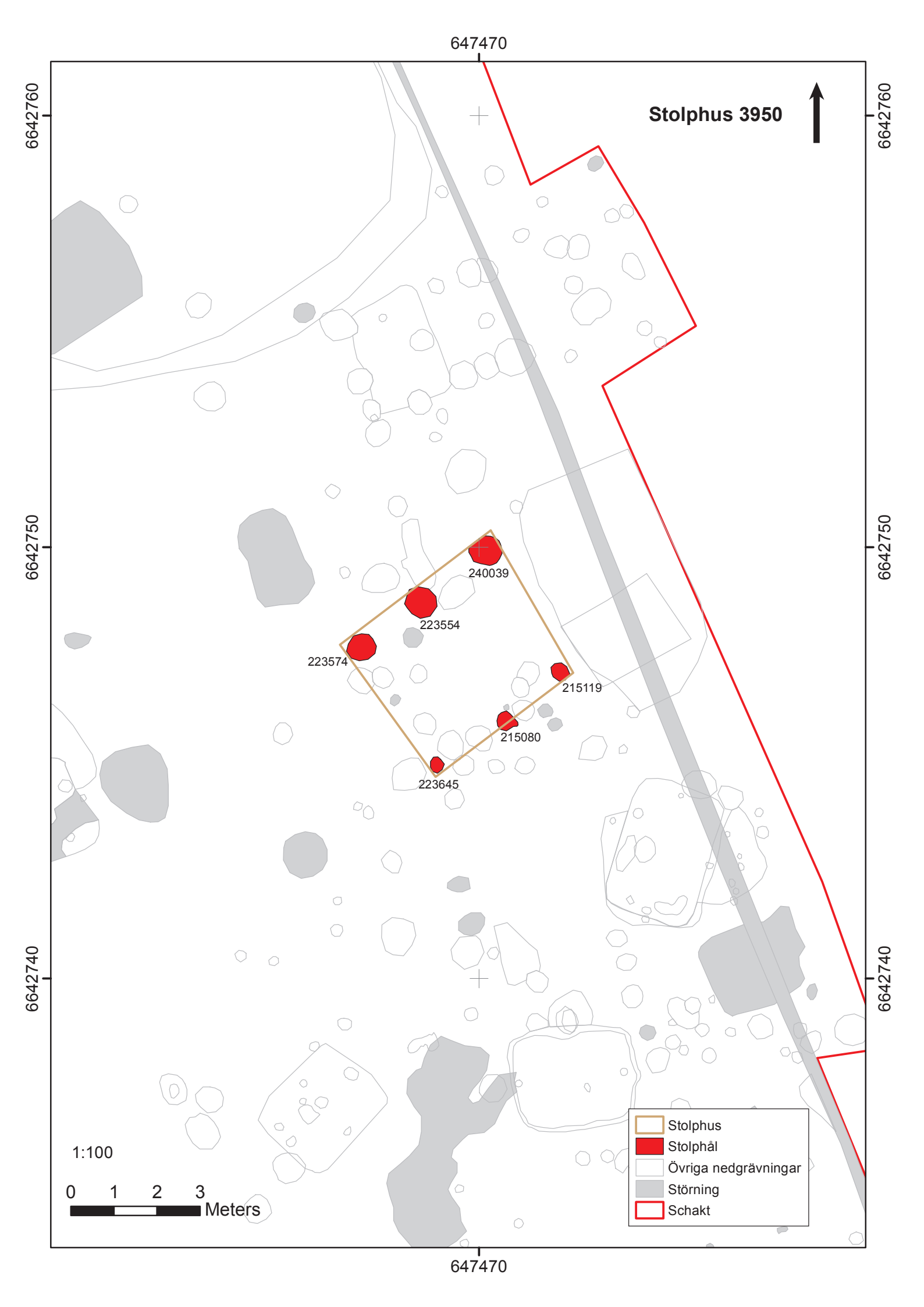
647470
6642760
6642750
6642740
Stolphus 3950
240039
223554
223574
215119
215080
223645
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3950

Sebastian Liahaugen

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	SV–NÖ
NIVÅ	25,9–26,2 m ö.h.
UNDERLAG	Silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden påträffades i tomtmark som tidigare varit odlad åkermark. Flera sentida diken och ledningar passerade genom byggnaden. Det går inte att utesluta att huset ursprungligen kan ha varit upp till 3 meter längre eftersom bland annat ett kulturlager som fanns öster om huset inte togs bort i sin helhet.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär med raka sidor och raka gavlar Längd: 4,2 meter Bredd: 3,7 meter Yta: 15,9 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Byggnadens funktion kunde ej bedömas utifrån fyndmaterial eller analyser. Utifrån den ringa storleken tolkas den som en **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 650–1300 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Huset har varken kunnat dateras med ^{14}C eller fynd. Det ligger på delvis samma yta som en annan byggnad, 3951, daterad till 650–1300 e.Kr., och kan således inte vara samtida med denna. Det är heller inte troligt att det funnits samtidigt som syllstenshuset 5420, som daterats till 1050–1800 e.Kr. Huset uppvisar typologiska likheter med Hus 3956 som tillkommit 880–980 e.Kr. Då dateringsunderlaget inte är särskilt gediget kan någon särskilt snäv datering inte göras. Baserat på boplatsytans tidsställning och den generella dateringen för hus med jordgrävda stolpar sätts huset i intervallet 650–1300 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover i några av fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Byggnaden lokaliserades under efterarbete. Resterna efter byggnaden utgjordes av 6 stolphål. Deras diametermått varierade från 0,32 till 0,74 meter. Djupen varierade mellan 0,20 och 0,30 meter.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Djurben, se osteologi nedan.

ANALYSER

^{14}C: –

Osteologi:

I ett stolphål hittades fragment av ett korsben från nötkreatur.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa
3950	6,4	1									

Vedart: –

Makrofossil: –

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
6322	Stolphål	3950
6323	Stolphål	3950
6324	Stolphål	3950
6325	Stolphål	3950
6326	Stolphål	3950
215080	Nedgrävning	1106
215119	Nedgrävning	6322
215409	Lager fyllning	1106
215415	Lager fyllning	6322
223554	Nedgrävning	6323
223574	Nedgrävning	6324
223645	Nedgrävning	6325
225422	Lager fyllning	6324
225423	Lager fyllning	6324
240039	Nedgrävning	6326
240059	Lager fyllning	6326
240363	Lager fyllning	6323

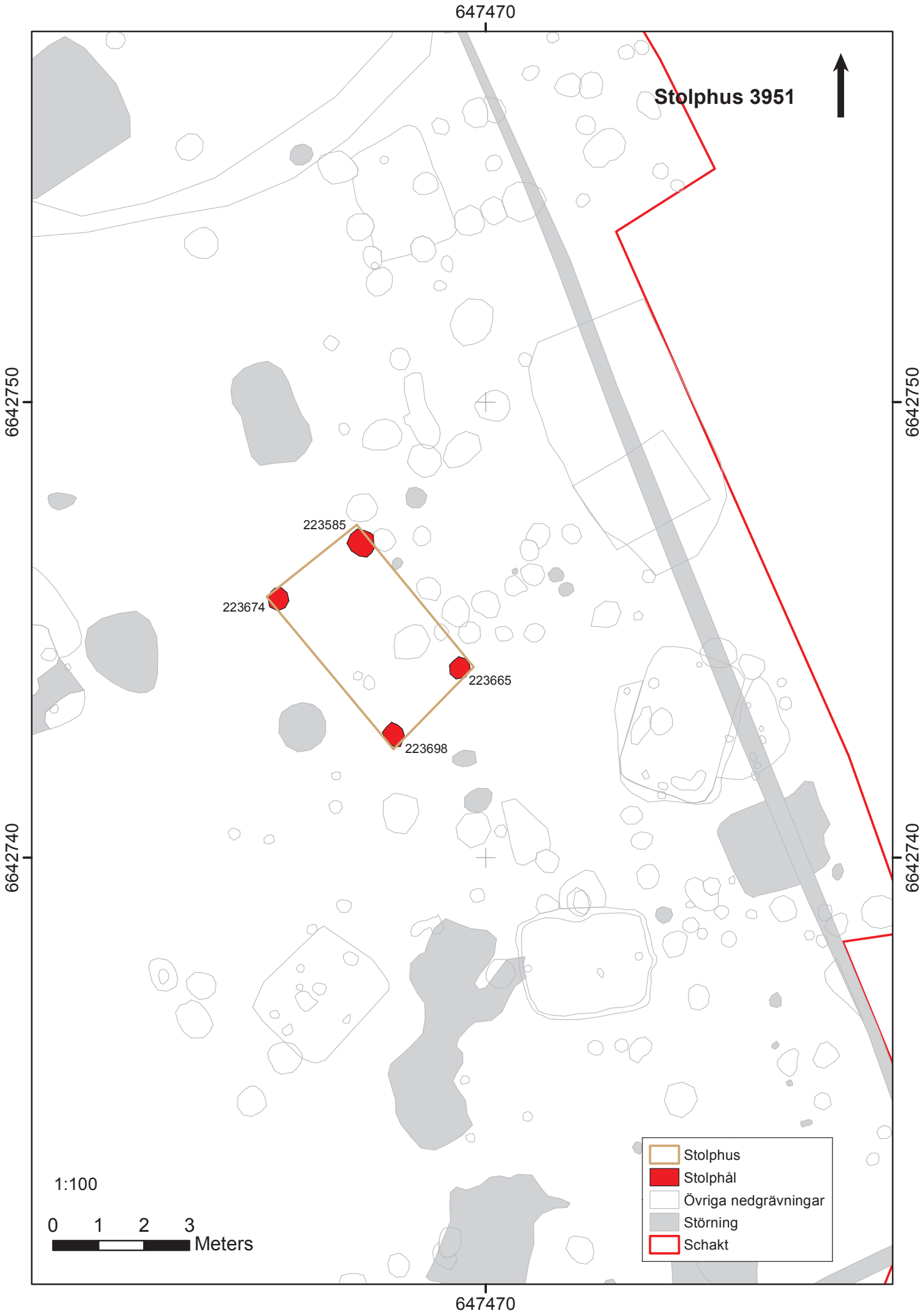
647470
Stolphus 3951
6642750
6642740
223585
223674
223665
223698
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3951

Sebastian Liahaugen

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	NV–SÖ
NIVÅ	25,8–26,0 m ö.h.
UNDERLAG	Sand
BEVARINGSGRAD	Byggnaden påträffades i tomtmark som tidigare varit odlad åkermark samt handelsträdgård. Den framkom under en grusad parkeringsyta.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Form: Rektangulär Längd: 4,20 meter Bredd: 2,53 meter Yta: 10,59 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Inga fynd eller analyser kan belysa byggnadens funktion. Utifrån dess ringa storlek bedöms den som en **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 650–1300 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Det har saknats förutsättningar för att ^{14}C-datera huset och daterande fynd saknas. Ytterligare en byggnad, 3950, kan ha varit belägen på delvis samma plats och de båda husen kan med andra ord inte ha varit samtida. Hus 3950 har dock inte kunnat ges någon snävare datering än till 650–1300 e.Kr. Fem hus av samma typ har påträffats inom projektet. Av dessa har tre kunnat ges mer egentliga dateringar men dessa varierar en del. Hus 3953 har daterats till 1000–1150 e.Kr., hus 3954 till 1000–1250 och hus 3944 till 760–890. Hustypologin medger därmed både förhistoriska och medeltida dateringar. Baserat på boplatsytans allmänna datering, övriga liknande hus inom projektet och generell typologisk datering har det inte gått att ange ett snävare dateringsintervall än 650–1300 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover i några av fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Byggnaden lokaliserades under efterarbete. Resterna efter denna byggnad utgjordes av fyra likartade stolphål vilka bildade en rektangel. Stolphålens diametermått varierade från 0,55 till 0,60 meter och djupen var mellan 0,06 och 0,23 meter.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen, fyllningarna kopplas till destruktionsfasen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Djurben, se osteologi nedan.

ANALYSER

^{14}C: –

Osteologi:

Ett strålben från svin påträffades i ett stolphål.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa
3951	3,2		1								

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
6328	Stolphål	3951
6329	Stolphål	3951
6330	Stolphål	3951
6331	Stolphål	3951
223585	Nedgrävning	6328
223665	Nedgrävning	6329
223674	Nedgrävning	6330
223698	Nedgrävning	6331
225343	Lager fyllning	6328
225344	Sten- tegelkonstruktion	6328
238297	Lager fyllning	6331
238350	Lager fyllning	6329
240291	Lager fyllning	6330

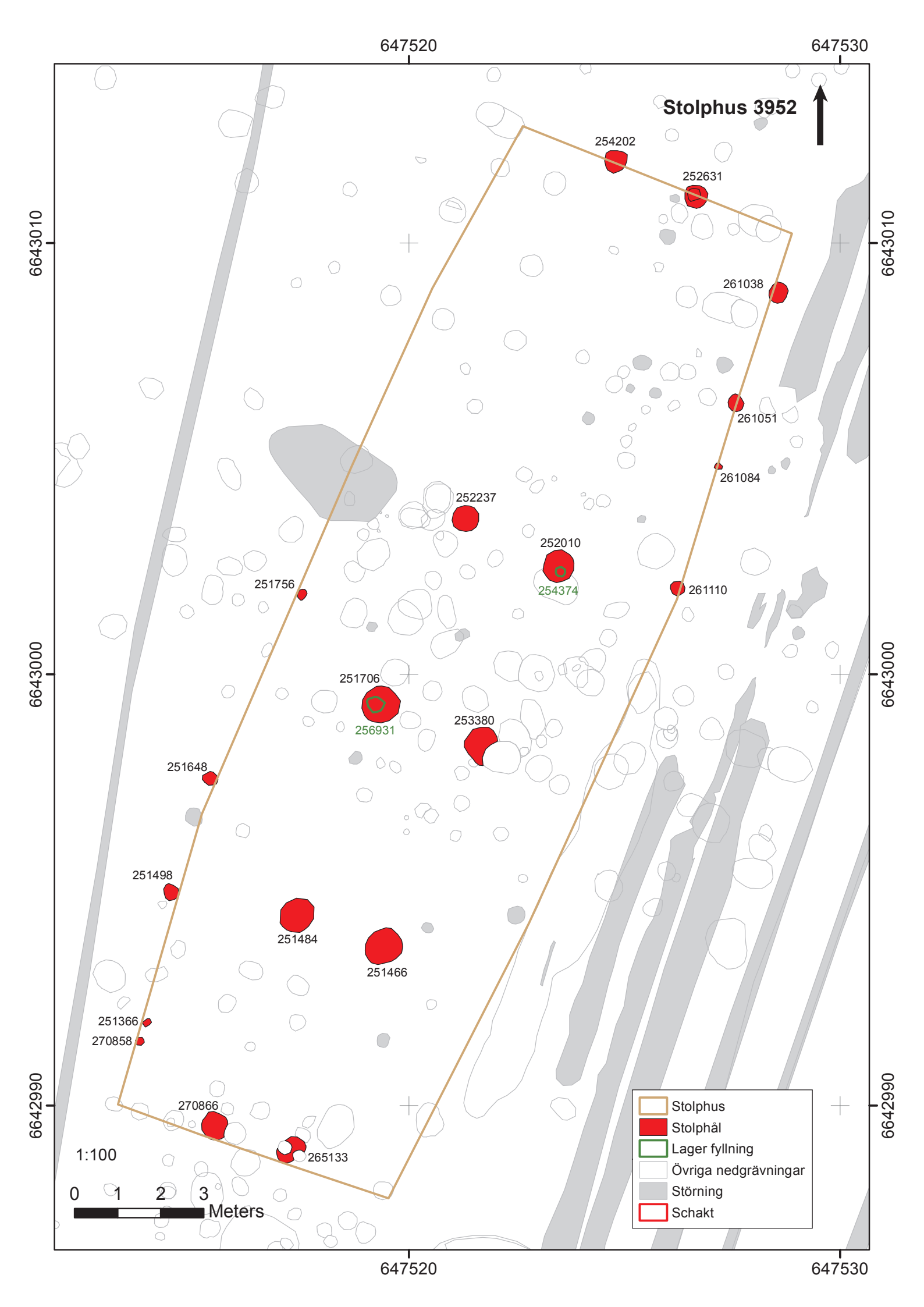
Stolphus 3952
647520
647530
6643010
6643000
6642990
254202
252631
261038
261051
261084
252237
252010
254374
251756
261110
251706
256931
253380
251648
251498
251484
251466
251366
270858
270866
265133
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3952

Olle Heimer och Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	NNO–SSV
NIVÅ	20,00–20,20 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Konvexa långväggar och raka gavlar. Längd: 24,5 meter Bredd: 8 meter Yta: uppskattad till ca 188 m^2.
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Två lätt konvergerande rader av takbärande stolpar Bockbredd: 2,0–2,6 meter Spannlängd: 2,7–9,0 meter

FUNKTION

Huset tolkas som en **flerfunktionell byggnad**. Dess storlek gör det troligt att den varit någon form av huvudbyggnad, där åtminstone delar av den använts som bostad. Fynd av keramik kan styrka detta antagande. Ett an makroproverna kan möjligen indikera förekomst av matlagning, medan flera andra prover saknar makrofossilt material som kan bidra till tolkningen. Sannolikt har delar av huset använts som förråd.

DATERING

Dateringsspann: 685–775 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: 670–870 AD, ^{14}C-analys av träkol av björk från fyllningen i stolphål (5172) (Ua-51061), glaspärla (FV820) från 700-talet e.Kr. samt keramik av typen äldre svartgods (700–1200 e.Kr).

Sammantagen datering: ^{14}C-analys av träkol från fyllningen i ett av stolphålen visar på en datering till 670–870 e.Kr. Med ett sigma kan denna datering snävas in till den tidigare delen av intervallet (685–775 e.Kr.). En blå glaspärla (FV820) från en av stolphålsfyllningarna har en generell datering till 700-tal. Keramikmaterialet från stolphålsfyllningarna är av typen äldre svartgods med generell datering från vendeltid till tidig medeltid. Dessutom påträffades ett skifferbryne vars datering är relativt vid.

Byggnaden var stratigrafiskt överlagrad av stolphål tillhörande Hus 3974 och Hus 3981, båda ^{14}C-daterade till vikingatid.

Den sammatagna dateringen för byggnadens uppförande och brukning hänförs därför till vendeltidens senare del och har angivits med den intervall som ^{14}C-dateringen får då den kalibreras med ett sigma.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade. Sektionen dokumenterades med ritning varefter även den andra halvan undersöktes

BESKRIVNING

Hus 3952 påträffades i centrala delen av område GUSK. Byggnaden var treskeppig med konvexa långväggar och raka gavlar. Totalt tolkades 19 stolphål ingå i byggnaden. Den takbärande konstruktionen bestod av fem par stolpar. Dessa stolphål hade en diameter som varierade från 0,50×0,50 meter till 0,80×0,90 meter. Stolphålens djup var mellan 0,20 meter och 0,75 meter, de största och djupaste stolphålen låg i den centrala delen av huset. Fyllningarna i stolphålen bestod till största delen av ljust brun sandig silt. I flera av stolphålen fanns tydliga spår efter stolpar i form av mörkfärgningar. Därtill fanns nio mindre, grundare stolphål efter stolpar i husets vägglinje.

Byggnadens utbredning sammanfaller delvis med Hus 3952, 3962 3971, 3974 och 3981 och kan alltså ej vara samtida med dessa. I två av fallen fanns stratigrafiska relationer till de andra byggnaderna.

Väggstolpar (5565, 5555 och 5566) i hus 3974 skar de två sydligaste takbärarna (5173 och 5174) i Hus 2952 som alltså är stratigrafiskt äldre än det förra vilket ^{14}C-daterats till vikingatid.

Ett av de takbärande stolphålen (5176) i Hus 3952 skars av ett stolphål (5543) i hus 3981 som alltså är stratigrafiskt yngre än hus 3981.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Alla nedgrävningarna till stolphålen tillhör konstruktionsskedet. Fyllningarna kopplas till destruktionsfasen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Från fyllningar i stolphål i huset tillvaratogs en glaspärla, ett skifferbryne samt keramik och smält lera. Dessutom hittades ben, se osteologi nedan.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
820	Pärla	Glas	1	Dräkt och personlig utrustning
1770	Brodd	Järn	1	Transport och samfärdsel
1808	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
2071	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2074	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2121	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2122	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2123	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2164	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3022	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
3188	Smält lera	Smält lera	4	Obestämt
3199	Smält lera	Smält lera	9	Obestämt
3201	Smält lera	Smält lera	1	Obestämt

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-51061	1258±29	685AD-775AD	670AD-870AD	255277	Träkol/Björk	255276	Fyllning

Hus 3952 vid GUSK norra. Huset var treskeppigt, flerfunktionellt och härrör från yngre vendeltid. Käpparna markerar de inre takbärande stolparna. Foto från sydväst: Olle Heimer, SAU.

Osteologi: I stolphål hittades ben och tänder från svin, nötkreatur, får/get, hund och kråka eller råka. Troligen rör det sig om matrester och annat avfall från destruktionen av huset.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får/get	Häst	Hund	Hönsfågel	Tjäder	Kråka/råka	Strömming
3952	61,6	1	4	1		1			1	

Vedart: -

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekttyp	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
3952	Stolphus	254388	Bakgrundsbrus/matlagning, markbrand?
3952	Stolphus	255277	Metallhantverk? Möjlig inblandning av recent material
3952	Stolphus	255684	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
3952	Stolphus	256536	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
3952	Stolphus	256771	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
3952	Stolphus	256928	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING -

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5171	Stolphål	3952
5172	Stolphål	3952
5173	Stolphål	3952
5174	Stolphål	3952
5175	Stolphål	3952
5176	Stolphål	3952
5177	Stolphål	3952
5178	Stolphål	3952
5179	Stolphål	3952
5180	Stolphål	3952
5348	Stolphål	3952
5355	Stolphål	3952
5359	Stolphål	3952
5389	Stolphål	3952
5391	Stolphål	3952
5917	Stolphål	3952
5918	Stolphål	3952
5919	Stolphål	3952
5920	Stolphål	3952
251366	Nedgrävning	5359
251466	Nedgrävning	5172
251484	Nedgrävning	5171
251498	Nedgrävning	5348
251648	Nedgrävning	5355
251706	Nedgrävning	5175
251756	Nedgrävning	5389
252010	Nedgrävning	5177
252237	Nedgrävning	5178

Idnr	Typ	Kontextgrupp
252631	Nedgrävning	5179
253251	Lager fyllning	5177
253380	Nedgrävning	5176
254202	Nedgrävning	5180
254374	Lager fyllning	5177
255276	Lager fyllning	5172
255683	Lager fyllning	5171
256106	Lager fyllning	5176
256770	Lager fyllning	5179
256927	Lager fyllning	5180
256929	Lager fyllning	5175
256931	Lager fyllning	5175
257848	Lager fyllning	5178
261038	Nedgrävning	5391
261051	Nedgrävning	5917
261084	Nedgrävning	5918
261110	Nedgrävning	5919
265133	Nedgrävning	5173
267745	Lager fyllning	5919
268452	Lager fyllning	5389
269882	Lager fyllning	5355
269883	Lager fyllning	5348
269894	Lager fyllning	5359
270260	Lager fyllning	5917
270325	Lager fyllning	5918
270858	Nedgrävning	5920
270866	Nedgrävning	5174
270995	Lager fyllning	5920
271066	Lager fyllning	5174

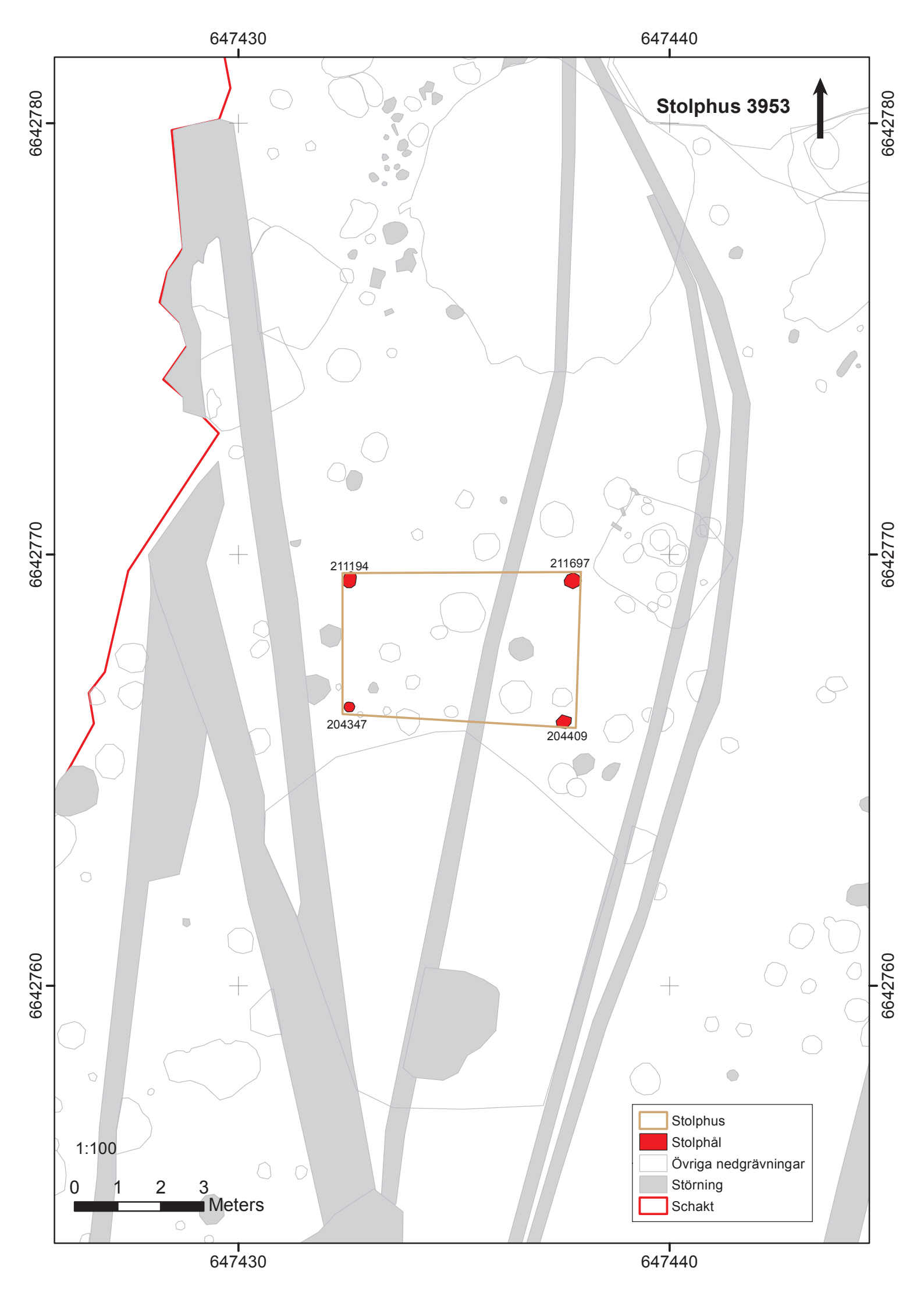
647430
647440
6642780
6642770
6642760
Stolphus 3953
211194
211697
204347
204409
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3953

Sebastian Liahaugen

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	V–Ö
NIVÅ	24,8–25,0 m ö.h.
UNDERLAG	Silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden påträffades i tomtmark som tidigare varit odlad åkermark och senare ingått i stationsområde. En ledningsnedgrävning passerade genom området för byggnaden.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär med raka sidor och raka gavlar Längd: 5,47 meter Bredd: 3,35 meter Yta: 18,86 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	-

FUNKTION

Utifrån konstruktionstyp och dess ringa storlek tolkas huset som en **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 1020–1150 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: 1020–1160 AD, ^{14}C-analys av obränt ben av däggdjur från fyllning i stolphål (6334) (Ua-52121), äldre svartgods 700–1200 e. Kr.

Sammantagen datering: Dateringsintervallet har efter bedömning av kalibreringskurvan kunnat snävas in till 1020–1150 e.Kr. Keramiken bidrar ej med någon närmare datering. Byggnaden kan ej ha varit samtida med det mycket närbelägna huset 5013 (900–1000 e.Kr.) och stolpkonstruktionen 5390 (800–1050 e.Kr.). Det finns ett flertal snarlika byggnader inom projektet vilka dock har varierande dateringar. Det bedöms som högst troligt att ^{14}C-dateringen är representativ för husets datering

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av all stolphålen utom 204409, varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover i vissa av fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Byggnaden lokaliserades under efterarbete. Resterna efter byggnaden utgjordes av fyra stolphål. Deras diametermått varierade från 0,22 till 0,35 meter. Djupen varierade mellan 0,10 och 0,34 meter.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen.

FYND

Fyndmaterialet från stolphålsfyllningarna består av keramik (FV6704)i fyllningen i stolphål 6335, samt djurben, se osteologi nedan.

ANALYSER

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-52121	959±28	1020AD-1150AD	1020AD-1160AD	FV7393	Obränt ben/Däggdjur	234838	Fyllning

^{14}C: -

Osteologi:

I ett stolphål från huset hittades ett språngben från får.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa
3953	4,0			1							

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

–

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
6332	Stolphål	3953
6333	Stolphål	3953
6334	Stolphål	3953
6335	Stolphål	3953
204347	Nedgrävning	6332
204409	Nedgrävning	6333
211194	Nedgrävning	6334
211697	Nedgrävning	6335
231178	Lager fyllning	6335
234821	Lager fyllning	6332
234838	Lager fyllning	6334

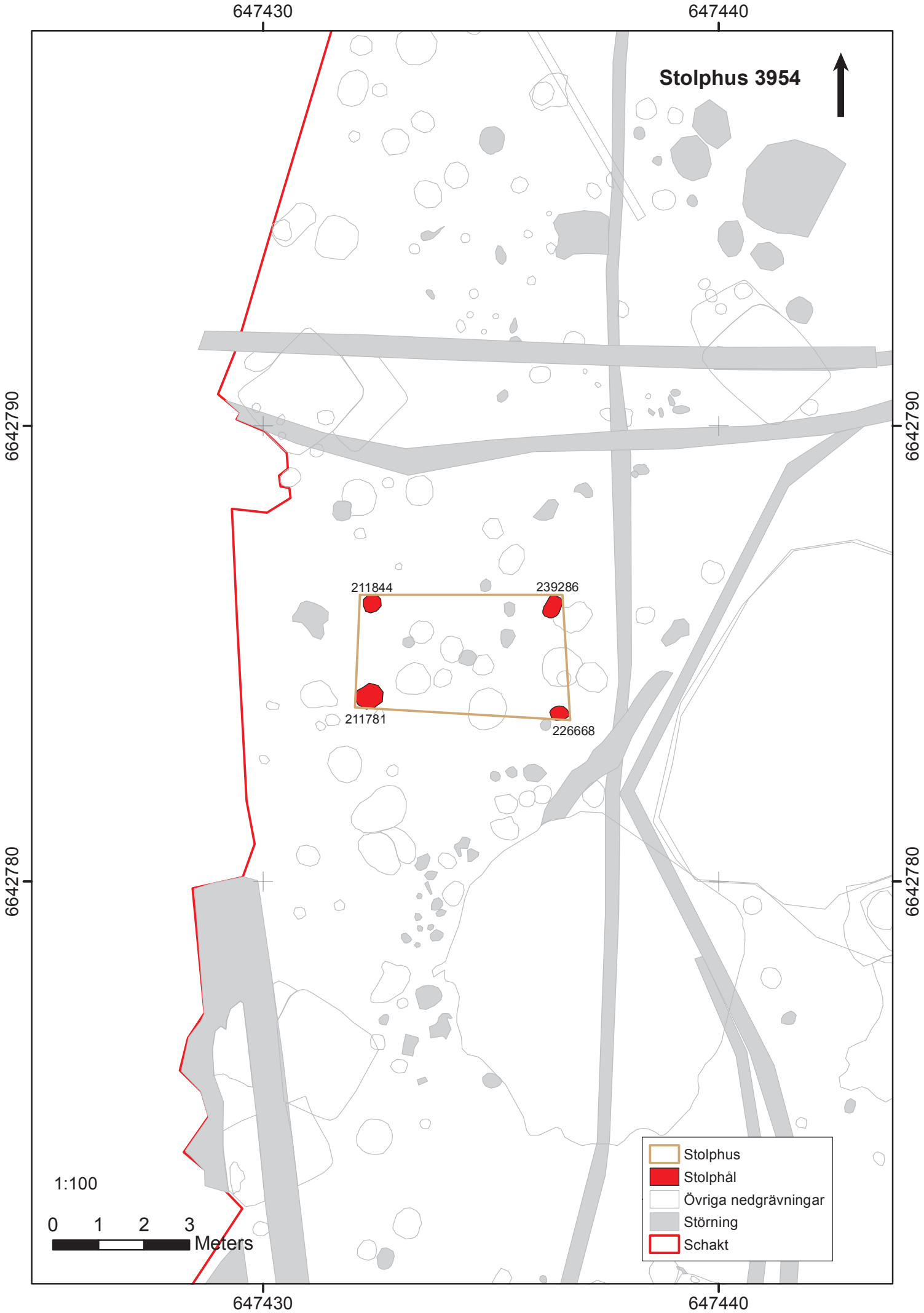
647430
647440
Stolphus 3954
6642790
6642780
211844
239286
211781
226668
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3954

Sebastian Liahaugen

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	V–Ö
NIVÅ	25,10 m ö.h.
UNDERLAG	Sand
BEVARINGSGRAD	Ytan där huset var beläget i gräsbevuxen tomtmark som tidigare utgjort plöjd åker. På platsen för huset fanns en äldre brunn. I direkt anslutning fanns en sentida jordkällare.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Form: Rektangulär Längd: 4,60 meter Bredd: 2,60 meter Yta: 12,0 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	-

FUNKTION

Utifrån konstruktionstyp och ringa storlek antas huset vara en **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 1000–1250 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Huset har inte kunnat dateras med ^{14}C eller fynd. Ett av stolphålen skär ett stolphål i hus 5013 vilket daterats till 900-talet, byggnaden är således yngre än detta. Huset var ovanligt litet men en parallell utgörs av hus 2784 vilket daterats till 1150–1250 e.Kr. Sannolikt har byggnaden tillkommit under perioden 1000–1250 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover i vissa av fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Byggnaden lokaliserades under efterarbete. Resterna efter denna byggnad utgjordes av fyra likartade stolphål vilka bildade en rektangel. Stolphålens diametermått varierade från 0,37 till 0,65 meter och djupen var mellan 0,09 och 0,20 meter.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Inga fynd påträffades i de ingående kontexterna.

ANALYSER

^{14}C: –

Osteologi: -

Vedart: –

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Kontextgrupp**
5471	Stolphål	3954
6336	Stolphål	3954
6337	Stolphål	3954
6338	Stolphål	3954
211781	Nedgrävning	5471
211844	Nedgrävning	6336
226668	Nedgrävning	6337
231136	Lager fyllning	5471
239286	Nedgrävning	6338
239307	Lager fyllning	6338
239438	Lager fyllning	6336
1003218	Lager fyllning	6337

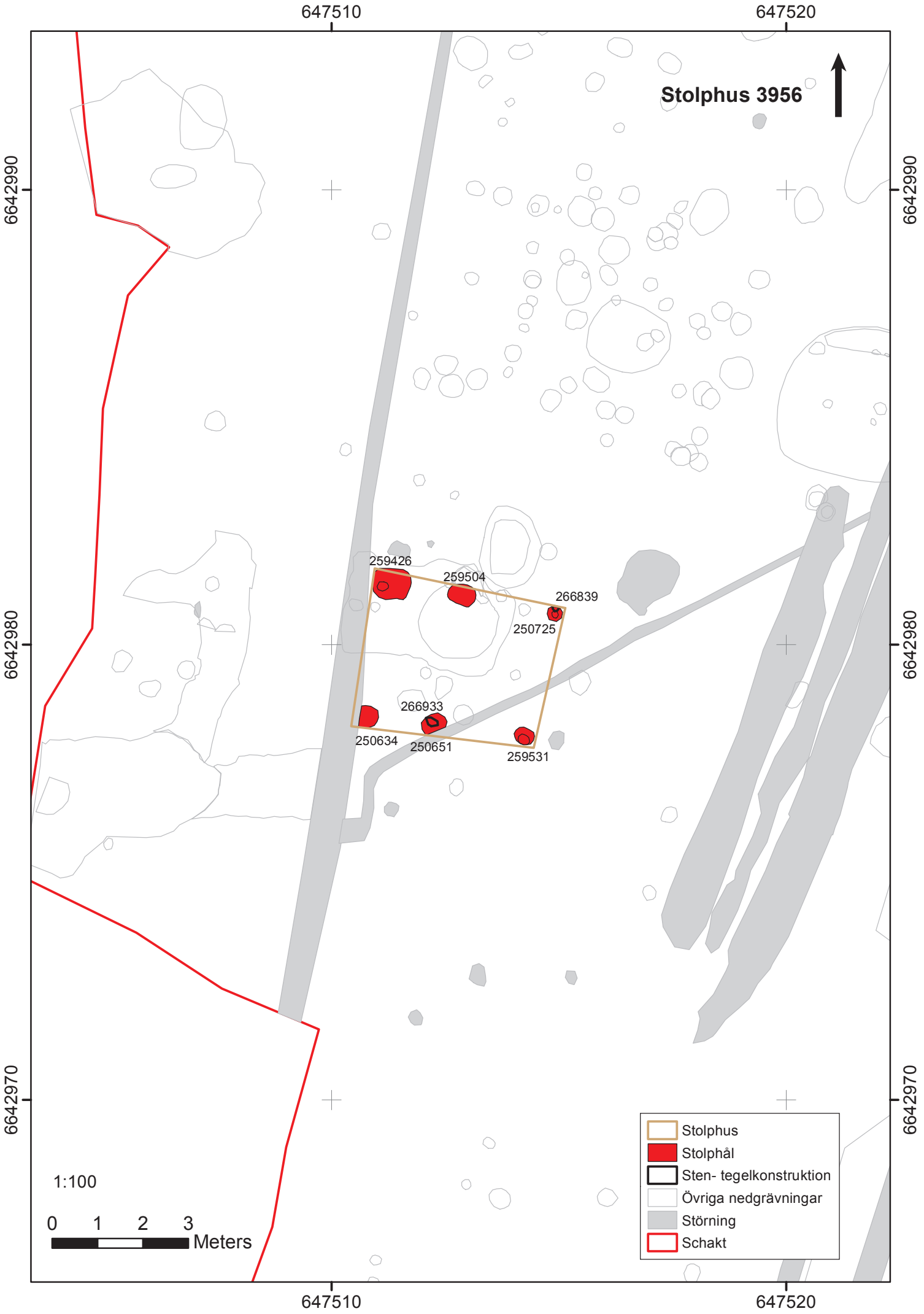
647510
647520
6642990
6642980
6642970
Stolphus 3956
259426
259504
266839
250725
266933
250634
250651
259531
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Sten- tegelkonstruktion
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3956

Olle Heimer

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	VNV–OSO
NIVÅ	24,10–24,30 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden framkom under gräsbevuxen tomtmark. Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulärt, svagt trapetsoidformat Längd: 4,15 meter Bredd: 3,15–3,50 meter Yta: uppskattad till ca 14 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	-

FUNKTION

Fyndmaterialet i form av djurbensmaterial, keramik, vävtyngdsfragment och eldslagningsflinta skulle kunna peka mot en funktion som bostad. Husets konstruktionstyp och ringa storlek talar dock för att det snarare rör sig om en **ekonomibyggnad**. Möjligen skulle fyndmaterialet kunna härröra från intilliggande aktiviteter i området. Odlingslagret som överlagrade huset innehöll fyndmaterial från yngre järnålder vilket kan ha plöjts upp ur underliggande kulturlager och strax norr om det aktuella huset finns flera byggnader, bland annat ett stort vendeltida flerfunktionellt, treskeppigt hus (3952).

DATERING

Dateringsspann: 885–975 e.Kr.

Konstruktion: 800–990 AD, ^{14}C-analys av trä från fyllning i stolphål (5194) (Ua-31976)

Brukning: –

Destruktion: keramik, äldre svartgods, 700–1200 e.Kr.

Sammantagen datering: trärester från ett av stolphålen har ^{14}C-daterats till 800–990, med den snävare kalibreringen (1 sigma) ser virket ut att vara fällt 885–975 e.Kr. Sannolikt visar detta också på dateringen av husets konstruktionsfas. Detta överensstämmer tämligen väl med dateringen av den brunn (5509) som huset överlagrade. Den stratigrafiskt äldre brunnen 5509 har daterats till 850–975 e.Kr. Fyndmaterialet som består av keramik, bränd lera, eldslagningsflinta samt djurben bidrar inte till en närmare datering. Sammantaget kan byggnaden dateras till vikingatidens senare hälft.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade. Sektionen dokumenterades med ritning varefter även den andra halvan undersöktes.

BESKRIVNING

Hus 3956 påträffades i centrala delen av område GUSK. Byggnaden var enskeppig med raka väggar. Totalt tolkades sex stolphål ingå i konstruktionen, av dessa undersöktes samtliga.
Taket har troligen burits upp av väggstolparna som hade en diameter som varierade från 0,35×0,35 meter till 0,62×0,76 meter. Stolphålens djup var mellan 0,28 meter och 0,66 meter. Huset överlagrade brunnen 5509 genom att ett av stolphålen hade grävts ned i brunnens övre fyllning.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Alla nedgrävningar till stolphålen tillhör konstruktionsskedet. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Från fyllningen i stolphål i huset tillvaratogs ben, keramik, fragment av en eldslagningsflinta samt fragment av en vävtyngd. Dessutom påträffades djurben, se osteologi nedan.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
2077	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2079	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2080	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2081	Vävtyngd	Bränd lera	7	Hantverk och produktion
2115	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2116	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2117	Kärl	Keramik	3	Keramik Bäck
2124	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2125	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3020	Eldslagningsflinta	Flinta	1	Husgeråd och livsmedel
3196	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31976	1130±32	885 AD-975 AD	800 AD-990 AD	266953	Ved/Tall	266950	Fyllning

Osteologi:

Ben och tänder från nötkreatur, får eller get och tjäder förekom i ett stolphål. En mjölktand med rotresorption från ett ungnöt kan tyda på att djur har hållits stallade i huset och vars tappade tänder sedan har hamnat i stolphålet. Fyndet av ben (*carpometacarpus*) från tjäder kan även tyda på en konsumtion av vildfågel i huset, något som endast finns spår efter från enstaka andra stolphus.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får/get	Häst	Hund	Hönsfågel	Tjäder	Kråka/råka	Strömming
3956	8,6	1		1				1		

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
266953	Ved		Provet torkat. Veden sönderfallen	266950	Lager fyllning

Makrofossil: –

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5193	Stolphål	3956
5194	Stolphål	3956
5195	Stolphål	3956
5196	Stolphål	3956
5197	Stolphål	3956
5198	Stolphål	3956
250634	Nedgrävning	5193
250651	Nedgrävning	5194
250725	Nedgrävning	5195
259426	Nedgrävning	5196
259504	Nedgrävning	5197
259531	Nedgrävning	5198
260100	Lager fyllning	5196
260305	Lager fyllning	5198
266831	Lager fyllning	5195
266839	Sten- tegelkonstruktion	5195
266921	Lager fyllning	5193
266933	Sten- tegelkonstruktion	5194
266950	Lager fyllning	5194
1013261	Lager fyllning	5197

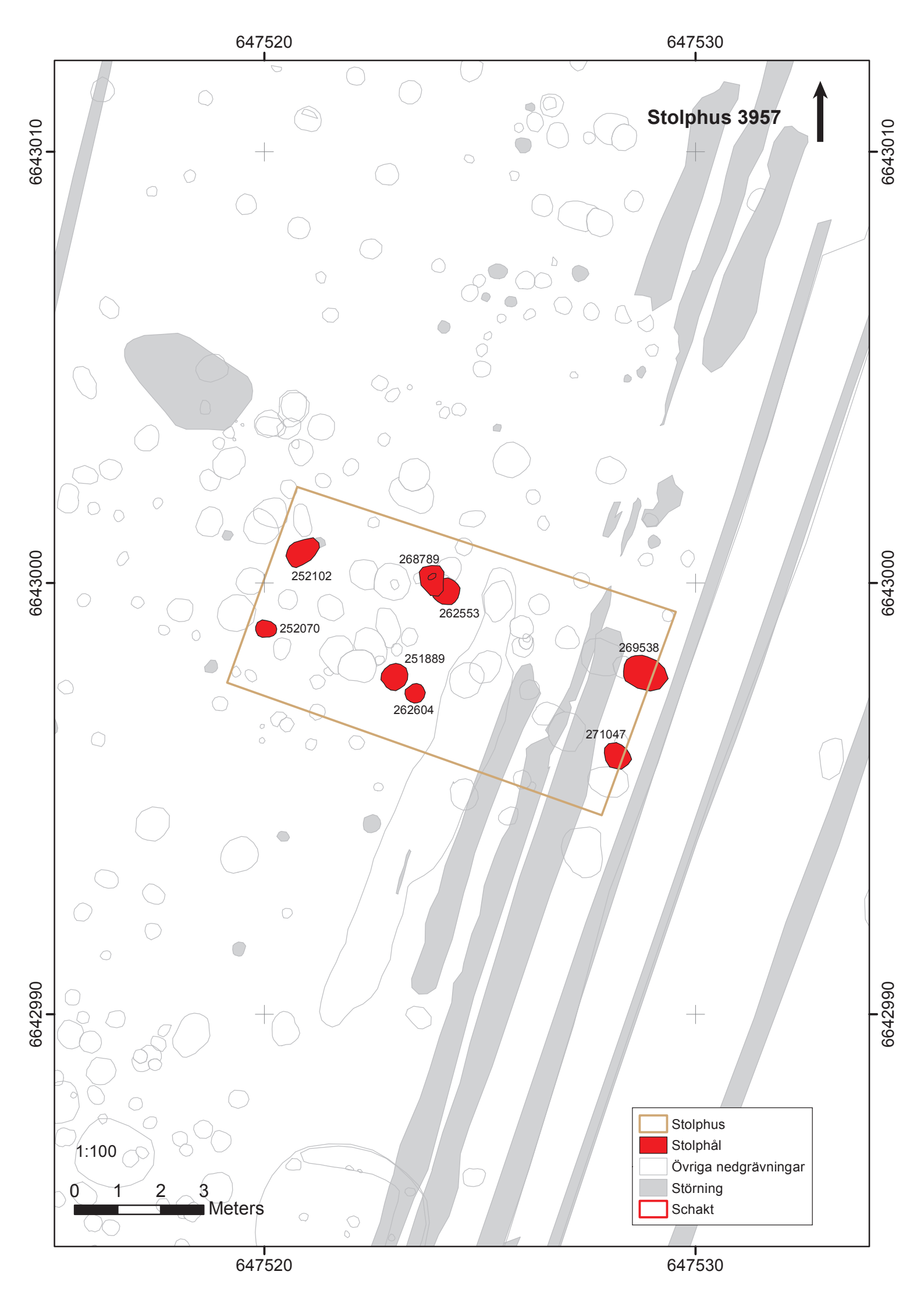
647520
647530
6643010
6643000
6642990
Stolphus 3957
252102
268789
262553
252070
251889
262604
269538
271047
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3957

Sebastian Liahaugen

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	VNV–OSO
NIVÅ	24,20 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden framkom under gräsbevuxen tomtmark. Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup. Byggnaden låg i en anläggningstät del av området. I östra delen korsades byggnaden av flera diken.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och raka gavlar. Längd: 11,90 meter Bredd: 5,00 meter Yta: 45,4 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Två raka parallella rader av takbärare, mellersta bocken omstolpad Bockbredd: 2 meter Spannlängd: 4,40–5,00 meter

FUNKTION

Fyndmaterial och analyser kan inte belysa husets funktion. Utifrån konstruktionstyp och storlek bedöms den som en **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 950–1050 e.Kr.

Konstruktion: **–**

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Byggnaden är stratigrafiskt yngre än Hus 3981 som daterats till 850–950 e.Kr. De båda byggnaderna har samma läge, riktning och bredd, förmodligen även likartad storlek. Förmodligen har de haft samma funktion. Detta kan indikera att den ena byggnaden följt på den andra utan något längre kronologiskt glapp. Byggnaden ligger också delvis inom utbredningen för Hus 3952 som daterats till vendeltid. Det finns inga stratigrafiska relationer till Hus 3952, men de kan inte ha existerat samtidigt.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade. Sektionerna dokumenterades med ritning varefter även den andra halvan undersöktes. Prover har tagits i vissa av profilerna.

BESKRIVNING

Byggnaden lokaliserades under efterarbetet. Resterna efter byggnaden utgjordes av åtta stolphål fördelade på tre bockar varav den mellersta stolpats om. Deras diametermått varierade från 0,44 till 1 meter. Djupen varierade mellan 0,20 och 0,7 meter. Byggnaden ligger på samma plats som hus 3981.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Alla nedgrävningarna till stolphålen tillhör konstruktionsskedet. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

I fyllning till ett av stolphålen (6344) hittades ett spik (FV3005).

ANALYSER

^{14}C-analys: –

Vedart: –

Makrofossil

ANMÄRKNING

Byggnaden överlagrade hus 3981.

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Kontextgrupp**
6339	Stolphål	3957
6340	Stolphål	3957
6341	Stolphål	3957
6342	Stolphål	3957
6343	Stolphål	3957
6344	Stolphål	3957
6345	Stolphål	3957
6346	Stolphål	3957
251889	Nedgrävning	6339
252070	Nedgrävning	6340
252102	Nedgrävning	6341
257967	Lager fyllning	6340
262553	Nedgrävning	6342
262604	Nedgrävning	6343
267700	Lager fyllning	6343
267701	Lager fyllning	6339
267744	Lager fyllning	6339
267758	Lager fyllning	6343
267853	Lager fyllning	6341
268789	Nedgrävning	6344
268800	Lager fyllning	6344
269281	Lager fyllning	6342
269538	Nedgrävning	6345
269548	Lager fyllning	6345
271047	Nedgrävning	6346
271061	Lager fyllning	6346

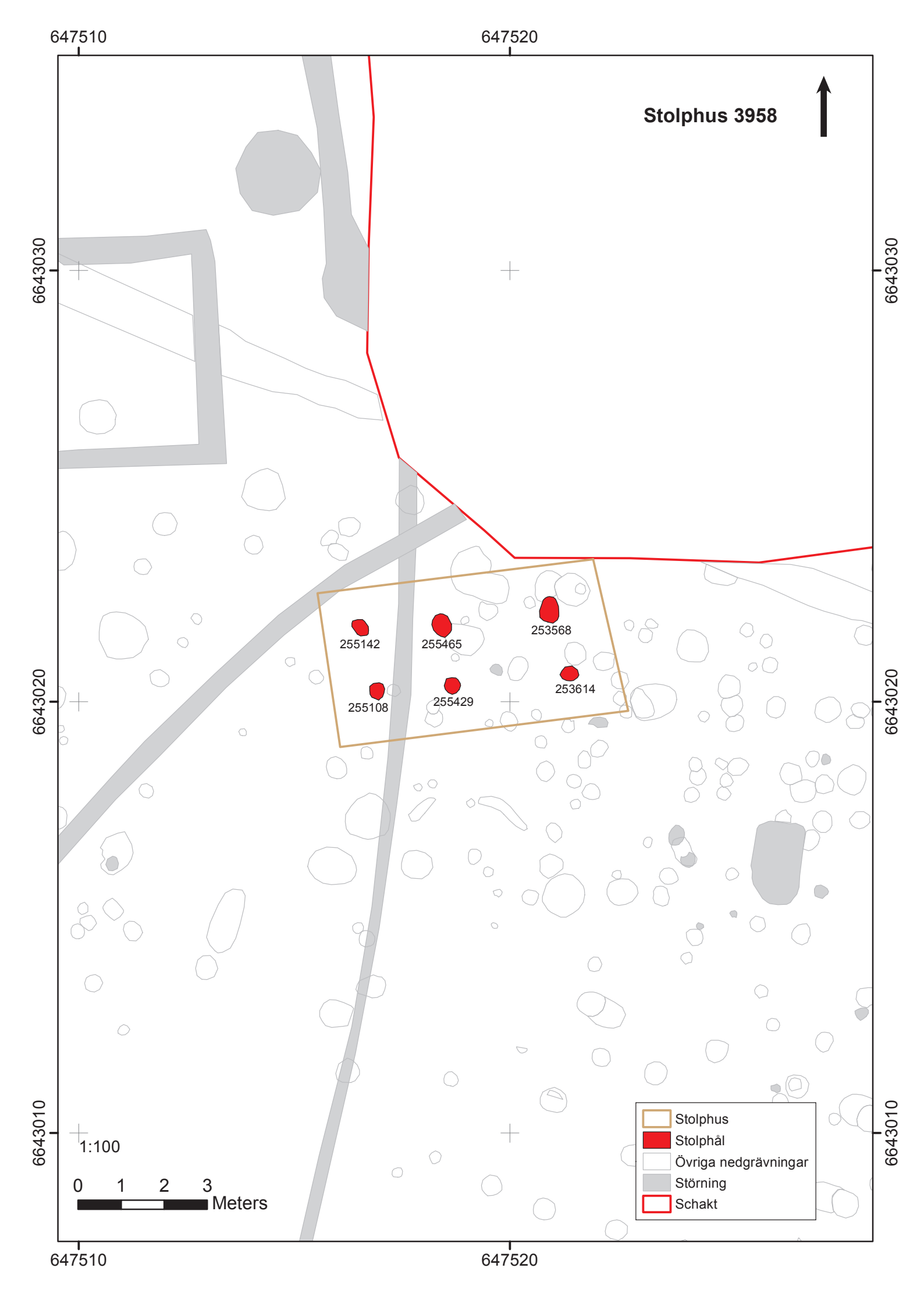
647510
647520
6643030
6643020
6643010
Stolphus 3958
255142
255465
253568
255108
255429
253614
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3958

Sebastian Liahaugen

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	V–O
NIVÅ	24 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden framkom under ett lager från 1600-/1700-tal under gräsbevuxen tomtmark. Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Form: Rektangulär Längd: 6,5 meter Bredd: 3,6 meter Yta: 23,4 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	-

FUNKTION

Husets konstruktionstyp och ringa storlek har föranlett en tolkning som **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 650–800 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Merparten av byggnaden överlagrades av det vikingatida kulturlagret 6383 och bör därigenom även vara äldre än detta. På delvis samma plats som det aktuella huset har även Hus 3949, 3960, 3965 och 3983 legat. Av dessa har ett (3949) ^{14}C-daterats till vikingatid och ett annat (3965) till sen vendeltid/vikingatid. Övriga byggnader är odaterade, men kan ej ha existerat samtidigt som Hus 3949 och 3965. Det går dock ej att avgöra deras inbördes kronologiska ordning. Med undantag av några fyrstolpsbyggnader finns inga hus äldre än 650 e.Kr inom delområdet, därav den bakre gränsen.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen (ej 255142 och 255429) med skärslev och spade. Sektionen dokumenterades med ritning varefter även den andra halvan undersöktes.

BESKRIVNING

Byggnaden lokaliserades under efterarbetet. Resterna efter denna byggnad utgjordes av 6 likartade stolphål vilka bildade en rektangel. Stolphålens diametermått varierade från 0,4 till 0,61 meter och djupen var mellan 0,1 och 0,35 meter.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Inga fynd påträffades i de ingående kontexterna.

ANALYSER

^{14}C: –

Osteologi: –

Vedart: –

Makrofossil: –

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Kontextgrupp**
6347	Stolphål	3958
6348	Stolphål	3958
6349	Stolphål	3958
6350	Stolphål	3958
6351	Stolphål	3958
6352	Stolphål	3958
253568	Nedgrävning	6347
253614	Nedgrävning	6348
255108	Nedgrävning	6349
255142	Nedgrävning	6350
255429	Nedgrävning	6351
255465	Nedgrävning	6352
269482	Lager fyllning	6348
270630	Lager fyllning	6352
270650	Lager fyllning	6347

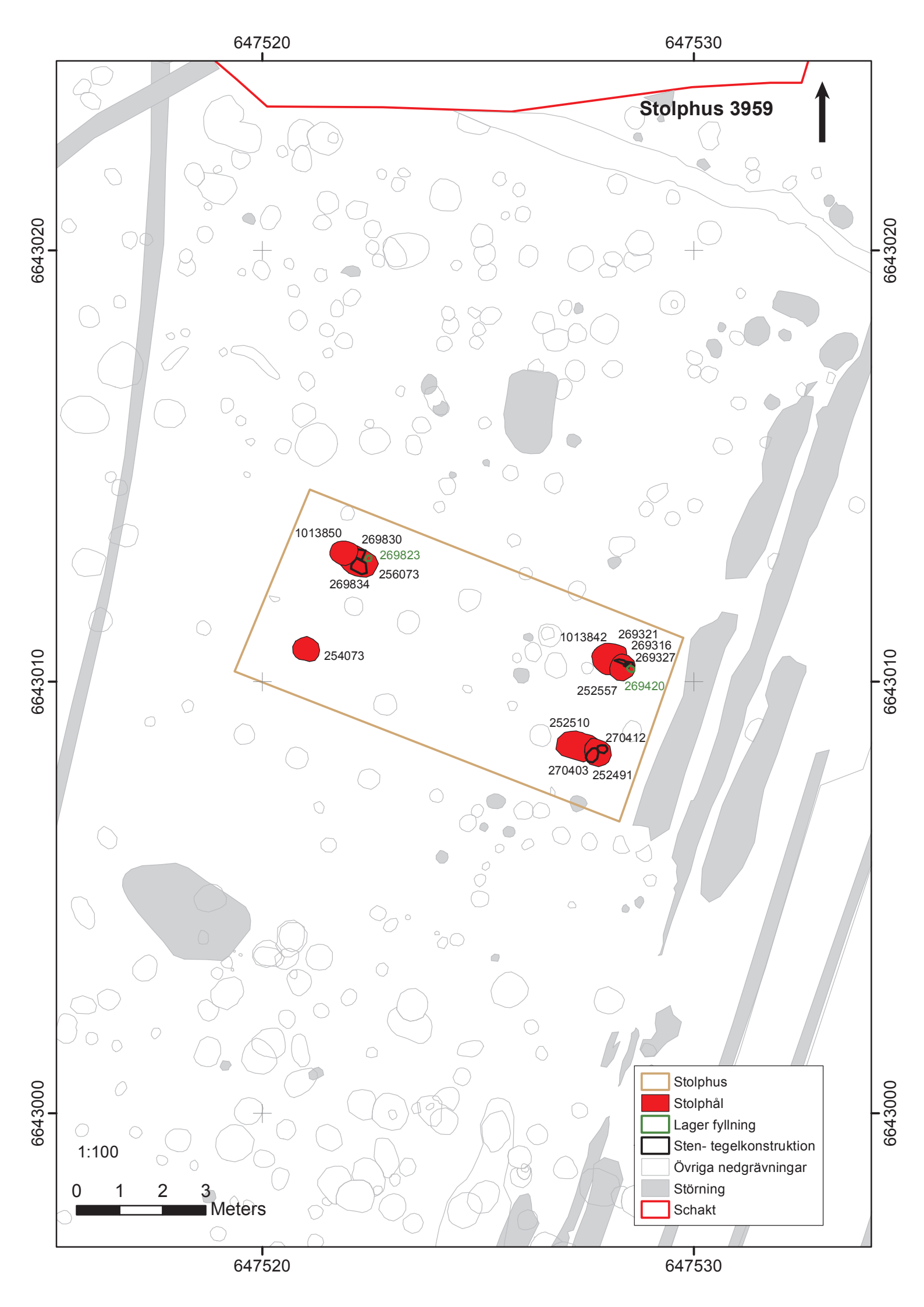
647520
647530
6643020
6643010
6643000
Stolphus 3959
1013850
269830
269823
256073
269834
254073
1013842
269321
269316
269327
269420
252557
252510
270412
270403
252491
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 3959

Olle Heimer och Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	NV–SÖ
NIVÅ	23,95–24,05 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Oklar form Uppskattad längd: 8,8 meter Uppskattad bredd: 4,5 meter Yta: uppskattad till 43 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Två bockar takbärare Bockbredd: 2,1–2,3 meter Spannlängd: 6,5–7,2 meter (omstolpning)

FUNKTION

Husets konstruktionstyp och ringa storlek antyder en funktion som **ekonomibyggnad**. Fyndmaterialet från stolphålsfyllningarna består delvis av keramik och ett vävtyngdsfragment vilka skulle kunna indikera att det rör sig om ett bostadshus eller en flerfunktionell byggnad. Detta förefaller mindre troligt med tanke på byggnadens ringa storlek. Anmärkningsvärt uppvisar fyndmaterialets sammansättning stora likheter med det i stolphålen till Hus 3952 vars norra gavelände ligger på samma plats som det aktuella huset. En möjlighet är därför att fyndmaterialet egentligen härrör från Hus 3952, men har sekundärt hamnat i stolphålen till Hus 3959 när detta byggdes bland resterna efter Hus 3952.

DATERING

Dateringsspann: 890–1020 e.Kr.

Konstruktion: 890–1020 AD, ^{14}C-analys av rester av trästolpe av tall i stolphål (4018) (Ua-31977)

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: ^{14}C-datering av en stolprest från en av stolphålsfyllningarna har daterats till vikingatidens senare del. Detta visar när virket till byggnaden fällts och sannolikt även när byggnaden uppfördes. Fynden i stolphålsfyllningarna består av keramik av typen äldre svartgods, vävtyngdsfragment, en glaspärla, ett skifferbryne samt en bearbetad bit sandsten. Samtliga fynd har en generell vid datering och kan inte användas för att närmare precisera byggnadens ålder. Dessutom är det oklart om fynden har någon direkt koppling till den aktuella byggnaden (se funktion ovan). Huset låg på samma plats som Hus 3971 samt norra gaveländen av Hus 3952. Dessa tre byggnader kan således inte ha existerat samtidigt. Inga stratigrafiska relationer föreligger mellan de tre byggnaderna. Hus 3952 har ^{14}C-daterats till vendeltid.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade. Sektionen dokumenterades med ritning.

BESKRIVNING

Hus 3959 påträffades i centrala delen av område GUSK. Byggnaden var enskeppig, troligen med raka väggar. Totalt tolkades fyra stolphål ingå i konstruktionen, varav tre har stolpats om. Av dessa undersöktes samtliga till 50%. De fyra stolphålen utgjorde den takbärande konstruktionen och var mellan 0,50×0,50 till 0,70×1,10 meter. Stolphålens djup var mellan 0,40 meter och 0,70 meter. Byggnadens utbredning sammanföll delvis med Hus 3971 samt med den norra gaveländen av Hus 3952. Dessa kan alltså ej vara samtida. Dock kunde den stratigrafiska relationen mellan dem ej klargöras då inga ingående stolphål överlagrade varandra.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Alla stolphål tillhörde konstruktionsskedet. Tre av de fyra takbärarstolphålen har grävts om i ett senare skede. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Fyndmaterialet bestod av en slipsten, ett bryne, en glaspärla, keramik, ett vävtyngdsfragment och bränd lera. Dessutom hittades ben, se osteologi nedan.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
2131	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2139	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2140	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2146	Vävtyngd	Bränd lera	1	Hantverk och produktion
2954	Pärla	Glas	1	Dräkt och personlig utrustning
2964	Platta	Järn	1	Obestämt
3027	Slipsten	Sandsten	1	Hantverk och produktion
3214	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
3231	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
3250	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31977	1091±31	895AD-990AD	890AD-1020AD	268482	Träkol/Tall	268477	Fyllning

Osteologi:

Ben från arter som nötkreatur, svin, får/get, häst, hund och höns förekom i stolpfyllningarna liksom ben från olika kroppsregioner. En stor hörntand från en större hund kan möjligen placerats avsiktligen i ett stolphål, men kan även hamnat där mer av en slump.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får/get	Häst	Hund	Hönsfågel	Tjäder	Kråka/råka	Strömming
3959	89,0	2	2	2	1	1	1			

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
268482	Ved	Tall	Stockens diameter överstiger 0,4 m	268477	Lager fyllning

Makrofossil: –

ANMÄRKNING

Huset låg på samma plats som Hus 3971 samt norra gaveländen av Hus 3952.
Dessa tre byggnader kan således inte ha existerat samtidigt.

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Kontextgrupp**
3955	Stolphål	3959
4016	Stolphål	3959
4017	Stolphål	3959
4018	Stolphål	3959
4019	Stolphål	3959
5352	Stolphål	3959
5353	Stolphål	3959
252491	Nedgrävning	5353
252510	Nedgrävning	4019
252557	Nedgrävning	4017
254073	Nedgrävning	4018
256073	Nedgrävning	4016
268477	Lager fyllning	4018
268478	Lager fyllning	4018
269207	Lager fyllning	4017
269316	Sten- tegelkonstruktion	4017
269420	Lager fyllning	4017
269822	Lager fyllning	5352
269823	Lager fyllning	4016
269830	Sten- tegelkonstruktion	4016
269844	Lager fyllning	4016
270345	Lager fyllning	5353
270348	Lager fyllning	4019
270349	Lager fyllning	4019
270403	Sten- tegelkonstruktion	5353
270412	Sten- tegelkonstruktion	5353
270424	Träkonstruktion	5353
1013842	Nedgrävning	3955
1013844	Lager fyllning	3955
1013850	Nedgrävning	5352

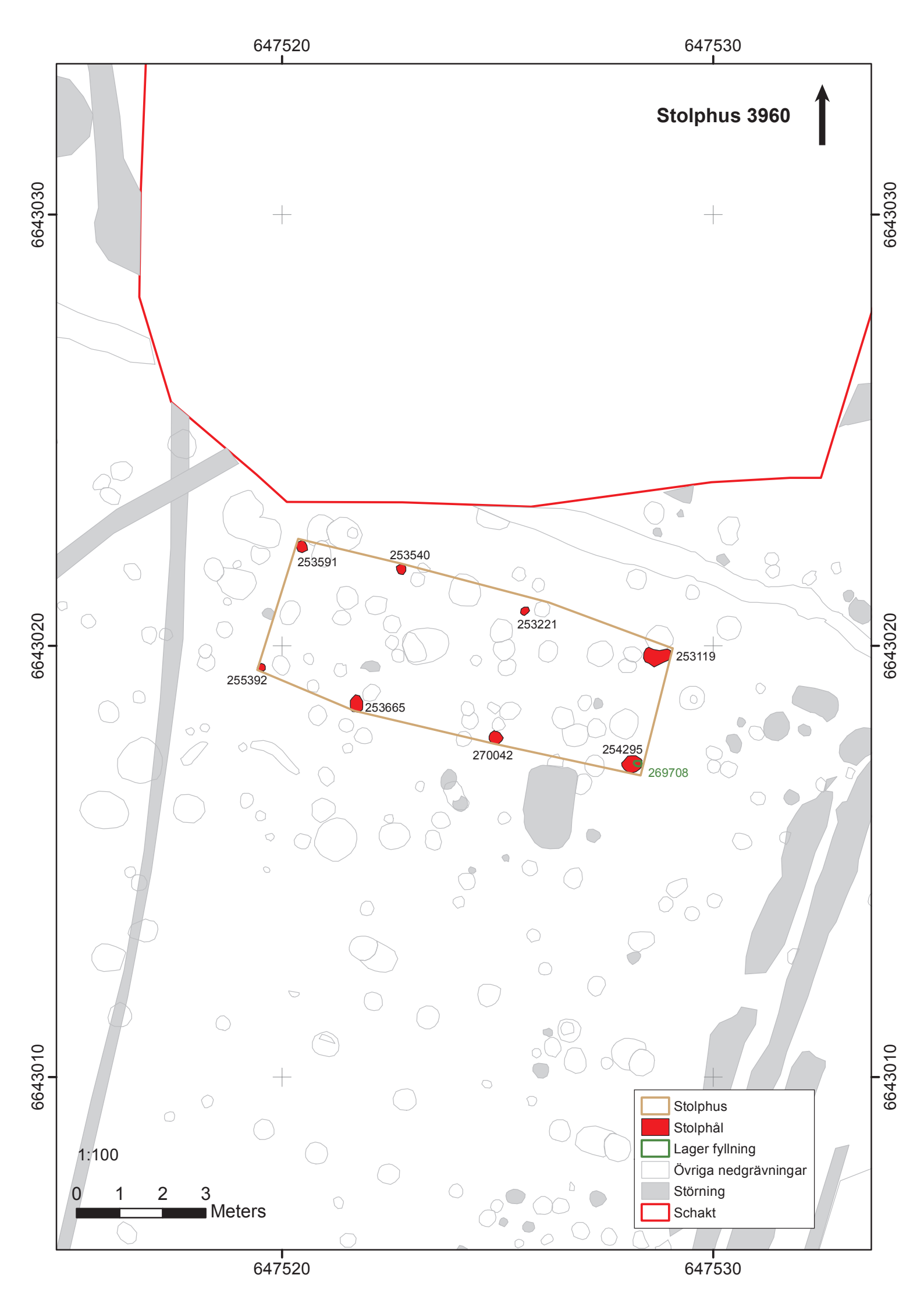
647520
647530
Stolphus 3960
6643030
6643020
6643010
253591
253540
253221
253119
255392
253665
270042
254295
269708
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 3960

Sebastian Liahaugen och Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	VNV–OSO
NIVÅ	24 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden framkom under ett lager från 1600-/1700-tal under gräsbevuxen tomtmark. Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär med lätt utsvängda sidor och raka gavlar
	Längd: 9 meter
	Bredd: 3,5 meter
	Yta: 31,1 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	-

FUNKTION

Det föreligger inga fynd eller analyser som kan belysa husets funktion. Utifrån den ringa storleken bedöms huset som en **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 700–850 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Dateringsunderlaget för byggnaden är magert. Det finns inga fynd eller ^{14}C-analyser från byggnadens kontexter. På samma plats som den aktuella byggnaden hade det legat ytterligare minst fyra byggnader; Hus 3949, 3958, 3965 och 3983. Av dessa har två kunnat dateras. Det ena är Hus 3965 som legat parallellt med och dikt an den aktuella byggnadens södra långsida. Hus 3965 har ^{14}C-daterats till 680–880 e.Kr. De båda byggnaderna har haft samma längd och bredd och sannolikt även samma funktion. Detta talar för att de avlöst varandra kronologiskt utan någon mellanliggande lucka. Det andra är Hus 3949 som ^{14}C-daterats till 770–980 e.Kr. och är således något yngre. Detta uppvisar stora likheter med Hus 3983 vad gäller längd och orientering vilket skulle kunna tala för at dessa båda haft sammafunktion och avlöst varandra utan någon mellanliggande kronologisk lucka. Ett antagande är således att de fyra husen avlöst varandra under en lång tidsperiod under vendel- och vikingatid. Utifrån de föreliggande dateringarna samt husens storlekar skulle i så fall 3960 och 3965 vara de äldre och 3949 och 3983 yngre. Hus 3960 har därför placerats inom samma tidsram som Hus 3965, de har inte existerat samtidigt, men har avlöst varandra inom det angivna intervallet.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av alla stolphålen utom ett (255392), varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover i vissa av profilerna.

BESKRIVNING

Byggnaden lokaliserades under efterarbete. Resterna efter byggnaden utgjordes av 8 stolphål. Deras diametermått varierade från 0,18 till 0,65 meter. Djupen varierade mellan 0,10 och 0,24 meter.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Inga fynd påträffades i de ingående kontexterna.

ANALYSER

^{14}C: –

Osteologi: –

Vedart: –

Makrofossil: –

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Kontextgrupp**
6353	Stolphål	3960
6354	Stolphål	3960
6355	Stolphål	3960
6356	Stolphål	3960
6357	Stolphål	3960
6358	Stolphål	3960
6359	Stolphål	3960
6360	Stolphål	3960
253119	Nedgrävning	6353
253221	Nedgrävning	6354
253540	Nedgrävning	6355
253591	Nedgrävning	6356
253665	Nedgrävning	6357
254295	Nedgrävning	6358
255392	Nedgrävning	6359
269707	Lager fyllning	6358
269708	Lager fyllning	6358
269768	Lager fyllning	6357
270042	Nedgrävning	6360
270049	Lager fyllning	6360
270140	Lager fyllning	6360
270438	Lager fyllning	6353
270591	Lager fyllning	6354
270638	Lager fyllning	6355
270741	Lager fyllning	6356

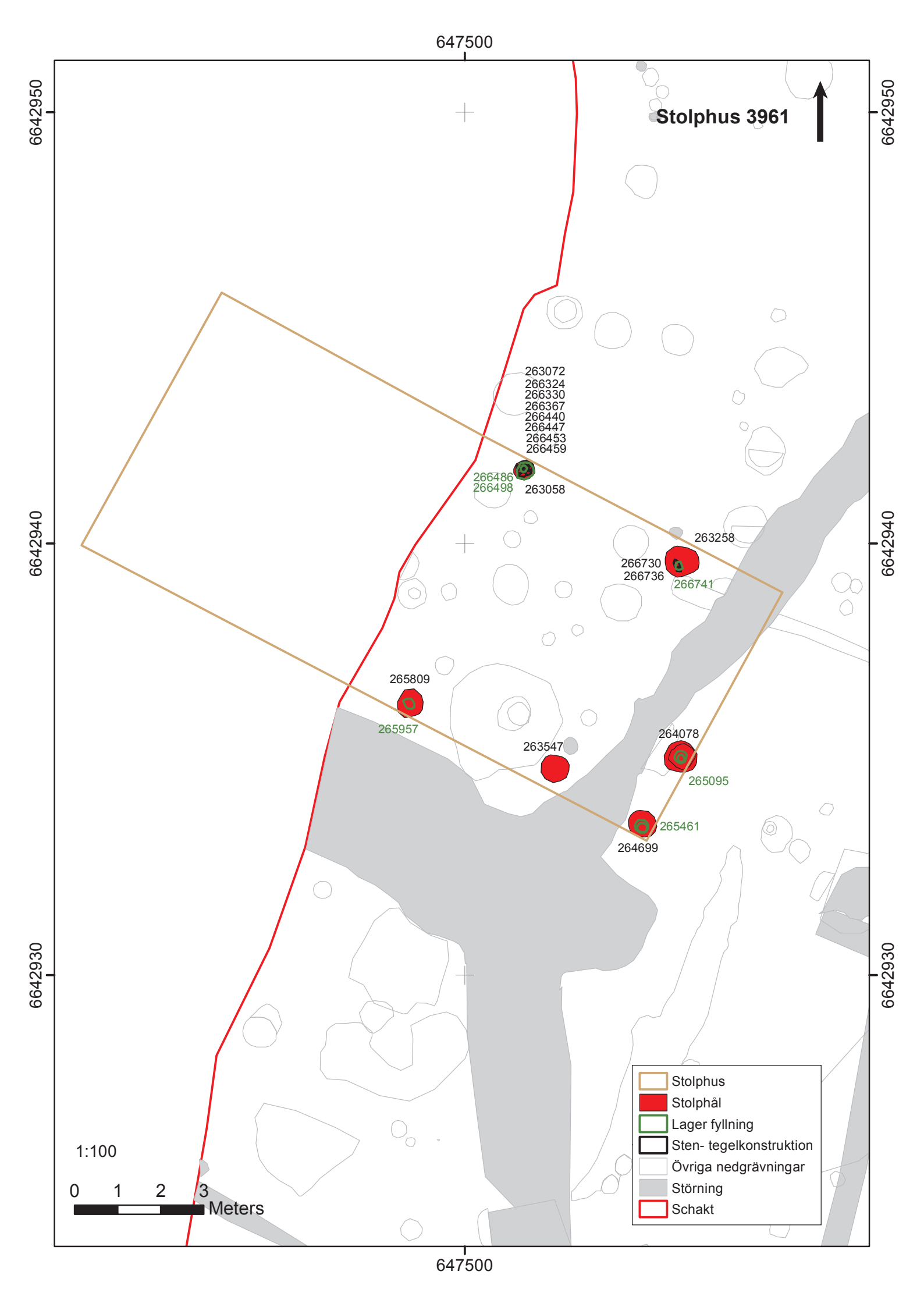
647500
6642950
6642940
6642930
Stolphus 3961
263072
266324
266330
266367
266440
266447
266453
266459
266486
266498
263058
263258
266730
266736
266741
265809
265957
263547
264078
265095
265461
264699
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3961

Sebastian Liahaugen och Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus (skiftesverk)
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	SVS–NÖN
NIVÅ	25 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	I sydöstra hörnet skärs huset av ett yngre dike samt en modern avloppsnedgrävning. Västra delen av huset ligger under Groaplans parkering och är inte undersökt.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och rak gavel. Längd: 8,3 meter (byggnaden fortsatte utanför UO) Bredd: 6,6 meter Yta: -
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	

FUNKTION

Utifrån konstruktionens likhet med exempelvis Hus 5012 (även om några innerstolpar ej identifierats i 3961) tolkas byggnaden som en **bostad**.

DATERING

Dateringsspann: 650–770 e.Kr.

Konstruktion: **–**

Brukning: –

Destruktion: 650–770 e.Kr, ^{14}C-analys av träkol av tall från fyllningen i ett av stolphålen (6366) (Ua-54409)

Sammantagen datering: Byggnaden ligger på samma plats som Hus 3930 vilket daterats till sen vikingatid/tidig medeltid. Byggnaderna är av samma konstruktionstyp och skulle kunna ha avlöst varandra. Det föreligger dock inga stratigrafiska relationer som visar vilket av dem som är äldst/yngst. Utifrån ^{14}C-analyser förefaller 3961 vara det äldre av de två. Möjligen indikerar ^{14}C-dateringarna att platsen legat obebyggd en tid mellan de två byggnadernas existens. De båda husen har typologiska paralleller inom OKB-undersökningen och från tidigare undersökningar i Gamla Uppsala (bl.a. hus 5012, Veterinärvillan och hus 1, Norra gärdet [Ljungkvist 2000:20ff]). En byggnad av liknande typ har tidigare undersökts vid Kyrsta i grannsocknen Ärentuna. Det huset har en datering till 990–1190 e.Kr. (Kyrsta, Ärentuna socken, Hus 31 [Onsten-Molander & Wikborg 2006]). I direkt anslutning till de båda ovan nämnda byggnaderna finns även en grop (5526) med ett deponerat hundkranie daterat till samma period som det andra huset, 3930.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade. Sektionen dokumenterades med ritning varefter även den andra halvan undersöktes.

BESKRIVNING

Byggnaden lokaliserades under efterarbete. Resterna efter byggnaden utgjordes av sex stolphål. Deras diametermått varierade från 0,49 till 0,71 meter. Djupen varierade mellan 0,48 och 0,85 meter. Byggnaden återfinns dels inom hus 3930.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Fyndmaterialet från stolphålsfyllningarna består av en järnnit (FV2990 i stolphål 6363) samt djurben, se osteologi nedan.

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-54409	1301±27	665-765 AD	650-770 AD	265958	Träkol/Tall	265957	Fyllning

Osteologi:

Ifrån huset påträffades främst ben från extremiteterna och de vanliga husdjuren. Flera ben är gnagda, vilket tyder på att de inte har primärdeponerats i fyllningarna.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får/get	Häst	Hund	Hönsfågel	Tjäder	Kråka/råka	Strömming
3961	114,7	3	2	4	1					

Vedart: –

Makrofossil:–

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
6361	Stolphål	3961
6362	Stolphål	3961
6363	Stolphål	3961
6364	Stolphål	3961
6365	Stolphål	3961
6366	Stolphål	3961
263058	Nedgrävning	6361
263072	Sten- tegelkonstruktion	6361
263258	Nedgrävning	6362
263547	Nedgrävning	6363
264078	Nedgrävning	6364
264699	Nedgrävning	6365
265095	Lager fyllning	6364
265216	Lager fyllning	6364
265217	Lager fyllning	6364
265218	Lager fyllning	6364
265219	Lager fyllning	6364
265449	Lager fyllning	6363

Idnr	Typ	Kontextgrupp
265461	Lager fyllning	6365
265660	Lager fyllning	6365
265661	Lager fyllning	6365
265809	Nedgrävning	6366
265921	Lager fyllning	6363
265957	Lager fyllning	6366
265989	Lager fyllning	6366
266421	Lager fyllning	6361
266486	Lager fyllning	6361
266498	Lager fyllning	6361
266730	Sten- tegelkonstruktion	6362
266740	Lager fyllning	6362
266741	Lager fyllning	6362
266773	Lager fyllning	6362

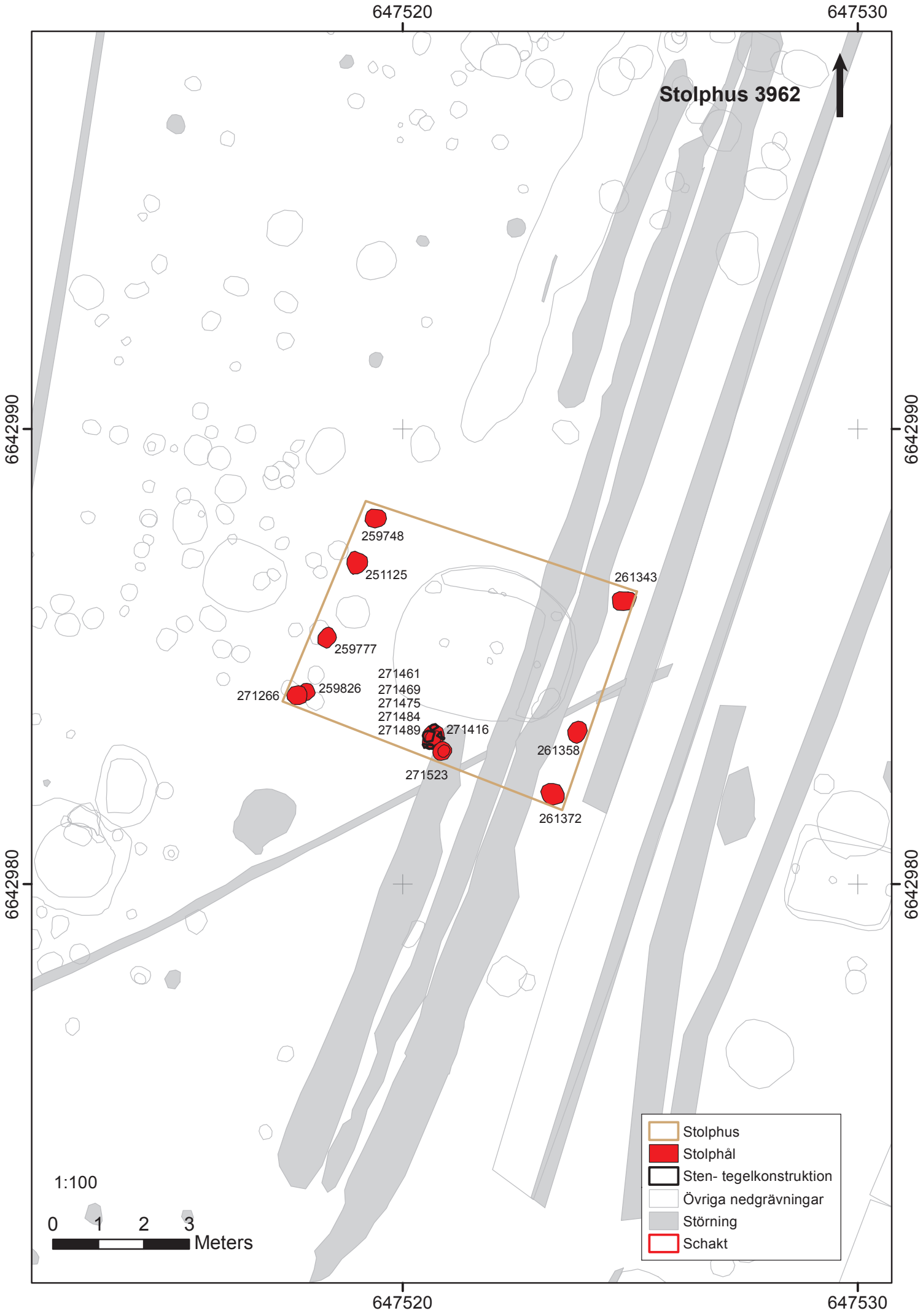
647520
647530
Stolphus 3962
6642990
6642980
259748
251125
261343
259777
271461
271469
271475
271484
271489
271266
259826
271416
271523
261358
261372
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Sten- tegelkonstruktion
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3962

Olle Heimer

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	VNV–OSO
NIVÅ	24,5 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden framkom under gräsbevuxen tomtmark samt delvis under en asfalterad gång- och cykelväg. Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup. På samma plats som huset påträffades också ett grophus. Det fanns dock ingen stratigrafisk relation mellan de båda byggnaderna.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och rak gavel. Längd: 6,5 meter Bredd: 5,0 meter Yta: uppskattad till 32,5 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	-

FUNKTION

Fynden av glödskal och kulslagg i stolphål i västra väggen visar på smidesverksamhet. Denna har dock sannolikt bedrivits i Hus 3974 som delvis överlagras av den aktuella byggnaden. Den ringa storleken pekar mot någon form av **ekonomibyggnad**. Det skulle också kunna röra sig om en smedja eller metallverkstad, men i avsaknad av tydliga kriterier härför bedöms huset som en ekonomibyggnad.

DATERING

Dateringsspann: 950–1050 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: En ^{14}C-analys av träkol från tall i ett av stolphålen (5036) har daterats till 340–540 AD (kal 2σ) (Ua-31572) men denna daterar sannolikt inte byggnaden. Fynden av glödskal och kulslagg i västra väggen antyder att byggnaden är yngre än eller samtida med den intilliggande smedjan (3974) varifrån slaggen antas härröra. Byggnaden är dessutom stratigrafiskt yngre än den intilliggande smedjan som daterats till vikingatid (780–990 AD). Sistnämnda datering har gjorts på träkol från en ässja som ingått i huset. Detta prov måste därför anses komma från en säkrare kontext är än det ovan nämnda träkolet från ett stolphål vilket kan komma från en äldre intilliggande kontext. Exempelvis finns folkvandringstida härdar i närheten som visar på aktiviteter i området under denna period. En annan möjlighet är att stolphålet ej ingått i den aktuella byggnaden.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade. Sektionen dokumenterades med ritning varefter även den andra halvan undersöktes.

BESKRIVNING

Hus 3962 påträffades i den centrala delen av område GUSK. Huset har förmodligen haft en rektangulär form. Taket har troligen burits upp av väggstolparna. Nio av de tio stolphål som tolkades ingå i byggnaden undersöktes. Stolphålen hade en diameter som varierade från 0,34×0,34 meter till 0,52×0,52 meter. Stolphålens djup var mellan 0,10 meter och 0,37 meter. De sekundära fyllningarna i stolphålen bestod till största delen av mörk gråbrun sandig silt.

Sju av de ingående stolphålen ingår i två motställda, parallella rader i N–S riktning. Mitt emellan de sydligaste i varje rad fanns ett dubbelstolphål som tolkats som en del av byggnadens södra vägg. Detta stolphål hade dock ingen motsvarighet i den norra väggen. Kanske har byggnaden haft väggar endast på tre sidor.

Från ett av stolphålen i den södra väggen (5536) tillvaratogs träkol från ek och från en kvist av tall. Det troliga är att ek kommer från konstruktionen, medan kvisten härrör från bränsle som använts i huset.

På samma plats som huset påträffades också ett grophus. Den stratigrafiska relationen mellan dessa båda kunde inte klargöras. Husets nordvästra hörn tangerar Hus 3952, inte heller denna stratigrafiska relation kunde klargöras direkt. Indirekt kunde det dock konstateras att Hus 3952 skars av Hus 3974. Denna byggnad var i sin tur stratigrafiskt äldre än Hus 3962. Husets västligaste del tangerade Hus 3974. En väggstolpe (5553) i Hus 3962 skar ett stolphål (5529) i Hus 3974 som alltså är stratigrafiskt äldre.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till stolphålen tillhör konstruktionsskedet. Möjligen kan det dubbla stolphålet i den södra delen av huset tyda på en reparation. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Från fyllningar i stolphål i den västra väggen tillvaratogs glödskal och kulslagg. Dessutom påträffades djurben, se osteologi nedan.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
2834	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
2835	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
3373	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3376	Slagg	Slagg	2	Slagg GAL

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31572	1621±36	390AD-540AD	340AD-540AD	271538	Träkol/Tall	271535	Fyllning

Osteologi:

Ett fåtal oidentifierbara ben från huset har tillvaratagits.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får/get	Häst	Hund	Hönsfågel	Tjäder	Kråka/råka	Strömming
3962	4,6									

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
271538	Träkol	Tall	Ung kvist	271535	Lager fyllning
271538	Träkol	Ek		271535	Lager fyllning

Makrofossil: –

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5527	Stolphål	3962
5528	Stolphål	3962
5529	Stolphål	3962
5530	Stolphål	3962
5531	Stolphål	3962
5532	Stolphål	3962
5533	Stolphål	3962
5534	Stolphål	3962
5535	Stolphål	3962
5536	Stolphål	3962
251125	Nedgrävning	5527
259748	Nedgrävning	5528
259777	Nedgrävning	5529
259826	Nedgrävning	5530
261343	Nedgrävning	5531
261358	Nedgrävning	5532
261372	Nedgrävning	5533
261910	Lager fyllning	5527
265009	Lager fyllning	5529
266669	Lager fyllning	5528
267706	Lager fyllning	5531
271266	Nedgrävning	5534
271277	Lager fyllning	5534
271416	Nedgrävning	5535
271432	Lager fyllning	5535
271461	Sten- tegelkonstruktion	5535
271469	Sten- tegelkonstruktion	5535
271475	Sten- tegelkonstruktion	5535
271484	Sten- tegelkonstruktion	5535
271489	Sten- tegelkonstruktion	5535
271523	Nedgrävning	5536
271535	Lager fyllning	5536
272082	Lager fyllning	5533
272083	Lager fyllning	5532

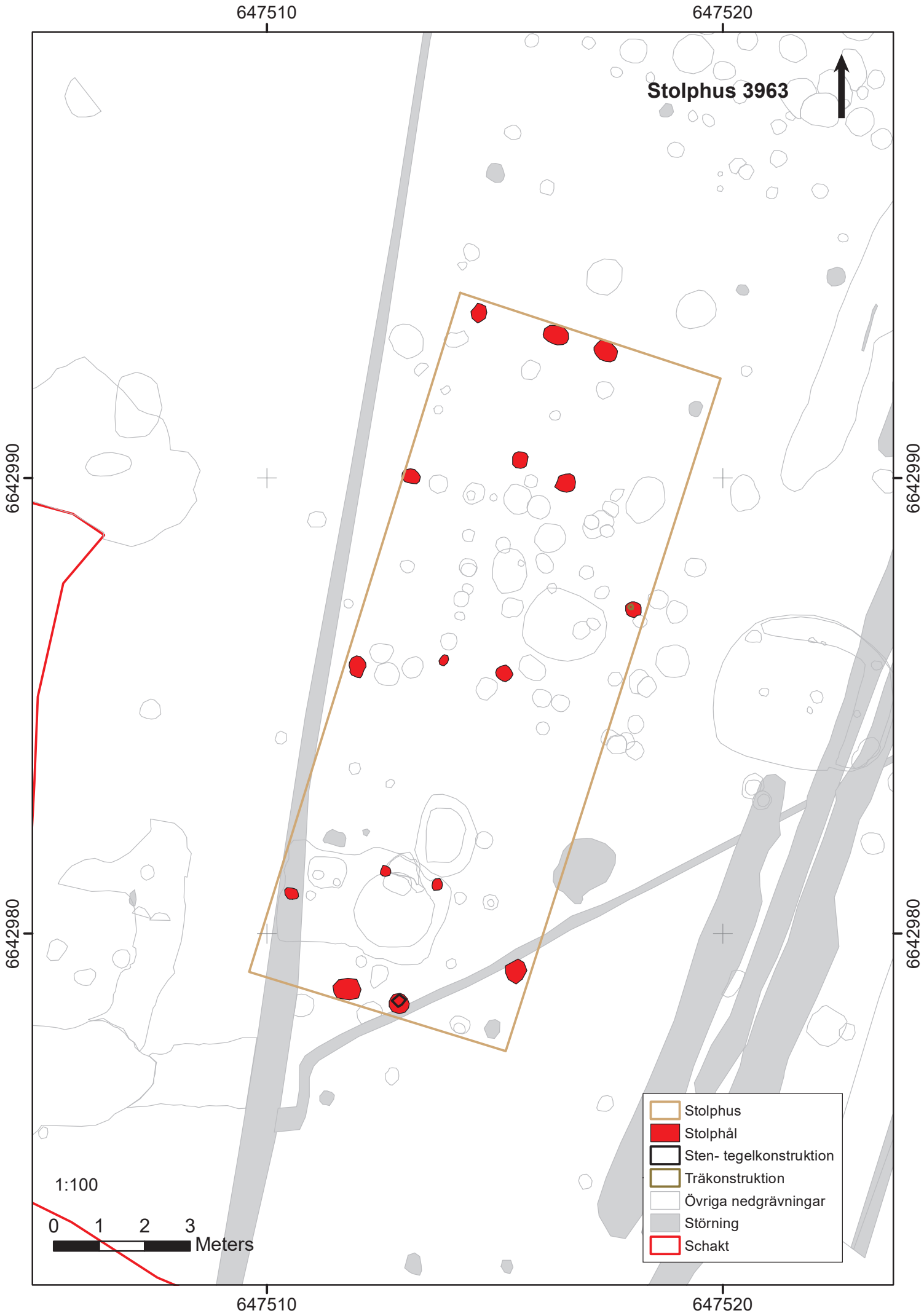
647510
647520
Stolphus 3963
6642990
6642980
Stolphus
Stolphål
Sten- tegelkonstruktion
Träkonstruktion
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 3963

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	VNV–OSO
NIVÅ	24,10 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden framkom under gräsbevuxen tomtmark. Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup. Byggnaden låg i en anläggningstät del av området.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Lätt svängda väggar och raka gavlar Längd: 15,40 meter Bredd: 5,75 meter Yta: uppskattad till 88 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Två raka parallella rader av takbärare Bockbredd: 1,15–1,35 meter Spannlängd: 2,60–4,65 meter

FUNKTION

Husets storlek och läge talar för att det kan tolkas som ett **bostadshus**. Kanske rör det sig om en yngre efterföljare till bostadshuset 3952 på samma gårdsläge. Även ett vävtyngdsfragment från ett av stolphålen skulle kunna vara bostadsindikerande.

DATERING

Dateringsspann: 775–850 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: 680–880 e.Kr., ^{14}C-analys av träkol av tall från fyllningen i ett av stolphålen (5415) (Ua-54408).

Sammantagen datering: Byggnadens utbredning sammanfaller delvis med Hus 3952, 3956 och smedjan 3974 samt brunn 5509. Dessa kan alltså ej vara samtida. Dock förelåg inga stratigrafiska relationer till de andra byggnaderna. ^{14}C-dateringen antyder att huset är äldre än hus 3956, smedjan 3974 och brunnen 5509, vilka av rumsliga skäl inte heller kan vara samtidiga med 3963. Däremot är dateringen något yngre än hus 3952, som det heller inte kan vara samtidigt med av rumsliga skäl.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev. Tre av stolphålen är ej undersökta; en takbärare och två väggstolpar. Sektionerna dokumenterades med ritning varefter även den andra halvan undersöktes. Makroprover togs i sju av de i konstruktionen ingående stolphålen.

BESKRIVNING

Hus 3963 påträffades i centrala delen av område GUSK och identifierades först under efterarbetsfasen. Byggnaden var treskeppig med lätt svängda långväggar och raka gavlar. Lämningarna efter byggnaden utgjordes av tio takbärande stolphål vilka parvis bildade fem bockar samt dessutom sex väggstolpar. Stolphålen efter de takbärande stolparna i hade diametermått på 0,24–0,61 meter och ett djup som varierade mellan 0,04 och 0,50 meter. Fyllningarna i stolphålen bestod av grå till brungrå silt och sand. I ett av stolphålen fanns tydliga spår efter en trästolpe. Till konstruktionen räknas även sex väggstolpar.

Av dessa låg fyra i den västra långsidan och de andra två på den östra långsidan. Väggstolparna mätte 0,30–0,50 meter i diameter. Djupen varierade mellan 0,15 och 0,36 meter. I ett av stolphålen efter väggstolpar i den östra långväggen tillvaratogs en förkolnad stolprest.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till stolphålen kopplas till husets konstruktionsfas. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

I ett av stolphålen (5941) påträffades ett vävtyngdsfragment (FV3191), i övrigt utgjordes fyndmaterialet av djurben, se osteologi nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-54408	1246±26	710-870 AD	680-880 AD	251917	Träkol/Tall	251521	Fyllning

Osteologi: 1,4 g av obestämd art (FV5323, FV4145).

Vedart: tall, förkolnad stolprest i stolphål 6581.

Makrofossil: –

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5415	Stolphål	3963
5417	Stolphål	3963
5418	Stolphål	3963
5419	Stolphål	3963
5439	Stolphål	3963
5440	Stolphål	3963
5441	Stolphål	3963
5442	Stolphål	3963
5444	Stolphål	3963
5445	Stolphål	3963
5519	Stolphål	3963
5941	Stolphål	3963
5945	Stolphål	3963
6469	Stolphål	3963
6581	Stolphål	3963
7084	Stolphål	3963
250626	Nedgrävning	5941
250642	Nedgrävning	5415
250739	Nedgrävning	5417
250910	Nedgrävning	5945
251411	Nedgrävning	5519
251422	Nedgrävning	5418

Idnr	Typ	Kontextgrupp
251441	Nedgrävning	5419
251521	Lager fyllning	5415
251992	Lager fyllning	5941
257973	Lager fyllning	5419
257975	Lager fyllning	5418
259399	Nedgrävning	5439
259413	Nedgrävning	5440
259425	Lager fyllning	5440
259603	Nedgrävning	5441
259629	Nedgrävning	5442
260042	Nedgrävning	7084
260228	Nedgrävning	6469
260242	Lager fyllning	6469
264200	Lager fyllning	5439
266956	Lager fyllning	5441
267388	Lager fyllning	5417
267391	Sten- tegelkonstruktion	5417
270755	Lager fyllning	5945
270883	Nedgrävning	5444
270993	Lager fyllning	5444
271107	Nedgrävning	5445
271120	Lager fyllning	5445
271304	Nedgrävning	6581
271316	Lager fyllning	6581
271317	Träkonstruktion	6581

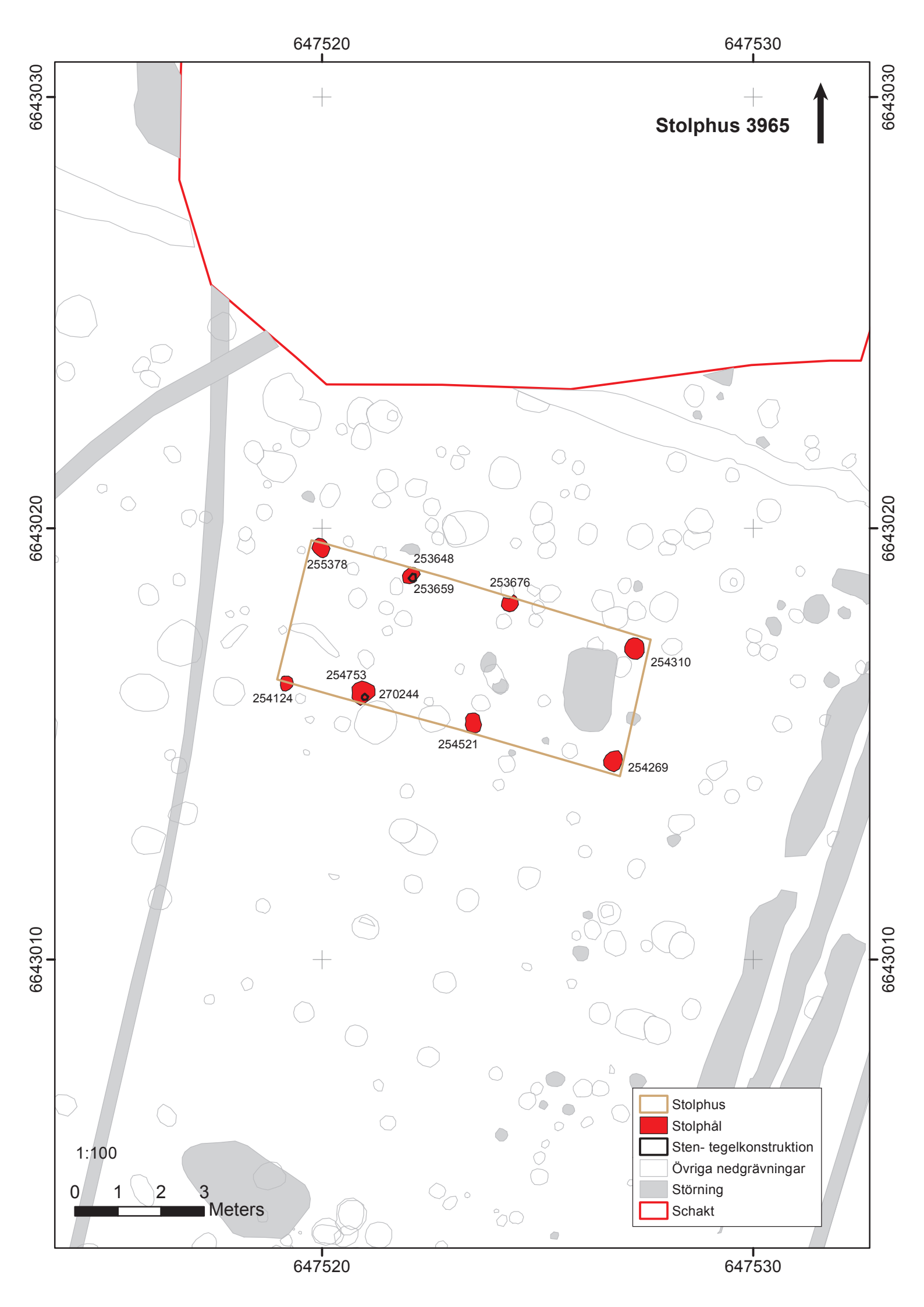
647520
647530
6643030
6643020
6643010
Stolphus 3965
255378
253648
253659
253676
254310
254753
254124
270244
254521
254269
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Sten- tegelkonstruktion
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3965

Olle Heimer och Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	VNV–ÖSÖ
NIVÅ	24,5 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden framkom under gräsbevuxen tomtmark. Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och raka gavlar. Längd: 8,25 meter Bredd: 3,3 meter Yta: 27 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	-

FUNKTION

Avsaknaden av fynd i kombination med den ringa storleken gör att byggnaden tolkas som en **ekonomibyggnad**, möjligen någon form av förrådsbyggnad. Byggnaden har legat på i princip samma plats som Hus 3960. De båda byggnaderna är av samma konstruktionstyp och har haft samma längd och bredd. Sannolikt har de haft samma funktion och kan antas ha avlöst varandra utan någon kronologisk lucka.

DATERING

Dateringsspann: 700–850 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: -

Destruktion: 680–880 AD, ^{14}C-analys av förkolnat sädeskorn från fyllningen i stolphål (3999) (Ua-31682).

Sammantagen datering: ^{14}C-datering av ett sädeskorn i en stolphålsfyllning visar på en datering till yngre vendeltid-äldre vikingatid. Det är oklart vad provmaterialet representerar, men det skulle kunna röra sig om sädeskorn som avsatts under husets brukningstid och som sedan hamnat i återfyllningen i samband med destruktionsfasen. Konstruktionen uppvisar stora likheter med en byggnad som tidigare undersökts i en vikingatida kontext i närheten (Gamla Uppsala, Norra gärdet hus 5 (Ljungkvist 2000:20ff). Byggnaden har legat på samma plats som Hus 3949, 3958, 3960 och 3983. De olika byggnaderna kan inte ha exsiterat samtidigt utan antas ha avlöst varandra under en lång period under vendel. och vikingatid, se resonemang i beskrivning av Hus 3960.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning lakttog flera stolphål som hade skärvsten i fyllningen. Vid karteringen av dessa framträdde konstruktion tydligt mot övriga stolphål i området. Först grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade varefter sektionen dokumenterades med ritning. Endast hälften av stolphålen undersöktes.

BESKRIVNING

Hus 3965 påträffades i norra delen av område GUSK. Det identifierades redan under fältarbetsfasen. Byggnaden var enskeppig med raka långväggar och rak gavel. Huset har förmodligen haft en rektangulär form. Taket har burits upp av väggstolparna. Avståndet mellan stolpparen var mellan cirka 2,3 och 3,1 meter. Avståndet mellan de tre paren i mitten var cirka 2,3 meter medan avståndet ut till stolpparen i gavlarna var något längre, cirka 3,1 meter. Samtliga åtta stolphål som tolkades ingå i byggnaden undersöktes. Stolphålen hade en diameter som varierade från 0,24×0,24 meter till 0,35×0,70 meter. Stolphålens djup var mellan 0,10 meter och 0,42 meter. De sekundära fyllningarna i stolphålen bestod till största delen av mörk gråbrun sandig silt. I majoriteten av fyllningarna fanns sot och träkol. I huvudparten av fyllningarna påträffades skärvsten. Detta kan bero på det stora antal härdar som påträffades i området.

Husets utbredning sammanfaller delvis med stolphuset 3983. Dessa kan alltså ej vara samtida. Dock kunde den stratigrafiska relationen mellan dem ej klargöras då inga ingående stolphål överlagrade varandra. Den norra långväggen är parallell med den södra långväggen i Hus 3960. De båda byggnaderna har varit lika långa och breda och av likartad konstruktion. Inte heller dessa båda kan ha existerat samtidigt då deras vägglinjer delvis ligger inom utbredningen för det andra. Det fanns dock inga stratigrafiska relationer mellan de ingående stolphålen.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga stolphål tillhör konstruktionsskedet. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Inga fynd påträffades i de ingående kontexterna.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31682	1239±33	690AD-860AD	680AD-880AD	270222	Bränt sädeskorn /Obestämt	270221	Fyllning

Osteologi: –

Vedart: –

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekttyp	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
3965	Stolphus	270222	Bakgrundsbrus
3965	Stolphus	270242	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
3994	Stolphål	3965
3995	Stolphål	3965
3996	Stolphål	3965
3997	Stolphål	3965
3998	Stolphål	3965
3999	Stolphål	3965
4000	Stolphål	3965
4002	Stolphål	3965
253648	Nedgrävning	3994
253659	Sten- tegelkonstruktion	3994
253676	Nedgrävning	3995
254124	Nedgrävning	3996
254269	Nedgrävning	3997
254310	Nedgrävning	3998
254521	Nedgrävning	3999
254753	Nedgrävning	4000
255378	Nedgrävning	4002
268178	Lager fyllning	3996
269760	Lager fyllning	4002
269764	Lager fyllning	3994
269897	Lager fyllning	3998
270134	Lager fyllning	3995
270221	Lager fyllning	3999
270241	Lager fyllning	3997
270243	Lager fyllning	4000
270244	Sten- tegelkonstruktion	4000

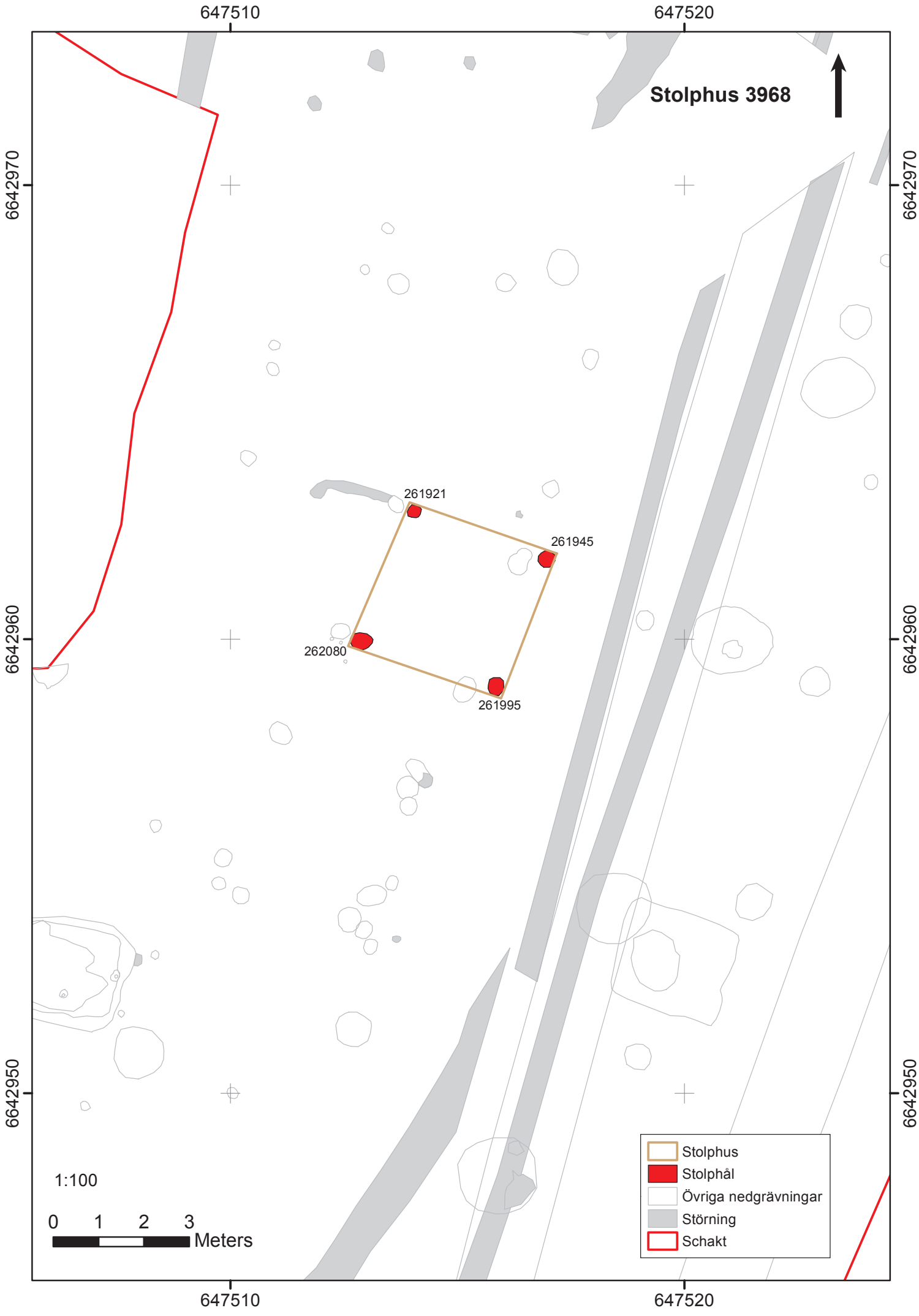
647510
647520
6642970
6642960
6642950
Stolphus 3968
261921
261945
262080
261995
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3968

Olle Heimer

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Fyrstolpshus
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	SSV–NNO
NIVÅ	24,5 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden framkom under ett lager från 1600-/1700-tal under gräsbevuxen tomtmark. Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och raka gavlar. Längd: 3,5 meter Bredd: 3,5 meter Yta: 12,5 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	-

FUNKTION

Utifrån gängse tolkning av fyrstolpshus (hörnstolpshus) har byggnaden utgjort någon form av **ekonomibyggnad**, troligen förrådsbyggnad.

DATERING

Dateringsspann: 420–570 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: 420–570 AD, ^{14}C-analys av förkolnat sädeskorn från fyllningen i stolphål (5190) (Ua-51060)

Sammantagen datering: ^{14}C-datering till folkvandringstid/tidig vendeltid vilket överensstämmer med byggnadstypens generella datering till främst äldre järnålder. Ligger på exakt samma plats som ytterligare en byggnad av samma typ (6398).

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade. Sektionen dokumenterades med ritning varefter även den andra halvan undersöktes.

BESKRIVNING

Hus 3968 påträffades i södra delen av område GUSK. Byggnaden var ett så kallat fyrstolpshus (hörnstolpshus) där taket troligen burits upp av väggstolparna. Avståndet mellan de två paren var cirka 3,5 meter. Samtliga fyra stolphål som tolkades ingå i byggnaden undersöktes. Stolphålen hade en diameter som varierade från 0,30×0,35 meter till 0,35×0,50 meter. Stolphålens djup var mellan 0,10 meter och 0,25 meter. De sekundära fyllningarna i stolphålen bestod till största delen av mörk gråbrun siltig sand. I tre av stolphålen fanns sot och träkol. Byggnadens utbredning sammanföll delvis med den norra delen av stolphus 3942. Den stratigrafiska relationen mellan de båda husen kunde ej klargöras då inga av de ingående stolphålen överlagrade varandra.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till stolphålen tillhör konstruktionsskedet. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Inga fynd påträffades i stolphålsfyllningarna.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-51060	1559±30	430AD-550AD	420AD-570AD	264412	Bränt sädeskorn/Obestämt	264376	Fyllning

Osteologi: –

Vedart: –

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekttyp	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
3968	Stolphus	264328	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
3968	Stolphus	264412	Bakgrundsbrus
3968	Stolphus	264505	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5189	Stolphål	3968
5190	Stolphål	3968
5191	Stolphål	3968
5192	Stolphål	3968
261921	Nedgrävning	5191
261945	Nedgrävning	5192
261995	Nedgrävning	5190
262080	Nedgrävning	5189
264266	Lager fyllning	5189
264376	Lager fyllning	5190
264492	Lager fyllning	5191
264513	Lager fyllning	5192

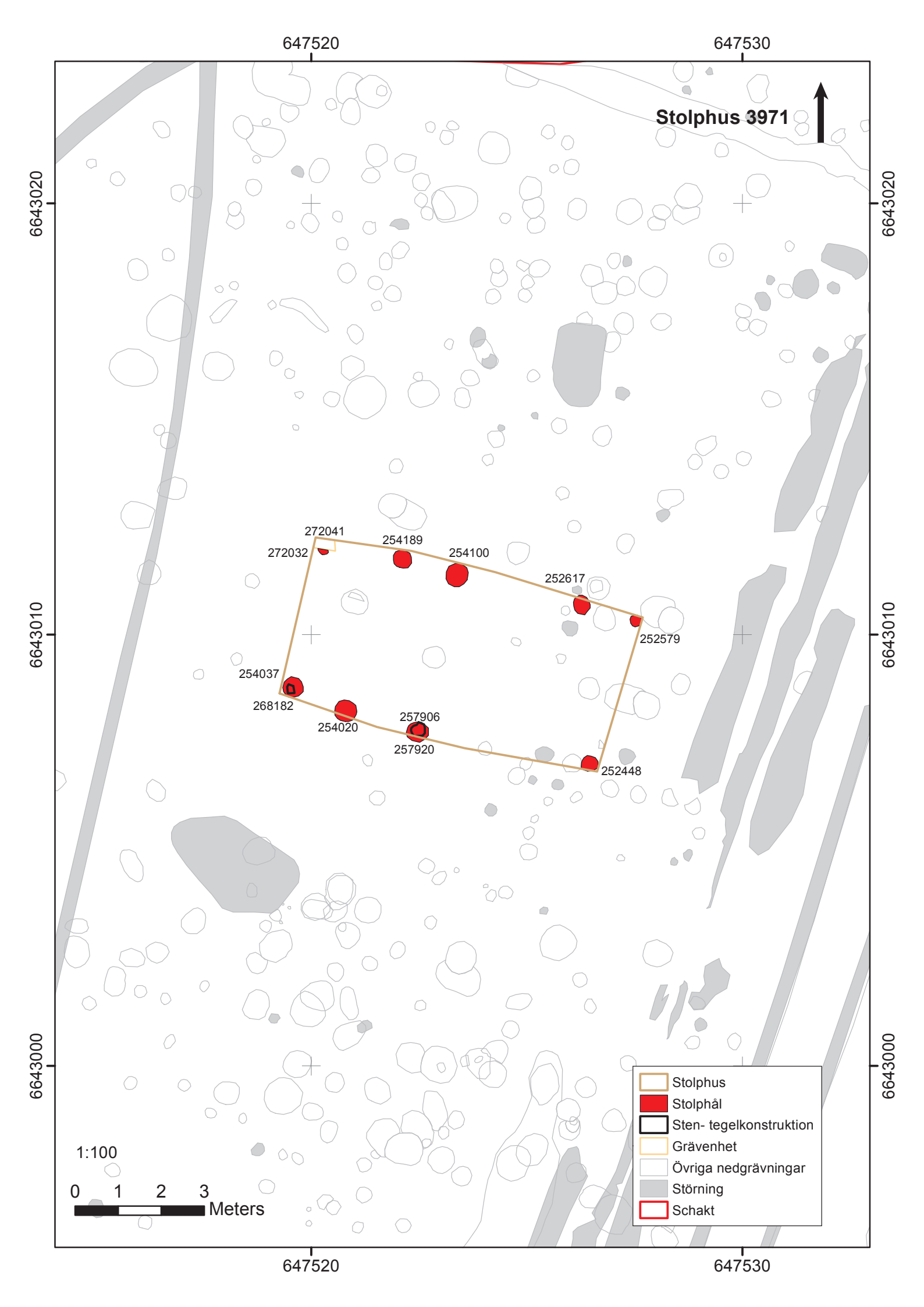
647520
647530
6643020
6643010
6643000
Stolphus 3971
272041
272032
254189
254100
252617
252579
254037
268182
254020
257906
257920
252448
Stolphus
Stolphål
Sten- tegelkonstruktion
Grävenhet
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 3971

Olle Heimer och Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	VNV–OSO
NIVÅ	24 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden framkom under gräsbevuxen tomtmark. Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Konvexa väggar, förmodligen raka gavlar Längd: 7,5 meter Bredd: 4,2 meter Yta: 31,5 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Inga fynd eller analyser kan belysa byggnadens funktion. Konstruktionstyp och husets ringa storlek har föranlett en tolkning som **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 800–900 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: 410–560 AD, ^{14}C-analys av bränt sädeskorn från fyllningen i ett stolphål (4024) (Ua-51059) har givit en datering till folkvandringstid.

Sammantagen datering: ^{14}C-analys av bränt sädeskorn från fyllningen i ett stolphål (4024) (Ua-51059) har givit en datering till folkvandringstid. Denna datering ter sig tidig för en byggnad av denna konstruktionstyp. Provmaterialets koppling till byggnaden är egentligen oklar. Det kan mycket väl vara äldre än huset och ha legat på platsen ett tag innan det hamnat i fyllningen i samband med destruktionen. Byggnaden har legat inom utbredningen för Husen 3952 och 3971. Det föreligger dock inga direkta stratigrafiska relationer mellan byggnaderna. Hus 3952 har dock en äldre datering till vendeltid och Hus 3959 har en yngre datering till mellersta vikingatid. Det antas att Hus 3971 är yngre än Hus 3952 och att det föregått Hus 3959. Utifrån detta resonemang har tidsspannet för byggnaden satts till 800–900 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade. Sektionen dokumenterades med ritning.

BESKRIVNING

Hus 3971 påträffades i centrala delen av område GUSK. Byggnaden hade varit enskeppig med svagt konvexa långväggar. Totalt tolkades 9 stolphål ingå i konstruktionen. Av dessa undersöktes samtliga. Ett av dem hade delundersökts redan vid förundersökningen. Stolphålen i konstruktionen hade en diameter som varierade från 0,25×0,25 meter till 0,60×0,60 meter. Stolphålens djup var mellan 0,10 meter och 0,40 meter. De sekundära fyllningarna i stolphålen bestod till största delen av mörk gråbrun sandig silt. I majoriteten av fyllningarna fanns träkol och sot.

Byggnadens utbredning sammanfaller delvis med Hus 2959 och samt norra gaveländen av Hus 3952. Dessa kan alltså ej vara samtida. Dock kunde den stratigrafiska relationen mellan dem ej klargöras då inga ingående stolphål överlagrade varandra.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till husets stolphål tillhör konstruktionsskedet. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Djurben, se osteologi nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-51059	1169±29	430 AD-540 AD	410 AD-560 AD	257824	Bränt sädeskorn /Obestämt	257823	Fyllning

Osteologi:

Underkäksfragment från svin med gnagmärken och kindtand från får eller get tillvaratogs från huset.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får/get	Häst	Hund	Hönsfågel	Tjäder	Kråka/råka	Strömming
3971	20,1		1	1						

Vedart: –

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekttyp	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
3971	Stolphus	257398	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
3971	Stolphus	257400	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
3971	Stolphus	257824	Bakgrundsbrus. (Bränt frö av kirskål - kålgårdsmiljö?)
3971	Stolphus	257933	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING

Stolphålet 4020 undersöktes redan på förundersökningen 1996 då den kallades A423 och beskrevs som

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
4020	Stolphål	3971
4021	Stolphål	3971
4022	Stolphål	3971
4023	Stolphål	3971
4024	Stolphål	3971
4025	Stolphål	3971
4028	Stolphål	3971
4029	Stolphål	3971
4030	Stolphål	3971
252448	Nedgrävning	4028
252579	Nedgrävning	4029
252617	Nedgrävning	4030
254020	Nedgrävning	4024
254037	Nedgrävning	4023
254100	Nedgrävning	4022
254189	Nedgrävning	4021
257397	Lager fyllning	4021
257399	Lager fyllning	4022
257823	Lager fyllning	4024
257906	Nedgrävning	4025
257920	Sten- tegelkonstruktion	4025
257932	Lager fyllning	4025
268181	Lager fyllning	4023
268182	Sten- tegelkonstruktion	4023
269215	Lager fyllning	4029
270271	Lager fyllning	4030
270461	Lager fyllning	4028
272032	Nedgrävning	4020

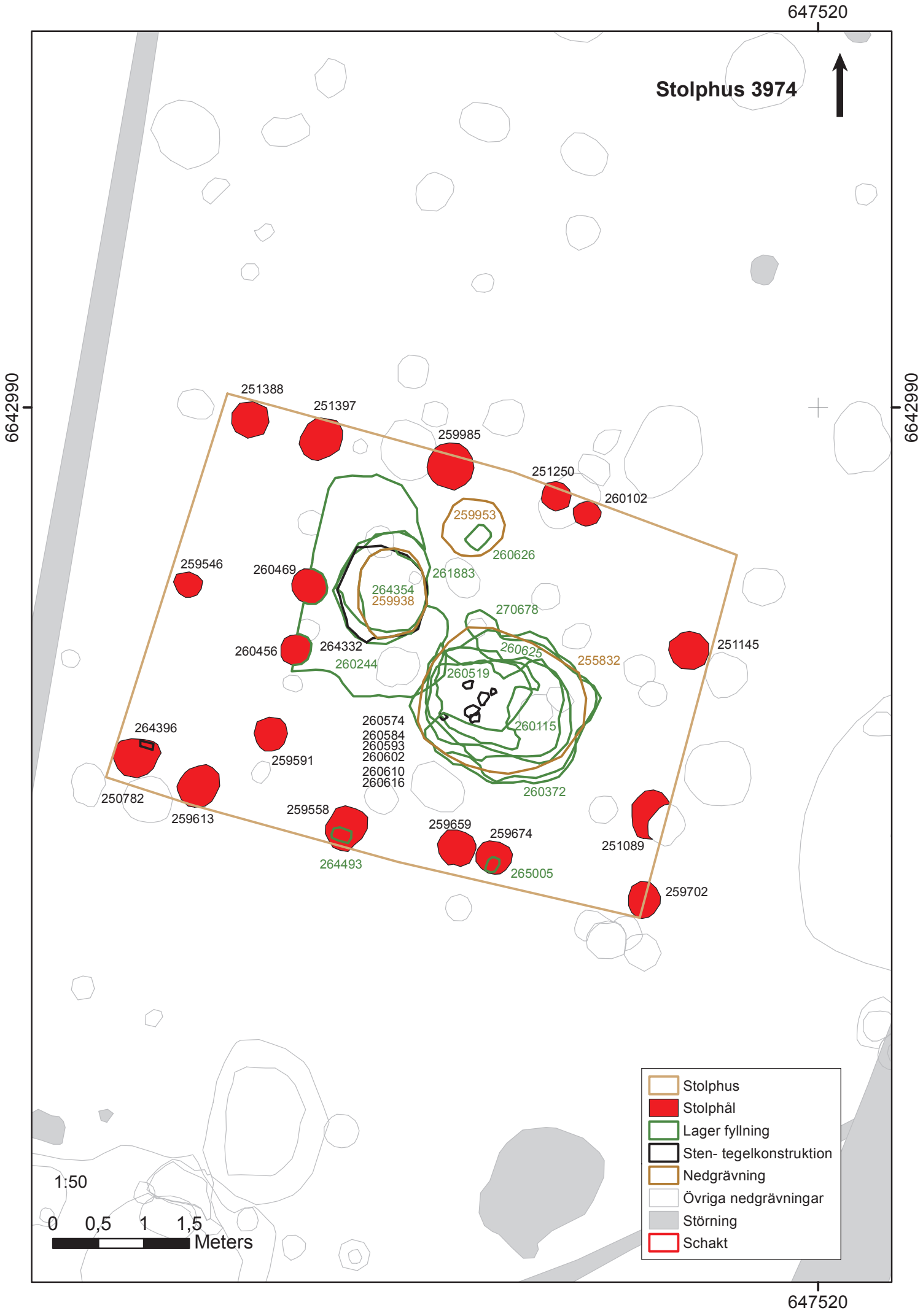
647520
Stolphus 3974
6642990
6642990
251388
251397
259985
251250
260102
259953
260626
259546
260469
261883
264354
259938
270678
260456
264332
260625
255832
251145
260244
260519
260574
260584
260593
260602
260610
260616
260115
264396
259591
260372
250782
259613
259558
259659
259674
251089
264493
265005
259702
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Nedgrävning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:50
0 0,5 1 1,5
Meters
647520

Stolphus 3974

Olle Heimer och Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	VNV–ÖSÖ
NIVÅ	24,1 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Området där byggnaden var belägen har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup. Stolphålen täcktes delvis av ett mindre odlingslager (6382) från vikingatid/tidig medeltid samt i sin helhet av ett odlingslager (6381) från historisk tid.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och raka gavlar. Längd: 5,9 meter Bredd: 4,5 meter Yta: 26,5 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Förekomsten av ässjor och stolphål efter städstabbe i kombination med fynd av smält lera, smidesslagg såsom glödskal etc, vilket även framkom i golvlagret, talar entydigt för att byggnaden har använts som **smedja**.

DATERING

Dateringsspann: 870–975 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: 780–990 AD, ^{14}C-analys av träkol av ek (ytved) från eldningslagret i en ässja (3979) (Ua-31571). Daterande fynd i form av äldre svartgods (FV2114 i ässja lager 260372), (FV2150 i ässja lager 270678), (FV3368 från golvlager 260244) visar på en datering till 700–1200 e.Kr.

Destruktion: Daterande fynd i form av äldre svartgods (FV3374 i stolphålsfyllning 266771) visar på datering till 700-1200 e.Kr.

Sammantagen datering: Intervallet för ^{14}C-dateringen har kunnat snävas in något bl.a. eftersom byggnaden var stratigrafiskt äldre än hus 3962. Huset var också stratigrafiskt yngre än det vendeltida hus 3952. Typologiskt var det mycket likt hus 5011 vilket kunde dateras till ungefär samma tid, 940–1030 e.Kr. I såväl bruknings- som destruktionskontexter påträffades äldre svartgods vars datering är samstämmig med huset. Den snävare kalibreringen av ^{14}C-dateringen har fått ange byggnadens dateringsspann.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade. Sektionen dokumenterades med ritning varefter även den andra halvan undersöktes.

BESKRIVNING

Hus 3974 påträffades i den centrala delen av område GUSK och tolkades som en byggnad redan då den framkom. Byggnaden var enskeppig med raka långväggar och raka gavlar. Huset har således haft en rektangulär form där taket troligen burits upp av väggstolparna. Totalt tolkades 17 stolphål ingå i byggnaden, av dessa undersöktes 16. Stolphålen hade en diameter som varierade från 0,30×0,30 meter till

0,55×0,55 meter. Stolphålens djup var mellan 0,10 meter och 0,50 meter. De sekundära fyllningarna i stolphålen bestod till största delen av mörk gråbrun silt. I de flesta stolphålen fanns träkol.

Byggnaden bestod troligen av två rum. En rad stolphål i nordsydlig riktning antas ha ingått i en vägg som delat av byggnaden i ett större, östligt, och ett mindre västligt rum. Ässjor och städstabbe har inrymts i det större rummet (ca 19 m^2). Det mindre rummet (ca 7 m^2) kan ha fungerat som förråd för kol och ämnesjärn.

Golvlager
I västra delen av det stora rummet fanns ett lager som tolkats som golvlager (260244) vilket tolkats som resterna av ett lager som ackumulerats under byggnadens brukningstid. Lagret slöt upp mot stolpraden som kan ha fungerat som rumsavskiljare. Från golvlagret tillvaratogs järnavfall, bränd lera samt delar av infodring till en ässja. Dessutom tillvaratogs keramik och delar av handkvarn.

Ässjor
I anslutning till golvet påträffades två ässjor (3979, 3980). Den ena (3079) överlagrades av golvlagret och tillhör således ett äldre skede av smedjans brukningstid. Ässjorna utgjordes av rundade nedgrävningar (255832, 259938). Den förra var 1,76×1,50 meter stor och 0,2 meter djup. Den senare var 1,0×0,75 meter stor och 0,2 meter djup. I fyllningen till ässjan 3979 hittades delar av ett blästermunstycke, ben samt järnfragment. I botten fanns också ett eldningslager (264354). I fyllningarna till 3980 hittades keramik, glödskal samt bränd respektive smält lera.

Städstabbe
I husets norra del låg ett stolphål, 3977 (259953), som var 0,65 meter i diameter och 0,80 meter djupt. Stolphålet har tolkats som en grop där en städstabbe varit placerad. I sydöstra delen av stolphålet fanns en tydlig, rektangulär fyllning som tolkats som igenfyllning när stabben avlägsnats. Från fyllningen tillvaratogs glödskal och smidesslagg.

Smedja 3974 vid GUSK norra. Huset som daterats till yngre vikingatid var enskeppigt, med en centralt placerad ässja. Foto från västnordväst, Jonas Wikborg, SAU.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga stolphål samt nedgrävning för städstabbe och ässjor tillhör konstruktionsskedet. Fyllningarna utgör brukning samt destruktion. Rester av golvlager (260244) tillhör brukningsskedet (3976). Det fanns inga spår efter några rituella depositioner.

FYND

Fyndmaterialets från de i byggnaden ingående kontexterna utgörs främst av slagg, bränd lera och keramik samt djurben, se osteologi nedan.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
2114	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2150	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2804	Infodring	Smält lera	1	Teknisk keramik
2806	Avfall	Järn	1	Hantverk och produktion
2810	Smält lera	Smält lera	2	Hantverk och produktion
2811	Avfall	Järn	1	Hantverk och produktion
2813	Blästermunstycke	Bränd lera	3	Teknisk keramik
2823	Slagg	Slagg	2	Slagg GAL
2825	Slagg	Slagg	3	Slagg GAL
2827	Slagg	Slagg	2	Slagg GAL
2828	Slagg	Slagg	3	Slagg GAL
2829	Slagg	Slagg	6	Slagg GAL
2830	Slagg	Slagg	6	Slagg GAL
2831	Slagg	Slagg	7	Slagg GAL
2832	Avfall	Järn	1	Hantverk och produktion
2833	Avfall	Järn	1	Hantverk och produktion
2853	Avfall	Järn	1	Hantverk och produktion
3019	Kam	Ben	1	Dräkt och personlig utrustning
3026	Vridkvarn	Glimmerskiffer	1	Husgeråd och livsmedel
3185	Bränd lera	Bränd lera	3	Obestämt
3187	Lerklining	Bränd lera	4	Byggnadsdetaljer och monument
3189	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
3368	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3374	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3375	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
3377	Slagg	Slagg	3	Slagg GAL

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31571	1139±35	870 AD–975 AD	780 AD–990 AD	264377	Träkol/Ek	264354	Eldningslager

Osteologi:

Märgspaltade rörben från nötkreatur och får/get förekom i aktivitets- och raseringslager från huset.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får/get	Häst	Hund	Hönsfågel	Tjäder	Kråka/råka	Strömming
3974	66,9	2		1						

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
264377	Träkol	Tall	Något maskstungen före förbränning	264354	Lager fyllning
264377	Träkol	Ek	Ytved av ung stam	264354	Lager fyllning

Makrofossil: –

ANMÄRKNING

Byggnadens läge tangerade den södra gaveln på Hus 3952 och den västra gaveln på Hus 3962. Genom stolphål tillhörande de olika husen vilka skar varandra kunde det konstateras att Hus 3974 var stratigrafiskt äldre än Hus 3962 (5529 skar 5553) och stratigrafiskt yngre än Hus 3952. Tre väggstolpar (5565, 5555 och 5566) i hus 3974 skar de två sydligaste takbärarna (5173 och 5174) i Hus 2952. Byggnaden är typologiskt i det närmaste identisk med huset 5011 inom delområde Veterinärvillan.

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
3976	Golv	3974
3977	Städstabbe	3974
3979	Härd	3974
3980	Härd	3974
5552	Stolphål	3974
5553	Stolphål	3974
5554	Stolphål	3974
5555	Stolphål	3974
5556	Stolphål	3974
5557	Stolphål	3974
5558	Stolphål	3974
5559	Stolphål	3974
5560	Stolphål	3974
5561	Stolphål	3974
5562	Stolphål	3974
5563	Stolphål	3974
5564	Stolphål	3974
5565	Stolphål	3974
5566	Stolphål	3974
5567	Stolphål	3974
5568	Stolphål	3974
250782	Nedgrävning	5552
251089	Nedgrävning	5553
251145	Nedgrävning	5554
251250	Nedgrävning	5555
251388	Nedgrävning	5556
251397	Nedgrävning	5557
255832	Nedgrävning	3980
259546	Nedgrävning	5558
259558	Nedgrävning	5559
259591	Nedgrävning	5560
259613	Nedgrävning	5561
259659	Nedgrävning	5562
259674	Nedgrävning	5563
259702	Nedgrävning	5564
259938	Nedgrävning	3979
259953	Nedgrävning	3977
259985	Nedgrävning	5565
260102	Nedgrävning	5566

Idnr	Typ	Kontextgrupp
260115	Lager fyllning	3980
260244	Lager fyllning	3976
260372	Lager fyllning	3980
260456	Nedgrävning	5567
260469	Nedgrävning	5568
260519	Lager fyllning	3980
260625	Lager fyllning	3980
260626	Lager fyllning	3977
261883	Lager fyllning	3979
264332	Sten- tegelkonstruktion	3979
264354	Lager fyllning	3979
264395	Lager fyllning	5552
264396	Sten- tegelkonstruktion	5552
264442	Lager fyllning	5561
264493	Lager fyllning	5559
264500	Lager fyllning	5562
264502	Lager fyllning	5559
265005	Lager fyllning	5563
265008	Lager fyllning	5562
265021	Lager fyllning	5564
265041	Lager fyllning	5556
265055	Lager fyllning	5557
265094	Lager fyllning	5565
266670	Lager fyllning	5566
266671	Lager fyllning	5555
266957	Lager fyllning	5560
266958	Lager fyllning	5567
266959	Lager fyllning	5568
266960	Lager fyllning	5568
270678	Lager fyllning	3980
1003787	Lager fyllning	5553

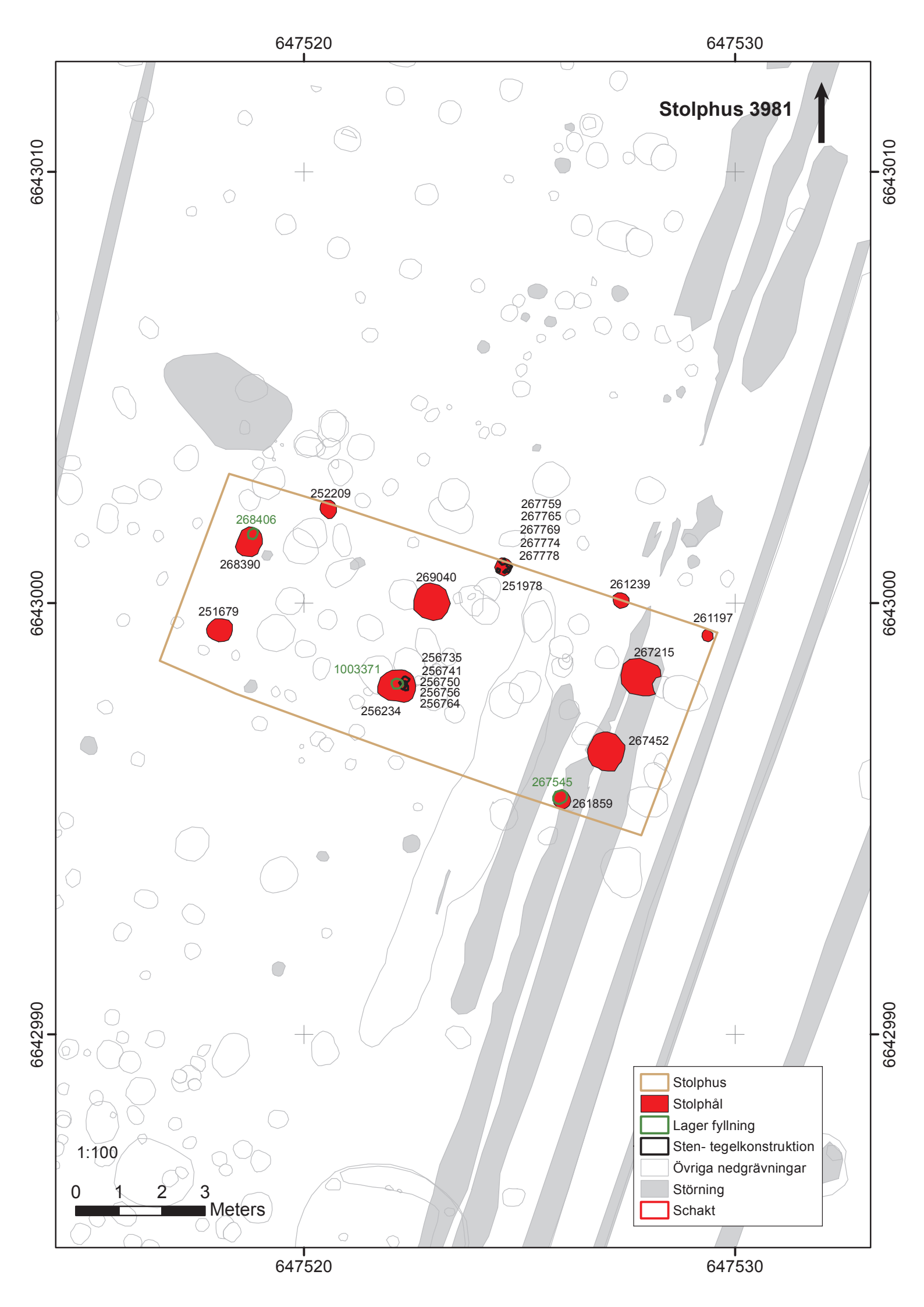
647520
647530
6643010
6643000
6642990
Stolphus 3981
252209
268406
268390
267759
267765
267769
267774
267778
251978
269040
261239
261197
251679
256735
256741
256750
256756
256764
1003371
256234
267215
267452
267545
261859
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 3981

Olle Heimer och Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	VNV–OSO
NIVÅ	24,20 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden framkom under gräsbevuxen tomtmark. Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup. Byggnaden låg i en anläggningstät del av området. I östra delen korsades byggnaden av flera diken.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och raka gavlar. Längd: 11,90 meter Bredd: 5,00 meter Yta: uppskattad till 60 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Två raka parallella rader av takbärare Bockbredd: 2 meter Spannlängd: 4,40 -5,00 meter

FUNKTION

En del av fyndmateriaet såsom keramik och vävtyngdsfragment skulle kunna vara bostadsindikerande. Detta hålls dock ej för sannolikt med tanke på byggnadens ringa bredd i förhållande till sin konstruktionstyp. En möjlighet är att detta fyndmaterial härrör från den äldre överlagrade byggnaden Hus3952. Utifrån konstruktionstyp och den relativt smala bredden tolkas huset som en **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 850–950 e.Kr.

Konstruktion: **–**

Brukning: –

Destruktion: Daterande fynd: Arabiskt silver mynt, abbasid, daterat till 829–834 e.Kr. (FV1901) i fyllning till väggstolpe 5539

Sammantagen datering: Hus 3981 var stratigrafiskt yngre än Hus 3952 som daterats till vendeltid vilket visar att den aktuella byggnaden är yngre än vendeltid. Ett arabiskt mynt från 829–834 hittades i destruktionsfyllningen till ett av stolphålen. Byggnaden bör således inte vara äldre än så. Sannolikt har myntet varit i cirkulation under en tid innan det hamnade i stolphåle. Byggnaden överlagrades stratigrafiskt av Hus 3957 som inte har daterats genom ^{14}C-analys eller fynd men som kan antas vara från vikingatidens senare del. Sannolikt har de båda byggnaderna avlöst varandra utan någon kronologisk lucka och har sannolikt haft samma funktion. Utifrån detta underlag antas huset ha varit i bruk under perioden 850–950 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade. Sektionerna dokumenterades med ritning varefter även den andra halvan undersöktes. Makroprover togs i fem av de takbärande stolparna och fyra av väggstolparna.

BESKRIVNING

Hus 3981 påträffades i centrala delen av område GUSK och identifierades redan under fältarbetsfasen. Byggnaden var treskeppig med raka väggar. Lämningarna efter byggnaden utgjordes av sex takbärande stolphål vilka parvis bildade tre bockar.

Stolphålen efter de takbärande stolparna i den västra bocken hade ett diametermått på 0,50–0,70 meter och ett djup kring 0,20 meter. De andra två bockarna var något större, 0,70–0,86 meter, och var betydligt djupare; 0,35–0,46 meter. Fyllningarna i stolphålen bestod av grå till brungrå silt och sand. I ett av stolphålen fanns tydliga spår efter en stolpe i form av en mörkfärgning. I ett annat fanns en stenskoning. Till konstruktionen räknas även fem väggstolpar. Av dessa låg fyra i den norra långsidan, den femte på södra långsidan. Väggstolparna mätte 0,20–0,55 meter i diameter. Djupen varierade mellan 0,04 och 0,16 meter.

Byggnadens utbredning sammanfaller delvis med Hus 3952. Dessa kan alltså ej vara samtida. Ett av de takbärande stolphålen (5543) i Hus 3981 skar ett takbärande stolphål (5176) i Hus 3952 som alltså är stratigrafiskt äldre än Hus 3981.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till stolphålen kopplas till husets konstruktionsfas. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Fyndmaterialet från de i huset ingående kontexterna bestod av ett arabiskt silvermynt, en kniv av järn, vävtyngdsfragment, keramik (äldre svartgods), bränd lera, obrända ben, och lerklining. Dessutom påträffades djurben, se osteologi nedan.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1901	Mynt	Silver	1	Handel och värdemätare
2095	Vävtyngd	Bränd lera	1	Hantverk och produktion
2096	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
2995	Kniv	Järn	1	Hantverk och produktion
3193	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
3265	Lerklining	Bränd lera	5	Byggnadsdetaljer och monument

ANALYSER

^{14}C: –

Osteologi: I ett stolphål påträffades kraniefragment från en spädkalv samt tand och revben från svin.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får/get	Häst	Hund	Hönsfågel	Tjäder	Kråka/råka	Strömming
3981	13,2	1	2							

Vedart: –

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekttyp	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
3981	Stolphus	256848	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
3981	Stolphus	269191	Bakgrundsbrus/matlagning, Möjlig inblandning av recent material
3981	Stolphus	269193	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5537	Stolphål	3981
5539	Stolphål	3981
5540	Stolphål	3981
5543	Stolphål	3981
5544	Stolphål	3981
5545	Stolphål	3981
5546	Stolphål	3981
5548	Stolphål	3981
5549	Stolphål	3981
5550	Stolphål	3981
5551	Stolphål	3981
251679	Nedgrävning	5537
251978	Nedgrävning	5539
252209	Nedgrävning	5540
256234	Nedgrävning	5543
256251	Lager fyllning	5543
256735	Sten- tegelkonstruktion	5543
257939	Lager fyllning	5537
261197	Nedgrävning	5544
261239	Nedgrävning	5545
261859	Nedgrävning	5546
267215	Nedgrävning	5548
267452	Nedgrävning	5549
267545	Lager fyllning	5546
267546	Lager fyllning	5546
267549	Lager fyllning	5549
267551	Lager fyllning	5545
267709	Lager fyllning	5544
267759	Sten- tegelkonstruktion	5539
267789	Lager fyllning	5539
267973	Lager fyllning	5540
268390	Nedgrävning	5550
268405	Lager fyllning	5550
268406	Lager fyllning	5550
269040	Nedgrävning	5551
269052	Lager fyllning	5551
269074	Lager fyllning	5551
269549	Lager fyllning	5548
270106	Lager fyllning	5548
270107	Lager fyllning	5548
1003371	Lager fyllning	5543

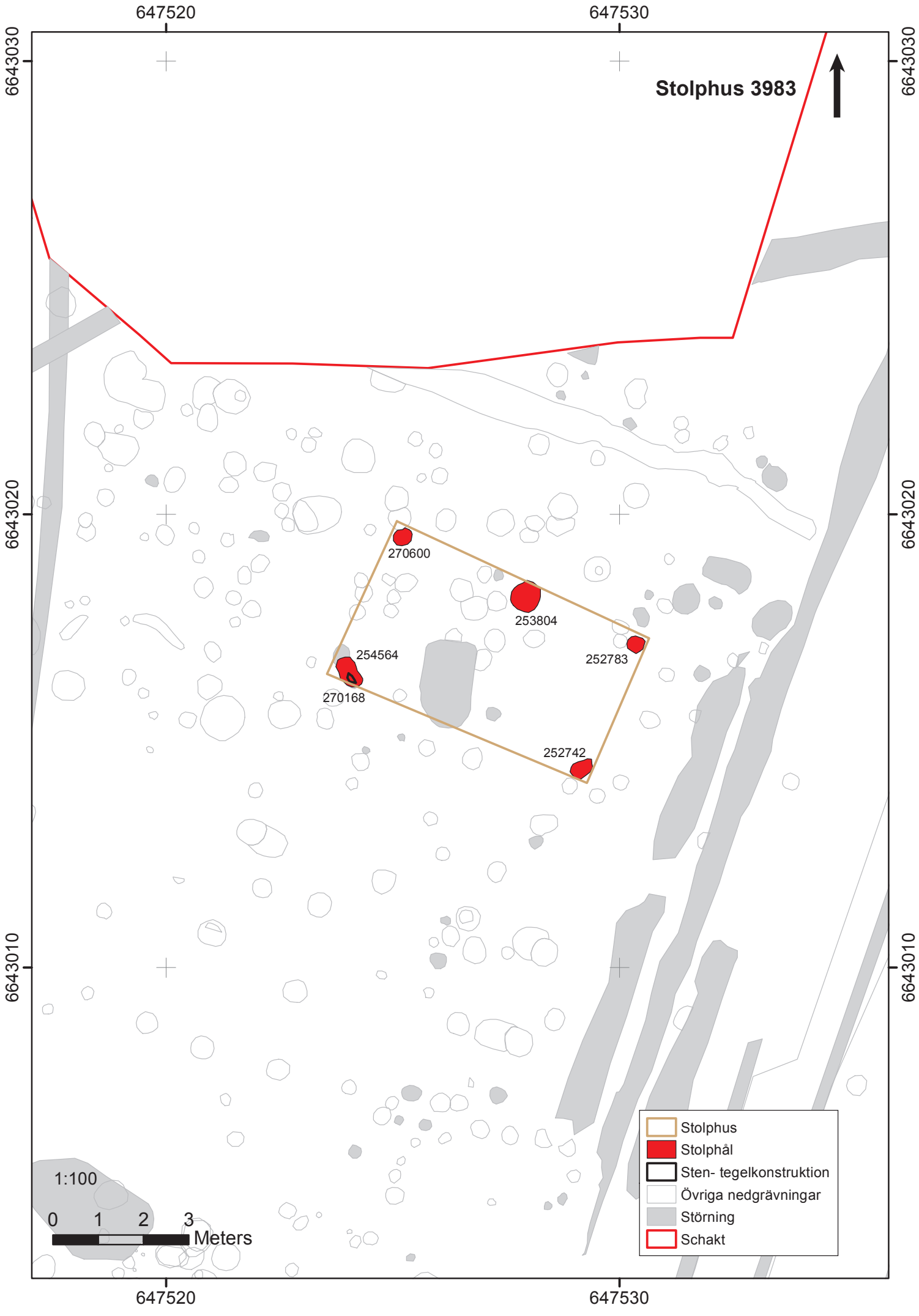
647520
647530
6643030
6643020
6643010
Stolphus 3983
270600
253804
254564
252783
270168
252742
Stolphus
Stolphål
Sten- tegelkonstruktion
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 3983

Olle Heimer & Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus (skiftesverk)
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	VNV–OSO
NIVÅ	24 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden framkom under ett lager från 1600-/1700-tal under gräsbevuxen tomtmark. Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup. I anslutning till byggnaden fanns en störning i form av ett flaggstångsfundament som kan ha utraderat en väggstolpe mittemot 3993 (SN253804).
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar och raka gavlar Längd: 6,15 meter Bredd: 3,20 meter Yta: uppskattad till 22 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	-

FUNKTION

I avsaknad av fynd eller analyser som kan påvisa någon särskild funktion för huset tolkas den som en **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 800–950 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Huset låg parallellt med Hus 3949 vars södra vägglinje antas ha legat ett stycke in över den aktuella byggnadens utbredning. De båda byggnaderna var i stort sett lika långa och breda. Sannolikt har de haft samma funktion och antas ha avlöst varandra utan någon mellanliggande kronologisk lucka. Då hus 3949 har daterats till 800–950 e.Kr. har Hus 3983 givits samma dateringsintervall. De båda husen har dock inte existerat samtidigt, de har avlöst varandra i okänd ordningsföljd.

Ytterligare tre byggnader har delvis legat inom utbredningen för det aktuella huset; nämligen Hus 3958, Hus 3960 och Hus 3965. Det fanns dock inga stratigrafiska relationer mellan de olika konstruktionerna. De enda av dem som det föreligger någon datering, förutom för Hus 3949, är Hus 3965 (680-880 AD). Det har inte gått att utreda byggnadernas exakta inbördes ordning, men på platsen har det funnits fem ekonomibyggnader som avlöst varandra under vendel- och vikingatid, se även resonemang i beskrivning av Hus 3960.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade. Sektionen dokumenterades med ritning varefter även den andra halvan undersöktes. Makroprover togs i några av stolphålen.

BESKRIVNING

Hus 3983 påträffades i norra delen av område GUSK. Byggnaden var enskeppig med raka långväggar och raka gavlar. Taket har troligen burits upp av väggstolparna. Lämningarna efter byggnaden utgjordes av nio stolphål i husets förmodade vägglinjer. Diamatermåtten varierade mellan 0,35 och 0,70 meter. De var mellan 0,20 och 0,40 meter djupa med fyllningar av gråbrun eller gråbrun silt och sand. Ett av stolphålen var stenskott (3991).

Husets utbredning sammanfaller delvis med stolphusen 3965 och 3949. Dessa kan alltså ej vara samtida. Dock kunde den stratigrafiska relationen mellan dem ej klargöras då inga ingående stolphål överlagrade varandra. Hus 3965 har varit lika långt och brett som Hus 3983 och av likartad konstruktion. Ett av stolphålen (3989) i Hus 3983 skars av härden 5408.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar för stolphålen tillhör konstruktionsskedet. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Djurben, se osteologi nedan.

ANALYSER

^{14}C: –

Osteologi:

I ett stolphål förekom ett bäckenfragment från nötkreatur.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får/get	Häst	Hund	Hönsfågel	Tjäder	Kråka/råka	Strömming
3983	13,9	1								

Vedart: –

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekttyp	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
3983	Stolphus	257948	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING

Byggnaden är parallell med det intilliggande Hus 3949 som har en rumslig relation till ett dike som i sin tur överensstämmer med en gräns i det historiska kartmaterialet.

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
3985	Stolphål	3983
3986	Stolphål	3983
3991	Stolphål	3983
3992	Stolphål	3983
3993	Stolphål	3983
252742	Nedgrävning	3985
252783	Nedgrävning	3986
253804	Nedgrävning	3993

Idnr	Typ	Kontextgrupp
254564	Nedgrävning	3991
269899	Lager fyllning	3993
270165	Lager fyllning	3991
270168	Sten- tegelkonstruktion	3991
270530	Lager fyllning	3986
270534	Lager fyllning	3985
270535	Lager fyllning	3985
270600	Nedgrävning	3992
270610	Lager fyllning	3992

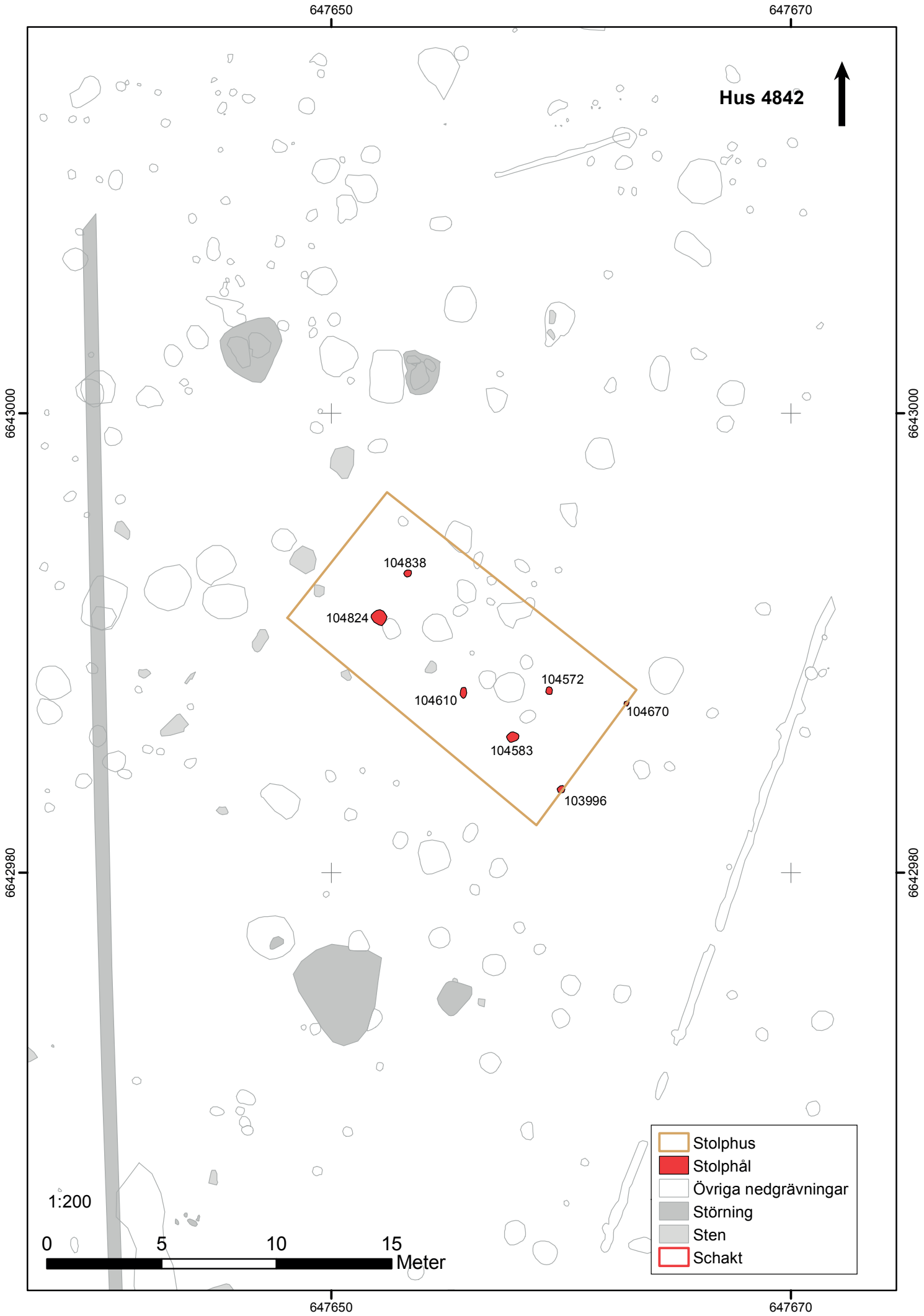
647650
647670
Hus 4842
6643000
6642980
104838
104824
104572
104610
104670
104583
103996
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 4842

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	SO-NV
NIVÅ	26,5 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar
	Längd: >11 meter, (uppskattning) 14 meter
	Bredd: >4,8 meter, (uppskattning) 7 meter
	Yta: (uppskattning) 100 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak
	Bockbredd: 2,3–2,6 meter
	Spannlängd: 2,9–5,0 meter
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån husets relativt begränsade storlek

DATERING

Dateringsspann: 350 – 550 e Kr

Konstruktion: **–**

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 350 – 550 e Kr utifrån att det låg i relativt rät vinkel till stolphus 528 med datering till 340 – 540 e Kr. Kan av rumsliga skäl inte vara samtidig med härdar i aktivitetsyta 5122 med datering 100 – 400 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning plandokumenterades stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under efterarbetet. Det bestod av 7 stolphål, varav 5 ingick i tre bockar i den inre bärande konstruktionen. I den mittre bocken saknas ett stolphål. Stolphålen var 0,33-0,64 meter stora. De återstående två stolphålen ingick i den östra gaveln.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
4668	Stolphål	Gavel	4842
4674	Stolphål	Inre takbärande	4842
4675	Stolphål	Inre takbärande	4842
4677	Stolphål	Inre takbärande	4842
4679	Stolphål	Gavel	4842
4680	Stolphål	Inre takbärande	4842
4681	Stolphål	Inre takbärande	4842
103996	Nedgrävning		4668
104572	Nedgrävning		4674
104583	Nedgrävning		4675
104610	Nedgrävning		4677
104670	Nedgrävning		4679
104824	Nedgrävning		4680
104838	Nedgrävning		4681

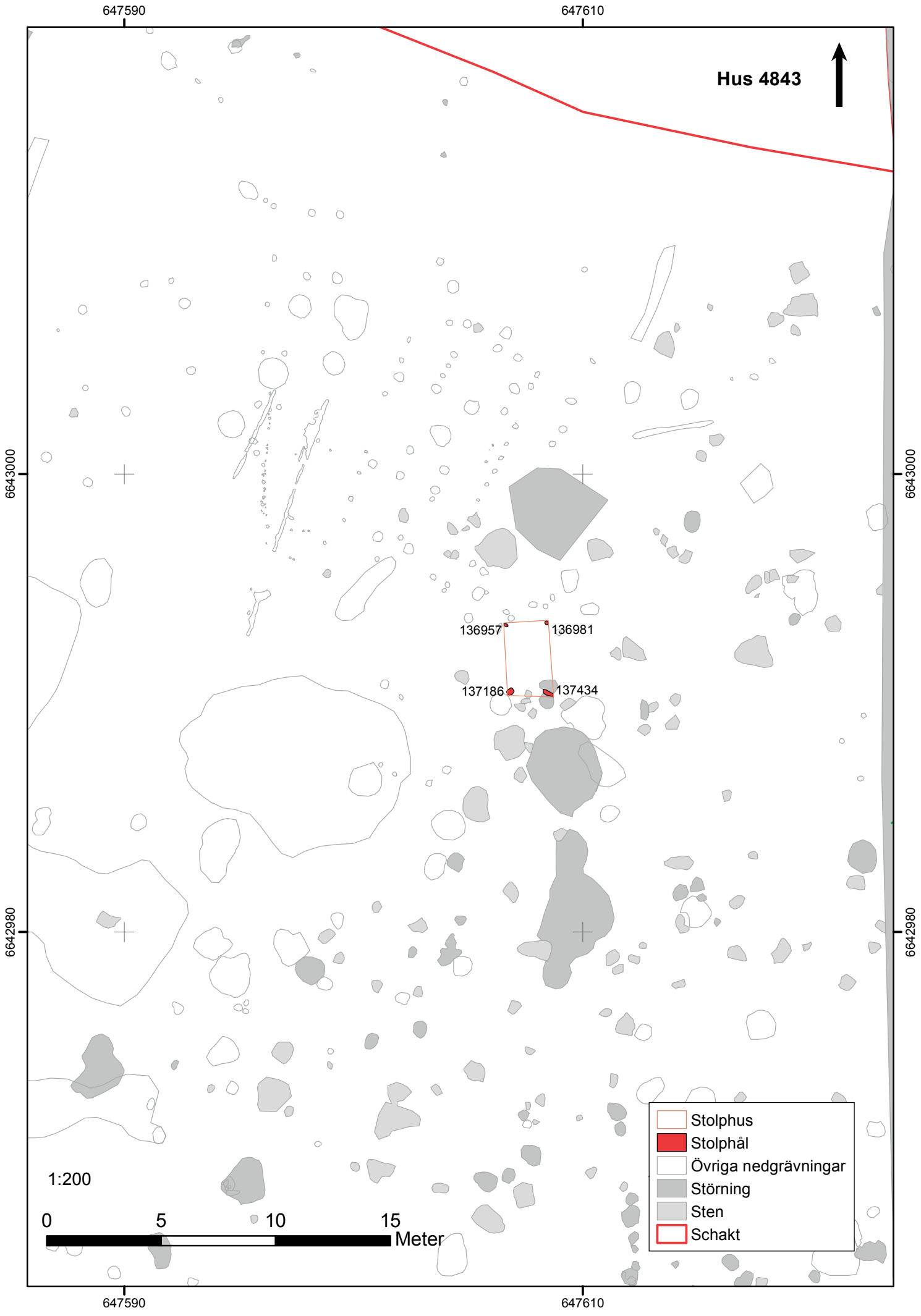
647590
647610
Hus 4843
6643000
6642980
136957
136981
137186
137434
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 4843

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolpshus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	S–N
NIVÅ	26,6 m ö.h.
UNDERLAG	Sand, silt
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, samt av sentida störningar
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: 3,2–3,4 meter Bredd: 2,0 meter Yta: 7 m^2
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den ringa storleken och den allmänna tolkningen av hustypen

DATERING

Dateringsspann: 300–400 e.Kr.
Konstruktion: –
Brukning: –
Destruktion: –
Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 300–400 e.Kr. utifrån överensstämmelser i orientering med stolphus 1885 med datering 330–420 e.Kr. Bör av närhetsskäl inte ha varit samtidigt med stolphus 696 med datering 80–330 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen. Två stolphål plandokumenterades.

BESKRIVNING

Huset identifierades under efterarbetet. Det bestod av fyra stolphål som tillhörde den bärande väggkonstruktionen och markerar husets hörn. Stolphålen var 0,18–0,45 meter stora och 0,07–0,24 meter djupa. Det sydöstra stolphålet var skadat av två störningar.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades

ANALYSER

^{14}C: –
Vedart: –
Makrofossil: –
Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
1844	Stolphål	Vägg takbärande	4843
3010	Stolphål	Vägg takbärande	4843
4830	Stolphål	Vägg takbärande	4843
4832	Stolphål	Vägg takbärande	4843
136957	Nedgrävning		4830
136981	Nedgrävning		4832
137186	Nedgrävning		1844
137434	Nedgrävning		3010
140697	Lager fyllning		1844
1002144	Lager fyllning		3010

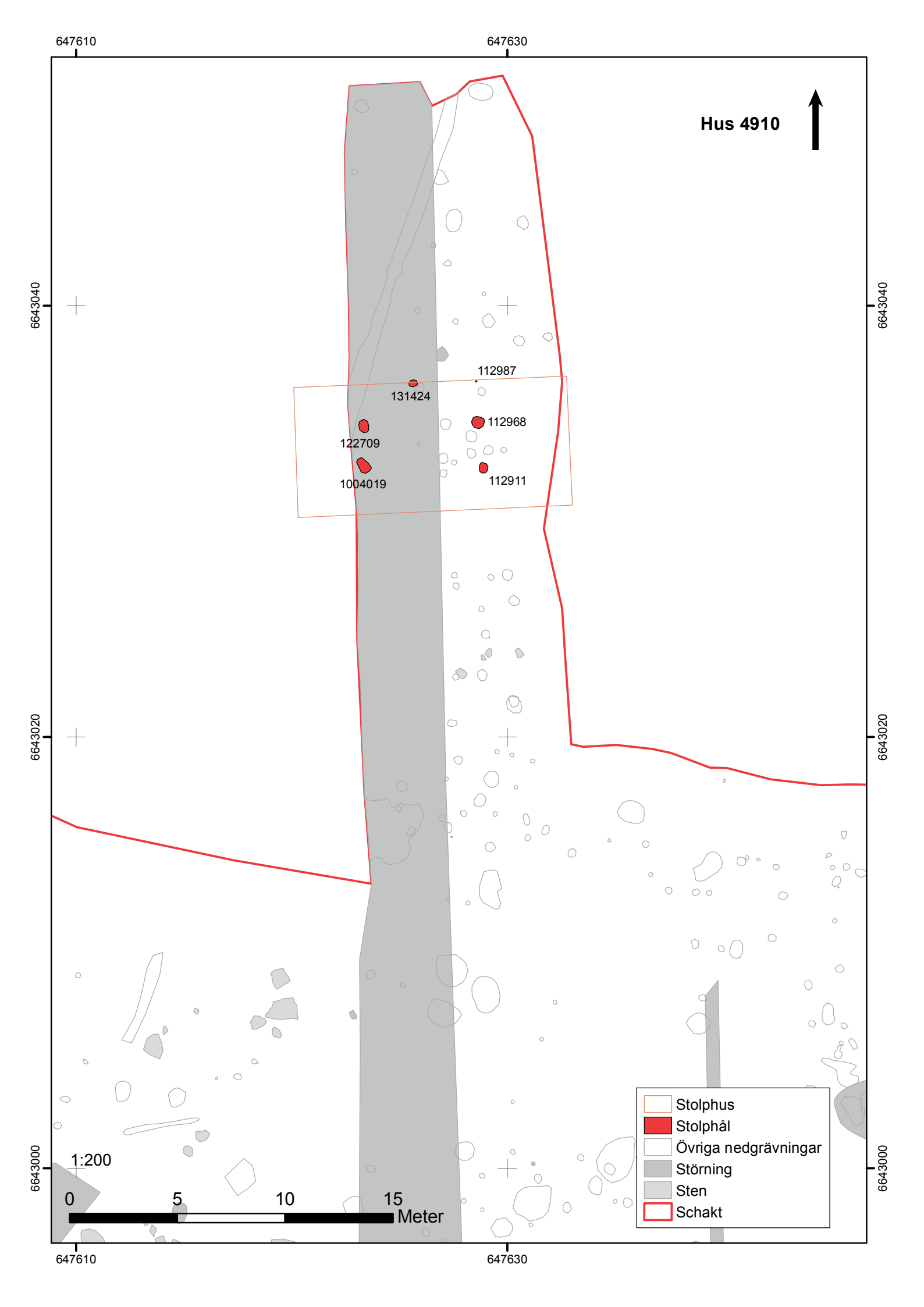
647610
647630
6643040
6643020
6643000
Hus 4910
112987
131424
112968
122709
1004019
112911
1:200
0
5
10
15
Meter
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt

Stolphus 4910

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	Ö-V
NIVÅ	25,9 m ö h
UNDERLAG	Sand, silt
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar
	Längd: >6 meter, (uppskattning) >13 meter
	Bredd: >4,0 meter, (uppskattning) 6 meter
	Yta: (uppskattning) >60 m^2, minst 80 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak
	Bockbredd: 2,1 meter
	Spannlängd: 5,3 meter
FUNKTION	Trolig flerfunktionell byggnad att döma av den stora spannlängden

DATERING

Dateringsspann: 200 – 300 e Kr

Konstruktion: **–**

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 200 – 300 e Kr utifrån att det av rumsliga skäl inte har kunnat vara samtidigt med stolphus 568 med datering 300 – 440 e Kr eller 3922 med trolig datering 250 – 400 e Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under efterarbetet. Det bestod av 6 stolphål, varav 4 ingick i två bockar i den inre takbärande konstruktionen. De var 0,3–0,8 meter stora och 0,06–0,4 meter djupa. De två södra stolphålen i bockarna var markant grundare än i den norra. Ett stolphål hade stolpfärgning och ett hade stenskoning. De två återstående stolphålen ingick i väggen på den norra sidan och hade sinsemellan olika form och karaktär. Stolphuset anslöt både i öster och väster till schaktkant, varför huset har kunnat fortsätta i en eller båda riktningarna. Kan möjligen ha anknytit till stolphål som undersöktes 1988 inom en närliggande yta i väster (se Vinberg 1995).

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil:

Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
114728	
114729	Bakgrundsbrus/matlagning. Möjlig inblandning av recent material

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**	**Kontextgrupp**
1789	Stolphål	Vägg	4910
1791	Stolphål	Inre takbärande	4910
1806	Stolphål	Inre takbärande	4910
1821	Stolphål	Vägg	4910
3913	Stolphål	Inre takbärande	4910
4902	Stolphål	Inre takbärande	4910
112911	Nedgrävning		3913
112968	Nedgrävning		1791
112987	Nedgrävning		1789
114692	Lager fyllning		1791
114693	Lager fyllning		1791
117179	Lager fyllning		1789
117185	Lager fyllning		3913
122709	Nedgrävning		1806
123039	Lager fyllning		4902
131391	Lager fyllning		1806
131392	Sten- tegelkonstruktion		1806
131424	Nedgrävning		1821
131437	Lager fyllning		1821
1004019	Nedgrävning		4902

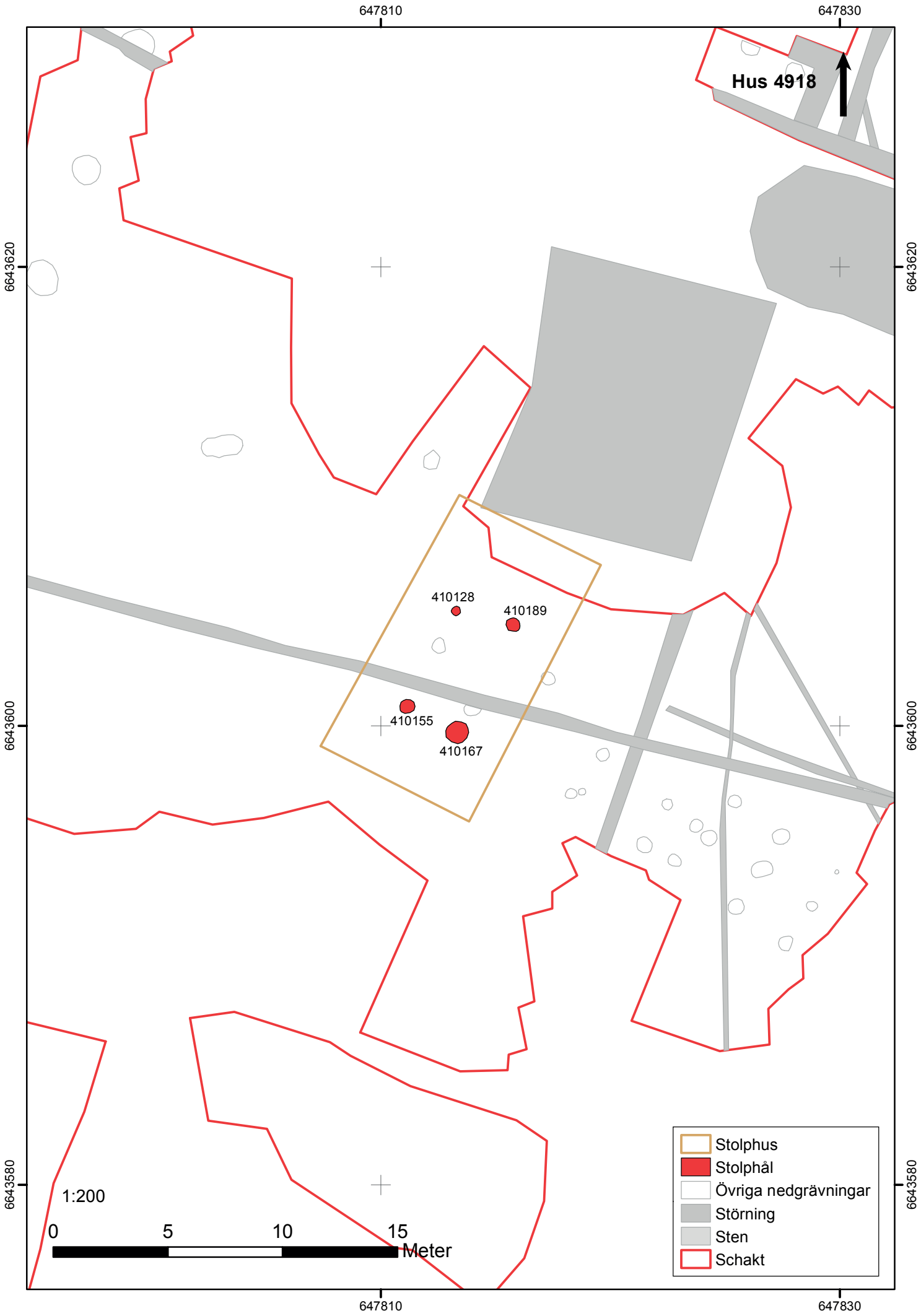
647810
647830
Hus 4918
6643620
6643600
6643580
410128
410189
410155
410167
1:200
0
5
10
15
Meter
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt

Stolphus 4918

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Fridhem
ORIENTERING	SSV-NNO
NIVÅ	18,9–19,0 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under matjordslager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: >6 meter, (uppskattning) minst 12 meter Bredd: >2 meter, (uppskattning) 7 meter Yta: (uppskattning) >110 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 2,3–2,4 meter Spannlängd: 4,8–5,3 meter
FUNKTION	Obestämbar, eftersom oklarhet råder om huset har fortsatt utanför den undersökta ytan och därmed husets längd.

DATERING

Dateringsspann: 250 – 430 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 250 – 430 e Kr p g a datering av grop 3993 i anslutande aktivitetsytan 5259. Kan av närhetsskäl inte vara samtidig med stolphus 3139.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under efterarbetet. Det bestod av 4 stolphål som var 0,40–0,97 meter stora och 0,05–0,10 meter djupa. Stolphålen ingick i två bockar (varav en skev) i den inre takbärande konstruktionen.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING

Stolphuset kan möjligen ha fortsatt norrut utanför den undersökta ytan där det fanns talrika kabelschakt och rivningsmassor från sentida boningshus. I norra förlängningen av stolphuset låg stolphuset 4919.

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3409	Stolphål	Inre takbärande	4918
3424	Stolphål	Inre takbärande	4918
3427	Stolphål	Inre takbärande	4918
3428	Stolphål	Inre takbärande	4918
410128	Nedgrävning		3409
410155	Nedgrävning		3427
410167	Nedgrävning		3428
410189	Nedgrävning		3424
412768	Lager fyllning		3428
415524	Lager fyllning		3424
415722	Lager fyllning		3409
1000012	Lager fyllning		3427
1000013	Lager fyllning		3428

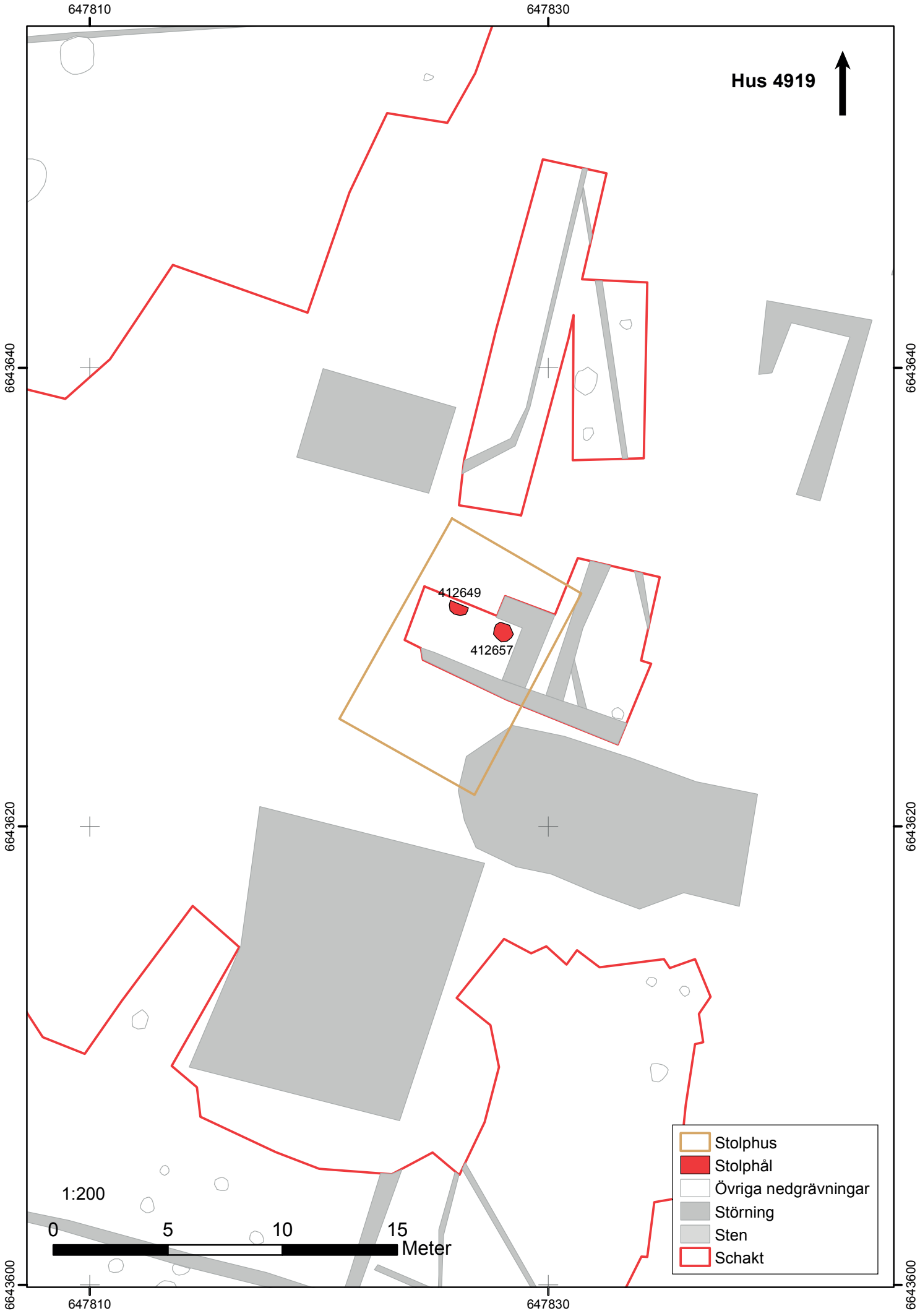
647810
647830
Hus 4919
6643640
6643620
6643600
412649
412657
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 4919

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Fridhem
ORIENTERING	SSV-NNO
NIVÅ	19,2 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av körväg och odling eftersom den låg under ploglager.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar Längd: (uppskattning) minst 5 meter Bredd: >2 meter, (uppskattning) 6 meter Yta: (uppskattning) >30 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,2 meter Spannlängd: –
FUNKTION	Bostad, eftersom stolphålen visade spår av att ha brunnit, samt deras relativt stora dimensioner. Att bara en kort del av huset påvisats gör att det inte går att avgöra om det varit en flerfunktionell byggnad.

DATERING

Dateringsspann: 250 – 430 e Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Objektet bedöms tillhöra perioden 250 – 430 e Kr utifrån den anslutande gropen 3993 inom aktivitetsyta 5259.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Noterades under fältarbetet och definierades under efterarbetet. Det bestod av 2 stolphål som var 0,85–0,90 m stora och 0,11–0,17 m djupa. Ett innehöll rester av en bränd stolpe. Stolphålens inbördes stora likheter och stora dimensioner talar för att de ingått i en bock i den inre takbärande konstruktionen.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades.

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil:

Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
415744	Bakgrundsbrus/matlagning

Osteologi: –

ANMÄRKNING

Husets storlek kunde inte avgöras p.g.a. störningar för ledningar och kablar samt rivningsmassor från ett nedbrunnet sentida boningshus. De sistnämnda faktorerna medförde också att det inte var möjligt att avgöra förhållandet till stolphus 4918, som låg i den södra förlängningen av det aktuella huset.

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Tolkning**	**Kontextgrupp**
3431	Stolphål	Inre takbärande	4919
3432	Stolphål	Inre takbärande	4919
412649	Nedgrävning		3431
412657	Nedgrävning		3432
415729	Lager fyllning		3431
415734	Lager fyllning		3432
415743	Lager fyllning		3432

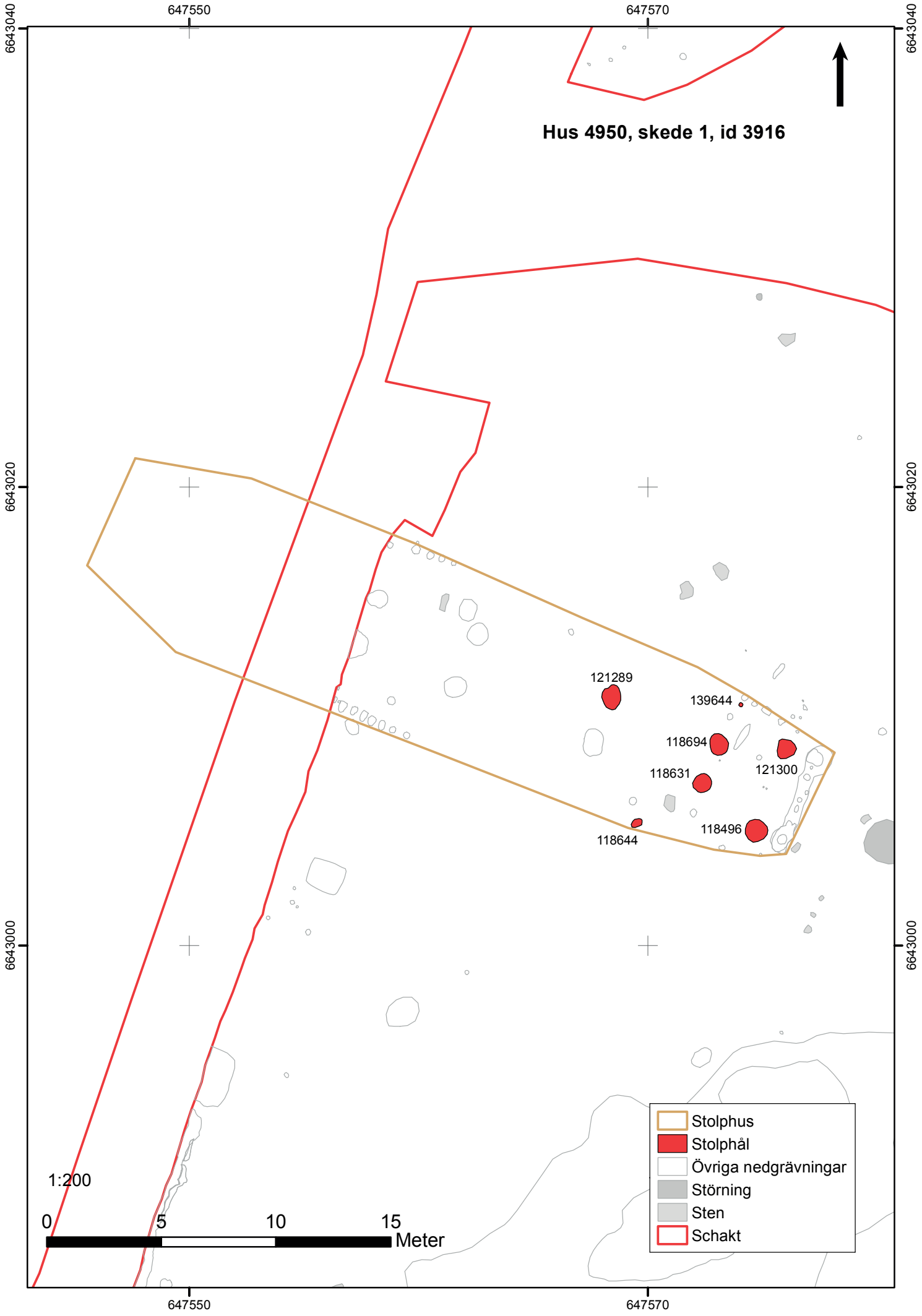
Hus 4950, skede 1, id 3916
647550
647570
6643040
6643020
6643000
121289
139644
118694
121300
118631
118496
118644
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

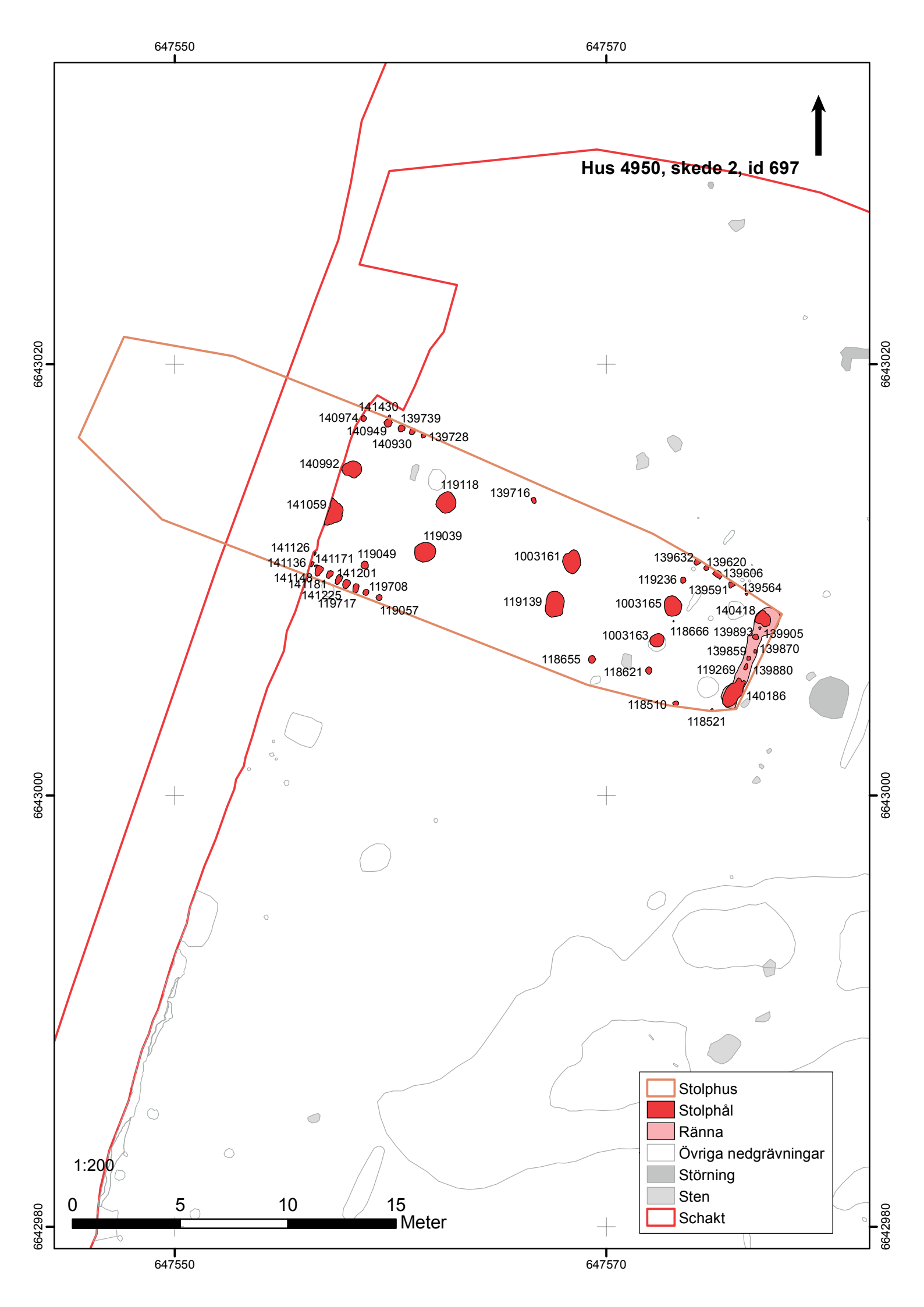
647550
647570
6643020
6643000
6642980
Hus 4950, skede 2, id 697
141430
140974
139739
140949
139728
140930
140992
119118
139716
141059
119039
141126
141136
141171
119049
141148
141201
141181
119708
141225
119717
119057
1003161
139632
139620
139606
119236
139591
139564
119139
1003165
140418
118666
139893
139905
1003163
139859
139870
118655
119269
139880
118621
140186
118510
118521
Stolphus
Stolphål
Ränna
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 4950

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	OSO–VNV
NIVÅ	24,7–25,6 m ö.h.
UNDERLAG	Sand, silt
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager, samt i västra änden av dike och vägbank
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar, avfasade mot ändarna, raka gavlar
	Längd: >30,0 meter, (uppskattning) 33 meter
	Bredd: 5–8 meter
	Yta: (uppskattning) 245 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Konvex
	Bockbredd: 1,9–2,5 meter
	Spannlängd: 4,7–6,5 meter
FUNKTION	Flerfunktionell byggnad utifrån dess stora längd, möjligen inslag av metallhantverk.

DATERING

Dateringsspann: 360–540 e.Kr.

Konstruktion: 260–540 AD, ^{14}C-datering av stolpe i stolphål 1729 (Ua-31003).

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 360–540 e Kr utifrån ^{14}C-analys av stolpe i stolphål tillhörande husets yngre skede (hus 697_konstruktion), samt med hänsyn till att stolpen bör ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet bedömdes som av kärnved av tall. Inmätning pekar dock på att provet togs i stolpens yttre del.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen. Det stora flertalet stolphål undersöktes 2012. Nästan alla grävdes, med undantag för fyra mindre stolphål som plandokumenterades. Ytterligare fyra stolphål påträffades och grävdes 2013.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet och kompletterades i samband med efterarbetet samt under grävsäsongen 2013. Två skeden kunde identifieras under efterarbetet, ett äldre (hus 3916) och ett yngre (hus 697). Det yngre skedet innebar omstolpningar av de inre takbärande stolphålen, samt en förlängning i öster med en ny gavel.

Till husets äldre skede förs sju stolphål, varav tre ingick i två bockar i den inre takbärande konstruktionen. De var 0,84–0,98 meter stora och 0,40–0,54 meter djupa. I den östra gaveln fanns ytterligare två stora stolphål, men dessa var väsentligt grundare än de i den inre bärande konstruktionen. Därtill ingick två stolphål i långväggarna i den östra delen.

Till det yngre skedet förs 49 stolphål, varav 10 ingick i bockar i den inre takbärande konstruktionen. De sistnämnda var påtagligt enhetliga, 0,84–1,20 meter stora och 0,40–0,68 meter djupa. Av dessa innehöll två stenskoning och nio hade bevarade stolpar. Av de senare var två ytligt brända, men obrända i kärnan, medan övriga var brända. I ett stolphål var även fyllningen rödbränd i anslutning till stolpen. Förmodligen har det funnits ytterligare ett stolphålspar i den västra delen, men dessa har troligen förstörts av en störning. I den östra gaveln fanns ytterligare två stora stolphål, men dessa var väsentligt grundare än de i den inre bärande konstruktionen. Där fanns även fem mindre stolphål som låg i en bred och grund ränna. Därtill ingick 26 stolphål i långväggarna och fem i husets inre. Några av de sistnämnda kan ha ingått i en inre mellanvägg.

Bockbredden var som störst i husets mittre del och minskar mot ändarna. Detta överensstämmer med att väggstolphålen visar att huset har smalnat av mot den östra gaveln.

Huset låg i sluttning med nästan en meters nivåskillnad mellan östra och västra delen.

De brända stolparna i det yngre skedet tyder på att huset har brunnit.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Sju stolphål tillhörde ett äldre skede i husets konstruktion, medan 49 stolphål och en ränna tillhörde ett yngre skede i husets konstruktion.

FYND

Fnr	Sakord	Material	Fyndkategori
FÖ2124	Bränd lera	Bränd lera	Obestämt
FÖ2126	Bränd lera	Bränd lera	Obestämt
FÖ2127	Bränd lera	Bränd lera	Obestämt
FÖ2131	Bränd lera	Bränd lera	Obestämt
FÖ2135	Bränd lera	Bränd lera	Obestämt
FÖ2137	Bränd lera	Bränd lera	Obestämt
FÖ2141	Bränd lera	Bränd lera	Obestämt
FÖ2143	Bränd lera	Bränd lera	Obestämt
FÖ2066	Gjutformsgods	Bränd lera	Teknisk keramik
FÖ1913	Kärl	Keramik	Keramik Bäck
FÖ1935	Kärl	Keramik	Keramik Bäck

Benmaterial, se nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31003	1647±35	340 AD–440 AD	260 AD–540 AD	142059	Träkol/Tall	139686–1729	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
142059	Träkol	Tall	Kärnved	139686	1729

Makrofossil:

Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
140205	
141809	Bakgrundsbrus/matlagning/metallhantverk
141816	
142053	
142055	
142065	
142109	Bakgrundsbrus/matlagning/metallhantverk
142109	Matlagningsrester/matoffer? /metallhantverk
142667	Bakgrundsbrus/matlagning
142669	
142672	
650834	

Osteologi: I flera stolphål påträffades brända ben. I ett stolphål (3059) hittades fragment av ett bäcken från häst och ett revben från svin. Obrända delar av revben och överarmsben från får eller get förekom i två andra stolphål (1762, 3013).

Stolphus	Vikt (g)	Svin	Får/get	Häst
4950	29,7	1	2	1

ANMÄRKNING

I några stolphål i det yngre byggnadsskedet kan fynd av gjutformsgods, sintrad och smält lera samt sprutslagg i makrofossilprover möjligen tyda på att metallhantverk förekommit i huset eller dess närmaste omgivning.

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr		Tolkning	Kontextgrupp
697	Stolphus	Yngre skede	4950
3916	Stolphus	Äldre skede	4950
1726	Stolphål	Inre takbärande	697
1727	Stolphål	Inre takbärande	697
1728	Stolphål	Inre takbärande	697
1729	Stolphål	Inre takbärande	697
1730	Stolphål	Inre takbärande	697
1731	Stolphål	Inre takbärande	3916
1732	Stolphål	Inre takbärande	3916
1733	Stolphål	Inre takbärande	3916
1734	Stolphål	Inre takbärande	3916
1735	Stolphål	Gavel	3916
1736	Stolphål	Gavel	697
1737	Stolphål	Gavel	697
1738	Stolphål	Gavel	697
1739	Stolphål	Gavel	697
1740	Stolphål	Gavel	697
1741	Stolphål	Gavel	697
1742	Ränna	Gavel	697
1743	Stolphål	Väggränna	697
1744	Stolphål	Gavel	697
1745	Stolphål	Vägg	697
1746	Stolphål	Vägg	697
1747	Stolphål	Vägg	697
1748	Stolphål	Vägg	697
1749	Stolphål	Vägg	697
1750	Stolphål	Inre	697
1751	Stolphål	Vägg	697
1752	Stolphål	Vägg	697
1753	Stolphål	Vägg	697
1754	Stolphål	Vägg	697
1755	Stolphål	Vägg	697
1756	Stolphål	Vägg	697
1757	Stolphål	Vägg	697
1758	Stolphål	Vägg	3916
1759	Stolphål	Vägg	697
1760	Stolphål	Vägg	697
1761	Stolphål	Vägg	697
1762	Stolphål	Vägg	697
1763	Stolphål	Vägg	697
1764	Stolphål	Vägg	697
1765	Stolphål	Vägg	697
1766	Stolphål	Vägg	697
1768	Stolphål	Inre	697
1769	Stolphål	Inre	697
1770	Stolphål	Inre	697
1771	Stolphål	Inre	3916
1772	Stolphål	Vägg	697
1773	Stolphål	Vägg	697
1774	Stolphål	Vägg	697

Idnr		Tolkning	Kontextgrupp
1782	Stolphål	Inre	697
3013	Stolphål	Inre	697
3014	Stolphål	Inre takbärande	697
3059	Stolphål	Inre takbärande	697
3916	Stolphus	Inre takbärande	4950
118496	Nedgrävning		1734
118510	Nedgrävning		1756
118521	Nedgrävning		1757
118621	Nedgrävning		1770
118631	Nedgrävning		1732
118644	Nedgrävning		1758
118655	Nedgrävning		1766
118666	Nedgrävning		1768
118694	Nedgrävning		1733
119039	Nedgrävning		1728
119049	Nedgrävning		1782
119057	Nedgrävning		1759
119118	Nedgrävning		1729
119139	Nedgrävning		1730
119236	Nedgrävning		1769
119269	Nedgrävning		1742
119708	Nedgrävning		1760
119717	Nedgrävning		1761
121289	Nedgrävning		1731
121300	Nedgrävning		1735
139564	Nedgrävning		1744
139591	Nedgrävning		1745
139606	Nedgrävning		1746
139620	Nedgrävning		1747
139632	Nedgrävning		1748
139644	Nedgrävning		1771
139685	Lager fyllning		1729
139686	Träkonstruktion		1729
139716	Nedgrävning		1749
139728	Nedgrävning		1750
139739	Nedgrävning		1751
139858	Lager fyllning		1742
139859	Nedgrävning		1738
139870	Nedgrävning		1739
139880	Nedgrävning		1740
139893	Nedgrävning		1741
139905	Nedgrävning		1743
139954	Lager fyllning		3014
139955	Träkonstruktion		3014
140056	Träkonstruktion		1730
140069	Lager fyllning		1730
140070	Lager fyllning		3059
140090	Träkonstruktion		3013
140103	Lager fyllning		3013
140125	Träkonstruktion		1728
140139	Lager fyllning		1728

Idnr		Tolkning	Kontextgrupp
140141	Lager fyllning		1746
140142	Lager fyllning		1747
140144	Lager fyllning		1744
140147	Lager fyllning		1748
140148	Lager fyllning		1771
140149	Lager fyllning		1769
140172	Lager fyllning		1756
140173	Lager fyllning		1770
140174	Lager fyllning		1758
140175	Lager fyllning		1766
140176	Sten-tegelkonstruktion		1766
140177	Lager fyllning		1759
140178	Lager fyllning		1760
140179	Lager fyllning		1761
140180	Lager fyllning		1782
140182	Lager fyllning		1749
140183	Lager fyllning		1750
140184	Lager fyllning		1751
140186	Nedgrävning		1737
140207	Lager fyllning		1734
140209	Lager fyllning		3059
140210	Lager fyllning		1733
140212	Träkonstruktion		1770
140342	Lager fyllning		1768
140345	Träkonstruktion		1760
140417	Lager fyllning		1757
140418	Nedgrävning		1736
140471	Lager fyllning		1728
140477	Lager fyllning		3014
140481	Lager fyllning		1745
140502	Lager fyllning		1734
140503	Lager fyllning		1730
140504	Lager fyllning		1731
140506	Sten-tegelkonstruktion		1728
140532	Lager fyllning		3014
140533	Lager fyllning		1732
140534	Lager fyllning		1732
140557	Lager fyllning		1736
140569	Sten-tegelkonstruktion		1742
140768	Lager fyllning		1737
140770	Lager fyllning		1740
140783	Lager fyllning		1738
140804	Lager fyllning		1739
140805	Lager fyllning		1741
140930	Nedgrävning		1752
140948	Lager fyllning		1752
140949	Nedgrävning		1753
140973	Lager fyllning		1753
140974	Nedgrävning		1755

Idnr		Tolkning	Kontextgrupp
140991	Lager fyllning		1755
140992	Nedgrävning		1727
141026	Lager fyllning		1727
141027	Träkonstruktion		1727
141059	Nedgrävning		1726
141098	Lager fyllning		1726
141100	Träkonstruktion		1726
141126	Nedgrävning		1774
141136	Nedgrävning		1773
141148	Nedgrävning		1765
141170	Lager fyllning		1765
141171	Nedgrävning		1772
141180	Lager fyllning		1772
141181	Nedgrävning		1764
141200	Lager fyllning		1764
141201	Nedgrävning		1763
141224	Lager fyllning		1763
141225	Nedgrävning		1762
141248	Lager fyllning		1762
141249	Lager fyllning		1762
141430	Nedgrävning		1754
141442	Lager fyllning		1754
141815	Lager fyllning		1727
141817	Lager fyllning		1727
142064	Lager fyllning		1729
142666	Lager fyllning		3013
142668	Lager fyllning		1730
142670	Lager fyllning		1735
142671	Lager fyllning		1735
1002595	Lager fyllning		1726
1003161	Nedgrävning		3013
1003163	Nedgrävning		3014
1003165	Nedgrävning		3059

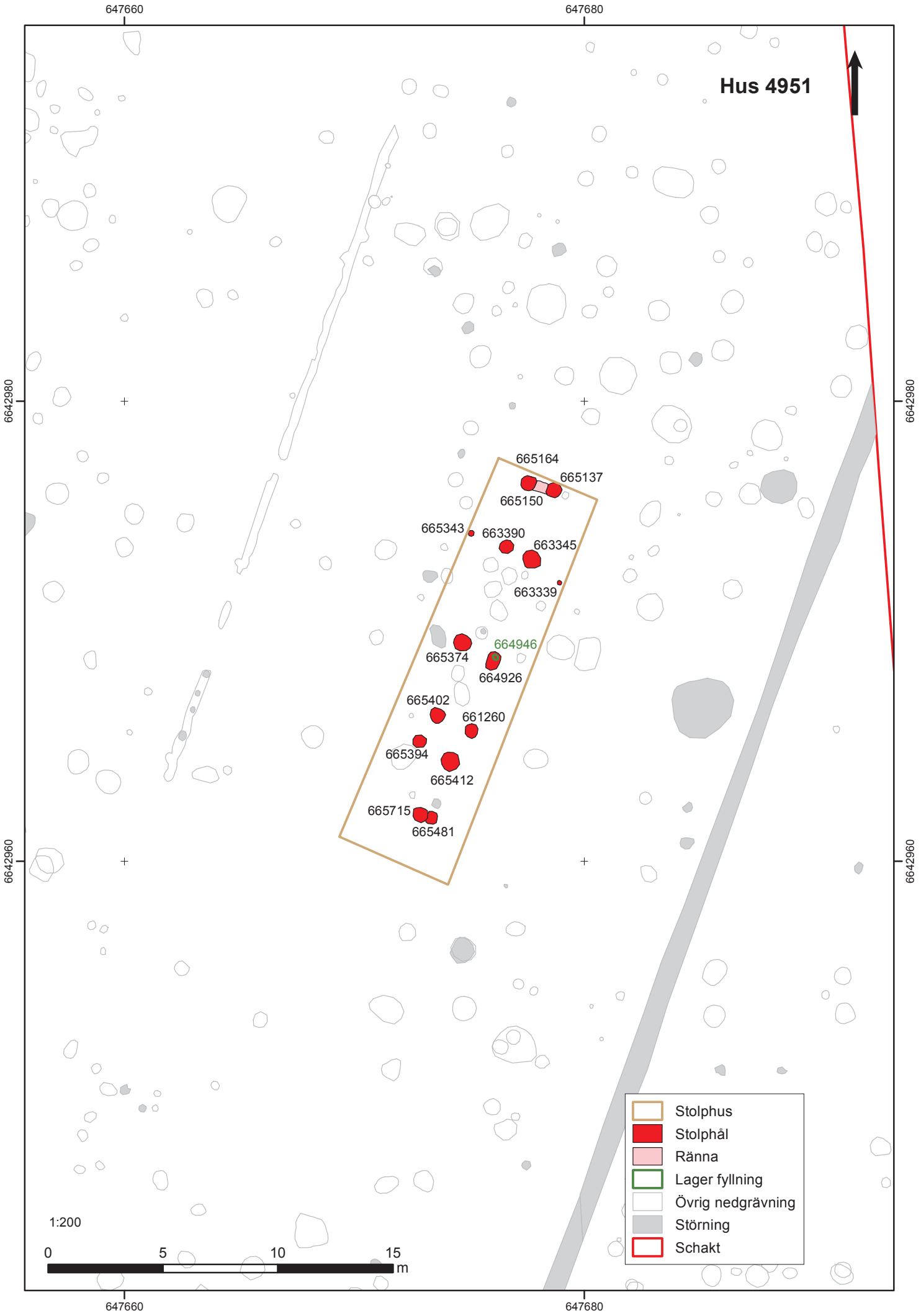
647660
647680
Hus 4951
6642980
6642960
665164
665137
665150
665343
663390
663345
663339
664946
665374
664926
665402
661260
665394
665412
665715
665481
Stolphus
Stolphål
Ränna
Lager fyllning
Övrig nedgrävning
Störning
Schakt
1:200
0
5
10
15
m

Stolphus 4951

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	SSV-NNV
NIVÅ	26,3–26,4 m ö h
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar och gavlar
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Längd: >15,5 meter, 15,5 meter (3666) / (uppskattning) 18 meter (3673) Bredd: 4,5 meter Yta: (uppskattning) 90 m^2
FUNKTION	Rak. Bockbredd: 1,4–1,7 meter. Spannlängd: 4,2–4,7 meter Flerfunktionell byggnad utifrån husets längd

DATERING

Dateringsspann: 300–390 e.Kr.

Konstruktion: 230–390 AD, ^{14}C-datering av stolpe i stolphål 3707 (Ua-31486).
Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 300–390 e.Kr. utifrån ^{14}C-analys från stolpe i hus 3666_konstruktion, samt med hänsyn till att stolpen bör ha haft en påtaglig egenålder då det daterade provet utgjordes av tall. Huset bör vara yngre än stolphus 3672 med trolig datering till 150–350 e.Kr., och härdar i aktivitetsytan 5135 med datering till 130–330 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Huset identifierades under fältarbetet och kompletterades under efterarbetet. Två skeden identifierades under efterarbetet, ett grundskede (hus 3666_konstruktion) och ett troligen yngre skede (hus 3673_konstruktion). Det sistnämnda innebar en ombyggnad av husets södra del.
Till det förstnämnda skedet hör 11 stolphål, varav nio större och två mindre. De större stolphålen ingick i tre bockar i den inre takbärande konstruktionen, samt i gavlarna. De stolphål som ingick i gavlarna låg i förlängningen av bockarna, men de i den norra gaveln var väsentligt grundare samt förenades av en ränna. Stolphålen var 0,63–0,84 meter stora och 0,07–0,70 meter djupa. Ett hade stenskoning och två hade trä efter en stolpe. På västra och östra sidorna fanns ett stolphål vardera som kan vara spår av vägg.

Till skedet hus 3673_konstruktion hör 4 stolphål som ingick i två bockar i den inre takbärande konstruktionen. I den södra bocken saknades ett stolphål. Stolphålen var 0,58–0,70 meter stora och 0,26–0,40 meter djupa.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR
Elva stolphål och en ränna tillhörde konstruktionen i hus 3666_konstruktion, medan tre stolphål tillhörde konstruktion i hus 3673_konstruktion.

FYND
Kärl av keramik (FC981) påträffades i ett stolphål (3705) i hus 3673_konstruktion. Smidesslagg (FC1113) fanns i stolphål 3715 i hus 3666_konstruktion. Benmaterial, se nedan.

ANALYSER
^{14}C:

Lab-nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/fyndnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31486	1735±30	250AD-340AD	230AD-390AD	664948	Ved/Tall	664947–3707	Stolpe

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
664948	Ved	Tall	Utskuren del av stock	664947	3707
664948	Ved	Tall	Utskuren del av stock	664947	3707

Makrofossil: –

Osteologi: Obrända ben och tänder från nötkreatur, får eller get påträffades i fem stolphål och en ränna. Ben från alla kroppsregioner finns representerade i benmaterialet. I ett stolphål (3716) förekom större delen av en underkäke från lamm eller killing som slaktats vid tre månaders ålder som kan tänkas vara en deposition från byggandet eller rivning av huset.

4951	36,4	2	4

ANMÄRKNING
Möjligen är hus 3666_konstruktion det äldsta, eftersom dess stolphål var större än i hus 3673_konstruktion.

NGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3666	Stolphus_Konstruktion	Grundskede	4951
3673	Stolphus_Konstruktion	Yngre? Skede	4951
3703	Stolphål	Inre takbärande	3673
3704	Stolphål	Inre takbärande	3673
3705	Stolphål	Inre takbärande	3673
3706	Stolphål	Inre takbärande	3666
3707	Stolphål	Inre takbärande	3666
3708	Stolphål	Inre takbärande	3666
3709	Stolphål	Inre takbärande	3666
3710	Stolphål	Gavel	3666
3711	Stolphål	Gavel	3666
3712	Ränna	Övrig ränna	3666
3715	Stolphål	Inre takbärande	3666
3716	Stolphål	Inre takbärande	3666
3847	Stolphål	Vägg	3666
3863	Stolphål	Vägg	3666
3867	Stolphål	Gavel	3666
661260	Nedgrävning		3705
663339	Nedgrävning		3847
663345	Nedgrävning		3709
663390	Nedgrävning		3708
664787	Lager fyllning		3709
664850	Lager fyllning		3708
664926	Nedgrävning		3707
664938	Lager fyllning		3707
664946	Lager fyllning		3707
664947	Träkonstruktion		3707
665137	Nedgrävning		3711
665149	Lager fyllning		3711
665150	Nedgrävning		3712
665163	Lager fyllning		3712
665164	Nedgrävning		3710
665176	Lager fyllning		3710
665343	Nedgrävning		3863
665374	Nedgrävning		3706
665394	Nedgrävning		3715
665402	Nedgrävning		3704
665412	Nedgrävning		3716
665481	Nedgrävning		3703
665529	Lager fyllning		3706
665638	Lager fyllning		3704
665676	Lager fyllning		3705
665702	Lager fyllning		3847
665714	Lager fyllning		3703
665715	Nedgrävning		3867
665727	Lager fyllning		3867
665728	Träkonstruktion		3867
665741	Lager fyllning		3716
665742	Sten- tegelkonstruktion		3716
665787	Lager fyllning		3863
666044	Lager fyllning		3715

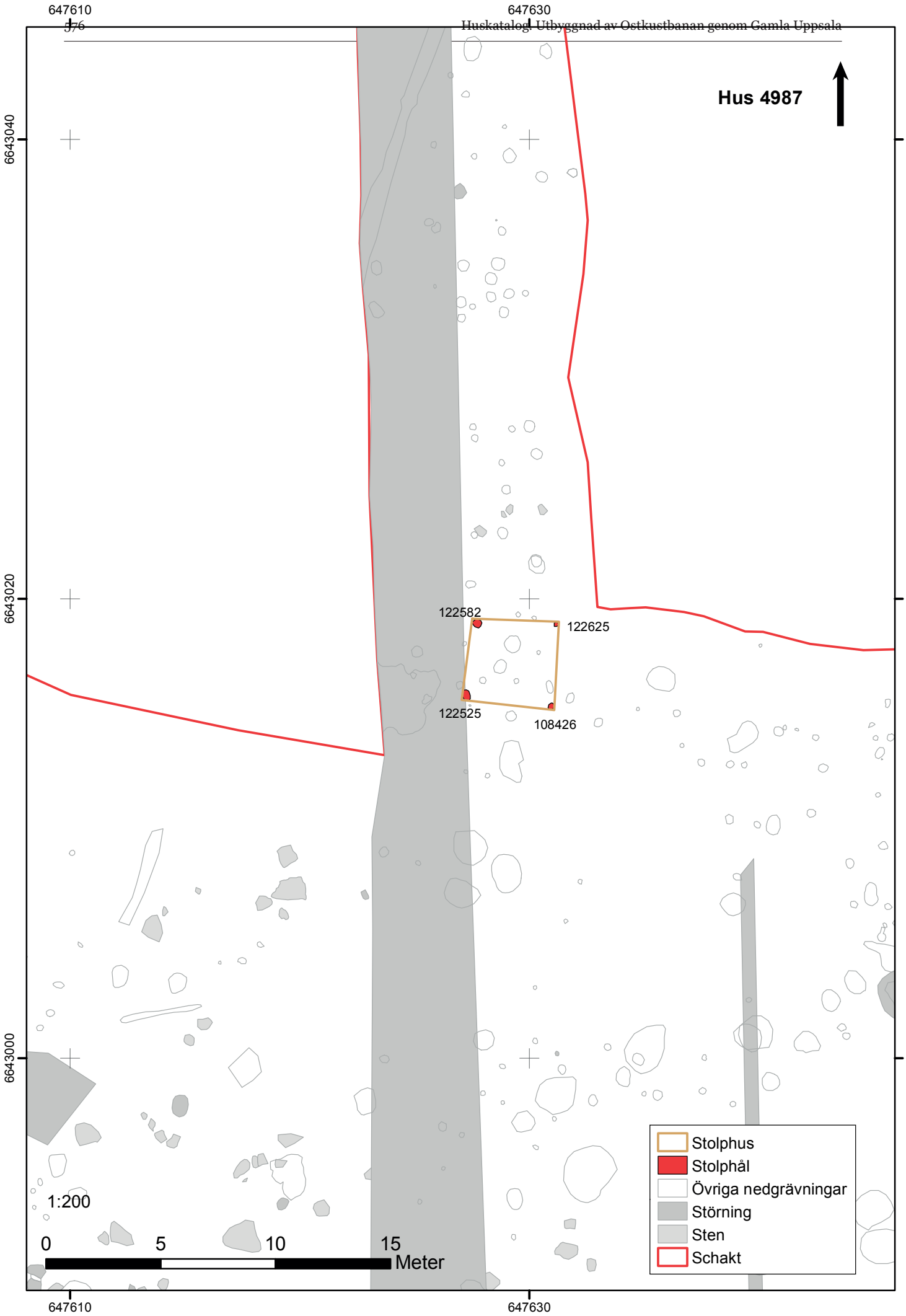
647610
647630
6643040
6643020
6643000
Hus 4987
122582
122625
122525
108426
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 4987

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolpshus
BELÄGENHET	Storby backe
ORIENTERING	Ö–V
NIVÅ	26,3 m ö.h.
UNDERLAG	Silt, lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom lämningarna låg under ploglager
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka väggar, något skeva Längd: 4,1 meter Bredd: 3,8 meter Yta: 15 m^2
FUNKTION	Ekonomibyggnad utifrån den ringa storleken och den allmänna tolkningen av hustypen

DATERING

Dateringsspann: 250–400 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Bedöms tillhöra perioden 250–400 e.Kr utifrån möjlig samtidighet med stolphus 4910 med trolig datering 250–400 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning handgrävdes ena halvan av stolphålen. Två stolphål plandokumenterades.

BESKRIVNING

Huset identifierades under efterarbetet. Det bestod av 4 stolphål, tillhörande den bärande väggkonstruktionen och markerade hörnen. De var 0,2–0,4 meter stora och 0,1–0,27 meter djupa.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Inget fyndmaterial påträffades

ANALYSER

^{14}C: –

Vedart: –

Makrofossil: –

Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÄENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
1469	Stolphål	Vägg takbärande	4987
1472	Stolphål	Vägg takbärande	4987
1801	Stolphål	Vägg takbärande	4987
4822	Stolphål	Vägg takbärande	4987
108426	Nedgrävning		1469
112260	Träkonstruktion		1469
112261	Lager fyllning		1469
122525	Nedgrävning		1801
122582	Nedgrävning		1472
122625	Nedgrävning		4822
131922	Lager fyllning		1801

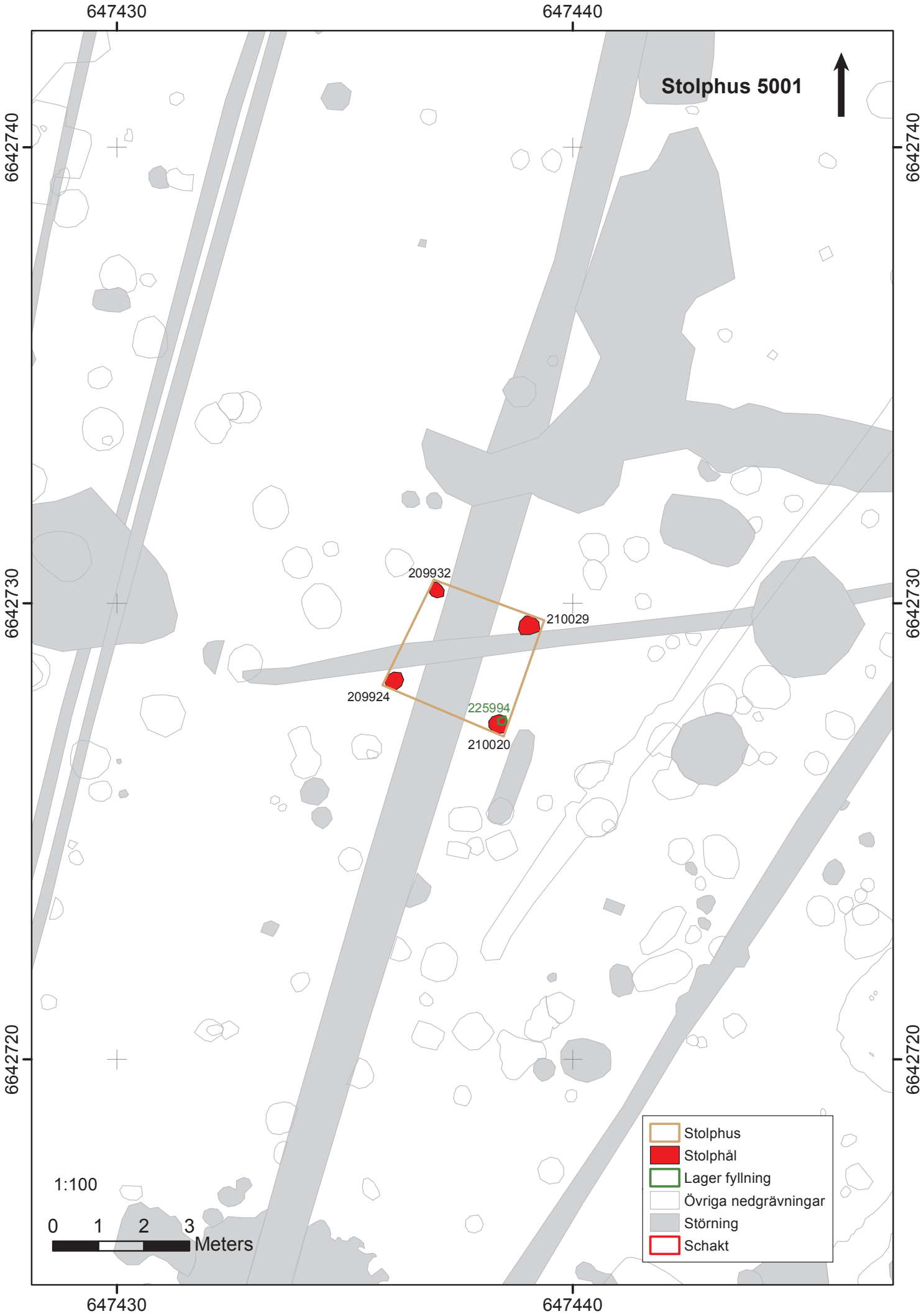
647430
647440
6642740
6642730
6642720
Stolphus 5001
209932
210029
209924
225994
210020
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 5001

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolphus
BELÄGENHET	Veterinärsvillan
ORIENTERING	NNÖ–SSV
NIVÅ	24,70 m ö.h.
UNDERLAG	Sand
BEVARINGSGRAD	Stolphålen påträffades i tomtmark som tidigare varit åkermark och även handelsträdgård. Två VA-ledningar korsade varandra mellan de fyra stolphålen.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Form: Rektangulär Längd: 2,70 meter Bredd: 2,70 meter Yta: 7,3 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Utifrån den gängse tolkningen av fyrstolpshus tolkas funktionen som **ekonomibyggnad,** förmodligen ett förråd.

DATERING

Dateringsspann: 400–550 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Huset har inte kunnat dateras med ^{14}C-analys eller fynd. Hustypen har varit vanligt förekommande under äldre järnålder. Troligen skall den kopplas till den äldsta bebyggelsefasen i området vilken representeras av bl.a. hus 5017 (430–600 e.Kr.). Ytterligare hörnstolphus inom delområdet utgörs av 5002 (450–500 e.Kr.) och 5015 (400–450 e.Kr.).

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover av de olika fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Byggnaden lokaliserades under efterarbetet. Resterna efter denna byggnad utgjordes av fyra likartade stolphål vilka bildade en rektangel. Stolphålens diametermått varierade från 0,35 till 0,48 meter och djupen var mellan 0,09 och 0,17 meter.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Alla stolphålen tillhörde konstruktionsskedet. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

I ett av stolphålens fyllning hittades ben, varav ett fragment var bearbetat (FV3178).

ANALYSER

^{14}C: –

Osteologi: –

Vedart: –

Makrofossil: –

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Kontextgrupp**
5281	Stolphål	5001
5282	Stolphål	5001
5283	Stolphål	5001
5284	Stolphål	5001
209924	Nedgrävning	5281
209932	Nedgrävning	5282
210020	Nedgrävning	5283
210029	Nedgrävning	5284
221145	Lager fyllning	5282
222299	Lager fyllning	5281
222300	Lager fyllning	5284
222437	Lager fyllning	5283
225994	Lager fyllning	5283

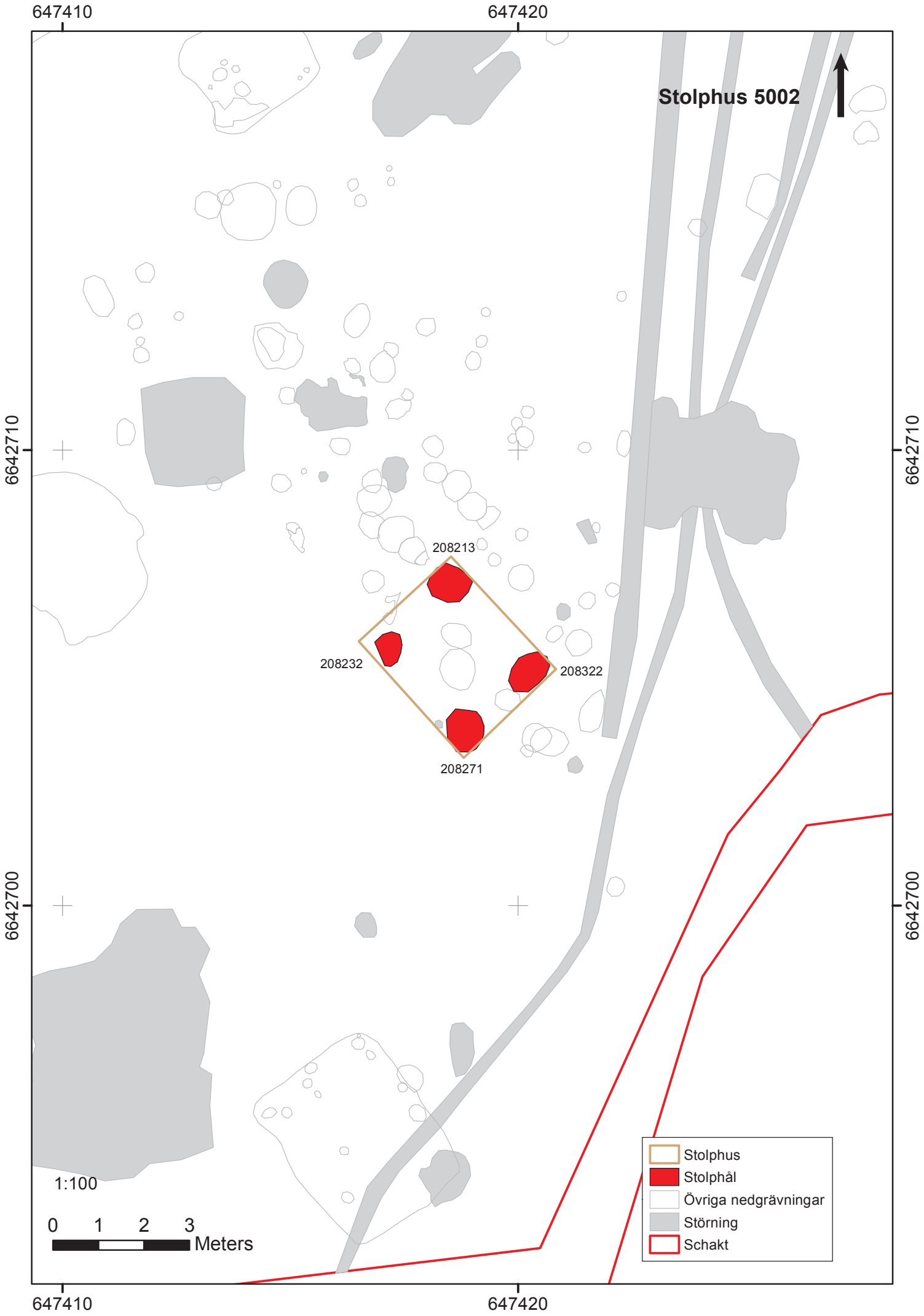
647410
647420
Stolphus 5002
6642710
6642700
208213
208232
208322
208271
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 5002

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolphus
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	NV–SÖ
NIVÅ	24,0 m ö.h.
UNDERLAG	Silt med inslag av sand och lera
BEVARINGSGRAD	Framkom under matjordslager i tomtmark som tidigare varit plöjd åkermark. En större stubbe störde det ena stolphålet.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Längd: 3,70 meter Bredd: 2,80 meter Yta: 10,3 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Utifrån den gängse tolkningen av hörnstolphus tolkas funktionen som **ekonomibyggnad**, förmodligen en förrådsbyggnad.

DATERING

Dateringsspann: 400–550 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: På den yta där byggnaden legat fanns ytterligare fyra objekt, hörnstolphus 5015 (400–550 e.Kr.), stolphus 5017 (430–600 e.Kr.), härdområde 5288 (770–975 e.Kr.) och lager 7085 (650–800 e.Kr.). Det förelåg inga direkta stratigrafiska relationer mellan de olika byggnaderna men de kan inte ha varit samtida då de delvis har samma utbredning. Lagret 7085 har en indirekt datering utifrån de härdar som grävts ned i lagret. Utifrån dessa iakttagelser måste byggnaderna vara äldre än vikingatid. Huslämningen saknade daterande fynd. En ^{14}C-analys av obränd tand av får/get från fyllning i stolphål (1183) (Ua–52122) har utförts. Denna visade på intervallet 890–1040 AD. Typologiskt hör huset dock till en grupp som vanligen förekommer under perioden 200–550 e.Kr., något som gör att ^{14}C–dateringen framstår som osannolik. Den skulle kunna förklaras av att det material som daterats genom t.ex. jordturbation kommit ner i stolphålsfyllningen i ett långt senare skede. Hus 5017 utgör den äldsta daterade lämningen i närområdet. Typologin för hörnstolphus indikerar att dessa föregått hus 5017. Den inbördes ordningen mellan 5002 och 5015 har inte gått att fastställa men det bedöms som mest sannolikt att de båda byggnaderna utgjort direkta föregångare till hus 5017.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover av de olika fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Byggnaden identifierades under fältarbetsfasen. Lämningarna utgjordes av fyra kraftiga stolphål. Ett av dem var svårbedömt då det störddes av en större stubbe. De övriga tre mätte 0,70 till 1,04 meter i diameter. Djupen varierade mellan 0,29 och 0,46 meter. Byggnaden har legat i anslutning till en annan byggnad, Hus 5017. Spåren efter de båda byggnaderna överlappar varandra varför de ej kan ha existe-

rat samtidigt, dock finns inga direkta stratigrafiska relationer mellan de i husen ingående stolphålen. Samtliga stolphål framkom under lagret 7085.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Djurben, se osteologi nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C–ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov–/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua–52122	1038±32	980AD–1025AD	890AD–1040AD	FV7615	Obränd tand/Får/Get	215614	Fyllning

Osteologi: I fyllningen till ett stolphål förekom en mjölktand från får eller get.

Vedart: –

Makrofossil: –

ANMÄRKNING

–

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1181	Stolphål	5002
1182	Stolphål	5002
1183	Stolphål	5002
1184	Stolphål	5002
208213	Nedgrävning	1182
208232	Nedgrävning	1181
208271	Nedgrävning	1184
208322	Nedgrävning	1183
215596	Lager fyllning	1182
215597	Lager fyllning	1182
215614	Lager fyllning	1183
215918	Lager fyllning	1184
215919	Sten– tegelkonstruktion	1184
220148	Lager fyllning	1181

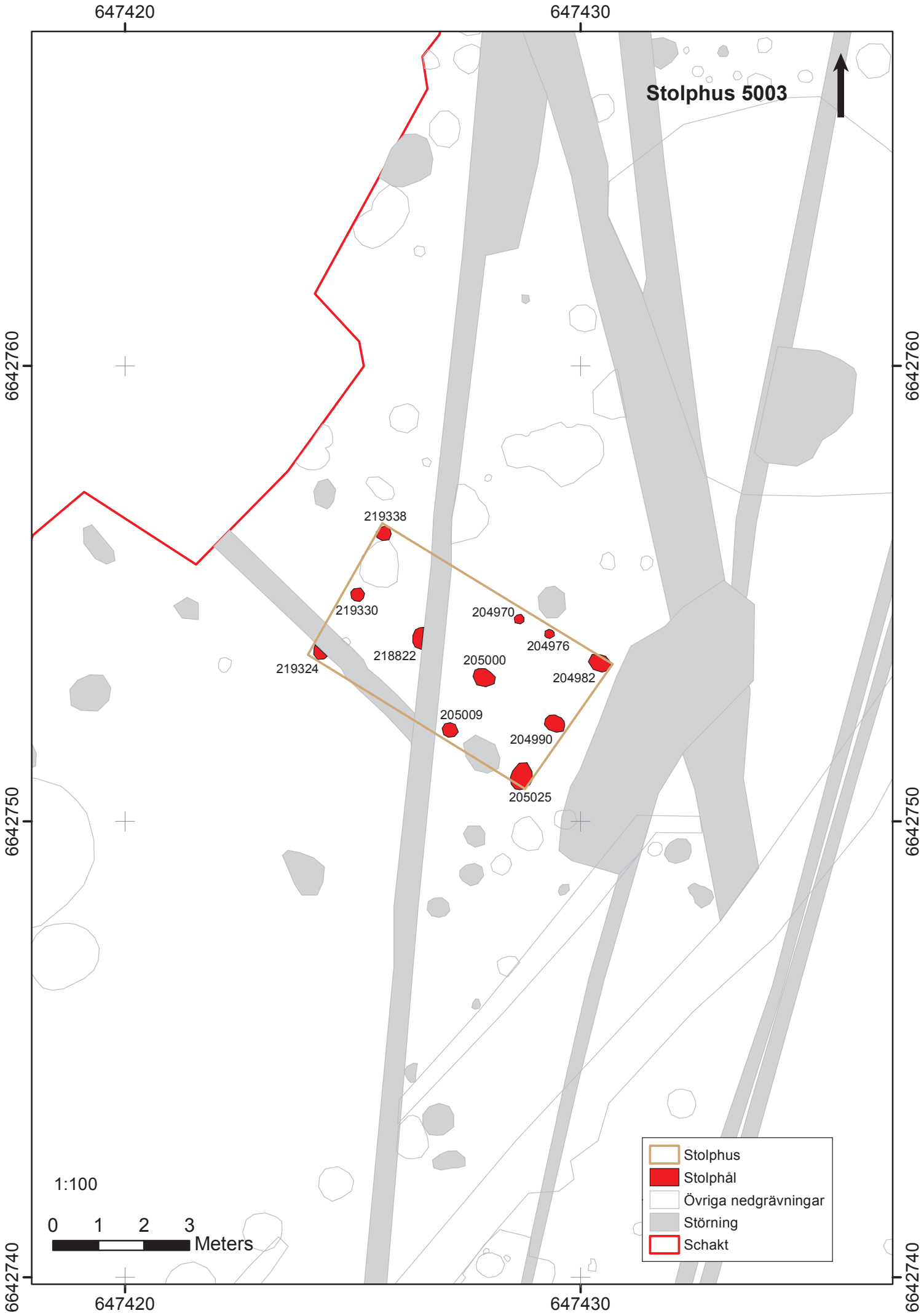
647420
647430
6642760
6642750
6642740
Stolphus 5003
219338
219330
219324
218822
204970
204976
205000
204982
205009
204990
205025
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 5003

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	NV–SÖ
NIVÅ	24,50 m ö.h.
UNDERLAG	Silt med inslag av sand och lera
BEVARINGSGRAD	Huslämningen påträffades i tomtmark som tidigare varit plöjd åker samt ingått i stationsområde. En grop (202976), en mindre störning (205017) samt två VA-schakt var belägna inom husytan.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Form: Rektangulär Längd: 5,80 meter Bredd:3,30 meter Yta: 19 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Inga fynd eller analyser kan belysa byggnadens funktion. Utifrån konstruktionstyp och ringa storlek tolkas huset som en **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 780–990 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: 780–990 AD, ^{14}C-analys av bränt sädeskorn från fyllning i stolphål (580) (Ua-50708).
Daterande fynd: Äldre svartgods, FV4041 (205140), 700–1200 e.Kr.

Sammantagen datering: Resultatet av den ^{14}C-datering som utförts bedöms kunna motsvara huset även rent typologiskt. Förekomsten av äldre svartgods stödjer dateringen. Sannolikt har byggnaden tillkommit, brukats och destruerats under vikingatid.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover av de olika fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Byggnaden identifierades redan under fältarbetsfasen. Den antas ha varit uppförd i skiftesverksteknik. Huset bestod av sammanlagt 11 stolphål. Stolphålen mätte 0,2–0,6 meter i diameter och djupen varierade mellan 0,10 och 0,34 meter. Av dessa tolkas nio som väggstolpar varav två var belägna vid kortsidornas mitt. De andra två stolphålen var belägna inne i huset och har sannolikt ingått i två mellanväggar som delat upp byggnaden i tre jämnstora rum. Om huset varit försett med loft kan stolparna även bidragit till att bära upp golvet till ovanvåningen. Av väggstolparna markerade två på kort avstånd från varandra i norra långväggen sannolikt en dörr. Ett av de inre stolphålen (5328) saknade motsvarigheter i de båda långsidornas vägglinje. Två sentida diken löpte genom platsen för byggnaden och korsar just de båda platser där ett par motställda stolpar kunde förväntats i vägglinjerna.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar för stolphålen kopplas till byggnadens konstruktionsskede. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

I ett av stolphålens fyllningar hittades ett litet keramikfragment (FV4041). Dessutom hittades ben, se osteologi nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-50708	1134±34	880 AD–975 AD	780 AD–990 AD	206078	Bränt sädeskorn/Bröd-/kubbvete	206077	Fyllning

Osteologi:

En svintand (F7766) hittades i fyllningen till ett av stolphålen.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa
5003	10,8		1								

Vedart: –

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekt typ	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
5003	Stolphus	219397	Bakgrundsbrus/matlagning
5003	Stolphus	219398	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5003	Stolphus	219399	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5003	Stolphus	219400	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5003	Stolphus	219400	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5003	Stolphus	206279	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5003	Stolphus	205143	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5003	Stolphus	206078	bakgrundsbrus/matlagning
5003	Stolphus	206245	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5003	Stolphus	206262	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
577	Stolphål	5003
578	Stolphål	5003
579	Stolphål	5003
580	Stolphål	5003
581	Stolphål	5003
582	Stolphål	5003
745	Stolphål	5003
5327	Stolphål	5003
5328	Stolphål	5003
5329	Stolphål	5003
5330	Stolphål	5003
204970	Nedgrävning	580
204976	Nedgrävning	745
204982	Nedgrävning	581
204990	Nedgrävning	582
205000	Nedgrävning	579
205009	Nedgrävning	578
205025	Nedgrävning	577
205140	Lager fyllning	578
205166	Lager fyllning	579
206076	Lager fyllning	745
206077	Lager fyllning	580
206192	Lager fyllning	581
206261	Lager fyllning	582
206269	Lager fyllning	577
218822	Nedgrävning	5328
219324	Nedgrävning	5329
219330	Nedgrävning	5330
219338	Nedgrävning	5327
219346	Lager fyllning	5328
219367	Lager fyllning	5329
219373	Lager fyllning	5330
219376	Lager fyllning	5327
1002705	Lager fyllning	579

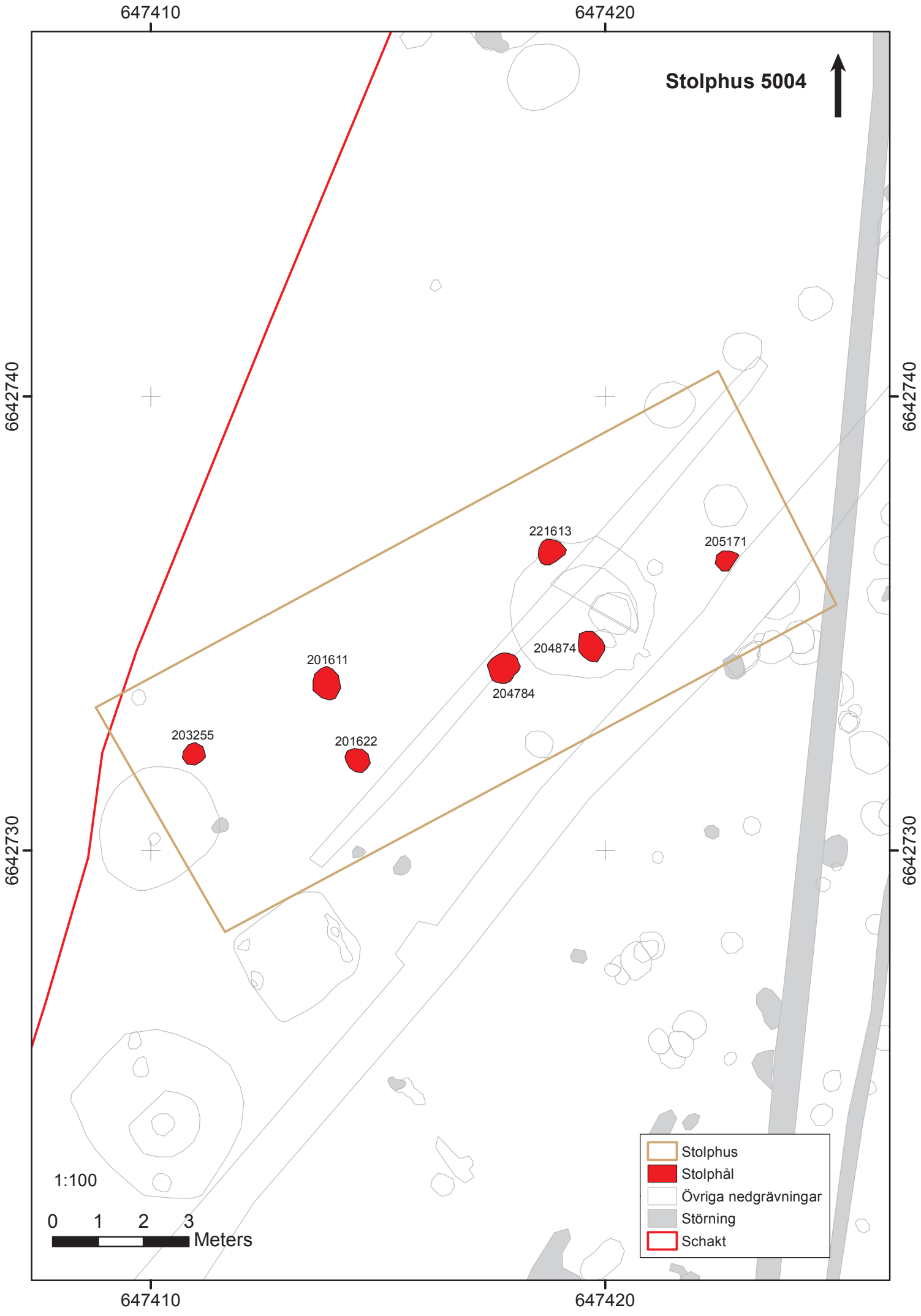
647410
647420
Stolphus 5004
6642740
6642730
221613
205171
204874
201611
204784
203255
201622
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 5004

Anneli Sundkvist och Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	24,10 m ö.h.
UNDERLAG	Silt
BEVARINGSGRAD	Påträffades under matjordslager i tomtmark som tidigare varit plöjd åkermark. Platsen för byggnaden genomkorsades av två sentida diken.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Form: oklar, inga bevarade väggstolpar Längd: >12,5 meter, uppskattningsvis ca 15 meter Bredd: uppskattad till ca 5,5 meter Yta; uppskattad till minst 68 m^2, förmodligen omkring 80 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Två raka, parallella rader av takbärare Bockbredd: 1,70 meter Spannlängd: 3,30–5,80 meter

FUNKTION

Huset tolkas utifrån konstruktionstyp som en **ekonomibyggnad**. Fyndmaterialet består av mindre mängder ben och keramik och bedöms som otillräckligt för en funktionsbestämning. Inte heller det makrofossila materialet ger någon ledning, det innehöll en del hallonkärnor vilka antas utgöra ett sentida inslag då omfattande hallonodling bedrivits inom den aktuella fastigheten under 1900-talet.

DATERING

Dateringsspann: 700–850 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: 680–880 AD, ^{14}C-analys av bränt sädeskorn, skalkorn, från fyllningen i stolphål (754) (Ua-31677). Daterande fynd: äldre svartgods, 700–1200 e.Kr., FV4016 (205182), FV4042 (219571), FV4249 (221636).

Sammantagen datering: Fyndmaterialet bestående av keramik av typen äldre svartgods ger en vid dateringsram. ^{14}C-analys av ett sädeskorn från en av stolphålsfyllningarna visar på en datering till vendeltidens senare del eller vikingatidens äldre del. Det saknas i de flesta fall direkta stratigrafiska relationer mellan flera objekt i området vilka dock inte kan vara samtida då de legat på delvis samma plats. Ett par av det aktuella husets stolpar skär fyllningen till brunnen 1171 (700–800 e.Kr.) och är således yngre än denna. Huset kan inte heller vara samtida med hus 5012 (850–1000 e.Kr.). Utifrån dateringsunderlagen för dessa tre har det bedömts att hus 5004 måste ligga mellan brunnen och hus 5012 i tid. Det är inte troligt att hus 5004 och 5005 (650–775 e.Kr.) varit samtida eftersom utrymmet mellan dem i så fall bara skulle ha varit omkring 3 meter, men det har inte gått att avgöra vilket av dem som tillkommit först. Det finns ytterligare två byggnader, grophusen 1128 (750–1050 e.Kr.) och 1130 (800–900 e.Kr.), vilka inte kan ha funnits samtidigt som hus 5004. Även här har det dock varit svårt att avgöra den inbördes kronologiska ordningen. Keramik från samma kärl (FV4190, FV4215) har påträffats i destruktionsfyllningar i grophuset 1130 och brunnen 1274, vilket möjligen antyder att dessa båda föregåtts av hus 5004. Delar av ^{14}C-dateringens intervall passar in mellan övriga objekt på platsen och deras respektive dateringar. Dateringsspannet har därmed satts till 700–850 e.K.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover av de olika fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Byggnaden identifierades redan under fältarbetsfasen och spåren efter den framstod som tre bockar i en treskeppig byggnad. Ytterligare två stolpar har tolkats som ingående i den takbärande konstruktionen. I det ena fallet kan det röra sig om en stolpe i en bock där det andra stolphålet har förstörts av ett sentida dike. Om vi antar att huset har bestått av fyra bockar har de två yttre spannen varit relativt likartade med ett avstånd på 3-3,5 meter, medan det mittersta spannet varit drygt 5,5 meter långt. Stolphålens diameter varierade mellan 0,45 x 0,40 meter och 0,75 x 0,60 meter. Deras djup varierade mellan 0,08 och 0,35 meter.

Byggnaden var parallell med hus 5005. Dess båda byggnader låg bredvid varandra med bara någon meters inbördes avstånd. Båda har identisk riktning samt likartad längd och bredd.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

I stolphålsfyllningarna påträffades keramik (FV4016, FV4042 och FV4249) av typen äldre svartgods samt lerklining (FV3297). Dessutom påträffades djurben, se osteologi nedan.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
3297	Lerklining	Bränd lera	1	Byggnadsdetaljer och monument
4016	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
4042	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
4249	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31677	1235±30	690 AD-860 AD	680 AD-880 AD	203253	Bränt sädeskorn/Skalkorn	203250	Fyllning

Osteologi:

Ett bränt fotrotsben (*os malleolare*) från nötkreatur förekom i ett stolphål.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa
5004	19,1	1									

Vedart: –

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekttyp	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
5004	Stolphus	203254	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5004	Stolphus	203253	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5004	Stolphus	204322	Möjlig inblandning av recent material

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
730	Stolphål	5004
743	Stolphål	5004
754	Stolphål	5004
781	Stolphål	5004
1223	Stolphål	5004
5331	Stolphål	5004
5332	Stolphål	5004
201611	Nedgrävning	730
201622	Nedgrävning	754
203249	Lager fyllning	730
203250	Lager fyllning	754
203255	Nedgrävning	781
203265	Lager fyllning	781
204784	Nedgrävning	1223
204874	Nedgrävning	5332
205171	Nedgrävning	743
205182	Lager fyllning	743
219571	Lager fyllning	1223
221613	Nedgrävning	5331
221630	Lager fyllning	5331
221636	Lager fyllning	5332

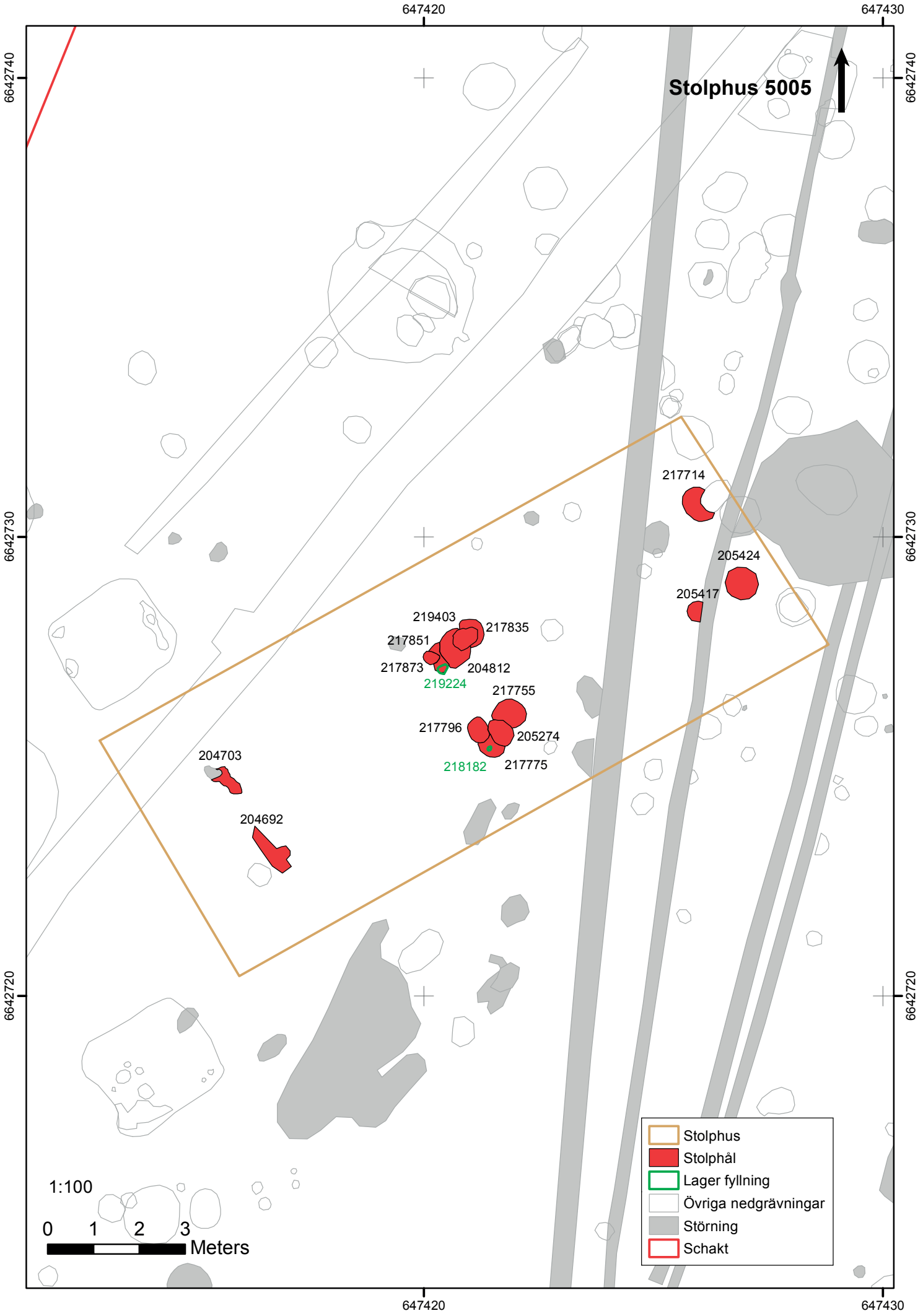
647420
647430
6642740
6642730
6642720
Stolphus 5005
217714
205424
205417
219403
217835
217851
217873
204812
219224
217755
217796
205274
218182
217775
204703
204692
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 5005

Anneli Sundkvist och Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	NÖ–SV
NIVÅ	24,40 m ö.h.
UNDERLAG	Silt med inslag av sand och lera
BEVARINGSGRAD	Påträffades under matjordslager i tomtmark som tidigare varit plöjd åkermark. Platsen för byggnaden genomkorsades av två sentida diken.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Förmodligen rektangulär byggnad, men inga vägg- eller gavelstolpar identifierades
	Längd: >12,0 meter, förmodligen ca 15 meter
	Bredd: uppskattad till omkring 6 meter
	Yta: uppskattad till minst 72 m^2, förmodligen omkring 85 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Två raka, parallella rader av takbärare
	Bockbredd: 1,90–2,10 meter
	Spannlängd: 5,40–6,40 meter

FUNKTION

Huset har bedömts som en **ekonomibyggnad**. De många ombyggnationerna av husets mittparti tyder på kraftig förslitning där. Detta gör att en tolkning som fähus ligger nära till hands. Tolkningen som fähus bygger främst på den ombyggda mittbocken vilken jämförs med det något bättre bevarade hus 5017, läget på boplatsens lägsta del och den i kontexten ålderdomliga konstruktionen. Även närheten till en delvis samtida brunn (1171) skulle kunna tala för en tolkning som fähus. Under perioder av stallning är det en fördel att ha nära till brunnen för att hämta vatten åt djuren.

Fyndmaterialet, bland annat keramik, djurben, vävtyngdsfragment, en nål samt fragment av ett mindre dräktbeslag, talar snarare för en bostadsfunktion. Området har dock varit intensivt utnyttjat under den yngre järnåldern och möjligheten finns att delar av fyndmaterialet härrör från andra aktiviteter eller byggnader på platsen.

Huset var beläget i vinkel till bostadshuset Hus 5012. De kan dock inte vara samtida då de har delvis samma utbredning, varför dessa två inte kan ha bildat en samtida enhet.

DATERING

Dateringsspann: 650–850 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: ^{14}C-analys, senmedeltid-efterreformatorisk tid. Daterande fynd: Dräktbeslag med trolig datering till, vikingatid (FV1928) åderlåtningsjärn (FV3093), vanligen medeltid och senare men ett vikingatida exempel finns. Keramik av typen äldre svartgods. (FV3955, FV3991, FV4050, FV4022) 700–1200 e.Kr. Hästbrodd, (FV3066) vendeltid–vikingatid.

Sammantagen datering:

En utförd ^{14}C-analys av ben från fyllning i stolphål (5335, Ua-51800) har bedömts som orimlig då den visar på en datering till senmedeltid–efterreformatorisk tid. Dateringen har gjorts på ett djurben i destruktionsfyllningen, möjligen har detta tillförts fyllningen sekundärt i ett senare skede. Fyndmaterialet i stolphålen pekar mot en datering till yngre järnålder.

Byggnaden har varit treskeppig, en konstruktionstyp som under den yngre järnåldern succesivt ersätts av enskeppiga konstruktioner och längst verkar leva vidare i ekonomibyggnader. Den låg parallellt med Hus 5004 (som daterats till sen vendeltid–tidig vikingatid), på bara några meters avstånd. De båda byggnaderna har varit av likartad storlek och konstruktion och skulle kunna ha existerat samtidigt, alternativt avlöst varandra. Huset överlappar delvis Hus 5012 varför dessa båda ej heller kan ha existerat samtidigt. Deras stratigrafiska relation kunde dock ej utredas. En ^{14}C-analys på stolprester från Hus 5012 visar på en datering till vikingatid. Hus 5005 hade också delvis samma utbredning som Hus 3944, men även där saknades det stratigrafiska relationer. Hus 3944 har ^{14}C-daterats till sen vendeltid–tidig vikingatid (760–890 e.Kr.).

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover av de olika fyllningarna i profilväggarna.

BESKRIVNING

Spåren av byggnaden identifierades under fältarbetsfasen och bestod av sammanlagt 14 stolphål som kan tolkas in i den takbärande konstruktionen. Stolphålens diametermått varierade mellan 0,3×0,27 meter och 0,81×0,71 meter (det fanns även två avlånga stolphål med större längd; 1,17 respektive 0,94 meter). Djupen varierade mellan 0,08 och 0,35 meter. Byggnaden har varit treskeppig med tre bockar där den mellersta bocken byggts om vid inte mindre än fyra olika tillfällen (det östra stolphålet i bocken har till och med gjorts om fem gånger). Även den nordliga bocken hade byggts om en gång. Spannlängden var ca 5,40 respektive 6,40 meter. Majoriteten av stolphålen var flatbottnade, men andra former förekom. Inga gavel- eller väggstolpar påträffades varför husets yttre form och exakta storlek ej kan bedömas.

Nedan redovisas de olika faserna.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen. Till samma fas hör deponeringen av en mjölktand och några bitar bränt bröd i ett av stolphålen i den nordligaste bocken (se nedan). Med tanke på placeringen i en stolpe i hörnläge, samt att de utgör ett mycket avvikande inslag i fyndbilden i övrigt i huset, tolkas dessa som rituellt deponerade i samband med att huset byggts. Både mjölktanden och brödet utgör i sig föremål som kan ha symboliska värden och det faktum att brödet är bränt stärker bara ytterligare den rituella tolkningen. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning.

Husets faser

Fas I: huset uppförs som en tresättare med en spannlängd runt 5,40 meter. Den totala längden är minst 10,6 meter. Huset består av bockarna 1, 2a och 3. Rituell deponering i stolphålet 5338, se nedan.

Fas II: Mittbocken sätts om. Husets totala längd är oförändrad och förändringen i spannlängd är marginell.

Fas III: Mittbocken sätts åter om och huset förlängs genom att bock 3 ersätts med bock 4. En vilja att behålla den jämna spannlängden kan konstateras genom att mittbocken dras lika långt åt öster som skillnaden mellan bock 3 och 4. Södra mittstolpen gick inte att återfinna. Sannolikt har spåren av denna helt utplånats av senare aktiviteter. Huset består av bock 1, 2c och 4. Husets totala längd är minst 12,10 meter och spannlängden cirka 6,05 meter.

Fas IV: Mittbocken sätts om. Husets totala längd påverkas inte.

Fas V: Slutet av husets livslängd. Mittbocken sätts om. Huset består av bock 1, 2e och 4. Den totala längden påverkas inte. Östra spannet blir kortare, cirka 5,70 meter, och det västra därmed längre, cirka 6,40 meter.

Byggnaden är parallell med hus 5004. Dess båda byggnader ligger bredvid varandra med bara någon meters inbördes avstånd. Båda har identisk riktning samt likartad längd och bredd.

FYND

I stolphålsfyllningarna påträffades ett jämförelsevis rikt fyndmaterial bestående av harts, keramik och smält lera samt en hästbrodd och fragment av en eventuell järnnål. I det nordöstligaste av stolphålen (5338) påträffades vad som efter analys av AFL (se nedan) bedömts vara flera förkolnade bitar av bröd (FV6968, FV6969) samt en mjölktand från människa (FV8337) i konstruktionsfyllningen. Dessutom påträffades djurben, se osteologi nedan.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
1928	Beslag	Cu-leg	1	Dräkt och personlig utrustning
3066	Brodd	Järn	1	Transport och samfärdsel
3079	Synål	Järn	1	Hantverk och produktion
3093	Åderlåtningsjärn	Järn	1	Vetenskap och rättsväsende
3240	Vävtyngd	Bränd lera	1	Hantverk och produktion
3276	Vävtyngd	Bränd lera	1	Hantverk och produktion
3282	Lerklining	Bränd lera	1	Byggnadsdetaljer och monument
3287	Lerklining	Bränd lera	1	Byggnadsdetaljer och monument
3288	Bränd lera	Bränd lera	3	Obestämt
3304	Smält lera	Smält lera	1	Obestämt
3356	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
3363	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
3955	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
3991	Kärl	Keramik	2	Keramik Bäck
4022	Kärl	Keramik	2	Keramik Bäck
4050	Kärl	Keramik	2	Keramik Bäck
6968	Bröd	Organiskt material	1	Husgeråd och livsmedel
6969	Bröd	Organiskt material	4	Husgeråd och livsmedel

ANALYSER

^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-51800	340±27	1490 AD–1640 AD	1470 AD–1640 AD	FV8290	Obränd tand/ Häst	219054	Fyllning

Osteologi:

I ett stolphål hittades förutom ben från svin, nötkreatur och häst, även ben från katt, kråkfågel samt en tand från människa. På ett av benen från kråka eller råka förekommer skärspår, vilket indikerar att benen representerar matrester och kråkfåglar ingick i kosten. Hörntanden från människa är en mjölktand från överkäken. Fyndet av en tappad mjölktand är ett av få, men ett högst påtagligt spår av barn från boplatslämningarna i Gamla Uppsala.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa	Kråka/ råka
5005	66,1	2	5				1		1		1	2

Vedart: –

Makrofossil:

Övergripande objekt ID	Övergripande objekt typ	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
5005	Stolphus	218361	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5005	Stolphus	218362	Bakgrundsbrus/matlagning
5005	Stolphus	218426	Bakgrundsbrus/matlagning
5005	Stolphus	218427	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

Analys av organiska fynd: Bitar av bränt bröd, FV6968, FV6969 från stolphålet 5338 (SN205424/SL219466), har analyserats. ”Proverna, F6968 och F6969, består av delvis förkolnat organiskt material i flera bitar som misstänktes kunna utgöra lämningar efter bröd. Vid en okulär besiktning med stereolupp konstaterades strukturer som tidigare associerats med lämningar efter förhistoriska bröd. FTIR-analysen visade att materialet huvudsakligen består av delvis förkolnade kolhydrater, mest sannolikt från olika typer av cerealier. Analysen av lipidrester gav lite olika resultat för de båda proverna. Lipidresterna i prov F6968 härrör huvudsakligen från växtmaterial, inte omöjligt från cerealierna själva. Exempelvis domineras vaxresterna helt av ett ämne som är rikligt förekommande i gräsväxter, till vilka ju cerealierna hör. I prov F6969 fanns lämningar efter animaliskt fett samt lipidrester efter vegetabilisk olja eller oljerika fröer.” Ur: *Isaksson, S. 2015. Analys av organiska lämningar från stolphål SN205424, OKB-projektet i Gamla Uppsala. Institutionen för arkeologi och antikens kultur. Arkeologiska forskningslaboratoriet. Auxilia. Stockholms universitet. Uppdragsrapport nr 252, s. 8.*

ANMÄRKNING

–

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5333	Stolphål	5005
5334	Stolphål	5005
5335	Stolphål	5005
5336	Stolphål	5005
5337	Stolphål	5005
5338	Stolphål	5005
5339	Stolphål	5005
5340	Stolphål	5005
5341	Stolphål	5005
5342	Stolphål	5005
5343	Stolphål	5005
5344	Stolphål	5005
5345	Stolphål	5005
5346	Stolphål	5005
204692	Nedgrävning	5333
204703	Nedgrävning	5334
204812	Nedgrävning	5335
205274	Nedgrävning	5336
205417	Nedgrävning	5337
205424	Nedgrävning	5338
217714	Nedgrävning	5339
217755	Nedgrävning	5340
217775	Nedgrävning	5341
217796	Nedgrävning	5342
217835	Nedgrävning	5343
217851	Nedgrävning	5344
217873	Nedgrävning	5345
217902	Lager fyllning	5333
217940	Lager fyllning	5334
218179	Lager fyllning	5336
218181	Lager fyllning	5340
218182	Lager fyllning	5341
218189	Lager fyllning	5341
218190	Lager fyllning	5340
218191	Lager fyllning	5336
218327	Lager fyllning	5342
219054	Lager fyllning	5335
219055	Lager fyllning	5343
219056	Lager fyllning	5344
219224	Lager fyllning	5344
219379	Lager fyllning	5345
219403	Nedgrävning	5346
219411	Lager fyllning	5346
219466	Lager fyllning	5338
219738	Lager fyllning	5339
221430	Lager fyllning	5337

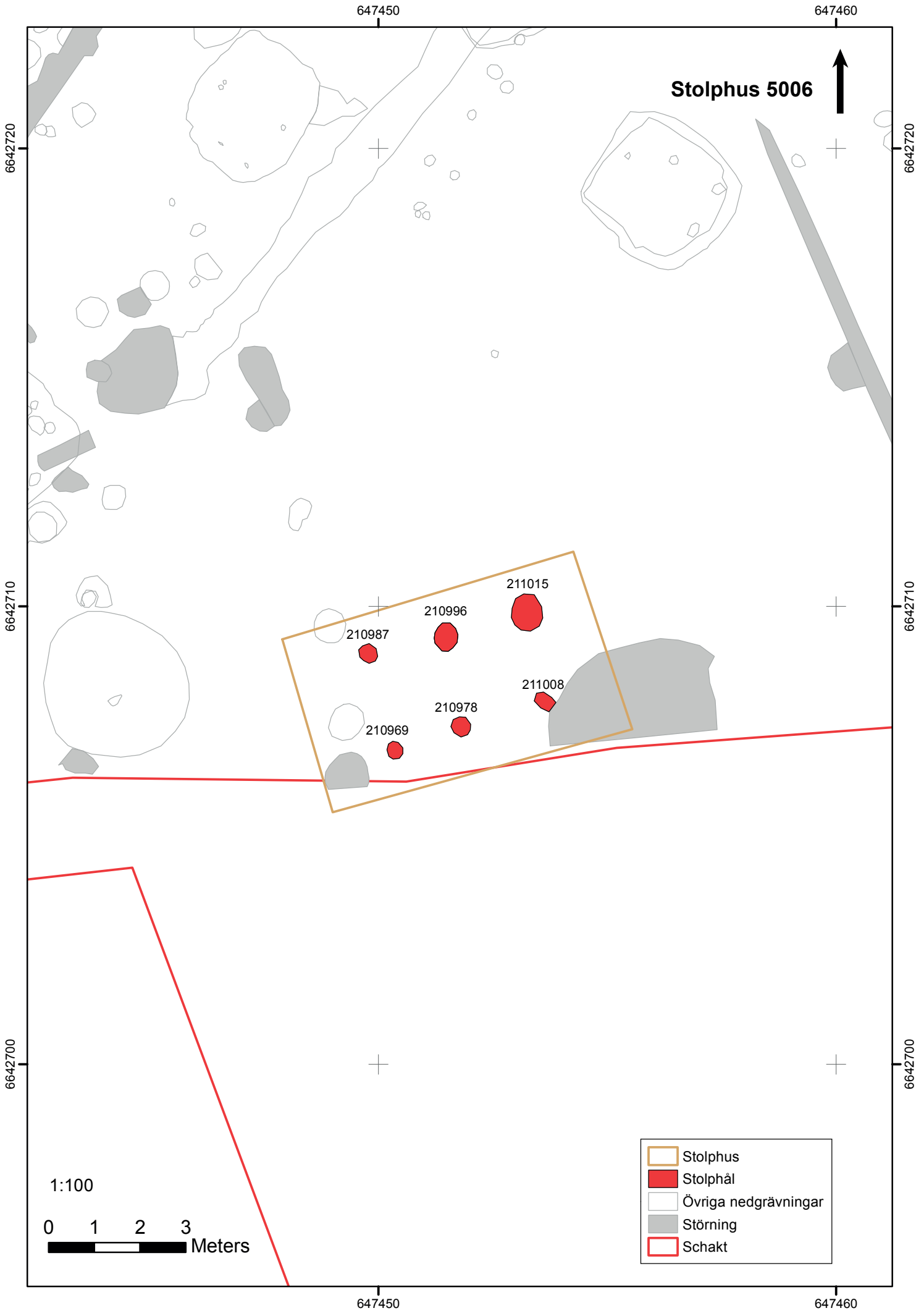
647450
647460
Stolphus 5006
6642720
6642710
6642700
211015
210996
210987
211008
210978
210969
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 5006

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	VSV–ÖNÖ
NIVÅ	24,70 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Byggnaden framkom under gräsbevuxen tomtmark som tidigare använts som åkermark och som handelsträdgård. I det sydöstra hörnet fanns en sentida störning (211244).
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Form: oklar, inga bevarade väggstolpar Längd: > 4 meter, förmodligen ca 6,5 meter Bredd: uppskattad till ca 4 meter Yta: uppskattad till minst 16 $m^{2,}$ förmodligen ca 25 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Två raka parallella rader av takbärare Bockbredd: 2,20 meter Spannlängd: 1,5–1,9 meter

FUNKTION

Utifrån den ringa storleken skulle det kunna antas att det rör sig om en enklare **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 650–1050 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: Daterande fynd: äldre svartgods 700–1200 e.Kr., FV4040 (fyllning 216848 i stolphål 5311)

Sammantagen datering: Förutsättningar för att utföra ^{14}C-datering har saknats. En bit äldre svartgods ger en indikation om att byggnaden skulle kunna höra till perioden sen vendeltid–tidig medeltid. Typologiskt förefaller huset snarast vara från vendeltid eller till och med tidigare. Ett liknande hus, 5016, har varit beläget i närheten. Detta har daterats till 600–675 e.Kr. Den aktuella byggnaden har sannolikt inte varit samtida med den vikingatida brunnen 5040, då avståndet endast kan ha varit ett par meter. Det saknas ett någorlunda säkert underlag för en snävare datering men typologi, fynd och sammanhanget på boplatsytan pekar trots allt på en förhistorisk datering. Dateringsspannet har därför satts till 650–1050 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover av de olika fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Spåren efter byggnaden utgörs av sex parställda stolphål vilka bildat tre bockar. Byggnaden identifierades redan under fältarbetsfasen. Stolphålens diametermått varierade mellan 0,32 och 0,80 meter, djupen varierade mellan 0,04 och 0,19 meter.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar för stolphålen kopplas till byggnadens konstruktionsskede. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

I ett av stolphålen hittades keramik av typen äldre svartgods (FV4040). Dessutom hittades djurben, se osteologi nedan.

ANALYSER

^{14}C: –

Osteologi:

Fragment av ett skulderblad från nötkreatur och ett mellanfotsben från får eller get påträffades i två stolphål till huset. Mellanfotsbenet var bränt.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa
5006	29,6	1				1					

Vedart: –

Makrofossil: –

ANMÄRKNING

–

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5310	Stolphål	5006
5311	Stolphål	5006
5312	Stolphål	5006
5313	Stolphål	5006
5314	Stolphål	5006
5315	Stolphål	5006
210969	Nedgrävning	5313
210978	Nedgrävning	5314
210987	Nedgrävning	5310
210996	Nedgrävning	5311
211008	Nedgrävning	5315
211015	Nedgrävning	5312
216845	Lager fyllning	5312
216848	Lager fyllning	5311
216851	Lager fyllning	5310
216910	Lager fyllning	5314
217000	Lager fyllning	5313
217003	Lager fyllning	5315

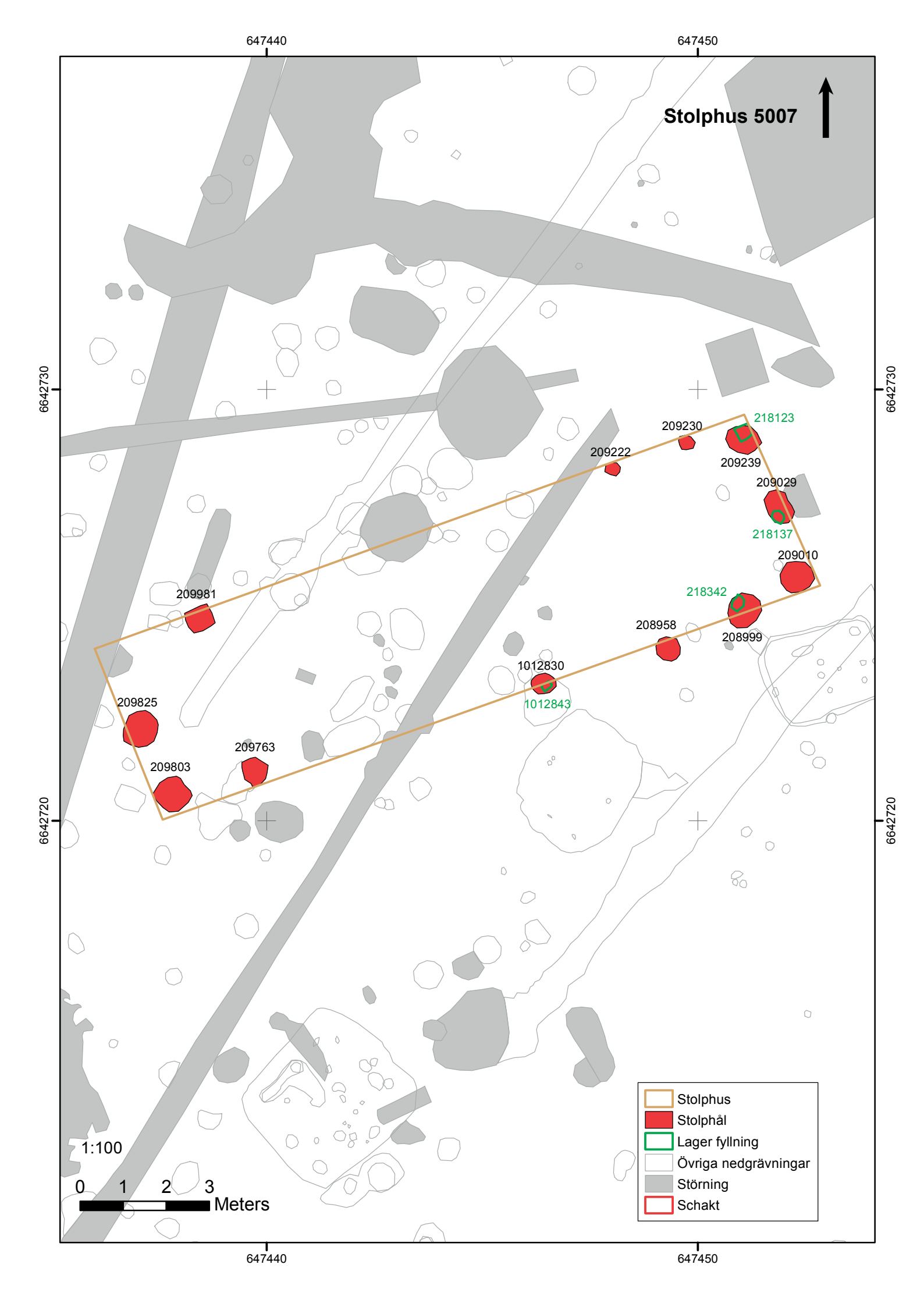
647440
647450
6642730
6642720
Stolphus 5007
209230
218123
209222
209239
209029
218137
209010
218342
208958
208999
209981
1012830
1012843
209825
209763
209803
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 5007

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	VSV–ÖNÖ
NIVÅ	25,30 m ö.h.
UNDERLAG	Sand och silt med inslag av lera
BEVARINGSGRAD	Framkom i tomtmark som tidigare varit odlad och använd som handelsträdgård. Östra delen av byggnaden låg under en stensatt terrass som anlagts på 1900-talet. En ledningsnedgrävning skar husets nordvästra hörn där en eventuell hörnstolpe borde ha funnits (mörkfärgning på platsen, 209848) utgick. Ytterligare ett dike från historisk tid samt en ledning skar genom huset stolphål kan ha försvunnit i samband med att dessa anlagts. Även vid anläggandet av ett senare stolphus, 3947, kan stolphål ha försvunnit.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Form: Rektangulär Längd: 16,5 meter Bredd: 4.0 meter Yta: 66,0 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Byggnaden tolkas som en **bostad**. Delar av fyndmaterialet antyder att byggnaden använts som bostad, men bland fynden finns också hantverksindikationer. Analysen av makrofossilt material uppvisar heller inga tydliga indikationer på byggnadens funktion. Husets tämligen modesta storlek (ca 65 m^2) i kombination med det inom ytan sett monumentala läget ger dubbla signaler. Läget antyder att huset är en huvudbyggnad på platsen med bostadsfunktion. Husets storlek och brist på inre konstruktionsdetaljer gör det dock troligt att det inte har haft någon fähusdel utan att gårdens djur haft en fristående bostad. Av husets förmodade eldstad fanns inget spår. Denna har sannolikt varit uppbyggd ovan mark. Om huset enbart haft bostadsfunktion och inte varit flerfunktionell bedöms storleken som rimlig för ändamålet. Den aktuella byggnaden har legat drygt 10 meter söder om Hus 5008 och har varit lite längre, men lite smalare än detta. Storleksmässigt har de dock varit väldigt lika (62 resp 66 m^2), de har också legat orienterade på samma sätt. En möjlighet är att de har haft samma funktion inom samma gårdsenhet, men att den ena byggnaden har avlöst den andra. Om de båda byggnaderna haft en renodlad bostadsfunktion bedöms storleken som fullt rimlig för denna tolkning.

DATERING

Dateringsspann: 660–780 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: 660–780 AD, ^{14}C-analys av bränt skalkorn från fyllningen i ett stolphål (5357) (Ua-31744), keramik av typen äldre svartgods (700–1200 e.Kr.)

Sammantagen datering: Fyndmaterialet har en vid datering till yngre järnålder och är inte användbart för en närmare datering av byggnaden. De fyllningar som hänförs till konstruktionstillfället uppvisade inga spår av kulturpåverkan vilket talar för att byggnaden uppförts på orörd mark och sannolikt är en av

de äldsta inom delområdet. Byggnaden har kunnat dateras med hjälp av ^{14}C-analys av ett sädeskorn som bedömts kunna ha visst samband med husets brukning och som definitivt daterar husets destruktion. Inget av fynden kunde bidra till husets datering. Huset överlagrar en äldre byggnad, 3946. Huset uppvisar stora likheter med det närbelägna hus 5008 som har fått en liknande datering. Den aktuella byggnaden har legat drygt 10 meter söder om Hus 5008 och har varit lite längre, men lite smalare än detta. Storleksmässigt har de dock varit väldigt lika (62 resp 66 m^2), de har också legat orienterade på samma sätt. Om de båda byggnaderna haft en renodlad bostadsfunktion bedöms storleken som fullt rimlig för denna tolkning. En möjlighet är således att de har haft samma funktion inom samma gårdsenhet, men att den ena byggnaden har avlöst den andra, alternativt att de representerar två samtida, intilliggande gårdslägen. Dateringsintervallet för Hus 5007 startar något tidigare, men i princip ligger de inom samma intervall, därför är deras inbördes kronologiska ordning oklar.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover av de olika fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Byggnaden identifierades redan under fältarbetsfasen. Resterna efter den bestod av 12 stolphål i byggnadens vägglinjer, främst i gaveländarna. Stolphålens diametermått varierade från 0,32×0,32 meter till 0,82×0,82 meter, merparten inom intervallet 0,60–0,85 meter. Djupen varierade mellan 0,10 och 0,40 meter. I flera fall kunde stolpfärgningarna urskiljas från konstruktionsfyllningarna. De sistnämnda var generellt inte speciellt kulturpåverkade medan stolpfärgningarna bestod av mörkare, mer luckert material. Detta tyder på att huset uppförts på tämligen orörd mark. Den sydöstra delen var den bäst bevarade medan husets nordöstra del var mer påverkat av sentida aktiviteter. Den östra delen var skyddad då den låg under en sentida villas uteplats. Husets västra del uppvisade betydligt större spår efter att ha utsatts för plogen. Dessutom var anläggningarna påverkade av sentida dräneringsinsatser. Generellt var det svårare att skilja stolpfärgningarna från nedgrävningarna i västra delen, även om det var möjligt i några fall. I denna del var stolphålen också generellt sett sämre bevarade.

Långväggarna var mindre tydliga än i det annars jämförbara Hus 5008. Konstruktionen har tydliga spår efter gavlarna i form av tre stolphål i vardera gavelände på samma sätt som i Hus 5013 vars långsidor ej gick att identifiera. Nordligaste stolphålet i V gaveln till Hus 5007 saknas dock. Där fanns emellertid en fläck som utgått som rotfärgning. Ett sentida VA-schakt tangerade den nyss nämnda fläcken och skulle hypotetiskt kunna ha raderat ut det stolphål som skulle ha fulländat symmetrin.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsskedet. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner. Möjligen kan en ansamling av förkolnade sädeskorn tolkas som en rituell deponering.

FYND

I stolphålsfyllningarna påträffades keramik av typen äldre svartgods, ett skifferbryne, en järnten, kulslagg, och bränd samt smält lera. Dessutom hittades djurben, se osteologi nedan.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
2555	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
2648	Smält lera	Smält lera	1	Hantverk och produktion
2721	Smält lera	Smält lera	2	Hantverk och produktion
2746	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
3122	Föremål	Glas	1	Obestämt
3128	Ten	Järn	1	Obestämt
3302	Bränd lera	Bränd lera	2	Obestämt
3305	Smält lera	Smält lera	1	Obestämt
3345	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
3967	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
6719	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31744	1298±30	665AD-770AD	660AD-780AD	221846	Bränt sädeskorn/Skalkorn	218380	Fyllning

Osteologi

I stolphålsfyllningarna förekom ben från huvud och övre extremitet från svin, nötkreatur och får/get. Fynd av ben från småskrake och gädda visar även på matrester efter konsumtion av vildfågel och fisk. Gnagmärken förekommer på två ben.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa	Små-skrake	Gädda
5007	104,3	3	6			4						1	1

Vedart: –

Makrofossil:

Övergripande objektID	*Övergripande objekt typ*	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
5007	Stolphus	209825	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5007	Stolphus	219714	Bakgrundsbrus/matlagning
5007	Stolphus	221742	Möjlig inblandning av recent material
5007	Stolphus	221846	Husoffer/brandpåverkan? Linutsäde (linmåra)?
5007	Stolphus	221911	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING

SN209484 skulle eventuellt kunna vara ytterligare ett stolphål i den västra gaveln, men då den är skuren av ett dike och har utgått i fält, är det svårt att avgöra. På platsen har det legat ytterligare tre byggnader vilka delvis legat inom utbredningen för Hus 5007; Hus 3946, 3947 och 5016.

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5347	Stolphål	5007
5349	Stolphål	5007
5350	Stolphål	5007
5351	Stolphål	5007
5356	Stolphål	5007
5357	Stolphål	5007
5358	Stolphål	5007
5360	Stolphål	5007
5361	Stolphål	5007
5362	Stolphål	5007
5363	Stolphål	5007
5922	Stolphål	5007
208958	Nedgrävning	5347
208999	Nedgrävning	5349
209010	Nedgrävning	5350
209029	Nedgrävning	5351
209222	Nedgrävning	5356
209230	Nedgrävning	5357
209239	Nedgrävning	5358
209763	Nedgrävning	5360
209803	Nedgrävning	5361
209825	Nedgrävning	5362
209981	Nedgrävning	5363
218113	Lager fyllning	5362
218120	Lager fyllning	5361
218123	Lager fyllning	5358
218130	Lager fyllning	5358
218137	Lager fyllning	5351
218146	Lager fyllning	5351
218202	Lager fyllning	5363
218303	Lager fyllning	5350
218340	Lager fyllning	5349
218342	Lager fyllning	5349
218380	Lager fyllning	5357
218556	Lager fyllning	5347
218557	Sten- tegelkonstruktion	5347
219705	Lager fyllning	5922
219961	Lager fyllning	5360
225321	Sten- tegelkonstruktion	5350
225977	Sten- tegelkonstruktion	5922
226016	Lager fyllning	5356
1002470	Lager fyllning	5350
1012830	Nedgrävning	5922
1012843	Lager fyllning	5922

647450
647460
6642750
6642740
Stolphus 5008
229180
227883
212570
223159
227948
227866
223231
223260
227766
223138
210449
228239
223387
210467
228238
223127
223116
228173
228164
227703
228096
210424
227716
228055
227689
210413
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 5008

Anneli Sundkvist och Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hybridhus
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	VSV–ÖNÖ
NIVÅ	25,50 m ö.h.
UNDERLAG	Sand
BEVARINGSGRAD	Huslämningen framkom under matjorden i tomtmark som varit odlad som åker och använd som handelsträdgård. Platsen låg bara några meter norr om en sentida, befintlig byggnad. Huslämningen hade legat intill den nedgrävda garageinfarten och under en grusad parkeringsyta. På grund av detta var vissa av stolphålen mycket grunda.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär, raka långsidor och raka gavlar Längd:12,5 meter Bredd: 5 meter Yta: 62 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Huset har bedömts som en **bostad**. Det uppvisar få spår av inre konstruktionsdetaljer. Inget tyder på att huset haft en fähusdel. Husets tämligen modesta storlek (ca 62 m^2) i kombination med det inom ytan sett monumentala läget ger dubbla signaler. Läget antyder att huset har varit en huvudbyggnad på platsen med bostadsfunktion. Av husets eldstad fanns dock inga spår. Denna skulle kunna ha varit uppbyggd ovan mark. Husets storlek och brist på inre konstruktionsdetaljer gör det troligt att det inte har haft någon fähusdel utan att gårdens djur haft en fristående bostad. Fyndmaterialet från stolphålen är av hushålls- och hantverkskaraktär. Möjligen kan en del av de hantverksrelaterade fynden som kopplas till metallhantverk härröra från intilliggande aktiviteter. Exempelvis har slagg hittats i ett lager (6399) i anslutning till byggnaden 5011 som ligger mindre än tio meter norr om huset 5008. Den aktuella byggnaden har legat drygt tio meter norr om Hus 5007 och har varit lite kortare, men lite bredare än detta. Storleksmässigt har de dock varit väldigt lika (62 respektive 66 m^2), de har också legat orienterade på samma sätt. Om de båda byggnaderna haft en renodlad bostadsfunktion bedöms storleken som fullt rimlig för denna tolkning.

DATERING

Dateringsspann: 680–780 e.Kr.
Konstruktion: –
Brukning: –
Destruktion: 660–870 AD, ^{14}C-analys av bränt sädeskorn från ett stolpmärke i stolphål (5378) (Ua-31679). Daterande fynd: äldre svartgods, FV4038 (228083), 700–1200 e.Kr.
Sammantagen datering: Fyndmaterialet har en vid datering till yngre järnålder och är inte användbart för en närmare datering av byggnaden. Byggnaden har kunnat dateras till vendeltid med hjälp av ^{14}C-analys av ett sädeskorn som bedömts kunna ha visst samband med husets brukning och som definitivt daterar dess destruktion. Inget av fynden, som i bästa fall kan dateras till yngre järnålder, kunde bidra till en närmare datering av huset som överlagrar en äldre byggnad, 3946. Den överlagrade byggnaden har inget eget dateringsunderlag utöver den stratigrafiska relationen till Hus 5008. Hus 5008 uppvisar stora likheter med det närbelägna hus 5007 som har fått en liknande datering. Den aktuella byggnaden har legat drygt tio meter norr om Hus 5007 och har varit lite kortare, men lite bredare än detta. Storleksmässigt har de dock varit väldigt lika (62 respektive 66 m^2), de har också legat orienterade på samma sätt. Om de båda byggnaderna haft en renodlad bostadsfunktion bedöms storleken som fullt rimlig för denna tolkning. En möjlighet är således att de har haft samma funktion inom samma gårdsenhet, men att den ena byggnaden har avlöst den andra, alternativt att de representerar två samtida, intilliggande gårdslägen. Dateringsintervallet för Hus 5007 startar något tidigare, men i princip ligger de inom samma intervall, därför är deras inbördes kronologiska ordning oklar.

UNDERSÖKNINGSMETOD
Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover av de olika fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING
Spåren efter byggnaden utgjordes av 18 stolphål vilka har tolkats som ingående i en byggnad med bärande väggar, sannolikt ett hybridhus. Denna antas ha varit uppförd i skiftesverksteknik. Byggnaden identifierades under fältarbetsfasen.

Av stolphålen har 16 ingått i väggkonstruktionen som även varit takbärande. Stolphålen hade genomgående stora diametermått (0,57–1,50 meter, merparten mellan 0,70 och 0,90 meter). Djupen varierade mellan 0,10 och 0,60 meter, med de största djupen i den östra gaveln. I ett fall rörde det sig om en mycket grund färgning (227766) vilken tolkades som rester av ett stolphål som skadats av sentida aktiviteter.

Ytterligare två kraftiga stolphål återfanns i de centrala delarna av byggnadens mitt. De mätte 0,60 till 0,78 meter i diameter och var 0,14–0,15 meter djupa. Dessa tolkas som ingående i den takbärande konstruktionen och kan också ha fungerat som extra stöttor för ett innertak/golv en vindsvåning.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR
Samtliga nedgrävningar för stolphålen kopplas till byggnadens konstruktionsskede. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND
Fynden från fyllningarna i de stolphål som ingått i konstruktionen består av keramik (FV4038), ett skifferbryne (FV3221), smidesslagg (FV2459), hantverksavfall av järn (FV3168), smält lera (FV2558), flintavslag (FV3337) samt fragment av en eventuell sländtrissa av bränd lera (FV3262).

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
2459	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
2558	Smält lera	Smält lera	1	Hantverk och produktion
3168	Avfall	Järn	1	Hantverk och produktion
3262	Sländtrissa	Bränd lera	1	Hantverk och produktion
3321	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
3337	Avfall	Flinta	1	Husgeråd och livsmedel
4038	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck

ANALYSER
^{14}C:

Lab.nr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31679	1271±41	680 AD–775 AD	660 AD–870 AD	229194	Bränt sädeskorn /Obestämt	227866	Stolpfärgning

Osteologi:
I flera stolphål påträffades ben från främst svin, men även nötkreatur och får/get. Merparten av benen kommer från huvudet, men alla kroppsregioner finns representerade. Enstaka ben är brända och ett uppvisar gnagmärke.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa
5008	159,8	5	11			4					

Vedart:–

Makrofossil:

Övergripande objekt ID	Övergripande objekttyp	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
5008	Stolphus	228668	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5008	Stolphus	229194	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5008	Stolphus	229195	Möjlig inblandning av recent material
5008	Stolphus	229197	Möjlig inblandning av recent material
5008	Stolphus	229202	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5008	Stolphus	229376	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING

I byggnadens östra gavelände fanns rester efter fem grophus i två grupperingar. Grophusens nedgrävningar tangerade stolphusets vägglinjer, men det fanns inga stratigrafiska relationer mellan stolphus och grophus. Samtliga grophus antas vara yngre.

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5371	Stolphål	5008
5372	Stolphål	5008
5373	Stolphål	5008
5374	Stolphål	5008
5375	Stolphål	5008
5376	Stolphål	5008
5377	Stolphål	5008
5378	Stolphål	5008
5379	Stolphål	5008
5380	Stolphål	5008
5381	Stolphål	5008
5382	Stolphål	5008
5383	Stolphål	5008
5384	Stolphål	5008
5385	Stolphål	5008
5386	Stolphål	5008
5387	Stolphål	5008
5388	Stolphål	5008
210413	Lager fyllning	5382
210424	Nedgrävning	5371
210449	Nedgrävning	5372
210467	Nedgrävning	5373
212570	Nedgrävning	5374
223116	Nedgrävning	5375
223127	Nedgrävning	5376
223138	Nedgrävning	5377
223159	Nedgrävning	5378
223231	Nedgrävning	5379
223260	Nedgrävning	5380
223387	Nedgrävning	5381
227689	Nedgrävning	5382
227702	Lager fyllning	5382
227703	Nedgrävning	5383
227715	Lager fyllning	5383
227716	Lager fyllning	5383
227727	Lager fyllning	5373
227765	Lager fyllning	5372
227766	Nedgrävning	5384
227866	Lager fyllning	5378
227882	Lager fyllning	5378
227883	Lager fyllning	5378
227890	Lager fyllning	5377
227948	Lager fyllning	5374
227961	Lager fyllning	5374
227974	Lager fyllning	5379
228055	Nedgrävning	5385
228083	Lager fyllning	5385
228084	Lager fyllning	5371
228096	Nedgrävning	5386
228164	Nedgrävning	5387
228173	Nedgrävning	5388
228237	Lager fyllning	5376
228238	Lager fyllning	5375
228239	Lager fyllning	5376
228355	Lager fyllning	5375
228360	Lager fyllning	5386
229180	Lager fyllning	5379
229203	Lager fyllning	5387
229204	Lager fyllning	5388
229205	Lager fyllning	5380
229302	Lager fyllning	5381
229644	Störhål	5387
229645	Störhål	5387
229646	Störhål	5387
229647	Störhål	5387
229648	Störhål	5387
229649	Störhål	5387
229650	Störhål	5387
229651	Störhål	5387
229652	Störhål	5387
230106	Lager fyllning	5374
230107	Lager fyllning	5379
230108	Lager fyllning	5379
230109	Lager fyllning	5379
230110	Lager fyllning	5379
230111	Träkonstruktion	5379

Hus 5008 vid Veterinärvillan södra. Huset från yngre vendeltid var enskeppigt med kraftiga väggstolpar. Foto från sydväst: Jonas Wikborg, SAU.

647460
647470
6642760
6642750
Stolphus 5009
224678
207450
223324
223476
223338
207477
223491
207485
223349
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 5009

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	VSV–ONO
NIVÅ	26,10 m ö.h.
UNDERLAG	Sand
BEVARINGSGRAD	Byggnaden låg under gräsbevuxen tomtmark invid ett äldre, stort vattenhål. Platsen för byggnaden överlagrades av slänten till en sentida vägbank för Vattholmavägen. Husets avgränsning mot Ö är oklar. Eventuellt fortsatte det in under vägbanken. En grund nedgrävning för telekabel löpte genom den östra delen av byggnaden.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär med raka väggar och raka gavlar Längd: >7 meter Bredd: 2,8 meter Yta: uppskattad till minst 19,5 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Husets funktion är **obestämbar**. Huset har varit relativt smalt och förmodligen har dess yta inte uppgått till mer än ca 20 m^2. En härd byggnadens centrala del skulle kunna vara samtida med byggnaden som i så fall skulle kunna ha använts som bostad. Härdens påvisade relation till byggnaden är dock endast rumslig, det vill säga den ligger inom byggnadens utbredning. Härdens ålder är okänd och den har ingen stratigrafisk relation till byggnaden. Även fyndmaterialet bestående av keramik, djurben samt vävtyngdsfragment skulle kunna antyda en bostadsfunktion. Med tanke på byggnadens begränsade storlek har den i så fall ej utgjort bostad för ett större hushåll, utan snarare för en eller ett mindre antal människor.

DATERING

Dateringsspann: 850–890 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: 680–890 AD, ^{14}C-analys av obränt sädeskorn av Korn från fyllningen i stolphål (5427) (Ua-52114). Daterande fynd: Äldre svartgods FV4273 (224689), 700–1200 e.Kr.

Sammantagen datering: Stratigrafiskt yngre än grophus 1375 vilket innehöll keramik som kan dateras till 800- eller 900-tal e.Kr. Detta gör att den tidigare delen av ^{14}C-intervallet inte kan vara giltigt och husets datering kan därför snävas in till 850–890 e.Kr. Äldre svartgods i en stolphålsfyllning ger inte någon ytterligare precisering av dateringen.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover av de olika fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Byggnaden identifierades redan under fältarbetsfasen. Spåren efter den bestod av 9 stolphål. Deras diametermått varierade mellan 0,30 och 0,90 meter, djupen från 0,11 till 0,45 meter. I centrala delen av byggnaden fanns en härd (6883) mitt i husets längdaxel och skulle utifrån placeringen kunna vara samtida med byggnaden. Härden och flera av stolphålen i den västra gaveln hade grävts ned i destruktionsfyllningen till ett grophus (1375). Byggnadens avgränsning i öster är oklar, men med tanke på att den östra gaveln ligger i en ganska brant sluttning har den förmodligen inte varit så mycket längre.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen. Ett större fragment av en vridkvarnsten (FV4869) i botten av ett av stolphålen tolkas som en rituell deponering i samband med uppförandet av huset. Fyllningarna hör till destruktionsskedet. Det fanns inga spår av brukning.

FYND

I botten av ett av stolphålen (5412) låg ett större fragment av en vridkvarnsten (FV4869). I övrigt utgörs fyndmaterialet från stolphålsfyllningarna av vävtyngdsfragment (FV3072) samt keramik (FV7243, äldre svartgods). Dessutom påträffades ben, se osteologi nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-52114	1229±30	710AD-870AD	680AD-890AD	224703	Bränt sädeskorn/Korn	224689	Fyllning

Osteologi:

I ett stolphål förekom ett språngben från får eller get och i ett annat flera fiskben från mört och strömming.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa	Mört	Karpfisk	Strömming
5009	2,2					1						1	23	2

Vedart: –

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekttyp	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
5009	Stolphus	278061	Bränd dynga, markbrand?
5009	Stolphus	224703	Bakgrundsbrus/matlagning, markbrand?
5009	Stolphus	238060	Bakgrundsbrus/matlagning
5009	Stolphus	238061	Bakgrundsbrus/matlagning
5009	Stolphus	238064	Bakgrundsbrus/matlagning

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5412	Stolphål	5009
5413	Stolphål	5009
5414	Stolphål	5009
5421	Stolphål	5009
5422	Stolphål	5009
5423	Stolphål	5009
5425	Stolphål	5009
5426	Stolphål	5009
5427	Stolphål	5009
207450	Nedgrävning	5412
207477	Nedgrävning	5413
207485	Nedgrävning	5414
218973	Lager fyllning	5413
219277	Lager fyllning	5414
219412	Lager fyllning	5412
223324	Nedgrävning	5421
223338	Nedgrävning	5422
223349	Nedgrävning	5423
223476	Nedgrävning	5425
223490	Lager fyllning	5425
223491	Nedgrävning	5426
223502	Lager fyllning	5426
224402	Lager fyllning	5426
224678	Nedgrävning	5427
224689	Lager fyllning	5427
224690	Sten- tegelkonstruktion	5427
225021	Lager fyllning	5423
225022	Lager fyllning	5422
225023	Lager fyllning	5421

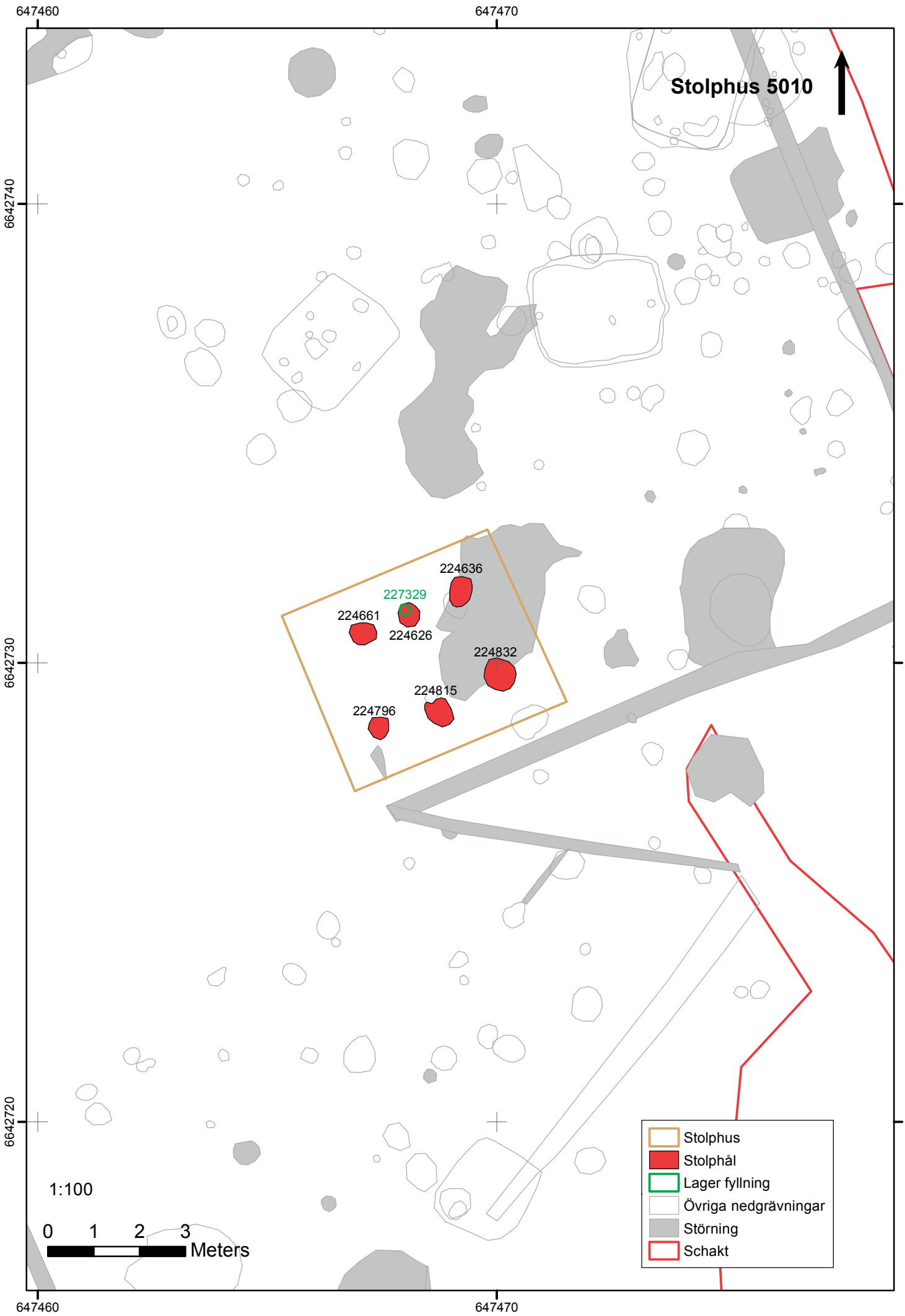
Stolphus 5010
647460
647470
6642740
6642730
6642720
224636
227329
224661
224626
224832
224815
224796
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 5010

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	VSV–ÖNÖ
NIVÅ	25,90 m ö.h.
UNDERLAG	Sand
BEVARINGSGRAD	Området har utgjort åkermark och använts som handelsträdgård. Byggnaden var belägen under en infartsväg till sentida villa med källare samt under blomrabatt utmed villans vägg. Byggnadens utbredning mot VSV är oklar på grund av villans källare.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: > 3,5 meter, uppskattningsvis ca 5 meter Bredd: >2,7 meter, uppskattningsvis omkring 4 meter Yta: Uppskattningsvis ca 20 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Huset har bedömts som en **ekonomibyggnad**. Hus 5010 ligger på det högsta läget inom delytan där man kunde tänka sig att det var fördelaktigt att placera en huvudbyggnad. Byggnaden har samma orientering som, och ligger blott ett tiotal meter från, det större Hus 5007 som kan ha varit en huvudbyggnad under vendeltidens yngre del. Hus 5010 som daterats till vendeltidens äldre del är således äldre än Hus 5007. Det är dock betydligt smalare än Hus 5007 och är avsevärt mindre varför det inte är sannolikt att de båda byggnaderna skulle haft samma funktion. Hus 5010 uppvisar en bredd som återfinns främst hos mindre byggnader som tolkats som förråd och ekonomibyggnader.

DATERING

Dateringsspann: 550–650 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: 550–650 AD, ^{14}C-analys av bränt sädeskorn, obestämt fragment från fyllningen i stolphål (5431) (Ua-31678).

Sammantagen datering: Byggnaden har kunnat dateras med ^{14}C-analys till 550–650 e.Kr. Daterande fynd saknades. Det är typologisk lika två närbelägna hus, 5006 (650–1050 e.Kr.) och 5016 (600–675 e.Kr.). Inget av dessa har dock kunnat dateras med material från själva byggnadsresterna och varför de dateringarna bedöms vara mindre tillförlitliga än den här aktuella.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover av de olika fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Byggnaden identifierades redan under fältarbetsfasen. Resterna efter den bestod av sex stolphål. Deras diamatermått varierade från 0,46 till 0,71 meter och djupen varierade mellan 0,10 och 0,29 meter. Gråbruna/bruna siltiga, sandiga fyllningar. Förmodade stolpfärgningar i två av dem. Byggnadens ursprungliga längd är oklar. En sentida villa med källare låg direkt väster om Hus 5010 och kan mycket väl ha raderat ut spåren efter dess västra del.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Djurben påträffades i några av stolphålen, se osteologi nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31678	1455±30	580AD-640 AD	550AD-650 AD	228292	Bränt sädeskorn /Obestämt fragment	225766	Fyllning

Osteologi:

Ett tåben från en mindre gnagare tillvaratogs från ett stolphål.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa
5010	5,8									1	

Vedart: –

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekttyp	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
5010	Stolphus	228292	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5430	Stolphål	5010
5431	Stolphål	5010
5432	Stolphål	5010
5433	Stolphål	5010
5434	Stolphål	5010
5435	Stolphål	5010
224626	Nedgrävning	5430
224636	Nedgrävning	5431
224661	Nedgrävning	5432
224796	Nedgrävning	5433
224815	Nedgrävning	5434
224832	Nedgrävning	5435
225316	Lager fyllning	5435
225317	Lager fyllning	5435
225382	Lager fyllning	5434
225762	Lager fyllning	5432
225763	Lager fyllning	5432
225766	Lager fyllning	5431
227205	Lager fyllning	5433
227209	Lager fyllning	5433
227328	Lager fyllning	5430
227329	Lager fyllning	5430

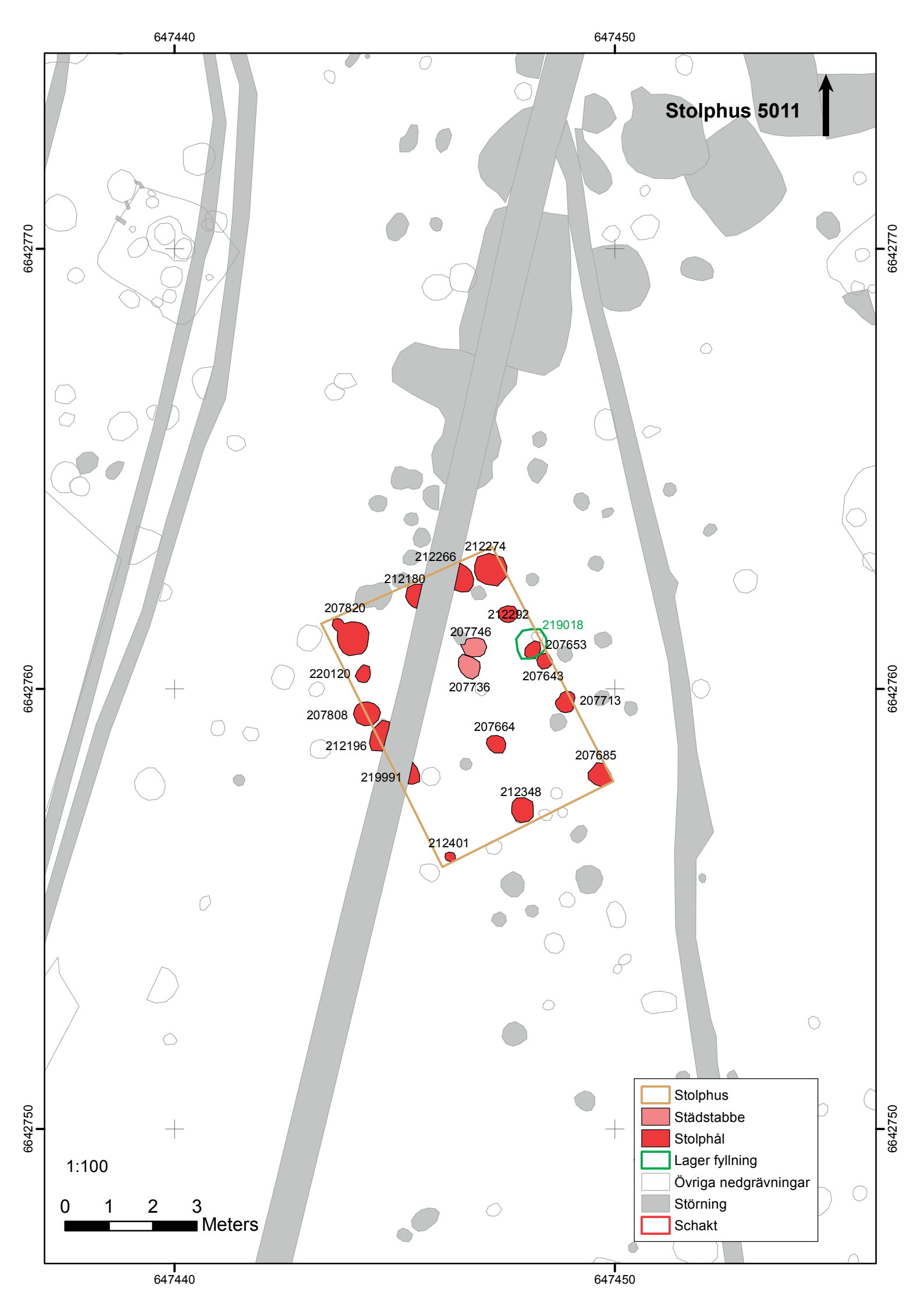
Stolphus 5011
647440
647450
6642770
6642760
6642750
212274
212266
212180
207820
212292
219018
207746
207653
220120
207643
207736
207713
207808
207664
212196
207685
219991
212348
212401
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Städstabbe
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 5011

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	NV–SÖ
NIVÅ	25,00 m ö.h.
UNDERLAG	Lera med inslag av silt och sand
BEVARINGSGRAD	Framkom under matjord/odlingslager i tomtmark som tidigare varit odlad som åker och använd som handelsträdgård. Ett slanstaket (1212) som tillkommit under 1700- eller 1800-talet gick delvis in i huslämningen.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär, raka sidor och raka gavlar Längd: 6,00 meter Bredd: 4,30 meter Yta: 25,80 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Byggnadens funktion är **obestämbar**. Det finns flera indikationer som initialt pekade mot att byggnaden skulle kunna ha varit en smedja (se nedan):

1. Huset kan, att döma av stolpsättningsmönstret, ha varit indelat i olika rum – ett större (ca 17 m^2) och ett mindre (ca 9 m^2). Husets storlek och rumsindelning är i det närmaste identiskt med smedjan hus 3974. I historisk tid finns ofta ett utrymme för kol inom smedjans väggar. Ett sådant rum kan ha funnits i det mindre av de två rummen.
2. Centralt i husets större rum fanns två stolphål vilka tolkas som städstabbar anläggningar: 5451 (nedgrävning 207736: 0,60 x 0,45 x 0,20 meter) och 5021 (nedgrävning 207746: 0,50×0,45×0,26 meter).
3. Området runt huset visade tecken på att vara förhållandevis hårt odlat varför samma förklaring kan gälla här. Fyndspridningsbilden i och omkring byggnaden visar dock på en förtätning av fyndkategorierna teknisk keramik, slagg samt hantverk. Inom huset och i det absoluta närområdet påträffades flera fragment av brynen. Sådana var inte vanliga inom delytan, varför fynden i och runt huset framstår som en koncentration. Byggnaden förefaller alltså haft en funktion där man slipat eggar.
4. På byggnadens västra sida fanns ett utkastlager (6399/219962) vilket utifrån sitt läge bör vara relaterat till användningen av byggnaden. Detta lager innehöll bl.a. tre större fragment av smidesslagg (FV2572, FV2589, FV2640). Slagg hittades också i fyllningarna till två brunnar (5036 och 2363) vilka låg på ömse sidor om smedjan med ett avstånd av omkring sex meter åt väster respektive öster.
5. Hus 5011 är solitärt beläget i ett tämligen anläggningstomt område mellan de två bebyggelselägena inom delytan. Historiskt sett har smedjor ofta placerats i bebyggelsens utkant på grund av eldfaran.

Utifrån de kriterier som fastslagits för en smedja inom projektet går det dock inte att entydligt gör denna tolkning då det saknas direkta spår av ässja och den metallurgiska expertisen bedömt att fyllningarna inte är tillräckligt mörka eller kol- och sotbemängda. Dessutom anses det slaggskikt som påträffades i anslutning till de båda förmodade städstabbarna vara för litet. Även en kortvarig smidesaktivitet genererar ett stort avfallsmateral, bla. småslagger som glödskal som faller ned där de bildas De

slagger som hittats i husets kontexter har ansetts vara för få och ger ett sekundärt intryck. Ett relativt stort antal förkolnade sädeskorn skulle kunna indikera att byggnaden använts för beredning eller lagring av spannmål.

DATERING

Dateringsspann: 940–1030 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: 890–1030 AD, ^{14}C-analys av bränt sädeskorn av Korn från fyllning i stolphål (5457) (Ua-52445). Daterande fynd i form av äldre svartgods, FV3969 i 218036 och FV6735 i 218103 från 700–1200 e.Kr.

Sammantagen datering: Dateringsintervallet bedöms kunna snävas in till 940–1030 e.Kr. Typologiskt är byggnaden närmast en kopia av hus 3974 vilket daterats till 870–975 e.Kr. vilket kan visa att de tillkommit ungefär samtidigt. De daterande fynden är få men förekomst av äldre svartgods stämmer väl överens med ^{14}C-dateringen.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil.

BESKRIVNING

Stolphålen framträdde i samband med avbaning och tolkades som spår efter en byggnad i samband med undersökningen av dessa. Huset låg i ett område med påfallande många anläggningar, varav en hel del befanns vara grunda och otydliga men ytterst sällan innehöll recent material. Exakt hur många av dessa anläggningar som verkligen tillhör husets konstruktion är därför lite osäkert. Totalt har 18 stolphål tolkas som med större säkerhet ingående i konstruktionen. Av dessa är 16 väggstolpar, de andra två är stolphål efter förmodade städstabbar (5451 och 5921). De två städstabbarnas stolphål var relativt jämnstora – 0,60×0,45 respektive 0,50×0,45 meter och djup på 0,20–0,26 meter. Väggstolparnas diametermått varierade från 0,20 till 0,95 meter, merparten dock mellan 0,40 och 0,70 meter, mestadels vertikala sidor och runda eller plana bottnar. Djupen varierade mellan 0,1 och 0,60 meter, merparten kring 0,30 meter. Fyllningarna varierade en del till färg och jordart (lera, silt, sand) men innehöll nästan samtliga träkol.

Det förefaller som om huset har reparerats flera gånger genom att man tillfört nya väggstolpar och därmed sannolikt bytt ut delar av virket i väggarna, men bevarat den ursprungliga planen. Byggnaden antas ha varit uppförd i skiftesverksteknik. Några stolpar inne i byggnaden visar att det kan ha funnits en inre vägg som delat upp huset i två rum – ett större (ca 17 m^2) och ett mindre (ca 9 m^2) på samma sätt som i Hus 3974. De två stolphålen efter städstabbarna låg centralt i det större rummet.

Direkt väster om byggnaden fanns ett lager (6399) med fragment av smidesslagg.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfaser, fyllningarna till destruktionsfaser. I stolphålens destruktionsfyllningar påträffades en kniv av järn (FV3097) samt tre skifferbrynen (FV3340, 3348, 3361) vilka tolkas som rituellt deponerade. Det fanns inga spår av brukning.

FYND

I stolphålsfyllningarna hittades keramik (FV3969, FV6735) av typen äldre svartgods, smidesslagg (FV2564, FV7196, FV7197), nit (F3148), en kniv av järn (FV3097), tre skifferbrynen (FV3340, FV3348, FV3361), glasfragment (FV7201)samt ett obestämbart föremål av järn (FV3080). Dessutom hittades djurben, se osteologi nedan.

Fyndkategori	Fnr	Material	Sakord	Antal
Slagg GAL	2564	Slagg	Slagg	2
Obestämt	3080	Järn	Platta	1
Hantverk och produktion	3097	Järn	Kniv	1
Byggnadsdetaljer och monument	3148	Järn	Nit	1
Hantverk och produktion	3340	Skiffer	Bryne	1
Hantverk och produktion	3348	Skiffer	Bryne	1
Hantverk och produktion	3361	Skiffer	Bryne	1
Keramik Bäck	3969	Keramik	Kärl	1
Keramik Bäck	6735	Keramik	Kärl	2
Slagg GAL	7196	Slagg	Slagg	1
Slagg GAL	7197	Slagg	Slagg	1
Husgeråd och livsmedel	7201	Glas	Flaska	1

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-52445	1047±30	980AD-1020AD	890AD-1030AD	220412	Bränt sädeskorn/Korn	218365	Fyllning

Osteologi:

I fyllningarna till stolphål påträffades ben från alla de vanligaste husdjuren; nötkreatur, svin, får/get, häst och hund, men även flera fiskben. Ben finns från nyfödd kalv och kulting. På flera ben förekommer gnagmärke och ett fiskben är bränt, vilket tyder på att flera av benen utgör sekundära depositioner i stolphålsfyllningarna. Etsning av magsyra på ett handlovsben från nötkreatur visar att detta ben först har passerat mag- och tarmkanalen hos hund eller något annat djur.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa	Löja	Ström-ming	Gädda
5011	252,0	3	3			4	1	2		1		1	3	2

Vedart: –

Makrofossil: Jordprover från stolphålens fyllningar har analyserats inom ramen för ett uppsatsarbete av en student, vid Institutionen för geovetenskaper vid Uppsala universitet, som haft Anneli Ekblom som handledare (Ardakani 2016). Sammanlagt identifierades 109 sädeskorn, merparten korn eller obestämbara samt fyra ogräsfrön.

Arkeometallurgi:

Prov id	Strat. obj. id	Behandling	Resultat
219565	218099	Jordprov, ca 5 liter (2 prov från samma kontext). Vattensållat genom 1 mm. geologsåll. Provet genomgånget med magnet.	Provet var relativt ljust till färgen. Relativt lite träkol. Inga arkeometallurgiska fynd påträffades.
219563	218599	Jordprov, ca 2 liter. Vattensållat genom 1 mm. geologsåll. Provet genomgånget med magnet.	Provet var relativt ljust till färgen. Relativt lite träkol. Inga arkeometallurgiska fynd påträffades.
219544	219507	Jordprov, ca 2 liter. Vattensållat genom 1 mm. geologsåll. Provet genomgånget med magnet.	Provet var relativt ljust till färgen. Relativt lite träkol. Inga arkeometallurgiska fynd påträffades.
219561	218073	Jordprov, ca 2 liter. Vattensållat genom 1 mm. geologsåll. Provet genomgånget med magnet.	Provet var relativt ljust till färgen. Relativt lite träkol. Inga arkeometallurgiska fynd påträffades.
219545	218624	Jordprov, ca 2 liter. Vattensållat genom 1 mm. geologsåll. Provet genomgånget med magnet.	Provet var relativt ljust till färgen. Relativt lite träkol. Inga arkeometallurgiska fynd påträffades.
219549	218592	Jordprov, ca 2 liter. Vattensållat genom 1 mm. geologsåll. Provet genomgånget med magnet.	Provet var relativt ljust till färgen. Relativt lite träkol. Ett litet fragment av ett slaggskikt påträffades (fragment av en slagg).
219560	218074	Jordprov, ca 2 liter. Vattensållat gonom 1 mm. geologsåll. Provet genomgånget med magnet.	Provet var relativt ljust till färgen. Relativt lite träkol. Fynd av ett mindre fragment slaggskikt (fragment av en slagg).
219564	218036	Jordprov, ca 7 liter. Vattensållat genom 1 mm. geologsåll. Provet genomgånget med magnet.	Provet var relativt mörk i färgen och "fet" i konsistens. Relativt lite träkol. Inga arkeometallurgiska fynd påträffades.
1007248	222411	Jordprov, ca 4 liter (två prov från samma kontext). Vattensållat genom 1 mm. geologsåll. Provet genomgånget med magnet.	Provet var relativt ljust till färgen. Relativt lite träkol. Inga arkeometallurgiska fynd påträffades.

ANMÄRKNING

–

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5446	Stolphål	5011
5447	Stolphål	5011
5448	Stolphål	5011
5449	Stolphål	5011
5450	Stolphål	5011
5451	Städstabbe	5011
5452	Stolphål	5011
5453	Stolphål	5011
5454	Stolphål	5011
5455	Stolphål	5011
5456	Stolphål	5011
5457	Stolphål	5011
5458	Stolphål	5011
5459	Stolphål	5011
5464	Stolphål	5011
5465	Stolphål	5011
5466	Stolphål	5011
5921	Städstabbe	5011
207643	Nedgrävning	5446
207653	Nedgrävning	5447
207664	Nedgrävning	5448
207685	Nedgrävning	5449

Tabellen fortsätter på nästa sida.

Idnr	Typ	Kontextgrupp
207713	Nedgrävning	5450
207736	Nedgrävning	5451
207746	Nedgrävning	5921
207808	Nedgrävning	5452
207820	Nedgrävning	5453
212180	Nedgrävning	5454
212196	Nedgrävning	5455
212266	Nedgrävning	5456
212274	Nedgrävning	5457
212292	Nedgrävning	5458
212348	Nedgrävning	5459
212401	Nedgrävning	5464
218036	Lager fyllning	5459
218073	Lager fyllning	5447
218074	Lager fyllning	5446
218075	Lager fyllning	5459
218099	Lager fyllning	5449
218100	Lager fyllning	5449
218101	Sten- tegelkonstruktion	5449
218103	Lager fyllning	5450
218172	Lager fyllning	5456
218331	Lager fyllning	5448
218365	Lager fyllning	5457
218372	Lager fyllning	5458
218423	Lager fyllning	5454
218592	Lager fyllning	5451
218599	Lager fyllning	5921
218624	Lager fyllning	5453
219018	Lager fyllning	5447
219507	Lager fyllning	5452
219788	Lager fyllning	5455
219991	Nedgrävning	5465
219998	Lager fyllning	5465
220120	Nedgrävning	5466
222411	Lager fyllning	5464
1002033	Sten- tegelkonstruktion	5457

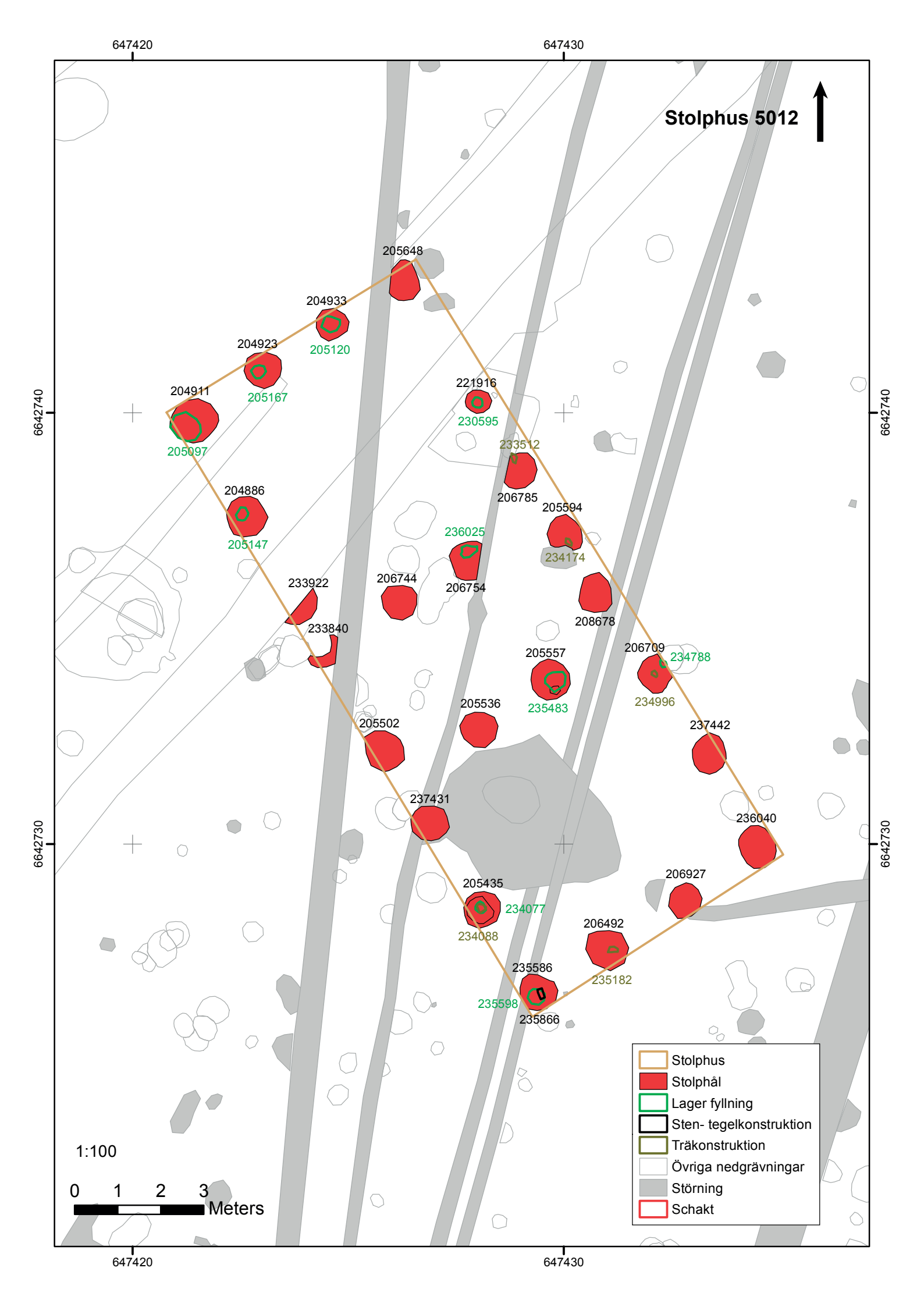
647420
647430
6642740
6642730
Stolphus 5012
205648
204933
205120
204923
205167
204911
205097
221916
230595
233512
206785
205594
234174
204886
205147
236025
206754
206744
233922
233840
208678
205557
235483
206709
234788
234996
205536
205502
237442
237431
236040
205435
234077
234088
206927
206492
235182
235586
235598
235866
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Träkonstruktion
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 5012

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hybrid
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	NV–SÖ
NIVÅ	24,30 m ö.h.
UNDERLAG	Silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden påträffades i tomtmark som tidigare varit odlad åkermark. Flera sentida diken och ledningar passerade genom byggnaden. Inom byggnadens utbredning fanns också ett grophus (1362) som var stratigrafiskt äldre än huset samt några mindre förhistoriska nedgrävningar.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär med raka sidor och raka gavlar Längd: 16,30 meter Bredd: 6,80 meter Yta: 110 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Byggnaden tolkas utifrån konstruktionstyp, storlek och fyndmaterial som en **bostad**.

DATERING

Dateringsspann: 850–1050 e.Kr.

Konstruktion: 680–870 AD, ^{14}C-analys av bevarad stolpe i stolphål (5480) (Ua- 51710).

Brukning: –

Destruktion: 880–1020 AD, ^{14}C-analys av sädeskorn i destruktionsfyllning i stolphål 5482. Daterande fynd: segmenterad glaspärla av guldfolie FV3124 (227226), 800-tal eller senare. Äldre svartgods, FV4014 (233402), 700–1200 e.Kr.

Sammantagen datering: Vid dateringen av huset har ett flertal variabler fått tas i beaktande. Ett sädeskorn från destruktionsfyllningen i en av de takbärande stolparna har ^{14}C-daterats till 880–1020 AD. ^{14}C-dateringen av en stolpe i konstruktionen visar på 680–870 AD. Provet kom från kärnved av tall vilket innebär att provet kan ha haft en hög egenålder. Övriga daterande material och övriga underlag pekar dock snarast för en senare datering. Glaspärlan visar på att dateringen kan vara 800-tal eller senare. Byggnaden överlagrar stratigrafiskt grophuset 1362 (700–850 e.Kr.) vilket har daterande fynd från vendeltid–vikingatid. Direkt stratigrafisk relation saknas till två hus, 5004 (800–850 e.Kr.) och 5005 (775–850 e.Kr.) men dessa ligger delvis på samma yta och kan ej vara samtida med hus 5012. Dateringsintervallen för dessa båda har i sin tur satts i förhållande till olika kronologiska sekvenser av olika objekt (grophusen 1128 och 1130, brunnen 1171, stolphuset 3944) som bygger på både fynd- och ^{14}C-dateringar samt även relationen till hus 5012. Typologiskt kan hus 5012 dateras till vikingatid (jfr med hus 1, Norra gärdet i Gamla Uppsala som utifrån deponerade kammar daterats till 850–1000 e.Kr.) samt inom projektet; hus 3930 (1000–1150 e.Kr.) och vid Kyrsta, Ärentuna socken, Hus 31 (990–1190 e.Kr.) där dateringsintervallen dessutom sträcker sig in i tidig medeltid (Ljungkvist 2000, Onsten-Molander & Wikborg 2006). Sammanfattningsvis kan husets brukningsfas dateras i huvudsak till 900-talet. Med

hänsyn till stolprestens egenålder antas huset vara byggt under 800talets andra hälft eller något senare.

Slutsatsen av det ovan anförda resonemanget blir att ^{14}C-dateringen av någon okänd anledning inte visar på ett rimligt intervall. De daterande fynden, relationerna till andra objekt på ytan samt typologi visar att huset bör dateras till 850–1050 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover av de olika fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Byggnaden identifierades redan under fältarbetsfasen. Resterna efter den utgjordes av 24 kraftiga stolphål. Deras diametermått varierade från 0,50 till 1,07 meter, flertalet mellan 0,80 och 1,00 meter. Djupen varierade mellan 0,15 och 0,62 meter, flertalet var dock djupare än 0,30 meter. Alla stolphål utom fyra har ingått i byggnadens vägglinje. Byggnaden antas ha varit uppförd i skiftesverksteknik eller någon annan typ av ramverkskonstruktion. Fyra stolpar i husets centrala del kan ha utgjort två bockar eller liknande vilka ingått i den takbärande konstruktionen. Dessa fyra stolphål var nämligen lika kraftiga som övriga stolphål i huset och hörde dessutom till de djupaste i hela konstruktionen. De skulle också kunna ha burit upp en ovanvåning som skulle bära upp stor tyngd. De inre stolparna kan också ha ingått i två mellanväggar som delat upp byggnaden i ett mindre centralt rum flankerat av två större, på samma sätt som i en timrad parstuga.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Fyndmaterialet utgjordes av en segmenterad guldfolierad glaspärla (FV3124), keramik (FV4014), teknisk keramik (FV7194), smidesslagg (FV2458, FV2546), ett skifferbryne (FV3367), en järnspik (FV3134) samt bränd lera (FV3291). Ett mindre glasfragment (FV7232) bedöms som en recent inblandning.

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
2458	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
2646	Slagg	Slagg	1	Slagg GAL
3124	Pärla	Glas	1	Dräkt och personlig utrustning
3134	Spik	Järn	1	Byggnadsdetaljer och monument
3291	Bränd lera	Bränd lera	1	Obestämt
3367	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
4014	Kärl	Keramik	1	Keramik Bäck
7194	Infodring	Smält lera	1	Teknisk keramik
7232	Kärl	Glas	1	Husgeråd och livsmedel

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-51710	1246±29	680AD-810 AD	680AD-870 AD	235189	Ved/Tall	235182	Stolpe
Ua-54189	1102±29	895-985 AD	880-1020 AD	233676	Sädeskorn/hordeum	233402	Fyllning

Osteologi:

Ett relativt stort benmaterial påträffades i stolphål till huset. Benen kommer främst från nötkreatur och får och get, men även svin och häst. Fynd av hönsfågel och gädda tyder även på måltider av fjäderfä och fisk. Alla kroppsregioner finns representerade, men merparten utgörs av lösa tänder. En underkäke från en spädkalv samt tappad mjölktand från häst kan tyda på hållning av djur i anslutning till huset. Gnagmärken, varav ett efter mus eller sork samt spår efter etsning av magsyra visar tydligt att flera av benen har varit tillgängliga för djur innan de har hamnat i stolphållsfyllningarna.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa	Hönsfågel	Gädda
5012	478,9	13	7	1	1	9	5					1	1

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
233520	Ved	Tall	Kraftigt rötad	233400	Lager fyllning
234180	Ved	Tall	Kraftigt rötad	234174	Träkonstruktion
234190	Ved	Tall		234088	Träkonstruktion
235189	Ved	Tall	Kärnved	235182	Träkonstruktion
235617	Ved	Ek		235920	Träkonstruktion
235865	Ved	Tall	Rikligt med rottrådar i provet	235919	Träkonstruktion

Makrofossil: I en första flotering och analys av några av fyllningarna från byggnadens stolphål framkom inget material som kunde bidra med tolkningen av dess funktion (se tabell nedan). I ett senare skede gjordes en genomgång av ytterligare prover från husets stolphål (Ardakani 2016) varvid 19 förkolnade sädeskorn identifierades. Av dess var inte mindre än 11 av vete vilket är anmärkningsvärt mycket för perioden och kan tala för en viss social status.

Övergripande objektID	Övergripande objekt typ	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
5012	Stolphus	233677	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5012	Stolphus	234186	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5012	Stolphus	235502	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5012	Stolphus	235864	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5012	Stolphus	237761	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5012	Stolphus	205914	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5012	Stolphus	235408	Möjlig inblandning av recent material

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
717	Stolphål	5012
732	Stolphål	5012
744	Stolphål	5012
753	Stolphål	5012
757	Stolphål	5012
758	Stolphål	5012
5476	Stolphål	5012
5477	Stolphål	5012
5478	Stolphål	5012
5479	Stolphål	5012
5480	Stolphål	5012
5481	Stolphål	5012
5482	Stolphål	5012
5483	Stolphål	5012
5484	Stolphål	5012
5485	Stolphål	5012
5486	Stolphål	5012
5487	Stolphål	5012
5488	Stolphål	5012
5489	Stolphål	5012
5490	Stolphål	5012
5491	Stolphål	5012
5492	Stolphål	5012
7035	Stolphål	5012
204886	Nedgrävning	744
204911	Nedgrävning	753
204923	Nedgrävning	717
204933	Nedgrävning	732
205097	Lager fyllning	753
205115	Lager fyllning	753
205120	Lager fyllning	732
205128	Lager fyllning	732
205147	Lager fyllning	744
205155	Lager fyllning	744
205167	Lager fyllning	717
205168	Lager fyllning	717
205435	Nedgrävning	5476
205502	Nedgrävning	5477
205536	Nedgrävning	5478
205557	Nedgrävning	5479
205594	Nedgrävning	758
205648	Nedgrävning	757
206382	Lager fyllning	758
206383	Lager fyllning	758
206455	Lager fyllning	757
206492	Nedgrävning	5480
206709	Nedgrävning	5481
206744	Nedgrävning	5482
206754	Nedgrävning	5483
206785	Nedgrävning	5484
206927	Nedgrävning	5485

Idnr	Typ	Kontextgrupp
208678	Nedgrävning	5486
221916	Nedgrävning	5487
221928	Lager fyllning	5487
225757	Lager fyllning	5477
227226	Lager fyllning	5476
230595	Lager fyllning	5487
233400	Lager fyllning	5484
233402	Lager fyllning	5482
233512	Träkonstruktion	5484
233628	Lager fyllning	5482
233822	Lager fyllning	5478
233823	Lager fyllning	5478
233840	Nedgrävning	7035
233852	Lager fyllning	7035
233922	Nedgrävning	5488
233929	Lager fyllning	5488
234077	Lager fyllning	5476
234088	Träkonstruktion	5476
234174	Träkonstruktion	758
234737	Lager fyllning	744
234741	Lager fyllning	5486
234743	Lager fyllning	5486
234744	Lager fyllning	5486
234787	Lager fyllning	5481
234788	Lager fyllning	5481
234995	Lager fyllning	5481
234996	Träkonstruktion	5481
235004	Lager fyllning	5480
235005	Lager fyllning	5480
235182	Träkonstruktion	5480
235483	Lager fyllning	5479
235499	Lager fyllning	5479
235586	Nedgrävning	5489
235597	Lager fyllning	5489
235598	Lager fyllning	5489
235614	Lager fyllning	5485
235615	Lager fyllning	5485
235858	Lager fyllning	5483
235866	Sten- tegelkonstruktion	5489
235919	Träkonstruktion	5489
235920	Träkonstruktion	5485
236025	Lager fyllning	5483
236040	Nedgrävning	5490
236056	Lager fyllning	5490
236083	Träkonstruktion	5483
237431	Nedgrävning	5491
237442	Nedgrävning	5492
237695	Lager fyllning	5492
237760	Lager fyllning	5491
238097	Träkonstruktion	717
238098	Träkonstruktion	732
238099	Träkonstruktion	5478

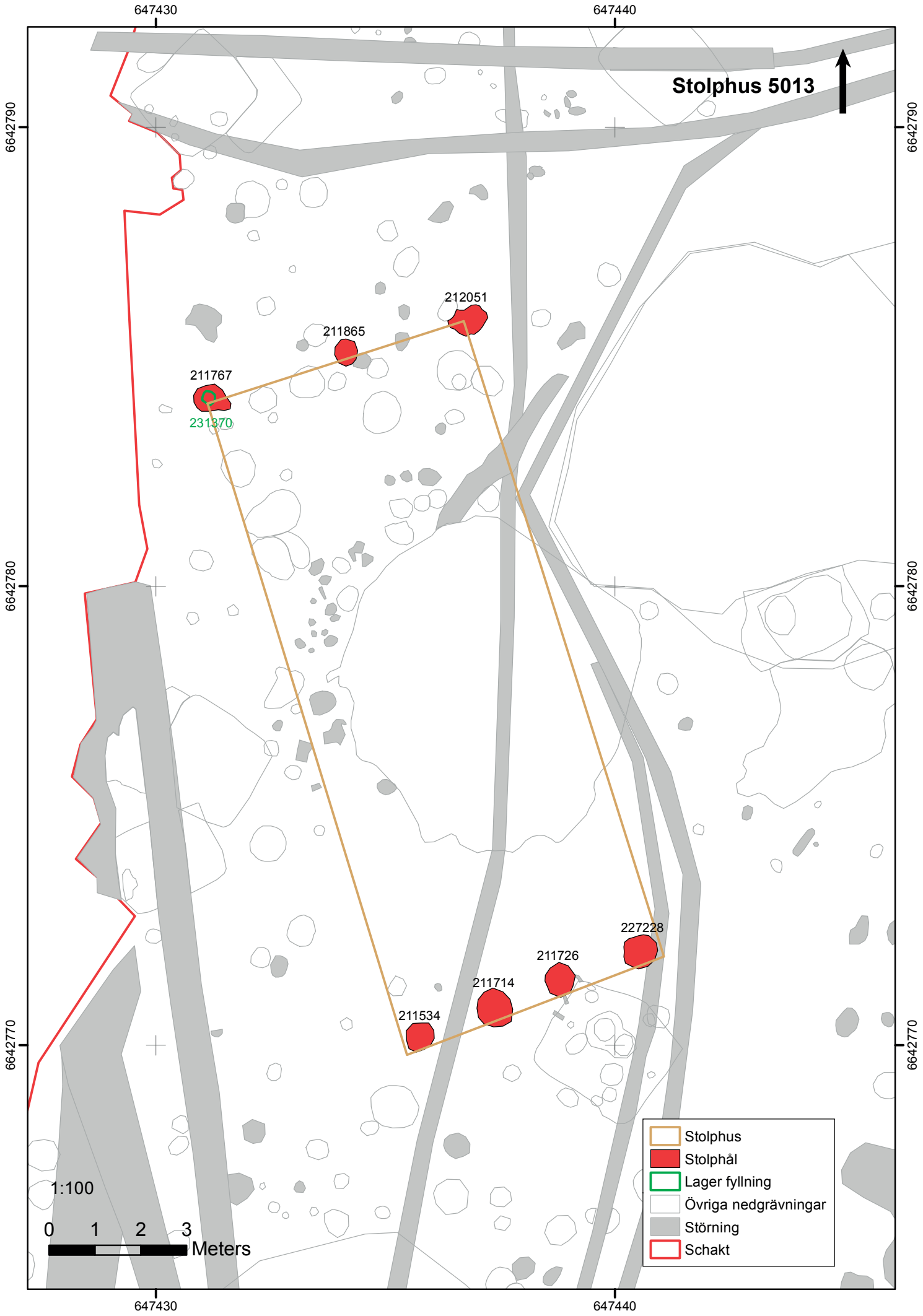
647430
647440
6642790
6642780
6642770
Stolphus 5013
212051
211865
211767
231370
227228
211726
211714
211534
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 5013

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppigt hus
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	NV–SÖ
NIVÅ	25,10 m ö.h.
UNDERLAG	Sand
BEVARINGSGRAD	Området var beläget i gräsbevuxen tomtmark som tidigare utgjort plöjd åker samt även ingått i stationsområde. Några moderna ledningsnedgrävningar gick igenom och tangerade husytan. En senare brunn (5024) och ett stolphus (3954) samt ett större antal anläggningar av varierande ålder fanns också platsen. I direkt anslutning mot huslämningen i öster fanns en sentida jordkällare.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Längd: 14,0 meter Bredd: 6,0 meter Yta: 84,0 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Huset uppvisar stora likheter med Hus 5007, 5008, 5012 och 5014 vilka samtliga bedömts som bostadshus varför även 5013 antas ha varit en **bostad.** Området som huset ligger i är kraftigs stört och de ingående stolphålen relativt grunda samt även få i förhållande till byggnadens förmodade storlek. Fyndmaterialet är begränsat och består av bland annat keramik, vävtyngdsfragment och djurben vilket inte mottalar en tolkning som bostad.

DATERING

Dateringsspann: 900–1000 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: 890–1020 AD, ^{14}C-analys av bränt sädeskorn från fyllningen i stolphål (5468) (Ua-50709). Daterande fynd: äldre svartgods, FV6725 (233748), 700–1200 e.Kr. samt en brodd, FV11676, från yngre järnålder.

Sammantagen datering: Efter en bedömning av kalibreringskurvan har ^{14}C-dateringen kunnat snävas in något; till i princip 900-talet e.Kr. Den påträffade keramiken bidrar egentligen inte till någon närmare precisering av dateringen. Huslämningen ligger på samma plats som tre andra objekt, stolphuset 3954 (1000–1250 e.Kr.), brunnen 5024 (1100–1200 e.Kr.) och grophuset 1170 (780–950 e.Kr.). Ett stolphål i hus 3954 överlagrade ett i hus 5013 och detta var därmed yngre. Det kunde även dateras med typologisk jämförelse. Brunnen daterades med fynd och grophuset främst med ^{14}C-datering. Dateringen av de övriga objekten stödjer den ^{14}C-datering som erhållits för hus 5013. Typologiskt uppvisar byggnaden gemensamma drag med främst Hus 5014, men även med Hus 5007, 5008 och 5012 vilka alla har haft gavlar av kraftiga stolpar i varierande antal (3–5). Hus 5013 är nästan exakt lika stort som Hus 5012 och har nästan samma orientering som detta (liten förskjutning finns). Detta pekar mot relativt likartad datering och funktion.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover av de olika fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Hus 5013 påträffades i nordvästra delen av området. Spåren efter byggnaden utgörs av sju stolphål vilka ingår i två motställda gavlar. Av de förmodade långväggarna hittades inga spår. Kanske har dessa varit av en konstruktion som inte varit nedgrävd. Stolphålen var 0,50 till 0,80 meter stora och 0,14 till 0,50 meter djupa, med de största djupen i den södra gaveln. Husets södra del låg lägre än den norra, kanske kan detta vara förklaringen till att djupen var bättre bevarade där.

Huset identifierades inte förrän i rapportstadiet, främst beroende på sitt fragmentariska tillstånd. Området var stört av en intilliggande jordkällare och täckt av odlingslager. Dessutom fanns brunnen 5024 inom husets utbredning (dock kunde den inbördes stratigrafiska relationen ej utredas). Detta är anledningen till att stora delar av konstruktionen ej kunde beläggas i fältfasen. Om väggstolparna varit grundare än gavelstolparna kan dessa varit svåra att se i odlingslagret. Om det funnits en inre takbärande konstruktion likt den i hus 5012 bör denna ha funnits inom brunnens utbredning. Detta skulle kunna tyda på att hus 5013 är äldre än brunnen.

Då inget av väggarna och inget av en eventuell takbärande konstruktion finns bevarad kan inga djupare analyser av husets disposition göras. Det är dock tydligt att huset dels är nästan exakt lika stort som Hus 5012 och tycks ha likadan form, dels att det är orienterat på samma sätt som Hus 5012 (liten förskjutning finns).

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Keramik (FV6725) av typen äldre svartgods, vävtyngdsfragment (FV11675), en brodd (11676) samt djurben, se osteologi nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-50709	1085±32	895AD-995AD	890AD-1020AD	237943	Bränt sädeskorn/Vete	235359	Fyllning

Osteologi:

Endast ett fåtal bränd och obrända ben som inte har varit möjligt att identifiera förekom i lämningarna av huset.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa
5013	3,2										

Vedart: –

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekt typ	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
5013	Stolphus	237939	bakgrundsbrus/matlagning
5013	Stolphus	237943	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5467	Stolphål	5013
5468	Stolphål	5013
5469	Stolphål	5013
5470	Stolphål	5013
5473	Stolphål	5013
5474	Stolphål	5013
5475	Stolphål	5013
211534	Nedgrävning	5467
211714	Nedgrävning	5468
211726	Nedgrävning	5469
211767	Nedgrävning	5470
211865	Nedgrävning	5473
212051	Nedgrävning	5474
227228	Nedgrävning	5475
231137	Lager fyllning	5470
231370	Lager fyllning	5470
231502	Lager fyllning	5467
233748	Lager fyllning	5475
233751	Lager fyllning	5469
235359	Lager fyllning	5468
239285	Lager fyllning	5474
239661	Lager fyllning	5473

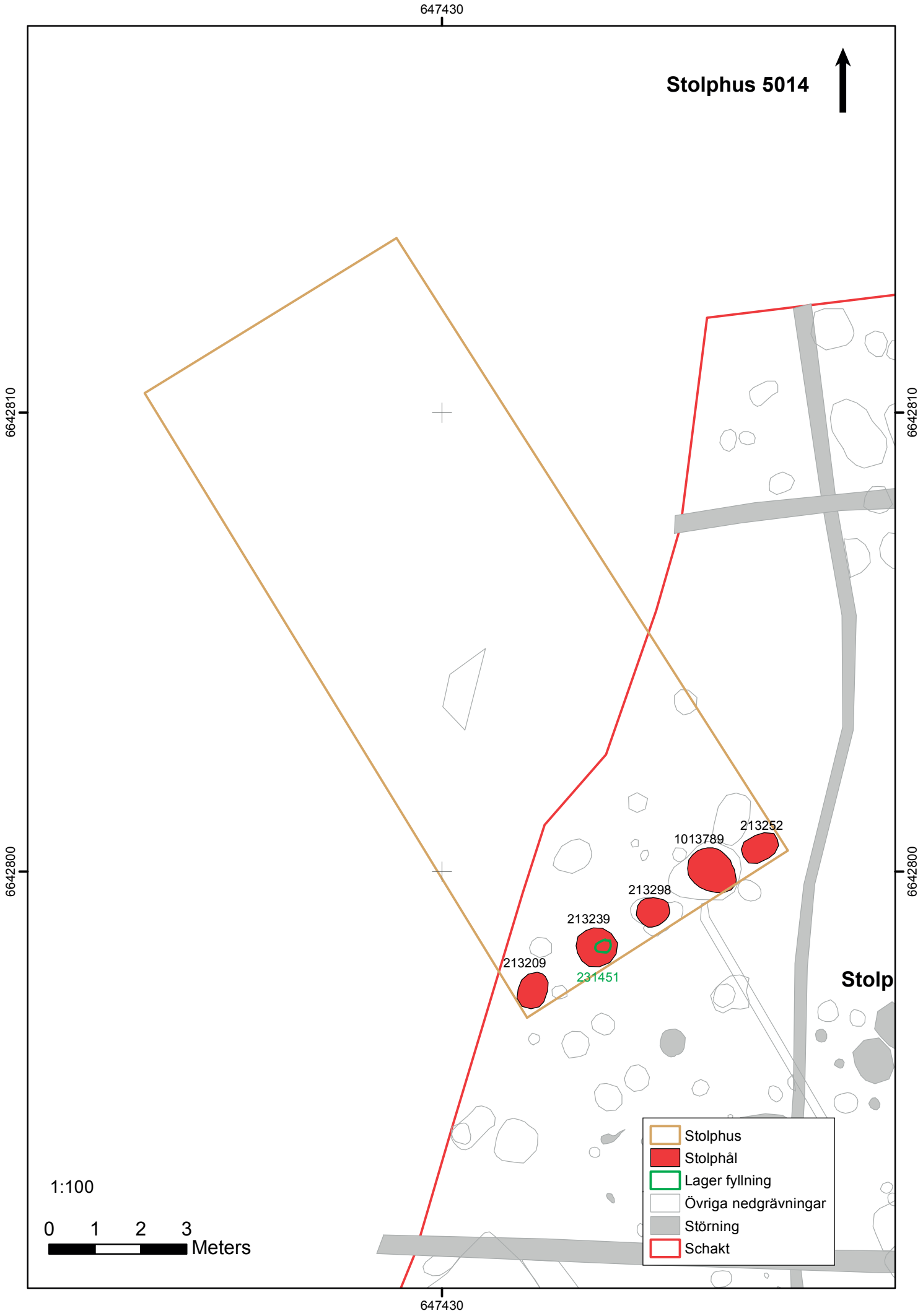
647430
Stolphus 5014
6642810
6642800
213252
1013789
213298
213239
213209
231451
Stolp
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters
647430

Stolphus 5014

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	NÖ–SV
NIVÅ	25,50 m ö.h.
UNDERLAG	Sand
BEVARINGSGRAD	Byggnaden låg perifert inom delområdet i gräsbevuxen tomtmark som tidigare varit odlad, bara några meter från en sentida byggnad på det gamla järnvägsstationsområdet. Byggnaden kunde ej avgränsas mot V där den fortsatte utanför UO.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Längd: >3,90 meter Bredd: 6,60 meter Yta: –
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Egentligen har bara en förmodad gavel lokaliserats. Denna uppvisar dock så tydliga likheter i konstruktion och storlek med dem hos flera undersökta bostadshus inom delområdet att funktionen utifrån detta bedöms som **bostad**.

DATERING

Dateringsspann: 800–1050 e.Kr.

Konstruktion: **–**

Brukning: –

Destruktion: Daterande fynd: äldre svartgods av rysk-baltisk typ, vikingatid, FV4216 (fyllning 231123 i stolphål 5496).

Sammantagen datering: Det har utförts en ^{14}C-datering (Ua-52119) av träkol från fyllningen i ett av stolphålen. Resultatet visar på 660–780 AD. Resultatet har dock inte bedömts kunna motsvara byggnadens datering och det rör sig antagligen om en äldre kolbit som cirkulerat på boplatsen. I fyllningen till ett stolphål (5496) påträffades daterande fynd i form av rysk-baltisk keramik vilket indikerar att huset skulle kunna vara från vikingatid. Typologiskt har byggnaden flera paralleller inom projektet. De hus som är mest lika är 3930 (1000–1150 e.Kr.), 5012 (850–1050 e.Kr.) och 5013 (900–1000 e.Kr.). Ett av husets stolphål (5923) överlagrade för övrigt en äldre aktivitetsyta med en härd och en kokgrop 5826 (260–400 e.Kr.). Den slutliga bedömningen av dateringsspannet är att huset med sannolikt tillkommit under vikingatid.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover av de olika fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Den förmodade byggnaden identifierades redan under fältarbetsfasen Spåren efter byggnaden utgjordes av några kraftigare stolphål vilka tolkats som gaveln i ett enskeppigt hus. Förmodligen har det varit konstruerat i skiftesverksteknik. Spåren utgörs av fem kraftiga stolphål. Dessa var 0,50 till 0,90 meter stora. Djupen varierade mellan 0,24 och 0,40 meter. Ett av dem hade grävts ned i en kokgrop från romersk järnålder (5828). Då konstruktionen låg i västra kanten av undersökningsområdet antas den

förmodade byggnaden ha fortsatt västerut och att den förmodade motsatta, västra gaveln legat utanför UO.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Fyndmaterialet utgörs av keramik (FV4216) av rysk-baltisk typ.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-52119	1288±30	670AD-770AD	660AD-780AD	239085	Träkol/Tall	231124	Fyllning

Osteologi: –

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
239085	Träkol	Tall	Kvist	231124	Lager fyllning

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekttyp	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
5014	Stolphus	239086	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5493	Stolphål	5014
5494	Stolphål	5014
5495	Stolphål	5014
5496	Stolphål	5014
5923	Stolphål	5014
213209	Nedgrävning	5493
213239	Nedgrävning	5494
213252	Nedgrävning	5495
213298	Nedgrävning	5496
231122	Lager fyllning	5494
231123	Lager fyllning	5496
231124	Lager fyllning	5493
231130	Lager fyllning	5495
231451	Lager fyllning	5494
240560	Lager fyllning	5923
1013789	Nedgrävning	5923

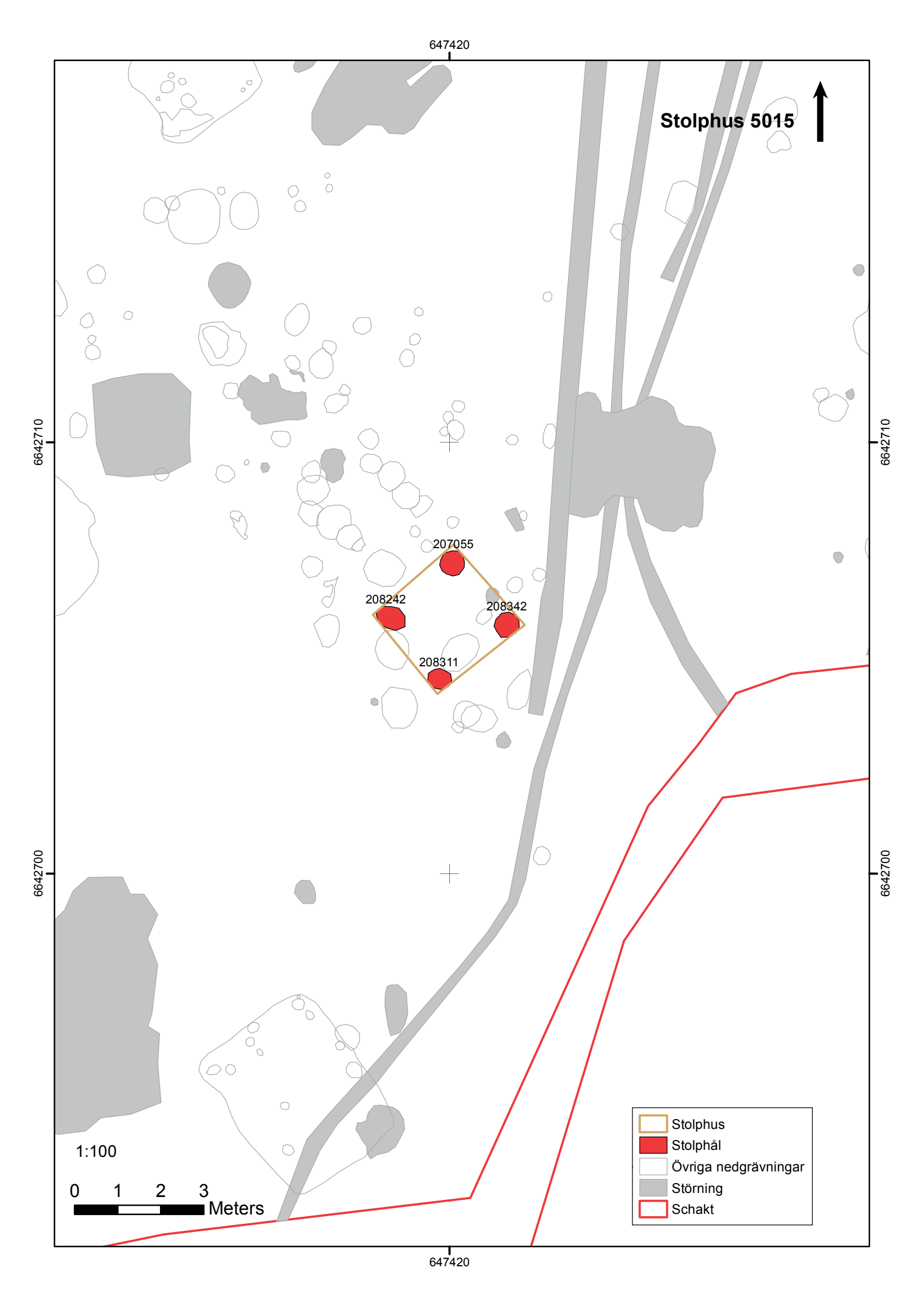
Stolphus 5015
647420
6642710
6642700
207055
208242
208342
208311
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 5015

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolphus
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	NV–SÖ
NIVÅ	24,0 m ö.h.
UNDERLAG	Silt med inslag av sand och lera
BEVARINGSGRAD	Framkom under matjordslager i tomtmark som tidigare varit plöjd åkermark.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Längd: 2,55 meter Bredd: 2,50 meter Yta: 6,40 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	-

FUNKTION

Utifrån den gängse tolkningen av hörnstolphus tolkas funktionen som **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 400–550 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: På den yta där byggnaden legat fanns ytterligare fyra objekt, hörnstolphus 5002 (400–550 e.Kr.), stolphus 5017 (430–600 e.Kr.), härdområde 5288 (770–975 e.Kr.) och lager 7085 (650–800 e.Kr.). Det förelåg inga direkta stratigrafiska relationer mellan de olika byggnaderna men de kan inte ha varit samtida då de delvis har samma utbredning. Lagret 7085 har en indirekt datering utifrån de härdar som grävts ned i lagret. Utifrån dessa iakttagelser måste byggnaderna vara äldre än vikingatid. Huslämningen saknade daterande fynd. Typologiskt hör huset till en grupp som vanligen förekommer under perioden 200–550 e.Kr. Hus 5017 utgör den äldsta daterade lämningen i närområdet. Typologin för hörnstolphus indikerar att dessa kan ha föregått hus 5017. Den inbördes ordningen mellan 5002 och 5015 har inte gått att fastställa men det bedöms som mest sannolikt att de båda byggnaderna utgjort direkta föregångare till hus 5017.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover av de olika fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Byggnaden identifierades först under rapportfasen då delar av Hus 5017 omtolkades till denna egna konstruktion. Lämningarna utgjordes av fyra kraftiga stolphål. De mätte 0,50–0,70 meter i diameter och var 0,32–0,37 meter Byggnaden har legat i anslutning till en annan byggnad, Hus 5017. Spåren efter de båda byggnaderna överlappar varandra varför de ej kan ha existerat samtidigt, dock finns inga direkta stratigrafiska relationer mellan de i husen ingående stolphålen.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

I ett av stolphålen påträffades ett hundkranuim (F8086). Detta fynd misstänks vara recent – återfanns liggande i snittet stolphål – ”upptåg” av förbipasserande/omkringboende?

ANALYSER

^{14}C: –

Osteologi: –

Vedart: –

Makrofossil: –

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	**Typ**	**Kontextgrupp**
1140	Stolphål	5015
1159	Stolphål	5015
1160	Stolphål	5015
1162	Stolphål	5015
207055	Nedgrävning	1140
208242	Nedgrävning	1159
208311	Nedgrävning	1160
208342	Nedgrävning	1162
215592	Lager fyllning	1159
215615	Lager fyllning	1160
215719	Lager fyllning	1140
215723	Lager fyllning	1162

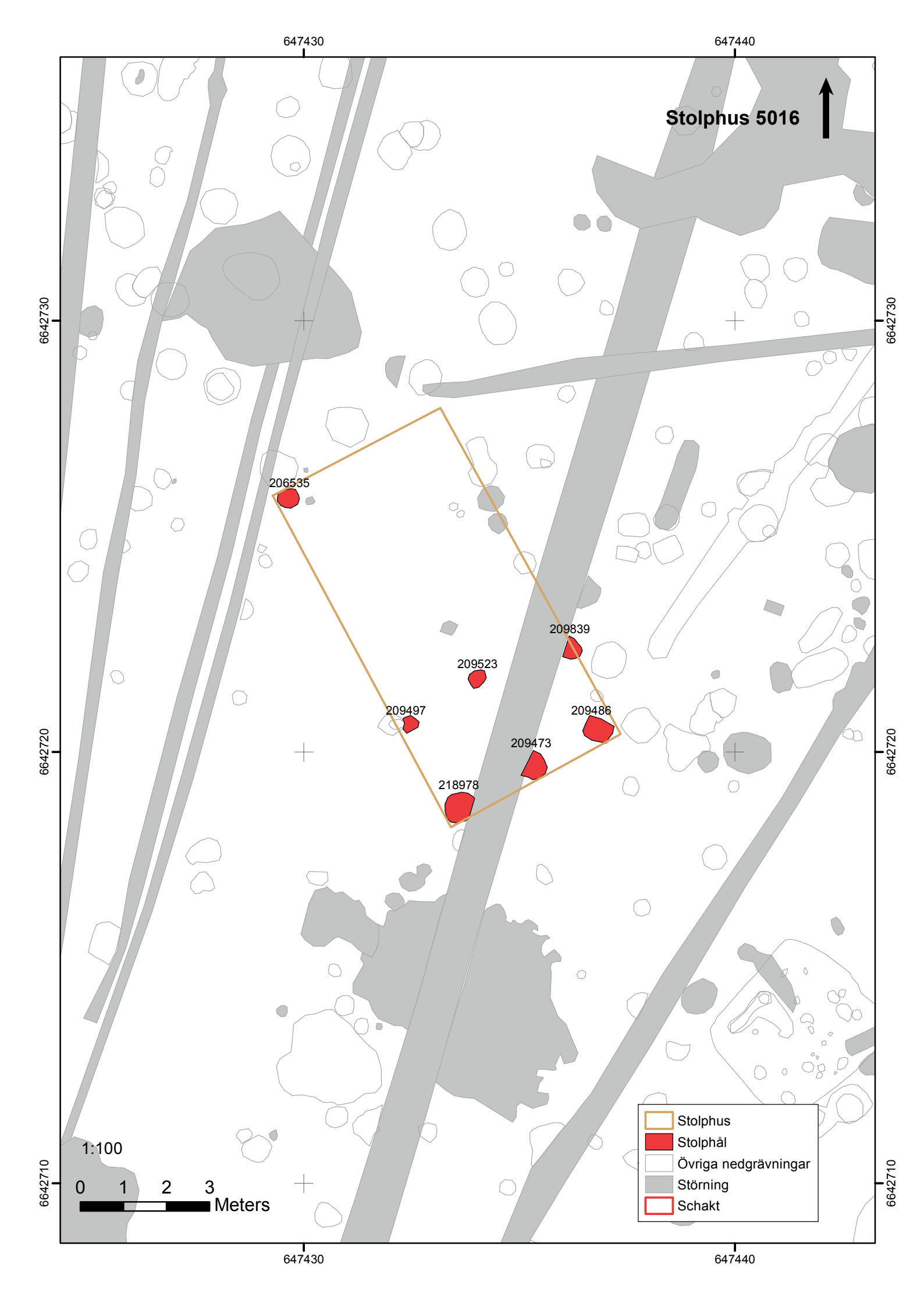
647430
647440
Stolphus 5016
6642730
6642720
6642710
206535
209839
209523
209497
209486
209473
218978
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 5016

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	SV–NÖ
NIVÅ	24,70 m ö.h.
UNDERLAG	Sand och silt med inslag av lera
BEVARINGSGRAD	Framkom under matjordslager i tomtmark som tidigare varit odlad åkermark och senare handelsträdgård. Tre av de ingående stolphålen var delvis skadade av ett VA-schakt.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Form: rektangulärt
	Längd: uppskattad till 8,70 meter
	Bredd: 4,40 meter
	Yta: uppskattad till ca 39 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	

FUNKTION

Den ringa storleken skulle kunna antyda att det rör sig om en mindre **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 1050–1200 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: Daterande fynd: Äldre svartgods, 700–1200 e.Kr., FV6710 (218995), ^{14}C-analys av ett djurben från en stolphålsfyllning (Ua-52123) 1040–1270 e.Kr.

Sammantagen datering: Hus 5016 ligger delvis inom samma yta som Hus 5007, men har inga direkta stratigrafiska relationer till detta då inga av de ingående stolphålen skar varandra. Hus 5007 dateras till 660–780 e.Kr. Förekomsten av äldre svartgods visar att byggnaden bör vara inom intervalet 700–1200 e.Kr. ^{14}C-dateringen visar att det rimligen rör sig om intervallets senare hälft och att byggnaden bör således vara yngre än 5007. Sannolikt är den även yngre än det intilliggande Hus 5012.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil. Därefter togs prover av de olika fyllningarna i profilväggen.

BESKRIVNING

Resterna efter byggnaden utgjordes av sju stolphål. Sex av dess var parställda och antas ha utgjort en gavelände av nedgrävda stolpar i byggnadens östra del, medan den större delen av den övriga byggnaden varit konstruerad på syll. Det sjunde stolphålet antas markera ett av de motsatt hörnen. Stolphålens diametermått varierade mellan 0,40 och 0,66 meter, djupen från 0,07 till 0,16 meter. Byggnaden

överlappade Hus 5007, deras inbördes stratigrafiska relation kunde dock ej klargöras då inga av de ingående stolphålen skar varandra. Den nu föreslagna utbredningen av byggnaden innebär också att den legat dikt an mot gaveln på Hus 5012 om dessa båda skulle existerat samtidigt. En möjlig tolkning är att de inte är samtida. Utifrån föreliggande dateringar skulle 5016 i så fall vara yngre än de båda andra byggnaderna.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsskedet.

FYND

En keramikskärva (FV6710) av typen äldre svartgods påträffades i fyllningen till ett av stolphålen. Dessutom påträffades djurben i några av stolphålen, se osteologi nedan.

ANALYSER

^{14}C:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-52123	847±36	1155AD-1225AD	1040AD-1270AD	FV8301	Obränt ben/Nöt	219284	Fyllning

Osteologi: –

Vedart: –

Makrofossil: –

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5503	Stolphål	5016
5504	Stolphål	5016
5505	Stolphål	5016
5506	Stolphål	5016
5507	Stolphål	5016
5508	Stolphål	5016
6662	Stolphål	5016
206535	Nedgrävning	6662
209473	Nedgrävning	5503
209486	Nedgrävning	5504
209497	Nedgrävning	5505
209523	Nedgrävning	5506
209839	Nedgrävning	5507
218117	Lager fyllning	5504
218978	Nedgrävning	5508
218995	Lager fyllning	5508
219006	Lager fyllning	5505
219284	Lager fyllning	5506
222399	Lager fyllning	5503
222401	Lager fyllning	5507
235611	Lager fyllning	6662

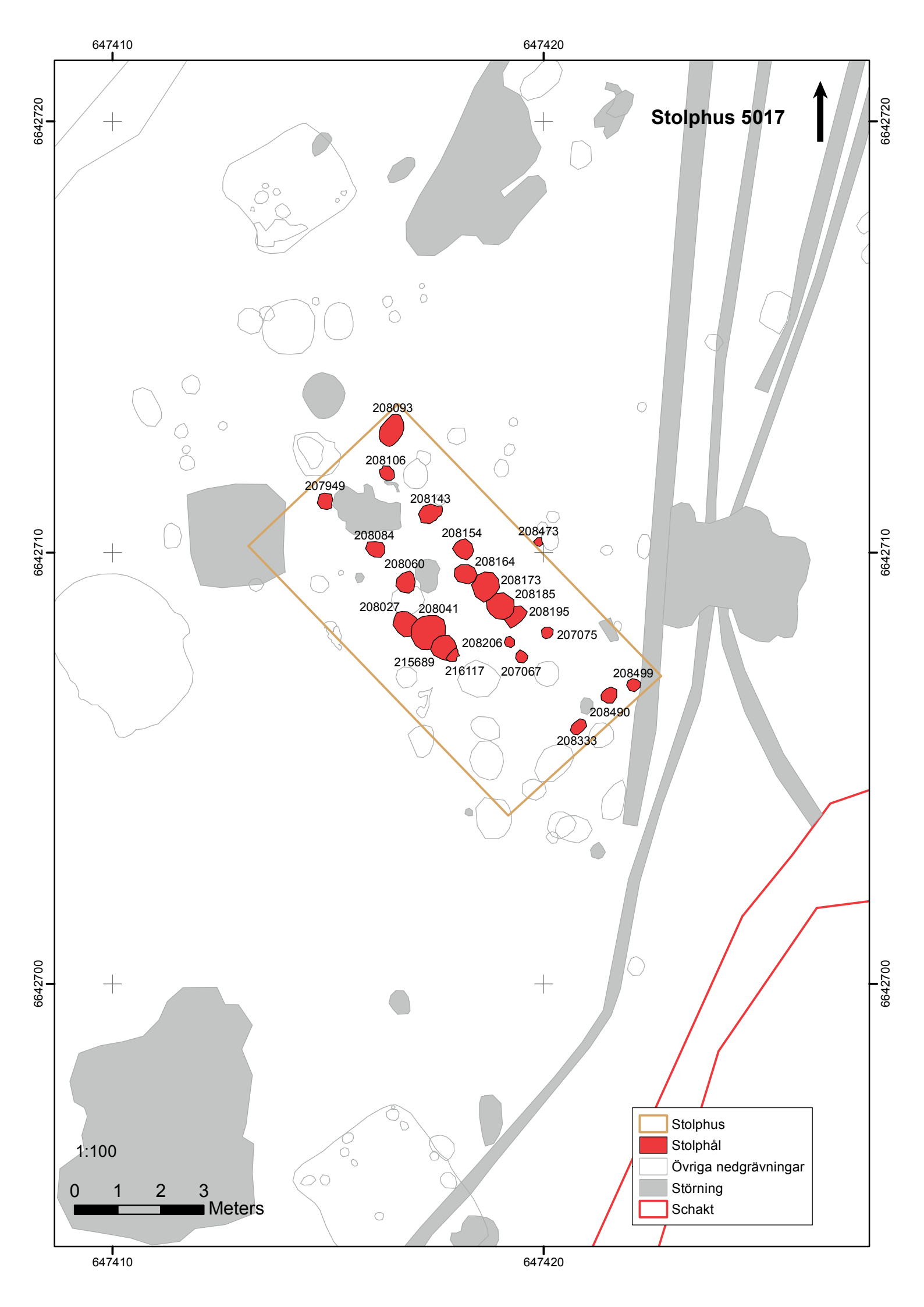
647410
647420
6642720
6642710
6642700
Stolphus 5017
208093
208106
207949
208143
208084
208154
208473
208060
208164
208173
208185
208027
208041
208195
207075
208206
215689
216117
207067
208499
208490
208333
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 5017

Anneli Sundkvist och Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	NV–SÖ
NIVÅ	23,50 m ö.h.
UNDERLAG	Silt med inslag av sand och lera
BEVARINGSGRAD	Byggnaden var belägen under gräsbevuxen tomtmark som tidigare varit handelsträdgård samt odlad åker. Byggnaden framkom under ett jämförelsevis tjockt matjordstäcke. Stolphålen var dock relativt grunda och föreföll inte vara särskilt välbevarade.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka långväggar och troligen raka gavlar. Längd: 9,0 meter Bredd: 5,0 meter Yta: 45,0 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Två raka, parallella rader av takbärande stolphål Bockbredd: 1,55–2,15 meter Spannlängd: Fas I: 2,0–3,0 meter, fas II: 1,0–3,5 meter, fas III: 1,0–2,0 meter

FUNKTION

Huset tolkas som en **ekonomibyggnad**, möjligen ett fähus. De flerfaldiga reparationerna i form av omstolpningar i husets centrala del kan tala för att byggnaden varit fähus. I sådana måste de delar som kommer i kontakt med djuren och dynga utsatts för stora påfrestningar och behövt bytas ut jämförelsevis ofta. Stolphålet 1161 i södra gaveländen tolkas som fundament för en trappa/stege upp till ett förmodat loft för förvaring av strö och vinterfoder. Stolphålet visade sig vid snittning ha en lutning som stödjer denna tolkning. Stegen har sannolikt bestått av en stock där man antingen spikat fast tvärslanor eller huggit in ”trappsteg”. Sedan har stocken rests upp genom en lucka i loftets golv.

DATERING

Dateringsspann: 430–600 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: 430–610 AD, ^{14}C-analys av sädeskorn från fyllningen i ett stolphål (1145) (Ua-31742). Daterande fynd: äldre svartgods, 700–1200 e.Kr., FV3970 (215783).

Sammantagen datering: Sannolikt har det inte försiggått särskilt mycket aktiviteter i området före det att huset byggts. Det daterade sädeskornet kan mycket väl härröra från byggnadens brukning och ett nu försvunnet brukningslager som hamnat i stolphålen sekundärt. Intervallet för ^{14}C-dateringen har efter bedömning av kalibreringskurvan kunnat snävas in till 430–600 e.Kr. Fyndet av äldre svartgods anses inte kunna vara daterande för huset. Sannolikt rör det sig om en sekundär inblandning från yngre lager. Huset stämmer typologiskt väl överens med ^{14}C-dateringen. Flera objekt har legat på platsen: stolphus 5091 (1000–1300 e.Kr.), hörnstolphusen 5002 och 5015 (400–550 e.Kr.), härdområde 5288 (770–975 e.Kr.) och lager 7085 (650–800 e.Kr.). Inget av byggnaderna hade några stratigrafiska relationer till varandra men de var samtliga överlagrade av lagret 785 som tillkommit före vikingatiden. Det har bedömts som sannolikt att de båda hörnstolphusen föregått det aktuella huset samt att det kan ha varit ett uppehåll i aktiviteterna på platsen efter det att stolphuset tagits ur bruk och ytan börjat användas som härdområde.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil.

BESKRIVNING

Huset består av sammanlagt 22 stolphål varav 14 tolkas in i den takbärande konstruktionen. De takbärande stolphålen mätte 0,40–0,65 meter i diameter och var mellan 0,12 och 0,37 meter djupa. Majoriteten av dem hade runda bottnar, men även flatbottnade förekommer. En bock i husets mellersta del har stolpats om flera gånger. Övriga stolphål har ingått i ytterväggar och inre konstruktioner.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsskedet. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Keramik (FV3970) påträffades i fyllningen till ett av stolphålen. Dessutom hittades djurben, se osteologi nedan.

ANALYSER

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31742	1529±30	440 AD–590 AD	430 AD–610 AD	220143	Bränt sädeskorn/uppgift saknas	215739	Fyllning

Osteologi:

I två stolphål förekom ett språngben från ett spädlamm eller spädkilling respektive ett helt mellanfotsben från häst.

Stolphus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Katt	Gnagare	Människa
5017	159,9					1	1				

Vedart: –

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekttyp	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
5017	Stolphus	220143	Bakgrundsbrus/matlagning, Möjlig inblandning av recent material
5017	Stolphus	220142	Matlagningsrester/matoffer?, Möjlig inblandning av recent material
5017	Stolphus	220144	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
5017	Stolphus	221138	Bakgrundsbrus/matlagning

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
1141	Stolphål	5017
1142	Stolphål	5017
1143	Stolphål	5017
1145	Stolphål	5017
1146	Stolphål	5017
1147	Stolphål	5017
1148	Stolphål	5017
1149	Stolphål	5017
1150	Stolphål	5017
1151	Stolphål	5017
1152	Stolphål	5017
1153	Stolphål	5017
1154	Stolphål	5017
1155	Stolphål	5017
1157	Stolphål	5017
1158	Stolphål	5017
1161	Stolphål	5017
1163	Stolphål	5017
1165	Stolphål	5017
1166	Stolphål	5017
1167	Stolphål	5017
1168	Stolphål	5017
207067	Nedgrävning	1141
207075	Nedgrävning	1142
207949	Nedgrävning	1143
208027	Nedgrävning	1145
208041	Nedgrävning	1146
208060	Nedgrävning	1147
208084	Nedgrävning	1148
208093	Nedgrävning	1149
208106	Nedgrävning	1150
208143	Nedgrävning	1151
208154	Nedgrävning	1152
208164	Nedgrävning	1153
208173	Nedgrävning	1154
208185	Nedgrävning	1155
208195	Nedgrävning	1157
208206	Nedgrävning	1158
208333	Nedgrävning	1161
208473	Nedgrävning	1163
208490	Nedgrävning	1165
208499	Nedgrävning	1166
215670	Lager fyllning	1148
215686	Lager fyllning	1143

Idnr	Typ	Kontextgrupp
215689	Nedgrävning	1167
215702	Lager fyllning	1167
215718	Lager fyllning	1141
215720	Lager fyllning	1142
215721	Lager fyllning	1158
215736	Lager fyllning	1146
215737	Sten- tegelkonstruktion	1146
215739	Lager fyllning	1145
215748	Lager fyllning	1152
215780	Lager fyllning	1151
215781	Lager fyllning	1149
215782	Lager fyllning	1150
215783	Lager fyllning	1147
216009	Lager fyllning	1153
216010	Lager fyllning	1154
216011	Lager fyllning	1155
216012	Lager fyllning	1157
216117	Nedgrävning	1168
216127	Lager fyllning	1168
216153	Lager fyllning	1165
216163	Lager fyllning	1163
216280	Lager fyllning	1166
221091	Lager fyllning	1161
221602	Lager fyllning	1151

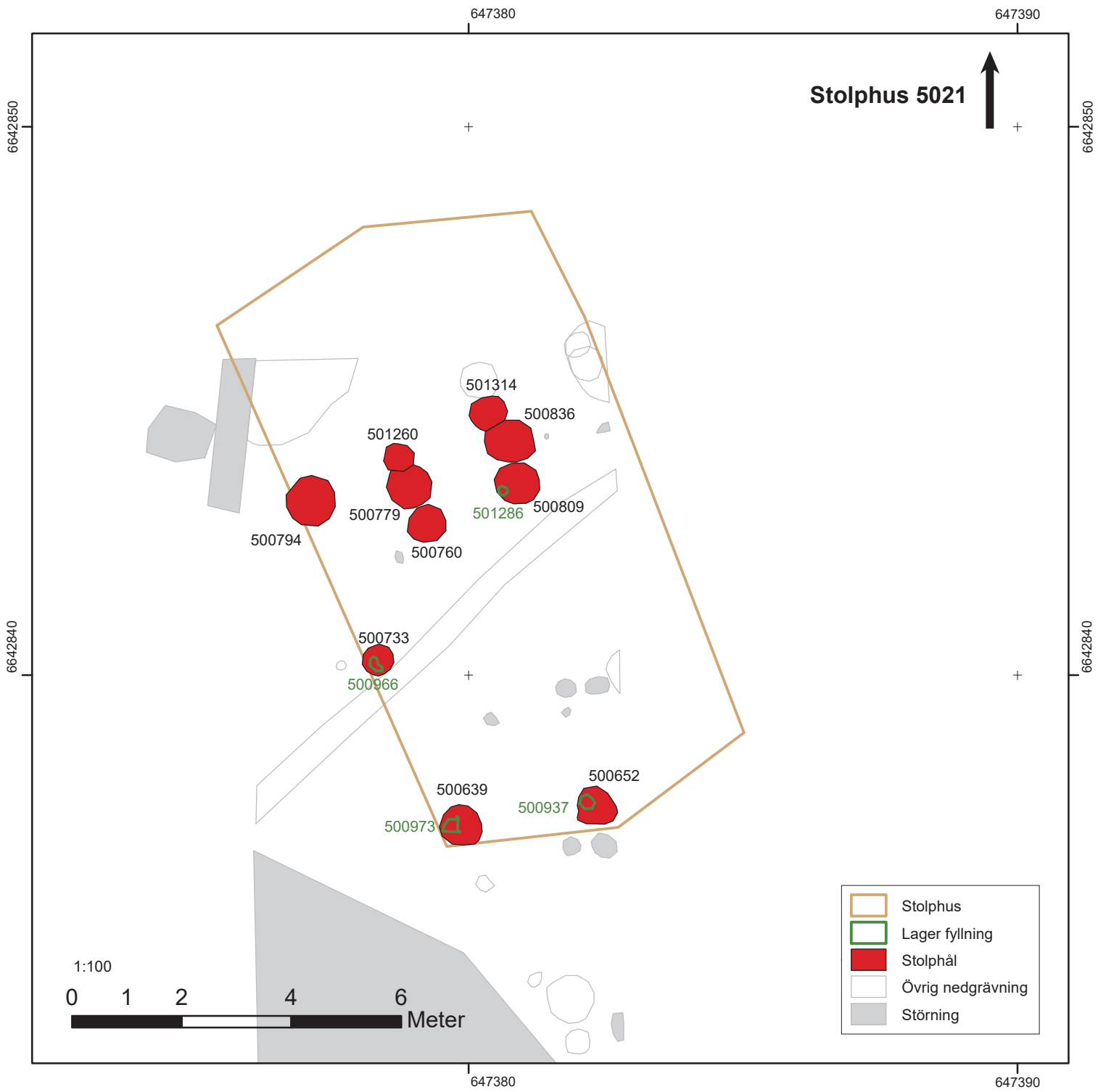
Stolphus 5021
647380
647390
6642850
6642840
501314
500836
501260
500779
501286
500809
500794
500760
500733
500966
500639
500652
500937
500973
1:100
0 1 2 4 6
Meter
Stolphus
Lager fyllning
Stolphål
Övrig nedgrävning
Störning

Stolphus 5021

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppig
BELÄGENHET	Bangården
ORIENTERING	NNV–SSO
NIVÅ	23,95 m ö.h.
UNDERLAG	Sand och silt med inslag av lera
BEVARINGSGRAD	Byggnaden har sträckt sig utanför det aktuella UO. Framför allt skadad i samband med att banvall anlagts men även påverkad av odling under historisk tid. Ett dike, delar av ett odlingslager samt några andra mindre recenta anläggningar fanns inom husets yta. En kokgrop (500770) hade sannolikt tillkommit före det att huset anlades.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Raka långväggar, utsvängd gavel Längd: >9,00 meter Bredd: 6,30 meter Yta: >57,00 m^2 (endast del av byggnaden inom UO)
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Bockbredd: 2,00 meter Spannlängd: ej möjlig att bedöma

FUNKTION

Huset har tolkats som en **ekonomibyggnad**, förmodligen ett fähus. Konstruktionstypen har flera paralleller på den intilliggande delytan kring Veterinärvillan. Huset har reparerats på så sätt att den ena bocken har stolpats om två gånger. Även detta har klara paralleller med två byggnader vid Veterinärvillan, nämligen husen 5017 och 5005. De upprepade omstolpningarna tyder på kraftig förslitning som kopplas till närvaron av djur vars urin frätt på stolparna. Detta har föranlett den ovan angivna tolkningen.

DATERING

Dateringsspann: 800–950 e.Kr.

Konstruktion: 770–970 AD, ^{14}C-analys av trärester från stolpe i ett av stolphålen (5299) (Ua-31481).

Brukning: **–**

Destruktion –

Sammantagen datering: Efter en bedömning av kalibreringskurvan har dateringsintervallet kunnat snävas in till 800–950 e.Kr. Den utförda ^{14}C-analysen visar att byggnaden uppförts under denna tid men med tanke på konstruktionstypens förväntade livslängd ligger sannolikt även hela bruknings- och destruktionsfasen inom denna period.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil.

BESKRIVNING

Huset framkom vid avbaning av ovanliggande sentida lager härrörande från banvallen. Resterna efter byggnaden utgjordes av en bock som stolpats om två gånger. Dessutom har två stolphål tolkats som rester efter den västra långväggen. Ytterligare två antas ha ingått i husets södra gavel. Endast delar av huset kunde identifieras inom det aktuella UO. Detta gjordes redan under fältarbetsfasen.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till stolphålen och stolprester kopplas till konstruktionsfasen. Ett par omstolpningar av stolphålen som ingick i den takbärande konstruktionen visar på reparationsfaser. Samtliga fyllningar, inklusive stolpfärgningar, har tillkommit i samband med husets destruktion. Det förekom inga spår av brukning.

FYND

Inga fynd påträffades i de ingående kontexterna.

ANALYSER

^{14}C:

Lab-nr	*^{14}C-ålder BP*	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-31481	1158±30	780AD-950AD	770AD-970AD	501329	Ved/Tall	501328	Stolpe

Osteologi:–

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Strat obj typ
501329	Ved	Tall	Kärnved	501328	Träkonstruktion

Makrofossil: –

ANMÄRKNING–

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5290	Stolphål	5021
5291	Stolphål	5021
5292	Stolphål	5021
5293	Stolphål	5021
5294	Stolphål	5021
5295	Stolphål	5021
5296	Stolphål	5021
5297	Stolphål	5021
5298	Stolphål	5021
5299	Stolphål	5021
500639	Nedgrävning	5290
500652	Nedgrävning	5291
500733	Nedgrävning	5292
500760	Nedgrävning	5293
500779	Nedgrävning	5294
500794	Nedgrävning	5295
500809	Nedgrävning	5296

Idnr	Typ	Kontextgrupp
500836	Nedgrävning	5297
500937	Lager fyllning	5291
500965	Lager fyllning	5292
500966	Lager fyllning	5292
500972	Lager fyllning	5290
500973	Lager fyllning	5290
501009	Träkonstruktion	5291
501010	Lager fyllning	5291
501229	Lager fyllning	5293
501234	Lager fyllning	5295
501260	Nedgrävning	5298
501265	Lager fyllning	5298
501266	Lager fyllning	5294
501285	Lager fyllning	5296
501286	Lager fyllning	5296
501314	Nedgrävning	5299
501328	Träkonstruktion	5299
501330	Lager fyllning	5299
501338	Lager fyllning	5297
1000007	Träkonstruktion	5298

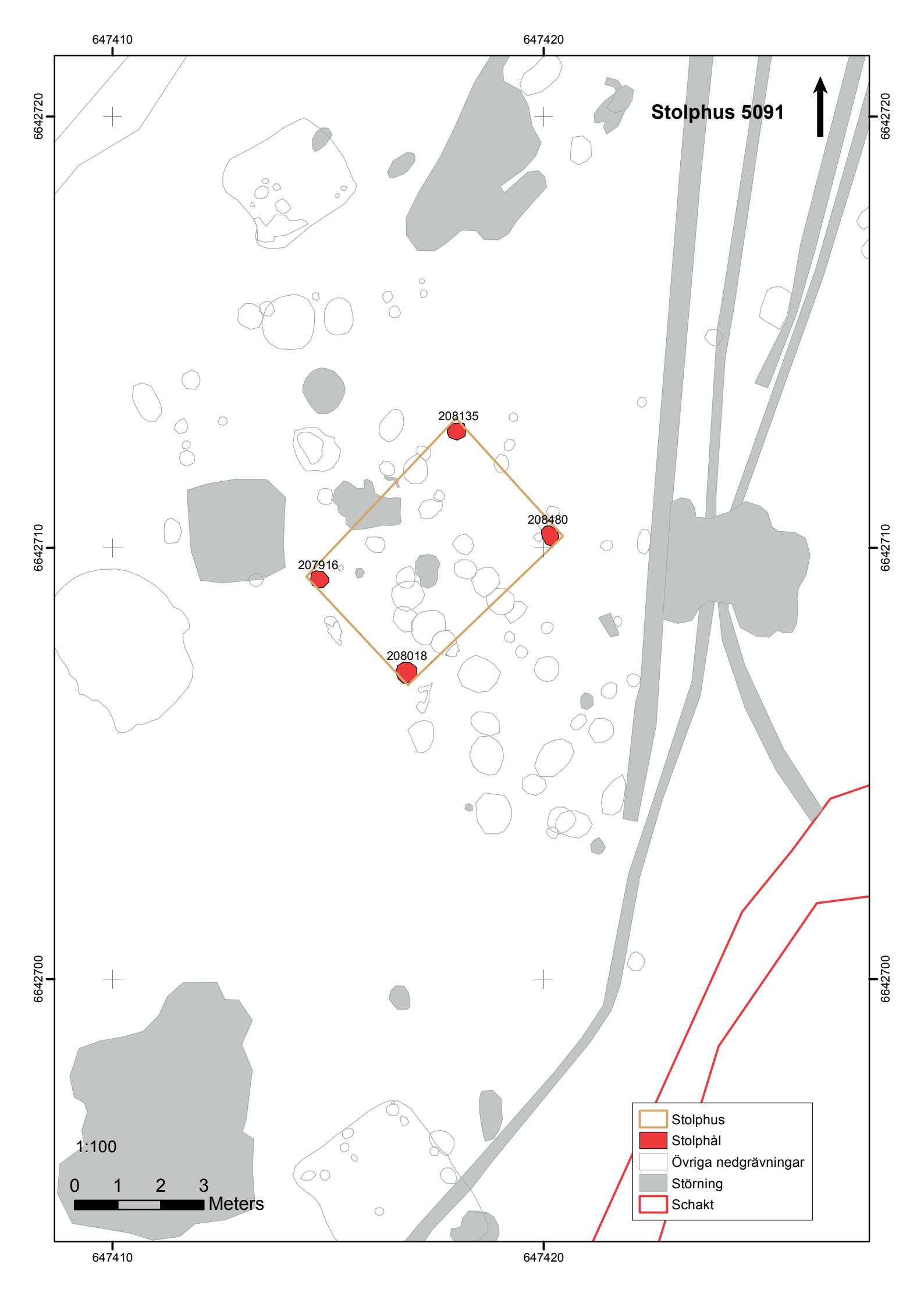
647410
647420
6642720
6642710
6642700
Stolphus 5091
208135
208480
207916
208018
1:100
0 1 2 3
Meters
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt

Stolphus 5091

Ann Lindkvist

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	NÖ–SV
NIVÅ	23,50 m ö.h.
UNDERLAG	Silt med inslag av sand och lera
BEVARINGSGRAD	Byggnaden var belägen under gräsbevuxen tomtmark som tidigare varit handelsträdgård samt odlad åker. Den framkom under ett jämförelsevis tjockt matjordstäcke men stolparna var trots detta relativt grunda och kan ej bedömas som välbevarade.
.	
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 5,0 meter Bredd: 3,7 meter Yta: 18 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Ekonomibyggnad. Bedömningen baseras på byggnadens typ och storlek.

DATERING

Dateringsspann: 1000–1300 e. Kr

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Huset saknar stratigrafiska relationer till hus 5017 (430–600 e.Kr.) som ligger på samma plats men det kan inte vara samtida med detta. Det kan heller inte vara samtida med härdområde 5288 (775–975 e.Kr.) Det har inte påträffats några daterande fynd i byggnaden. Flera byggnader av likartat utseende har undersökts inom projektet. Ett par, 3953 (1000–1150 e.Kr.) 3954 (1000–1250 e.Kr.), har kunnat ges något mer snäva dateringar. Stolphålen lokaliserades efter att ett överliggande lager (7085) hade avlägsnats. I detta lager var vikingatida härdar nedgrävda varför lagret måste vara äldre än så. Detta skulle kunna ses som en indikation på att även den aktuella byggnaden borde vara äldre. Baserat på relationen till övriga objekt samt hustypologi inom projektet samt generellt görs dock bedömningen att huset bör ha tillkommit någon gång mellan 1000–1300 e.Kr.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes ena halvan av stolphålen varefter dessa dokumenterades i profil.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades under efterarbetet. Det utgjordes av fyra stolphål (771, 1144, 1156, 1164) vilka bedöms ha utgjort hörstolpar i en enskeppig byggnad. Stolphålen var likartade i storlek och form med största diametermått varierande mellan 0,40 och 0,49 meter samt djup mellan 0,06–0,28 meter. Fyllningarna i stolphålen var relativt likartade, bruna– gråbruna i färgen. Det fanns ingen stratigrafisk relation mellan stolphålet 1164 och det intilliggande 1163 vilket hörde till stolphuset 5017.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR
Konstruktionen har tillkommit genom att nedgrävningarna för stolphålen grävts. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND
Inga fynd påträffades i de ingående kontexterna.

ANALYSER
^{14}C-analys: –

Vedart: –

Makrofossil: –

ANMÄRKNING
–
INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
207916	Nedgrävning	771
208018	Nedgrävning	1144
208135	Nedgrävning	1156
208480	Nedgrävning	1164
215756	Lager fyllning	1144
216161	Lager fyllning	1164
221075	Lager fyllning	1156
1002044	Lager fyllning	771

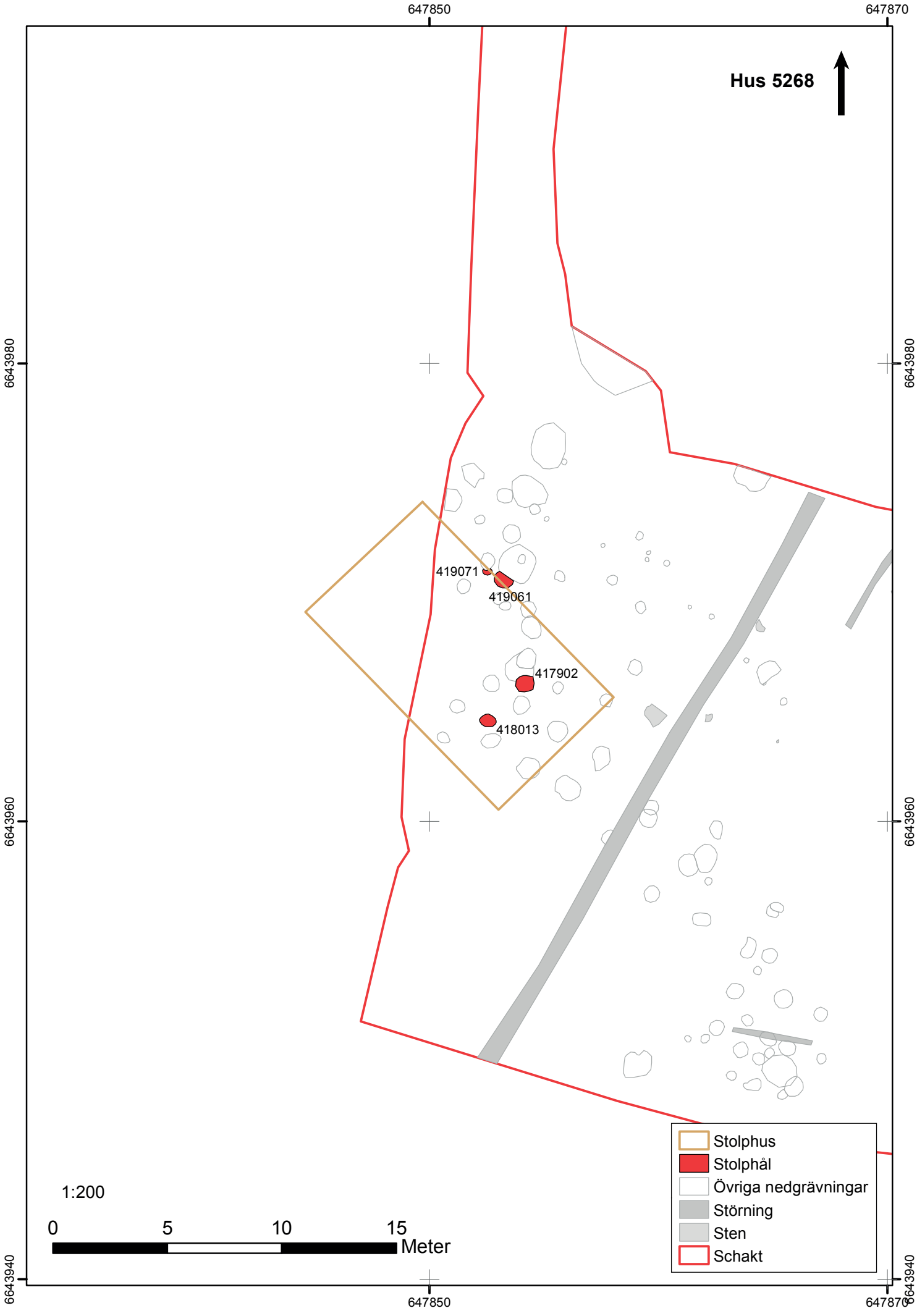
647850
647870
Hus 5268
6643980
6643960
6643940
419071
419061
417902
418013
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Sten
Schakt
1:200
0
5
10
15
Meter

Stolphus 5268

Hans Göthberg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Treskeppigt hus
BELÄGENHET	Solhem (V)
ORIENTERING	SSV–NNO
NIVÅ	21,8 m ö.h.
UNDERLAG	Lera
BEVARINGSGRAD	Skadad av odling eftersom den låg under ploglager.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Troligen raka väggar Längd: >5 meter, (uppskattning) minst 11 meter Bredd: >4,8 meter, (uppskattning) 7 meter Yta: (uppskattning) minst 80 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rak Bockbredd: 2,3 meter Spannlängd: >5,5 meter
FUNKTION	Bostad, eftersom stolphålen visade spår av att ha brunnit, samt deras relativt stora dimensioner och djup. En boendefunktion antyds också av fynd av vävtyngd. Att bara en kort del av huset påvisats gör att det inte går att avgöra om det varit en flerfunktionell byggnad.

DATERING

Dateringsspann: 250–350 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Objektet bedöms tillhöra perioden 250–350 e.Kr. utifrån att ett stolphål (3575) överlagrades av en motsvarighet i stolphus 3512, vilket har datering 350–430 e.Kr. Den bakre gränsen styrs av datering från en härd inom aktivitetsytan 5260 (250–420 e.Kr.). Huset har inte kunnat vara samtidigt med stolphus 3511 och 3589 med datering 300–400 e.Kr. respektive troligen 250–350 e.Kr., eftersom det delvis låg på samma plats som dessa.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter framrensning handgrävdes ena halvan av stolphålen.

BESKRIVNING

Noterades under fältarbetet och definierades under efterarbetet. Det bestod av fyra stolphål, varav två ingick i en bock i den inre takbärande konstruktionen. Dessa stolphål var 0,50–0,70 meter stora och 0,25–0,32 meter djupa. Båda innehöll stolpfärgning med rödbränd aska som spår efter brand. De två andra stolphålen tolkas ha ingått i den norra långväggen och hade varierad storlek och djup. I ett av dem (3575) fanns rester av en obränd stolpe. Huset fortsatte sannolikt västerut utanför undersökningsytan, d.v.s. under Vattholmavägen.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålen tillhörde konstruktionen.

FYND

Vävtyngd (FN14) och lerklining (FN126) påträffades i stolphål 3557.

ANALYSER

^{14}C: –
Vedart: –
Makrofossil: –
Osteologi: –

ANMÄRKNING –

INGÅENDE KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Tolkning	Kontextgrupp
3554	Stolphål	Inre takbärande	5268
3557	Stolphål	Inre takbärande	5268
3574	Stolphål	Vägg	5268
3575	Stolphål	Vägg	5268
417902	Nedgrävning		3554
418013	Nedgrävning		3557
418596	Lager fyllning		3557
418597	Lager fyllning		3557
418701	Lager fyllning		3554
418717	Lager fyllning		3554
418756	Lager fyllning		3557
419061	Nedgrävning		3574
419071	Nedgrävning		3575
419534	Lager fyllning		3574
419822	Träkonstruktion		3575
419828	Lager fyllning		3575

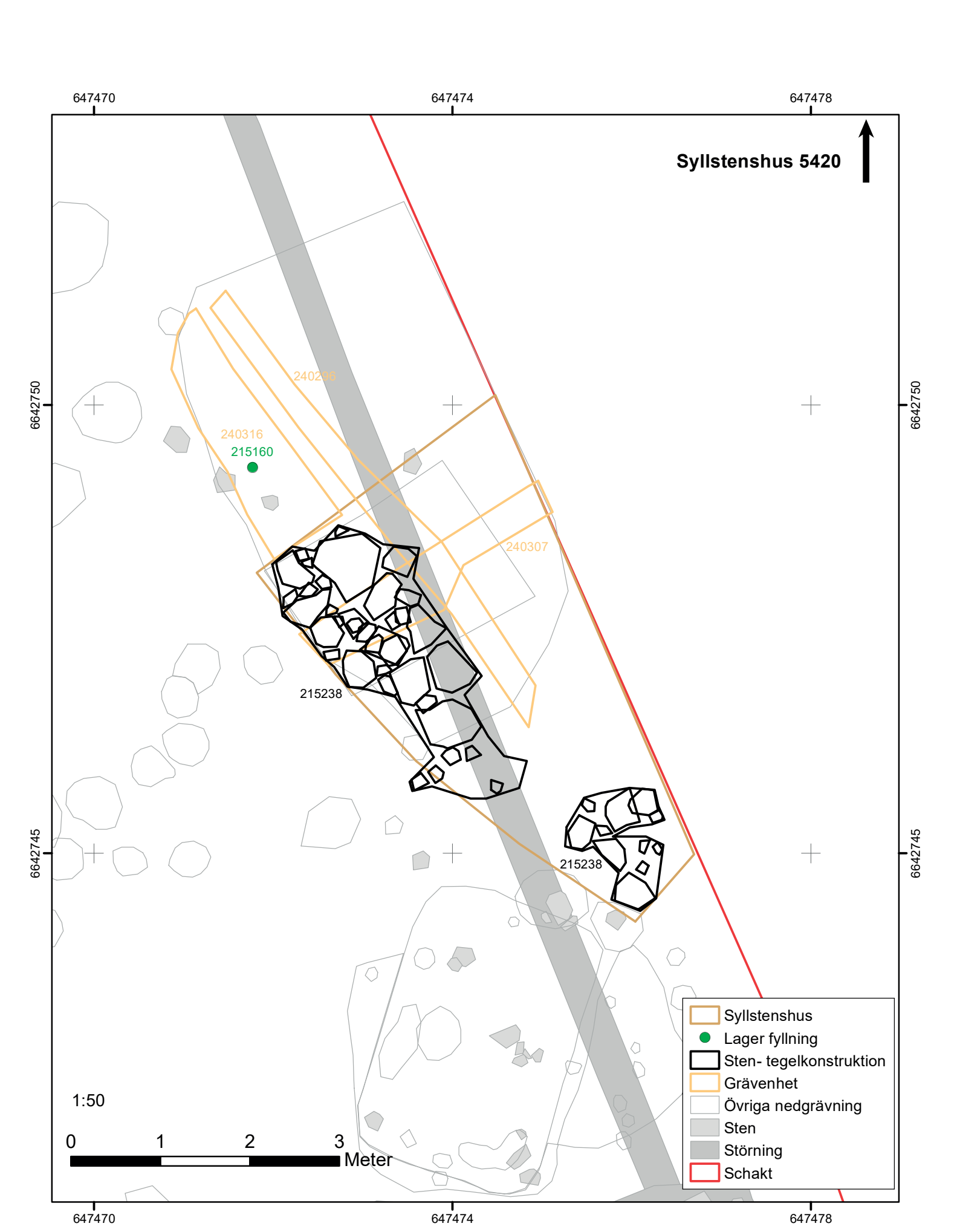
647470
647474
647478
6642750
6642745
Syllstenshus 5420
240296
240316
215160
240307
215238
215238
Syllstenshus
Lager fyllning
Sten- tegelkonstruktion
Grävenhet
Övriga nedgrävning
Sten
Störning
Schakt
1:50
0
1
2
3
Meter

Syllhus 5420

Ann Lindkvist

KONSTRUKTIONSTYP	Syllhus
UNDERTYP	–
BELÄGENHET	Veterinärvillan
ORIENTERING	Oklar
NIVÅ	26,1–26,4 m ö.h.
UNDERLAG	Silt och sand
BEVARINGSGRAD	Byggnaden påträffades i tomtmark som tidigare varit odlad åkermark. Den var också belägen just mot och delvis under den höga vägslänten till Vattholmavägen. Lämningen har till stora delar försvunnit, sannolikt både i samband med användning av marken samt vid anläggandet av Vattholmavägen. Ett grunt ledningsschakt (202108) hade dragits rakt över lämningen men sannolikt inte orsakat några större skador.
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Längd: >5,65 meter Bredd: – Yta: –
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	–

FUNKTION

Ekonomibyggnad. Sannolikt har det rört sig om en mindre byggnad som inte ingått i en regelrätt gårdsbebyggelse. Däremot har den stått intill Vattholmavägens föregångare och på den motsatta, östra, sidan av denna har det funnits bybebyggelse från åtminstone 1600 talet och fram till och med 1800-talet. Det osteologiska materialet skiljer sig något från övriga närområdet vad gäller artsammansättningen men det tycks inte kunna kopplas till någon särskild aktivitet i själva byggnaden. Möjligen indikerar den något avvikande artsammansättningen en annan datering än den boplatsen från yngre järnålder som legat i anslutning till Veterinärvillan. Fynden kan i princip härröra från viket omrört avfallslager som helst i området. Lerkliningen skulle dock kunna komma från själva byggnaden. Benmaterialet i utfyllnadslagret skulle, precis som merparten av fynden, kunna ha sitt ursprung i ett mer sentida avfallslager, t ex från gårdarna öster om vägen. Det är mest troligt att huset kan ha haft någon specialfunktion som ekonomibyggnad.

DATERING

Dateringsspann: 1050–1800 e.Kr.

Konstruktion: –

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Medeltid-historisk tid. Bedömningen är baserad på att konstruktionen utgörs av en stensyll. På de historiska kartorna från 1640-talet och framåt finns ingen byggnad utsatt på platsen och inte heller markeras området som tomtmark utan det utgör åkermark. Det enda undantaget är

att ytan just norr om platsen enligt Truls Arnvidssons karta från 1709 markeras som trädgårdsodling. Det är mindre sannolikt att byggnaden kan ha funnits under 1800-talet men inte blivit utmarkerad på kartorna.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter frambaning och rensning undersöktes nedgrävningen med tillhörande fyllning samt den norra delen av stensyllen med två grävenheter (240296, 240307) vilka tillsammans närmast hade en korsform. Det nordvästra hörnet undersöktes med hjälp av en tredje grävenhet (240316). En profilritning upprättades av den nordväst-sydöstliga sektionen och en annan av den sektion som gick i nordöst-sydväst. Undersökningen gjordes med handredskap och fynd insamlades för hand och med metalldetektering.

BESKRIVNING

Lämningen av huset framkom vid avbaning av matjorden. Tolkningen som byggnad har gjorts i efterhand. Lämningen av huset utgjordes av en stensyll vilken bestod av två stenansamlingar (215238). Den sydligaste hade en oregelbunden form (1,35×1,18 meter) och utgjordes av större och mindre stenar (0,10–0,45 meter stora) vilka låg direkt i det opåverkade underlaget. Cirka 1,40 meter åt nordnordöst låg en större ansamling stenar vilka låg i ett utfyllnadslager (215160). Denna stenansamling var avlång (3,00×1,60 meter) och stenmaterialet hade varierande storlek (0,10–0,70 meter). Underst fanns ett skikt av mindre stenar medan de större i huvudsak låg ovanpå dessa, med relativt plana sidor uppåt. Stenraden låg i utfyllnadslagret, direkt mot den sydvästra kanten av den grop (202462) som detta låg i.

Utfyllnadslagret (215160) utgjordes av mörkt gråbrun lerig silt med inslag av sot, kol småsten och eldpåverkad sten. Fynden bestod av relativt stora mängder obrända djurben, bränd lera, lerklining, etc (se nedan). De två sistnämnda kategorierna var något mer talrika i de översta 0,10 metrarna. Den grop (202462) vilken lagret låg i var närmast rektangulär i formen (5,70×3,20 meter) och sträckte sig, precis som lagret, in under schaktkanten i nordöst. Nedgrävningens form var nära vertikal i sydväst och var här som djupast, dvs 0,36 meter. Mot norr var den relativt flack och 0,04 meter som djupast. I nordöst fanns en distinkt uppgrundning av nedgrävningen cirka 0,70 meter från schaktkanten.

Konstruktionen utgörs av resterna av en stensyll som varit uppbyggd av ett par skikt sten. Sannolikt har byggnaden sträckt sig mot nordöst. Utfylllnadslagret, som tycks ha bestått av äldre lager från området, bedöms ha använts för att skapa ett stabiliserande underlag vid anläggandet av stensyllen och för att fylla ut den sedan tidigare befintliga gropen. Fyndmaterialet indikerar att det skulle kunna röra sig om den helt eller delvis lerklinad byggnad som brunnit.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stenkonstruktionen (215238) och utfyllnadslagret (215160) hör båda till konstruktionsfasen (5428). Gropen (202462) föregår dessa kronologiskt men är inte del av själva huskonstruktionen eller anläggandet av denna.)

FYND

Fnr	Sakord	Material	Antal	Fyndkategori
3031	Nit	Järn	1	Husgeråd och livsmedel
3032	Brodd	Järn	1	Transport och samfärdsel
3277	Lerklining	Bränd lera	166	Byggnadsdetaljer och monument
3366	Bryne	Skiffer	1	Hantverk och produktion
7203	Lerklining	Bränd lera	1	Byggnadsdetaljer och monument
7281	Lerklining	Bränd lera	2	Byggnadsdetaljer och monument
9555	Islägg	Ben	1	Transport och samfärdsel

ANALYSER

^{14}C: –

Osteologi:

Artfördelningen uppvisar en viss övervikt av får/get (39 %) och en hel del svin (34 %) samt relativt lite nöt (23 %) och häst (4 %). Detta skiljer sig från andra utjämningslager där ben från nötkreatur dominerar. Den anatomiska fördelningen uppvisar en relativt jämn fördelning mellan olika kroppsregioner med främst ben från övre (25 %) och nedre extremitet (24 %) samt en hel del lösa tänder (21 %). Fördelningen av ben från olika kroppsregioner är i det närmast identiskt för medelvärdet grophusen och tyder inte på något direkt urval av någon anatomisk region. Brända ben förekommer, men utgörs inte mer än 2 % av det totala benmaterialet. Ett hornkvick från nötkreatur påträffades och utgör möjligen spill från hornhantverk som förekommer i flera olika utfyllnadslager. En stor andel ben uppvisar gnagmärken (27 %) och visar att ben har legat framme en tid innan huset har byggts. Det tycks alltså som att utfyllnadslagret har fyllts upp med allmänt benavfall som funnits på platsen och inte något som utifrån benen kan kopplas till en specifik aktivitet. Skillnaderna i bland annat artfördelning med andra syllhus och utjämningslager kan tyda på att huset har en skild datering eller tillhör en annan gårdsenhet. En hel underkäke från ett äldre svin, troligen en avelsgalt med tanke på djurets höga dödsålder påträffades även i lämningen från syllhuset. I andra sammanhang som från grophus har placeringar av hela underkäkar tolkas som rituella depositioner, men här när fyndsammanhang är mer oklart är det osäkert hur underkäken skall tolkas.

Hus	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Får/get	Häst	Hund	Tamhöns	Strömming
5420	1310,1	24	36	5	36	4	1		1

Vedart: –

Makrofossil: –

ANMÄRKNING

Fynd av silvermynt från medeltid (FV206) i matjorden, just ovanför stenkonstruktionen.

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5428	Kontextgrupp, konstruktion	5420
215160	Lager fyllning	5428
215238	Sten- tegelkonstruktion	5428

Byggnad 5587

Anton Seiler och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Byggnad
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	VSV–ONO
NIVÅ	26,2 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var kraftigt skadade av yngre verksamhet på platsen
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 17,2 m Bredd: 9,1 m Yta: 158 m^2

FUNKTION

Fyndmaterialet antyder att åtminstone en del av byggnaden fungerat som **bostad**. En flerfunktionell funktion kan inte uteslutas.

DATERING

Dateringsspann: 1800–1900 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Lämningarna sammanfaller med en större byggnad såsom denna återges på kartmaterialet från 1850-talet. Byggnaden dateras till 1800-tal.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Utjämningslagret undersöktes delvis med en handgrävd grävenhet, undersökningen genomfördes i övrigt med maskin.

BESKRIVNING

Byggnaden uppmärksammades under fältarbetet, den framkom vid schaktning under recenta utfyllnadsmassor. En större stenpackning, ett par syllstensrader och ett utjämningslager hör till själva husgrunden (350910, 355705, 360596). Ett mindre fyndförande aktivitetslager (361885) har trolig koppling till byggnadens användningstid och i nordost fanns ett mindre raseringslager (360758).

Byggnaden överlagrade delvis stolphus 1944 och 2202, resterande delar vilade på det naturliga underlaget. Den fortsatte i väster utanför undersökningsområdet.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Syllstenar, stenpackning och utjämningslager hör till konstruktionen, aktivitetslagret till brukningen. Övriga lämningar hör till destruktionen. Inga lämningar har relaterats till rituella depositioner.

FYND

Vid undersökningen påträffades moderna fynd som inte sparade, såsom yngre rödgods, tegel, kritpipor och järnskrot.

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: -

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
350910	Sten- tegelkonstruktion	5587
355705	Husfundament	5587
360596	Utjämningslager	5587
360758	Raseringslager	5587
361885	Aktivitetslager	5587

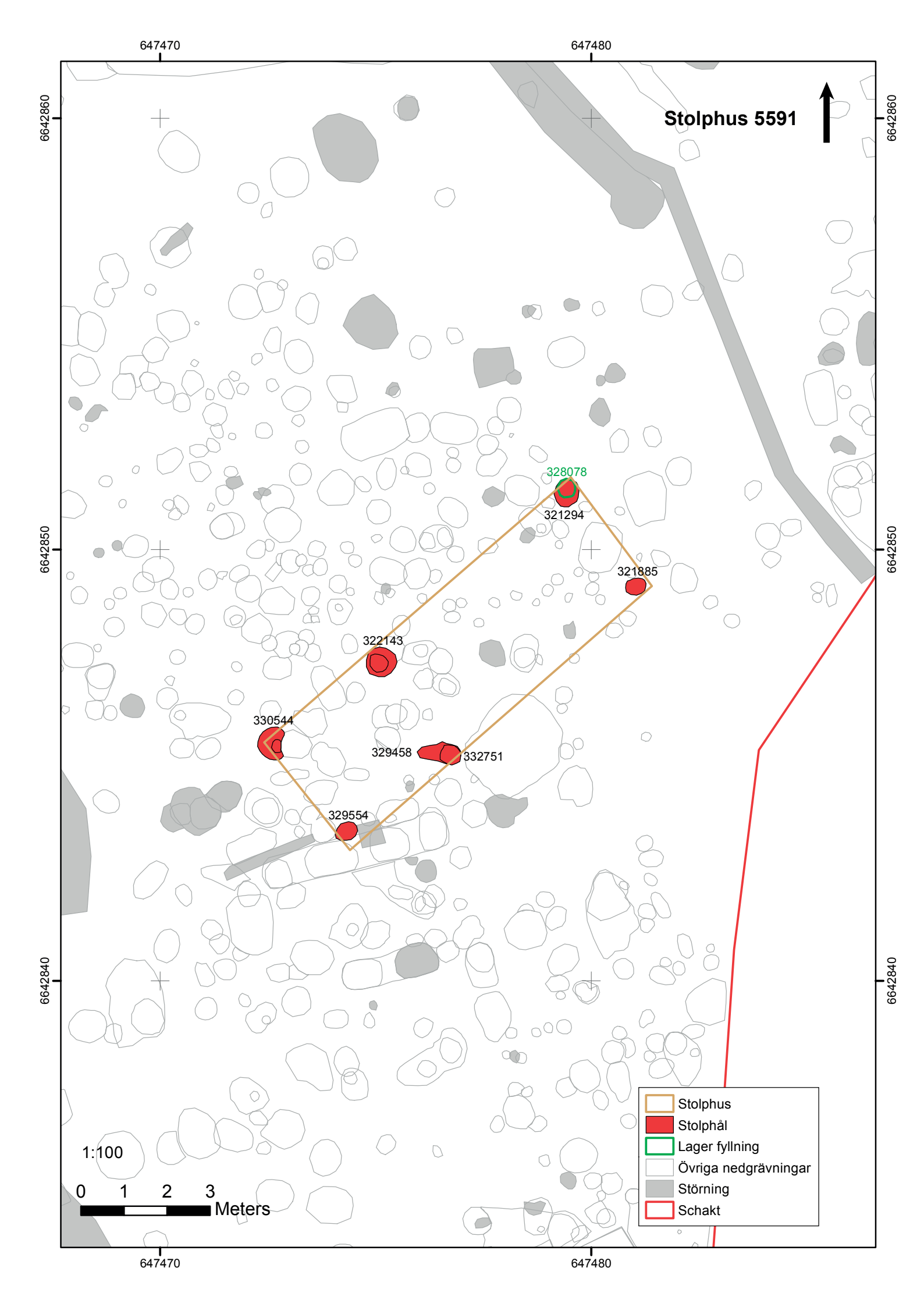
Stolphus 5591
647470
647480
6642860
6642850
6642840
328078
321294
321885
322143
330544
329458
332751
329554
Stolphus
Stolphål
Lager fyllning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 5591

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	26,7 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var välbevarade
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 9,4 m Bredd: 3,1 m Yta: 29,6 m^2

FUNKTION

Storleken, det ringa fyndmaterialet och den förmodade samtidigheten med bostadshusen 2726 och 2247 antyder att huset främst fungerat som **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 900–1000 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Stratigrafiska förhållanden och rumslig placering i förhållande till bl.a. hus 1937, 2726 och 2247 antyder att hus 5595 hör till 900-tal. Den enskeppiga planlösningen och avsaknaden av tegel motsäger inte en sådan datering.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades inte i fält utan identifierades först under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under aktivitetsyta 1200. Det kunde lokaliseras utifrån sex stycken symetriskt placerade stolphål med likvärdiga dimensioner och fyllningar. Stolphålen var 0,28–0,52 meter djupa, stenskoningar fanns i ett par stolphål i den västra raden. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. Stolphål 2990 var skuret av ränna 900 hörande till hus 1937 från 1000-/1100-tal, medan stolphål 1177 var skuret av stolphål 1092 hörande till hus 2095 från 1400-/1600-tal. De påträffade lämningarna hör till byggnadens gavlar och långsidor. Stolphålens placering antyder att huset haft två sektioner.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och stenskoningar hör till konstruktionen (5592), fyllningar hör till destruktionen (5594). Inga lämningar har kopplats till brukningen (5593) eller rituella depositioner.

FYND

Från tre olika stolphål härrör keramik av äldre svartgods (FV3746), smidesslagg (FV718) och 47 gram djurben.

ANALYSER

^{14}C-analys: -

Osteologi: Identifierade arter är nöt, svin och får/get.

Vedart: -

Makrofossil:

		Provnr	Makroskopisk tolkningskommentar
5591	*Stolphus*	330562	

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5592	Stolphus_Konstruktion	5591
5593	Stolphus_Brukning	5591
5594	Stolphus_Destruktion	5591
912	Stolphål	5591
954	Stolphål	5591
985	Stolphål	5591
1176	Stolphål	5591
1177	Stolphål	5591
2990	Stolphål	5591
321294	Nedgrävning	1176, 5592
321885	Nedgrävning	954, 5592
322143	Nedgrävning	985, 5592
327721	Fyllning	1176, 5592
327723	Stenskoning	1176, 5592
328078	Stolpfärgning	1176, 5594
328137	Fyllning	954, 5594
329458	Nedgrävning	912, 5592
329554	Nedgrävning	2990, 5592
329966	Stolpstöd	985, 5592
329967	Fyllning	985, 5594
330544	Nedgrävning	1177, 5592
330560	Fyllning	1177, 5594
330561	Stenskoning	1177, 5592
332710	Fyllning	912, 5594
332751	Nedgrävning	912, 5592
352784	Fyllning	2990, 5594

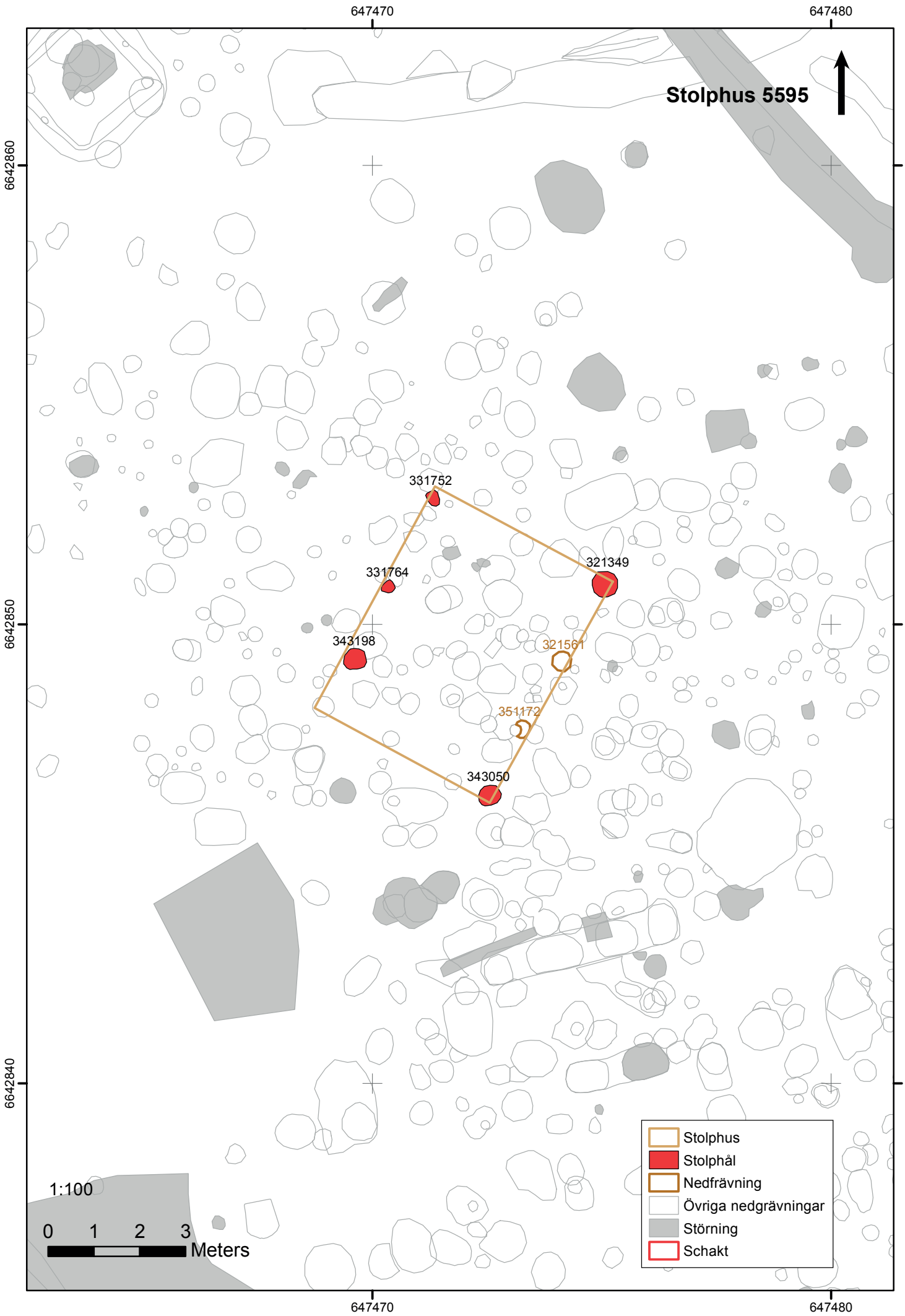
Stolphus 5595
647470
647480
6642860
6642850
6642840
331752
331764
321349
343198
321561
351172
343050
Stolphus
Stolphål
Nedfrävning
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 5595

Anton Seiler

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Enskeppig
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SV–NO
NIVÅ	26,3 m ö.h.
UNDERLAG	Siltig sand
BEVARINGSGRAD	Lämningarna var välbevarade
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Rektangulär Längd: 5,5 m Bredd: 4,4 m Yta: 24 m^2

FUNKTION

Storleken, det ringa fyndmaterialet och den förmodade samtidigheten med bostadshusen 1937 och 1970 antyder att huset främst fungerat som **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 1250–1300 e.Kr.

Konstruktion: -

Brukning: -

Destruktion: -

Sammantagen datering: Stratisgrafiska förhållanden och rumslig placering i förhållande till bl.a. hus 893,hus 2101, hus 2816 och hus 2827 antyder att hus 5595 hör till 1200-talets andra hälft.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Huslämningarna undersöktes uteslutande med handredskap och till 100 %. Ett stolphål karterades endast i plan.

BESKRIVNING

Huset uppmärksammades inte i fält utan identifierades först under rapportarbetet. Det framkom vid schaktning under aktivitetsyta 1200, inom samma begränsade yta som flera stolphus från olika tidsskeden. Bland dessa kan nämnas hus 1962 från äldre vendeltid, hus 2255, 2726 och 2816 från vikingatid samt hus 893 och 2101 från medeltid. Det kunde lokaliseras utifrån sju stycken symetriskt placerade stolphål med likvärdiga dimensioner och fyllningar. Stolphålen var 0,07–0,26 meter djupa, stenskoningar fanns i samtliga stolphål i den östra raden. Nedgrävningarna var grävda i det naturliga underlaget. Stolphål 4297 var delvis grävt genom stolphål 2693 från hus 2255 från 800-tal. De påträffade lämningarna hör till byggnadens gavlar och långsidor.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Stolphålsnedgrävningar och stenskoningar hör till konstruktionen (5596), fyllningar hör till destruktionen (5598). Inga lämningar har kopplats till brukningen (5597) eller rituella depositioner.

FYND

Från ett par stolphål härrör drygt 30 gram djurben.

ANALYSER

^{14}C-analyser:

Osteologi: Den enda identifierade arten är häst.

Vedart: -

Makrofossil: -

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5596	Stolphus_Konstruktion	5595
5597	Stolphus_Brukning	5595
5598	Stolphus_Destruktion	5595
994	Stolphål	5595
1018	Stolphål	5595
1022	Stolphål	5595
2975	Stolphål	5595
4210	Stolphål	5595
4212	Stolphål	5595
4297	Stolphål	5595
321349	Nedgrävning	994, 5596
321561	Nedgrävning	2975, 5596
326323	Fyllning	994, 5598
326375	Stenskoning	994, 5596
331752	Nedgrävning	1022, 5596
331764	Nedgrävning	1018, 5596
331780	Fyllning	1018, 5598
331825	Fyllning	1022, 5598
343050	Nedgrävning	4210, 5596
343198	Nedgrävning	4212, 5596
348291	Fyllning	4212, 5598
350844	Fyllning	4210, 5598
351172	Nedgrävning	4297, 5596
351182	Fyllning	4297, 5598
365535	Fyllning	2975, 5598

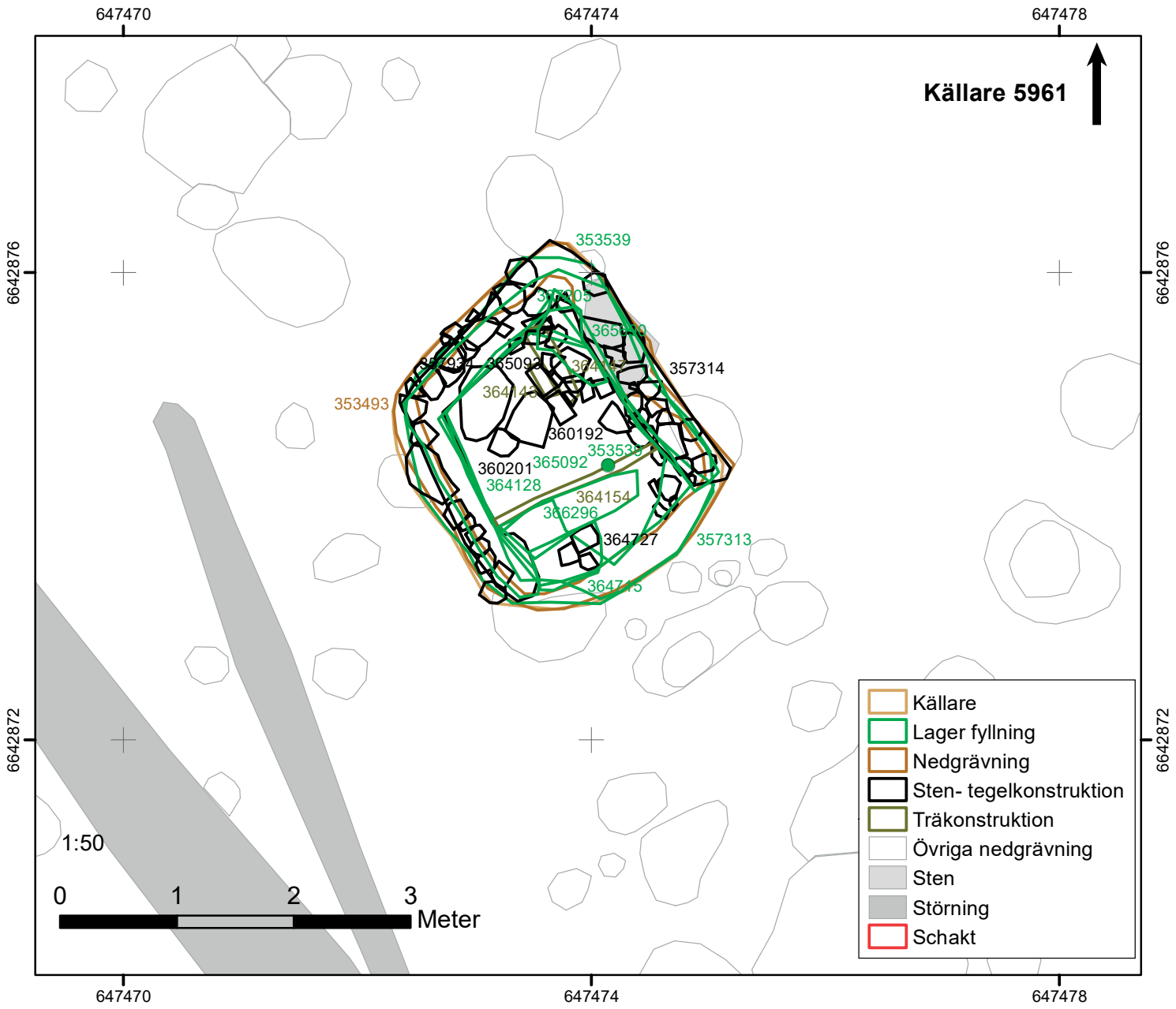
Källare 5961
647470
647474
647478
6642876
6642872
353539
357314
353493
360192
360201
365092
364128
364154
366296
364727
357313
364715
1:50
0
1
2
3
Meter
Källare
Lager fyllning
Nedgrävning
Sten- tegelkonstruktion
Träkonstruktion
Övriga nedgrävning
Sten
Störning
Schakt

Halvkällare 5961

Lena Beronius Jörpeland och Tomas Westberg

KONSTRUKTIONSTYP	Halvkällare
BELÄGENHET	Storgården
ORIENTERING	SÖ–NV
NIVÅ	25,9–26,4 meter
UNDERLAG	Morän, sand
BEVARINGSGRAD	Källarens nedre delar, under markytenivå var bevarade
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	2,7×2,3 meter
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	2,1×1,6 meter

FUNKTION

Troligen **multifunktionell** byggnad. En halvkällare kan ha haft en överbyggnad av trä som utgjort bostad. Den undre källardelen har sannolikt fungerat som förråd.

DATERING

Dateringsspann 1300–1550 e.Kr.

Konstruktion ^{14}C-analys 1290–1410 AD (Ua-53233)

Brukning En skärva Böhmiskt glas 1350–1450 låg i lager som antas vara en tröskelkonstruktion, men bör spegla brukningen.

Destruktion En skärva s.k. Weserware från perioden mitten eller senare delen av 1500-talet daterar sannolikt när källaren har gått ur bruk.

Sammantagen datering

En ^{14}C-datering av en plankkonstruktion invid väggen (364154) visar perioden 1290–1410 AD (Ua-53233, 2 sigma). Vilket kan spegla tiden för uppförandet av källaren som i övrigt är svår att precisera. En ^{14}C-datering av djurben från golvlagret (Ua-51797) avsågs att spegla brukningstiden. Benets datering är dock äldre än källaren, från vendel–vikingatid. Djurbenet bör vara sekundärt deponerat. En glasskärva från perioden 1350–1450 bör visa brukningstid. Skärvan härrör från ett tröskellager. I de tre igenfyllnadslagren har endast hushållsföremål med en förhållandevis vid datering till perioden hög–senmedeltid påträffats. Det enda mer snävt daterade föremålet är en skärva yngre rödgods s.k. Weserware från mitten, senare delen av 1500-talet vilket sannolikt daterar igenfyllningen. Den totala avsaknaden av yngre rödgodsskärvor i övrigt och yngre mynt talar för att källaren går ur bruk under 1500-talet alternativt under seklets mitt.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Hacka, skärslev, maskin (till att lyfta stenar) 100 %

BESKRIVNING

Källaren påträffades vid avbaning i nordvästra delen av delområde Storgården under recenta fyllnadsmassor. Den syntes som ett mörkt rektangulärt lager mot den orörda sanden. Längs kanterna fanns uppstickande stenar. Källaren har skurit ett antal äldre stolphål (2068, 2069, 2351, 2352) vilket gjort att äldre fyllningar delvis deponerats under muren.

Konstruktion 2472

Källarens *nedgrävning* hade en något skev rektangulär form. Storleken var 2,7×2,3 meter, med ett djup av 0,75 meter (353493). Nedgrävningens sidor sluttade svagt inåt på grund av djupet. I och med att underlaget utgjordes av blockrik morän var nedgrävningens botten något ojämn.

Inom nedgrävningens väggar fanns en bevarad delvis *kallmurad stenmur* (357314).Muren bestod av rundad och kantig, delvis huggen marksten, enstaka tegelstenar samt ett topografiskt moränblock (368129). I NV hörnet påträffades dåligt bevarat kalkbruk. Möjligen har muren här blivit lagad. Den sydöstra väggen saknade stenmur, troligen har det här stått en trävägg.

Muren var bevarad i 4–5 skift till en höjd av 0,9 meter.Stenmaterialet var i huvudsak 0,03–0,06 meter stort. I de två översta skiften var stenarna i den SV och NV väggen lagda i koppskift, vinkelrätt in mot källaren, för att på så sätt skapa en större stabilitet. De nedre skiften var lagda i löpskift. Den NÖ muren innehöll större stenmaterial än övriga väggar. Teglet i muren var storstenstegel med en tjocklek av ca 0,09 meter och med en bredd av ca 0,15 meter. Ingen hel tegelsten återfanns så längd gick inte att fastställa.

Mellan och bakom stenarna fanns ett gråbrunt sandigt lerlager (367205) som troligen härrör från uppgrävt material i nedgrävningen men blandat med kol, tegelkross, skärvsten och djurbensfragment. Lagret har återanvänts som fyllning/fog ställvis i muren.

Två ingående konstruktioner i källaren:
Konstruktion 2473

I södra änden inne i källaren fanns en konstruktion bestående av två lager samt en träplanka som tjänade som avgränsning inåt mot golvet. Ingående objekt var ett 0,6×0,35 meter stort rektangulärt lager av brungrå sand i en tjocklek av 0,5 meter (364715). I lagrets botten fanns tre större stenar (364727). Lagret låg närmast nedgrävningskanten i sydvästra hörnet av källaren. Norr om, och upp emot lagret låg ett 0,1 meter tjockt lerigt sandlager (366296). Detta kan möjligen tolkas som del av en uppbyggd men förstörd väggbänk/tröskel. Lagret avgränsades av en längsgående 1,5 meter lång, nedbruten träplanka (364154). Konstruktionens funktion är oklar, men kan ha något att göra med en ingång, tröskel eller fundament till trätrappa/stege. Några spår efter en stentrappa fanns inte i källaren. Det är troligt att ingången legat i söder där en trävägg sannolikt funnits.

Konstruktion 2763

I källarens nordöstra hörn fanns ett kvadratiskt fundament i ett skift (365093). Två stortegelstenar markerade konstruktionens västra kant. Vid undersökningen påträffades fyra mindre skärviga stenar mot nordvästra muren. Ett lager som fanns innanför och på samma nivå som fundament 365093, låg även upp emot källarens nordöstra mur (365690). Intill dessa låg två plankor med obestämd funktion (364143 och 364147). En mycket försiktlig tolkning är att det eventuellt kan röra sig om ett fundament till eldstad eller någon okänd konstruktion. Också denna konstruktion har dock en oklar funktion emedan den inte var tydligt byggd och de ingående stratigrafiska objekten var alltför vaga och fåtaliga.

Brukning 2833

I källarens golv fanns ett grått sandigt lerlager med kol, tegelkross, småstenar och ben samt obrända träfragment (365092). Lagret var 0,1 meter tjockt och tolkades som ett golvlager som bildats när källaren var i bruk.

Destruktion 2843

Källarnedgrävningen var igenfylld med tre lager. Det översta lagret (353539), täckte hela nedgrävningen och bestod av mörkbrun, porös och lucker sandig silt. Lagret var homogent till karaktären, endast upp till 0,1 meter tjockt och innehöll obrända djurben, bränd lera, tegelkross, skärvsten och kolbitar. Därunder fanns ett ytterligare ett lager svartbrun silt (357313). Lagrets tjocklek uppgick till 0,6 meter och täckte hela nedgrävningen innanför de stensatta väggarna. Även detta lager innehöll obrända djurben, bränd lera, tegelkross, skärvsten och kolbitar, men också obrända träflisor och skörbränd sten. Tre stenblock låg i fyllningen (357934, 360192 samt 360201). Dessa tolkades som en del av igenfyllnaden.

Det understa igenfyllningslagret (364128) täckte endast golvlagret och inte delar av den sydvästra delen med den eventuella tröskelkonstruktionen (2473). Lagret bestod av mörkbrun silt, relativt mycket sot och kol, och innehöll liksom övriga lager, obrända djurben, bränd lera, tegelkross, kolbitar, obrända träflisor, skörbränd sten men också en plankrest. Tjockleken uppgick till 0,1 meter. På lagrets yta, i

nordöstra delen av källaren låg obrända trärester sannolikt tunna plank, horisontellt i nordsydlig riktning. Längre söderut fanns trärester i östvästlig riktning. Det går inte att utesluta att lagrets yta har utgjort en andra golvnivå, möjligen belagt med trä, särskilt som detta inte helt täckte ”tröskeln”.

I samtliga igenfyllandslager låg de påträffade föremålen, de större bitarna djurben och tegelkross ömsom horisontellt och ömsom vertikalt, vilket talar för att lagren bildats genom att massor skottats ned i gropen.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Konstruktion, brukning, destruktion.

FYND

I källarens samtliga lager påträffades totalt 64 fyndposter, 51 av dessa låg i igenfyllnadslagren. Övriga föremål tillvaratogs i källarens golvlager och lager som tolkats höra till övriga konstruktioner. I *golvlagret* påträffades endast en skärva av ett glaskärl (FV2633), samt en bit bränd lera (FV2705), vilket tyder på att källargolvet hållits rent tills dess att källaren tas ur bruk. Glasskärvan har bedömts vara 1900-tal, vilket är svårförklarligt då inte några andra föremål antyder en igenfyllning så sent. Om den regnat/ramlat ned från övre liggande nivåer, alternativt hamnat i golvlagret via djurgångar kan inte fastställas. Någon störning i form av nedgrävning iakttogs inte vid undersökningen.

Från *konstruktion 2*, tröskeln/väggbänkfyllningen lager 366296 finns tre fyndposter: bränd lera, en järnklump och tegel. I 364715 påträffades en skärva från en Böhmisk glasbägare med en datering till perioden 1350–1450 (FV2631). Från fundament (365093) i källarens nordöstra hörn har sju fyndposter samlats in bestående av tegelstenar och kalkbruk.

I *igenfyllnadsslager* 353539 påträffades nio fyndposter. Dessa utgjordes av en kniv (FV2411) ett redskap (FV2410), en ljushållare (FV2408), övriga poster utgjordes av slagg, kalkbruk, spik, tegel och en järnten.

I *igenfyllnadslagret* under detta (357313), fanns huvuddelen av fyndmaterialet, 39 fyndposter. Inom kategorin *byggnadsdetaljer* finns tegel, kalkbruk och spik. En *dräktdetalj*, en intakt oval sölja av järn (FV2469) har urtag för tornens fäste och härrör troligen från medeltiden. Inom kategorin *hantverk* finns två brynen, två knivar (FV2450 och FV2451) en slipsten (F2714) och två fyndposter smält lera. Inom kategorin husgeråd finns ett fragment av ett bultlås (FV2452), en eldslagningsflinta (FV2718), ett rektangulärt eldstål (FV2355), en löpare (FV2713), en nyckel (FV2468) samt ett fragment av en glimmerskiffer vridkvarn (FV2712). Två keramikskärvor, varav den ena är en ovanlig skärva importerat yngre rödgods (s.k. Weserware, FV3409) som kan dateras till mitten/senare delen av 1500-talet (Bäck, Westberg & Stilborg 2017). En skärva förhistorisk keramik påträffades också (FV3814) samt en vinare (FV2656). Från kategorin *obestämt* finns två beslag, ett fragment bränd lera, en järnkrok, en järnplatta och slutligen en järnten. Inom kategorin Transport finns en brodd, en hästsko**)** (FV2471) samt tre hästskosömmar. Slutligen påträffades en bit slagg.

I det understa *igenfyllnadslagret* (364128) fanns endast tre fyndposter: en järnspik, en järnnubb och ett järnbeslag/fönsterhake (FV2440).

Samtliga föremål förekommer under perioden högmedeltid till och med 1500-talet. Även äldre inslag, bland annat äldre svartgods finns också i materialet och härrör sannolikt från igenskottning av omgivande marklager.

Fyndnr	Sakord	Fyndkategori
2440	Beslag	Byggnadsdetaljer och monument
2463	Beslag	Obestämt
2464	Beslag	Obestämt
2356	Brodd	Transport och samfärdsel
2715	Bryne	Hantverk och produktion
2717	Bryne	Hantverk och produktion
2655	Bränd lera	Obestämt
2705	Bränd lera	Obestämt
2783	Bränd lera	Obestämt
2452	Bultlås	Husgeråd och livsmedel
2718	Eldslagningsflinta	Husgeråd och livsmedel
2355	Eldstål	Husgeråd och livsmedel
2471	Hästsko	Transport och samfärdsel
2367	Hästskosöm	Transport och samfärdsel
2449	Hästskosöm	Transport och samfärdsel
2466	Hästskosöm	Transport och samfärdsel
2695	Kalkbruk	Byggnadsdetaljer och monument
2802	Kalkbruk	Byggnadsdetaljer och monument
2803	Kalkbruk	Byggnadsdetaljer och monument
2514	Klump	Obestämt
2411	Kniv	Hantverk och produktion
2450	Kniv	Hantverk och produktion
2451	Kniv	Hantverk och produktion
2448	Krampa	Byggnadsdetaljer och monument
2455	Krok	Obestämt
2631	Kärl	Husgeråd och livsmedel
2633	Kärl	Husgeråd och livsmedel
3409	Kärl	Keramik Bäck
3814	Kärl	Keramik Bäck
2408	Ljushållare	Husgeråd och livsmedel
2713	Löpare	Husgeråd och livsmedel
2462	Nit	Byggnadsdetaljer och monument
2412	Nubb	Husgeråd och livsmedel
2468	Nyckel	Husgeråd och livsmedel
2453	Platta	Obestämt
2410	Redskap	Hantverk och produktion
2201	Slagg	Slagg GAL
2241	Slagg	Slagg GAL
2714	Slipsten	Hantverk och produktion
2220	Smält lera	Hantverk och produktion
2242	Smält lera	Hantverk och produktion
2368	Spik	Byggnadsdetaljer och monument
2407	Spik	Byggnadsdetaljer och monument
2441	Spik	Byggnadsdetaljer och monument
2447	Spik	Byggnadsdetaljer och monument
2460	Spik	Byggnadsdetaljer och monument
2473	Spik	Byggnadsdetaljer och monument
2469	Sölja	Dräkt, smycken och personlig utrustning
2670	Tegelkross	Byggnadsdetaljer och monument
2690	Tegelkross	Byggnadsdetaljer och monument
2781	Tegelkross	Byggnadsdetaljer och monument

Fyndnr	Sakord	Fyndkategori
2789	Tegelkross	Byggnadsdetaljer och monument
2688	Tegelsten	Byggnadsdetaljer och monument
2689	Tegelsten	Byggnadsdetaljer och monument
2691	Tegelsten	Byggnadsdetaljer och monument
2692	Tegelsten	Byggnadsdetaljer och monument
2693	Tegelsten	Byggnadsdetaljer och monument
2694	Tegelsten	Byggnadsdetaljer och monument
2696	Tegelsten	Byggnadsdetaljer och monument
2697	Tegelsten	Byggnadsdetaljer och monument
2409	Ten	Obestämt
2476	Ten	Obestämt
2656	Vinare	Nöjen
2712	Vridkvarn	Husgeråd och livsmedel

ANALYSER

^{14}C-analys:

Labnr	^{14}C-ålder BP	Kal 1σ	Kal 2σ	Prov-/Fnr	Material/Art	Kontext	Typ
Ua-51797	1196±27	780 AD-875 AD	710 AD-900AD	FV4509	Obränt ben/Svin	365092	Golvlager
Ua-53233	601±29	1305 AD-1400 AD	1290 AD-1410 AD	367296	Ved/Tall	364154	Planka

Osteologi:

Ett omfattande benmaterial påträffades i fyllnadslagret till en källare. I golvlagret (365092) förekom en mindre mängd ben från nötkreatur, svin och får. Det rör sig om främst ben från nedre extremitet och liknar därmed den anatomiska sammansättningen från fyllnadslagret och representerar troligen snarast de första benen som slängts i källaren i samband med dess ifyllnad. Fyndet av en hel underkäke från en sugga slaktad vid 14–18 månaders ålder från golvlagret är intressant och kan utgöra en parallell till de depositioner av käkar som förekommer från destruktionsskedet av flera grophus. Ifrån fyllnadslagret är alla käkar uppstyckade och delvis fragmenterade, bortsett från en hel underkäke från en sugga. Artfördelningen av benmaterialet från fyllnadslagren i källaren skiljer sig markant från övriga lämningar genom en markant hög andel ben från nötkreatur (69 %). Detta tyder på att fyllningen i källaren kommer från hushåll med en specialisering av uppfödning av nötkreatur eller kanske snarare särskilda från aktiviteter. Den anatomiska fördelningen med övervägande ben från huvudet (60 %) och nedre extremiteter (26 %) skiljer sig även markant från flertalet lämningar genom att representera nästan uteslutande slaktavfall. Kanske representerar detta en förändring av avfallshantering med separering av slaktavfall under senmedeltid eller möjligen specialisering med avfall från slaktare. Åldersfördelning av nötkreatur visar att en stor andel (51 %) av de slaktade djuren utgörs av slaktmogna djur i åldern 2–3,5 år. Även detta indikerar att benen från fyllnadslagren till stor del troligen utgör avfall från en mer specialiserad slakteriverksamhet. På flera ben förekommer gnagmärken (16 %) och visar att hundar, men också gnagare har rotat runt bland benen. Utöver en mindre andel ben från svin, får, get och häst finns även ben från andra husdjur som hund och gås. Ett fåtal fiskben från måltider på gädda, karpfisk och strömming påträffades också i källaren. Från vilda djur finns kraniefragment och en bröstkota från rödräv samt ben från nötkråka och måsfågel.Ett lårben från svartråtta visar att det under senmedeltid även har spritt sig råttor till Gamla Uppsala.

Lager	Vikt (g)	Nöt	Svin	Får	Get	Får/get	Häst	Hund	Rödräv	Svartråtta
353539	1360,4	48	9	1		4	2		2	
357313	11382,5	262	39	12	1	34	25	1		
364128	392,9	9	4	2		3				1
364715	600,3	7				1				
365092	256,1	4	5	1		2				
totalt	13992,2	330	57	16	1	44	27	1	2	1

Lager	Gås	Nötkråka	Mås	Gädda	Karpfisk	Strömming
357313	1	1	1	1	3	1

Vedart:

Provnr	Material	Art	Kommentar	Strat obj id	Kontextgrupp id
13054	Ved	Tall	Urval ur större vedartsprov. Kärnved	364154	5961

Makrofossil:

Kontextgrupp	Övergripande objekt	Provnr	Stratigrafiskt objekt	Tolkning
5961	Källare	356840	353539	Bakgrundsbrus/matlagning

ANMÄRKNING

Källaren skär äldre nedbrunnet stolphus från folkvandringstid–äldre vendeltid (1925).

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT O CH KONTEXTGRUPPER

Id	Typ	Handling	Kontextgrupp
353493	Nedgrävning	Konstruktion	2472
353539	Lager fyllning	Destruktion	2843
357313	Lager fyllning	Destruktion	2843
357314	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	2472
357934	Sten- tegelkonstruktion	Destruktion	2843
360192	Sten- tegelkonstruktion	Destruktion	2843
360201	Sten- tegelkonstruktion	Destruktion	2843
364128	Lager fyllning	Destruktion	2843
364143	Träkonstruktion	Konstruktion	2763
364147	Träkonstruktion	Konstruktion	364143
364154	Träkonstruktion	Konstruktion	2473
364715	Lager fyllning	Konstruktion	2473
364727	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	2473
365092	Lager fyllning	Brukning	2833
365093	Sten- tegelkonstruktion	Konstruktion	2763
365690	Lager fyllning	Konstruktion	2763
366296	Lager fyllning	Konstruktion	2473
367205	Lager fyllning	Konstruktion	2472

Halvkällare 5961 vid Storgården centrala. Nedgrävningskanterna var fodrade med sten och ingången var troligen belägen i sydost. Byggnaden har daterats till 1300–1400-tal. Foto från sydost: Mia Englund, Arkeologerna.

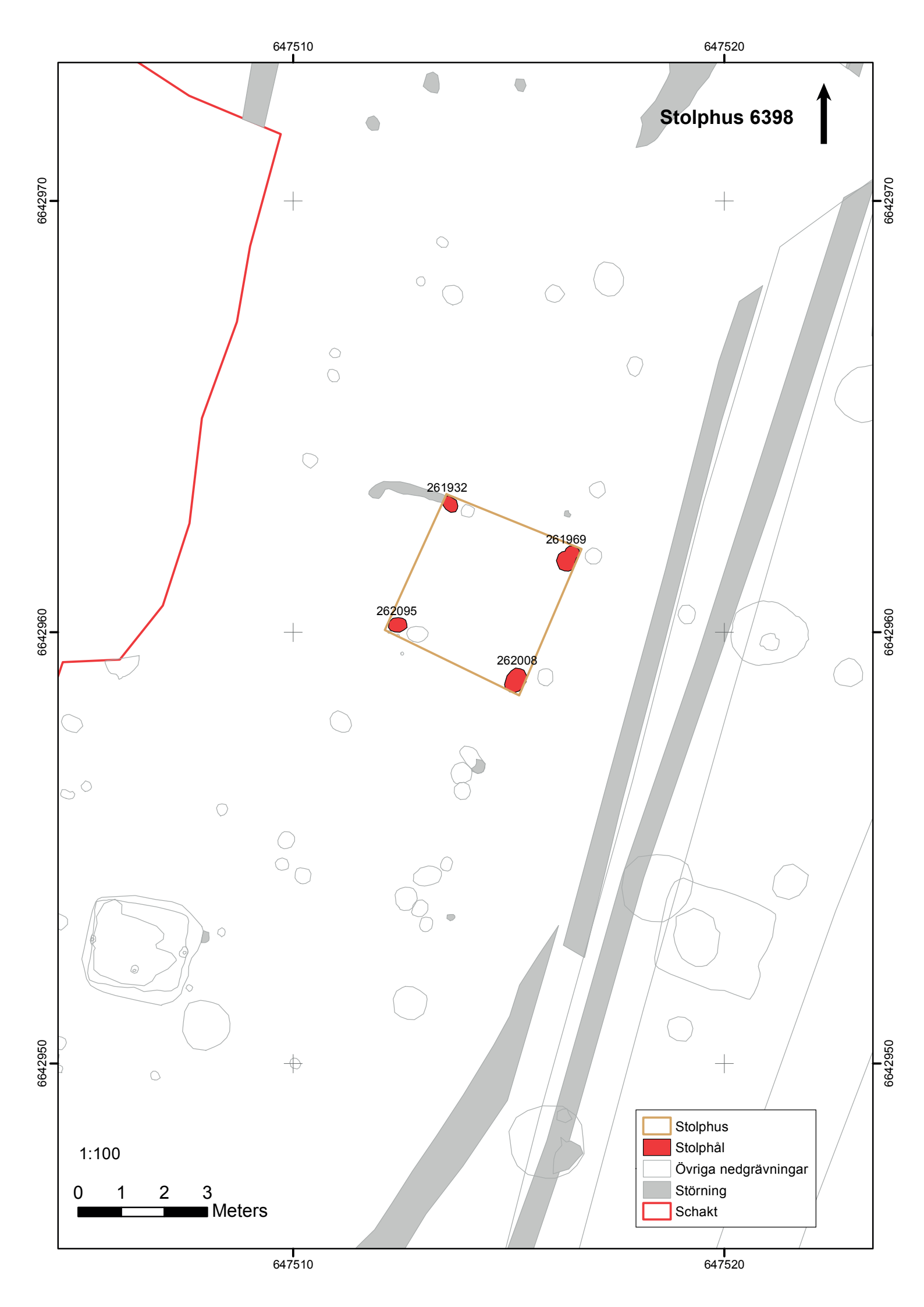
Stolphus 6398
647510
647520
6642970
6642960
6642950
261932
261969
262095
262008
Stolphus
Stolphål
Övriga nedgrävningar
Störning
Schakt
1:100
0 1 2 3
Meters

Stolphus 6398

Jonas Wikborg

KONSTRUKTIONSTYP	Stolphus
UNDERTYP	Hörnstolphus
BELÄGENHET	GUSK
ORIENTERING	SSV–NNÖ
NIVÅ	24,5 m ö.h.
UNDERLAG	Sandig silt
BEVARINGSGRAD	Byggnaden framkom under lager från 1600-/1700-tal på gräsbevuxen tomtmark samt delvis under en asfalterad gång- och cykelväg. Området har tidigare utgjort plöjd åkermark vilket påverkat stolphålens bevarade djup. Byggnaden överlagrade eller hade överlagrats av ett annat hörnstolphus (3968).
YTTRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	Form: Rektangulär Längd: 3,7 meter Bredd: 3,1 meter Yta: 11,47 m^2
INRE FORM OCH MÅTTUPPGIFTER	-

FUNKTION

Utifrån den gängse tolkningen av fyrstolpshus antas huset vara en **ekonomibyggnad**.

DATERING

Dateringsspann: 400–550 e.Kr.

Konstruktion: **–**

Brukning: –

Destruktion: –

Sammantagen datering: Inga dateringar föreligger från den aktuella byggnaden. Den överlagras av eller överlagrar en liknande byggnad (3968) som ^{14}C-daterats till folkvandringstid. Några meter söderut har det legat ytterligare en byggnad av samma typ, även denna daterad till folkvandringstid. Utifrån dessa båda byggnaders dateringar antas 6398 vara ungefär samtida.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Efter avbaning och framrensning grävdes ena halvan av stolphålen med skärslev och spade. Sektionen dokumenterades med ritning varefter även den andra halvan undersöktes.

BESKRIVNING

Byggnaden identifierades under rapportfasen, den hade tidigare antagits ingå i en större byggnad. Resterna efter denna byggnad utgjordes av fyra stolphål. Deras diametermått varierade mellan 0,37 och

0,60 meter, djupet varierade mellan 0,10 och 0,25 meter. De sekundära fyllningarna i stolphålen bestod till största delen av mörk gråbrun sandig silt. I ett flertal av stolphålen fanns träkol och sot.

IDENTIFIERADE HANDLINGAR

Samtliga nedgrävningar till de ingående stolphålen kopplas till konstruktionsfasen. Fyllningarna hör till destruktionen. Det fanns inga spår av brukning eller några rituella depositioner.

FYND

Inga fynd påträffades.

ANALYSER

^{14}C: –

Osteologi: -

Vedart: –

Makrofossil:

Övergripande objektID	Övergripande objekttyp	Provnr (PM)	Makroskopisk tolkningskommentar
6398	Stolphus	264327	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
6398	Stolphus	264411	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet
6398	Stolphus	264503	Inget makroskopiskt material som kan bidra till tolkningen påträffades i det enskilda provet

ANMÄRKNING

-

INGÅENDE STRATIGRAFISKA OBJEKT OCH KONTEXTGRUPPER

Idnr	Typ	Kontextgrupp
5185	Stolphål	6398
5186	Stolphål	6398
5187	Stolphål	6398
5188	Stolphål	6398
261932	Nedgrävning	5187
261969	Nedgrävning	5188
262008	Nedgrävning	5186
262095	Nedgrävning	5185
264267	Lager fyllning	5185
264374	Lager fyllning	5186
264375	Lager fyllning	5186
264491	Lager fyllning	5187
264498	Lager fyllning	5188
264499	Lager fyllning	5188

OKB-projektets publikationer

RAPPORTNR	TITEL
2017:1_1	at Upsalum – människor och landskapande Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_2	Projektintroduktion – om det arkeologiska projektet Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_3	Huskatalog Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_4	Gravkatalog Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_5	Grophuskatalog Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_6	Brunnskatalog Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_7	Katalog över stolpfundament Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_8	Katalog över aktivitetsytor Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_9	Katalog över hägnader, stolpkonstruktioner och väglämningar Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_10	Föremålskatalog Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_11	Metallhantverket – arkeometallurgiska analyser Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_12	Gårdarnas djur – osteologisk analys Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_13	Brandgravar vid Storby backe – osteologisk analys Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_14	Växtfynd – makrofossil- och pollenanalys Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_15	Keramik bland levande och döda Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_16	Stenfynd och kvarnstensanalys Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_17	Arkeologisk prospektering – magnetometer och georadardata Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_18	Järnföremål – Rapporter från Acta KonserveringsCentrum AB Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_19	Föremål av kopparlegering, övrig metall utom järn – Rapporter från Acta KonserveringsCentrum AB Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_20	Ben- och hornföremål – Rapporter från Acta KonserveringsCentrum AB Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_21	Glasföremål och övriga material – Rapporter från Acta KonserveringsCentrum AB Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_22	Arkeologiska forskningslaboratoriets analyser Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
2017:1_23	Två runbleck – analyser från Riksantikvarieämbetet Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala

ÖVRIGA PUBLIKATIONER	TITEL
Riksantikvarieämbetet, UV Rapport 2013:78	Gamla Uppsala – årsredogörelse år 2012 Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
Statens historiska museer, Arkeologiska uppdragsverksamheten, rapport 2015:28	Gamla Uppsala – årsredogörelse år 2013 Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
Arkeologerna, Statens historiska museer, rapport 2018:24	Gamla Uppsala – årsredogörelse år 2014–2017 Utbyggnad av Ostkustbanan genom Gamla Uppsala
Arkeologerna, Statens historiska museer, 2016 Seminarierapport	Socioekonomisk mångfald. Ritualer och urbanitet. Rapport från projektseminarium för Ostkustbanan (OKB) genom Gamla Uppsala

Arkeologerna

UPPLANDSMUSEET

SOCIETAS ARCHAEOLOGICA UPSALIENSIS